

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

WIDENER LIBRARY

HX JUV4 5

Ln 7.46 Corridor

II

HARVARD UNIVERSITY

LIBRARY OF THE

Classical Department

HARVARD HALL

BIBLIOTHECA
CLASSICA LATINA
SIVE
COLLECTIO
AUCTORUM CLASSICORUM LATINORUM
CUM NOTIS ET INDICIBUS

On souscrit, à Paris,

CHEZ N. E. LEMAIRE, Éditeur, boulevard Italien, n° 22, en face
des Bains Chinois.

BARROIS l'ainé, libraire, rue de Seine, n° 10, F^{bs} St-Germ.

DE BURE, frères, libraires du Roi, rue Serpente, n° 7.

F. DIDOT, imprimeur du Roi, rue Jacob, n° 24.

TREUTTEL et WURTZ, libraires, rue de Bourbon, n° 17.

ANT. AUG. RENOUARD, libraire, rue de Tournon, n° 6.

BOSSANGE père, libraire, rue de Richelieu, n° 60.

BRUNOT-LABBE, libraire, quai des Augustins, n° 33.

MONGIE aîné, libraire, boulevard Poissonnière, n° 18.

DONDEY-DUPRÉ, impr. - libr., rue St-Louis, n° 46, au Marais.

H. VERDIÈRE, libraire, quai des Augustins, n° 25.

N. PICHARD, libraire, quai Conti, n° 5.

ARTHUS-BERTRAND, libraire, rue Haute-Feuille, n° 23.

Et chez tous les libraires de France et des pays étrangers.

VALERIUS MAXIMUS

ET

JULIUS OBSEQUENS

CUM SUPPLEMENTIS

CONRADI LYCOSTHENIS

EXCUDEBAT FIRMINUS DIDOT,
REGIS ET GALLICARUM ACADEMIARUM TYPOGRAPHUS.

VALERIUS MAXIMUS

DE DICTIS FACTISQUE MEMORABILIBUS

ET JUL. OBSEQUENS

DE PRODIGIIS

CUM SUPPLEMENTIS

CONRADI LYCOSTHENIS

ET SELECTIS ERUDITORUM NOTIS

QUOS RECENSUIT NOVISQUE ACCESSIONIBUS LOCUPLETAVIT

CAR. BENEDICT. HASE

VOLUMEN SECUNDUM

PARS PRIOR

PARISIIS

COLLIGEBAT NICOLAUS ELIGIUS LEMAIRE

POETROS LATINÆ PROFESSOR

~~~~~
MDCCCXXIII

1 June, 1906
HARVARD UNIVERSITY.
Classical Department.

EDITORIS PRÆFATIO.

DE editionis hujus ratione atque instituto satis superque videtur in proœmio Voluminis superioris esse dictum : neque habemus necesse, si officia nostra probare potuimus viris eruditis ac principibus in hoc genere literarum, ut, quæ tunc ab aditu præfati simus, eadem illis, postquam intrare voluerint, nunc repræsentemus. Nam nihil aliud est hoc secundum Volumen, nisi primi continuatio : ita ut alterum ex altero nexum, amboque apta inter se et cohærentia videantur. Prius Volumen priores sex libros Valerii Maximi complectitur : septimus, octavus, nonus hoc continentur. Addidimus librum de nominum ratione, Pighii aliorumque editorum auctoritatem potius secuti, quam quod hanc epitomen ipsius Valerii esse judicaremus. Sequuntur indices quatuor in Valerium Maximum, nempe, auctorum a scriptore nostro laudatorum, geographicus, historicus denique; postremo verborum et locutionum. Quam accessionem adeo non vereor ne lectores supervacaneam arbitrentur, ut potius ab hac parte velim esse omnino omnes editiones quam instructissimas. Neque, ut hoc utar, si aberrare a literis latinis ad græcas liceret, difficilis esset demonstratio, nihil hodie fieri posse ab homine acuto, studioso, litteris perpolito, sed nihil quod magis gratam utilitatem habeat, quam confectionem

indicis Græcitatis Platonicae; ita, ut neque verbum desit ullum, neque ullius verbi Platonici vis tum propria, tum varia, tum universa, paulo subtilius explicata. Verum hoc in præsentia nihil ad nos. Illud ad nos, istuc quoque Volumen editionis nostræ (nam in partem alteram, quæ subsequitur, coniecimus de ostentorum scriptoribus eos fere, quos ad illustrandum Valerium proficere plurimum arbitrabamur, Julium Obsequentem, Joannis Lydi fragmenta, Astrampsychem, Nicephorum, Zoroastri oracula), istuc, inquam, Volumen alterum, in duas partes divisum, non prorsus displicere lectoribus, latinarum literarum, atque adeo doctrinæ accuratæ, cupidis. Quos oro, ut et me sibi commendatum habeant, et toti huic consilio de vulgandis auctoribus classicis favere pergant.

Scripsi Parisiis, prid. nonas Maias, a. C. cId. Idccc.
XXIII.

C. B. HASE.

VALERII MAXIMI

FACTORUM DICTORUMQUE MEMORABILIMUM

LIBER SEPTIMUS.

CAPUT I.

De felicitate.

1. Q. Metelli Macedonici. — 2. Cygis Lydorum regis.

VOLUBILIS fortunæ complura exempla retulimus : constanter¹ propitiæ admodum pauca narrari possunt ; quo patet, eam adversas res cupido animo infligere, secundas parco tribuere². Eadem, ubi malignitas oblivisci sibi imperavit³, non solum plurima et maxima, sed etiam perpetua bona congerit.

1. *Constanter propitiæ*. Ita Pigh. ex Winch. et Gembl. ; ita quoque plures MSS. Torrenii. Quidam *constantis propitiæ*. Alii *constantis et propitiæ*.

2. *Tribuere*. Tantum bonorum plerumque nobis tribuitur, quantum ferre possimus. Beatus ille, qui aurea gaudet mediocritate. Magnæ opes raro diutinæ. Nep. VIII, 4, §. 2. Summa egestas ad multa urget mala ; nemo autem plane caret luctu. Quo pacto nos in utraque sorte gerere nos deceat, optime docet Ve-

nusinus noster : *Æquam memento, etc. Rebus angustis, etc.* Nec avide Fortunam ad nos rapiamus, ne fugiat ; nec terreamur ejus minis ; nec desperemus, si fugiat ; nec despiciamus eam, si nobis arrideat, media via ingredienti inter Epicteti aliorumque stoicorum ἀνάγκην et nimiam externorum æstimationem, et omnibus bonis bene ac sapienter utamur.

3. *Imperavit*. Ut apud Terentium : *imperavi egomet mihi omnia assentari.* Eun. II, 2, 21.

II.

I

1. Videamus ergo, quot gradibus beneficiorum Q. Metellum¹ a primo originis die ad ultimum usque fati tempus nunquam cessante indulgentia, ad summum beatæ vitæ cumulum perduxerit: nasci eum in urbe terrarum principe voluit; parentes ei nobilissimos dedit²; adjecit animi rarissimas dotes, et corporis vires, ut sufficere laboribus posset³; uxorem pudicitia et fecunditate conspicuam conciliavit; consulatus⁴ decus, imperatoriam potestatem, speciosissimi triumphi prætextum largita est; fecit, ut eodem tempore tres⁵ filios consulares, unum etiam censorium ac triumphalem, et quartum prætorium videret; utque tres filias⁶ nuptum daret, earumque sobolem sinu suo exciperet: tot partus, tot incunabula, tot viriles togæ, tam multæ nuptiales faces, honorum, imperiorum, omnis denique gratulationis summa abundantia, quum interim nullum funus, nullus gemitus, nulla causa tristitiæ: cælum contemplare; vix tamen ibi talem statum reperies, quoniam quidem luctus et dolores deorum quoque pectoribus a maximis vatibus⁷ assignari videmus. Hunc

1. *Metellum*. Vid. Plin. VII, 44; Cic. de fin. V, 78; Tusc. I, 35; Vell. lib. I, cap. 11. Metellus tamen *Macedonicus* multa etiam sinistra est passus. Parum abfuit, quin a La-beone, quem senatu ejecerat, de saxo Tarpeio præcipitaretur. Cui accessit Scipionis Æmiliani inimicitia et alia adversa. Felicior fuit ejus pater, nisi quod luminibus orbam exigeret senectutem. — *Cumulum*. Ita omnes MSS. et edd. Vid. III, 1, init.; VIII, 7, init. Pighius *culmen*. Frustra.

2. *Dedit*. An. U. 610, 607. Eutr. L; Flor. II, 14.

3. *Posset*. Nempe Metellus. Sic ex Copes. et septem aliis codicibus manuscriptis Torrenius restituit.

Vulgo edebatur *possent*; sed male.

4. *Consulatus*. Quem summa gloria et modestia gessit. — *Imperatoriam potestatem*, adversus Pseudo-Philippum. — *Prætextum*. Alii *prætextam*. Vid. II, 10, init.; VII, 3, 8; VII, 5, 6.

5. *Tres*. Alii quatuor illi tribuunt: unum qui ante patris obitum cos. fuerat; alterum *Balearicum*, consularem, censorium ac triumphalem; tertium *M.*, quum pater anno Urb. 638 moreretur, consulem, et postea triumphalem; quartum *C.* prætorium, ac moriente patre consulatus candidatum.

6. *Filias*. Vid. Perizon. Animadv. hist. p. 406.

7. *Vatibus*. Homero et Virgilio;

autem¹ vitæ actum ejus consentaneus finis excepit; namque Metellum ultimæ senectutis spatio defunctum, lenique genere mortis inter oscula complexusque carissimorum pignorum extinctum, filii et generi² humeris suis per urbem latum rogo imposuerunt.

2. Clara hæc felicitas: obscurior illa, sed divino splendore præposita³: quum enim Gyges regno Lydiæ armis et divitiis abundantissimo inflatus⁴, Apollinem Pythium sciscitatum venisset, *an aliquis mortalium se esset felicior*; deus, ex abdito sacrarii specu voce missa, Aglaum psophidium⁵ ei prætulit: is erat Arcadum pauperrimus, sed ætate jam senior; terminos agelli sui nunquam excesse- rat, parvuli ruris fructibus ac voluptatibus⁶ contentus; ve- rum profecto beatæ vitæ finem Apollo, non adumbratum⁷, oraculi sagacitate complexus est: quocirca insolenter ful- gore fortunæ suæ glorianti respondit, « magis se probare

vid. Rapin. comparison. Homeri cum Virgilio, 1766.

1. *Autem* in quatuordecim MSS. omittitur.

2. *Generi*. Plinius et Velleius, l. c. filiorum tantum in patris exequiis faciunt mentionem. — A Solone aut Pericle mos percubuit in Græcia, in funere perorandi, deinde ad Romanos transiit, ubi magnorum virorum lectus feralis pro rostris ita collocabatur, ut ab omnibus conspiceretur: inde laudatio funebris peracta. Vid. Polyb. VI. Jos. Lan- zonus de luctu mortuali veterum; Meursius de funere; Slevogt de fune- ribus imperat.; Morestelli pompa feralis.

3. *Præposita*. Vid. Plinium, VII, 46; Solin. VII; Pausan. VIII, 24; supra, V, 1, 1.

4. *Inflatus*. MSS. Torrenii *inflatus*

animo, unde Perizonius conjicit *in- flatus animi*. Nihil opus. — *Venisset*. Gyges in Græciam nunquam venit, sed quod per legatos fecit, id ipse fecisse putandus est.

5. *Psophidium*. A Psophide, Ar- cadis oppido.

6. *Fructibus ac voluptatibus*. Sic Torren. restituit ex MSS. quum Pi- gghius auctoritate unius Winch. te- mere expunxisset *ac voluptatibus*. Unus Brand. et Ultr. prim. *fructuum voluptatibus*.

7. *Adumbratum*. *Adumbrare* pro- prie rem pictorum significat, non qua primas lineas ducunt, nec qua picturam absolunt; sed qua primis lineis colores inducunt, qui umbram addant, et paulo expressiorem spe- ciem exhibeant, non tamen perfec- tam. *Adumbratum* sæpius opponitur vero, perfecto, plane expresso.

securitate ridens tugurium, quam tristem curis et sollicitudinibus aulam; paucasque glebas pavoris expertes, quam pinguissima Lydiæ arva metu referta; et unum aut alterum jugum boum facilis tutelæ¹, quam exercitus, et arma, et equitatum voracibus impensis onerosum; et usus necessarii horreolum nulli nimis appetendum, quam thesauros omnium insidiis et cupiditatibus expositos.» Ita Gyges, dum adstipulatorem vanæ opinionis deum habere concupiscit, ubinam solida et sincera² esset felicitas, didicit.

CAPUT II.

De sapienter dictis aut factis a Romanis.

1. App. Claudio. — 2. P. Scipione Africano. — 3. Q. Cecilio L. F. Metello. — 4. L. Fimbria. — 5. L. Papirio L. F. Cursore, cos. — 6. Senatu Romano.

De sapienter dictis aut factis ab externis.

1. Socrate atheniensi. — 2. Solone atheniensi. — 3. Biantè prienensi. — 4. Platone atheniensi. — 5. Antigono rege. — 6. Xenocrate philosopho. — 7. Aristophane comico. — 8. Thalete philosopho. — 9. Themistocle atheniensi. — 10. Philippo rege Macedoniæ. — 11. Aristotele philosopho. — 12. Anaxagora clazomenio. — 13. Demade atheniensi. — 14. Anacharse scythæ. — 15. Agesilao lacedæmonio. — 16. Hannone pœno. — 17. Herennio Pontio samnite. — 18. Cretensibus.

DE SAPIENTER DICTIS AUT FACTIS A ROMANIS.

Nunc id genus felicitatis explicabo, quod totum in habitu animi est³, nec votis petitur, sed in pectoribus sa-

1. *Tutelæ*. Facilis tutelæ est, quod facile et sine magnis sumptibus tueri, id est, tolerare atque alere possis. *Tueri* enim non modo idem est, quod vim arcere ac rem defendere; sed et statum et incolumitatem rei conservare. Vid. Colum. VII, 22; Plin.

1. XXX, c. 20; Nep. l. XV, c. 3, 4.

2. *Sincera*. Sic habent septemdecim MSS. Torrenii, ed. vet. et alii. Male igitur Pigh. edidit *secura*. Vid. III, 2, 1.

3. *Est*. Ed. vet. omittit. Nonnulli consistit legunt.

piencia præditis natum, dictis factisque prudentibus enitescit.

1. App. Claudium¹ crebro solitum dicere accepimus, *Negotium populo romano melius, quam otium committi*; non quod ignoraret, quam jucundus tranquillitatis status esset; sed quod animadverteret, præpotentia imperia agitatione rerum ad virtutem capessendam excitari, nimia quiete² in desidiam resolvi; et sane negotium nomine horridum, civitatis nostræ mores in suo statu continuit: blandæ appellationis quies plurimis vitiis respersit.

2. Scipio vero Africanus³ *turpe esse aiebat in re militari dicere: Non putaram*; videlicet, quia explorato et excusso consilio, quæ ferro aguntur, administrari oportere arbitrabatur summa ratione. Inemendabilis enim est error, qui violentiæ⁴ Martis committitur; idem negabat, *aliter cum hoste configi debere, quam si aut⁵ occasio obvenisset, aut necessitas incidisset*: æque prudenter; nam et prospere gerendæ rei facultatem omittere, maxima demencia est; et in angustias utique pugnandi compulsus abstinere se prælio, pestiferum⁶ ignaviæ affert exitum; eorumque qui ista committunt, alter beneficio fortunæ uti, alter injuriæ nescit resistere.

3. Q. quoque Metelli quum gravis, tum etiam alta in

1. *Claudium.* Cæcum, qui Pyrrhi pacis conditiones rejecit.

2. *Quiete.* Debellatis gentibus Roma in luxum et lasciviam est resoluta. De quo queritur Juv. sat. VI: *Nunc patimur longæ pacis mala: sævior armis Læxuria incubuit, victumque ulciscitur orbem. Nullum crimen abest facinusque libidinis, ex quo Paupertas romana perit.*

3. *Africanus.* Vid. Sen. de Ira, II, 31, qui hoc effatum Fabio tribuit. Sed et Cicero statuit, in omni

re turpe esse sapienti, dicere: *non cogitaram.*

4. *Violentiæ.* Aliquot *violentia.* Male. Vid. Liv. XXIII, 37.

5. *Si aut.* Pigh. Coler. et Thys. *aut si.* Sed necessario *si* ponendum est ante *aut*, ut quod non semel sed bis insequitur.

6. *Pestiferum.* Ita Pigh. ex Camp. aliisque dedit. Plurimi tamen MSS. cum ed. vet. *pestiferæ*, quod Torrenius damnare non audet.

senatu sententia¹: qui devicta Carthagine, « nescire se, illa victoria bonine plus an mali Reipublicæ attulisset, asseveravit; quoniam, ut pacem restituendo profuisset, ita Hannibalem submovendo, non nihil nocuisset: ejus enim transitu in Italiam, dormientem jam populi romani virtutem excitatam; metuique debere, ne acri æmulo liberata in eundem somnum revolveretur²: » in æquo³ igitur maiorum posuit, uri tecta, vastari agros, exhauriri ærarium, et prisci roboris⁴ nervos hebetari.

4. Quid, illud factum Licinii Fimbriæ consularis⁵ quam sapiens! A M. Lutatio Pythia, splendido equite romano iudex aditus⁶ de sponsione, quam is cum adversario, *quod vir bonus esset*, fecerat, nunquam id iudicium pronuntiatione sua finire voluit, ne aut probatum virum, si contra eum iudicasset, fama spoliaret; aut juraret⁷ virum bonum esse, quum ea res innumerabilibus laudibus contineatur.

5. Forensibus hæc, illa militaribus stipendiis prudentia exhibita⁸. Papirius Cursor consul, quum Aquiloniam⁹ oppugnans prælium vellet committere, pullariusque, non prosperantibus avibus, optimum ei auspiciū renuntiasset, de fallacia illius factus certior, sibi quidem et exer-

1. *Sententia in senatu.* An. U. 551.

2. *Revolveretur.* In pristinum somnum iterum incideret.

3. *In æquo.* Id est, pro malis æque magnis habuit. Nam *ponere* et *reponere* pro *habere*, *existimare*, solenne non nostro tantum, sed pluribus scriptoribus.

4. *Roboris.* Antiquæ virtutis.

5. *Consularis.* Vid. Cicer. Offic. lib. III, cap. 19.

6. *Aditus.* Sic longe plurimi MSS. Vid. VII, 7, 4; Cic. ad Appium, Epist. familiares III; Sen. Herc. fur. 733. Male ergo quidam *adictus*. — *Quod. Quod pro ni.* Vid.

supr. l. II, 8, 2; et l. VI, 1, 10.

7. *Juraret.* Id est, juratus statueret, jurisjurandi religione, utpote iudex, obstrictus iudicaret.

8. *Exhibita.* An. U. 460. Vid. Liv. X, 40; Oros. III, 22.

9. *Aquiloniam.* Aquilonia, Hirpinorum civitas Italiæ infer. nunc *Cedonga*. — *Non prosperantibus.* Nil prosperi promittentibus. — *Optimum.* Winch. Colon. et ed. vet. *ementitus optimum.* *Ementitus* licet in omnibus fere MSS. Torrenii desit, attamen non plane damnat Kapp. nititur enim auctoritate Livii, quem vide X, 40.

citui bonum omen datum credidit, ac pugnam iniit. Cæterum mendacem ante ipsam aciem constituit, ut haberent dii, cujus capite¹, si quid iræ conceperant, expiarent. Directum est autem sive casu, sive etiam cælestis numinis providentia, quod primum e contraria parte missum erat telum, in ipsum pullarii pectus, eumque exanimem prostravit²: id ut consul cognovit, fidente animo et hostes invasit, et Aquiloniam cepit. Tam cito³ animadvertit, quo pacto injuria imperatoris vindicari deberet, quemadmodum violata religio expianda foret, qua ratione victoria apprehendi posset. Egit virum severum⁴, consulem religiosum, imperatorem strenuum; timoris modum, poenæ genus, spei vñam, uno mentis impetu rapiendo.

6. Nunc ad senatus acta transgrediar; quum, adversus Hannibalem, Claudium Neronem et Livium Salinatorem consules mitteret⁵, eosque ut virtutibus pares, ita inimitiis acerrime inter se dissidentes videret, summo studio in gratiam reduxit; ne propter privatas dissensiones rempublicam parum utiliter administrarent; quia consimili imperio nisi concordia inest⁶, major aliena opera interpellandi, quam sua edendi cupiditas nascitur; ubi vero etiam pertinax intercedit odium, alter alteri, quam uterque contrariis castris, certior hostis proficiscitur⁷. Eosdem

1. *Cujus capite*. Aliquot addunt *in*; sic III, ext. 2; Cicero in Pisonem, 35.

2. *Prostravit*. Factum hoc in prælio ante Aquiloniæ oppugnationem.

3. *Cito*. Lips. scribit *scite*. Sed hic de celeritate agitur, quod liquet ex clausula *uno mentis impetu rapiendo*. Ideo quoque tam multa Valer. quasi cumulo congerit, nusquam copulam inserens, ne inde ipsi etiam orationi hanc celeritatem significanti mora inferretur.

4. *Severum*. Quia mendaci non pepercit. — *Religiosum*. Quia falsam renuntiationem religiose, et, ut diis placuit, expiavit. — *Strenuum*. Quia Aquiloniam cepit.

5. *Mitteret*. An. U. 546. Livius, XXVII, 35. Vid. supr. IV, 2, 2.

6. *Nisi concordia inest*. Plures MSS. Torreniani et ed. Mog. *ubi concordia inest*, unde Torrenius con-jicit *ubi concordia non est*. Frustra.

7. *Proficiscitur*. Sermo fit de profectione dissentientium coss. ex ur-

senatus, quum ob nimis aspere¹ actam censuram a Cn. Bæbio tribuno plebis pro rostris agerentur rei, causæ dictione decreto suo liberavit; vacuum omnis iudicii metu² eum honorem reddendo, qui exigere debet rationem, non reddere. Par³ illa sapientia senatus, qua Tib. Gracchum tribunum plebis Agrariam legem promulgare ausum, morte multavit. Idem, *ut secundum legem ejus per triumviros*⁴ *ager populo viritim divideretur*, egregie censuit.

- Siquidem gravissimæ seditionis eodem tempore et auctorem et causam sustulit.

Quam deinde⁵ se prudenter in rege Masinissa gessit! Nam quum promptissima et fidelissima ejus opera adversus Carthaginienses usus esset, eumque in dilatando regno avidiorem cerneret; *legem ferri jussit, qua Masinissæ ab imperio populi romani solutam libertatem*⁶ *tribueret.* Quo facto quum optime meriti benevolentiam retinuit, tum Mauritaniam⁷ et Numidiæ, cæterarumque illius tractus gentium nunquam fida pace quiescentem feritatem a valvis suis repulit.

be, et sensus hic est: ubi inter imperatores odium intercedit, alter erga alterum magis hostiliter se gerit, alterique magis nocere studet, quam hosti ipsi, contra quem tamen in bellum profecti sunt.

1. *Aspere.* Nam se invicem censura nota signarant.

2. *Metu.* Nam senatus decretum factum est, ne iudicio aliquo timerent, se damnari posse censores, quo minus aliorum delicta punirent: nam si damnati fuissent, cæteri quidem segniores facti essent, iudicium metuentes, ex quo sequutum esset, ut major in urbe peccandi licentia nasceretur. An. U. 549. Liv. XXIX, 37.

3. *Par.* Anno urbis conditæ 610.

Plutarch. in Gracchorum vita; App. Bell. civ. I; Liv. LVIII. — *Qua.* Hanc vocem omittunt octo MSS. Torreniani et omnes editi. præter Mog.

4. *Triumviros.* Teste Plutarcho non per *triumviros*, sed P. Crassum agri sunt divisi.

5. *Deinde.* Id est, *porro*; nec opus est, ut cum Perizonio legas *denique*. Vid. VI, 8, 5; III, 2, 10. — *Gessit.* Circiter An. U. 602.

6. *Libertatem.* Bellum gerendi, quibuscum vellet, quo regnum suum ampliorem posset reddere.

7. *Mauritaniam.* Quum enim non amplius haberent provocationem ad S. P. Q. R., non amplius molestiam illi attulerunt.

DE SAPIENTER DICTIS AUT FACTIS AB EXTERNIS.

1. Tempus deficit domestica narrantem¹; quoniam imperium nostrum non tam robore corporum, quam animorum vigore, incrementum ac tutelam sui comprehendit: majore itaque ex parte romana prudentia in admiratione tacita reponatur, alienigenisque hujus generis exemplis datur aditus. Socrates², humanæ sapientiæ quasi quoddam terrestre oraculum, *nihil ultra petendum a diis immortalibus* arbitrabatur, *quam ut bona tribuerent, quia ii demum scirent, quid unicuique esset utile; nos autem plerumque id votis expetere*³, *quod non impetrasse melius foret*. Etenim densissimis tenebris involuta mortalium mens, in quam late patentes errore cæcas preces tuas spargis; divitias appetis, quæ multis exitio fuerunt; honores concupiscis, qui complures pessumdederunt; regna tecum ipsa volvis, quorum exitus sæpenumero miserabiles cernuntur; splendidis conjugii injicis manus; at hæc ut aliquando illustrant, ita nonnunquam funditus domos evertunt. Desine igitur stulte futuris malorum tuorum causis, quasi felicissimis rebus, inhiare, teque totum cælestium⁴ arbitrio permitte; quia qui tribuere bona ex facili solent, etiam eligere aptissime⁵ possunt.

Idem expedita et compendiaria via eos ad gloriam

1. *Narrantem*. Aliquot. MSS. et edd. *narranti*. Sed quartum casum præferunt optimi seculi scriptores. Conf. in nost. ed. Cæs. Bello Gal. II, 10; III, 5; et Ovid. Met. II, 382.

2. *Socrates*. Vid. Plato in Alcib. — *Oraculum*. Quem etiam Apollo sapientissimum vocarat.

3. *Votis expetere*. Ultr. prim. *expetere solemus*, sec. *expetere scimus*. Ed. vet. cum Leid. quat. *expetere mus*. Male. Supple *arbitrabatur*.

4. *Cælestium*. Egregie de his Juvenalis, sat. x, v. 346 sqq.:

Si consilium vis,
Permittas ipsis expendere numinibus, quid
Conveniat nobis, rebusque sit utile nostris:
Nam pro jucundis aptissima quæque dabunt di.
Carior est illis homo, quam sibi....

5. *Aptissime*. Ed. vet. et Aldus *aptissima*. Sed Vorst. recte mutavit ex MSS. et compluribus antiquis edd. Mens est Valerii: *Deos et ex facili bona tribuere solere, et aptissime bona eligere*.

*pervenire dicebat, qui id agerent, ut quales videri vel-
lent, talēs etiā essent:* qua quidem prædicatione aper-
te monebat, ut homines ipsam potius virtutem haurirent¹,
quam umbram ejus consecrarentur. Idem ab adolescentulo
quodam consultus, « utrum² uxorem duceret, an se om-
ni matrimonio abstineret; » respondit, « utrum eorum fe-
cisset, acturum poenitentiam. Hic³ te, inquit, solitudo, hic
orbitas, hic generis interitus, hic heres alienus excipiet:
illic perpetua sollicitudo, contextus querelarum, dotis ex-
probratio, affinium grave⁴ supercilium, garrula socrus
lingua, subsessor alieni matrimonii, incertus liberorum
eventus. » Non passus est juvenem in contextu rerum aspe-
rarum, quasi lætæ materiæ facere delectum.

Idem, quum Atheniensium scelerata dementia tristem
de capite ejus sententiam tulisset, fortique animo et con-
stanti vultu potionem veneni e manu⁵ carnificis accepisset
admoto jam labris poculo, uxori Xanthippæ inter fletum

1. *Haurirent.* Hanc vocem Pigh. expunxerat. Male. *Haurire* sæpius Noster de animo usurpat. Vid. VIII, 7, ext. 1; I, 7, ext. 1.

2. *Utrum.* Pighius induxit, sed hic retinendum esse docent fere omnes MSS. et sic sæpe Noster. Vid. infra VII, 2, ext. 2. — *Omni.* Aldus edidit *omnino*, quod Torrenius non improbat.

3. *Hic .... illic.* Vid. V, 1, 1. Male perpauci MSS. *hinc .... illinc.* — *Inquit.* Simile quid Diogenes dixit per dilemma: « si pulchram duxeris, communem habebis; sin autem turpem, poenam. »

4. *Grave.* Putantium te tali uxore indignum. — *Socrus.* Quod etiam Juvenalis, sed male, innuit:

Desperanda tibi salva concordia socru.

— *Subsessor.* Insidiator. Vid. *supr.*

II, 1, 5. « *Subsedit adulter,* » ait Virg. — *Incerti liberorum eventus.* Nonne *proventus* ? quam vocem amat Valerius: vide supra VI, 9, 5. De *Socratis morte* lege Laertium, Platonis Phæd. et Mendelssohnii librum præstantissimum. Et in hoc venerandus Socrates, quod, quum XXX dies inclusus esset carceri, sponte finire vitam noluit, sed αὐτορῦσιαν abominatus, patienti et constantissimo animo, dum vocaret hominum pater, expectavit. Vid. Cic. Tusc. I. Quæ verba hic Valerius Xanthippæ addit, Apollodoro alii adscribunt.

5. *E manu.* Copes. uterque Meid. Leid. prim. habent *de manu*, quod non spernendum Torrenio videtur. Satis enim notum est præpositionem *de* sæpe pro *e* vel *ex* poni. Vid. Cic. ad fam. VII, 5.

et lamentationem vociferanti innocentem eum periturum¹; *Quid ergo, inquit, nocenti mihi mori satius esse duxisti?* Immensam illam sapientiam, quæ ne in ipso quidem vitæ excessu oblivisci sui potuit!

2. Age quam prudenter Solon², *neminem, dum adhuc viveret, beatum dici debere*, arbitrabatur; *quod ad ultimum usque fati diem ancipiti fortunæ subjecti essemus.* Felicitatis igitur humanæ appellationem rogos consummat, qui se incursui malorum³ objicit. Idem quum ex amicis quemdam graviter mœrentem videret, in arcem perduxit, hortatusque est, *ut per omnes subjectorum ædificiorum partes oculos circumferret*; quod ut factum animadvertit, « Cogita nunc tecum, inquit, quam multi luctus sub his tectis et olim fuerint, hodieque versentur, insequentibusque seculis sint habitaturi: ac mitte mortaliū incommoda tamquam propria deffere.» Qua consolatione demonstravit, urbes esse humanarum cladum consep̄ta miseranda. Idem aiebat, « Si in unum locum cuncti mala sua contulissent, futurum, ut propria deportare domum, quam ex communi⁴ miseriarum acervo portionem suam ferre mallent. » Quo colligebat, non oportere nos, quæ fortuito⁵ patiamur, præcipuæ et intolerabilis amaritudinis judicare.

3. Bias⁶ autem, quum patriam ejus Prienem hostes invasissent, omnibus, quos modo sævitia belli incolumes abire passa fuerat, pretiosarum rerum pondere onustis fu-

1. *Periturum.* Ita Torrenius edit auctoritate quatuordecim MSS.; ceteri ediderunt eum perimi.

2. *Solon.* Vid. Plut. in vita. — *Neminem.* Copes. qui neminem, quod Perizonius malit. Sed alii omnes omittant vocem qui.

3. *Malorum.* Nempe, mors incursui malorum se objicit, id est, fa-

cit, ut mala non amplius ad nos penetrare queant.

4. *Communi.* Aliquot ediderunt omni.

5. *Fortuito.* Lipsius mavult: sortito.

6. *Bias.* Vid. Cic. Parad.; Senec. de Tranq. II, 5, ep. 9. Alii Pittaco hoc tribuunt.

gientibus, interrogatus, *quid ita nihil ex bonis suis secum ferret*: Ego vero, inquit, bona mea mecum porto. Pectore enim illa gestabat, non humeris; nec oculis visenda, sed æstimanda animo: quæ domicilio mentis inclusa, nec mortalium, nec deorum manibus labefactari queunt; et ut manentibus præsto sunt, ita fugientes non deserunt.

4. Jam Platonis, verbis adstricta, sed sensu prævalens sententia²; qui *tum demum beatum terrarum orbem futurum prædicavit, quum aut sapientes regnare, aut reges sapere cœpissent*³.

5. Rex etiam ille subtilis iudicii⁴, quem ferunt traditum sibi diadema priusquam capiti imponeret, retentum diu considerasse, ac dixisse: « O nobilem magis quam felicem pannum⁵! quem si quis penitus cognoscat, quam multis sollicitudinibus, et periculis, et miseriis sit relictus, ne⁶ humi quidem jacentem tollere vellet. »

6. Quid, Xenocratis responsum, quam laudabile⁷! quum maledico sermoni quorundam summo silentio interesset, uno ex his quærente, *cur solus ita linguam suam cohiberet*: Quia dixisse me, inquit, aliquando pœnituit, tacuisse nunquam.

1. Nec. Ita Torren. ex edit. Mog. et decem MSS. edidit. Alii non.

2. Sententia. Vid. Plat. ep. VII; Cic. ad Q. fr. ep. I; Boeth. de Cons. philosoph. I.

3. Capissent. Quæ verba, teste Capitolino, Antonius Philos. semper in ore habuit.

4. Iudicii. Vid. Prudent. in Symmach. I, 5; Stob. serm. XLVII. Quinam rex fuerit, incertum. Antigonus interim diadema παρέχον dictabat, ut narrat Stobæus.

5. Pannum. Candidam fasciam supra, VI, 2, 7, vocat Valer.

6. Ne h. quidem j. t. vellet. Med.

prim. nec humi jacentem tollere velit, quod Torrenio non displicet. Nec expone per etiam non, ut mox ext. 8, nec cogitata.

7. Laudabile. Vid. Stob. serm. XXXI; Plutarch. de bona valetud. qui Simonidi hoc attribuunt. Xenocrates autem silentio vitam adeo habuit devinctam, ut sicuti certas negotiis suis horas, ita et silentio assignaret. « Multa audienda, dixit, pauca dicenda: nam os unum, aures duas homini naturam dedisse. » Maledicenti: « Tu linguæ tuæ servus es, ait; ego vero mearum aurium dominus sum. »

7. Aristophanis quoque altioris est prudentiæ præceptum¹; qui in comœdia introduxit remissum ab inferis atheniensem Periclem, vaticinantem, *non oportere in urbe nutrirī leonem; sin autem sit alitus, obsequi ei convenire*. Monet enim, ut præcipuæ nobilitatis et concitati ingenii juvenes refrenentur; nimio vero favore ac profusa indulgentia pasti, quo minus potentiam obtineant, ne impediuntur; quod stultum sit et inutile, eas obtrectare vires, quas ipse foveris.

8. Mirifice etiam Thales²: nam interrogatus, *an facta hominum deos fallerent; Nec cogitata*, inquit: ut non solum manus, sed etiam mentes puras habere vellemus, quum secretis cogitationibus nostris cæleste numen adesse credidissemus.

9. Ac ne quod sequitur quidem, minus sapiens³. Unicæ filiæ pater Themistoclem consulebat, *utrum eam pauperi, sed ornato; an locupleti, sed parum probato, collocaret*. Cui is, *Malo*, inquit, *virum pecunia, quam pecuniam viro indigentem*. Quo dicto stultum monuit, ut generum potius, quam divitias generi legeret⁴.

10. Age, Philippi quam probabilis epistola⁵, in qua Alexandrum quorundam Macedonum benevolentiam largitione ad se attrahere conatum sic increpuit: «Quæ te, fili, ratio in hanc tam vanam spem induxit, ut eos tibi fideles futuros existimares, quos pecunia ad amorem tui com-

1. *Præceptum*. Vid. Aristoph. in ranis v. 1431 ed. Brunck. — *Periclem*. Lapsus memoriæ Valerius conspiciendum præbet. Æschylo enim hanc sententiam tribuit Aristophanes, cujus verba hæc sunt: Οὐ γὰρ λέοντος σκῆμον ἐν πόλει τρέφειν. Ἢν δ' ἐκτραφῇ τις, τοῖς τρόποις ὑπηρετεῖν.

2. *Thales*. Vid. Laërt. in vit. In his omnibus proderit etiam lectio

libri copiosissime atque accurate scripti: Tiedemanns Griechenlands alteste Philosophen.

3. *Sapiens*. Vid. Cicer. Offic. II; Plutarch. in vit. et apophth. ; Cicero hoc quoque de sua filia dixit.

4. *Legeret*. Plaut. Stich. I, 2; 79. Non tu me argento dedisti, opinor, nuptum, sed viro.

5. *Epistola*. Cicer. Off. II, 15; Joan. Salisber, lib. VIII.

pulisses? a caritate istud præstatur'. » At vero ante Philippus majore ex parte mercator Græciæ, quam victor.

11. Aristoteles autem Callisthenem auditorem suum ad Alexandrum dimittens² monuit, « ut cum eo aut rarissime, aut quam jucundissime loqueretur : quo scilicet apud regias aures vel silentio tutior, vel sermone esset acceptior. » At ille dum Alexandrum macedonem persica³ salutatione gaudentem objurgat, et ad macedonicos mores invitum revocare benevole perseverat, spiritu carere jussus, seram neglecti salubris consilii pœnitentiam egit.

Idem Aristoteles⁴ *de semetipso in neutram partem loqui debere* prædicabat : *quoniam laudare se, vani; vituperare, stulti esset.* Ejusdem est utilissimum præcep-

1. *A caritate istud præstatur. At vero ante Philippus.* Ita cum Aldo Pighius edidit. Sed quum MSS. multum inter se dissentiant, alii alia conjecere, Colerus : *a caritate istud. Pater vero Philippus*; quam conjecturam probat Vorstius. Perizon. vero inter cætera : *ad amorem tui compulisses ac caritatem. Istud pater ejus Philippus.* Et sic Torrenius Valerium scripsisse putat. *A* pro ac facile scribi potuit ob iteratum *c*; linea vero transversa in fine super *e*, significans *m*, permultis locis omissa est, ut recte quoque Torren. notavit.

2. *Dimittens.* Vid. Plutarch. in Alex.; Laert. in Arist.; Curt. VIII, 5, 6, et 12; cap. 8, 21; Justinum, XV.

3. *Macedonem persica.* Hanc lectionem, MSS. et antiquis edd. firmatam, merito Torren. revocavit, quum Pigh. edidisset *persica macedonum*. Recte enim observavit Perizonius, Alexandrum non tantum a

Macedonibus, sed ab omnibus, qui circa se erant, sive Persæ, sive Macedones essent, voluisse honorari salutatione Persarum, qui prostrati reges suos adorabant. Est quoque emphasis in eo, Alexandrum *macedonem persica* salutatione gavisum esse. — *Benevole.* Hanc vocem, quam Pigh. contradicentibus libris expunxerat, Vorst. revocavit. Merito. Nam benevolentia illa Callisthenis, qua Alexandrum ad macedonicos mores revocare studuit, apparet ex ipsis ejus verbis, quæ sunt apud Curt. VIII, 5, 12. Nimirum precabatur ille regi seram immortalitatem, ut vita diuturna esset ac æterna majestas. — *Jussus.* Indignatus Alexander, objecto illi falso crimine, quod Hermolai conjurationis auctor exstitisset, in carcerem eum conjici jussit. De supplicii genere discrepant auctores.

4. *Aristoteles.* De Aristotelis *Ethica* vid. Francisci Patricii *Discussiones peripateticas*, pag. 31 et 76 sqq.

tum, *ut voluptates abeuntes consideremus*; quas quidem sic ostendendo minuit; fessas enim, pœnitentiæque plenas, animis nostris subjecit, quo minus cupide repetantur.

12. Nec parum prudenter Anaxagoras interroganti cuidam, *quisnam esset beatus?* Nemo, inquit, *ex his quos tu felices existimas; sed eum in illo numero reperies, qui a te ex miseris constare creditur*: non erit ille divitiis et honoribus abundans, sed aut exigui ruris, aut non ambitiosæ doctrinæ fidelis ac pertinax cultor; in recessu¹, quam in fronte, beatior.

13. Demadis² quoque dictum sapiens: nolentibus enim Atheniensibus divinos honores Alexandro decernere, *Videte*, inquit, *ne dum cælum custoditis, terram³ amittatis*.

14. Quam porro subtiliter Anacharsis leges aranearum telis comparabat⁴! nam ut illas infirmiora animalia retinere, valentiora transmittere; ita his humiles et pauperes constringi, divites et præpotentes non alligari⁵.

15. Nihil etiam Agesilai facto sapientius⁶: siquidem

1. *Recessu*. Sic etiam Quintilianus: « plus habet in recessu, quam in fronte permittit. » Alii legunt: *secessu*.

2. *Demadis*. Vid. Suidas et Ælian. Demades fuit orator præstantissimus tempore Demosthenis, et quum Athenis versaretur, atque in senatu promulgatum esset, ut Alexander in numero deorum, tamquam filius Ammonis haberetur, idque Athenienses ægre ferrent, supra allata verba dixit. — *Sapiens*. Duo Med. cum Ultr. sec. *quam sapiens*. Non male profecto, et sic solet sæpius Noster per admirationem loqui. IV, 4, 8; VI, 8, 6; VII, 2, ext. 10; IX, 3, ext. 2. Nec abit quod sequitur, section. 14.

3. *Terram amittatis*. Id est, ne Alexander iratus vos perdat.

4. *Comparabat*. Vid. Plutarch. in Sol. qui tamen hanc comparisonem Zaleuco tribuit. De Anacharsis, Scytharum unico sapiente, quum conaretur græcas leges et artes docere suos, a fratre in venatione sagitta percusso, qua interiit, leg. Cicer. Tusc. V, §. 90; et Herodot. III.

5. *Alligari*. Pigh. et Coler. ediderunt *alligari videmus*. Minus recte; *videmus* glossa est, et in solo Camp. exstat, ceteri omnes recte omittunt.

6. *Sapientius*. Vid. Plut. apoph. qui, non conjuratos deprehendisse Agesilaum, sed fugitivos ex acie a capitis pœna liberasse, narrat, lege, ut ex acie fugientes capite puni-

quum adversus rempublicam Lacedæmoniorum conspirationem ortam noctu comperisset, leges Lycurgi continuo abrogavit, quæ de indemnatis supplicium sumi vetabant; comprehensis autem et interfectis sontibus, easdem e vestigio restituit; atque utrumque simul providit, ne salutaris animadversio vel injusta esset, vel jure impediretur: itaque ut semper esse possent, aliquando non fuerunt.

16. Sed nescio, an Hannonis excellentissimæ¹ prudentiæ consilium: Magone enim cannensis pugnae exitum senatui Pœnorum nuntiante, inque tanti successus fidem annulos aureos trium modiorum mensuram explentes fundente, qui interfectis nostris civibus detracti erant, quæsit, *an aliquis sociorum post tantam cludem a Romanis defecisset*: atque ut audivit, neminem ad Hannibalem transisse, suasit protinus, *ut legati Romam, per quos de pace ageretur, mitterentur*. Cujus si sententia valuisset, neque secundo punico bello victa Carthago, neque tertio deleta foret.

17. Ne Samnites quidem parvas pœnas consimilis erroris pependerunt, quod Herennii Pontii salutare consilium neglexerunt²: qui auctoritate et prudentia cæteros præstans, ab exercitu et ejus duce filio suo consultus, *quidnam fieri de legionibus romanis apud Furcas Caudinas inclusis deberet, inviolatas dimittendas* respondit. Postero die eadem de re interrogatus, *deleri eas oportere* dixit: ut aut maximo beneficio gratia hostium emeretur, aut gravissima jactura vires confringerentur. Sed

rentur, tantisper sublata, dum iidem absolverentur.

1. *Excellentissimæ*. Pigh. e cod. Camp. scripsit *excellentiore*, quod comparationem facere videatur facti Hannonis cum facto Agesilai. Sed, juldice Torrenio, non opus est, ut solum, quod proximæ præcedit, Age-

silai exemplum spectaverit, quum illud consilium excellat inter omnia jam memorata. — *Consilium*. An. U. 537. Liv. XXIII. Zonaras. Hannoni factioni Barcinæ ejusque consiliis semper fuit adversarius.

2. *Neglexerunt*. An. U. 432. Liv. IX, 3; Flor. I, 16.

CAP. III, DE VAFRE DICT. AUT FACT. 17

improvida temeritas victorum, dum utramque partem spernit utilitatis, sub jugum missas in perniciem suam accendit.

18. Multis et magnis sapientiæ exemplis parvulum adjiciam. Cretenses¹ quum acerbissima exsecratione adversus eos, quos vehementer oderunt, uti volunt, *ut mala consuetudine delectentur*, optant; modestoque vpti genere efficacissimum ultionis eventum reperiunt: inutiliter enim aliquid concupiscere, et in eo perseveranter morari, exitio ea² vicina dulcedo est.

CAPUT III.

De vafre dictis aut factis a Romanis.

1. Antistite templi Dianæ. — 2. L. Junio Bruto. — 3. P. Scipione Africano majore. — 4. Q. Fabio Labéone. — 5. M. Antonio oratore. — 6. Q. Sertorio. — 7. Q. Fabio Max. Verrucoso. — 8. M. Volusio Saturnio ædil. pleb. — 9. Sentio Saturnino. — 10. Patre quodam.

De vafre dictis aut factis ab Externis.

1. Alexandro Magno et quodam asinario. — 2. Darii regis equisone. — 3. Bizante prienensi. — 4. Anaximene. — 5. Demosthene oratore. — 6. Quodam Atheniensi. — 7. Hannibale Gisgonis F. pæno. — 8. Hannibale Hamilcaris F. pæno — 9. Tusculanis. — 10. Tullo Attio, Volscorum duce.

DE VAFRE DICTIS AUT FACTIS A ROMANIS.

Est aliud factorum dictorumque genus a sapientia proximo deflexu³ ad vafritiæ nomen progressum: quod

1. *Cretenses*. Cretenses alioqui non bonæ famæ. Referebantur enim inter tria mala Κ, κἀπᾶχάιστα. Complures et optimi codd. præferunt *Cretes*, terminatione græca, ut apud Cic. pro Murena §. 74. Vir. Æn. IV, 146, tom. II, p. 493 nostræ editionis.

2. *Ea*. Hoc pronomen expunxit Pighius; sed immerito.

3. *Deflexu*. Id est, genus factorum dictorumque, de quo nunc agam, non ad ipsam sapientiam, de qua cap. sup. dixi, sed ad aliquid, quod sapientiæ vicinum sit, ejusque spe-

nisi fallacia vires assumpserit, fidem propositi non invenit; laudemque occulto magis tramite, quam aperta via petit.

1. Ser. Tullio regnante¹, cuidam patrifamiliæ in agro sabino præcipuæ magnitudinis et eximiæ formæ vacca nata est: *quam* oraculorum certissimi auctores *in hoc a diis immortalibus editam* responderunt, *ut quisquis eam Aventiniensi² Dianæ immolasset, ejus patria totius terrarum orbis imperium obtineret.* Lætus eo dominus, bovem cum summa festinatione Romam³ actam, in Aventino ante aram Dianæ constituit, sacrificio Sabinis regimen humani generis daturus. De qua re antistes templi certior factus, religionem⁴ hospiti intulit, ne prius victimam cæderet, quam proximi amnis aqua se abluisset; eoque alveum Tiberis petente, vaccam ipse immolavit, et urbem nostram tot civitatum, tot gentium dominam pio sacrificii furto reddidit⁵.

2. Quo in genere acuminis in primis Junius⁶ Brutus

ciem gerat, nempe ad vafritiā, pertinet.—*Vafritiā.* Ita legendum Vorstius arbitrabatur. In MSS. legitur *Vafri*, *Vafriā*, *Vafrinā*, *Vaser*; plurimi tamen *Vafre*, quod si linea transversa notetur *Vafrie*, plane est *Vafritiā*. Nam satis notum est in MSS. non antiquissimis unicam litteram *e* poni pro *æ*, et syllabam *ti* non semel omitti. Sic passim occurrit *græ* pro *gratiā*.

1. *Regnante.* Circiter An. U. 200. Liv. I; Plut. probl.—*Patrifamiliæ.* Sic habent omnes ante Pigh. edd. Liber Danielis et aliquot MSS. *patriciæ familiæ*. Nihili tamen est illud *patriciæ*, quod solis tribuitur Romanis, quum hic, cui vacca illa nata fuit, esset Sabinus.—*Vaccu.* Cujus cornua per longum ævum fixa in vestibulo templi Dianæ, quasi miraculum habita sunt.

2. *Aventiniensi.* Cujus templum fuit in Aventino monte.

3. *Romam.* Forsan ne oraculum aliis innotesceret, et vacca sibi præriperetur.—*Actam.* In edd. Aldi et Chalcoc. additur *mactandam*, quæ vox ex annotationibus alicujus procul dubio assuta est.

4. *Religionem.* Id est, metum religionis, ne Deam offenderet, si illotis manibus vaccam immolaret.—*Proximi amnis aqua.* Alii legunt *proxima aqua*, quod Perizonio et Torrenio non displicet.

5. *Reddidit.* Et ex hoc exemplo tam superstitio, quam Romanorum imperitandi cupido elucet. Nec mirum, si his animis imperium orbis terrarum gentiumque fere omnium obtinuerint.

6. *Brutus.* Brutus ob simulatam stupiditatem dictus.

referendus est; nam quum a rege Tarquinio, avunculo suo, omnem nobilitatis indolem¹ excerpti, interque cæteros etiam fratrem suum, quod vegetioris ingenii erat, interfectum animadverteret, obtusi se cordis esse simulavit, eaque fallacia maximas virtutes suas texit: profectus etiam Delphos² cum Tarquinii filiis, quos is ad Apollinem Pythium muneribus sacrificiisque honorandum miserat, aurum deo nomine doni clam cavato baculo inclusum tulit; quia timebat, ne sibi cæleste numen aperta³ liberalitate venerari tutum non esset. Peractis deinde mandatis patris, Apollinem juvenes consuluerunt, *quisnam ex ipsis Romæ regnaturus videretur?* At is, *penes eum summam urbis nostræ potestatem futuram*, respondit, *qui ante omnes matri osculum dedisset*. Tunc Brutus, perinde atque casu prolapsus, de industria se abjecit, terramque, communem omnium matrem existimans, osculatus est. Quod tam vafre telluri impressum osculum, Urbi libertatem, Bruto primum in fastis⁴ locum tribuit.

3. Scipio quoque superior præsidium calliditatis amplexus est⁵: ex Sicilia enim petens Africam, quum ex fortissimis peditibus romanis trecentorum equitum numerum complere vellet, neque tam subito posset eos instruere, quod temporis angustiae negabant, sagacitate consilii assequutus est: namque ex iis « juvenibus, quos secum ex tota Sicilia nobilissimos et ditissimos, sed inermes, habebat, trecentos speciosa arma et electos equos quam celerrime expedire » jussit, velut eos continuo⁶ secum ad oppugnan-

1. *Indolem*. Florem nobilitatis.

2. *Delphos*. An. U. 240 et 244 circiter. Livius, lib. I; cap. 56, Vol. I, pag. 158, nostræ editionis. Dionys. l. IV. *Cum*. Ob elapsam e columna lignea anguem, qui terrorem et fugam fecit, et ipsius regis subito pavore percudit pectus.

3. *Aperta liberalitate*. Id est, auro palam ipsi oblato.

4. *Fastis*. Consularibus.

5. *Amplexus est*. An. U. 548. Liv. XXIX, 1.

6. *Continuo secum*. Ex hoc loco Perizonius conjicit, Scipionem tunc instituisse cohort. prætoriam, quam

dam Carthaginem avecturus. Qui quum imperio ut celeriter, ita longinqui et periculosi belli respectu sollicitis animis paruissent; *remittere se Scipio illam expeditionem, si arma et equos militibus suis tradere voluissent*¹, edixit. Rapuit conditionem imbellis ac timida juvenus, instrumentoque² suo cupide nostris cessit. Ergo calliditas ducis providit, ut, si quod protinus imperaretur, grave prius, deinde remisso militiæ metu maximum beneficium fieret.

4. Quod sequitur narrandum est³: Q. Fabius Labeo, arbiter a senatu finium constituendorum inter Nolanos et Neapolitanos datus, quum in rem præsentem venisset, utrosque separatim monuit, *ut omissa cupiditate, regredi modo controverso*⁴, *quam progredi mallent*; idque quum utraque pars auctoritate viri mota fecisset, aliquantum in medio vacui agri relictum est. Constitutis deinde finibus, ut ipsi terminaverant, quidquid reliqui soli fuit, populo romano adjudicavit. Cæterum etsi circumventi Nolani ac Neapolitani queri nihil potuerunt, secundum

Lipsius Milit. rom. lib. II, dial. 4, ad Scipionem posteriorem ex conjectura refert. Vid. Festus de prætoris cohorte. — *Avecturus*. Aliquot MSS. habent *advecturus*. Male. *Avēhere* et *advehere* sæpius a librariis commutata perperam esse docet Cl. Drakenborchius ad Sil. IV, 318.

1. *Tradere voluissent*. Hanc lectionem revocavit Torren. auctoritate omnium ante Pig. editionum et duodecim MSS., estque formula solennis edictorum, II, 4, 2, *ludos spectare vellet*. — *Edixit*. Quicumque Siculorum militare nollent, arma, equum cæteraque instrumenta militiæ traderet cuidam Romano, qui vicem ejus expleret in expeditione periculosa et transmarina. Quum omnes hanc conditionem avidè arriperent,

sic trecentis Siculis Romani equites substituti sine publica impensa.

2. *Instrumento*. Multi libri *instrumenta*. Utrumque vero probum: *cedere alicui aliquid*, et *cedere alicui aliqua re*. Supra, IV, 1, ext. 7.

3. *Narrandum est*. An U. 569. circiter. Cic. Off. I, 10. Alii *narrandum quoque est*. Prorsus præter rem. Dicit auctor admodum simpliciter, *quod sequitur narrandum est*, id est, prætermitti non potest, debet narrari, quoniam vafrum est quam maxime.

4. *Controverso*. *Modus controversus*, hoc loco est pars agri, de qua litigatum. Ed. vet. habet *modo controversa*, id est, tantummodo regrederentur a locis illis, quæ inter ipsos controversa essent.

ipsorum demonstrationem dicta¹ sententia; improbo tamen præstigiorum genere novum civitati nostræ vectigal accessit. Eundem ferunt, quum a rege Antiocho, quem bello superaverat, ex fœdere icto dimidiam partem navium accipere deberet, medias omnes secuissse, ut eum tota classe privaret.

5. Jam M. Antonio remittendum convicium² est : qui *idcirco se aiebat nullam orationem scripsisse, ut, si quid superiore judicio actum, ei, quem postea defensurus esset, nociturum foret, non dictum a se affirmare posset.* Qui facti vix pudentis³, tolerabilem causam habuit : pro periclitantium⁴ enim capite, non solum eloquentia sua uti, sed etiam verecundia abuti erat paratus.

6. Sertorius vero, corporis robore atque animi consilio parem naturæ indulgentiam expertus⁵, proscriptione Sullana dux Lusitanorum fieri coactus, quum eos oratione flectere non posset, ne cum Romanis universa acie configere vellent, vafro consilio ad suam sententiam perduxit : duos enim in conspectu eorum constituit equos, alterum validissimum, alterum infirmissimum; ac deinde validi caudam ab imbecillo sene paulatim carpi, infirmi a juvene eximiarum virium universam⁶ convelli jussit.

1. *Dicta.* Cop. Leid. prim. habent *data*. Suet. Claud. c. 15, *facillime dabat*. Livius, IV, 9, *dant jus*. Supra, II, 8, 2, *secundum te litem do*. — *Præstigiorum.* *Præstigium*, ut Vorstius e glossario apponit, est monstrum, a præstringendo, id est, illudendo improvise oculos.

2. *Convicium.* Perizonius malit *commentum*. Frustra. Vult auctor, condonari debere Antonio factum vafrum, nec eum ideo convicio proscindendum, quia id fecit, ut subveniret saluti reorum periclitantium, quibus etiam hoc modo pro-

desse honestum videri posset. — *Est.* Vid. Cic. pro Cluent.

3. *Pudentis.* Id est, verecundi, sicut Terentius quoque loquitur.

4. *Periclitantium.* Qui capitis causam dicebant : hinc etiam judicia capitalia dicta sunt *pericula*. Vid. supr.

5. *Expertus.* An. U. 675. Front. Strateg. I, 10; Plut. in vit. — *Proscriptione.* Cinnæ enim partes erat sequutus. — *Romanis.* Pigh. dedit *Romanorum*. Præter rem.

6. *Universam.* *Universum* opponitur discretis et separatis; hinc paulo ante : *caudam paulatim*, id est, per

Obtemperatum imperio est. Sed dum adolescentis dextera irrita se labore fatigat, senio confecta manus ministerium exsequuta est. Tunc barbaræ concioni, quorsum ea res tenderet, cognoscere cupienti, subiecit : « Equi caudæ consimilem esse nostrum¹ exercitum, cujus partes aliquis aggrediens opprimere possit : universum conatus prosternere, celerius tradiderit victoriam, quam occupaverit. » Ita gens barbara, aspera, et regi difficilis, in exitium suum ruens, quam utilitatem auribus respuerat, oculis pervidit².

7. Fabius autem Maximus³, cujus non dimicare, vincere fuit, quum præcipuæ fortitudinis Nolanum peditem dubia fide suspectum, et strenuæ operæ Lucanum equitem⁴ amore scorti deperditum in castris haberet, ut utroque potius bono milite uteretur, quam in utrumque animadverteret, alteri suspicionem suam dissimulavit, in altero disciplinam paululum a recto tenore deflexit; nam illum plene pro tribunali laudando, omnique genere honoris prosequendo, animum suum a Pœnis ad Romanos coegit revocare : et hunc clam meretricem redimere passus, paratissimum pro nobis excursorem⁵ reddidit.

partes, *carpi*. In rudibus hominibus acta symbolica et alia, quæ per sensus viam pandunt ad animum, magnam vim exserunt. Meminerimus, quæ apud Græcos olim facta, nec non, quæ Cyrus inter Persas ante expeditiones suas fecerit. De Sertorio vid. etiam Gellium, XV, 22. Mansuefactam cervam secum duxit, quam a Diana dono sibi datam simulabat, a qua tamquam ab ipso numine doceretur, quid opus esset factu. Qua re indomitos barbaros facile dicto fecit parentes.

1. *Nostrum*. Ita ex duodecim MSS. restituit Torrenius. Pigh. dedit *Romanorum*, quod glossa exortum est.

Supra, VII, 3, 1, *urbem nostram*.

2. *Pervidit*. Pauci, *prævidit*, unus, *providit*. Perperam.

3. *Maximus*. An. U. 537 et 544. Liv. XXIII, 15, de Marcello narrat idem. Plutarch. in Fabio congruit Valerio.

4. *Equitem*. Livius eum L. Bantium vocat. — *Deperditum*. Id est, qui scortum vehementissime ad insaniam usque amabat. — *Deflexit*. Fabius disciplinam a recto tenore deflexit, quum permetteret, ut eques meretricem, a lenone redemptam, in castris haberet.

5. *Excursorem*. Quo uteretur in hostibus explorandis vexandisque.

8. Veniam nunc ad eos, quibus salus astutia quæsitæ est¹. M. Volusius ædilis plebis² proscriptus, assumpto Isiaci habitu, per itinera viasque publicas stipem petens, quisnam revera esset, occurrentes dignoscere passus non est: eoque fallaciæ genere tectus, in M. Bruti castra pervenit. Quid illa necessitate miserius, quæ magistratum populi romani, abjecto honoris prætexto³, alienigenæ religionis obscuratum insignibus, per urbem jussit incedere? Omnes⁴ aut hi suæ vitæ, aut illi alienæ mortis cupidi, qui talia vel ipsi sustinuerunt, vel alios perpeti coegerunt.

9. Aliquanto speciosius⁵ Sentii Saturnini Vetulionis in eodem genere casus, ultimæ sortis auxilium: qui quum a triumviris inter proscriptos nomen suum propositum audisset, continuo præturæ insignia invasit, præcedentibusque in modum lictorum et apparitorum publicorum servis⁶

1. *Quæsitæ est.* An. U. 710. Ap-
pian. Bell. civ. IV.

2. *Ædilis plebis.* Erant *curules* e
patriciis, qui sella curuli, et *plebei*
ædiles, præcipue *cereales*, veluti ini-
nistri tribunorum, qui subselliis
tantum utebantur. Sub tribunorum
tutela noceri illis raro poterat. Vid.
Dionys. VI; Liv. VII, 1. — *Isiaci.*
Isiacus sacerdos est Isidis ægyptia-
cæ, fortasse ejusdem, quam Græci
Ἰσιδιαν et Itali Cererem nomina-
rant, ut alio loco est expositum.
Hi sacerdotes per urbem et vicos
cum sistro vagari mendicantes so-
lebant, pollicentesque, se futura
prædicaturos si daretur assis, fere
ut recentiori ævo Cingari, quos Bo-
hemos vulgo vocant.

3. *Prætexto.* *Prætextum* pro præ-
textus occurrit etiam in Senec. ep.
LXXI; Flor. I, 5; et sæpius apud
Nostrum.

4. *Omnes.* Schottus ex vet. cod.

legit *O nimis*, quod accipit Perizo-
nius et non improbat Torrenius,
quia frigere sententia videtur si vul-
gata lectio servetur. Sed optimi et
antiquissimi codd. habent *omnes*. —
Aut. MSS. habent *autem*. Sed necesse
omnino est, disjunctivum *aut* his
poni, quomodo mox et alterum dis-
junctivum *vel* positum est. — *Co-
egerunt.* Damnat ulterius et hos, qui
vitæ nimium cupidi omnem indi-
gnitatem et turpitudinem vitandæ
mortis gratia subire non dubitarunt,
et eos, qui alienæ mortis avidi, ho-
mines ad eam necessitatem impu-
lere, ut hæc sustinere cogerentur.
Qua ex parte carpit triumviratum
Octavii, quod rarum.

5. *Speciosius.* An. U. 710. Ap-
pianus, B. C. IV, de Pomponio. —
Vetulionis. Quo nomine discernitur
a *Saturnino Apuleio* perduelli.

6. *Servis.* Recte sic edidit Vorst.
nam Sentius Saturninus servos suos

subornatis, vehicula comprehendit, hospitia occupavit, obvios submovit; ac tam audaci usurpatione imperii, in maxima luce densissimas hostilibus oculis tenebras effudit. Idem ut Puteolos¹ venit, perinde ac publicum ministerium agens, summa cum licentia correptis navibus in Siciliam, certissimum tunc proscriptorum profugium, penetravit.

10. His uno adjecto levioris notæ exemplo, ad externa converterat². Amantissimus quidam filii, quum eum inconcessis ac periculosus³ facibus accensum, ab insana cupiditate inhibere vellet, salubri consilio patriam indulgentiam temperavit; petiit enim, ut prius quam ad eam, quam diligebat, iret, vulgari ac permissa Venere uteretur. Cujus precibus obsecutus adolescens, infelicitis⁴ animi impetum satietate concubitus licentis resolutum, ad id, quod non licebat, tardiore pigrioremque afferens, paulatim deposuit.

DE VAFRE DICTIS AUT FACTIS AB EXTERNIS.

1. Quum Alexander Macedonum rex sorte⁵ monitus, ut eum, qui sibi porta egresso primus occurrisset, inter-

in modum lictorum et apparitorum publicorum subornaverat. Et ita septem MSS. Torrenii et multæ edd. Pighius vero dedit *publicorumque servorum*, præter necessitatem. — *Offudit*. MSS. novem *effudit*. Hic vero quum dicantur *tenebræ offundi oculis*, nimis illud proprium et frequens Torrenius existimat quam ut de nostra lectione dubitari possit, etsi complures MSS. dissentiant. Vid. Curt. VII. 6, 32; Valer. Flacc. IV, 482; Phæd. II, 11.

1. *Puteolos*. Oppidum maritimum Campaniæ, non procul ab Averno lacu. — *Profugium*. Alii legunt *per-fugium*, quod Torrenio probatur.

2. *Converterat*. Alii *revertar* habent.

3. *Periculosus*. Respicit ad amorem adolescentis erga matronam viro nuptam.

4. *Infelicitis*. Pigh. ex Winch. et Colon. dederat *infelicem*, sed Torren. *infelicitis* revocavit, quod in omnibus suis MSS. invenerat, et in editione vet. — *Licentis* est, in quo animi sui libidini cum licentia posset indulgere. Legantur Socratis consilia in Xenoph. Memor.

5. *Sorte*. Vaticinio sortilegorum. Forsan in voce πρώτος latuit ambiguitas, quæ etiam præcipuum principem, nempe Darium, denotare poterat.

fici juberet; asinarium forte ante omnes obviam factum, ad mortem abripi imperasset¹; eoque quærente, *quidnam se immerentem capitali supplicio innocentemque addiceret*, quum ad excusandum factum suum oraculi præceptum retulisset, asinarius, *Si ita est*, inquit, *rex, alium sors huic morti destinavit; nam asellus, quem ego ante me agebam, prior tibi occurrit*. Delectatus Alexander et illius tam callido dicto, et quod ab errore ipse revocatus erat, occasionem in aliquanto viliori animali expiandæ religionis rapuit. Summa in hoc cum calliditate mansuetudo : summa quoque in alterius regis equisone calliditas².

2. Sordida Magorum dominatione³ oppressa, Darius sex adjutoribus ejusdem dignitatis assumptis, pactum cum præclari operis consortibus fecit, ut equis insidentes, solis

1. *Ad mortem abripi imperasset*. Aldus et alii eum sequuti legerunt : *ad mortem arripi imperavit*. Eoque. Attamen Kapp. maluit *abripi*, quod in Ultr. sec. Leid. tert. quart. quint. et in ed. Mog. invenitur. Supra, II, 7, 6; III, 8, ext. 3; Terent. Andr. IV, 4, 47; Cic. Verr. IV, 10. — *Imperasset* vero pro *imperavit*, postulat quum constructio orationis, tum major pars librorum. Recte itaque Torrenius edidit *imperasset*, et distinctionem majorem post *imperasset* delevit, probante Perizon. qui præterea bene notat, apodosis periodi sequi demum a verbis : *Asinarius inquit*. Cohærent enim, quum *Alexander imperasset*, et quum eo quærente retulisset.

2. *Calliditas*. Hanc periodum Kappius sic interpretatur : « in hoc (exemplo) et summa calliditas (in Asinario) et summa mansuetudo (in rege Alexandro) conspici potest. Nec minus summa calliditas fuit in (OEba-

re) equisone regis altius (nempe Darii).

3. *Dominatione*. Vid. Justin. I, 10; Herodot. III, 85. — *Oppressa*. Multi *Perside oppressa*. Sed veteres libri recte omittunt *Perside*. Res enim accidit Magis jam oppressis et occisis, ac *Perside* liberata. — *Sex*. Sic optime conjecerunt Gevartius et Rupertus; nam libri scripti aut editi pro *sex* aut habent *rex*, aut hanc vocem prorsus omittunt. *Assumpsit Darius sex adjutores*, quum Magum interficere in animo haberet; et fuerunt isti adjutores *ejusdem dignitatis*, quæ voces non intelligi possint, si legas *rex*. — *Adjutoribus*. Nobilibus, qui cum Dario magos oppræsserant. — *Solis ortu*. Quum *Persæ*, sicut et nunc *Gehræ* ignem, solem, tamquam æternum ignem, adorarent, et, quemadmodum Romani corvis Apollinis, sic equo solis voluntatem revelari posse crederent, quod et in Venedis, sine

ortu cursum in quemdam locum dirigerent; isque regno potiretur, cujus equus in eo primus hinnisset. Cæterum maximæ mercedis competitoribus fortunæ beneficium expectantibus, solus acumine equisonis sui Œbaris prosperum exoptatæ rei effectum assequutus est: qui in equæ genitalem partem demissam manum, quum ad eum locum ventum esset, naribus¹ equi admovit: quo odore irritatus, ante omnes hinnitum edidit; auditoque eo, sex reliqui summæ potestatis candidati continuo equis delapsi, ut est mos Persarum, humi prostratis corporibus, Darium regem salutaverunt. Quantum imperium, quam parvo interceptum est vaframento!

3. Bias autem², cujus sapientia diuturnior inter homines est, quam patria Priene fuit (siquidem hæc etiam nunc spirat, illius³ perinde atque extinctæ vestigia tantummodo exstant), *ita aiebat oportere homines in usu amicitiae versari, ut meminissent, eam ad gravissimas inimicitias posse converti*. Quod quidem præceptum prima specie nimis fortasse callidum videatur, inimicumque simplicitati, qua præcipue familiaritas gaudet: sed si altioribus animis cogitatio demissa fuerit, perquam utile reperietur.

dubio gente olim Persis finitima, locum habuit, non mirum est, Persarum principes soli et equo regis electionem commisisse. Colerus recte monet, hoc etiam apud Germanos moris olim fuisse, et multos ritus utramque gentem habuisse communes. Fortasse jam antiquissimis temporibus, ex regionibus ad Tanaïm, Caucasum et mare Caspium sitis coloniae transiere in Germaniam.

1. *Naribus*. Honestius rem Justinus ex Herodoto narrat.

2. *Bias autem*. Vid. Aristot. Rhetor. lib. II.

3. *Hæc . . . . . illius*. Pighius, quem sequuti sunt Coler. et Vorst. edidere *illa.... hujus*, invitis MSS. et contra morem Valerii, qui *hic* ad remotius, *ille* ad proximum referre solet, ut jam non semel adnotatum est. — *Converti*. Non eo usque amicum amare debemus, ut, si quid indignum et turpe fecerit vel jusserit, odisse turpia nequeamus; neque sic, ut omnia nostra cogitata patefaciamus, quod periculosum foret: nec tantopere inimicum odisse decet, ut eum in amicitiam, si reconciliationi locus datur, recipere non possimus.

4. Lampsacenæ vero urbis salus, unius vafamenti beneficio constitit¹; nam quum ad excidium² ejus summo studio Alexander ferretur, progressumque extra mœnia Anaximenem, præceptorem suum, vidisset; quia manifestum erat, futurum, ut preces suas iræ ejus opponeret, *non facturum se quod petisset* juravit. Tunc Anaximenes, *Peto*, inquit, *ut Lampsacum diruas*. Hæc velocitas sagacitatis oppidum vetusta nobilitate inclytum exitio, cui destinatum erat, subtrahit.

5. Demosthenis quoque astutia mirifice cuidam ancillæ succursum est, quæ pecuniam depositi nomine a duobus hospitibus acceperat, ea conditione, ut illam simul utrisque redderet; quorum alter interjecto tempore tamquam mortuo socio squalore obsitus, deceptæ omnes nummos abstulit; supervenit deinde alter, et depositum petere cœpit: hærebat misera in maxima pariter et pecuniæ et defensionis penuria, jamque de laqueo et suspendio cogitabat; sed opportune Demosthenes ei patronus affulsit³, qui ut in advocacionem venit, « Mulier, inquit, parata est depositi se fide solvere⁴; sed nisi socium adduxeris, id facere non potest; quoniam, ut ipse vociferaris, hæc dicta est lex, ne pecunia alteri sine altero numeretur. »

6. Ac ne illud parum quidem prudenter: quidam Athenis universo populo invisus, causam apud eum capitali⁵

1. *Constitit*. Vid. Pausan. Eliac. 2, et Suidas. Lampsacum urbs in littore Hellesponti sita, in ora asiatica. Vini feracissima erat regio circumjacens: unde haud dubie a Priapo condita perhibetur, Bacchi et Veneris filio.

2. *Excidium*. Complures MSS. *exitium*, qua voce paulo post de eadem re Noster utitur.

3. *Affulsit*. Aldina et aliæ vett. edd. habent *adfuit*. *Adesso* quidem

reis patroni dicantur, adfulgere tamen magis Torrenio placet, quod subitum et inexpectatum ejus auxilium expresse declarare videtur.

4. *Se fide solvere*. Sic plerique MSS. nonnulli tamen *fidem solvere*, quod non omnino damnandum est; nam *se fide solvere* et *fidem solvere* eodem sensu usurpantur. Vid. Flor. I, 1, 12.

5. *Capitali*. Pigh. scripsit *de capitali*. Verum præpositione *de* nihil

crimine dicturus, maximum honorem subito petere cœpit : non quod speraret, se illum consequi posse, sed ut haberent homines, ubi procursum iræ, qui acerrimus esse solet, effunderent ; neque eum hæc tam callida consilii ratio fefellit : comitiis¹ enim clamore infesto, et crebris totius concionis sibilis vexatus, nota etiam denegati honoris perstrictus, ejusdem plebis paulo post in discrimine vitæ clementissima suffragia expertus est. Quod si adhuc ei ultionem sitienti, capitis sui periculum objecisset, nullam partem defensionis odio obseratæ aures reciperent².

7. Huic vaframento consimilis illa calliditas³ : superior Hannibal⁴ a Duilio consule navali prælio victus, timensque classis amissæ pœnas dare, offensam astutia mire avertit ; nam ex illa infelici pugna prius quam cladis nuntius domum perveniret, quemdam ex amicis compositum et formatum⁵ Carthaginem misit ; qui postquam civitatis ejus curiam intravit : « Consulit, inquit, vos Hannibal, quum dux Romanorum magnas secum maritimas trahens copias advenerit, an cum eo configere debeat. » Acclamavit universus senatus, *non esse dubium quin oporteret*. Tum ille, *Conflixit*, inquit, *et superatus est*. Ita liberum iis

opus est, potestque sextus casus per se causam denotare.

1. *Comitiis*. Id est, in comitiis, dum comitia haberentur. Sic *ludis pro ludorum die*. Suetonius in Jul. Cæs. 39.

2. *Reciperent*. Pro *recepissent*. Crebra est ejusmodi temporum permutatio. Vid. infr. lib. VII, cap. 4, §. 5 ; lib. VIII, cap. 7, §. 4 ; Justin. lib. XIII, cap. 3, §. 11 ; Liv. lib. XXXIV, cap. 11, cum not. Gronov.

3. *Calliditas*. An. U. 493. Zonaras ; Orosius, IV, 7 ; Aurel. Vict. XXXVIII.

4. *Hannibal*. Gisgonis filius, qui

vixit tempore primi belli punici. Orosius eum *seniorem Hannibalem* appellat, ut ab illo, qui secundo bello punico Romanorum terror fuit, discerneretur. Aurel. Victor illum vocat *Himilconem*.

5. *Formatum*. Ita Torren. bene revocavit ex plerisque MSS. male vero quidam legerunt *ornatum vel subornatum*. *Formatum*, id est, instructum mandatis, quæ ageret et loqueretur in curia. — *Misit*. Plinius non misisse quempiam, sed ipsum profugisse ducem, Carthaginem petisse, et a senatu quævisse narrat, quid sibi esset faciendum ?

non reliquit id factum damnare, quod ipsi fieri debuisset judicaverant.

8. Alter item Hannibal' Fabium Maximum, invictam armorum suorum vim saluberrimis cunctationibus pugnæ ludificantem, ut aliqua suspitione trahendi belli respergeret, totius Italiæ agros ferro atque igni vastando, unius ejus fundum immunem ab hoc injuriæ genere reliquit. Profecisset aliquid tanti beneficii insidiosa adumbratio, nisi romanæ urbi et Fabii pietas, et Hannibalis vafri mores fuissent notissimi.

9. Tusculanis etiam acumine consilii incolumitas parta est²: quum enim crebris rebellionibus³ meruissent, ut eorum urbem funditus Romani evertere vellent, atque ad id exsequendum Furius Camillus, maximus dux, validissimo instructus exercitu venisset; universi ei togati obviam processerunt, commeatusque et cætera pacis munia benignissime præstiterunt. Armatum etiam intrare mœnia passi sunt, nec vultu, nec habitu mutato. Qua constantia tranquillitatis non solum ad amicitiae nostræ jus, sed etiam ad communionem civitatis usque⁴, penetraverunt. Sagaci hercule usi simplicitate; quoniam aptius esse intellexerant, metum officio dissimulare, quam armis protegere.

10. At Volscorum ducis Tulli execrabile consilium⁵;

1. *Alter item Hannibal.* Ultr. sec. et aliæ *Alter Hannibal.* Harl. *Alter Fabium*, omisso *item Hannibal*, quam lectionem non sine causa veram Torren. arbitratur, suspicans *item Hannibal* e glossa in textum irrepsisse. — *Reliquit.* An. U. 536. Liv. XXII, 13; Plut. in Fabio; Front. I, 8.

2. *Parta est.* An. U. 373. Liv. VI, 25; Plut. in Camill.

3. *Rebellionibus.* Vox e vulgi dicendi more, ut Vossius putat, assumpta. Vid. tamen Tacit. Ann.

XIV, 31. — *Maximus dux.* Copes. omittit *dux*; Pigh. vocem utramque ejicit. Sed Torrenius ex genio Valerii judicat, ambo adesse debere. Facit enim ad rem exaggerandam, quod *maximus dux cum validissimo venerat exercitu ad evertendam urbem.*

4. *Usque.* Præpositioni ad subijci usque, si verbum penetrare sequatur, resque ardua significetur, neminem fugit.

5. *Consilium.* An. U. 264. Liv. II, 37, tom. I, pag. 250, nostræ

qui ad bellum inferendum Romanis maxima cupiditate accensus, quum aliquot adversis præliis contusos animos suorum, et ob id paci proniores animadverteret, insidiosa ratione, quo volebat, compulit; nam quum spectandorum ludorum gratia¹ magna Volscorum multitudo Romam convenisset, consulibus dixit, *Vehementer se timere, ne quid hostile subito molirentur*: monuitque, *ut essent cautiore*s, et protinus ipse urbe egressus est. Quam rem consules ad senatum retulerunt²: qui, tametsi nulla suspicio suberat, auctoritate tamen Tulli commotus, *ut ante noctem Volsci abirent*, decrevit. Qua contumelia irritati, facile impelli potuerunt ad rebellandum. Ita mendacium versuti ducis, simulatione benevolentiae involutum, duos simul populos fefellit: Romanum, ut insontes notaret; Volscum, ut deceptis irasceretur.

CAPUT IV.

De strategematis Romanorum.

1. Tulli Hostilii regis. — 2. Sex. Tarquinii L. F. — 3. Obsessorum in Capitolio. — 4. M. Livii, C. Claudii coss. — 5. Q. Metelli Macedonici.

De strategematis Externorum.

1. Agathoclis, Syracusanorum regis. — 2. Hannibalis pœni.

DE STRATEGEMATIS ROMANORUM.

Illa vero pars calliditatis egregia, et ab omni reprehensione procul remota, cujus opera, quia appellatione no-

editionis; Plut. in Coriol. Dyonis. lib. VIII. Hujus Attii Tulli Volscorum principis hospitio utebatur Q. Marcius Coriolanus.

1. *Ludorum gratia*. Audax Colemus, quod quum ab uno codice P.

Danielis gratia abesse videret, hanc vocem expungere non dubitavit.

2. *Retulerunt*. Quidam *detulerunt*. Livius de eadem re, II, 39: "consules quum ad patres rem dubiam sub certo auctore detulissent."

stra¹ vix apte exprimi possunt, græca pronuntiatione *Strategemata* dicuntur.

1. Omnibus militaribus copiis Tullo Hostilio Fidenas aggresso², quæ surgentis imperii nostri incunabula crebris rebellionibus torpere passæ non sunt, finitimisque tropæis ac triumphis alitam virtutem ejus, spes suas ulterius promovere docuerunt, Metius Fufetius, dux Albanorum, dubiam et suspectam semper societatis suæ fidem repente in ipsa acie detexit. Detecto³ enim Romani exercitus latere, in proximo colle consedit, pro adjutore speculator pugnæ futurus; ita ut victis insultaret, aut victores fessos aggrederetur. Non erat dubium, quin ea res militum nostrorum animos debilitatura esset⁴, quum eodem tempore et hostes configere, et auxilia deficere cernerent. Itaque ne id fieret, Tullus providit⁵: concitato enim equo omnes pugnantium globos percurrit⁶, prædicans, *suo jussu secessisse Metium, eumque, quum ipse signum dedisset,*

1. *Appellatione nostra.* Quinque MSS. habent *appellatione latina*, nil vero mutandum est. Valerius enim pronomen *noster* pro *Romanus* aut *Latinus* frequenter adhibet. — *Exprimi.* Cicero de N. D. III, vocat *consilium imperatorium*; Frontin. in præfatione, *sollertia facta*; Nepos in Eumenis vitæ, cap. 5, p. 192, nostræ Editionis, *callida inventa*.

2. *Tullo Hostilio F. aggresso.* Plerique MSS. *Tullus Hostilius F. aggressus*, quæ male cohærent. Torren. quæritannonValer. scripserit, *Quum omnibus.... T. Hostilius F. aggressus esset.* Kapp. conjicit, scribas ex oscitantia putasse o esse compendium pro *us*. — *Aggresso.* Annal. U. 90. Livium I; Dionys. III; Polyæn. VIII; Serv. ad Æn. VIII, v. 682. Fidenæ urbs Latii mediterranea. — *Torpere.* Pigrescere et languere ju-

ventutem rom. toties rebellantes Fidenates non permiserunt.

3. *Detecto.* Albani, relictis Romanorum lateribus, quæ plerumque sociis tegebantur, in collem se receperunt.

4. *Debilitatura.* Sic debilitare ap. Nepot. Datam. VI; et Cic. Orat. I.

5. *Providit.* Livius narrat: eum vovisse XII Salios, fanaque Pallori et Pavori. Sæpissime enim votis ejusmodi, quæ fuit perversa veterum de diis cogitatio, in re ambigua eorum iram placare studebant.

6. *Percurrit.* Non præcurrit, ut quidam legunt. Nam sane mens est Valerii, Tullum omnia agmina quantâ fieri potuit festinatione adiisse, omnibus ordinibus obequitavisse, ut ita animos confirmaret. — *Jussu.* Similem calliditatem Datamis narrat Corn., XIV, 6. Vid. p. 141 nost. Ed.

invasurum Fidenatium terga. Quo imperatoriæ artis consilio metum fiducia mutavit; proque trepidatione, alacritate suorum pectora replevit.

2. At ne continuo a nostris regibus recedam, Sex. Tarquinius, Tarquinii filius¹, indigne ferens, quod patris viribus expugnari Gabii nequirent, valentior armis excoGITAVIT rationem, qua interceptum illud oppidum romano imperio adjiceret. Subito namque se ad Gabinos contulit, tamquam parentis sævitiam et verbera², quæ voluntate sua perpersus erat, fugiens; ac paulatim uniuscujusque fictis et compositis blanditiis alliciendo benevolentiam, ut apud omnes plurimum posset, consequutus, familiarem suum ad patrem misit, indicaturum, *quemadmodum cuncta in sua manu haberet*; et quæsiturum, *quidnam fieri vellet*. Juvenili calliditati senilis astutia respondit. Siquidem re eximia delectatus Tarquinius, fidei autem nuntii parum credens, nihil respondit; sed seducto³ eo in hortum, maxima et altissima papaverum capita baculo decussit. Cognito adolescens silentio patris simul ac facto, causam alterius argumenti pervidit⁴; nec ignoravit præcipi sibi, «ut excellentissimum quemque Gabinorum aut exsilio submoveret, aut morte consumeret.» Ergo spoliata bonis propugnatoribus civitatem tantum non⁵ vinctis manibus ei tradidit.

3. Illud quoque a majoribus⁶ et consilio prudenter, et

1. *Filius.* A. U. 225, circit. Liv. I; Dion. IV; Flor. I, 7; Front. I, 1. Arist. Polit. V, 10 simile narrat de Periandro. — *Gabii.* Latii civitas.

2. *Verbera.* Hac arte etiam Zopyrum Babylonem Dario prodidisse, Justinus refert.

3. *Seducto.* In locum secretum abducto. V, 9, 4; VIII, 2, 3.

4. *Pervidit.* Sensus est: Tarquinius filius penitus perspexit, quid pater vellet et præciperet *tacitis am-*

bagibus, et aliud quasi agendo: et cur nuntio nihil responsi dedisset, sed consilium suum ita texisset.

5. *Tantum non.* Hoc solo dempto, quod Gabinorum non erant vinctæ. Alii *tamquam.* Male.

6. *A majoribus.* Nonnullæ edd. præpositionem *a* omittunt, non male. Nam dicitur *mihi provisa res est*. Vid. Cic. Verr. IV, 42. Sed *a me provisa* non minus est probum. Cic. ad Att. II, 1.

exitu feliciter provisum¹; quum urbe capta Galli Capitolium obsiderent, solamque potiendi ejus spem in fame eorum² repositam animadverterent, perquam callido genere consilii, unico perseverantiæ irritamento victores spoliaverunt; panes enim jacere compluribus ex locis cœperunt; quo spectaculo obstupefactos, infinitamque frumenti abundantiam nostris superesse credentes, ad pactionem omittendæ obsidionis compulerunt: misertus est tunc profecto Jupiter romanæ virtutis, præsidium ab astutia mutuantis, quum in summa alimentorum inopia projici præsidia inopiæ³ cerneret: igitur ut vafro, ita periculoso consilio salutarem exitum dedit.

4. Idemque Jupiter postea præstantissimorum ducum nostrorum sagacibus consiliis propitius adspiravit⁴. Nam quum alterum⁵ Italiæ latus Hannibal laceraret, alterum invasisset Hasdrubal, ne duorum fratrum junctæ copię intolerabili onere fessas simul res nostras urgerent, hinc Claudii Neronis vegetum consilium, illinc Livii Salinatoris inclyta providentia effecit. Nero enim compresso a se in

1. *Provisum*. An. U. 363. Liv. V, 48; Ovid. Fast. VI, 379; Lactant. I, 20.

2. *Eorum*. Pigh. ex Susiano et Pulm. reposuit *obsessorum*, eumque sequuti sunt Coler. Vorst. et Torrenius. Alii tamen MSS. et omnes edd. habent *eorum*; scilicet *majorum*. — *Consilii*. Multi MSS. et ed. vet. *consilii Romani usi*; sed voces illas quum a plerisque absint, Torrenius, qui hunc locum a Pighio male interpunctum restituit, addere non sustinuit, glossam has olere putans. — *Perseverantiæ*. Unum erat, quod Gallos in obsidendis Romanis perseverare incitaret, quod eos fame vincere posse sperabant; nam vi capi posse Capitolium desperabant, quod

locus natura munitissimus esset.

3. *Inopiæ*. Religiosum est, summi Numinis gubernio omnia bona tribuere, et credere, ejus providentiam etiam minus bona hominum consilia in salutem convertere solere. Id ipsum Romani, quamvis Gentiles, faciebant. Jovem appellarunt Pistorem, cujus festum, VI Id. Jun. celebrabatur, Ovid., Fast. VI, 394.

Posse fame vinci, spes excidit: hoste repulso, Candida Pistori ponitur ara Jovi.

4. *Adspiravit*. An. U. 546. Liv. XXVII, 43; Polyb. II; Front. I, 1.

5. *Alterum ..... alterum*. Hannibal tunc *Lucanos* et *Brutios* vexabat in orientali latere Italiæ, Asdrubal ab occasu *Umbris* imminebat.

Lucanis Hannibale, præsentiam suam, quoniam ita ratio belli desiderabat, mentitus¹ hosti, ad opem collegæ ferendam per longum iter celeritate mira tetendit. Salinator in Umbria apud Metaurum² flumen proximo die dimicaturus, summa cum dissimulatione Neronem castris noctu recepit. *Tribunos enim a tribunis, centuriones a centurionibus, equites ab equitibus, pedites a peditibus excipi jussit*: ac sine ulla tumultuatione, solo vix unum exercitum capiente, alterum inseruit; quo evenit, ne Hasdrubal cum duobus se consulibus præliaturum prius sciret, quam utriusque³ virtute prosterneretur: ita illa toto terrarum orbe infamis punica calliditas, romana elusa⁴ prudentia, Hannibalem Neroni, Hasdrubalem Salinatori decipiendum tradidit.

5. Memorabilis etiam consilii Q. Metellus⁵, qui quum proconsule bellum in Hispania adversus Celtiberos gereret, urbemque Contrebiam⁶, caput ejus gentis, viribus

1. *Mentitus*. Quum legatis mandaret, easdem agere stationes et vigiliis in castris, totidemque, quod antea, ignes accendere, ut deciperet Annibalem et collegæ suppetias ferre posset in prosternendo Asdrubale, præsentiam suam mentitus est. Simili invento callido plures usi sunt, v. c. Eumenes.

2. *Metaurum*. Metaurus flumen ex Umbria defluit in Adriaticum sinum. Non prius Hannibal sensit, Neronem discessisse ad opem collegæ ferendam, quam Nero caput Hasdrubalis in fratris castra conjici jussit.

3. *Utriusque virtute*. Ita habent plurimi et optimi codd. Pighius et Susian. Winch. et Col. ediderat *ab utrisque prosterneretur*, male; quum *ab utroque* dicendum sit, si de duobus tantum consulibus agitur.

4. *Elusa*. Elusa Pœnorum calli-

ditas effecit, ut Hannibal a Nerone deciperetur. Nostram lectionem falsam et mancā esse putat Pighius, exque codd. Sus. et Palm. ita restituit, *punica calliditas frustrata fuit; romana prudentia Hannibalem...*; sed, monente Vorstio, nihil habet manci aut falsi; modo recte intelligatur. Non dicit *punicam calliditatem Hannibalem Neroni decipiendum tradidisse*; sed *punicam calliditatem, prudentia romana elusam, Hannibalem N. d. tradidisse*. Calliditas *elusa*, id est, si eludatur, potest aliquem alicui decipiendum tradere.

5. *Metellus*. An. U. 611. Flor. II, 17; Front. I, 1, simile quid de *Metello Pio* narrat. Anrel. Vict. LXI.

6. *Contrebiam*. «Hæc etiam *Trebis* et *Tribula* dicta est, ubi Hannibal acie devicit Romanos.» Sic Celerus et Servio. Sed hoc loco urbe Hi-

expugnare non posset, intra pectus suum diu multumque consiliis agitatis, viam reperit, qua propositum ad exitum perduceret: itinera magno impetu ingrediebatur, deinde alias atque alias regiones petebat: modo hos obsidebat montes, paulo post ad illos transgrediebatur; quum interim tam suis omnibus, quam ipsis hostibus ignota erat causa inopinatæ ejus ac subitæ fluctuationis: interrogatus quoque a quodam amicissimo sibi, *quid ita sparsum et incertum militiæ genus sequeretur?* « Absiste, inquit, istud¹ quærere; nam si hujus consilii mei interiorem tunicam consciam sensero, continuo eam cremari jubebo. » Quorsum igitur ista dissimulatio erupit? aut quem finem habuit? Postquam vero² et exercitum suum ignorantia, et totam Celtiberiam errore implicavit; quum alio cursum direxisset, subito ad Contrebiā reflexit, eamque inopinatam et attonitam oppressit; ergo nisi mentem suam dolos scrutari coegisset, ad ultimam ei senectutem apud mœnia Contrebiæ armato sedendum foret³.

DE STRATEGEMATIS EXTERNORUM.

1. Agathocles⁴ autem, Syracusanorum rex, audaciter callidus: quum enim urbem ejus majore ex parte Carthaginienses occupassent, exercitum suum in Africam trajecit⁵, ut metum metu, vim vi discuteret; neque sine effectū:

spaniæ Tarracon. significatur, quum de Celtiberia sit sermo.

1. *Istud*. Pighius et alii *ista*; sed præstat *istud*; utpote melius unam rem quærenti conveniens.

2. *Vero*. Hanc vocem Med. prim. delet. Haud profecto absurde. Ultr. sec. *vera*. Quærit Torrenius annon Valerius scripserit *veri*, ut sit *ignorantia veri*.

3. *Sedendum foret*. *Foret* pro *suis-*

set. *Sedere* hoc loco est desiderare, morari. Vid. Nep. XIV, 8, 1, pag. 143, nostræ editionis.

4. *Agathocles*. Vid. Diod. de reb. Alexand. Justin. XXII, 5. Agathocles ex humili figuli sorte ad regiam majestatem evectus est. — *Audaciter*. Quidam *audacter*.

5. *Trajecit*. Quod et Scipio aliūque fecerunt, optimum rati, hostem in ipsius terra aggredi.

nam repentino ejus adventu perculsi Pœni, libenter incolumitatem suam salute hostium redemerunt, pactique sunt, ut eodem tempore Africa sicut, et Sicilia punicis armis liberaretur. Age, si Syracusarum¹ mœnia tueri perseverasset, illa belli malis urgerentur, bona pacis fruenda securæ Carthagini reliquisset. Nunc inferendo quæ patiebatur, dum alienas potius lacessit opes, quam suas tuetur, quo æquiore animo regnum deseruit, eo tutius recepit.

2. Quid, Hannibal cannensi prælio²? nonne aciem nostram, prius quam ad dimicandum descenderet, compluribus astutiæ copulatam³ laqueis, ad tam miserabilem perduxit exitum? Ante omnia enim providit, ut et solem, et pulverem, qui ibi vento multus excitari solet, adversum⁴ haberet; deinde *partem copiarum suarum inter ipsum prælii tempus de industria fugere* jussit: quam quum a reliquo exercitu abruptam legio romana sequeretur⁵, trucidandam eam ab iis, quos in insidiis collocaverat, curavit; postremo quadringentos equites subornavit, qui simulata transitione petierunt consulem: a quo jussi more transfugarum depositis armis in ultimam pugnam partem secedere, destitutis gladiis, quos inter tunicas et loricas abdiderant, poplites pugnantium Romanorum ce-

1. Age, si Syracusarum. Quidam MSS. Agathocles age Syracusarum. Ac profecto age vix habet locum nisi in exhortatione vel interrogatione. Vide tamen ad VI, 2, 12.

2. Quid, Hannibal.... aciem nostram, priusquam. Cod. Brand. Quid Hannibal cannensi prælio? nonne aciem nostram. Copes. et tres Leid. Quid Hannibal cannensem populi romani aciem: magis tamen Vorstio placet aciem nostram, quod ad hunc modum Valerius dicere soleat urbs nostra. Nonnulli addunt speculatus. Pighiani

codd. Q. H. c. p. nonne priusquam ad dimicandum desc. ac. populi romani compl. Sed Ultr. prim. et Leid. quart. habent lectionem textus.

3. Copulatam. Id est, vinctam seu copula indutam, ut Gronovius explicat. Vorstius habet complicatam. — Exitum. An. U. 537. Liv. XXII; Front. II, 2; Florus, Silius Italicus aliique.

4. Adversum. Apulia nempe ventis sæpe infestatur, præsertim lapyge.

5. Sequeretur. Quidam insequeretur. Haud male. Sic Flor. I, 10.

ciderunt. Hæc fuit punica fortitudo, dolis et insidiis et fallacia instructa: quæ nunc certissima circumventæ virtutis nostræ excusatio est, quoniam decepti magis quam victi sumus.

CAPUT V.

De repulsis.

1. Q. Ælii Tuberonis. — 2. P. Scipionis Nasicæ. — 3. Æmiliii Paulli. — Q. Metelli Macedonici. — 5. L. Cornelii Sullæ. — 6. M. Catonis uticensis.

Campi quoque repræsentata conditio ambitiosam ingredientiæ viam¹, ad fortius sustinendos parum prosperos comitiorum eventus utiliter instruxerit; quia² propositis ante oculos clarissimorum virorum repulsis, ut non minore cum spe honores, ita prudentiore cum animi iudicio petent; meminerintque nefas non esse, aliquid ab omnibus uni negari, quum sæpenumero singuli cunctorum voluntatibus resistere fas esse duxerint; scientes etiam, patientia quæri debere, quod gratia impetrari nequirit.

1. Q. Ælius Tubero, a Q. Fabio Maximo, epulum populo nomine P. Africani patrui sui dante³, rogatus ut triclinium sterneret, lectulos punicanos pellibus hædinis stravit, et pro argenteis vasis samia exposuit: cujus rei deformitas sic omnes offendit, ut quum alioqui vir egre-

1. *Viam*. Perizon. conjecit *vitam*. Absque necessitate; *ambitosam ingredi viam* est, honores petere

2. *Quia... ut... ita... petent*. Pigh. pro *quia* posuit *ut*; sequens *ut* expunxit; pro *ita* dedit *ac*, et pro *petent* maluit *petant*. Sed Torreniani codd. comprobant antiquam lectionem, a Pighio interpolatam.

3. *Dante*. An. U. 624. Cic. pro Muræn. 36; Sen. epist. 95, et 99. — *Punicanos*. Ligneos, qui in publicum sternerbantur. Pœnos opi-

fices opere lignario olim clarissæ Romæ, argumento sunt aliquot Catonis de R. R. et Plauti loca. Cato *fenestras punicas, torcular punicum, coagmenta punica* commemorat, et Plautus in *Aulularia laternam punicam*. Isidorus, XX, hæc habet: *Punicani lecti parvi et humiles primum a Carthagine advecti, et inde nominati. — Pellibus hædinis nihil abjectius et sordidius habitum. — Samia. Vasa Samia egregie fabricata erant, sed fiotilia.*

gius haberetur, comitiisque prætorii candidatus in campum L. Paulo avo, et P. Africano avunculo nixus descendisset, repulsa inde notatus abiret; nam ut privatim semper continentiam probabant, ita publice maxima cura splendoris habita est. Quocirca urbs¹ non unius convivii numerum, sed totam se in illis pelliculis jacuisse credens, ruborem epuli suffragiis suis vindicavit.

2. P. autem Scipio Nasica², togatæ potentiae clarissimum lumen, is qui consul Jugurthæ bellum indixit; qui Matrem Idæam³ a phrygiis sedibus ad nostras aras focosque migrantem sanctissimis manibus excepit; qui multas et pestiferas seditiones auctoritatis suæ robore oppressit⁴; quo principe senatus per aliquot annos gloriatus est: quum ædilitatem curulem adolescens peteret, manumque cujusdam rustico opere duratam, more candidatorum tenacius apprehendisset, joci gratia interrogavit eum, *num manibus solitus esset ambulare?*⁵ quod dictum a circumstantibus exceptum, ad populum manavit, causamque repulsæ Scipioni attulit; omnes namque rusticæ tribus⁵ paupertatem

1. *Urbs*. Aldus *urbs nostra*. Jam nostra sæpe quidem adjicit Noster; sed hic tamen eo nihil opus est. Pigh. sicut initio operis ferre non potuit *urbs* Romæ, proque eo substituit *populi romani*, et hic pro *urbs* posuit *civitas*. Sed nostra lectio antiquissimis codd. nititur.

2. *Nasica*. An. U. 642. Cic. in Bruto, 34; Sallust. Jugurth. 27; supr. I, 1, 1. Errat hoc loco Valerius,tribuendo uni Scip. Nasicæ, quod quatuor tribuere debebat. Is enim, qui cos. Jugurthæ, anno urbis 642, bellum indixit, fuit filius *Serapionis*. Alter, qui Matrem Idæam e phrygiis sedibus Romam migrantem, manu sua ex-

cepit, fuit pater *Corculi*, *Serapionis* avus, anno urbis 562, cos. Nasicæ quatuor sic sequuntur: *P. Scipio Nasica*, vir optimus, cos. 562. — *Corculum*, cos. 591, et 598. — *Serapion*, cos. 615. — *P. Scip. Nas.* in consulatu, 642, mortuus. — *Is qui*. Ed. vet. cum omnibus fere MSS. Torrenii is omittit.

3. *Matrem Idæam*. Leid. sec. habet *Matrem deam*. Hæc est quæ et *Mater magna* et *Cybele* nominatur. Vid. I, 1, 1. — *E phrygiis sedibus*. Quidam e phrigicis. Intelligitur autem Pessinus, urbs Phrygiæ.

4. *Oppressit*. An. U. 608. Cicer. pro Planc. 21.

5. *Tribus*. *Tribus* distinctæ sunt

sibi ab eo exprobratam judicantes, iram suam adversus contumeliosam ejus urbanitatem destrinxerunt: igitur civitas nostra nobilium juvenum ingenia ab insolentia revocando, magnos et utiles cives fecit; honoribusque, non patiendo eos a securis¹ peti, debitum auctoritatis pondus adjecit.

3. Nullus error talis in L. Æmilio Paulo conspectus est; sed tamen aliquoties frustra consulatum petiit²; idemque, quum jam campum repulsis suis fatigasset, bis consul et censor factus, amplissimum dignitatis gradum obtinuit: cujus virtutem injuriæ non fregerunt, sed acuerunt, quoniam quidem ipsa nota accensam cupiditatem³ summi honoris ardentiorum ad comitia detulit, ut populum, quem nobilitatis splendore et animi bonis movere non poterat, pertinacia vinceret.

4 Q. autem Cæcilius Metellum⁴ pauci et mœsti amici, consulatus repulsa afflictum, tristitia ac rubore plenum, domum reduxerunt: eundem de Pseudophilippo⁵ triumphantem universus senatus lætum et alacrem in Capitolium prosequutus est. Achaici etiam belli, cui summam

in urbanas, suburbanas, quæ erant libertinorum, et rusticas, ingenuorum rure degentium.

1. *Securis*. Id est, qui certi essent, se votorum compotes futuros esse. Quidam ediderunt a *scuris*, quod alienum est, neque cum præcedentibus clarissimum lumen convenire videtur.

2. *Petiit*. Teste Aurelio Victore, qui narrat: « primo consulatu, quem post tres repulsas (anno urbis 567, 68, 69) adeptus erat, de Liguribus triumphavit. » Vid. Liv. XXXIX et XLIV.

3. *Accensam cupiditatem*. Sic ex codd. Torren. restituit, quum Pigh.

Coler. et Vorst. edidissent *accensus cupiditatem*.

4. *Metellum*. An. U. 608 et 9. Aurel. Vict. LXI. An. U. 607. App. Punic. An. U. 606. Just. XXXIV, 2. — *Repulsa*. Invisus plebi ob nimiam severitatem, duas tulit repulsas. — *Afflictum*. Pighius trium codd. vitiosam lectionem *afflatum* recepit, quin immo hanc elegantem esse loquendi formulam arbitratur. Sed *afflatus repulsa* nullo modo latine dici recte affirmant Torren. et Kappius.

5. *Pseudophilippo*. Verum ei nomen fuit Andrisco: qui Persei (juxta alios Philippi ex concubina nati)

manum L. Mummius adjecit, maxima pars ab hoc viro profligata est. Eine ergo populus consulatum negare potuit, cui mox duas clarissimas provincias aut daturus erat, aut debiturus, Achaïam et Macedoniam¹? Et quidem hoc facto, meliore eo cive usus est; intellexit enim, quam industrie sibi gerendus esset consulatus, quem tanto labore impetrari senserat.

5. Quid tam excellens, quid tam opulentum, quam L. Sulla²? Divitias et imperia largitus est³; leges vetustas abrogavit⁴, novas tulit: hic quoque in eo campo, cujus postea dominus exstitit, repulsa præturæ sugillatus est; omnia loca petiti honoris, si quis modo deorum formam et imaginem futuræ ejus potentiæ populo romano repræsentasset, impetraturus.

6. Sed ut comitiorum maximum crimen referam, M. Porcius Cato⁵, plus moribus suis præturæ decoris adjunctu-

filium se gessit, Macedoniamque vel voluntate incoletium, vel armis occupavit. — *Eundem .... prosequutus est.* Sic omnes MSS. et edd. quos Vorst. et Torren. maluerunt sequi quam emendationem Pighii legentis: *quem de Pseudophilippo ... prosequutus erat ... profligata fuerat. ... aut debebat aut erat debiturus?* Et quidem hoc facto, etc. omissis Achaïam et Macedoniam. Scilicet ex historia romana constat Metellum Macedonicum de Pseudophilippo triumphasse, quum adhuc prætor esset, et antequam consulatum peteret. Valerius autem scribit, Metello Achaïam et Macedoniam post consulatus repulsam datam esse; quod quum manifesto falsum sit, Pigh. textum corrigere voluit, ne Valerius erroris insimulari posset.

1. *Macedoniam.* Achaïam Pighius expunxit, et *Hispaniam* addere Ma-

cedoniæ maluit, quam post consulatum, Celtiberis subactis, in potestatem Romanorum redegit. Vid. Florum, II, 17. Sed lectio de Achaïa confirmatur, quod non tantum de macedonico, sed et de achaïco bello prædixerat. Negari tamen nequit, in hoc errasse Valerium, quod tradit, Metello Achaïam et Macedoniam demum post consulatus repulsam datas esse.

2. *Sulla.* Vid. Plut. in vit.; Appian. Civ. I. An. U. 659.

3. *Largitus est.* Nam occupata republica, proscriptorum civium bona donavit, magistratus, provincias atque imperia pro sua libidine distribuit.

4. *Abrogavit.* Illas nimirum, quæ suis rationibus obsisterent, et præsertim quum cives a Mario proscriptos revocaret.

5. *Cato.* An. U. 698. Plutarch.

rus, quam prætexto ejus splendoris ipse laturus, consequi illam a populo aliquando non potuit. Proxima dementia suffragia : quæ satis quidem graves pœnas erroris sui penderunt ; quoniam, quem honorem Catoni negaverant, Vatinio dare coacti sunt : ergo si vere æstimare volumus, non Catoni tunc prætura, sed præturæ Cato negatus est.

CAPUT VI.

De necessitate Romanorum.

1. Populi romani post cladem cannensem. — 2. Casilinum in obsidione. — 3. Prænestinorum militum in eadem obsidione. — 4. Populi romani bello Mariano. — 5. C. Cæsar ad Mundam. — 6. Populi asiatici bello parthico.

De necessitate Externorum.

1. Cretensium a Q. Metello obsessorum. — 2. Numantinorum a P. Scipione. — 3. Calagurritanorum a Cn. Pompeio.

DE NECESSITATE ROMANORUM.

Abominandæ quoque necessitatis¹ amarissimæ leges, et truculentissima imperia, tum urbem nostram, tum etiam exterarum gentes multa non intellectu tantum, sed etiam auditu gravia, perpeti coegerunt.

1. Nam aliquot adversis præliis secundo punico bello exhausta militari juventute romana, senatus auctore Ti. Graccho consule² censuit, *uti publice servi adversus pro-*

in ejus vit. — *Prætexto.* *Prætextum* præturæ est ornatus, quo et prætor utebatur. Vid. supra, II, 10, 1 ; VII, 1, 1, et 3, 8. De Vatinio vid. supra IV, 2, 4.

1. *Necessitatis.* Beatus ille qui urgente necessitate duraque sorte presus animum non abjicit, sed præ-

senti animo ex ipsis malis quædam remedia reperit, ac prudenter difficultatibus et discriminibus se expedit, ne cum spe et salutem perdat.

2. *Consule.* Pigh. ex Camp. legit *consule designato.* — *Censuit.* An. U. 537. Liv. XXII, 57 ; Macrobius Sat. I ; Servius ad Virg. *Æn.* IX,

pulsandorum hostium impetum emerentur : eaque de re per tribunos plebis ad populum lata rogatione tres creati sunt viri, qui quatuor et viginti millia¹ servorum comparaverunt : adactosque² jurejurando, *strenuam se foremque operam daturos, quoad Pœni essent in Italia*, datis armis, in castra miserunt. Ex Apulia etiam et a Fidiculis³ septuaginta atque ducenti ad supplementum equitatus sunt empti. Quanta violentia est casus acerbi ! Quæ civitas ad id tempus ingenuæ quoque originis capite census habere milites fastidierat, eadem cellis servilibus⁴ extracta corpora, et a pastoralibus casis collecta mancipia, velut præcipuum firmamentum exercitui suo adjecit. Cedit ergo interdum generosus spiritus utilitati, et fortunæ viribus succumbit : ubi nisi tutiora consilia legeris, speciosa⁵ sequenti concidendum est. Cannensis autem clades adeo urbem nostram vehementer confudit⁶, ut M. Junii opera,

547. — *Propulsandorum*. Lipsio, cui difficilior lectio non præferenda videtur, placet : *ad propulsandum hostium impetum*.

1. *Viginti millia*. Livius et Macrob. octo tantum millia fuisse tradunt. Quare Lipsius et alii delendum putant *et viginti* ; sed contra liberos omnes ; præter Med. sec.

2. *Adactosque*. Sacramento adstrictos more legitimæ militiæ. — *Datis armis*. Ita Aldus et Chalcocondyles, quos Pighius et alii sunt sequuti. Sed plures MSS. *laturos arma*, quæ lectio nec Kappio nec Torrenio displicet, si modo ita exponas, ut verba *laturos arma*, ad jusjurandum servorum pertineant, ejusque partem alteram efficiant. Sensus tunc esset jurisjurandi : se velle fortiter dimicare, se non prius arma deposituros, quam Pœni Italia excessissent. Unus Brand. *daturos ar-*

ma. Leidensis. sec. *data arma*.

3. *Fidiculis*. Cluverius legere mavult *Pædiculis*, cui assentit Torrenius. *Pædiculi* fuere Italiæ gens, de qua Plinius, III, 2 ; Strabo, XVI ; Justin. XII, 2.

4. *Servilibus*. Cubiculis servorum. Senec. controv. XXI. — *Extracta corpora*. Servi corpore maxime censebantur. Vid. Curt. IV, 11, 6 ; V, 6, 6, et sic Græcis servi αἰχμαλῶτα σώματα dici constat satis.

5. *Speciosa*. *Speciosa ad consilia et sequenti referendum est*. Sensus : qui sequutus fuerit speciosa magis, quam utilia consilia, interiturus est. Vid. Vell. II, 113 ; Curt. V, 1, 8.

6. *Confudit*. Perturbavit, percussit. Non igitur cum Aldo legas *confudit*. — *M. Junii opera*. Sic habent MSS. unde Gronovius conjicit, *M. Junio Pera, d. rempub. administrante*. Sagacissime, judice Torrenio, quum

dictatura rempublicam administrantis, spolia hostium affixa templis, deorum numini consecrata, instrumento militiæ futura convellerentur, ac prætextati pueri arma induerent, addictorum¹ etiam, et capitali crimine damnatorum sex millia conscriberentur. Quæ si per se adspiciantur, aliquid ruboris habeant; si autem admotis necessitatis viribus ponderentur, sævitiae temporis convenientia præsidia videantur. Propter eamdem² cladem senatus Otacilio, qui Siciliam, et Cornelio Mammulæ, qui Sardiniam proprætoribus obtinebant, querentibus, « quod neque stipendium, neque frumentum classibus eorum et exercitibus socii præberent », affirmantibus etiam, ne habere quidem eos, unde id præstare possent, rescripsit, « ærarium longinquis expensis non sufficere: proinde, quo pacto tantæ inopiæ succurrendum esset, ipsi viderent. » His literis quid aliud quam imperii sui gubernacula e manibus abiecit? Siciliamque et Sardiniam, benignissimas urbis nostræ nutrices³, gradus et stabilimenta bellorum, tam multo sudore et sanguine in jus ac potestatem redactas, paucis verbis, te scilicet Necessitate jubente, dimisit.

2. Eadem⁴ Casilinales obsidione Hannibalis clausos,

Pers sit usitatum genti Juliæ cognomen, nec consentaneum sit majestati dictatoris, ut id, quod refertur, *opera* ejus factum dicatur. — *Prætextati*. Qui XVII ætatis annum nondum attigerant.

1. *Addictorum*. *Addicti* seu *nexi*, qui creditoribus propter nomina in servitutem temporariam a prætore addicebantur. Vid. Plaut. in Pœnulo: « ubi in jus venerit, addicet prætor familiam totam tibi. »

2. *Cladem*. An. U. 547. Livius, XXIII, 2. — *Præberent*. At Livius, a sociis benignissime erogatum stipendium et frumentum, narrat: nec

amiserunt tunc Romani illas provincias, sed obtinuerant. — *Expensis*. Duodecim MSS. *impensis*. For- san non male. Vid. infra, III.

3. *Nutrices*. Præcipue Sicilia, quam *cellam penariam* reipublicæ, *ταμειον*, *fuscalia* horrea, *frumento*, *melle*, *sale* abundantia vocabant. *Sardinia*, licet ex parte asperæ, laudat tamen Horat. I, od. 31, *opimas sages* *tes faracis*. — *Te*. Pighius, *ita*. Sed apostrophem hoc loco esse demonstrat paullo post sequens *voluisti*.

4. *Eadem*..... *voluisti*. Guyet. legit *idem* *voluit*, subintelligens *senatus*. Male vero, nam Valerius ne-

alimentorumque facultate defectos, lora necessariis vinculorum usibus subducta, eque scutis detractas pelles, ferventi resolutas aqua, mandere voluisti. Quid illis, si acerbiter casus intueare, miserius? si constantiam respicias, fidelius? qui, ne a Romanis desciscerent, tali cibi genere uti sustinuerunt, quum pinguissima arva sua fertilissimosque campos mœnibus suis subjectos intuerentur. Itaque Campanæ urbis¹, quæ punicam feritatem deliciis suis cupide fovit, in propinquo situm Casilinum, modo rara virtute clarum, perseverantis amicitiae pignore impios oculos verberavit.

3. In illa obsidione et fide quum trecenti Prænestini permanerent², evenit, ut ex his quidam murem captum ducentis potius denariis vendere, quam ipse leniendæ famis gratia consumere mallet; sed, credo, deorum providentia³ et venditori et emptori, quem uterque merebatur,

cessitatem ipsam appellat. Nonnulli codd. *eadem Casilinales obsidione Hannibalis clausi, ... defecti .... voluistis*. Sed non satis recte *Casilinates* dicuntur *voluisse illa mandere*, qui suprema compulsi necessitate id fecerunt; bene vero illud tribuitur necessitati per prosopopœiam. — *Obsidione*. An. U. 537. Liv. XXIII, 19; Cic. de Inv. II, 57. *Casilinum* profugi a Cannis occupant. Hi quum Pœnorum exercitus partem bis a mœnibus propulissent, Hannibal ipse oppidum circumsegit. Tandem forti perseverantia sua ita Hannibalem vicerunt, ut secum agi pateretur de liberorum capitum redemptione. Vid. Strabo, V, in fin.

1. *Urbis*. Ductus Capuam Pœnorum exercitus in hiberna, sic se omnibus voluptatibus immersit, ut quos nulla vis maliante vicerat, postmodum omnia bona perdiderint.

Nam luxuria corpore et animis enervati, qui antea invicti fuerant, tunc vix militiæ labores sustinuerunt. — *Modo rara*. Ita Pigh. ex Winch. Col. Sus. et Pulman. edidit. Quidam, *modo rarum*. Plures etiam *moderatum*. Perizonius conjicit *Casilinum contraria virtute clarum*. Torrenius autem: *Casilinum roboratum virtute, clarum*. Kapp. credit *modo rarum* ortum esse ex *moderatum*, quod præfert; ita ut ea sit mens Valerii: Casilinum, oppidum parvum ideoque modestum, virtute tamen sua clarum fuit, et Capuæ superbæ monstravit quæ facere debuisset.

2. *Permanerent*. A. U. 537. Front. IV, 5; Plin. VIII, 57; Strabo, V.

3. *Providentia*. Male Vorst. post *providentia* intrusit lectionem *quorundam librorum effectum*, quod bene jam Pighius expunxerat, et jure eiecit Torrenius.

exitum attribuit. Avaro enim fame consumpto, manubiis sordium¹ suarum frui non licuit: æqui animi vir ad salutarem impensam faciendam, care quidem, verum necessarie, comparato cibo vixit.

4. C. autem Mario et Cn. Carbone consulibus², bello civili cum L. Sulla dissidentibus, quo tempore non reipublicæ victoria quærebatur, sed præmium victoriæ res erat publica, senatusconsulto aurea atque argentea templorum ornamenta, ne militibus stipendia deessent, conflata sunt; digna enim erat causa, hinc an illi crudelitatem suam proscriptione civium satiarent, ut dii immortales spoliarentur. Non ergo patrum conscriptorum voluntas, sed tua, teterrima Necessitas, truculenta manus illi consulto stilum impressit³.

5. Divi Julii exercitus, id est, invicti ducis invicta dextera, quum armis Mundam clausisset⁴ aggerique extruendo materia deficeret, congerie hostilium cadaverum, quam desideraverat altitudinem instruxit; eamque tragulis⁵ et pilis, quia roboreæ sudes deerant, magistra novæ molitionis necessitate usus vallavit.

6. Atque ut divinam filii mentionem cælestis patris

1. *Sordium*. Avaritiæ; quia nihil hominem reddit sordidiorem, quam illud vitium.

2. *Consulibus*. An. U. 671. — *Conflata sunt*. *Æs conflatum* dicitur in signatam pecuniam redactum: *æ* grave tantummodo pensatur.

3. *Impressit*. Id est, senatus, vi coactus, decrevit, ut aurum et argentum e templis auferretur. Alii ironiam hoc loco invenere, quia satis fuerit, templorum ornamenta sub Mariana factione salva habere, quam Syllæ tyranno relinquere. Sed latuit senatum Sullæ animus spera-

vitque, oppressis Marianis rempub. liberam fore. Quocirca necessitate compelli visi sunt, Sullæ ferre suppetias. Ita hoc loco non admittenda est ironia.

4. *Clausisset*. Id contigit bello hispaniensi adversus Cn. et Sext. Pompeios. An. U. 708. *Munda*, oppidum Hispaniæ, ubi tam anceps dies et triste prælium, quale vix antea, ut Cæsar jam de extremis cogitaret. Vid. Dio, XLIII.

5. *Tragulis*. *Tragula* sunt tela gallica: *sudes* autem pali acuti ex utraque parte in summitate præusti.

recordationi subnectam¹, quum effusus se in nostras provincias Parthorum rex Phraates videretur, vicinæque imperio ejus regiones subita indicti tumultus denuntiatione quaterentur: tanta in Bosphorano² tractu commeatus penuria incessit, ut sex millibus denariis singula vasa olei, frumentique modiis totidem mancipia permutarentur. Sed amarissimam tempestatem Augusti cura³, tutelæ tunc terrarum vacans, dispulit.

DE NECESSITATE EXTERNORUM.

1. Cretensibus nihil tale præsidii affulsit⁴: qui obsidione Metelli ad ultimam usque penuriam compulsi, sua jumentorumque suorum urina sitim torserunt, justius dixerim, quam sustentarunt: quia dum vinci timent, id passi sunt, quod eos ne victor quidem pati coegisset.

2. Numantini autem, a Scipione vallo et aggere circumdati⁵, quum omnia, quæ famem eorum trahere poterant,

1. *Subnectam.* An. U. circiter 733. Vid. Sueton. in Aug.

2. *Bosphorano.* *Bosphorus* vel a ferendo hove dictus, vel a transitu hovis, vel ab angustis meatibus bovi fere perviis. Alter *Bosphorus* est *thracicus* juxta Byzantium; de quo h. l. sermo est; alter *Cimmerius* in introitu paludis Mæotidis. — *Sex millibus.* Pigh. quem sequutus est Colerus edidit: *uti a militibus, singulis olei.* Contra lectionem Pighianam monet Vorstius, si *singulis* verum esset, non sequi debuisse *totidem* sed *singula*. Torrenio vero *militibus* non placet, quod cura providendi commeatibus ad duces potius quam ad milites pertinuisse videatur. Perizonius et Kapp. accipiunt *sex millibus*, sed pro *denariis* malint *denarium*, quod habet editio Ascensiana.

Quidquid sit, locus non videtur sanus.

3. *Augusti cura.* Augustus, quum fames Romam etiam pervasiasset, omnes peregrinos et servitiorum partem urbe ejecit, exceptis medicis et præceptoribus. Post hæc temperavit, ut non minorem aratorum et negotiantium, quam populi reliqui rationem duceret.

4. *Affulsit.* An. U. 635. Livius, XCIX; Flor. III: 7. Quod *Cretenses* Mithridati favisse viderentur, placuit injuriam armis vindicare. Antonio autem fugato, Metellus deinde totam insulam igne ferroque populatus, incolas intra castella et urbes redegit. A devicta Creta hic Macedonici filius *Creticus* dictus est.

5. *Circumdati.* An. U. 620. Liv. LIX; Flor. II, 28.

consumpsissent, ad ultimum humanorum corporum dapibus usi sunt. Quapropter capta jam urbe, complures inventi sunt, artus et membra¹ trucidatorum corporum sinu suo gestantes. Nulla est in his necessitatis excusatio²; nam quibus mori licuit, sic vivere necesse non fuit.

3. Horum trucem pertinaciam in consimili facinore Calagurritanorum³ execrabilis impietas supergressa est: qui quo perseverantius interempti⁴ Sertorii cineribus, obsidionem Cn. Pompeii frustrantes, fidem præstarent, quia nulum jam aliud in urbe eorum supererat animal, uxores suas natosque ad usum nefariæ dapis verterunt. Quoque diutius armata juvenus viscera sua visceribus suis aleret, infelices cadaverum reliquias salire⁵ non dubitavit. En quam aliquis in acie hortaretur⁶ ut pro salute conjugum et liberorum fortiter dimicaret! Ex hoc nimirum hoste, tanto duci pœna magis quam victoria petenda fuit: quia plus vindicatus libertatis, quam victus gloriæ afferre⁷ potuit; quum omne serpentum ac ferarum genus comparatione sui

1. *Artus et membra.* Vel abundantia est: vel *artus* intelligimus membrorum conjunctiones, unde articuli; *membra* vero corporis partes, ut sunt humeri, brachia, etc.

2. *Necessitatis excusatio.* Seneca, IV Declam. *Necessitas magnum humane imbecillitatis patrocinium.*

3. *Calagurritanorum.* An. U. 681. Flor. III, 22; Oros. V, 23; Juven. XV, 93. Calagurris urbs est Hispan. Tarracon. nunc Calahorra in Castil.

4. *Interempti.* Inter epulas a Perpenna, legato suo.

5. *Salire.* Colerus legit *sallire*, partim ex libro Dan., partim ex præcepto Diomedis grammatici vetustissimi.

6. *Hortaretur.* In his patet esse ironiam. Et sensus quidem hic est:

eam juventutem, quæ uxores et liberos mactaverat, moneri non posse, ut pro salute conjugum et liberorum fortiter in acie dimicaret. Ita quidem Vorstius, quem merito sequutus est Torrenius, restituit, ad stipulantibus quibusdam edd. vett. et probantibus Gronov. et Perizonio. Plures MSS. *En quem aliquis.* Alii: *En unquam aliquis.* Pigh. *Eamne aliquis.* Alii aliter.

7. *Afferre.* Id est, Pompeius utique ex tam immani hoste pœnam potius, quam victoriam petere debuit. Nam dum gravius in eum animadverteret, eumque puniret, plus consuluit securitati publicæ, quam si gloriæ suæ tantummodo inservire, hostemque victum conservare maluisset.

titulo feritatis superavit. Nam quæ illis dulcia vitæ pignora proprio spiritu cariora sunt, ea Calagurritanis prandia atque cœnæ exstiterunt.

CAPUT VII.

*De testamentis rescissis*¹.

1. Patris qui filium exheredaverat. — 2. M. Anneii Carseolani. — 3. C. Tettii. — 4. Septiciæ Trachalorum matris. — 5. Terentii cujusdam. — 6. Næviani cujusdam. — 7. Juventii cujusdam.

Vacemus nunc negotio, quod actorum hominis et præcipuæ curæ, et ultimi est temporis: consideremusque quæ testamenta aut rescissa sunt legitime facta; aut, quum merito rescindi possent, rata manserunt: quæve ad alios quam qui exspectabant, honorem² hereditatis transtulerunt.

1. Atque ista ut ordine, quo proposui, exsequar, militantis cujusdam pater³, quum de morte filii falsum e castris nuntium accepisset, aliis heredibus scriptis decessit. Peractis deinde stipendiis⁴, adolescens reversus, domum errore patris, impudentiaque amicorum sibi clausam reperit. Quid enim illis inverecundius? florem juventæ pro

1. *Rescissis*. Hoc caput illustravit Schultingius exercitatione sua *de test. rescissis*, quam nostræ editioni inseruimus.

2. *Honorem*. Sicut exhereditatio sæpius contumelia, contumeliæ ludibrium injuria; sic hereditas honor nominatur.

3. *Pater*. Vid. Cic. de Or. I, 38.

4. *Stipendiis*. Expleto militiæ tempore ab anno XVII, ad XLVI usque. — *Adolescens*. Etiam post annum trigesimum *adolescentes* vocatos ostendit Manut. ad Cic. Epist.

ad fam. II, 1. — *Reversus, domum errore patris... reperit*. In MSS. et editionibus vett. legitur, *adolescens domum petit* (vel *petiit*), *errore patris imprudentiaque amicorum domum sibi clausam reperit*. *Domum* in omnibus geminatur, sed in quibusdam iterum post *petit* collocatur. Nonnulli *imprudencia*, sed omnino male. *Impudentiam* respicit quod sequitur, *quid enim illis inverecundius? reversus nusquam apparet*, quare Torrenio et Kappio ejiciendum videtur.

republica absumpserat, maximos labores et plurima pericula toleraverat, adverso corpore exceptas ostendebat cicatrices, et postulabat, *ne avitos ejus lares otiosa ipsi urbi onera possiderent*. Itaque depositis armis coactus est in foro togatam¹ ingredi militiam. Acerbe. Cum improbissimis enim heredibus de paternis bonis apud centumviros² contendit; omnibusque non solum consiliis³, sed etiam sententiis, superior discessit.

2. Item M. Anneii⁴ Carseolani, splendidissimi equitis romani, filius, a Sufenate avunculo suo adoptatus, testamentum naturalis patris, quo præteritus erat, apud centumviros rescidit, quum in eo Tullianus, Pompeii Magni familiaris, ipso quidem Pompeio signatore, heres scriptus esset; itaque plus illi in judicio cum excellentissimi viri gratia, quam cum parentis cineribus negotii fuit: cæterum quamvis utraque hæc adversus eum nitebantur, tamen paterna bona obtinuit; nam L. quidem Sextilius et P. Po-

1. *Togatam*. Disputationem et controversiam, ut in foro apud judices de paternis bonis diceret.

2. *Centumviros*. Erat *centumvirale judicium*, cui inter alia præcipue controversiæ de hereditatibus deferrebantur. Ex XXXV tribubus, quot nempe erant in urbe, terni eligebantur ex unaquaque judices, et quamvis plures essent, *centum* tamen *virorum* nomen retinuerunt. Præerat prætor urbanus, qui hastam tenebat, præcipuum judiciorum signum, ut ait Festus Pompeius. Unde centumviralis hasta legitur in Suetonio. Vid. Plin. lib. I, ep. 5, § 4.

3. *Omnibus non solum consiliis*. *Consilia* Valerius nominat quæ Plin. et Quintil. *judicia* vocant, quorum *quatuor* in uno loco congregata fuisse apparet. Quintil. tamen ea *in duas hastas* divisa esse ait, et *centumvi-*

ria judicia duplicia vocat, unde Genserius statuit judicium centumvirale nonnunquam *in duas partes*, quarum unaquæque *hastam* sibi suam haberet auctoritatis signum, divinum esse. Sensus autem Valerii est, militem non modo ex sententiâ *quatuor judiciorum*, sed etiam singulorum judicium unanimium superiorem discessisse.

4. *Anneii*. Forsan Annius fuit, de quo Cic. ad Att. V, 4. — *Præteritus*. Pater eum testamento præterierat, quia in aliam familiam transierat. — *Rescidit*. Quomodo M. Anneii filius testamentum patris rescindere potuerit, optime explicat Schultingius. — *Signatore*. Testamenta septem testibus præsentibus condebantur, et eorum quisque anulo suum signum testamento imponebat.

pilius, quos M. Anneius sanguine sibi conjunctos eadem ex parte, qua Tullianum, heredes fecerat, sacramento cum adolescentulo contendere ausi non sunt; tametsi præcipuis eo tempore Magni viribus ad defendendas tabulas testamenti invitari poterant; et aliquantulum adjuvabat heredes, quod M. Anneius in Sufenatis² familiam ac sacra transierat; sed arctissimum inter homines procreationis vinculum, patris simul voluntatem, et principis viri auctoritatem superavit.

3. C. autem Tettium infantem a patre exheredatum, Petronia matre, quam Tettius, quoad vixit, in matrimonio habuerat, natum, divus Augustus *in bona paterna ire decreto suo* jussit, patris patriæ animo usus; quoniam Tettius in proprio jure procreato filio³, summa cum iniquitate paternum nomen abrogaverat.

4. Septicia quoque, mater Trachalorum Ariminensium, filiis irata, in contumeliam eorum, quum jam parere non posset, Publicio seni admodum nupsit, testamento etiam utroque præterito; a quibus aditus divus Augustus, et nuptias mulieris, et suprema judicia⁴ improbavit; nam hereditatem maternam filios habere jussit; dotem, quia non creandorum⁵ liberorum causa conjugium intercesse-

1. *Sacramento*. Non tantum sponsione, sed et *sacramento* litigatores romani contendere solebant. Vid. Briasson. de Form. V: Varro de L.L. IV, hæc refert: « ea pecunia, quæ in judicium venit in litibus, sacramentum a sacro. Qui petebat et qui infitiabatur, de aliis rebus uterque D. æris deponebant: de aliis rebus item certo alio legitimo numero assium. Qui judicio vicerat, suum sacramentum a sacro auferebat; victi ad ærarium redibant. »

2. *Sufenatis*. An. U. 695 circ. Per adoptionem videbatur a patre

alienatus, et illius sacris initiatus, in cujus familiam transierat.

3. *In proprio jure procreato filio*. Id est, filio legitime procreato, neque opus est, ut cum Perizonio legas: *in proprio, jure, procreato filio*, nam *filio procreato* est dativus. — *Abrogaverat*. Ejuraverat, renuntiaverat, id est, Tettius pater suo filio non permisit ut nominaretur ab illo pater.

4. *Judicia*. Sic et Sueton. Ang. 66, testamenta vocat, quæ nos *supremam voluntatem* vocamus.

5. *Creandorum*. Non ad mutuum

rat, virum retinere vetuit. Si ipsa æquitas hac de re cognosceret, possetne justius aut gravius pronuntiare? Spernis quos genuisti; nubis effœta; testamenti ordinem violento animo confundis; neque erubescis ei totum patrimonium addicere, cujus pollincto¹ jam corpori marcidam senectutem tuam substravisti; ergo dum sic te geris, ad inferos usque cœlesti fulmine² afflata es.

5. Egregia quoque C. Calpurnii Pisonis prætoris³ urbis constitutio; quum enim ad eum Terentius ex⁴ octo filiis, quos in adolescentiam perduxerat, *ab uno in adoptionem dato exheredatum se* querelam detulisset, bonorum adolescentis possessionem ei dedit, heredesque lege agere passus non est. Movit profecto Pisonem patria majestas, donum vitæ, beneficium educationis: sed aliquid etiam flexit circumstantium liberorum numerus, quod cum patre⁵ septem fratres impie exheredatos videbat.

6. Quid; Mamerci Æmilii Lepidi consulis quam grave decretum⁶? Genucius quidam, Matris magnæ⁷ gallus, a

adjutorium et exstinguendam libidinem in conjugio respexisse Romani videntur. Pro *creandorum* Vorst. præfert *quærendorum*. Præter necessitatem. *Creare liberos*, de matre æque dici quam de patre docuit cl. Burman. ad Phœd. I, 6.

1. *Pollincto*. Corpus morti vicinum et sepulturæ paratum. De *pollinctoribus* vid. supra, et Servium ad IX Æneid. Plures MSS. habent *pollato*. Sed Pigh. restituit *pollincto* ex Atreb. Gembl. Cauch. Col. eleganter. Est enim, *pollincire*, Plauto, aliisque veteribus, cadavera ungere. *Pollinctum* igitur corpus senis appellat morti et rogo vicinum.

2. *Fulmine*. Severo Divi Augusti judicio.

3. *Prætoris*. Ita recte Pigh. ex

MSS. restituit, probante, inter alios, Schultingio. Alii *præfecti*. — *Constitutio*. Decretum. An. U. 682.

4. *Ex*. Lipsius mavult *cum*; sed male, ut ex fine hujus exempli apparet. *Ex octo* est: *ab uno ex octo filiis*. — *Dato*. Scil. in alienam familiam; quæ forte illi erat ratio, quod patrem exheredaret. Nam notum est, si filii sine liberis decedant, bona eorum ad parentes pervenire, et si parentes non habeant, ad fratres, aut alios heredes proximos, idque etiam ab intestato.

5. *Quod cum patre*. Copes. cum quatuor aliis *qui cum patre*; Ultraj. prim. *quia cum*; sec. *quos*.

6. *Decretum*. An. U. 676.

7. *Matris magnæ*. Mater omnium deorum, olim hominum, terra ni-

Cn. Oreste prætor urbem impetraverat, ut restitui se in bona Næviani juberet, quorum possessionem secundum tabulas testamenti ab ipso acceperat. Appellatus Mamercus a Surdino, cujus libertus Genucium heredem fecerat, prætoriam jurisdictionem abrogavit, quod diceret, « Genucium amputatis sui¹ ipsius sponte genitalibus corporis partibus, neque virorum, neque mulierum numero haberi debere. » Conveniens Mamercus, conveniens principi senatus decretum; quo provisum est, ne obscœna Genucii præsentia, inquinataque voce, tribunalia magistratuum sub specie petiti juris polluerentur.

7. Multo Q. Metellus prætorem urbanum severiorem egit², quam Orestes gesserat: qui Vetilio lenoni bonorum Juventii³ possessionem secundum tabulas testamenti non dedit; quia vir nobilissimus et gravissimus, fori ac lupanaris separandam conditionem existimavit: nec aut factum illius comprobare voluit, qui fortunas suas in stabulum contaminatum projecerat; aut huic tamquam integro⁴ civi jura reddere, qui se ob omni honesto vitæ genere abruperat.

mirum, Cybele vocata, cujus sacerdotes gulli, se ipsos evirabant. Ovid. Fast. IV. Sed quodammodo turpes habiti sunt. — Næviani. Perizon. cui Schultingius adstipulatur, putat legendum esse *Næviana*; quod libertus fuerat *Nævii Surdini*, ideoque dicitur *Nævius*, non *Nævianus*.

1. *Sui ipsius*. Vorst. malit ex uno Brandeb. *sua ipsius*.

2. *Egit*. An. U. 680.

3. *Juventii*. Alii *Vibieni*, *Juveni*, *Juvenis*, *Juvenii*.

4. *Integro*. Tamquam esset civis incorruptus, cui hereditas haud dubie reddenda fuisset.

CAPUT VIII.

De ratis testamentis et insperatis.

1. Sempronii Tuditani. — 2. Æbuciz. — 3. Q. Metelli. — 4. Fratri Pompeii Rhegini. — 5. Q. Cæcili. — 6. T. Marii. — 7. L. Valerii Heptachordi. — 8. T. Barruli. — 9. M. Popilii.

His rescissorum testamentorum exemplis contenti attingamus ea, quæ rata manserunt, quum causas haberent, propter quas rescindi possent.

1. Quam certæ, quam etiam notæ insaniz Tuditanus¹? utpote qui populo nummos sparserit, togamque velut tragicam vestem in foro trahens, maximo cum hominum risu conspectus fuerit, ac multa his consentanea fecerit. Testamento² filium instituit heredem : quod Ti. Longus, san-

1. *Tuditanus*. Vid. Cic. Philipp. III, 6; Academ. IV, 28; Lactant. III, 23, 7. Inter alia dementiz Tuditani signa et illud fuit, quod quemadmodum in tragædiis fiebat, syrma togæ in foro traxit. Furioso et insano alioquin testari non licebat.

2. *Testamento filium*. Hanc lectionem, quæ in edd. vett. et omnibus MSS. exstat, Kappius revocavit, et conjecturam Lipsii, quam Coler. Vorst. et Torren. acceperant, neglexit. Ingeniosa quidem Lipsii conjectura, nec nomen *Ofilii* ignotum. Sed qui Perizonium ad hunc locum et in diss. de lege Voconia legerit, est certe de veritate lectionis *filium* vix dubitabit, et *Ofidium* de quo non cogitavit Tuditanus, sine hæsitacione ejiciet. Tuditanus, cætera insanus, in condendo testamento

nihil pro solita stultitia egit. Nec Valerius noster improbare videtur Tuditani testamentum, ut ex primis verbis sequentis exempli apparet; ibi enim opponit inter se dementem Tuditani vitam, et Æbuciz tabulas testamenti plenas furoris. Hæc tamen alteram filiam heredem scripserat. Ita quid putamus Valerium de Tuditano dicturum fuisse, si non *filium*, sed *Ofilium*, hominem alienum, heredem scripsisset et suos exheredasset? Sed, inquis, si Tuditanus filium heredem scripsit, cur, quæso, Tib. Longus testamentum evertere voluit, quum tamen scire deberet, hereditatem ad se pervenire non posse? Kapp. respondet cum Perizonio : aut iratus fuit homini, aut ipse legatum exspectaverat, aut aliud antiquius testamentum pro se habebat; neque testamen-

guine proximus, hastæ judicio subvertere frustra conatus est; magis enim centumviri, quid scriptum esset in tabulis, quam quis eas scripsisset, considerandum existimaverunt.

2. Vita Tuditani demens: Æbuciæ autem, quæ L. Menenii Agrippæ uxor fuerat, tabulæ testamenti plenæ furoris; nam quum haberet duas simillimæ probitatis filias, Plætoriam et Afraniam, animi sui potius inclinatione protracta, quam ullis alterius injuriis aut officiis commota, Plætoriam tantummodo heredem instituit: filiis autem Afraniæ ex suo admodum amplo patrimonio viginti¹ numerum legavit. Afrania tamen cum sorore sacramento² contendere noluit; testamentumque matris patientia honorare, quam judicio convellere, satius³ esse duxit: eo se ipsa indigniorem injuria ostendens, quo eam æquiore animo sustinebat.

3. Minus mirandum errorem muliebrem Qu. Metellus⁴ fecit: is namque plurimis et celeberrimis ejusdem nominis viris in urbe nostra vigentibus, Claudiorum⁵ etiam familia, quam arctissimo sanguinis vinculo contingebat, florente, Carrinatem solum heredem reliquit; nec hocce ejus testamentum quisquam attentavit⁶.

tum rescindere voluit Tib. Longus, quia sanguine proximus fuit, sed quia Tuditanus furiosus fuisset, ideoque testamentum facere non potuisset. — *Judicio*. Centumvirorum. Vid. supra et Suet. Aug. XXXVI. Quomodo autem Longus sanguine propior filio esse poterat? Perizonius veretur, ne hæc verba a scribis addita sint.

1. *Viginti*. Scil. millia, quod ex MSS. quibusdam addit Pighius, circiter M. floreni Rhenani.

2. *Sacramento*. Potuit enim Afrania apud centumviros jurare, se injuste exheredatam a matre. Vide

Varronem de Lingua Latina IV.

3. *Satius*. Alii: *sanctius*.

4. *Qu. Metellus*. Pighius et Periz. *Q. Claudium Nepotem* intelligunt. Sed Pigh. in eo errat, dum ei uxorem tribuit P. Clodii sororem, quæ fuit soror *Q. Metelli Celeris*. Cic. pro Cælio, XXIV.

5. *Claudiorum*. Nam genus maternum duxit a gente Claudia. Metellus enim superior Claudiam duxit uxorem, ex qua natus est Q. Metellus. — *Carrinatem*. Forsan fuit ille prætor Iberiæ sub Cæsare.

6. *Attentavit*. F.d. vet. *acceptavit*. Fortasse scriptum erat *atteptavit*,

4. Item Pompeius Rheginus¹, vir transalpinæ regionis, quum testamento fratris præteritus esset, et ad coarguendam iniquitatem ejus, binas tabulas testamentorum suorum in comitio incisas, habita utriusque ordinis maxima frequentia, recitasset, in quibus magna ex parte heres frater erat scriptus, prælegebaturque ei centies et quinquagies sestertium: multum ac diu inter assentientes indignationi suæ amicos questus, quod ad hastæ judicium attinuit, cineres² fratris quietos esse passus est: et erant ab eo instituti heredes, neque sanguine patrio³ pares, neque proximi; sed et alieni, et humiles; ut non solum flagitiosum silentium, sed etiam prælatio contumeliosa videri posset.

5. Æque felicitis impunitatis, sed nescio an tetrrioris hæc delicti testamenta: Q. Cæcilius⁴ L. Luculli promptissimo studio, maximaque liberalitate, et honestum dignitatis gradum, et amplissimum patrimonium consequutus, quum præ se semper tulisset, unum illum sibi esse heredem, moriens etiam annulos ei suos tradidisset; Pomponium Atticum testamento adoptavit, omniuniquē⁵ bonorum reliquit heredem; sed fallacis et insidiosi⁶ cadaver populus

unde scriba *tt* in *cc* mutavit, et lineam transversam super *e* non animadvertens scripsit *acceptavit*. Tres MSS. inserunt *improbare*, *irritare*, *rescindere*, ex glossa.

1. *Rheginus*. Vid. Varron. de R. R. III, 12. — *Utriusque*. Et equestris et plebeii.

2. *Cineres*. Noluit oppugnare defuncti supremam voluntatem.

3. *Patrio*. Atrebat. *Pagino*, mendose, ex qua voce quidam *Rhegino* fecisse videntur. Verum ut hic a patre, *patrius sanguis* dicitur, ita et a Cicerone *patrius mos*, et a Lucretio poeta, *patrius pavor*.

4. *Q. Cæcilius*. Hoc loco edd. vett. cum multis MSS. novum caput constituunt, hoc titulo: *de his, qui adversus opinionem hominum heredes habuerunt*.

5. *Omniumque*. *Nepos* in vita scribit *ex dodrante*, i. tribus quartis partibus. Vid. Cic. ad Att. III, 20. An. U. 695. Hereditas plerumque dividitur in XII uncias. *Dodrants* autem significat novem uncias, quasi dempto quadrante. *Honestius* forsā fuisset, si reddidisset hereditatem Atticus justo heredi.

6. *Insidiosi*. Boni enim viri est, etiam in morte nullum fallere.

romanus cervicibus recte circumdatum, per viam ¹ traxit; itaque nefarius homo filium quidem et heredem habuit quem voluit, funus autem et exsequias quales meruit.

6. Neque aliis dignus fuit T. Marius ² Urbinas; qui ab infimo militiæ loco, beneficiis divi Augusti imperatoris ad summos castrenses honores perductus, eorumque uberissimis quæstibus locuples factus, non solum cæteris vitæ temporibus, *ei se fortunas suas relinquere, a quo acceperat*, prædicavit, sed etiam pridie quam exspiraret, idem istud ipsi Augusto dixit, quum interim ne nomen quidem ejus tabulis testamenti adjecerit.

7. L. autem Valerius, cui cognomen ³ Heptachordo fuit, togatum hostem Cornelium Balbum expertus, utpote opera ejus et consilio compluribus privatis vexatus litibus, ad ultimumque subjecto accusatore capitali crimine accusatus, præteritis advocatis et patronis suis, solum heredem reliquit; nimia consternatione, quæ animum ejus transversum egit, depravatus ⁴. Amavit enim sordes ⁵

1. *Trazit*. Ad Gemonias scalas.

2. *Marius*. Colerus et Perizonius legunt T. Tarius, de quo Senec. de Clem. XV; et Plin. XVIII, 6. — *Urbinas*. Ante Pighium legebatur *Urinus*. Male, nam *Uria* est urbs Calabriae, cujus ager dicitur *Uritanus*. *Urbinas* autem notum est gentile τῷ Urbini, sive *Hortensis*, sive *Metaurensis in Umbria*.

3. *Heptachordo*. Torrenius suspicatur hoc cognomen illi adhæsisse quod musicæ rei amantissimus studium septem nervis instructam amaverit, aut ipse, aut majorum aliquis, a quo derivatum sit ad posterum. Idem vir doctus disputat an hic Valerius idem sit, de quo Cic. in Orat. III, 23, agit: idque negat, quum *Cornelium Balbum* putet illum

Gaditanum, Cæsaris amicum, pro quo exstat oratio Ciceronis. — *Togatum*. Forensem.

4. *Nimia consternatione..... depravatus*. Ita Pigh. ex quinque codd. scripsit; quum Aldus edidisset *nimirum consternatio animum ejus transversum egit*. Vetus ed. Mart. Herbip. sicut Pigh. edidit, habet. Nec multum discrepant codd. Brand. Unus enim, *nimirum consternatio, quæ a. e. t. egit*. Alter plenius, *nimirum consternatione depravatus, quæ... egit*. *Nimirum* ubique occurrit, unde Vorstio rectum esse videtur, nec Torrenio displicet.

5. *Sordes*. Infamiam, ignominiam, crimina sua cum misera reorum conditione, squalida veste incedentium.

suas, et dilexit pericula, et damnationem¹ votis expetivit; auctorem harum rerum benevolentia, propulsatores odio insequutus.

8. T. Barrulus Lentulo Spintheri, cujus amantissimum animum, liberalissimamque amicitiam senserat, decedens suos annulos² perinde atque unico heredi tradidit, quem nulla ex parte heredem relinquebat. Quantum illo momento temporis conscientia (si modo vires, quas habere creditur, possidet) a teterrimo homine supplicium exegit! Inter ipsam enim fallacis et ingratae culpæ cogitationem, spiritum posuit, quasi tortore aliquo mentem ejus intus cruciante; quod animadvertibat, e vita ad mortem transitum suum et superis diis invisum esse, et inferis detestabilem futurum.

9. M. vero Popilius senatorii ordinis Oppium Gallum ab ineunte ætate familiarissimum sibi, moriens, pro vetusto jure amicitiae, et vultu benigno respexit, et verbis magnum præ se amorem ferentibus prosequutus est. Unum etiam de multis, qui assidebant, ultimo complexu et osculo dignum judicavit; insuperque³ annulos quoque suos ei tradidit, videlicet ne quid ex ea hereditate, quam non erat aditurus, amitteret. Quos ocuis vir diligens, sed morientis amici plenum contumeliæ ludibrium, in locellum⁴ repositos, et a præsentibus assignatos diligentissime, heredibus illius exheres ipse reddidit. Quid hoc loco⁵ inhone-

1. *Damnationem*. Hæc ad increpationem dicit Valer. non quod ita esse significare velit. Ita enim si fuisset, frustra advocatos et patronos sibi quævisisset; sed quod verisimile sit, ex effectu ejus eum expetivisse condemnationem.

2. *Annulos*. De traditione annuli, heredis ac successoris instituendi tessera, vid. interp. ad Curt. X, 5, 4.

3. *Insuperque*. Hoc a Pighio est.

Plurimi MSS. habent *superque*, unde Perizonius malebat *super quæ*, quia solet id in MSS. sine diphthongo scribi; cui conjecturæ Torren. et Kapp. assentiuntur.

4. *Locellum*. Vid. Plin. XIV, 13.

5. *Loco*. *Loco* per, hoc tempore, ea occasione explicat Kappius. Lipsius et Vorstius legere malunt *joco*, ut quadret in *scurrilem lusum* infra. Forsan locus respicit ad *locellum*.

stius? aut quid intempestivius? Senator¹ populū romani curia egressus; homo vitæ fructibus continuo cariturus, sanctissima jura familiaritatis, morte pressis oculis, et spiritu supremos anhelitus reddente, scurrili lusu sugillanda sibi desumpsit.

1. Senator... egressus homo. Pighio magis placet, *senatorem pop. rom. curia egressum homo*. Tunc hæc esset mens Valerii: nihil inhonestius, quam senatorem e curia venientem et sanctissima familiaritatis jura sugillanda sibi desumere; et nihil magis intempestivum, quam hominem mox moriturum fallere et illudere, ut tum fecit ille Popilius. Sed *senator egres-*

sus tuentur MSS. et tanto magis illud Torrenio placet, quanto inhonestius est, *senatorem populi romani* hoc fecisse, quam factum fuisse *senatori*. — *Spiritu supremos anhelitus reddente*. Perizon. ex Copes. *spiritum supremo anhelitu reddens*, quod, inquit, *moriens reddit spiritum*, non *spiritus reddit anhelitum*; sed altera hæc lectio elegantior est.

VALERII MAXIMI

FACTORUM DICTORUMQUE MEMORABILIUM

LIBER OCTAVUS.

CAPUT I.

De judiciis publicis insignibus, quibus absoluti

1. M. Horatius Tergeminus. — 2. Ser. Sulpicius Galba. — 3. A. Gabinus. — 4. P. Clædus Pulcher. — 5. Tuccia virgo Vestalis. — 6. L. Calpurnius Piso. — 7. Q. Flavius angar. — 8. C. Cosconius Callidianus. — 9. A. Atilius Calatinus. — 10. M. AEmilius Scaurus junior. — 11. L. Aurelius Cotta. — 12. Callidius Bononiensis. — 13. Clælii duo T. F. tarracinenses.

De judiciis publicis insignibus, quibus damnati

1. L. Scipio Asiaticus. — 2. C. Decianus. — 3. Sex. Titius. — 4. Claudia Ap. Cæci F. — 5. M. Malvius, Cn. Lollius, L. Sextilius, triumviri. — 6. P. Villius, triumvir. — 7. M. AEmilius Porcina. — 8. Paterfamilias quidam.

De judiciis publicis insignibus, quibus ambustæ duæ

1. Mulier matricida. — 2. Materfamilias quædam.

DE JUDICIIS PUBLICIS INSIGNIBUS, QUIBUS ABSOLUTI.

NUNC quoque, ut æquiore animo ancipites 'judiciorum motus tolerentur, recordemur, invidia laborantes, quibus de causis aut absoluti sunt, aut damnati.

1. *Judiciorum.* De quibus vide Sigonium de judiciis. Polleti hist. fori roman. 1572; Grævii thesaur. tom. II, p. 683 sq.; Iselin. roman.

judiciorum hist. 1722; Hoffmanni hist. juris., t. II, p. II. — *Tolerentur.* Quinque MSS. *tollerentur.* Sed longe præstat alterum.

1. M. Horatius¹, interfectæ sororis crimine a Tullo rege damnatus, ad populum provocato iudicio absolutus est: quorum alterum atrocitas necis movit, alterum causa flexit; quia immaturum virginis amorem severe magis, quam impie punitum existimabat. Itaque forti punitio-
ne² liberata fratris dextera, tantum consanguineo, quan-
tum hostili cruore gloriæ haurire potuit.

2. Acrem se tunc pudicitiae custodem populus romanus, postea plus justo placidum iudicem præstitit³: quum a Li-
bone tribuno plebis Ser. Galba⁴ pro rostris vehementer increparetur, quod Lusitanorum magnam manum inter-
posita fide prætor in Hispania interemisset, actionique tri-
bunitiæ M. Cato ultimæ senectutis, oratione sua, quam in Origines retulit, subscriberet: reus pro se jam nihil recusans, parvulos liberos suos, et Galli⁵ sanguine sibi conjunctum filium, flens commendare cœpit; eoque facto

1. *Horatius*. De illo vid. sup. cap. de severit.; Dionys. III, 22, Flor. I, 3. Lex, qua damnatus est, erat: « Duumviri perduellionem judi-
cent: si a duumviris provocarit, provocatione certato: si vincent, caput obnubito, infelici arbore re-
ste suspendito, verberato, vel intra pomœrium, vel extra pomœrium. »

— *Provocato iudicio*. Insolens phra-
sis *provocare iudicium*, quare Perizonius *iudicio* delere malit, ut sit *provocato* eleganter dictum pro *postquam provocasset*, ut apud Livium, XXIII, 14. Sed *provocato iudicio* servant omnes codd. Torreniani.

2. *Punitio*. Qui fortiter puni-
verat intempestivum sororis amo-
rem: nam *punitio* active sumitur,
non passive. — *Liberata*. Lipsius
librata: quam conjecturam Colerus
temere in textum recepit, quum
liberata non solum in omnibus libris

sit, sed etiam optimum habeat sen-
sum. *Liberata* est pro *absoluta*, ut in
fine hujus capituli *liberare* et *punire*
opponuntur.

3. *Præstitit*. An. U. 604. Liv.
XLIX; Cic. de Or. I, 53; in Brut.
23; pro Murena, 28; ad Att. XII,
5; Quintil. II, 15.

4. *Galba*. Hic est, si Glareano
creditur, qui consul fuit anno 588
cum M. Claudio Marcello, quo an-
no Terentii Andria edita est, bello-
que macedonico adversus Persea
eclipsin solis prædixit. Non vero,
ut Oliverius vult, missus est ad-
versus Lusitanos qui Sertorii partes
sequuti erant, nam plus sexaginta
annis ante Sertorianum in Lusitania
bellum consul fuit.

5. *Galli*. Cic. I de Or. narrat:
C. Sulpitii Galli, propinqui sui fi-
lium pupillum, in humeros illum
extulisse.

CAP. I, DE JUDICIIS PUBLICIS. 61

mitigata concione, qui omnium consensu periturus erat, pæne nullum triste suffragium habuit. Misericordia ergo illam quæstionem, non æquitas rexit : quoniam quæ innocentiae tribui nequierat absolutio¹, respectui puerorum data est.

3. Consentaneum quod sequitur²; A. Gabinius³ in maximo infamiae suæ ardore suffragiis populi, C. Memmio accusatore, subjectus, abruptæ esse spei videbatur, quoniam et accusatio partes suas plene exhibebat, et defensionis præsidia invalida fide nitebantur; et qui judicabant, ira præcipiti⁴ pœnam hominis cupide expetebant; igitur lictor⁵ et carcer ante oculos obversabantur, quum interim omnia ista propitiæ fortunæ interventu dispulsa sunt; filius namque Gabinii Sisenna consternationis impulsu ad pedes se Memmii supplex prostravit; inde aliquod fomentum procellæ petens, unde totus impetus tempestatis eruperat: quem truci vultu a se victor insolens repulsum, excusso⁶ e manu annulo humi jacere aliquamdiu passus est. Quod spectaculum fecit, ut Lælius tribunus plebis approbantibus cunctis Gabinium dimitti juberet, ac do-

1. *Absolutio*. Inique tamen data videtur. Nam misericorditer agendo cum pueris, impie actum est cum Lusitanis tam impie trucidatis, præsertim quum liberi ejus alia via juvari poterant.

2. *Sequitur*. An. U. 699. Cicer. ad Att. IV, 16, 17; ad Qu. frat. III, 1.

3. *Gabinus*. Gabinius Syriæ procos. fuerat. Accusatus autem est primo majestatis, quod ad reducendum in Ægyptum Ptolemæum provinciae suæ finibus excessisset : deinde re- petundarum. Et priore quidem judicio, quod a nostro designari videtur, corruptis judiciis absolutus est: posteriore vero damnatus

in exsilium abiit; unde a Cæsare dictatore revocatus est.

4. *Ira præcipiti*. Multi MSS. *ira perciti*. Sed Torrenius *præcipiti* præfert. *Præceps ira* est, quæ eos, causa nondum plane cogita, impellebat ad expetendam cupide hominis pœnam.

5. *Lictor*. Quinque MSS. *viator*, quod Torrenius tanto magis a Valerio profectum credit, quia accusator ejus Memmius erat tribunus plebis. Jam vero tribunis plebis apparebant *viatores*.

6. *Excusso*. Inique tulit, illum reum annulum non deposuisse, quod lugentes, ærumnosi, supplices facere solebant. Sic populus romanus audita pace caudina annulos posuit.

cumentum daretur, neque secundarum rerum proventu insolenter abuti, neque adversis propere quemquam debilitari oportere.

4. Idque proximo exemplo æque patet: P. Claudius¹ nescio religionis major, an patriæ injuria (siquidem illius vetustissimum morem neglexit, hujus pulcherrimam classem amisit), infesto populo objectus, quum effugere debitam pœnam nullo modo posse crederetur, subito coorti imbris beneficio tutus fuit a damnatione; discussa enim quæstione, aliam, velut diis interpellantibus², de integro instaurari non placuit: ita cui maritima³ tempestas causæ dictionem contraxerat, cælestis salutem attulit.

5. Eodem auxilii genere Tucciæ⁴, virginis Vestalis, incesti criminis reæ, castitas infamiæ nube obscurata emerit: quæ conscientia certæ sinceritatis suæ, spem salutis ancipiti argumento ausa petere est; arrepto enim cribro, «Vesta, inquit, si sacris tuis⁵ castas semper admovi manus, effice, ut hoc hauriam e Tiberi aquam, et in ædem tuam perferam.» Audaciter et temere jactis votis sacerdotis, rerum ipsa natura cessit.

6. Item L. Piso⁶ a P. Claudio Pulchro accusatus, quod

1. *Claudius*. An. U. 504. Cicer. de Div. I; de N. D. II, 3; Polyb. I, 52. De Claudio, pullos in mare projiciente vid. etiam supr. I, 4, 3. — *Morem*. Quia majores nihil, nisi captis auspiciis, gerebant.

2. *Interpellantibus*. Cogitare poterant, deos ipsos abominari injustam ob superstitiosos ritus damnationem. Sed arripiebant Romani tantum, quæ præjudicatâ suâ opinionem alere poterant, cæteris, quæ contra erant, neglectis.

3. *Maritima*. Id est, clades in pugna maritima contra Adherbalem accepta.

4. *Tucciæ*. Multi *Tucia*, ut Dionysius Halic. *Τυξίας θύομα*. Plinius autem *Tuccia*. — *Emersit*. An. U. 609. Plin. XXVIII, 2; Augustin. de C. D. X, 16; Dionys. II, 69.

5. *Sacris tuis*. Hæc Tucciæ deprecationis incesti verba solennia existisse etiam sua ætate, Plinius memorat. Qua fraude aquam cribro hauserit, quod et narrat Ovidius, vix potest explicari. — *Hoc*. Nempe cribro, quod porrigebat arreptum manu. Ergo male quidam *hanc*.

6. *Piso*. An. U. 694. Piso cos. Macedoniam occupaverat, in qua ita se gessit, ut exercitum amitte-

graves et intolerabiles injurias sociis intulisset, haud dubiæ ruinæ metum fortuito auxilio vitavit; namque per id ipsum tempus, quo tristes de eo sententiæ ferebantur, repentina vis nimbi incidit, quumque prostratus humi pedes judicum oscularetur, os suum cœno replevit; quod conspectum totam quæstionem¹ a severitate ad clementiam et mansuetudinem transtulit: quia satis jam graves eum pœnas sociis dedisse arbitrati sunt, huc deductum necessitatis, ut abjicere se tam suppliciter, aut attollere tam deformiter², cogeretur.

7. Subnectam duos accusatorum suorum culpa absolutos³: Q. Flavius augur⁴ a C. Valerio ædili ad populum reus actus, quum quatuordecim tribuum suffragiis damnatus esset, proclamavit, *se innocentem opprimi*; cui Valerius æque clara voce respondit, *nihil sua interesse, nocensne an innoxius periret, dummodo⁵ periret*: qua violentia dicti reliquas tribus adversario donavit. Abjecerat inimicum; eundem, dum pro certo pessumdatum credidit, erexit, victoriamque in ipsa victoria perdidit.

ret et barbari omnia redderent infesta. Eos ingentem sibi pecuniam pendere coegit: vectigal ac portorium Dyrrhachinorum in quæstum suum convertit, Byzantinorum urbem tam hostili modo vexavit, ut, nobilissimas virgines, ne turpitudinem paterentur, in puteos se abjecisse, fama esset. — *P. Claudio*. Multi MSS. a *Lucio Claudio*, quod emendavit Pighius, quem vid. in *Annal.* ad annum U. C. 694.

1. *Quæstionem*. Quæstio hoc loco dicitur pro illis, qui quæstioni ac judicio præerant, ut infra, VIII, 1, 16, *cognitio*.

2. *Deformiter*. Qua in re humilis et abjecti animi significationem criminibus suis addit.

3. *Absolutos*. An. U. 425. Livius, VII. Flavius, Cinnæ satellites, qui sub Valer. consule legatus in Asiam profectus corrupto exercitu ducem interficiendum curavit. Ipse, correptis fascibus, provinciam ingressus, Mithridat. Pergamo expulit. Ilium, ob portas tardius apertas, incendi jussit.

4. *Flavius augur*. Ex duobus MSS. Pulm. et Sus. Pighius *augur* addidit. Alii cum editione vet. omittunt. — *Ædili*. Sic duo MSS. Brandeb. Aldus *ædile*, quod Pigh. et alii retinuerunt.

5. *Dummodo*. Acerbissima hæc verba infensum populi aversantis animum fere necessario in Flavii partes traxerunt.

8. C. etiam Cosconium Servilia lege reum¹, propter plurima et evidentissima facinora, sine ulla dubitatione nocentem, Valerii Valentini accusatoris ejus recitatum in judicio carmen, quo puerum prætextatum, et ingenuam virginem a se corruptam poetico joco significaverat, erexit: siquidem iudices iniquum rati sunt, eum victorem dimittere, qui palmam non ex alio ferre, sed de se dare merebatur². Magis ergo Valerius in Cosconii absolutione damnatus, quam Cosconius in causa sua liberatus est.

9. Attingam eos quoque, quorum salus propriis obruta criminibus, proximorum claritati donata est: A. Atilium Calatinum, Soranorum³ oppidi proditione reum admodum infamem, imminentis damnationis periculo Q. Maximi soceri pauca verba subtraxerunt, quibus affirmavit, *si in eo crimine sontem illum ipse comperisset, dirempturum⁴ se fuisse affinitatem*; continuo enim populus pæne jam exploratam sententiam suam unius judicio concessit; indignum ratus ejus testimonio non credere, cui difficillimis

1. *Reum*. An. U. 651. Torrenius intelligit legem de repetundis a Servilio Glaucia prætore an. U. 653, (quod tamen cum tempore non convenit); vid. Cicer. pro Rabir. 4; Verr. I, 9. — *Valerii Valentini*. Ignotum alioquin scriptorem Festus nobis nominat: « *Tappulam*, inquit, *legem convivalem, ficto nomine conscripsit jocoso carmine Valerius Valentinus*. » — *Prætextatum*. Tarkinus Priscus filium suum annos XIV natum, quod in bello hostem percusserat, pro concione laudavit et prætexta donavit. Hinc factum, ut prætexta deinde *nobiles* pueri uterentur. — *Erexit*. Sic primus edidit Pighius quum cæteri edidissent *conexit*. Sed ed. Mog. *correzit*. Torrenius malit quod exstat in de-

cem MSS. *protegit*. *Erexit*, quum in fine præcedentis exempli optime præcesserit, oppositum verbo *abjecerat*, hic minus commode et eleganter repeti videtur.

2. *Merebatur*. Id est, qui non superior, sed inferior discedere merebatur.

3. *Soranorum*. Sora, Campanorum oppidum, cujus Plin. III, 5, meminit. Ei quum II Pun. belli tempore Atilius Calat. præfuisset, ejusque cives ad Hannibalem defecissent, Calatini id culpa factum, suspicio fuit. — *Maximi*. Fabii Cunctatoris, illius de quo Ennius et Virgilius: « Unus qui nobis cunctando restituit rem. »

4. *Dirempturum*. Multi *direpturum*. Bit. prim. *dirupturum*.

reipublicæ temporibus bene se exercitus credidisse meminerat.

10. M. quoque Æmilius Scaurus repetundarum reus¹, adeo perditam et comploratam defensionem in iudicium attulit, ut, quum accusator diceret, « lege sibi centum atque viginti hominibus denuntiare testimonium licere, seque non recusare quo minus absolveretur, si totidem nominasset, quibus in provincia nihil abstulisset, » tam bona conditione² uti non potuerit. Tamen propter vetustissimam nobilitatem et recentem memoriam patris, absolutus est.

11. Sed quemadmodum splendor amplissimorum virorum in protegendis reis plurimum valuit, ita in opprimendis non sane multum potuit: quin etiam evidenter noxiis, dum eas acrius impugnat, profuit. P. Scipio Æmilianus L. Cottam³ ad prætorem accusavit; cujus causa, quamquam gravissimis criminibus erat confossa⁴, septies

1. *Reus.* An. U. 699. Cicer. ad Att. IV, 16. Hic Scaurus illius filius, quem principem senatus jam supra cognovimus, antea magna abstinentia fuerat conspicuus: sed summa munificentia quum in ædilitate, quæ plurimos perdidit, magnum æs alienum contraxisset; in prætura provinciam Sardiniam nactus, ibi avarum et arrogantem se gessit. Querentibus igitur de eo Sardis, pæne condemnatus est, licet eum VI patroni defenderent.

2. *Tam bona.... potuerit.* Pigh. ex solis Winch. et Col. edidit: *licet tam bona... potuerit*; tamen minus bene; nam talem interpunctionem non patiuntur antecedentia. Sensus hujus periodi est: accusator Scauri dixerat, se habere centum et viginti homines, qui contra Scaurum testimonium juxta leges dicere parati

II.

essent; se tamen non impedire, quominus Scaurus absolveretur, si modo is totidem homines, nempe 120, nominatim posset proferre ex tota provincia, quibus nihil abstulisset. Bona erat conditio, Scaurus tamen id præstare non potuit.

3. *Cottam.* An. U. 622. Cic. pro Muren. XXVIII; Tacit. Ann. III, 66. Cotta faverat seditioni Gracchanæ. In prætura judicia ad equites romanos transtulit. — *Prætorem.* Juxta multos codices *ad populum*. Sed *ad vel apud populum* non nisi magistratus accusare poterat: Scipioque Cottam privatus accusavit repetundarum, quum bis cos. et censor jam fuisset. Post alterum autem consulatum Scipio nullum amplius magistratum gessit. Igitur *ad prætorem* eum accusavit.

4. *Confossa.* Afflicta, convicta:

ampliata, et ad ultimum octavo iudicio absoluta est : quia homines sapientissimi verebantur, ne præcipuæ accusatoris amplitudini damnatio ejus donata existimaretur. Quos hæc secum loquutos crediderim : « Nolumus caput alterius petentem, in iudicium triumphos et tropæa, spoliaque, ac devictarum navium rostra deferre; terribilis sit is adversus hostem : civis vero salutem, tanto fulgore gloriæ subnixus, ne insequatur. »

12. Tam vehementes¹ iudices adversus excellentissimum accusatorem, quam mites in longe inferioris fortunæ reo! Calidius Bononiensis in cubiculo mariti noctu prehensus, quum ob id causam adulterii diceret, inter maximos et gravissimos infamiæ fluctus emersit, tamquam fragmentum naufragii, leve admodum genus defensionis amplexus; affirmavit enim *se ob amorem pueri servi² eo esse perductum*. Suspectus erat locus, suspectum tempus, suspecta matris familiæ persona, suspecta etiam adolescentia ipsius : sed crimen libidinis³ confessio intemperantiæ liberavit.

13. Remissioris hoc, illud aliquanto gravioris materiæ

translatio a gladiatoribus. — *Ampliata*. Inter comperendinationem et ampliata causam hoc interest: *Comperendinatio* est, quum altera tantum partium petit, ut in alterum diem iudicium differatur, eo quod dicat, iudices causam non probe perspicere. *Ampliata* vero causa a iudicibus protrahitur : intellecta enim, si justa est, reus confestim absolvitur, si mala, statim damnatur; si non liqueat, in aliud tempus differtur. In hoc extremo utebantur litteris N. L. (*non liquet*), quas tabulis inscribebant.

1. *Tam vehementes iudices.... quam mites*. Sic omnes MSS. et edd. Pi-

ghio priores. Recte ergo Torrenius restituit, quum Pighius, Colerus et Vorst. dedissent *tam vehementes hi iudices.... quam illi mites*. Valerius haud dicit, iidemne iudices fuerint, an alii, sed tantum nobis ante oculos ponit, iudices fuisse vehementes adversus Scipionem accusatorem, mites vero in Calidio reo. In reo est, contra reum.

2. *Servi*. Hoc levavit crimen, quod ingenuus puer non esset.

3. *Libidinis*. Huic vocis in quibusd. edd. additum : *adulterii*. Sed hæc est glossa *libidinis*. Libido sumitur pro adulterio; intemperantia pro *παιδῶν ἐρωτι* ponitur.

exemplum¹. Quum parricidii causam duo fratres² Clœlii dicerent, splendido Tarracinæ loco nati, quorum pater T. Clœlius in cubiculo quiescens, filiis altero lecto cubantibus, erat interemptus; neque aut servus quisquam aut liber inveniretur ad quem suspicio cædis pertineret: hoc uno nomine absoluti sunt, quia iudicibus planum factum est, illos aperto ostio inventos esse dormientes. Somnus innoxia securitatis certissimus index miseris opem tulit; judicatum est enim, rerum naturam non recipere, ut occiso patre, supra vulnera et cruorem ejus, quietem capere potuerint.

JUDICIIS PUBLICIS INSIGNIBUS DAMNATI³.

1. Percurremus nunc eos, quibus in causæ dictione, magis, quæ extra quæstionem erant, nocuerunt, quam sua innocentia opem tulit. L. Scipio⁴, post speciosissimum triumphum de rege Antiocho ductum, perinde ac pecuniam ab eo accepisset, damnatus est: non puto quod pretio corruptus fuerat⁵, ut illum totius Asiæ dominum et jam Europæ manus victrices injicientem, ultra Taurum montem submoveret; sed alioquin vir sincerissimæ vitæ,

1. *Exemplum*. An. U. 660 circiter Cic. pro Rosc. 23. *Illud*, quod sequitur, ut sæpe.

2. *Duo fratres*. Colerus vocem *fratres* ejiciendam censuit, male; hoc enim libri constanter retinent. Sed *duo* pro glossa expungitur in MSS. novem Torrenii. — *Clœlius*. Num hic iste Cœlius Rufus fuerit, cujus epp. in Ciceronianis exstant, non plane liquet. Illud invenimus, Ciceronem (pro Rosc.) illum Cœlium item *Clœlium* vocare. Tarracina fuit in Volscis, olim Trachina, postea Anxur dicta, quod ibi Jupiter imberbis coleretur.

3. *Damnati*. Vid. *march. de Beccaria, des Délits et des Peines; Montesquieu, de l'Esprit des lois*.

4. *Scipio*. An. U. 566. Livius, XXXVIII; Plut. in Cat.

5. *Corruptus fuerat*. Vorst. credit legendum esse *corruptus fuerit*, esse autem non puto quod corruptus fuerit, pro, non puto illum corruptum fuisse. Sed Torrenius arbitratur nihil mutandum esse, et vocem *quod* hic idem valere ac *quia*, ita ut ea sit mens auctoris: non puto eum damnatum esse, quia pretio corruptus fuerat, etc..... sed invidiæ quæ tunc..... resistere non potuit.

et ab hac suspitione procul remotus, invidiæ, quæ tunc in duorum fratrum¹ inclytis cognominibus habitabat, resistere non potuit.

2. At Scipioni quidem maximus fortunæ fulgor, C. autem Deciano² spectatæ integritatis viro vox sua exitium attulit; nam quum P. Furium³ inquinatissimæ vitæ pro Rostris accusaret, quia quadam in parte actionis de morte L. Saturnini queri ausus fuerat: nec reum damnavit, et insuper ei pœnas addictas pendit⁴.

3. Sex. quoque Titium similis casus prostravit⁵. Erat innocens; erat agraria lege lata gratosus apud populum: tamen quia Saturnini imaginem domi habuerat, suffragiis eum tota cognitio oppressit.

4. Adjiciatur his Claudia⁶, quam insontem crimine, votum impium subvertit: quia, quum a ludis domum rediens turba elideretur, optaverat ut frater suus⁷, maritimarum virium nostrarum præcipua jactura, revivisceret;

1. *Fratrum*. Africani et Asiatici. — *Resistere*. Sed ne in carcerem duceretur, Gracchus trib. pl. intercessit. Vid. supr.

2. *Deciano*. An. U. 654. Cic. pro Rabir. 9; et Appianus de Bell. civil. lib. I. Decianus nulla invidia, sed errore linguæ, factus est noxius.

3. *Furium*. Sine dubio furoris Catilinæ socium. — *Queri*. Quasi Saturninus injuria cæsus esset. Is, ut consulem faceret Glauciam, Memmium, virum consularem et consulatus candidatum interfecerat. Quam ob causam coss. ex SCto armati eum persecuti sunt. Ipse lapidibus obrutus: Glauciæ cervix fracta.

4. *Pendit*. Furius quidem proprie non damnatus, sed antequam a plebe damnari posset, discerptus

est judicum sententiis.

5. *Prostravit*. An. U. 655. Cic. pro Rabir. Ex hac oratione intelligitur, non a concione populi, sed ab equitibus rom. penes quos judicia tunc temporis erant, damnatum esse Titium. — *Cognitio*, sicut supr. *quæstio* est ipsum judicum collegium.

6. *Claudia*. An. U. 507. Livius; XIX; Gell. X, 6; Suet. Tiber. 2. Claudia incesti suspecta, crimine se liberaverat, zona sua navem, in qua simulacrum matris deum erat, trahens. Ovid. Fast. IV. Sed tunc, ob petulantem linguam et improbe dictum, multa ei est imposita XXXV millium gravis æris.

7. *Frater suus*. De quo supr. I, 4, 3; VIII, 1, 4. Vid. Plin. XV, 1; Cic. I, de Div.

sæpiusque consul factus, infelici ductu nimis magnam urbis frequentiam minueret.

5. Possumus et ad illos brevi diverticulo transgredi, quos leves ob causas damnationis incursus abripuit. M. Mulvius, Cn. Lollius, L. Sextilius, triumviri¹, quod ad incendium in sacra via ortum exstinguendum tardius venerant, a tribunis plebis die dicta ad populum damnati sunt.

6. Item P. Villius², triumvir nocturnus, a P. Aquilio tribuno plebis accusatus, populi judicio concidit, quia vigilas negligentius circumierat.

7. Admodum severæ notæ et illud populi judicium, quum M. Æmilium Porcinam a L. Cassio accusatum crimine nimis sublime exstructæ villæ in Alsiensi³ agro, gravi multa affecit.

8. Non suppressenda illius quoque damnatio⁴, qui pueruli sui nimio amore correptus, rogatus ab eo ruri, ut omasum in cœnam fieri juberet, quum bubulæ carnis in propinquo emendæ nulla facultas esset, domito bove occiso desiderium ejus explevit. Eoque nomine publica quæ-

1. *Triumviri*. An. U. 585. *Triumvirorum nocturnorum* fuit, incendia cavere, aut, si orta essent, exstinguenda curare. — *Sacra via*. Inter urbanas celeberrima, incipiebat ab amphitheatro, et per hortos juxta templum Pacis et forum Cæsaris recta tendebat in Capitolium.

2. *P. Villius*. Nota gens *Villia*. Frustra ergo aliquot, *P. Belius*. — *Concidit*. Vid. suprâ, I, 4, 3. An. U. 698.

3. *Alsiensi*. An. U. 616. Vellei. II, 10. Alsium oppidum Tusciæ maritimum, nunc *Statua* vel *Ceri*.

4. *Damnatio*. Vid. Plin. VIII, 45. — *Correptus*. Sic bene Torrenius. Alii *corruptus*. Sed vid. IX,

I, 9; V, 7, extr. 1; Propert. III, 23; Senec. Hippol. V, 115, 665. — *Omasum*. Gallica vox, gallici ferculi ex intestinis bubulis nomen. — *Fieri*. Id est, apparari, Petron. cap. 47. *Quem ex eis vultis in cœnam statim fieri*. Et sic plerique MSS. et edd. vett. Pighius dedit ferri. Varro de R. R. II, 5. « *A bove aratore, inquit, antiqui manus ita abstinere voluerunt, ut capite sanzerint, si quis occidisset.* » Vid. Ælian. V, 14. Homo in exsilium missus antiquo illo ævo, quo parcimonie et frugalitati honos habebatur, quod Valerii ætate non factum esset. — *Domito*. *Bos domitus*, id est, *bos arator*.

stione afflicto est ; innocens , nisi tam prisco seculo natus esset.

JUDICIIS PUBLICIS INSIGNIBUS AMBUSTÆ¹ DUE.

1. Atque ut eos quoque referamus , qui in discrimen capitis adducti , neque damnati , neque absoluti sunt , apud M. Popilium Lænatem prætorem quædam² , quod matrem fuste percussam interemerat , causam dixit : de qua neutram in partem latæ sententiæ sunt ; quia abunde constabat , eandem veneno necatorum liberorum dolore commotam , quos avia filiæ infensa sustulerat , parricidium ultam esse parricidio. Quorum alterum ultione³ dignum , alterum absolute non dignum judicatum est.

2. Eadem hæsitazione P. Dolabellæ , proconsulari imperio Asiam obtinentis , animus fluctuatus est. Materfamilias⁴ smyrnæa virum et filium interemit , quum ab his optimæ indolis juvenem , quem ex priore viro enixa fuerat , occisum comperisset : quam rem Dolabella ad se delatam , Athenas ad areopagi cognitionem relegavit , quia ipse neque liberare cædibus duabus contaminatam , neque

1. *Ambustæ.* Pighius præfixit hunc titulum qui non exstat in plurimis MSS. Torrenii. Ambustus significatione translaticia est , qui vix ac ne vix quidem et cum bonæ famæ jactura mortis periculum aufugiens , et quasi ex incendio vitam ambusto corpore servans , in judicio nec absolvitur , nec damnatur.

2. *Quædam.* An. Urb. 610. — *Fuste percussam.* Vid. supra ad VI, 3, 9. *Fustim interemerat* a Pigh. est.

3. *Ultione dignum.* Pighius ex Pulm. et Sus. in textum recepit *dignum* , quod deest in aliis , non improbante Torrenio. Valerius ait ex duobus parricidiis *veneficium ultione*

dignum fuisse ; eadem vero non dignam absolute. Quam sententiam ex priore lectione non colliges , quum dicat *alterum parricidium* , nempe *veneficium* , *ultione non dignum fuisse.* — *Obtinentis.* An. U. 685. Gell. XII, 7 ; Ammian. Marcell. XXIX, 2. De Areopago , vid. supra , II, 6, 4 ; V, 3, 3. — *Fluctuatus est.* Non est forma passiva pro activa , sed utroque modo effertur. Vid. Quintil. IX, 3.

4. *Smyrnæa.* Lib. Dan. *Zmirnæa.* Scribendi ratio antiquaria *zm* pro *sm*. Sic *Zmaragdus* pronuntiabant. Vetus lapis : CN. POMPEIO. EVCAEPO. CN. POMPEIVS. ZMARAGDVVS.

CAP. II, DE PRIVATIS JUDICIIS. 71

punire eam justo dolore impulsam, sustinebat. Consideranter et mansuete populi romani magistratus, sed areo-pagitæ quoque non minus sapienter : qui, inspecta causa, et accusatorem et ream post centum annos ad se reverti¹ jusserunt, eodem affectu moti, quo Dolabella; sed ille transferendo quæstionem, hi differendo damnandi atque absolvendi inexplicabilem² cunctationem mutabant.

CAPUT II.

De privatis judiciis insignibus, quibus damnati

1. T. Claudius Centumalus. — 2. Otacilia Laterensis. — 3. C. Titinius minturnensis. — 4. Quidam ob equi vecturam longiorem.

Publicis judiciis adjiciam privata³, quorum magis æquitas quæstionum delectare, quam immoderata turba offendere lectorem poterit.

1. Claudius Centumalus⁴ ab auguribus jussus altitudinem domus suæ, quam in Cœlio monte habebat, submittere, quia his ex arce augurium capientibus officiebat, vendidit eam Calpurnio Lanario, nec indicavit quod im-

1. *Ad se reverti*. Sic omnes MSS. et edd.; unus Campensis *adesse reverti*. Unde Pighius conjecit, *reverti* e glossa ortum esse, et *adesse* tantummodo verum, eo confidentius, quod Gellius eandem ex nostro referens historiam utitur verbo *adesse*; sed non idēo necesse est et Nostrum sic loquutum fuisse.

2. *Inexplicabilem*. Id est, cujus nullus viventium visurus esset finem. — *Mumbant*. Pighius : *invitabant*.

3. *Privata*. Quoniam jus aliud publicum, aliud privatum fuit, propterea judicia quoque alia publica,

alia privata exstitere : publica de criminibus, privata de controversiis instituta. Vid. Rosini Antiq. p. 886. — *Quorum*. Scilicet quæ in judiciis observatur, æquitas. — *Quorum magis ac quæstionum*. Ita vett. typis expressi et MSS. Brand. idque magis Vorstio placet quam quod Pigh. scripsit, *æquitas quærentium*. *Judiciorum æquitas quæstionum* est æquitas quæstionum quæ in judiciis observatur. Uni substantivo duo alia genitivo casu jungi minime insolens est.

4. *Centumalus*. An. U. 559 circiter. Cic. Offic. III, 16. — Cal-

peratum a collegio augurum¹ erat. A quibus Calpurnius demoliri domum coactus, M. Porcium Catonem, inclyti Catonis patrem, arbitrum Claudio addixit², et formulam, QUIDQUID SIBI DARE FACERE OPORTERET EX FIDE BONA. Cato ut est edoctus, de industria Claudium edictum sacerdotum suppressisse, continuo illum Calpurnio³ damnavit. Summa quidem cum æquitate; quia bonæ fidei venditorum, nec commodorum spem⁴ augere, nec incommodorum cognitionem obscurare oportet.

2. Notum suis temporibus iudicium commemoravi: sed nec, quod relaturus quidem sum, oblitteratum est silentio⁵. C. Visellius Varro, gravi morbo correptus, trecenta

purnio Lanario. Hunc sæpius nominaverat Sallustius in historia. Hinc Calpurnius Sallustianus appellatur ab Hieronymo Apolog. adversus Rufinum.

1. *Augurum.* Augures, quum caperent auspicia, in saxo Tarpeio sedebant, et quatuor in aeris spatia designabant, in oriente, quod anticam appellabant, in occidente posticam, in meridie dextram, in septentrione vero sinistram. Et quum hæc designassent, concipiebant animo, quæ signa mitti vellent, vel vultures, vel aquilas, vel columbas: inde expectabant, nunquid appareret; quod si apparuisset, existimabant, placere Diis; si minus, non placere.

2. *Claudio addixit.* Vulgo legebatur cum Claudio adduxit. Sed Pigh. ex Camp. Gemblac. Atreb. et Cauch. edidit Claudio adduxit, unde Cujacius et Brissonius de Form. legunt Claudio addixit, quod Vorstius primus in textum recepit. Bene, nam iudices seu arbitri dicantur addicti, qui vel a prætore dabantur (respi-

ce illud prætorum do, dico, addico), vel e conventionem litigatorum sumebantur. — *Oporteret. Et formulam, quidquid — ex fide bona.* Hæc lectio a Pighio est, quem alii editores sequuti sunt; olim vero legebatur, ut formulam daret, quid sibi de ea re facere op. ex f. b. In nonnullis etiam de ea re omittitur, in aliis est dari, in aliis aliter. Torrenius conjicit, ut formulam daret, quid sibi dare facere oporteret ex fide bona: id est, Cato constitueret formulam judicalem, quid oporteret Claudium facere atque præstare ipsi Calpurnio. Vid. Brisson. de Form. solenn. veterum.

3. *Calpurnio.* Id est, in favorem Calpurnii.

4. *Spem.* Uterque Paris. Barb. Copes. speciem, quod Torrenio non displicet. Speciem augere est facere ut comoda videantur majora. Spes et species sæpiissime in MSS. confunduntur.

5. *Silentio.* An. U. 675 circiter. Cic. in Brut. 76. Rem silentio oblitterare habet Sueton. Tiber. 22.

millia nummum ab Otacilia Laterensi¹, cum qua commercium libidinis habuerat, expensa ferri sibi passus est: eo consilio, ut, si decessisset, ab heredibus eam summam peteret; quam legati genus esse voluit, libidinosam liberalitatem debiti nomine colorando. Evasit deinde Visellius ex illa tempestate adversus vota Otaciliæ: quæ offensa, quod spem prædæ suæ morte non maturasset, ex amica obsequenti subito dstrictam² fœneratricem agere cœpit nummos petendo; quos ut fronte inverecunda, ita inani³ stipulatione captaverat. De qua re C. Aquilius, vir magnæ auctoritatis, et scientia juris civilis excellens, judex⁴ addictus, adhibitis in consilium principibus civitatis, prudentia et religione sua mulierem repulit. Quod si eadem formula et Varro damnari, et adversaria absolvi potuisset, ejus quoque non dubito quin turpem et inconcessum errorem libenter castigaturus fuerit: nunc privatæ actionis calumniam ipse compescuit; adulterii crimen publicæ quæstioni vindicandum⁵ reliquit.

3. Multo animosius, et ut militari spiritu dignum erat, se in consimili genere judicii C. Marius gessit⁶; nam quum C. Titinius minturnensis Fanniam uxorem, quæ impudicam de industria duxerat, eo crimine repudiata, dote

1. *Laterensi*. Forte *Laterensis*, scl. uxor; nam fuit in matrimonio. — *Ferri*. Computari tamquam expensa a se, hoc est, se mutuo accepisse ab Otacilia.

2. *Dstrictam*. Severam, acrem, II, 9, 6.

3. *Inani*. Vana promissione. Neque enim consequuta est, quod optabat. Nam *stipulari* est interrogare. *Stipulatio* autem, teste Pomponio, est verborum conceptio, quibus, qui interrogatur, daturum facturumque, quod interrogatum est, respondet. C. Aquilius autem ille

primus de dolo malo legem tulit.

4. *Judex*. *Judex* in causa stricti juris e legibus, arbiter in causis bonæ fidei ex æquo et bono judicabat. Vid. Cic. Rosc. 4. — *Addictus*. Vulgo legitur *adductus*. Sed *Vorstius* conjicit legendum esse *addictus*. Ut paulo ante *arbitrum addicere*; sic nunc *judex addictus* dicitur.

5. *Vindicandum*. Ante Pighium legebatur *judicandum*, sed *vindicandum* melius est. Vid. Liv. IX, 6. *Quia impia proditio celeri pœna vindicata est*.

6. *Gessit*. A. U. 653. Plut. in vit.

spoliare conaretur, sumptus inter eos iudex, in conspectu habita quæstione, seductum¹ Titinium monuit, *ut incepto desisteret, ac mulieri dotem redderet*. Quod quum sæpius frustra fecisset, coactus ab eo sententiam pronuntiare, mulierem impudicitiae ream sestertio nummo, Titinium summa² totius dotis damnavit; præfatus, « idcirco se hunc judicandi modum sequutum, quod liqueret sibi, Titinium patrimonio Fanniae insidias struentem, impudicæ conjugium expetisse. » Fannia autem hæc est, quæ postea Marium hostem a senatu judicatum, cænoque paludis, qua extractus erat, oblitum, etiam in domum suam custodiendum Minturnis³ deductum, ope quantacumque potuit, adjuvit: memor, quod impudica iudicata esset, suis moribus; quod dotem servasset, illius religioni acceptum ferri debere.

4. Multus sermo eo etiam iudicio manavit⁴, in quo quidam furti damnuatus est; quod equo, cujus usus illi usque Ariciam commodatus fuerat, ulteriore ejus municipii clivo vectus esset. Quid aliud hoc loci, quam verecundiam illius seculi laudemus, in quo tam minuti⁵ a pudore excessus puniebantur?

1. *Seductum*. *Seducere* est a turba reinovere, ut seorsim cum aliquo agere possimus.

2. *Summa totius dotis*. Ut totam dotem restitueret.

3. *Minturnis*. Vid. supra I, 5, 5; I, 7, 5; II, 10, 6.

4. *Manavit*. Vid. Symmach. VII,

ep. 69. Codd. Justinian. IX, tit. 1, 6. — *Furti*. Id prisci JCti de iis sæpius statuerunt, qui ultra, quam dictum esset, equis commodatis verherentur. — *Verecundia et pudore* hic utitur tamquam synonymis.

5. *Minuti*. Ed. vet. *minimo*. Unde Lips. legit *minimi*. Nihil opus.

CAPUT III.

*De mulieribus quæ causas apud magistratus egerunt*¹.

1. Amæsia Sentia. — 2. Afrania Licinii Buccionis. — 3. Hortensia Q. F.

Ne de his quidem feminis tacendum est, quas conditio naturæ, et verecundiæ stola², ut in foro et judiciis tacerent, cohibere non valuit.

1. Amæsia Sentia rea³, causam suam, L. Titio prætore judicium cogente, maximo populi concursu egit: partesque omnes ac numeros⁴ defensionis non solum diligenter, sed etiam fortiter exsequuta, et prima actione, et pæne cunctis sententiis liberata est. Quam, quia sub specie feminæ virilem animum gerebat, *Androgynem* appellabant.

2. C. vero⁵ Afrania, Licinii Buccionis senatoris uxor, prompta ad lites contrahendas, pro se semper apud prætorem verba fecit: non quod advocatis deficiebatur⁶, sed quod impudentia abundabat. Itaque inusitatis foro latratibus⁷ assidue tribunalia exercendo, muliebris calumniæ

1. *Egerunt*. Ed. vet. cum MSS. multis et edd. Pigh. prioribus: *quæ mulieres apud magistratus pro se aut pro aliis causas egerunt*.

2. *Stola*. In senatum venire feminas, fas non erat. Itaque post Semiamiram Heliogabali matrem severe cautum est, ne unquam mulier in senatum ingrederetur, utque inferis ejus caput dicaretur devovereturque, per quem id esset factum, uti refert Lampridius.

3. *Rea*. A. U. 676.

4. *Numeros*. I. e. perfectam defensionem. Cic. de N. D. II, 13, Infr. VIII, 7. 6. Ante Pigh. legabatur: *motusque omnes ac nervos de-*

fensionis. Nervos ortum est ex compendio scribendi *nūos*, ut in quibusdam exstat.

5. *G. vero Afrania*. Prænomen C., vel G., vel Gaia, exstat saltem in decem MSS. Torrenii et omnibus vetustis edd. In edit. vet. est *Cafra-*nia, uti apud Ulpianum in Digestis, ubi Alciatus recte legit C. *Afrania*. Prænomina sæpe cum sequentibus nominibus coaluisse inter alios egregie demonstravit Periz. Animadv. Hist. p. 455. Sic Agellius pro A. Gellius. — *Fecit*. A. U. 705.

6. *Deficiebatur*. Destituebatur.

7. *Latratibus*. Unde et illud Ovidii: verba canina toto foro jactare.

notissimum evasit exemplum ; adeo, ut pro crimine improbis feminarum moribus C. Afraniæ nomen objiciatur. Prorogavit autem spiritum suum ad C. Cæsarem iterum, et P. Servilium coss.¹ Tale enim monstrum magis, quo tempore extinctum, quam quo sit ortum, memoriæ tradendum est.

3. Hortensia vero, Q. Hortensii filia², quum ordo matronarum gravi tributo a triumviris esset oneratus, nec quisquam virorum patrociniū eis accommodare auderet, causam feminarum apud triumviros et constanter et feliciter egit : repræsentata enim patris facundia, impetravit, ut major pars imperatæ pecuniæ his remitteretur. Revixit tum muliebri stirpe Q. Hortensius, verbisque filiæ adspiravit. Cujus si virilis sexus posterī vim sequi voluissent, Hortensianæ eloquentiæ tanta hereditas una feminae actione abscissa³ non esset.

CAPUT IV.

De quæstionibus habitis a

1. M. Agrii servo. — 2. Alexandro C. Fannii. — 3. Philippo Fulvii Flacci.

Atque ut omnes judiciorum numeros exsequamur, quæstiones⁴, quibus aut creditum non est, aut temere habita fides est, referamus.

1. *C. Cæsarem iterum, et P. Servilium Coss.* Hæc lectio a Pighio est, Colero nimis temere amplexo lectionem libri Dan. *C. Cæsarem III, iterum ad P. Servilium coss.*, Quid enim significabit, *iterum ad P. Servilium coss.*, nisi *P. Servilium iterum consulem fuisse*, quum Cæsar esset tertium coss.; quod falsum, ut satis ex annalibus Pighii liquet. Itaque, quum III et *iterum* in quibusdam

MSS. jungantur, apparet hoc inde ortum, quod in aliis III, corrupte pro II, in aliis *iterum* omnibus literis fuit scriptum.

2. *Filia.* A. U. 710. Appian. Civ. IV. Quintil. I, 1, 6. — *Triumviris.* Lepido, Antoni, Augusto.

3. *Abscissa.* Id est, finita : nam nepos Hortensii multum degener fuit ab avita virtute, III, 5, 4.

4. *Quæstiones.* De quæstionibus ex-

1. M. Agrii argentarii¹ servus Alexandrum C. Fannii servum occidisse insimulatus est; eoque nomine tortus a domino, *admisisse se id facinus* constantissime asseveravit: itaque Fannio deditus², supplicio affectus est. Parvulo deinde tempore interjecto, ille, cujus de nece creditum erat, domum rediit³.

2. Contra Fannii servus Alexander, quum in suspicionem C. Flavii equitis romani occisi venisset, sexies tortus pernegavit, *ei se culpæ affinem fuisse*; sed perinde atque confessus, et a iudicibus damnatus, et a L. Calpurnio triumviro in crucem actus est.

3. Item Fulvio Flacco causam dicente⁴, Philippus servus ejus, in quo tota quæstio nitebatur, octies tortus, nulum omnino verbum, quo dominus perstringeretur, emisit; et tamen reus damnatus est; quum certius argumentum innocentiae unus octies tortus exhiberet, quam octo semel torti præbuisent.

trordinariis usque ad A. U. 605; deinde *perpetuis et publicis*, alii egerant. Hic intelligitur ea quæstio judicialis, quæ fiebat torquendo servos.

1. *Argentarii*. *Argentarius* i. q. mensarius, scenerator, qui non solum pecuniæ fœnori, sed et vendendis quibusdam rebus, ut auri argentique speciebus, nummis veteribus, vasis cælatis gemmisque operam dabat. Vid. Sigonium de antiq. jur. civ. rom. II, 11.

2. *Deditus*. Lege enim cautum, ut servi noxii dederentur.

3. *Domum rediit*. Quantum debemus nostrorum temporum felicitati, ut hoc tam anceps veritatis experimentum abrogaretur, quo sæpe factum, ut dolorum impatiens suppli-

cio immerito adficeretur, et durus et robustus nebulo justa pœna liberaretur.

4. *Dicente*. Flaccum a Lælio accusatum peculatus et repetundarum, Cicero defendit. Accusatus est inter alia: quod classis nomine pecuniam civitatibus imperasset; quod Heracliensibus pecuniam, quæ apud ipsum Flacci patris sui nomine erat, abstulisset; quod Falcidius L. talenta se Flacco dedisse dicebat. — *Quæstio*. *Quæstio* aliud hic est, quam initio capitis. Ibi enim quæstiones, quæ per torturam fiunt significantur: hic vero quæstio idem quod *judicium*. Vid. supr. VIII, 2, ab init. — *Perstringeretur*. Lædcretur. Vid. supr. VI, 8, 1. Copes. *adstringeretur*, minus bene.

CAPUT V.

De testimoniis irritis vel ratis

1. Cæpionum ac Metellorum in Q. Pompeium. — 2. M. Æmiliū Scauri in diversos.
 3. L. Crassi in M. Marcellum. — 4. Q. Metelli, Lucullorum, Hortensii et Lepidi
 in C. Cornelium. — 5. M. Ciceronis in P. Clodium. — 6. P. Serviliū Isaurici
 in quemdam reum.

1. Sequitur ut ad testes pertinentia exempla commemorem. Cn. et Q. Serviliis Cæpionibus, iisdem parentibus natis et per omnes honorum gradus ad summam amplitudinem provectis, item fratribus Q. et L. Metellis consularibus et censoriis, altero etiam triumphali, in Q. Pompeium A. F.¹ repetundarum reum acerrime dicentibus testimonium, non abrogata fides absoluto Pompeio; sed ne potentia inimicum oppressisse viderentur, occursum est.

2. M. etiam Æmilius Scaurus, princeps senatus, C. Memmii² repetundarum rerum districto testimonio insequutus est: idem C. Flavium³ eadem lege accusatum testis proscidit. Jam C. Norbanum majestatis⁴ crimine publicæ quæstioni subjectum, ex professo opprimere conatus est: nec tamen aut auctoritate, qua plurimum pollebat, aut religione, de qua nemo dubitabat, quemquam illorum affligere potuit.

1. *Q. Pompeium A. F.* Cave cum Aldo legas *Q. Pompeium Aufidium*, nam MSS., et ed. Mog. clare habent *Auli filium*. — *Reum*. A. U. 615; Cic. p. Fonteio. 7. Plin. VII, c. 43. — *Abrogata*. *Abrogare* seu derogare fidem, nota formula loquendi.

2. *Memmium*. A. U. 650. — *Repetundarum reum*. Ex Asia, ut conjicitur. — *Districto*. Vehementi et

armato, quasi districto seu nudato gladio.

3. *Flavium*. A. U. 547; Cic. loco citato. — *Lege repetundarum*.

4. *Majestatis*. Quod P. R. majestatem violasset. A. U. 559. Norbanus missos a Sulla legatos, qui de pace agerent, consul violaverat; idem postea proscriptus, in urbe Rhodo cum comprehenderetur, se ipsum occidit.

3. L. quoque Crassus tantus apud iudices, quantus apud P. C. Æmilius Scaurus (namque eorum suffragia robustissimis et felicissimis eloquentiæ stipendiis regebat, eratque sic fori, ut ille curiæ princeps); quum vehementissimum testimonii fulmen in M. Marcellum reum¹ injecisset, impetu gravis, exitu vanus apparuit.

4. Age, Q. Metellus Pius, L. M. Luculli, Q. Hortensius, M. Lepidus, C. Cornelii² majestatis rei, quam non onerarunt tantummodo testes salutem, sed etiam negantes, illo incolumi stare rempublicam posse, depoposcerunt? Quæ decora³ civitatis (pudet referre) umbone iudiciali repulsa sunt.

5. Quid, M. Cicero forensi militia³ summos honores amplissimumque dignitatis locum adeptus, nonne in ipsis eloquentiæ suæ castris testis abjectus est, dum P. Clodium Romæ apud se fuisse juravit, illo sacrilegum flagitium uno absentiae argumento tuente? Siquidem iudices Clodium incesti crimine, quam Ciceronem infamia perjurii liberare maluerunt.

1. *Reum*. Repetundarum ex Græcia et Achaia, ut videtur. A. U. 660.

2. *C. Cornelii*. A. U. 687. Cornelius in tribunatu justo pertiniacorem se gessisse videbatur. Inter cætera promulgaverat legem, ne quis, nisi per populum, legibus solveretur, quod antiquo etiam jure erat cautum. Hanc, quia senatus auctoritatem minuebat, inique ferebat senatus. Servilius Globulus trib. pl. igitur subornatus qui collegæ resisteret, et præconem pronuntiare passus non est. Sed Cornelius ipse codicem recitavit, quod fieri contra tribunitiam intercessionem Piso eos. questus est. Sed consul a plebe gravi contumelia adfectus, fracti fasces, lapides in ipsum jacti.

Imminutæ postea majestatis tribunitiæ accusatus Cornelius. — *Depoposcerunt*. Scilicet ad mortem.

3. *Decora*. Illustrissimi viri eorumque testimonia quasi umbone clypei repulsa sunt, ne obessent Cornelio.

4. *Forensi militia*. Id est, orationibus suis, et eloquentia sua. — *Abjectus est*. A. U. 692; Plut. Dio, 37; Cic. Att. I; Senec. Lucil. ep. 98. De Clodio jam supra III, 5, 3; IV, 2, 5. — *Sacrilegum*. Quia correptus amore Pompeiæ sacra Bonæ Deæ adire non dubitavit, quibus adesse nefas erat viro. *Flagitium* incestus est. Cæsar hanc ob rem uxorem suam repudiavit. Vid. Sueton in vita Cæs. Incestum etiam

6. Tot elevatis testibus, unum, cujus nova ratione judicium ingressa auctoritas confirmata est, referam. P. Servilius¹ consularis, censorius, triumphalis, qui majorum suorum titulis *Isaurici* cognomen adjecit, quum forum præteriens testes in reum dari vidisset, loco testis constitit, ac summam inter patronorum pariter et accusatorum admirationem sic orsus est: « Hunc ego, judices, qui causam dicit, cujas sit, aut quam vitam egerit, quamque merito vel injuria accusetur, ignoro: illud tantum scio, quum occurisset mihi Laurentina via iter facienti, admodum angusto loco equo descendere noluisse²: quod an aliquid ad religionem³ vestram pertineat, ipsi aestimabitis; ego id suppressendum non putavi. » Judices reum, vix auditis cæteris testibus, damnaverunt; valuit enim apud eos quum amplitudo viri, tum gravis neglectæ dignitatis ejus indignatio: eumque qui venerari principes nesciret, in quolibet facinus procursum crediderunt.

de sororibus possumus intelligere: duas enim amasse suspicio erat.

1. *Servilius*. A. U. 679; Flor III, 6; Cicer. Verr. I, 21. Servilius missus contra piratas fuerat, quos non mari tantum submovit, sed et oppida eorum, Phalesim et Olympon, Isaurumque ipsam, arcem Ciliciæ, expugnavit atque evertit. Qua de causa *Isaurici* sibi nomen sumpsit. — *Ac summam inter patronorum*. Ita cum octo MSS. et ed. vet. Alii, *ac per summam patronorum*; alii, *ac per summam inter patronorum*. Torrenius conjicit: *et per summam interim patronorum*; ut Valerius dicat, dum illi pariter factum ejus mirantur, ipsum sic orsum fuisse.

2. *Descendere*. Quis honor tribuendus fuerit summis magistratibus, testatur Senec. ep. 70. *Si consulem video aut prætorem, omnia quibus*

honor haberi solet, faciam: equo desiliam, caput adaperiam, semita cedam.

3. *Religionem*. Sensus est: ipsi intelligetis, an id, quod narravi, tanti sit, ut a vobis, qui summa diligentia cavetis, ne quid minus recte fiat, ejus ratio habenda sit in judicando. — *Vestram*. Bit. prim. *nostram*, quod Sigonius malit; nam, inquit, jubet Servilius, ut judices aestiment, an neglecti viri triumphalis senis peccatum aliquid ad severitatem romanæ disciplinæ pertineat. Sed in toto hoc loco Torrenius videt nihil quod ad *religionem publicam civitatis* pertinere possit. Itaque quum hic agatur de iudicibus, quorum *religio*, seu *fides jurisjurandi*, passim ab omnibus scriptoribus memoretur, non dubium videtur quin hic quoque *eorum religio* debeat intelligi.

CAPUT VI.

Qui, quæ in aliis vindicarant, ipsi commiserunt.

1. C. Licinius Hoplomachus. — 2. C. Marius Cos. 6. — 3. C. Licinius Calvus Stolo. — 4. Q. Varius Hybrida.

Ne illos quidem latere patiamur, qui, quæ in aliis vindicarant, ipsi commiserunt.

1. C. Licinius, cognomine Hoplomachus, a prætore postulavit, ut patri suo bonis, tamquam ea dissipanti, interdiceretur; et quidem, quod petierat, impetravit; sed ipse parvo post tempore, mortuo sene, amplam ab eo relictam pecuniam latifundiaque¹ festinanter consumpsit: dignus hac vicissitudine pœnæ fuit; quoniam hereditatem absumere, quam heredem maluit tollere².

2. C. autem Marius, quum magnum et salutarem reipublicæ civem in L. Saturnino³ opprimendo egisset, a quo in modum vexilli pileum servituti ad arma capienda osten-

1. *Latifundiaque*. Sic edidit Pighius. Aldus dederat, *ampla ab eo relicta latifundia*: quæ lectio, iudice Kappio, multo melior est Pighiana. MSS. variant: alii cum Aldo faciunt; alii *latifundia*, alii *pecuniam* delent; hi pro utroque *facultatem*, illi *prædia* habent, ita ut *ampla et relicta* semper substantivo accommodentur.

2. *Tollere*. Sensus est: Licinium maluisse absorbere bona paterna, quam heredibus suis relinquere. Quum vero festinanter omnia dissiparet, ita, ut ipse inopia premere-
retur, dicitur a Valerio subiisse eandem fortunam, quam subierat pater,

idque jure meritoque. In vocibus *tollere heredem* Valerius acumen quæsisse videtur. Tollere quidem poterat filios filiasque, sed heredes tollere non poterat; quia omnibus facultatibus destitutus et ad incitias reductus fuerat.

3. *Saturnino*. A. U. 653; Liv. LXIX; Cic. p. Rabir.; Flor. III, 16. Saturninum, quum proposito pileo servos ad sui auxilium convocasset, Marius oppresserat: sed ipse ad servorum opem ferendam signo libertatis proposito deinde confugit. *Pileum* hic usurpatur pro *pileus*, *servitus* pro *servis*, uti et *dominatio* pro *dominis*.

tatum erat; L. Sulla cum exercitu in urbem irrumpente, ad auxilium servorum pileo sublato¹ confugit: itaque dum facinus, quod punierat, imitatur, alterum² Marium, a quo affligeretur, invenit.

3. C. vero Licinius Stolo³, cujus beneficio plebi petendi consulatum potestas facta est, quum lege sanxisset, *ne quis amplius quam quingenta agri jugera possideret*, ipse mille comparavit; dissimulandique criminis gratia dimidiam partem filio emancipavit⁴: quam ob causam a M. Popilio Lænate accusatus, primus sua lege cecidit; ac docuit, nihil aliud præcipi debere, nisi quod prius quisque sibi imperaverit.

4. Q. autem Varius⁵, propter obscurum jus civitatis *Hybrida* cognominatus, tribunus plebis legem adversus intercessionem collegarum perrogavit, quæ jubebat quæri, *quorum dolo malo socii ad arma ire coacti essent*, magna cum clade reipublicæ; sociale⁶ enim prius, deinde civile bellum excitavit; sed dum ante pestiferum tribunum

1. *Sublato*. Scilicet in altum, ut libertatem promitteret.

2. *Alterum*. Sullam puta, qui idem faceret, quod Marius Saturnino. A. U. 665.

3. *Stolo*. A. U. 396; Liv. VII, 16; Aurel. Vict. Plut. in Camill. Lex lata A. U. 396; Plin. XVIII, 3.

4. *Emancipavit*. *Emancipare* est per imaginariam venditionem addicere alicui, vel quovis modo alienare, et in alterius jura transferre, vel dono etiam dare. Nam quum Tacitus, Historiarum lib. I, cap. 24, tom. III, pag. 43, nostræ editionis, scribit: « Othonem Proculo de parte finium cum vicino ambigenti, universum agrum vicini sua pecunia emptum dono dedisse; » Sueton. in Othone 4, eandem rem narrans, *emuncipasse* dixit.

5. *Varius*. A. U. 662. Cic. in Brut.; Appian. Civ. I. — *Hybrida*. An contumelia ita sit vocatus, dubitaverunt nonnulli. Plin. lib. V, 52, de suis: « In nullo genere æque facilis mixtura cum fero: qualiter natos antiqui *Hybridæ* vocabant; ad homines quoque, ut C. Antonium, Ciceronis in consulatu collegam, appellatione translata. » Sic dictum, quod contumeliose mixto sanguine natus, et dubium esset, an deberet censi civis rom., Badius judicat. Homines enim variis modis *Hybride* dici potuere, ut si quis ex ingenuo et servo, aut ex servo et libertino natus esset. Vid. Horat. lib. I, sat. 7, v. 2. — *Perrogavit*. Perrogari dicuntur leges, si a populo accipiuntur.

6. *Sociale*. Quod tandem Pompeius Strabo sedavit.

plebis quam certum¹ civem agit, sua lex eum domesticis laqueis constrictum absumpsit.

CAPUT VII.

De studio et industria Romanorum.

1. M. Catonis majoris. — 2. M. Catonis Uticensis. — 3. M. Terentii Varronis. — 4. C. Livii Drusi — 5. Paulli senatoris et Pontii Lupi. — 6. Crassi Muciani. — 7. Q. Roscii comædi.

De studio et industria Externorum.

1. Demosthenis atheniensis. — 2. Pythagoræ samii. — 3. Platonis atheniensis. — 4. Democriti abderitæ. — 5. Carneadis cyrenæi. — 6. Anaxagoræ clazomenii. — 7. Archimedis syracusii. — 8. Socratis atheniensis. — 9. Isocratis atheniensis. — 10. Chrysippi tharsensis. — 11. Cleanthis assii, — 12. Sophoclis atheniensis. — 13. Simonidis ceii. — 14. Solonis atheniensis. — 15. Themistodis atheniensis. — 16. Cyri et Mithridatis, regum.

DE STUDIO ET INDUSTRIA ROMANORUM.

Quid cesso vires industriæ commemorare? cujus alacri spiritu militiæ stipendia roborantur, forensis gloria accenditur, fido sinu cuncta studia recepta nutriuntur, quidquid animo, quidquid manu, quidquid lingua admirabile est, ad cumulum laudis perducitur: quæ quum perfectissima sit virtus, duramento sui confirmatur².

1. Cato sextum et octogesimum annum agens³, dum in republica tuenda juvenili animo perstat, ab inimicis capi-

1. *Certum.* Veronensis fuit, et ejus civitatis Rom. obscurum. — *Absumpsit.* Dum seditionem concitat, lege opprimitur.

2. *Duramento sui confirmatur.* Pigh. *eam tamen duramento sui confirmat*, quod solus Ultr. prim. habet: reliqui omnes præferunt lectionem, *sui confirmatur*, nisi quod unus atque item alter, *confirmat*. Emendatio Pighiana Torrenio non placet. Quid

erit, *confirmat* eam? *Quam?* an laudem? ea enim vox proxime præcessit; nugæ. Id vult, industriam, quum sit perfectissima virtus, ipso sui robore, vel *dum se ipsa obdurat*, confirmari. Sic *duramentum*, quo duratur et confirmatur aliquid, II, 7, 10.

3. *Agens.* A. U. 604. Plin. VII, 27. Cic. Quæst. Academ. lib. IV, 2; in Bruto, 20.

tali crimine accusatus, suam causam egit; neque aut memoriam ejus quisquam tardiore, aut firmitatem lateris ulla ex parte quassatam, aut os hæsitacione impeditum animadvertit: quia omnia ista in statu suo æquali ac perpetua industria continebat¹: quin etiam in ipso diutissime actæ vitæ fine disertissimi oratoris Galbæ² accusationi defensionem suam pro Hispania opposuit.

Idem græcis literis³ erudiri concupivit: quam sero, inde æstimemus, quod etiam latinas pæne jam senex didicit; quumque eloquentia magnam jam gloriam partam haberet, id egit, ut juris civilis quoque esset peritissimus.

2. Cujus mirifica proles⁴, propior ætati nostræ Cato, ita doctrinæ cupiditate flagravat, ut ne in curia quidem, dum senatus cogitur, temperaret sibi, quo minus libros græcos lectionaret: qua quidem industria ostendit, aliis tempora deesse, alios temporibus superesse⁵.

3. Terentius autem Varro⁶, humanæ vitæ exemplo et

1. *Continebat.* Potissimum moderatione et temperantia factum, ut plerique veterum sapientum non ad summam modo ætatem, sed et validis adhuc mentis corporisque viribus pervenirent. Vid. Cicero in Catone.

2. *Galbæ.* Hic Galba, quum secundum videret, complexus duos filios prætextatos et Sulpitii filium, cujus tutor erat, oratione sua tantam misericordiam movit, ut rogatio antiquaretur. — *Opposuit.* Vult a Catone defensam esse Hispaniam, quam accusabat Galba, tamquam merito tam gravia a se perpessam.

3. *Græcis literis.* Cicer. lib. IV Acad. Quæstion. — *Concupivit.* Vid. Nepot. Plut. et Aurel. Vict. in vita.

4. *Proles.* Cato. Uticensis. Vide Ciceronem, de Finibus, lib. III,

c. 2. *Proles* est pronepos Uticensis.

5. *Alios temporibus superesse.* Id est; alios nimis abundans tempus habere, seu illis multum temporis restare in quo nihil habeant, quod agant. Sic Cicero apud Gellium I, 22: "Nec scientia juris majoribus suis Q. Æl. Tubero defuit, doctrina etiam superfluit."

6. *Varro.* Vid. Gell. III, 10. — *Exemplo et spatio nominandus.* Sic Vorstius ex plerisque libris bene restituit, quum Pigh. solam lectionem Camp. sequutus edidisset, *exemplum ætatisque spatium nominandus!* Verum quam inconcinnum illud, *ætatis spatium nominandus.* Non potest Varro ætatis spatium nominari, sed nominari idem potest propter ætatis spatium. Ac pro illo ipso, *propter ætatis spatium*, Valerius scripsit.

spatio nominandus, non annis, quibus seculi tempus æquavit, quam stilo vivacior fuit; in eodem enim lectulo et spiritus ejus, et egregiorum operum cursus exstinctus est.

4. Consimilis perseverantiæ Livius Drusus¹, qui ætatis viribus, et acie oculorum defectus, jus civile populo benignissime interpretatus est, utilissimaque discere id cupientibus monumenta composuit; nam ut senem illum natura, cæcum fortuna facere potuit, ita neutra interpellare² valuit, ne non animo et videret et vigeret.

5. Publius vero senator, et Pontius Lupus eques romanus, suis temporibus celebres causarum actores, luminibus capti, eadem industria forensia stipendia³ exsequuti sunt; itaque frequentius etiam audiebantur, concurrentibus aliis, quia ingenio eorum delectabantur, aliis, quia constantiam admirabantur; namque⁴ alii eo incommodo perculsi secessum petunt, duplicantque tenebras, fortuitis voluntarias adjicientes.

6. Jam P. Crassus⁵, quum in Asiam ad Aristonicum

spatio. Ablativo causam denotari, nihil novi. — *Seculi.* Censorinus de die nat. duplex seculum constituit, naturale et civile: civile esse ait apud Rom. centum annorum. Mortuus autem est Varro, quum mores multorum vidisset, post bellum acticum fere nonagenarius.

1. *Drusus.* Cic. Tusc. V, 38; in Bruto, 28. Pighius putat, Liviam, Tiberii matrem, hujus Drusi fuisse neptem.

2. *Interpellare*, pro impedire: ne nos pro quo minus.

3. *Stipendia.* Actiones causarum. — Vid. Digest. l. III, tit. 1, §. 5; de postulando.

4. *Namque alii eo incommodo.* Hæc lectio, quæ ad MSS. proxime accedit, a Torrenio est. In MSS. et ed.

vet. legitur: *namque alii incommodo*, vel *namque tali incommodo*, vel *namque incommodo isto*. Pigh. ex Camp. dederat *namque tali incommodo*. — *Voluntarias.* In plerisque MSS et edd. *voluntaria*: male. Id enim vult auctor, illos duplicare tenebras, dum cæcitati, quæ casu illis contigit, alias addunt sponte sua, lucem hominum fugientes et in obscuro reliquam ætatem agentes.

5. *Crassus.* A. U. 622. Quintil. XI, 2. Supra III, 2, 12. Crassi ingenium, studium ac industriam Cic. in Bruto commendat. — *Genera.* Dialectos significat: Ionicam, Doricam, Atticam, Æolicam et communem. Veteres IV tantum numerabant. Vid. Salmas. de Hellenist., p. 151.

regem debellandum consul venisset, tanta cura græcæ linguæ notitiam animo comprehendit, ut eam in quinque divisam genera per omnes partes ac numeros penitus cognosceret: quæ res maximum ei sociorum amorem conciliavit, qua quis eorum lingua apud tribunal illius postulaverat, eadem decreta reddenti.

7. Ne Roscius¹ quidem subtrahatur, scenicæ industriæ notissimum exemplum, qui nullum unquam spectanti populo gestum, nisi quem domi meditatus fuerat, ponere ausus est; quapropter non ludicra ars Roscium, sed Roscius ludicram artem commendavit; nec vulgi tantum favorem, verum etiam principum familiaritates amplexus est. Hæc sunt attentī, et anxii, et nunquam cessantis studii præmia; propter quæ tantorum virorum laudibus non impudenter se persona histrionis inseruit.

DE STUDIO ET INDUSTRIA EXTERNORUM.

1. Græca quoque industria, quoniam nostræ multum profuit, quem meretur fructum, latina lingua recipiat²: Demosthenes, cujus commemorato nomine, maximæ eloquentiæ consummatio audientis animo oboritur, quum inter initia juventæ, artis, quam affectabat, primam literam dicere non posset, oris sui vitium tanto studio expugnavit, ut ea a nullo expressius efferretur; deinde propter nimiam exilitatem acerbam auditu vocem suam exercitatione continua ad maturum et gratum auribus sonum perduxit; lateris etiam firmitate defectus, quas corporis habitus viris negaverat, a labore mutuatus est; multos enim versus³

1. *Roscius*. Vid. Cic. pro Rosc. et Archia poeta. Roscius eam gloriam assequutus est, ut quicumque in histrionum arte, aut simili, excelleret, Roscius diceretur. Vid. Cic. de Or. I, et Festus.

2. *Recipiat*. Id est: græca industria

recipit fructum latina lingua, dum Græci latinis verbis laudantur. — Vid. Cic. de Or. I, 61; de Div. II, 46; Quint. I, 11, 5; X, 3, 25 et 30, et plur. locis. Plutarch. in vit. Demosth. Cic. de Fin. V, 2.

3. *Versus*. Hoc loco non intelligendi

uno impetu spiritus complectebatur, eosque adversa loca celeri gradu scandens, pronuntiabat; ac vadosis litoribus insistens, declamationes fluctuum fragoribus obloquentibus edebat, ut ad fremitus concitatarum concionum patientia duratis¹ auribus in actionibus uteretur. Fertur quoque ore insertis calculis multum ac diu loqui solitus, quo vacuum promptius esset et solutius. Præliatus est cum rerum natura, et quidem victor abiit, malignitatem ejus pertinacissimo animi robore superando: itaque alterum Demosthenem mater, alterum industria enixa est.

2. Atque ut ad vetustiore[m] industriæ actum transgrediar, Pythagoras² perfectissimum opus sapientiæ a juvena pariter et omnis honestatis percipiendæ cupiditatem ingressus (nihil enim quod ad ultimum sui finem perventurum est, non et mature et celeriter incipit), Ægyptum petiit: ubi literis gentis ejus assuefactus, præteriti ævi sacerdotum commentarios scrutatus, innumerabilium³ seculorum observationes cognovit: inde ad Persas profectus, magorum exactissimæ prudentiæ se formandum tradidit; a quibus siderum motus, cursusque stellarum, et uniuscujusque vim, proprietatem et effectum benignissime demonstra-

de oratione ligata, sed de particulis orationis solutæ.

1. *Duratis auribus*. I. e. ut in orationibus habendis aures adsuesceret ad fremitum multitudinis concitatæ, neque expavesceret. Atque hæc lectio multos habet testes non contemnendos. Pigh. tamen expunxit in *actionibus*, auctoritate cod. Winch. quocum facit ed. vet. Perizonio concinnior videtur lectio Copes. et septem MSS. Pighii, *duratis actionibus*, omis- sis duabus vocibus *auribus in*; et ex- ponit: ut peroraret duratus contra fremitus concionum. Ast *actio* hoc loco non in sensu rhetorico pro actu

perorandi, sed in sensu forensi accipi debet.

2. *Pythagoras*. Vid. Diog. Laert. in vit.; Cicer. de Fin. V, 29; Tusc. IV, 19, 25; V, 3 et 4; I, 16; August. de C. D. VIII, 1. Legantur etiam de Pythagora Bruckerus et Tiedemann. — *Pariter et*. Pigh. eumque sequuti et contra omnes libros tacite omiserunt.

3. *Innumerabilium*. Gloriam enim populi olim petiere ex longæva origine, præcipue Ægyptii. Vid. Justin. II, 1; et Herodot. Diod. Sic. I, pag. 62; August. de Civ. Dei, XII, 10.

tum docili animo hausit¹; Cretam deinde et Lacedæmona navigavit, quarum legibus ac moribus inspectis, ad Olympicum certamen descendit; quumque multiplicis scientiæ maxima totius Græciæ admiratione² specimen exhibuisset, *quo cognomine censeretur*, interrogatus, *non se σοφὸν* (jam enim illud septem excellentes viri occupaverant), sed φιλόσοφον *esse* respondit: in Italiæ³ etiam partem, quæ tunc major Græcia appellabatur, perrexit; in qua plurimis et opulentissimis urbibus effectus suorum studiorum⁴ approbavit; cujus ardentem rogam plenis venerationis oculis Metapontus adspexit, oppidum Pythagoræ, quam suorum cinerum⁵, nobilius clariusve monumento.

3. Plato⁶ autem patriam Athenas, præceptorem Socratem sortitus, et locum et hominem doctrinæ fertilissimum,

1. *Hausit.* Hoc Pigh. ex Cauch. et Colon. edidit. Vid. I, 7, ext. 1; VII, 2, ext. 1; VIII, 7, ext. 2; Alii, *scripsit*; *serpsit*; *sorpsit*. Vid. Cic. ad Quintum frat. III, 9; Philipp. XI, 5. Aldus cum aliis, *sumsit*. Perizonius malit, *inscripsit*.

2. *Maxima totius Græciæ admiratione.* Ita Pigh. ex veteribus libris. Ante eum vulgo edebatur, *maximam totius Græciæ admirationem ac specimen*; sed Torrenio multo magis placet, *cum maxima Græciæ admiratione pecimen*; quod præbuit Pythagoras se ipsum specimen scientiæ multiplicis, dum ostendit quam varia et multiplex in ipso esset scientia.

3. *Italiæ.* Vid. Justin. XX, 4.

4. *Studiorum.* Præsertim perversos mores luxuria perditorum cum uxore sua correxit, de quo Diogenes Laert. Ejus sapienter dicta habes ex parte in carmine atreō, ab ejus discipulis forsitan composito, plura etiam in Plut. de puer. educ.

17. Pythagoras autem, quum annos XX Crotonæ egisset, Metapontum, oppidum in sinu Tarentino, migravit ibique decessit; cujus tanta admiratio fuit, ut domum ejus quasi templum haberent eumque Deum. Sed de ejus morte plurimæ exstant sententiæ, exempli gratia, eum in agro fabis consito cum XL discipulis interemptum.

5. *Cinerum.* Nonnulli *civium*. Sed *cineres Pythagoræ* quum peregrini essent Metaponti, videtur *suos cineres*, id est, cineres civium suorum, Pythagoræ cineribus opposuisse, ut pergat ad rogam ejus alludere. — *Monumento.* Sensus: plus celebritatis habet Metapontus ex monumento Pythagoræ peregrini, quam ullius civium suorum.

6. *Pæo.* Laert. in vit.; Cic. in Brut. 31; de Fin. V, 29; Quintilian. XI, 10, 17. — *Socratem.* Præcipuum tantum præceptorem nominat: sed audivit Plato etiam Cra-

ingenii quoque divina instructus abundantia, quum omnium jam mortalium sapientissimus¹ haberetur, eo quidem usque, ut si ipse Jupiter cælo descendisset, nec elegantiore, nec beatiore facundia usus videretur: Ægyptum peragravit, dum² a sacerdotibus ejus gentis geometriæ multiplices numeros, atque cælestium observationum rationem percipit. Quoque tempore a studiosis juvenibus certatim Athenæ Platonem doctorem quærentibus petebantur, ipse Nili fluminis inexplicabiles³ ripas, vastissimosque campos, effusam barbariem, et flexuosos fossarum ambitus, Ægyptiorum senum discipulus lustrabat. Quo minus miror, eum in Italiam transgressum, ut ab Archyta Tarenti, a Timæo, et Arione, et Echecrate Locris, Pythagoræ præcepta et instituta acciperet; tanta enim vis, tanta copia literarum undique colligenda erat, ut invicem per totum terrarum orbem dispergi et dilatari posset. Altero etiam et octogesimo anno decedens, sub capite Sophronis⁴ mi-

tylum et Hermogenem, Euclidem, Theodorum mathematicum et Ægyptiorum philosophos.

1. *Sapientissimus.* Sic enim Apollo Delphicus de eo judicavit.

2. *Dum.* Pleræque ante Pigh. editiones ubi. Guyetus dum explicat, *afin que, ut.* Torrenius putat accipiendum, *peragravit Ægyptum dum percipit*, id est, *dum dat operam percipiendo.* Quod Kappio non placet. Putat veram lectionem esse *dum autem*; nempe ante *dum* ponendam esse distinctionem maximam; *dum* esse, eo ipso tempore quo. Post *percipit* ponit comma aut semicolon, ita ut *quoque tempore* cum prioribus jungatur et explicetur *et eo tempore quo*; tandem post *petebantur* ponit colon. Legit ergo: *Dum autem... percipit; quoque tempore... petebantur, ipse.* — *Geometriæ.* Quæ

propterea quod Ægyptus singulis annis a Nilo mergeretur, ad dignoscendos agrorum fines ibi potissimum floruit.

3. *Inexplicabiles.* Quod veteres fontes Nili, teste Herodoto, reperire non poterant. Feliciores hac in re Jacobus Brucius Anglus, et qui illum in istis indagandis sunt sequenti. Vid. Vaillantii descriptionem Africæ. — *Effusam.* I. e. spatiosissimas Ægypti terras a barbaris habitatas. — *Fossarum.* Ægyptum fossarum plenam, Nili superfluas aquarum inundationes recipientium, constat præcipue e Justino. Et olim jam tentatum dicitur, quod hodie intentant, undas rubri et mediterranei maris consociare.

4. *Sophronis.* Sophron fuit mimographus, uti testantur Diog. Laert. et Suidas.

mos habuisse fertur ; sic ne extrema quidem ejus hora agitatione studii vacua fuit.

4. At Democritus¹, quum divitiis censeri posset, quæ tantæ fuerunt, ut pater ejus Xerxis exercitui epulum dare ex facili potuerit, quo magis vacuo animo studiis literarum esset operatus, parva admodum summa retenta, patrimonium suum patriæ donavit. Athenis autem compluribus annis moratus, omnia temporum momenta ad percipiendam et exercendam doctrinam conferens, ignotus illi urbi vixit : quod ipse in quodam volumine testatur. Stupet mens admiratione tantæ industriæ, et jam transit alio.

5. Carneades² laboriosus et diuturnus sapientiæ miles : siquidem nonaginta expletis annis, idem illi vivendi ac philosophandi finis fuit. Ita se mirificum doctrinæ operibus addixerat, ut, quum cibi capiendi causa recubisset, cogitationibus inhærens, manum ad mensam porrigere oblivisceretur ; sed eum³ Melissa, quam uxoris loco ha-

1. *Democritus*. Abderites. Vid. *Ælian.* IV, 20. *Diog. Laert.* IX, 34. — *Pater*. Varia referuntur ejus nomina : *Hegesistratus*, *Athenocritus*, *Damasippus*. — *Ex facili*. Sine molestia. IV, 8, 1 ; *Tacit. Ag.* 15, 2 ; *Sallust. Cat.* 27. — *Operatus*. Pro : *operaretur*. Vid. VII, 3, 6 ; VII, 4, 5. *Perizon.* conjicit *operaturus*. — *Patriæ*. Juxta alios fratribus suis substantiam partitus est, exigua parte sibi retenta, qua peregre proficisci posset. Reversus in patriam, cellulam in horto sibi elegit ibique se inclusit, ut a nemine interpellatus naturæ contemplandæ operam dare posset. Quum materiæ satis præberet Abdera ridendo, *Juvenalis* de eo refert : « *Perpetuo risu pulmonem agitare solebat.* » Cives igi-

tur sui insanire eum putantes, advocarunt Hippocratem, ad eum sanandum, qui cognita viri sapientia, ipsos cives helleboro cerebrum purgare jussit. Vid. *Fabric. Bibl. gr.* vol. II, pag. 608-643. Plures ejus miras sententias, e. c. de atomis, assumpsit *Epicurus*. Vid. *Cicer. de N. D. I.* Obiit CIX ætatis anno.

2. *Carneades*. Cyrenæus philosophus, Stoicorum discipulus. *Cic. Acad.* I.

3. *Eum*. Hanc vocem retinent scripti codd. *Perizonius* tamen malit *ei*. *Torrenius* vero conjicit *eam* scilicet manum *Carneadis*, quod illi bene convenire videtur cum sequentibus, *necessariis usibus aptabat*. Recte enim *dextra alterius ab altero necessarii aptari* videtur dici, cujus dex-

bebat, temperato inter studia non interpellandi, sed inedia succurrendi, officio, dexteram suam necessariis usibus aptabat. Ergo animo tantummodo vita fruebatur; corpore vero quasi alieno et supervacuo circumdatus erat. Idem cum Chrysippo¹ disputaturus, helleboro se ante purgabat, ad exprimendum² ingenium suum attentius, et illius refellendum acrius; quas potiones industria solidæ laudis cupidis efficit appetendas.

6. Quali porro studio Anaxagoram³ flagrasse credimus? qui quum e diutina peregrinatione⁴ patriam repetisset, possessionesque desertas vidisset, *Non essem*, inquit, *ego salvus, nisi istæ periissent*; vocem petitæ sapientiæ compotem; nam, si prædiorum potius, quam ingenii, culturæ vacasset, dominus rei familiaris intra penates mansisset, non tantus Anaxagoras ad eos rediisset.

7. Archimedis⁵ quoque fructuosam industriam fuisse

tra mensæ ab altero admovetur; vel potius, quum alter subinde, ut cibum capiat et manum ad mensam porrigat, admonetur. Kappius suspicatur Valerium potius scripsisse enim.

1. *Chrysippo*. Gell. XVII, 15. Plin. XXV, 5. Pedibus eo in Vorstii sententiam, et in hoc errasse Valerium. Quum enim Chrysippus floruerit ann. m. 3703-76, Carneades autem ann. m. 3829 inter Atheniensium legatos Romæ fuerit, vix cum isto eum disputasse credere possumus. Gellius atque Plin. l. c. memorant, Carneadem helleboro se purgasse, quum libris Zenonis respondere vellet. Inprimis albo, quod ad Anticyram optimum nascebatur, helleboro usos esse studiorum gratia, ut, quæ commentarentur, acrius perspicerent, Plin. XXV, 13, testatur.

2. *Exprimendum*. Ad explicandam vim ingenii.

3. *Anaxagoram*. Vid. Platon. in Hippiam majorem; Ælian. VIII, 11. Anaxagoras cuidam dicenti, patriam sibi curæ non esse: « immo, inquit, cura patriæ mihi maxima est, » et digitum extendit in cælum, ostendens illam sibi veram esse patriam. Impietatis semel a Cleomene accusatus, quod solem, quem Athenienses colebant, candentem laminam diceret et penitus ignitam, defensus a Pericle discipulo, quinque talentis et exilio multatus fuit. De cujus morte vid. Laert.

4. *E diutina peregrinatione*. Nonnulli, post diutinam peregrinationem. Sed e et ex pro post usurpari notum est.

5. *Archimedis*. A. U. 541; Liv. XXV; Plut. Marcell.; C. de Fin. V, et Verr. VI; Silius, XIV; Plin. VII;

dicerem, nisi eadem illi et dedisset vitam, et abstulisset. Captis enim Syracusis, Marcellus machinationibus ejus multum ac diu victoriam suam inhibitam senserat: eximia tamen hominis prudentia delectatus, ut capiti illius parceretur, edixit; pæne tantum gloriæ in Archimede servato, quantum in oppressis Syracusis, reponens. At is, dum animo et oculis in terram defixis formas describit, militi, qui prædandi gratia domum irruperat, strictoque super caput gladio, *quisnam esset*, interrogabat, propter nimiam cupiditatem investigandi quod requirebat, nomen suum indicare non potuit; sed protracto manibus pulvere¹, *Noli*, inquit, *obsecro, istum² disturbare*: ac perinde quasi negligens imperii victoris, obtruncatus, sanguine suo artis suæ lineamenta confudit: quo accidit, ut propter idem studium modo donaretur vita, modo spoliaretur³.

8. Socratem⁴ etiam constat ætate provectum fidibus tractandis operam dare cœpisse, satius judicantem ejus artis usum sero, quam nunquam percipere; et quantula Socrati accessio ista futura scientiæ erat? sed pertinax hominis industria, tantis doctrinæ suæ divitiis etiam musicæ rationis vilissimum⁵ elementum accedere voluit. Ergo dum ad discendum semper se pauperem credidit, ad docendum fecit se locupletissimum.

Legatur etiam de Archimede ejusque scriptis Fabricii Biblioth. græc. edit. Harles. vol. IV, p. 170-191.

1. *Pulvere*. In quo figuras suas, seu formas metricas designabat.

2. *Istum*. Pulverem, non circum, ut quidam receperunt. Formas metricas traxisse eum in pulvere scribunt Livius et Plutarchus, non determinate circulos.

3. *Spoliaretur*. Cicero demum ejus sepulcrum detexit.

4. *Socratem*. Vid. Plat. in Euthyd.; Cic. in Cat. 8. Socrates, cum

omnium pæne rerum jamdum cognitarum scientiam esset complexus, musicæ quoque vacare non erubuit in proveciore ætate, ut nihil suis virtutibus deesse videretur. Hæc quoque ejus causa narratur: quum in convivio a quodam, ut caneret fidibus, invitaretur, se nescire respondit: quod a nonnullis risu exceptum, ad musicam perdiscendam eum incitavit. *Fides* autem chorda est in cithara vel lyra aliove instrumento musico extensa.

5. *Vilissimum*. Prima rudimenta

CAP. VII, DE STUDIO ET INDUSTRIA. 93

9. Atque ut longæ et felicitis industriæ quasi in unum acervum exempla redigamus, Isocrates nobilissimum librum, qui inscribitur Παναθηναϊκός¹, quartum et nonagesimum annum agens, ita ut ipse significat, composuit, opus ardentis spiritus plenum; ex quo apparet, senescentibus membris eruditorum, intus animos industriæ beneficio florem juventæ retinere; neque hoc stilo terminos vitæ suæ clausit²; namque admirationis ejus fructum quinquennio percepit.

10. Citerioris³ ætatis metas, sed non parvi tamen spatii, Chrysippi vivacitas flexit; nam octogesimo anno cœptum⁴, undequadragesimum λογικῶν exactissimæ subtilitatis volumen reliquit: cujus studium in tradendis ingenii sui monumentis tantum operæ laborisque sustinuit, ut ad ea, quæ scripsit, penitus cognoscenda, longa vita sit opus.

1. Παναθηναϊκός. Vid. Cic. in Cat. Panathenaicum, totius Græciæ et imprimis Athenarum gesta laudesque continentem et studia urbis, tanta scientia constat esse refertum, ut admirarentur omnes, in tanta senectute ingenii vires tantum valuisse. Ea est vis temperantiæ et moderatæ vitæ, ut animus cum corpore non senescat.

2. Clausit. Nam vixit postea quinquennium. Ipsum librum Isoeratis admirationem vocat, quod omneseum librum, ut a grandævo scriptum, sapientia summa tamen refertum admirarentur. Sic, quod amamus, amor, quod odio persequimur, odium, de quo gaudemus, gaudium nostrum appellatur. — Percepit. Octavam et nonagesimum annum illum implevisse tradit Quint. Inst. III, 1.

3. Citerioris. Ad breviorē vitæ terminum pervenit. Vid. Laert. et

Suidas. Citerior ætas est brevior. Meta est terminus, metas flectere est metaphorice usurpatum. Nam proprie metas flectere dicebantur, qui in certamine olympico, quum ad metam pervenissent, circa eam currum flectebant. — Chrysippi. Tanti acuminis fuisse dicitur, ut testentur quidam Jovem ipsum, si in terras descendisset, acutioribus ejus argumentis vix resistere potuisse. Septingenta volumina teste Laertio reliquit; sed plurima ex aliis libris recepit, ita ut dicerent: si quis tolleret de Chrysippi libris aliena, charta ei vacua relinqueretur.

4. Nam octogesimo anno cœptum. . . Sensus est, Chrysippum octogesimo demum vitæ anno cœpisse scribere libros λογικῶν, quorum triginta novem moriens reliquit. Hinc non mirum est, eum tot libros scripsisse, quemadmodum Diogenes Laertius testatur.

11. Te quoque, Cleanthe¹, tam laboriose haurientem, et tam pertinaciter tradentem sapientiam, numen ipsius industriæ suspexit, quum adolescentem quæstu extrahendæ aquæ nocturno tempore inopiam tuam sustentantem, diurno Chrysippi præceptis percipiendis vacantem, eundemque ad undecentesimum annum attenta cura erudientem auditores tuos, videret; duplici enim labore unius seculi spatium occupasti; incertum reddendo, discipulusne an præceptor esses laudabilior.

12. Sophocles quoque gloriosum cum rerum natura certamen² habuit, tam benigne mirifica illi opera sua exhibendo, quam illa operibus ejus tempora liberaliter subministrando: prope enim centesimum annum attigit, sub ipsum transitum ad mortem OEdipode Coloneo scripto: qua sola fabula omnium ejusdem studii poetarum præripere gloriam potuit; idque ignotum esse posteris filius Sophoclis Iophon³ noluit, sepulcro patris, quæ retuli, insculpendo.

13. Simonides⁴ vero poeta octogesimo anno et docuisse se carmina, et in eorum certamen descendisse ipse gloriatur; nec fuit iniquum, illum voluptatem ex ingenio suo diu percipere, quum eam omni ævo fruendam traditurus esset.

1. *Cleanthe*. Vid. Lucian.; Cicer. Acad. I. — *Numen*. Divina virtus ejus industriæ. — *Extrahendæ aquæ*. Quod vilissimorum tantum hominum fuit. Ælian. IX, 16. Laertius potius Chrysippum discipulum refert Cleanthis. Vid. Cic. de Fat. 7. Dedit forsan et Zenoni operam. — *Chrysippi*. Vid. Lucian.; Macrob.; Cic. in Cat. 7. Infr. IX, 12, 5. Supr. IV, 3, ext. 2.

2. *Certamen*. Tanta fuit industria, ut cum ipsa rerum natura certasse videatur. — *Mirifica illi opera*. Ex

Aldo. Pighius edidit *magnifica illa opera*, sed monente Vorstio, illi legendum esse *vox exhibendo* ostendit, quippe quæ tertium casum requirit omnino.

3. *Iophon*. Quod nomen e Suida restituit Pighius. Alii Sophon. Male.

4. *Simonides*. Vid. Suidas. Vixit ann. 89. Simonides poeta fuit lyricus et artis mnemonicæ inventor. Vid. supr. de somn. et miracul. — *Certamen*. Id fuit inter alia, cur Græci adeo excellerent, quod coram tot gentibus græcis inter doctos

14. Jam Solon¹ quanta industria flagraverit, et versibus complexus est, quibus significat se quotidie aliquid addiscentem senescere, et supremo vitæ die confirmavit: qui assidentibus amicis, et quadam de re sermonem inter se conferentibus, fatis jam pressum caput erexit²; interrogatusque, *quapropter id fecisset*, respondit: *Ut quum istud, quidquid est, de quo disputatis, percepero, moriar*. Migrasset profecto ex hominibus inertia, si eo animo vitam ingrederentur, quo eam Solon egressus est.

15. Quam porro industrius Themistocles³, qui maximarum rerum cura districtus, omnium tamen civium suorum nomina memoria comprehendit, per summamque iniquitatem patria pulsus, et ad Xerxem, quem paulo ante devicerat, confugere coactus, priusquam in conspectum ejus veniret, persico sermoni se assuefecit; ut labore parta commendatione, regiis auribus familiarem et assuetum sonum vocis adhiberet⁴!

16. Cujus utriusque industriæ laudem duo reges partiti sunt, Cyrus⁵ omnium militum suorum nomina, Mithridates duarum et viginti gentium, quæ sub regno ejus

tanta esset artium æmulatio et certamen, nec solum athletarum de viribus corporis.

1. *Solon*. Cic. in Cat. 8; Stobæus serm. 29; Plato in Lachete et de rep. 7. Apud Platonem legitur, Solonem etiam carminibus præstitisse illa ætate. — *Versibus*. Ἐργάζων δ' αἰσι πολλὰ διδάσκόμενος.

2. *Erexit*. Pigh. edidit *erigeret*, quod ei faciendum videbatur, ut melius responderet voci *quum*, pro qua, ut MSS. plerique habent, qui Torrenius maluit et reposuit.

3. *Themistocles*. Cic. in Cat. 7; Plut. et Nepos in vit.; Quintil. XI, 2, 50. Thucyd. I, 38. — *In con-*

spectum. Alii in *conspectu*, quod non minus recte dicitur. Motus ad locum casu etiam sexto, ut contra motus in loco casu etiam quarto, designatur. — *Sermone*. Quidam *sermoni*. Sed vid. Cæs. de Bello Gall. IV, 1, et quos Duker citat ad Flor. I, 1, 7.

4. *Adhiberet*. I.e. exhiberet. Curt. IX, 2, 25; Plin. I, ep. 25. Cuique genti sua lingua in pretio. Hinc nota: animos exterorum haud facile devinciri, nisi vinculo illo humanæ societatis, lingua dico conciliatrice.

5. *Cyrus*. Vid. Plin. VII, 24; XXV, 2; Xenoph. Cyropæd. V; Quint. XI, 2, 50; Solin. 7; Aurel. Vict. 76; Gell. XVII, 17; Amm.

erant, linguas ediscendo: ille, ut sine monitore¹ exercitum salutaret; hic, ut eos, quibus imperabat, sine interprete alloqui posset.

CAPUT VIII.

De otio laudato in Romanis.

1. P. AEmiliano et C. Lælio. — 2. Q. Mucio Scævola augure.

De otio laudato in Externis.

1. Socrate atheniensi. — 2. Achille Homérico.

DE OTIO LAUDATO IN ROMANIS.

Otium, quod industriæ et studio maxime contrarium videtur, præcipue subnecti debet, non quo² evanescit virtus, sed quo recreatur: alterum enim etiam inertibus vitandum; alterum strenuis quoque interdum appetendum est: illis, ne proprie³ vitam inertem exigant; his, ut tempestiva laboris intermissione ad laborandum fiant vegetiores.

1. Par veræ amicitiae clarissimum Scipio et Lælius⁴,

Marc. XVI, 5. Quod narrat Noster de Cyro minore, parum credibile, quamvis et Plinius eadem habeat. Sufficit si τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἡγεμόνων τὰ δνόμενα sciverit: id quod ex Xenoph. Cyrop. colligi videtur.

1. *Monitor.* Imperatores nominum suggestores habere consueverant, qui nomina militum eorum auribus insererent, quo blande nominatim milites appellando, eorum animos sibi maxime conciliarent. Hos monitores Romani nomenclatores appellabant. Vid. Mureti varias lection.

2. *Non quo...sed quo.* Id est, non illud genus otii, quo evanescit virtus, sed potius illud, quo virtus recreatur.

3. *Proprie.* *Proprie* ponitur pro *prorsus*, *plane*. — *Inertem.* Plures MSS. *enervem*. Ultrajectinus *inervem*. Alii codices, *inertia*. Torrenio facile Kappius concesserit *enervem* in *inertem* a librariis mutatum videri, at Torrenii explicatio, *ne exigant vitam, quæ proprio nomine enervis vocanda sit*, illi non placet.

4. *Lælius.* Cic de Or. II, 6; Hor. II, Sat. 1. — *Remissioni.* MSS. *remis-*

cum amoris vinculo, tum etiam omnium virtutum inter se juncti societate, ut actuosæ vitæ iter æquali gradu exsequebantur, ita animi quoque remissioni communiter acquiescebant; constat namque, eos Caietæ et Laurenti vagos¹ litoribus conchulas et calculos lectitasse; idque se L. Crassus ex socero suo Q. Scævola, qui gener Lælii fuit, audisse sæpenumero prædicavit.

2. Scævola² autem quietæ remissionis eorum certissimus testis, optime pila lusisse traditur; quia videlicet ad hoc diverticulum³ animum suum, forensibus ministeriis fatigatum, transferre solebat: alveo⁴ quoque et calculis vacasse interdum dicitur, quum bene ac diu jura civium, et cærimonias deorum ordinasset; ut enim in rebus seriis Scævola, ita et in scenicis⁵ lusibus hominem agebat: quem rerum natura continui laboris patientem esse non sinit.

sione. Hoc est, in remissione animi, quum animum remitterent. Sic VIII, 13, ext. 1, *senectute pro in senectute*. Sed et VIII, 9, ext. 2, *oratione pro orationi*.

1. *Vagos*. Scilicet Scipionem et Lælium. *Vagos* invenitur in Copes. in septem aliis MSS. et multis editionibus. Pigh. cum Colero et Vortio edidit *vagas*; ast quomodo, inquit Perizonius, conchulæ poterant *vagæ* dici, quum in sicco litore jacerent? Hinc *vagos* in textum recepit Torrenius, quem Kappius sequi non dubitavit. — *Calculos*. Alii: *umbilicos*, quod etiam Cicero habet, id est, parvos rotundos calculos nitidiores, quibus et olim libri decorabantur; vid. Martial. I. Alii: *obeliscos*, ab obelorum similitudine dictos teretes et oblongos lapillos. — *Crassus*, orator, Scævola gener.

2. *Scævola*. Vid. Quintil. XI, 2,

38. Hic Scævola non fuit Q. cujus antea mentio facta, sed pontifex.

3. *Diverticulum*. Oblectamentum.

4. *Alveo*. *Alveus lusorius* fuit vas, in quo ludentes tesseræ jaciebant. Vid. Vitruv. V. Plinius XXXVII, 2, refert, Pompeium triumpho tertio de Asia et Ponto inter solennia alveum e gemmis mira magnitudine detulisse cum tesseris, quæ a talis diversæ erant. Vid. Ernesti clav. in *talus*. *Alex* lusus juvenibus Saturnalibus permissus, reliquo vero anni tempore vetitus erat. Vid. Cic. Cat. 16.

5. *Scenicis*. Ludicris. Ita plane habet ed. vet. Vestigia hujus lectionis occurrunt in multis MSS. quorum alii *in scenis*, alii *in scæis*, *in scurrilibus*, habent, unde viri docti conjecerunt *in seriis*, *in senilibus*; *in òænis*, *in turrilibus*, etc. Quæ conjecturæ Kappio futes videntur.

DE OTIO LAUDATO IN EXTERNIS.

1. Idque vidit, cui nulla pars sapientiæ obscura fuit, Socrates¹; ideoque non erubuit tunc, quum interposita arundine² cruribus suis, cum parvulis filioliis ludens ab Alcibiade risus est.

2. Homerus quoque, ingenii cælestis vates, non aliud sensit, vehementissimis Achillis³ manibus canoras fides aptando, ut earum militare robur leni pacis studio relaxaret.

CAPUT IX.

De vi eloquentiæ in Romanis.

1. M. Valerio Max. dict. — 2. M. Antonio oratore. — 3. C. Aurelio Cotta.

De vi eloquentiæ in Externis.

1. Pisistrato atheniensi. — 2. Pericle atheniensi. — 3. Hegesia cyrenaico.

DE VI ELOQUENTIÆ IN ROMANIS.

Potentiam⁴ vero eloquentiæ etsi plurimum valere animadvertimus, tamen sub propriis exemplis, quo scilicet vires ejus testatiores fiant, recognosci convenit.

1. Regibus exactis, plebs dissidens a patribus, juxta ripam fluminis Anienis in colle, qui *Sacer* appellatur, armata consedit: eratque non solum deformis, sed etiam miserrimus reipublicæ status, a capite ejus cætera parte corporis pestifera seditione divisa: ac ni Valerii⁵ subve-

Vulgo editum est in *scurrilibus*, pro quo idem vir doctus lectionem editionis veteris in *scenicis* revocavit.

1. *Socrates*. Vid. *Ælian.* XII, 15. Plut. Agesil. 9.

2. *Arundine*. Quod vocat *equitare* in *arundine longa* Horat. II, sat. 3.

3. *Achillis*. Vide *Iliadem* et *Ovidium*.

4. *Potentiam*. De qua Cic. de N. D. II.

5. *Valerii*. A. U. 259. Liv. II, 32; Dionys. VI, 49; Plut. Pomp.; Zonaras Hist. Rom.

nisset eloquentia, spes tanti imperii in ipso pæne ortu suo corruisset; is namque populum nova et insolita libertate temere gaudentem, oratione ad meliora et saniora consilia revocatum, senatui subjecit, id est, urbem urbi¹ junxit; verbis ergo facundis ira, consternatio, arma² cesserunt.

2. Quæ etiam Marianos Cinnanosque³ mucrones, civilis profundendi sanguinis cupiditate furentes, inhibuerunt; missi enim a sævissimis ducibus milites ad M. Antonium obtruncandum, sermone ejus obstupefacti, dstrictos jam et vibrantes gladios cruore vacuos vaginis reddiderunt. Quibus digressis, P. Antronius (is enim solus in ambitu⁴ expers Antonianæ facundiæ steterat) crudele imperium truculento ministerio peregit. Quam disertum igitur eum fuisse putemus, quem ne hostium quidem quisquam occidere sustinuit, qui modo vocem ejus ad aures suas voluit admittere?

3. Divus quoque Julius⁵, quam cælestis numinis, tam etiam humani ingenii perfectissimum columen, vim facundiæ proprie expressit, dicendo in accusatione Cn. Dolabellæ, quem reum egit, *extorqueri sibi causam optimam C. Cottæ patrocinio*; siquidem maxima tunc eloquentia quæstæ est⁶: cujus facta mentione, quoniam domesticum

1. *Urbi*. Livius eum Menenium Agrippam vocat. Sed eodem tempore etiam Valerius vixit, qui et dictator creatus fuit. Liv. II, 20. *Urbem urbi junxit*. Unde Varro IV, eam civitatem bicipitem adpellat.

2. *Arma*. Pigh. cum aliis et arma. Contra libros.

3. *Cinnanos*. A. U. 666. Appian. Civ. I; Vellei. II, 22; Lucan. II; Cic. de Orat. III, 3; Valer. IX, 2, 2.

4. *Ambitu*. Sive circulo: non audiverat vocem eloquentis Antonii.

5. *Julius*. An. U. 676. Sueton. Cæs. 4; Cic. Brut. 92. — *Co-*

lumen. In utroque summus, armis et eloquentia. — *Proprie*. Sic cum Perizonio legas, non cum MSS. quibusdam *propriæ*. Nam *propriam* facundiam non laudavit, dicendo *alterius facundia sibi causam optimam extorqueri*. Sed *proprie expressit vim facundiæ*; quia illius partes *propriæ* sunt reos defendere vel accusare. Vid. Quint. II, 16; Vell. II, 9. — *Dolabellæ*. Quem e Sicilia, qui prætor præfuerat, repetundarum Cæsar postulaverat.

6. *Maxima tunc eloquentia quæstæ est*. Sic magna pars MSS. et edd.

nullum majus adjecerim exemplum, peregrinandum est¹.

DE VI ELOQUENTIÆ IN EXTERNIS.

1. Pisistratus² dicendo tantum valuisse traditus est, ut ei Athenienses regium imperium oratione capti permitterent, quum præsertim ex contraria parte amantissimus patriæ Solon niteretur; sed alterius salubriores erant conaciones, alterius disertiores: quo evenit, ut alioqui prudentissima civitas libertati servitutem præferret.

2. Pericles³ autem felicissimis naturæ incrementis, sub Anaxagora præceptore summo studio perpolitus et instructus, liberis Athenarum cervicibus jugum servitutis imposuit; egit enim ille urbem, et versavit arbitrio suo: quumque adversus voluntatem populi loqueretur, jucunda nihilominus et popularis ejus vox erat: itaque veteris comœdiæ maledica⁴ lingua, quamvis potentiam viri perstringere cupiebat, tamen *in labris ejus hominis melle dulciorem leporem fatebatur habitare: inque animis eorum, qui illum audierant, quasi aculeos⁵ quosdam relin-*

vetustarum. Nec aliter legendum putat Torrenius, etsi lectionem Pighianam, *maxima tunc vis eloquentiæ quæta est*, in textu retinuerit. Alii *m. t. eloquentiæ ei laus quæta est*, vel *quæsita est. Maxima eloquentia est*, interpretante Torrenio, Cæsar ipse, quem veteres uno ore affirmabant in eloquentia ad principatum perventurum fuisse, nisi ab illis studiis advocatus fuisset bellicis rebus.

1. *Peregrinandum.* Ad externa exempla transeundum.

2. *Pisistratus.* Justin. II; Plut. in Sol.; Ælian. VIII; Herodot. I; Diodor. XIII. — *Imperium.* Quum victis a se Megarensibus plebis gratiam esset nactus, verberibus volun-

tariis domi laceratus, advocata conacione de crudelitate principum, a quibus hoc se passum simulabat, questus est. Ita obtinuit ad custodiam corporis satellitum auxilium, quo tyrannidem occupavit. Vid. Cicer. III, de Oratore.

3. *Pericles.* Vid. Plut. in vit.; Cicer. in Brut.; Quint. XII, 10, 24 et 5; XII, 2, 22; Augustin. de C. D. II, 9. — *Felicissimis naturæ incrementis.* Audacter, pro *dotibus naturæ*. Virg. Eclog. IV, 49.

4. *Maledica.* Eupolis comicus publice in scena Periclem perstrinxit. De comœdiæ acerbitate vid. Horat. Serm. I, 4, 4.

5. *Aculeos.* Elegans allusio ad

qui prædicabat. Fertur quidam, quum admodum senex primæ concioni Periclis adolescentuli interesset, idemque juvenis Pisistratum jam decrepitum concionantem audisset, non temperasse sibi quo minus exclamaret, *Caveri illum civem oportere, quod Pisistrati orationi simillima ejus esset oratio*; nec hominem aut æstimatio eloquii, aut morum augurium¹ fefellit. Quid enim inter Pisistratum et Periclem interfuit, nisi quod ille armatus, hic sine armis tyrannidem gessit?

3. Quantum eloquentia valuisse Hegesiam², cyrenaicum philosophum, arbitramur? qui sic mala vitæ repræsentabat, ut eorum miseranda imagine audientium pectoribus inserta, multis voluntariæ³ mortis oppetendæ cupiditatem ingeneraret? Ideoque a rege Ptolemæo ulterius hac de re disserere prohibitus est.

CAPUT X.

De pronuntiatione et apto motu corporis in Romanis.

1. C. Graccho. — 2. Q. Hortensio. — 3. M. Tullio.

De pronuntiatione et apto motu corporis in Externis.

Demosthene atheniensi.

DE PRONUNTIATIONE ET APTO MOTU CORPORIS IN ROMANIS.

Eloquentiæ autem ornamenta in pronuntiatione apta, et convenienti motu⁴ corporis consistunt. Quibus⁵ quum

apes: nam quia mellis meminit, recte in metaphora persistens aculeos addit.

1. *Augurium*. Omen et divinatio.

2. *Hegesiam*. Laertius Aristipp.; Cic. Tusc. I, 34. — *Cyrenaicum*. Quorum auctor Aristippus, qui summum bonum e voluptate petiit.

3. *Voluntaria mortis oppetendæ*. Ed. vet. cum Ultr. prim. *voluntariam*. Eadem cum plerisque MSS. *appetendæ*.

4. *Motu*. Pronuntiatio est vocis, vultus et gestus moderatiæ cum venustate.

5. *Quibus*. Aliquot MSS. *qui*. Male.

se instruxit, tribus modis homines aggreditur, animos eorum ipsa invadendo, horum alteri aures, alteri oculos permulcendos tradendo.

1. Sed ut propositi fides in personis illustribus exhibeatur, C. Gracchus¹ eloquentiæ, quam propositi, felicioris adolescens, quoniam flagrantissimo ingenio, quum optime rempublicam tueri posset, perturbare impie maluit; quoties apud populum concionatus est, servum post se musicæ artis peritum habuit, qui occulte eburnea fistula pronuntiationis ejus modos formabat; aut nimis remissos excitando, aut plus justo concitatos revocando: quia ipsum² calor atque impetus actionis attentum hujusce temperamenti æstimatorem esse non patiebatur.

2. Q. autem Hortensius³ plurimum in corporis decoro motu repositum credens, pæne plus studii in eodem elaborando, quam in ipsa eloquentia affectanda impendit; itaque nescires, utrum cupidius ad audiendum eum, an ad spectandum concurreretur: sic verbis oratoriis adspectus, et rursus adspectui verba serviebant. Itaque constat, Æsopum⁴ Rosciumque, ludicræ artis peritissimos viros, illo causas agente, in corona frequenter adstitisse, ut foro petitos⁵ gestus in scenam referrent.

Nam de eloquentia ipsa hoc dicitur, non de oratore. — *Tribus*. Elocutione, sono vocis et motu corporis; priora delectant aures, posterius oculos.

1. *Gracchus*. A. U. 630. Gell. I, 11; Quint. I, 10, 27; Cic. de Or. III, 60.

2. *Ipsum*. Reddit rationem, cur monitore tibicine uteretur: quia interdum vel accusando, vel detestando, ira vel alio animi impetu commotus, servare modum non reminiscebatur.

3. *Hortensius*. Gell. I, 5; Macro-

Saturn. III, 13; Quint. lib. XI, cap. 3, §, 8.

4. *Æsopum*. Æsopus tragicædiarum, Roscius vero comædiarum actor præstantissimus fuit. Vid. infr. IX, 1, 2. Roscius, quum senex esset mortuus, tamen propter excellentem artem ac venustatem visus est, omnino mori non debuisse. Vid. Cic. pro Arch.

5. *Foro petitos gestus*. Leidens. prim. foro positos gestus. Sed tamen Torrenius petitos malit, quod melius opponatur τῷ referre, quod procul dubio spectaverit auctor.

CAP. X, DE PRONUNTIATIONE, etc. 103

3. Jam M. Cicero quantum in utraque re, de qua loquimur, momenti sit, oratione¹ quam pro Gallio habuit, significavit, M. Calidio accusatori exprobrando, quod *præparatum sibi a reo venenum, testibus, chirographis, quæstionibus se probaturum* affirmans, remisso vultu, et languida voce, et soluto genere orationis usus esset: pariterque et oratoris vitium detexit, et causæ periclitantis argumentum adjecit, totum hunc locum ita claudendo: *Tu istud, M. Calidi, nisi fingeres, sic ageres?*²

DE PRONUNTIATIONE ET APTO MOTU CORPORIS IN EXTERNIS.

Consentaneum huic Demosthenis iudicium³: qui quum interrogaretur, *quidnam esset in dicendo efficacissimum*, respondit, ἡ ὑπόκρισις. Iterum deinde et tertio interpellatus, idem dixit, pæne totum se illi debere confitendo: recte itaque Æschines⁴, quum propter judicalem igno-

1. *Oratione.* Cujus fragmenta tantum supersunt, e Quintiliano aliisque collecta a viris doctis. An. U. 687. Vid. Ciceron. in Brut. 79; Quint. XI, 3; Euseb. num. 1960; Plin. VII, 30. — *Utraque res*, sunt sonus vocis et motus corporis, — *Soluto.* Non intensa oratione, quemadmodum rei atrocitas exegit. — *Causæ periclitantis argumentum adjecit.* *Causa periclitantis* est causa rei, Gallii nempe. Perizon. et Torrenius *periclitantis* ad *causæ* referunt: verum *periclitantis* non est adjectivum τοῦ *causæ*, sed referendum potius est ad substantivum *Gallii*, quod subauditur, neque opus est ut *periclitanti* legatur. Sensus est: Cicero aliis argumentis, quibus causam *periclitantis* Gallii tuitus est, adjecit etiam vitium oratoris.

2. *Ageres.* Sensus est: si vera essent, quæ Calidius profert, majore cum vehementia ac ardore protulisset.

3. *Judicium.* Vid. supra cit. Plut. X rhetor.; Gell. VII. — ὑπόκρισις. Simulatio vocis et gestus, id est, pronuntiatio et decens motus. Apud Græcos histriones ὑποκριταὶ nominantur, quia personam alienam in scena simulant. Hinc ad pronuntiationem et actionem oratorum etiam extenditur. Circumlocutio latina, si nihil dixeris non optime scitum, quam nonnulli MSS. habent, inepte addita est.

4. *Æschines.* Sunt, qui dicant, Æschinem mirantibus Rhodiis orationem Demosthenis, respondisse: Quid si audissetis belluam ipsam, sua lyra resonantem? Vid. Gellium Noct. Attic. lib. VII.

miniam, relictis Athenis, Rhodum petisset, atque ibi rogatu civitatis suam prius in Ctesiphontem, deinde Demosthenis pro eodem orationem clarissima et suavissima voce recitasset, admirantibus cunctis utriusque voluminis¹ eloquentiam, sed aliquanto magis Demosthenis: *Quid si*, inquit, *ipsum audissetis!* Tantus orator, et modo tam infestus adversarius, sic inimici vim ardoremque dicendi suspexit, ut se scriptorum ejus parum idoneum lectorem esse prædicaret; expertus acerrimum oculorum vigorem, terribile vultus pondus, accommodatum singulis verbis sonum vocis, efficacissimos corporis motus; ergo etsi operi illius adjici nihil potest, tamen in Demosthene magna pars Demosthenis abest², quod legitur potius, quam auditur.

CAPUT XI.

De effectibus artium rariorum apud Romanos.

1. Astrologia C. Sulpicii Galli. — 2. Aruspicina Spurina.

De effectibus artium rariorum apud Externos.

1. Astrologia Periclis. — 2. Pictura Apellis et plastice Lysippi. — 3. Vulcano Alcamenis. — 4. Venere Praxitelis. — 5. Neptuno Euphranoris. — 6. Agamemnone Timantis. — 7. Equo Nealcis.

DE EFFECTIBUS ARTIUM RARIORUM APUD ROMANOS.

Effectus etiam artium recogniti³ possunt aliquid afferre voluptatis: protinusque et quam utiliter excogitatae sint,

1. *Voluminis*. Id est, orationis; hancque lectionem, quam nonnulli MSS. et editio Mog. habent, in textum Torrenius recepit, quum Pigh. Colerus et Vorst. edidissent

columinis, id est, Demosthenis et Æschinis.

2. *Abest*. Vox, et vultus, et motus corporis.

3. *Recogniti possunt*. Editio vet.

patebit, et memoratu dignæ res lucido in loco reponentur, et labor in iis edendis suo fructu non carebit.

1. Sulpicii Galli maximum in omni genere literarum recipiendo studium plurimum reipublicæ profuit¹; nam quum L. Paulli, bellum adversum regem Persen gerentis, legatus esset, ac serena nocte subito luna defecisset, eo-que veluti diro quodam monstro perterritus exercitus noster, manus cum hoste conserendi fiduciam amisisset, de cæli ratione et siderum natura² peritissime disputando, alacrem eum in aciem misit: itaque illi inclytæ Paullianæ victoriæ liberales artes Galli aditum dederunt, quia nisi ille metum nostrorum militum vicisset, imperator [romanus³] vincere hostes non potuisset.

2. Spurinæ⁴ quoque in consecrandis deorum monitis efficacior scientia apparuit, quam urbs romana voluit. Prædixerat enim C. Cæsari, *ut proximos dies XXX quasi fatales caveret*, quorum ultimus erat idus Martiæ. Eo⁵ quum forte mane uterque in domum Calvini Domitii ad officium convenisset, Cæsar Spurinæ, *Ecquid scis*, in-

Mog. et novem MSS. *recognosci posse*; unde Perizonius *recognosci potest*, quod et Torrenio placet.

1. *Profuit*. An. U. 586. Plin. II, 12; Front. I, 12; Cicer. in Cat.; Quint. I, 17; Livius, XLIV, 37. Olim rerum naturalium parum gnari eclipsin lunæ sæpe ostentum, quo deterrentur, habebant. Sed apud Græcos Thales milesius, inter Rom. Gallus, qui astronomiæ operam dedit, primus defectus lunæ causas docuit, qua re etiam ad Paulli victoriam multum contulit. Eum post ea de re libellum edidisse, testatur Plin. loco laud.

2. *Siderum natura*. Quomodo per interpositionem terræ, solem inter

et lunam, hæc a sole lumen mutuans, deficeret.

3. *Romanus*. Hæc vox abest a novem MSS. et tanto commodius ut, præcedente *nostrorum militum*, necessario intelligi debeat imperator romanus.

4. *Spurinæ*. An. U. 709. Plut. in Cæs.; supr. I, 6, 13. — *Monitis*. Tot conjuratorum consilium difficile latere potuit: forsitan ad Spurinam aliquid rumoris penetravit, sive multis ex causis vir prudens suspicatus est insidias, quæ deinde divinum habuerunt monitum.

5. *Eo*. Scil. die, seu mane subst. Eo ipso die Cæsar XXIII vulneribus in curia est confossus.

quit, *idus Martias jam venisse?* et is, *Ecquid scis, illas nondum præterisse?* Abjecerat alter timorem, tamquam exacto tempore suspecto: alter ne extremam quidem ejus partem periculo vacuum esse arbitratus est. Utinam haruspice potius augurium, quam patriæ parentem securitas fefellisset!

DE EFFECTIBUS ARTIUM RARIS APUD EXTERNOS.

1. Sed ut alienigena¹ scrutemur, quum obscurato repente sole inusitatis perfusæ tenebris Athenæ sollicitudine agerentur, interitum sibi cælesti denuntiatione portendi credentes, Pericles processit in medium; et quæ a præceptore suo Anaxagora pertinentia ad solis et lunæ cursum acceperat, disseruit; nec ulterius trepidare cives suos vano metu passus est.

2. Quantum porro dignitatis a rege Alexandro tributum arti existimamus, qui se et pingi ab uno Apelle², et fingi a Lysippo tantummodo voluit?

3. Tenet visentes Athenas Vulcanus Alcamenis³ manibus fabricatus; præter cætera enim perfectissimæ artis

1. *Alienigena*. Scilicet exempla. Harl. *Aliena*. Duo MSS. cum edit. Mog. et vet. *alienigenas*, scilicet gentes, ut Guyeto scribendum videbatur, præter rem. — *Agerentur*. Vid. Plut. Quintil. I, 17. Fronto, lib. I, 11, narrat; in castra decidisse fulmen; quo quum terrerentur milites, Periclem lapidibus in conspectu omnium collisis, ignem excussisse, et docuisse, similiter attritu nubium excuti fulmen. Pro *agerentur* Lipsius mavult *angerentur*.

2. *Apelle*. Vid. Plut. de fortit. Alex.; Cic. ad Fam. V, 12; Plinius, VII, 37; Horat. Epp. II, 1, 239. Apelles, cœus, ingenio et gratia præstantissimus. Laudant præcipue

ejus Venerem, e mari exeuntem, quam postea Romam adductam Augustus dicavit in Cæsaris templo, cujus inferiorem partem corruptam qui reficeret, non potuit reperiri. Pinxit et Alexandrum M. fulmen tenentem in ephesiæ Dianæ templo sic, ut fulmen extra tabulam micare videretur. Inclytæ quoque sunt tres illæ lineæ, quarum tenuissima vicat Protogenem. Lysippus spirantes vultus atque ora simillima veris finxit, et teste Quintil. ad veritatem optime accessit. Ad DCX signorum opera effecisse dicitur.

3. *Alcamenis*. Qui inter Phidiæ æmulos refertur. Vid. Plin. XXXIV, 8; XXXVI, 5; Cic. de N. D. I, 30.

in eo præcurrentia indicia, etiam illud mirantur, quod stat dissimulatæ claudicationis sub veste leviter vestigium repræsentans'; ut non tamquam exprobratum vitium, ita tamquam certam propriamque dei notam decore significans.

4. Cujus conjugem Praxiteles' in marmore quasi spirantem in templo Gnidiorum collocavit, propter pulchritudinem operis a libidinoso cujusdam complexu parum tutam. Quo excusabilior est error equi, qui visa pictura equæ, hinnitum edere coactus est; et canum latratus ad spectu pictæ³ canis incitatus; taurusque ad amorem et concubitum æneæ vaccæ Syracusis nimis similitudinis irritamento compulsus. Quid enim vacua rationis animalia arte decepta miremur, quum hominis sacrilegam cupiditatem muti lapidis lineamentis excitatam videamus?

5. Cæterum natura quemadmodum sæpenumero æmulam virium suarum artem esse patitur, ita aliquando irritam fesso labore dimittit; quod summi artificis Euphranoris⁴ manus senserunt; nam quum Athenis XII deos⁵

1. *Stat ..... repræsentans.* Plures MSS. et edd. *stans repræsentat*, quod Perizonius malit, ne duo participia tam propinquis in locis concurrant uni verbo connectenda. — *Ita tamquam.* Pigh. et Coler. *tamen.* Sed plerique *tamquam*, et amat Valerius tales repetitiones ejusdem verbi, ut Torrenius observavit.

2. *Praxiteles.* Ælian. IX, 39; II, 3; Plin. l. c., et XXXV, 10. *Conjux* Vulcani Venus est, cujus simulacrum toto orbe celebratum; quod ut viderent, multi Gnidum navigarunt. Gnidus, una e V civitatibus Doricæ Græciæ, ubi nobile fuit Veneris templum. — *Cujusdam.* Macarei Perinthii, teste Luciano. Id vero non Gnidi, sed in Samo accidisse, refert Athenæus: et alii inter quos ipse Plinius, duas Praxi-

telitribuunt Veneres ab illo sculptas.

3. *Ad spectu pictæ.* Leid. sec. *ad spectu pictæ*, pro *pictæ*, ut solet ille pro æ habere e simplex. Itaque quum hic agatur de animalibus, quæ ad spectu pictarum sui generis feminarum in venerem accenduntur, hoc adeo verum Torrenius arbitratus est, ut restituere non dubitaverit. Sic *canes mæstæ* Senec. Hipp. 1108. Cæteri omnes *picti*.

4. *Euphranoris.* Vid. Pausaniam Attic. XL; Plin. XXXV, 11, Euphranorem admirandum fecit, quod et cæteris optimis studiis inter præcipuos, pingendi fingendique idem mirus artifex fuit. Quint. XII. — Corradus observat, Pausaniam hoc opus in Atticis tribuere Praxiteli.

5. *Deos.* Forsan *consentes*, sex a dextris, totidem a sinistris. — *Pe-*

pingeret, Neptuni imaginem quam poterat excellentissimis majestatis coloribus complexus est, perinde ac Jovis, aliquanto augustiorem repræsentaturus, sed omni impetu cogitationis in superiori opere absumpto, posteriores ejus conatus assurgere, quo tendebant, nequiverunt.

6. Quid, ille¹ alter æque nobilis pictor, luctuosum immolatae Iphigeniæ sacrificium referens, quum Calchanta tristem, mœstum Ulyssem, clamantem Ajacem, lamentantem Menelaum circa aram statuisset, caput Agamemnonis involvendo, nonne summi mœroris acerbiter arte exprimi non posse confessus est? Itaque pictura ejus, haruspiciis, amicorum, et fratris lacrimis madet; patris fletum spectantis affectui æstimandum reliquit.

7. Atque, ut ejusdem studii adjiciam exemplum, præcipuæ artis pictor² equum ab exercitatione venientem, modo

rinde ac Jovis . . . . repræsentaturus. Pinxerat jam Euphranor et complexus erat Neptunum excellentissimis majestatis coloribus, sed eo consilio, ut Jovem redderet magis etiam augustum et majestatis plenum, in quo ars illum defecit, quum in superiori opere, id est, Neptuno, omnem impetum cogitationis absumpsisset. Ita explicat Torrenius. At idem minus bene, judice Kappio, qui *perinde ac* mutandum in *deinde et* censet. Nam *perinde ac est similiter*: in animo habuerat Euphranor, Jovis imaginem tanta cura pingere, ut aliquanto augustior esset imagine Neptuni: quæ res eum fefellerit. Guyeto *aliquanto augustiorem* addititia videntur. Immerito.

1. *Ille.* Timanthes, qui etiam Ajacem arriorumque judicium pinxerat. Plin. XXXV, 10; Cic. Or. 22; Quint. II, 13; Ælianus, IX, 11. — *Sacrificium.* Rex Agamemnon

Dianæ cervam ignarus occiderat. Irata dea, fluctibus et pestilentia sacrilegium ulta est. Quum autem ex oraculo Iphigeniæ sanguine placanda esset Diana, hæc virginis miserta, supposita cerva, virginem transtulit in regionem Tauricam, ubi tandem, Dianæ sacerdos, fratrem Orestem agnovit. Sic fabula. — *Ulyssem.* Qui per falsas cum Achille nuptias impetratam a matre Iphigeniam ad tam crudele sacrificium duxit. — *Involvendo.* Quia patris dolorem satis digne exprimere non poterat, eum spectatorum imaginationi sibi repræsentandum reliquit. — *Haruspiciis.* Calchantis sacerdotis. — *Amicorum.* Ulyssis et Ajacis; unde patet male in edit. vett. et quibusdam MSS. *amici* legi. — *Fratris lacrimis.* Menelai, nempe is frater fuit Agamemnonis, non Iphigeniæ.

2. *Pictor.* Vid. Plin. l. c. Plut.

non vivum, labore industriæ suæ comprehenderat; cujus naribus spumas adjicere cupiens, tantus artifex in tam parvula materia multum ac diu frustra terebatur¹: indignatione deinde accensus, spongiam omnibus imbutam coloribus forte juxta se positam apprehendit, et, veluti corrupturus opus suum, tabulæ illisit; quam fortuna ad ipsas equi nares directam, desiderium pictoris coegit explere²: itaque quod ars³ adumbrare non valuit, casus imitatus est.

CAPUT XII.

Optimis artium magistris concedendum esse, ut factum apud Romanos

Furio et Cascellio in jure prædicatorio.

Optimis artium magistris concedendum esse, ut factum apud Externos

1. Euclidi in geometria. — 2. Philoni in architectura. — 3. Apelli in pictura.

OPTIMIS ARTIUM MAGISTRIS CONCEDENDUM ESSE,
UT FACTUM APUD ROMANOS.

Suæ autem artis unumquemque et auctorem⁴, et disputatorem optimum esse, ne dubitemus, paucis exemplis admoneamus.

de fortit. Alex. Pictor, Plinio teste, fuit Nealces. — *Modo non*, id est, propemodum, ut alibi *tantum non*.

1. *Terebatur*. Vid. I, 8, 6; VIII, 14 init. Ante Vorstium vulgo *legebant tenebatur*.

2. *Explere*. Plures *exemplare*, id est, *describere ad exemplum alterius*; non vero *eximplere*, ad formam *adimplere* factum, uti Lipsius putavit, quiquoque *exemplare* tanquam ignotius verbum perperam prætulit; nam *exemplare* est verbum medii

ævi, quod huc profecto non quadrat.

3. *Ars*. Hanc vocem a quibusdam editoribus male ejectam Torrenius merito restituit.

4. *Auctorem*. Pigh. in uno cod. reperit *actorem*, quod genuinum putat, et in textum recipit. Addit item quod Cicero similiter dixerit, *summus causarum actor*. Verum parum simile esse hoc alteri Vorstius contendit. Non enim, quia *causam agere* dicitur, ideo et *artem agere* dicendum videri putat.

Q. Scævola¹, legum clarissimus et certissimus vates, quotiescunque de jure prædatorio consulabatur, ad Furium et Cascellium, quia huic scientiæ dediti erant, consultores rejiciebat: quo quidem facto moderationem magis suam commendabat, quam auctoritatem minuebat, ab his id negotium aptius explicari posse confitendo, qui quotidiano ejus usu callebant²: sapientissimi igitur artis suæ professores sunt, a quibus et propria studia verecunde, et aliena callide æstimantur.

OPTIMIS ARTIUM MAGISTRIS CONCEDENDUM ESSE,
UT FACTUM APUD EXTERNOS.

1. Platonis³ quoque eruditissimum pectus hæc cogitatio attingit: qui conductores sacræ aræ⁴, de modo et forma ejus secum sermonem conferre conatos, ad Euclidem geometram ire jussit, scientiæ ejus cedens, immo professioni.

2. Gloriantur Athenæ armamentario⁵ suo, nec sine causa; est enim illud opus et impensa et elegantia visen-

1. *Scævola*. Vid. Cic. pro Balb. XX. — *Vates*. Id est, interpres peritus. Sic medicinæ vates apud Plinium. — *Prædatorio*. Qua voce etiam Cicero utitur. *Prædatorium jus est*, quod pertinet ad prædia. Hujus juris periti etiam prædiatores dicti. — *Cascellium*. Hunc laudat etiam Hor. in art. poet.

2. *Callebant*. *Callere* proprie est, callum contrahere: sed per metaphoram illa voce experientia et multus rerum usus significatur. Justin. XXIV, 4.

3. *Platonis*. Vid. Plut. de genio Socrat. Plato geometriæ peritissimus in constituenda Palladis ara, ne alterius artem usurpare velle vi-

deretur, ad Euclidem megarensensem consultores rejectit.

4. *Conductores... aræ*. Winch. et in margine Lib. Dan. *cond.... viæ*. Pighius ex conjectura edidit *cond. arcis*, putans Valerium agere de arce Minervæ, magnificentissimo et celeberrimo Athenarum ædificio, ubi sanctissimum Minervæ signum, de cælo delapsum, dedicatum legimus. Verum quis dubitet, Minervæ arcem jam ante Platonem exstitisse? Mitallerius aram Apollinis in Delo intelligit. Conductores aræ sunt, qui certo pretio eam ædificandam suscipiunt.

5. *Armamentario*. Plin. VII, 37; Cic. de Or. I, 14.

CAP. XIII, DE SENECTUTE MEMOR. III

dum¹, cujus architectum Philonem ita facunde rationem institutionis suæ in theatro reddidisse constat, ut disertissimus populus non minorem laudem eloquentiæ ejus, quam arti, tribueret.

3. Mirifice et ille² artifex, qui in opere suo moneri se a sutore de crepida et ansulis passus, de crure etiam disputare incipientem, supra plantam adscendere vetuit.

CAPUT XIII.

De senectute memorabili³ in Romanis.

1. M. Valerio Corvo sexies Cos. — 2. L. Metello pont. max. — 3. Q. Fabio Max. Verrucoso. — 4. M. Perperna censorio. — 5. App. Claudio Cæco. — 6. Mulieribus, Livia, Terentia, et Clodia.

Dè senectute memorabili in Externis.

1. Hierone Siciliæ, et Masinissa Numidiæ regibus. — 2. Gorgia Leontino. — 3. Xenophilo chalcidensi. — 4. Arganthonio Gaditanorum rege. — 5. Æthiopibus, Indis, et Epimenide Cnosio. — 6. Gente Epiorum Ætola. — 7. Danthone quodam, et Latmiorum regibus duobus.

DE SENECTUTE MEMORABILI IN ROMANIS.

Senectus quoque ad ultimum sui finem provecta, in hoc eodem opere⁴, inter exempla industriæ, in aliquot claris viris conspecta est; separatim tamen et proprium titulum habeat, ne, cui deorum immortalium præcipua indulgentia adfuit, nostra ornata⁵ mentio defuisse existi-

1. *Visendum.* Sine dubio Valerii tempore adhuc exstabat opus illud, omnium visu dignum: nunc ne minimum quidem ejus vestig. apparet.

2. *Ille.* Apelles. Vide Plinium, XXXII, 10. — *Ansulis.* Quod in crepidis pauciores fecisset ansas. *Ansæ* sunt unci, per quos trajecta lora pedem adstringebant. Tibull.

1. LX, 14; Ælian. IX, 11. — *Supra plantam.* Ad res, quarum cognitionem non haberet. *Ne sutor ultra crepidam,* inde abiit in proverbium.

3. *Memorabili* in plerisque MSS. et edd. vetustis omittitur.

4. *Eodem opere.* Vid. VIII, 7.

5. *Ornata.* Lipsius et Vorstius malunt *oratione*, ne Valerius nimis

metur; et simul *spe*¹ diuturnioris vitæ, quasi adminicula quædam dentur, quibus insistens, alacriorem se respectu vetustæ felicitatis facere possit; tranquillitatemque seculi nostri, qua nulla unquam beatior fuit, subinde fiducia confirmet, salutaris principis incolumitatem ad longissimos² humanæ conditionis terminos prorogando.

1. M. Valerius Corvus³ centesimum annum complet; cujus inter primum et sextum consulatum quadraginta septem⁴ anni intercesserunt; suffecitque integris viribus corporis non solum speciosissimis reipublicæ ministeriis, sed etiam exactissimæ agrorum suorum culturæ, et civis, et patrisfamilias optabile exemplum.

2. Cujus vitæ spatium æquavit Metellus⁵, quartoque anno post consularia imperia, senex admodum pont. max. creatus, tutelam cærimoniarum per duos et viginti annos, neque ore in votis nuncupandis⁶ hæsitante, neque in sacrificiis faciendis tremula manu, gessit.

3. Q. autem Fabius Max.⁷ duobus et sexaginta annis

superbe de se scripsisse videatur. Sed *ornata* tuentur MSS. omnes, nec intelligit aliud quam mentionem quæ ornet, laudet, senectutem. Sic *honoratus animus* VIII, 14, 2; VIII, 15, 9.

1. *Spe*. Id est, senectuti proprium titulum in opere meo assignavi eam quoque ob causam, quod ipse spem habeo diuturnioris vitæ. Patet ex hac explicatione, nihil opus esse conjectura Lipsii Vorstii et Perizonii qui legunt *spei* pro *spe*.

2. *Longissimos*. Adulatur Tiberio, more illorum temporum longævam ei vitam adprecando. Quin et particulam suæ ipsorum vitæ, demptam sibi, Cæsaribus donare se velle simulabant.

3. M. *Val. Corvus*. Vid. Plin. VII,

48; Cic. in Cat.; Plut. in Mar. Corvus, seu Corvinus a corvo, qui eum in interficiendo Gallo adjuverat.

4. *Quadraginta septem*. Sic Camp. et Cauch. Bene et numerate. Tot enim annos, monente Pighio, ponunt inter primum et ultimum M. Corvi consulatum fasti Capitolini. Male ergo reliqui *quadraginta et sex*.

5. *Metellus*. Pius, Cretici pater. An. U. 510.

6. *Nuncupandis*. Vota nimirum sunt *conceptiva* vel *nuncupativa*. — *Tremula*. Constanti fuit manu senex; seu cultrum a capite victimæ ad caudam deduceret, seu mola salsa victimam cultrumque adspiceret, seu victimæ jugulum aperiret.

7. *Fabius Maximus*. Usque ad ann. 550. Liv. XXX, 26. Quum sacer-

auguratus sacerdotium sustinuit, robusta jam ætate id adeptus; quæ utraque tempora si in unum conferantur, facile seculi modum expleverint.

4. Jam de M. Perperna¹ quid loquar? qui omnibus, quos in senatum consul vocaverat², superstes fuit: septem quoque tantummodo, quos censor collega L. Philippi legerat, e patribus conscriptis reliquos vidit, toto ordine amplissimo diuturnior³.

5. Appii⁴ vero ævum clade metirer, quia infinitum numerum annorum orbatus luminibus exegit, nisi quatuor filios et quinque filias, plurimas clientelas, rem denique publicam, hoc casu gravatus, fortissime rexisset: quin etiam fessus jam vivendo, lectica se in curiam deferri jussit, ut cum Pyrrho deformem pacem fieri prohiberet. Hunc cæcum aliquis nominet, a quo patria quod honestum erat, per se parum cernens, coacta est pervidere?

dotium juvenibus raro, adolescentibus nunquam concessum sit, et Fabius LXII (juxta Plin. LXIII) annos illud gesserit, patet, eum prope ad seculi ætatem accessisse.

1. *Perperna*. An. U. 661 et 667; Dio, XLI.

2. *Quos in senatum consul vocaverat*. Sic fere MSS. quibus editio vetus consentit; idque Gronov. probavit. Vid. notas ejus ad Liv. II, 55; ubi phrases in *senatum*, in *concionem* *vocare* et in Livio demonstrat. Vulgo: *quos in senatu rogaverat*.

3. *Diuturnior*. XCVIII annos vixisse, Plinius refert.

4. *Appii*. De Appio vetus inscriptio; inscriptionibus enim, sicut aliis monumentis, veteres solebant magnorum virorum egregie facta immortalitati tradere, et juvenes ad similem gloriam sibi parandam acri-

ter accendere. Illa hæc memorat:

« *Appius Claudius C. F. Cæcus, censor, consul bis, dictator, interrex III præt. II; æd. cur. II; trib. mil. III; complura oppida de Samnitibus cepit, Sabinorum et Tuscorum exercitum fudit, pacem fieri cum Pyrrho rege prohibuit, in censura Appiam stravit, et aquam in urbem adduxit.* » Ita hoc marmor, de quo tamen dubitaverunt nonnulli, an genuinum esset, brevi complectitur Appii gesta. Cujus ad diuturnam vitam quod attinet, quum veterum plurimi moderatam et a vehementibus affectibus temperatam vitam agere studerent, et longe simpliciore, quam postea, victu uterentur, non tantum diu vivere, sed et in senectute firmis animi viribus et corporis robore gaudere poterant. Ab qua via deflectentes, quam fœda, infirma, decrepita senectute affliguntur, ut vix vivere videantur!

6. Muliebris¹ etiam vitæ spatium non minus longum in compluribus apparuit; quarum aliquas strictim retulisse me satis erit; nam et Livii Rutilii septimum et nonagesimum, et Terentia Ciceronis tertium et² centesimum, et Clodia Aufilii, quindecim filiis ante amissis, quintum decimum et centesimum explevit annum.

DE SENECTUTE MEMORABILI IN EXTERNIS.

1. Jungam his duos reges, quorum diuturnitas populo romano fuit utilissima³: Siciliae rector Hiero ad nonagesimum annum pervenit; Masinissa, Numidia rex, hunc modum excessit, regni spatium sexaginta annis emensus, vel ante omnes homines robore senectæ admirabilis. Constat eum, quemadmodum Cicero refert libro quem de senectute scripsit, nullo unquam imbre, nullo frigore, ut caput suum veste tegeret, adduci potuisse: eundem ferunt aliquot horis in eodem vestigio perstare solitum, non ante moto pede, quam consimili labore juvenes fatigasset; at si quid agi a sedente⁴ oporteret, toto die sæpe-

Anno Urbis. 473. Cic. de Senect. Liv. XIII, 32; Ed. nost. Vol. III, p. 281.

1. *Muliebris*. Vid. Plin. VII, 48.

2. *Tertium et centesimum*. CXVII scribit Plinius. — *Clodia Aufilii*. Formula loquendi antiqua est, qua mulieres adjunctis maritorum nominibus notabantur. Sic *Livia Rutili*, supple *uxor*; *Terentia Ciceronis*, *Julia Pompeii*. Quidam codices *Aulifili*, alii *Auli filia*. Mendose. Plinius, VII, 48, *Ofilii*, quod cum *Aufilii* idem est. — *Amissis*. Non *enixis*: non enim hic secunditatis exempla quærimus.

3. *Utiliss.* A. U. 538 et 605. Liv. XXIV, XLVIII et L; Plin. VII, 14 et 48. De Hierone multa mira

et insignia veteres narrarunt, v. c. natum ex ancilla, expositum, ab apibus nutritum esse; haruspicum deinde monitu a patre receptum et ad spem promissæ ab auspiciis majestatis institutum esse; deinde belli stipendia ineunti aquilam in clypeo, noctuam in hasta consedissee, sæpius eum singulari certamine victoriam reportasse; eximia fuisse corporis pulchritudine, in alloquio blandum, in negotiis justum, in imperio moderatum; Syracusanos eum primo imperatorem, postea regem creasse.

4. *Agī a sedente*. Sic Aldus ediderat, et præter utrumque Brand. novem MSS. Torrenii habent cum

numero nullam in partem converso corpore in solio durasse; ille vero etiam exercitus equo insidens, noctem diei plerumque jungendo duxit; nihilque omnino ex iis operibus, quæ adolescens sustinere assueverat, quo minus senectute¹ ageret, omisit; veneris etiam usu ita semper viguit, ut post sextum et octogesimum annum filium generarit, cui Methymnato² nomen fuit; terram quoque, quam vastam et desertam acceperat, perpetuo culturæ studio frugiferam reliquit.

2. Gorgias³ etiam leontinus, Isocratis et complurium magni ingenii virorum præceptor, sua sententia felicissimus; nam quum centesimum et septimum ageret annum, interrogatus, *quapropter tamdiu vellet in vita remanere?* *Quia nihil*, inquit, *habeo; quod senectutem meam accussem.* Quid isto tractu ætatis aut longius, aut beatius? Jam alterum seculum ingressus, neque in hoc querelam ullam invenit, neque in illo reliquit.

3. Biennio minor Xenophilus⁴ chalcidensis Pythagoricus, sed felicitate non inferior; siquidem, ut ait Aristoxenus musicus⁵, omnis humani incommodi expers, in summo perfectissimæ splendore doctrinæ extinctus est.

plerisque edd., meritoque revocatum est a Torrenio, qui animadvertit inter se opponi *perstare* et *sedente*. Pigh. vero, quem alii sequuti sunt, ex suis MSS. dedit *agere assidentem*, et sic habet edit. vet.

1. *Senectute*. Id est, in senectute, senex. Pigh. et Coler. pro quo minus *senectute*, dederunt, *quum illam senectutem*. Minus bene.

2. *Methymnato*. Ab aliis Σθιμῶν seu Σθιμῶνός vocatur.

3. *Gorgias*. Vid. Cic. Cat.; Quint. III, 1; Ælian. II, 35; Philostr. in vit. sophist. I. Gorgias primus profiteri ausus est, se de quacumque

re proposita statim disputaturum. Inde factum, ut imitatores deinde justo minorem orationibus suis adhiberent operam, quum contra Isocrates in perficiendis suis operibus nimium fere studiosus esset.

4. *Xenophilus*. Vid. Lucian. in Macrobiis; Plin. VII, 50.

5. *Musicus*. Præter musica, etiam historica et philosophica conscripsit. Nihil celebratius opere de vitis illustrium virorum. Vid. Gell. IV, 11. Non sine summa voluptate illud Aristoxeni opus legi potuisse, testatur Plut. libro Quod non suaviter vivi possit sec. Epicur. p. 1093.

4. Arganthonius¹ autem gaditanus tamdiu regnavit, quamdiu etiam ad satietatem vixisse abunde foret; octoginta enim annis patriam suam rexit, quum ad imperium quadraginta² annos natus accessisset: cujus rei certi sunt auctores. Asinius etiam Pollio³, non minima pars romani stili, in tertio historiarum suarum libro, *centum illum et triginta annos explesse*, commemorat; et ipse nervosæ vivacitatis haud parvum exemplum.

5. Hujus regis consummationem annorum minus admirabilem faciunt Æthiopes⁴; quos Herodotus scribit *centesium et vigesimum annum transgredi*; et Indi, de quibus Ctesias idem⁵ tradit; et Epimenides⁶ Cnosius,

1. *Arganthonius*. Vid. Cic. Cat.; Herodot. III; Silius, III, 397; Appian. Iber. Huic Tartessorum in Hispania Bætica tyranno Cicero et Plinius, VII, 48, ætatem CXX ann. adscribunt.

2. *Quadraginta*. MSS. *quadraginta* produnt, quemadmodum Plinius et Cicero in Catone. Lucianus ex Anacreonte centum quinquaginta annos vixisse Arganthonium tradit, sed Pighius putat Valerium in his sequi Ciceronem; et Plinium utrosque. Aldus ediderat *sexaginta*.

3. *Pollio*. Princeps orator et civis (Plin. VII, 30), de Dalmatis triumphavit, præterque orationes et tragœdiam, reliquit etiam historiar. libr. XVII. Vid. Suidam. In bello civili a partibus stetit Cæsaris. — *Triginta*. Vorstius: « Valerium, inquit, non eundem plane numerum, quem jam expresserat, repetere; sed paulo majorem exprimere voluisse; qui quidem ab Asinio Poll. tributus Arganthonio fuerit. Numerum CXX annorum, quem et h. l. quidamaponunt pro CXXX, jam expresserat,

ejusque certos auctores esse scripserat. De Asinio autem peculiari-ter memorandum erat, quod ille decem annos amplius, atque ita CXXX Arganthonio tribuisset. »

4. *Æthiopes*. Vid. Herodot. III; Laert. in vit.; Arrian. VIII, 9. Solinus de Æthiopibus: « ultra Me-roem, inquit, super exortum solis, Macrobiani Æthiopes vocantur. Dimidio enim eorum potentior, quam nostra, est vita: hi Macrobiani justitiam colunt, amant æquitatem, plurimum valent robore præcipuo. »

5. *Ctesias idem*. Id est, de Indis idem tradit Ctesias, quod Herodotus de Æthiopibus. *Ctesias* mire corruptum in MSS. et pro *idem* fere omnes edd. vett. habent *quidem*.

6. *Epimenides*. Philosophus cretensis longo somno memorabilis per L et quod excurrit annos. Quum vero vitam nobiscum fere dividat somnus, suspicor, aliquem dixisse, Epimenidem ultra L annos, nempe per omnem suam vitam, dormivisse: unde fabula enata videtur. Alii multo longiorem ei vitam tri-

quem Theopompus dicit *septem et quinquaginta et centum annos vixisse*.

6. Hellanicus vero ait, *quosdam ex gente¹ Epiorum*, quæ pars est Ætoliæ, *ducentos explere annos*; eique subscribit Damastes², hoc amplius affirmans, *Lictorium quemdam ex his maximarum virum, staturæque præcipuæ, trecentessimum annum cumulasse*.

7. Alexander³ vero in eo volumine, quod de illyrico tractu composuit, affirmat, *Danthona quemdam ad quingentesimum usque annum nulla ex parte senescentem processisse*; sed multo liberalius Xenophon, cujus περίπλους legitur: is enim Latmiorum⁴ regem octingentis vitæ annis donavit; ac ne pater ejus parum benigne acceptus videretur, ei quoque sexcentos assignavit annos.

haunt. — *Cnosius*. E Cnoso Cretæ urbe oriundus.

1. *Epiorum*. Plin. VII, 48. MSS. *Epiporum*, *Epirorum*, *Epiorum*, unde Coler. malit *Epiriorum*. At tunc dixisset *Epirotarum*, et *Epirii* non sunt pars Ætoliæ. Sed *Epii* sunt pars Achaïæ, non Ætoliæ? verum coloniam in Ætoliā mittere potuerunt, ut ex eo illorum nomen transierit. Et sane Strabo, X, tradit: decem antiquissimas Ætoliæ urbes ab Epiis cum Ætolis conditas. — *Ducentos*. Plinius hæc omnia fabulosa esse et ex errore annorum provenisse putat, quos alii sex mensium, alii trium constituissent. Nec alienus essem, ad ejus sententiam accedere. For- san exinde eruere licet, cur tantum annorum numerum Ægyptii alique regno suo tribuerint. Vide de

his Perizonii Origines Ægyptiacas.

2. *Damastes*. Hellanico Milesio æqualis. Vid. Dionys. I; Strabo, IX. In regionibus circa Hellespontum operam dedit historiis conscribendis.

3. *Alexander*. Plinius l. c. Alexandro nomen Cornelii addit. — *Danthona*. Alii *Dandonem*, uti apud Plinium, ubi Harduinus legi vult *Datona*, alii aliter. — *Parte*. Neque animi, neque corporis viribus deficientem; non sapientia, non memoria carentem, quæ senectutis vitia esse solent.

4. *Latmiorum*. Latmus Cariæ urbs, vel insula: *Latmii*, qui eam incolunt. Occurrit etiam sinus Latmicus. Strabo urbem cum portu a vicino monte sic appellatam prodidit.

CAPUT XIV.

De cupiditate gloriæ in Romanis.

1. P. Africano majore. — 2. D. Bruto Gallaico. — 3. Cn. Pompeio Magno. —
4. Sulla Felice. — 5. Equite quodam. — 6. C. Fabio pictore.

De cupiditate gloriæ in Externis.

1. Themistocle atheniensi. — 2. Alexandro Magno. — 3. Aristotele stagirite. —
4. Pausania macedone. — 5. Herostrato.

DE CUPIDITATE GLORIÆ IN ROMANIS.

Gloria¹ vero, aut unde oriatur, aut cujus sit habitus, aut qua ratione debeat comparari, et an melius a virtute, veluti non necessaria, negligatur, viderint ii, quorum in contemplantis hujusmodi rebus cura teritur; quibusque illa, quæ prudenter animadverterunt, facunde contigit eloqui: ego in hoc opere factis auctores, et auctoribus facta sua reddere contentus, quanta cupiditas ejus esse soleat, propriis exemplis demonstrare conabor.

1. Superior Africanus² Ennii poetæ effigiem in monumentis Cornelie gentis collocari voluit, quod ingenio ejus opera sua illustrata judicaret, non quidem ignarus,

1. *Gloria*, Alii plus, alii minus justo huic tribuerunt. Sed vir bonus et prudens neque gloriæ avidus inhiabit, neque plane eam spernet, quum sit variæ ad res gerendas utilitatis. Levis plerumque animi est, nihil laborare de virtutis gloria. Unde Ciceroni assentiri possumus: « trahimur, iniquenti, omnes studio laudis, et optimus quisque maxime gloria ducitur. — *Gloria vero, aut unde*. Sic habent fere omnes MSS. et ed. Mog. Pighius vero dederat

gloria autem unde, sed quum frequens sit Nostro, etiam in priore membro, conjunctiones tum copulativas, tum disjunctivas usurpare, mutationem Pighianam Torrenius sequi noluit. — Teritur. Pighius Ciceronis libros de gloria innui hariolatur, quorum meminit Gellius, XV, 6.

2. *Africanus*. Vid. Liv. XXXVIII; Cicero pro Archia poeta; Plinius, Histor. Natural. lib. VII, cap. 30; Solin. 7.

quamdiu romanum imperium floreret, et Africa Italiæ pedibus esset subjecta, totiusque terrarum orbis summum columnen arx capitolina possideret, eorum exstingui memoriam non posse; si tamen literarum quoque lumen illis accessisset, magni æstimans; vir Homérico, quam rudi¹ atque impolito præconio, dignior.

2. Similiter honoratus² animus erga poëtam Accium D. Bruti, suis temporibus clari ducis, exstitit: cujus familiari cultu et prompta laudatione delectatus, ejus versibus templorum aditus, quæ ex manubiis³ consecraverat, adornavit.

3. Ne Pompeius quidem Magnus ab hoc affectu gloriæ aversus⁴, qui Theophanem mitylenæum, scriptorem rerum suarum, in concione militum civitate donavit; beneficium per se amplum, accurata etiam et testata⁵ oratione prosecutus: quo effectum est, ut ne quis dubitaret, quin referret potius gratiam, quam inchoaret.

4. L. autem Sulla⁶, etsi ad neminem scriptorem animum direxit, tamen Jugurthæ a Boccho rege ad Marium perducti totam sibi laudem tam cupide asseruit, ut anulo, quo signatorio utebatur, insculptam illam traditionem haberet; et quantus postea! ne minimum quidem⁷ gloriæ vestigium contempsit.

1. *Rudi atque impolito.* Frustra Barthius conjicit *Rudio eoque impolito.* Lectio vulgaris Vorstio magis placet. Cæterum non Valerius tantum, sed et alii Ennio *ruditatem* tribuunt. Sic Ovidius: *Ennius ingenio maximus, arte rudis.* Hac voce complures ad ejus patriam *Rudias* alluisse putantur; quod etiam Valerii animo inhæsisse videtur.

2. *Honoratus.* Qui alii honorem habet, active. Vid. VIII, 13, init. *ornata mentio.* — *Accium.* An. U. 621. Cic. in Bruto, et p. Archia, 2.

3. *Manubiis.* *Manubiæ* hic sunt pecuniæ ex venditione prædæ.

4. *Aversus.* An. U. circiter. 692. Strabo, XIII; Cicer. pro Arch. 10.

5. *Testata.* Id est, copiosa et nota oratione. Vid. supr. IV, 1, 12.

6. *Sulla.* An. U. 647. Plutarch. Plin. XXXVII, 1; et Sallust. B. J. — *Insculptam.* Similis gloriæ studiosus, qui in sigillo sculptum habuit equum illum, *δὲ δὲ χρηματίζαντα ἰθασιεύον.*

7. *Ne minimum quidem.* Vid. Cic. pro Archia, 10.

5. Atque ut imperatoribus gloriosum militis spiritum subnectam, Scipionem¹ dona militaria iis, qui strenuam operam ediderant, dividentem, T. Labienus, *ut forti equiti aureas armillas tribueret*, admonuit; eoque negante, *se id facturum, ne castrensis honos in eo, qui paulo ante servisset, violaretur*, ipse ex præda gallica² aurum equiti largitus est; nec tacite id Scipio tulit; nam equiti, *Habebis*, inquit, *donum viri divitis*³: quod ubi ille accepit, projecto ante pedes Labieni auro, vultum⁴ demisit. Idem ut audiit Scipionem dicentem, *Imperator te argenteis armillis donat*, alacer gaudio⁵ abiit. Nulla est ergo tanta humilitas, quæ dulcedine gloriæ non tangatur.

6. Illa vero etiam a claris viris interdum ex humillimis rebus petita est; nam quid sibi voluit C. Fabius⁶ nobilissimus civis? qui quum in æde Salutis⁷, quam C. Junius Bubulcus dedicaverat, parietes pinxisset, nomen his suum inscripsit; id enim demum ornamenti familiæ consulatibus, et sacerdotiis, et triumphis celeberrimæ deerat. Cæterum sordido⁸ studio deditum ingenium, qualemcunque illum laborem suum silentio oblitterari noluit, videlicet Phidiæ secutus exemplum, qui clypeo Minervæ effigiem suam inclusit, qua convulsa, tota operis colligatio solveretur.

1. *Scipionem*. An. U. 707. Factum bello civil. in Africa. De donis militaribus vid. supra. — *Armillas*. Ornamenta sinistrarum, quibus Sabini Gallique præcipue utebantur.

2. *Gallica*. Quum Scipio imperator equiti armillas aureas dare nollet, fecit hoc Labienus de suo, et quidem ex præda, quam ante in Gallia adeptus fuerat.

3. *Divitis*. Non ab imperatore, sed a divite tantum Labieno datum.

4. *Vultum*. In signum indignationis.

5. *Alacer gaudio*. Harl. et alii

alacri gaudio. Sed recte omnino *alacer gaudio*. Phædr. II, 5, 21; ad quem locum vide quæ adduxit cl. Burmannus.

6. *Fabius*. An. U. 451. Livius, IX; Plin. XXXIV, 4; Cic. Tusc. I, 15; de Orat. II, 17; Orat. 71.

7. *Salutis*, in Quirinali. — *Inscripsit*. Quare Pictor appellatus est, unde postea Fabii Pictores.

8. *Sordido studio*. *Sordidum studium* vocat artem pingendi, respectu Fabii nobilissimi viri, quem rempublicam tractare, non penicillum, decebat.

DE CUPIDITATE GLORIÆ IN EXTERNIS.

1. Sed melius aliquanto, si imitatione aliena capiebatur, Themistoclis ardorem esset æmulatus¹: quem ferunt stimulis virtutum agitatum, et ob id noctes inquietas exigentem, quærentibus, *quid ita eo tempore in publico versaretur?* respondisse: *Quia me tropæa Miltiadis de somno excitant.* Marathon² nimirum animum ejus ad Artemisium, et Salamina, navalis gloriæ fertilia nomina, illustranda tacitis facibus incitabat. Idem theatrum petens, quum interrogaretur, *cujus vox auditu illi futura esset gratissima?* dixit: *Ejus, a quo artes meæ canentur optime.* Dulcedinem gloriæ pæne adjecit gloriosam³.

2. Jam Alexandri pectus insatiabile laudis⁴, qui Anaxarcho comiti suo, ex auctoritate Democriti præceptoris innumerabiles mundos esse referenti, *Heu me*, inquit, *miserum, quod ne uno quidem adhuc potitus sum!* Augusta homini possessio gloriæ⁵ fuit, quæ deorum omnium domicilio sufficit.

1. *Esset æmulatus.* Vid. Plut. in v.; Cic. p. Arch.; Ælian. XIII, 43. Tropæa Miltiadis eum ad similem laudem petendam excitabant. *Artemisium*, Eubææ promontorium, pugna navali nobilitatum, qua Xerxes fugatus est ita, ut se conservatum a Themistocle putaret.

2. *Marathon... ad Artemisium et Salamina... incitabat.* Ita textum constituit Perizonius, cujus emendationem recipere Torren. non dubitavit. Miltiadis tropæa excitabant Themistoclem, ad quæ referenda est victoria Miltiadis de Persis ad Marathona. Sed *Artemisium* et *Salamis* non erant tropæa Miltiadis, quæ Themistoclem excitare poterant, immo ipse hæc loca victoriis suis illustravit.

Hinc patet, Pighii lectionem *Marathon... et Artemisium et Salamis... incitabant* stare non posse. Omnes libri præterea habent *Salamina* in quarto casu, non *Salamis*.

3. *Gloriosam.* Plures hic sententiam et epiphonema inveniunt, legere cupientes: *dulcedinem gloriæ, pæne adjeci, gloriosam!* Magis placet Kappii explicatio: pæne plus justo tribuit gloriæ suæ, paulo arrogantius de rebus suis gestis loquutus est.

4. *Laudis.* Plut. de Tranq. animi; Ælian. IV, 29; Juvenal. satir. X, 161.

5. *Gloriæ.* Hanc vocem a glossa irrepsisse non dubitant Perizonius et Torrenius, quod tamen Kappius haud probat.

3. Regis, et juvenis, flagrantissimæ cupiditati similem Aristotelis in capessenda laude sitim subnectam¹; is namque Theodecti discipulo oratoriæ artis libros, quos ederet, donaverat, molesteque postea ferens titulum eorum sic alii cessisse, proprio volumine quibusdam rebus insistentem, *planius sibi de his in Theodectis libris dictum esse* adjecit. Nisi me tantæ et tam late patentis scientiæ verecundia teneret, dicerem dignum philosophum, cujus stabiliendi mores altioris animi philosopho traderentur. Cæterum gloria ne ab his quidem, qui contemptum ejus introducere conantur, negligitur, quoniam quidem ipsis voluminibus nomina sua diligenter adjiciunt², ut quod professione elevant, usurpatione memoriæ assequantur; sed qualiscunque horum dissimulatio proposito illorum longe tolerabilior³ est, qui, dum æternam memoriam assequerentur, etiam sceleribus innotescere non dubitarunt.

4. Quorum e numero nescio an in primis Pausanias⁴ debeat referri; nam dum Hermoclem⁵ percontatus esset, *quonam modo subito clarus posset evadere?* atque is respondisset, *si illustrem virum aliquem occidisset, futurum ut gloria ejus ad ipsum redundaret*: continuo Phi-

1. *Subnectam.* Ejus verba exstant in principio rhetor. ad Alexandr. Cic. pro Archia.

2. *Adjiciunt.* Hæc sententia a Cicerone mutuata videtur.

3. *Tolerabilior.* Qui pessimo quodam facinore gloriam usurpare cupiebant. Transitus ad reproba, quæ sequuntur. — *Dum ... assequerentur.* Pigh. pro *dum* scripsit *dummodo*, et pro *assequerentur*, *assequantur*; quæ recte Vorstio minus placent. *Assequerentur* adest in MSS. et consentaneum est verbo præteriti temporis quod sequitur, *dubitarunt*.

4. *Pausanias.* Diodor. Sic. et Plut. in Alex.; Justin. IX. Pausanias, nobilis adolescens ab Oreste inclytum genus trahens, quum a rege petiisset, ut foedam indignitatem, quam passus erat ab Attalo, ulcisceretur, et derisus a Philippo esset, iram in hunc convertit. Magis incensus per Olympiadem et Alexandrum, ut et illorum probrum vindicaret, regem occidit, non, ut ait Valerius, gloriæ cupiditate, sed vindictæ studio motus.

5. *Hermoclem.* Alii, *Hermocratem*; inter quos ex Diodoro Brodæus.

lippum interemit, et quidem quod petierat, assequutus est; tam enim se parricidio, quam Philippus virtute, notum posteris reddidit.

5. Illa vero gloriæ cupiditas sacrilega : inventus est enim, qui Dianæ ephesiæ templum incendere vellet, ut opere pulcherrimo consumpto, nomen ejus per totum terrarum orbem disjiceretur : quem quidem mentis furorem eculeo impositus detexit. At bene consuluerant Ephesii, decreto memoriam teterrimi hominis abolendo ; nisi Theopompi¹ magnæ facundiæ ingenium historiis eum suis comprehendisset.

CAPUT XV.

Quæ cuique magnifica contigerunt Romanis.

1. P. Africano majori. — 2. M. Catoni censorio. — 3. P. Scipioni Nasicæ. — 4. P. Scipioni AEmiliano. — 5. M. Valerio Corvino. — 6. Q. Mucio Scaevolæ. — 7. C. Mario. — 8. Cn. Pompeio Magno. — 9. Q. Lutatius Catulo. — 10. M. Catoni Uticensi. — 11. L. Marcio eq. rom. — 12. Sulpiciæ Ser. F. Q. Flacci.

Quæ cuique magnifica contigerunt Externis.

1. Pythagoræ samio. — 2. Gorgiæ leontino. — 3. Amphiaræo vati. — 4. Pherenicæ mulieri Græcæ.

QUÆ CUIQUE MAGNIFICA CONTIGERUNT IN ROMANIS.

Candidis autem animis voluptatem præbuerint³ in conspicuo posita, quæ cuique magnifica merito contigerunt ;

1. *Inventus est.* Herostratus ea, qua Alexander natus est, nocte id fecit. Vid. Strabo XIV. Magnificenti deinde templum exstructum est. — *Disjiceretur.* Id est, *spargeretur*, diffunderetur. Alii *dissereretur*, minus bene.

2. *Theopompi.* Isocratis discipu-

lus, tragicus poëta et orator eximius. Non commutandus cum rege quodam Lacedæm. IV, 1, 8. — *Historiis.* Quidam legunt *in historiis*. Sed Noster præpositionem etiam alibi omittit; e. g. in præfatione.

3. *Præbuerint.* Alii ante Pighium, *præbuerunt*. Male. Loquitur enim

quia æque¹ præmiorum virtutis atque honorum contemplatio judicanda est; ipsa natura nobis alacritatem subministrante, quum honorem industriæ appeti, et exsolvi grate videmus. Verum etsi mens hoc loco protinus ad Augustam domum, beneficentissimum et honoratissimum² templum, omni impetu fertur, melius cohibebitur; quoniam cui adscensus in cælum patet, quamvis maxima, debito tamen minora sunt, quæ in terris tribuuntur.

1. Superiori Africano³ consulatus citerior legitimo tempore datus est; quod fieri⁴ oportere, exercitus senatum literis admonuit; ita nescias, utrum illi plus decoris patrum conscriptorum auctoritas, an militum consilium adjecerit; toga enim Scipionem ducem adversus Pœnos creavit, arma poposcerunt. Cui quæ in vita præcipua assignata sunt, et longum est referre, quia multa; et non necessarium, quia majore ex parte jam relata sunt. Itaque, quod hodieque eximium capit⁵, adjiciam: imaginem in cella

non de voluptate ex modo dictis percepta, sed ex dicendis percipienda.

1. *Æque ... judicanda est.* Id est, nam sive præmia virtutis, sive honores virtutis contemplari te velle dicas, parum refert, et fere idem est. Hanc lectionem recte revocavit Vorstius. Phrasis insolita *æque judicanda est* videtur scribas adduxisse, ut *virtutis* modo in *virtutes*, modo in *virtus* mutarent. Simile quidquam occurrit apud Plaut. Mil. Glor. III, 1, 86. *Æque istud facio*, id est, mihi tantidem est.

2. *Honoratissimum.* Nihil magnificentius contingere Augusto potuisset, quam ut vivo et præsentì templum et ara constitueretur, illique redderentur honores divini; de quo Horatius, lib. II, epist. 1, 16:

Præsenti tibi divinos largimur honores,
Jurandasque tuum per nomen ponimus aras.

3. *Africano.* A. U. 548 et 552. Livius XXVIII et XXXVIII, 56. Supr. IV, 1, 6. — *Citerior.* I. e. ante legitimum tempus.

4. *Fieri.* Quod fieri usque ad poposcerunt Pighius expunxit, et inseruit n. 4, ut Valerium hoc loco ab erroris suspitione liberaret, quum tamen sæpius erret. H. l. Africano superiori tribuit, quod Appianus aliique de *Emiliano* referunt, nempe: a militibus crebras literas ad amicos et familiares scriptas esse, ut *Emilianus* cos. crearetur. In hoc autem similitudo utriusque Scipionis est, quod uterque ante legitimum tempus consules facti sunt. Unde forsàn Valerii error.

5. *Capit.* Vorstius: *capiti adjiciam.*

Jovis¹ Opt. Max. positam habet; quæ, quotiescunque munus² aliquod Corneliæ genti celebrandum est, inde petitur; unique illi instar atrii³ Capitolium est.

2. Tam hercle⁴, quam curia superioris Catonis effigies ad ejus generis officia expromitur; gratum ordinem, qui utilissimum reipublicæ senatorem tantum non semper secum habitare voluit, omnibus numeris virtutum divitem, magisque suo merito quam fortunæ beneficio magnum: cujus prius consilio, quam Scipionis⁵ imperio, est deleta Carthago.

3. Verum⁶ specimen honoris a Scipione quoque Nasica oboritur; ejus namque manibus et penatibus nondum quæstorii⁷, senatus, Pythii Apollinis monitu, Pessinunte

Male. Capit; id est, percipit Scipio post mortem. Nam quæ Scipioni in vita tributa erant honorifica, ea omittere voluit Valerius, quia multa sunt; sed hoc, quod post ejus mortem ipsi assignatum est, adjicere voluit.

1. *Jovis*. Cujus filius credebatur.

2. *Munus*. Alii: *funus*, quod ex more pompa imaginum totius stirpis celebrare solebant. Sed et *munus* locum habet, quod munera gladiatoria sæpius in funeribus populo dabant.

3. *Atrii*. I. e. quum aliorum imagines in ædium atrii asservari, indeque proferri soleant, Scipionis effigiem asservari in Capitolio, indeque depromere solebant.

4. *Tam Hercle* ... *expromitur*. Scilicet, eodem modo expromitur effigies Catonis superioris in funeribus gentis Porciæ ex curia. Sic Kappius ex vet. edd. reposuit. Pigh. et Coler. dederant *superiori Catoni* (scilicet, instar atrii est). *Unde effigies illius ad ejusdem generis* ... Vorstius:

Superioris Catonis effigiei: unde ad ... Torrenius: Superioris Catonis effigiei, unde ... MSS. variant, alii unde delent, alii effigies illius, ad cujus generis legunt; nempe pro, ad ejus generis officia; in codd. suis invenisse videntur ejus ad generis officia, hinc putarunt ejus referri debere ad Catonis, quod vero ad generis referendum erat; et interpretationis causa intruserunt voculam unde. — Expromitur. A. U. 604. Aurel. Vict. in vit.; Liv. XLIX; Cic. Cat.

5. *Scipionis*. Nempe Æmiliani.

6. *Verum*. Sic, quum Pighius *rara* edidisset, a Torrenio repositum est, ex quatuordecim MSS. et omnibus edd. *Rara* erant antecedentia specimina: hoc *verum*, id est, justum, solidum. Vid. Terent. Eun. IV, 5, 3. — *Morum*. A. U. 549. Liv. XXIX; Ovid. Fast. IV; Aurel. Vict. 44; Solinus, 7.

7. *Quæstorii*. Duodecim MSS. cum multis edd. *Quæstoris*. *Quæstorius* interdum est, qui quæsturam gerit, non gessit.

arcessitam deam excipi voluit; quia eodem oraculo præceptum erat, ut hæc ministeria matri deum a sanctissimo viro præstarentur. Explica totos fastos, constitue omnes currus triumphales; nihil tamen morum¹ principatu speciosius reperies.

4. Tradunt subinde nobis ornamenta sua Scipiones commemoranda²; Æmilianum enim populus ex candidato ædilitatis, consulem fecit; eundem³, quum quæstoris comitiis suffragator⁴ Q. Fabii Maximi fratris filii, in campum descendisset, consulem iterum reduxit; eidem senatus bis sine sorte provinciam, prius Africam, deinde Hispaniam, dedit; atque hæc neque civi, neque senatori ambizioso: quemadmodum non solum vitæ ejus severissimus cursus, sed etiam mors clandestinis illata insidiis declaravit.

5. M. quoque Valerium⁵ duabus rebus insignibus dii pariter atque cives speciosum reddiderunt; illi cum quodam Gallo cominus pugnanti corvum propugnatorem subjicientes⁶; hi tertium et vigesimum annum ingresso, consulatum largiti: quorum alterum decus vetustæ originis, optimi nominis⁷ gens, Corvini amplexa cognomen

1. *Morum*. Vitæ sanctitatem quibuscumque rebus gestis et honoribus recte præfert Valerius.

2. *Commemoranda*. A. U. 606, 619, 624. Liv. L, LVI, LIX; Aurel. Vict. in vit.; Cic. Læl.; Plut. in Gracch.

3. *Eundem quum*. Ante hæc verba Pighius ea, quæ exempl. 1 expunxerat, intrusit. Vid. supra.

4. *Suffragator*. Non candidatus descendit, ut magistratum sibi peteret; sed ut suffragaretur, ut favore et auctoritate sua Fabius quæsturam adsequeretur.

5. *Valerium*. A. U. 404 et 405.

Liv. VII, 26; Gell. IX, 11; Oros. III, 6; Quint. I, 4; Aurel. Vict. 29; Flor. I, 13; Cic. Off. III, 31.

6. *Subjicientes*. Auxilio mittentes.

7. *Optimi generis gens, Corvini*... Sic legendum putat Perizonius. Plerique *optimi hominis*, et omnes fere, *gens Corvina* vel *Corvinia*. Sed quis unquam audivit, Valerium *optimum hominem* præcipue appellari? Dixisset auctor potius *fortissimi hominis*. Gens vero ipsa erat *optimi nominis*, hoc est, *popularis* et *speciosi*; dicebantur enim Valerii *Publicolæ*. — *Usurpat*. *Publicolæ* cognomen desiit, quum assumeretur *Corvini* in eagente.

usurpat: alterum summo subjungitur ornamento¹, tam celeritate, quam principio consulatus gloriando.

6. At ne Q. quidem Scævola², quem L. Crassus in consulatu collegam habuit, gloria parum illustris: qui Asiam tam sancte et tam fortiter obtinuit, ut senatus deinceps in eam provinciam ituris magistratibus, exemplum atque formam officii Scævolam decreto suo proponeret.

7. Inhærent illi voci³ posterioris Africani septem C. Marii consulatus, ac duo amplissimi triumphi⁴; ad rogam enim usque gaudio exsultavit⁵, quod, quum apud Numan-tiam sub eo duce stipendia equestria⁶ mereret, et forte inter cœnam quidam Scipionem interrogasset, *si quid illi accidisset, quænam respublica æque magnum habitura esset imperatorem*, respiciens se supra ipsum cubantem, *vel hunc*, dixit: quo augurio perfectissima virtus maximam orientem virtutem videritne certius, an efficacius accenderit, perpendi vix potest. Illa nimirum cœna militaris speciosissimas tota in urbe Mario futuras cœnas ominata⁷ est: postquam enim Cimbros ab eo deletos ini-

1. Ornamento. Consulatus initio.

2. Scævola. A. U. 658. Cic. in Brut.; ad Att. V et VI; Verrin. IV. Hic ille est Scævola, quem Cato in ea provincia diligentissime observaverat, accusaturus, si quid peccasset, ulciscendi patris gratia, qui ab hoc Scævola fuerat aliquando damnatus. Sed tanta fuit Scævola integritas, ut nullum illi criminandi locum reliquerit.

3. Voci. Id est, Marius per eam vocem excitatus est, ut consulatus et triumphos mereretur.

4. Triumphi. De Jugurtha et de Cimbris. A. U. 619. Plut. in vit. A. U. 651.

5. Ad rogam... exsultavit, quod... imperatorem, respiciens se supra ipsum

cubantem... dixit. Sic locus, ab editoribus mire corruptus, interpungendus et legendus, ex fide complurium MSS. Neque aliter recte intelligi potest. Marius, non propter fortunam quæ non semper fausta fuit, sed propter honorificum Scipionis iudicium gaudio exsultasse dicitur. Se ad Marium referendum est, et cum voce cubantem conjungendum, ita ut sit sensus: Marius gavisus est, quod Scipio interrogatus respiciens se cubantem supra ipsum, nempe Scipionem, dixit...

6. Equestria. Decurio.

7. Ominata est. In cœna militari Scipio quasi prævidit sumptuosas illas cœnas, quas P. R. nocte, qua nunciatum fuit, Cimbros ab eo de-

tio noctis nuntius pervenit, nemo fuit, qui non illi tamquam diis immortalibus, apud sacra mensæ suæ libaverit.

8. Jam quæ in Cn. Pompeium et ampla¹ et nova congesta sunt, hinc assensione favoris, illinc fremitu invidiæ, literarum monumentis obstrepuntur: eques² romanus, proconsule in Hispaniam adversus Sertorium, pari imperio cum Pio Metello principe civitatis missus est; nondum ullum honorem auspicatus, bis triumphavit³; initia magistratuum a summo imperio cepit; tertium consulum decreto senatus solus gessit; de Mithridate, et Tigrane, de multis præterea regibus⁴, gentibus, plurimisque civitatibus, et prædonibus unum duxit triumphum.

9. Q. etiam Catulum⁵ populus romanus voce sua tantum non ad sidera usque evexit; nam quum ab eo pro rostris interrogaretur, *si in uno Pompeio Magno omnia reponere perseverasset, absumpto illo subiti casus incursu, in quo spem esset habiturus*, summo consensu acclamavit, *In te*. Vini honorati iudicii admirabilem, siquidem Magnum Pompeium cum omnibus ornamentis, quæ retuli, duarum⁶ syllabarum spatio inclusum Catulo æquavit!

10. Potest et M. Catonis⁷ ex Cypro cum regia pecu-

letos, in Marii honorem celebravit. Ea nocte non diis, sed uni Mario libarunt.

1. *Ampla*. Quæ exponit præsertim Cic. pro leg. Man. et Plin. VII, 26, qui illum non Alexandri M. solum, sed et Herculis et Liberi Patris fulgorem adæquasse adfirmat, quum quasi de toto orbe triumphavit. Ann. U. 676-692. Plutarchus in vita Pompeii.

2. *Eques*. Teste Livio ep. l. XCI, *eques* fuit, quum contra proscriptum Domitium et Hiarbam in Africam, sed *questor*, quum adversus Sertorium mitteretur. Sic Oliverius. Alii

negant, et Ciceroni majorem fidem habent, qui hæc omnia vidit.

3. *Triumphavit*. De Africa, et victo Carbone, de Sicilia.

4. *Regibus*. Ariobarzane, Pharnace et Aristobulo. — *Civitatibus*. CM cepisse dicitur, inter quas Hierosolyma.

5. *Catulum*. A. U. 687. Cic. pro leg. Man.; Vellei. II, 32; Plut. in Pomp.; Dio. Cass. XXXVI.

6. *Duarum*. Sci. in te. — *Catulo*. Vorstius legere suadet: *Pompeio* — *Catulum æquavit*. Frustra.

7. *Catonis*. A. U. 697. Plut. in vit.; Dionys. XXXIX. — *Pecunia*.

nia revertentis appulsus ad ripam Tiberis videri memorabilis: cui navi egredienti consules, et cæteri magistratus, et universus S. P. Q. R. officii gratia præsto fuit; non quod magnum pondus auri et argenti, sed quod M. Catonem classis illa incolumem advexerat, lætatus.

11. Sed nescio, an præcipuum sit L. Marcii inusitati decoris exemplum¹, quem equitem romanum duo exercitus, P. et Cn. Scipionum interitu, victoriaque Hasdrubalis² lacerati, ducem legerunt: quo tempore salus eorum in ultimas angustias deducta, nullum ambitioni locum relinquebat.

12. Merito virorum commemorationi Sulpicia, Ser. Paterculi filia, Q. Fulvii Flacci uxor, adjicitur³: quæ quum senatus, libris Sibyllinis per decemviros inspectis, censisset, ut Veneris Verticordiæ⁴ simulacrum consecraretur, quo facilius virginum mulierumque mens a libidine ad pudicitiam converteretur; et ex omnibus matronis centum, ex centum autem decem sorte ductæ, de sanctissima⁵ femina iudicium facerent, cunctis castitate prælata est.

QUÆ CUIQUE MAGNIFICA CONTIGERUNT EXTERNIS.

1. Cæterum quia sine ulla diminutione romanæ majestatis externa quoque insignia respici possunt, ad ea

V. supr. IV, 1, 14. IV, 3, 2 et 12.
— *Tiberis*. Alii: *urbis*.

1. *Exemplum*. A. U. 541. Liv. XXV; et Appian. Iberic. et supra I, 6, 2.

2. *Hasdrubalis*. Plerique MSS et nonnullæ vett. edd. *Hannibalis*, male. P. et Cn. Scipiones ab Hasdrubale victos fuisse inter scriptores constat. — *Legerunt*. Senatus tamen non adprobavit, eo, quod non satis mo-

deste victoriam suam annuntiaverat.

3. *Adjicitur*. A. U. 639. Plin. VII, 35; Ovid. Fast. V; Jul. Obs. 97; Solin. 7.

4. *Verticordiæ*. Quæ impudicorum mulierum corda a libidine ad pudicitiam vertere credebatur. Græci eam Ἀποστροφήν dixerunt.

5. *Sanctissima*. Castissima. Phæd. III, 10.

transgrediamur¹. Pythagoræ² tanta veneratio ab auditoribus tributa est, ut, quæ ab eo acceperant, in disputationem deducere nefas existimarent; quin etiam interpellati ad reddendam causam, hoc solum respondebant³, *ipsum dixisse*⁴; magnus honos; sed schola tenuis: illa⁵ urbium suffragiis tributa⁶. Enixo Crotoniatæ studio ab eo petierunt, *ut senatum ipsorum*, qui mille hominum numero constabat, *consiliis suis uti pateretur*⁷; opulentissimæque civitas tam frequenter venerati⁸ post mortem domum, Cereris sacrarium fecit⁹; quantumque illa urbs

1. *Ad ea transgrediamur.* MSS. deceni cum Ed. Mog. *transgrediemur.* Deinde Paris. tert. Leid. quint. et Cop. *ad reddendum causam.* Bit. prim. *hæc sola.*

2. *Pythagoræ.* Vide Laertium in vita; Justin. lib. XX, cap. 4; Quintilianum, XI; Ælianus, lib. IV, cap. 17.

3. *Hoc solum respondebant, αὐτὸς ἔφη.* Manuscripti libri græca verba non habent, sed latine produnt ita, *Hoc solum respondebant, Ipsum dixisse.* Ea verba græcissans sciulus immutare voluit. PIGH. αὐτὸς ἔφη scribit interpres Aristoph. Nubib. CORRAD. Latine exstant hæc verba *ipsum dixisse* etiam in MSS. nostris, Ed. Mog. Ven. et Mediol. sed Aldus, Ascens. et reliqui αὐτὸς ἔφη.

4. *Dixisse.* Vid. Cic. de N. D. 1.

5. *Magnus honos; sed schola tenuis: illa.* Mediol. *Magnus honos schola tenuis, sed illa.* Præstat alterum, et longe quidem, firmatur etiam MSS. auctoritate.

6. *Suffragiis tributa est.* MSS. duodecim cum edd. Mog. Ven. Mediol. Ascens. delendum verbum substantivum, quod primus addiderat Aldus, admonent.

7. *Pateretur.* Ipse rempubl. administrare noluit, et hortatus est discipulos, ut a fabis abstinerent. Vid. Plut. περί παιδ. ἀγ. c. 17.

8. *Venerati.* In significatione passiva.

9. *Post mortem domum ejus Cereris sacrarium fecerunt; namque illa urbs vixit.* In Atrebatensi et Wincheliano, aliisque, *Post mortem domum Cereris sacrarium fecit, quantumque illa urbs vixit;* Pigh. *Opulentissimæque civitas tam frequenter venerati post mortem domum Cereris sacrarium fecit.* Sic Pighius edidit ex MSS. Aldus ediderat, *Tam frequenter venerati post mortem domum ejus Cereris sacrarium fecerunt.* Verbum pluralis num. profectum videtur ab iis, qui putarent *venerati* itidem pluralis num. esse. Idem et pronomen *ejus* adjecerunt. A codd. Brandeb. *ejus* itidem abest. At hoc repudiato satis apparet, *venerati* casus secundi singularis numeri esse, ut referendum sit ad Pythagoram. Neque novum est talium verborum participia temporis præteriti, significationem passivam habere; Vorst. *Ejus* expungunt MSS. sed *fecerunt* constanter retinent, præter Copes. pro

viguit¹, et dea in hominis memoria, et homo in deæ religionē cultus est.

2. Gorgiæ vero leontino² studiis literarum ætatis suæ cunctos præstanti, adeo ut primus in conventu poscere, qua de re quisque audire vellet, ausus sit, universa Græcia³ in templo Delphici Apollinis statuam solido ex auro posuit, quum cæterorum ad id tempus auratas collocasset.

3. Eadem gens⁴ summo consensu ad Amphiarum decorandum incubuit⁵; locum, in quo humatus est, in formam conditionemque templi redigendo, atque inde

frequenter, quatuor frequentem habent. Sed recte domum frequenter venerati, i. e. a. mille senatoribus et tot discipulis, ut explicabat Perizonius.

1. *Quantumque illa urbs viguit.* Quantumque restituit Pighius ex codd. MSS. Estque et in uno cod. Brand. Aldus et Chalcoc. ediderant, *quamque illa urbs vig.* Quid si legatur. *Quamdiuque illa urbs viguit?* Vorst. *Quantumque illa urbs viguit.* MS. *quamque.* Forte *quumque.* Sed non male Vorstius *quam diuque*; Perizon. Harl. uterque Paris. Barb. prim. *quaque illa urbs viguit.* Bit. prim. Leid. quint. *quaque illi urbi.* Unus Ultraj. *quamquam,* alter *quantum;* *quamquam* Mog.

2. *Gorgiæ vero leontini, etc. præstantis.* Sic mutaverat Pighius, quum legeretur, *Gorgiæ vero leontino, etc. præstanti.* Sic et MSS. bene. Posuerunt statuam *Gorgiæ leontino,* ut Phæd. Epil. lib. II.

Æsopo ingentem statuam posuere Attici.] Et sic sæpe apud Ciceronem *statua posita alicui in foro, in rostris,* dicitur. De *Gorgia* autem *leontino,* vide quæ notavit Perizonius ad *Ælian.* lib. I. Var Hist. 23, qui etiam hic ex Cop. probabat *Gor-*

giæ leontino, et pro *primus* coniciebat forte legendum, *protinus.* Sed non opus est ulla mutatione. *Primus* enim revera *Gorgias* hoc fecit. Cic. de Orat. lib. I, 22. *Quod primum ferunt leontinum fecisse Gorgiam, qui permagnum quiddam suscipere ac profiteri videbatur, quum se ad omnia de quibus quisque audire vellet, esse paratum denunciaret;* et de lib. II. de Fin. 1. *Quorum c numero primus est ausus leontinus Gorgias in conventu poscere quæstionem, id est, jubere dicere, qua de re quis vellet audire. Quem locum Valerius ante oculos habuisse videtur. — Leontino.* Vid. Plato in *Gorgia*; Cic. de Or. III; de Fin. II; Plin. XXXIII, 4.

3. *Universa Græcia.* Vide *Olearium* ad Philostrat. p. 493.

4. *Eadem gens.* Harl. uterque Paris. Barb. prim. *Eadem etiam gens.* Aliquot MSS. cum Mog. *locum quo humatus est;* non male utrumque Ultraj. prim. et Mog. *Oraculo.*

5. *Incubuit.* Strabo 9 et 16; Pausan. in Attic.; Cic. de Divin. I. *Amphiarus bello thebano subito terræ hiatu fuerat absorptus cum armis et equo. Fuit ille vates clarissimus, olim ab Argonautis accitus.*

oracula capi instituendo : cujus cineres¹ idem honoris possident, quod Pythicæ cortinæ², quod aheno Dodonæ, quod Hammonis fonti datur³.

4. Pherenices⁴ quoque non vulgaris honos, cui soli omnium feminarum gymnico spectaculo interesse permissum est, quum ad Olympia filium Euclea⁵ certamen ingressurum⁶ adduxisset, Olympionice patre genita, fratribus eandem palmam assequutis latera ejus cingentibus.

1. *Cujus cineres.* Sic Pighius, alii *Ejus cineres.* Sed alterum firmant MSS. nostri, et Mog. ed. cum Mediol.

2. *Cortinæ.* Secreto antri Delphici, seu adyto. — *Ahen.* Æreo simulacro in forma columbæ aut lebetis, e cujus tinnitu futura judicabant. Dodona, Epiri oppidum, habuit propinquum quernum nemus, Jovi consecratum, in quo dabant responsa columbæ. — *Fonti.* Num *fronti* ? Jam quia Hammoni cornua tribuuntur, in nemore vero Hammonis olim *fons Solis* statuitur (Curt. IV, 7, 22; Mela I, 9.), Torrenius incertus hæret, utrum debeat eligi; *fonti* tamen præfert.

3. *Quod aheno Dodonæ, quod Hammonis fonti datur.* MSS. fere omnes vitiose, quod *Athenæ Dodonæ*; sec. Ultraj. quod *Athenis.* Iidem quod *Hammonis fronti datur.* Mog. quod *Athenis Dodonæ, quod Hammonis fronti datur.* Verum nihil commune est *Athenis* cum *Dodonæo Oraculo*, quod in Epiro fuisse omnibus est notissimum. Et celeberrimum etiam proverbio *as Dodonæum.* Quamvis illud magis tinnitu suo, quem radiis solis ictum dabat, quam oraculis datis clarum fuit. Pertinebat tamen ad *Oraculum Jovis Dodonæi.*

Fronti vero Hammonis, placere multis possit, eo quod *Jupiter Hammon* inprimis notabilis erat *cornibus.* Unde etiam Min. Fel. cap. 21. *Quum Hammon dicitur, habet cornua*; ubi vide notas virorum eruditorum, Interea in *nemore Hammonis* a quibusdam statuitur etiam *fons solis.* de quo Curt. lib. IV, 7, 22, et Mela lib. I, 8, ut incertum hæream, utrum debeat eligi. *Fonti* tamen præfero.

4. *Pherenices.* Plin VII, 11; Æl. X, 2; Pausan. in Eliac.; Æschin. epist. 4; Pindar. Olymp. 7. Apud Græcos mulieri non licebat, Olympicis certaminibus interesse, ubi positis vestibus plerumque luderent.

5. *Euclea.* MSS. *Euclea, Endea, Endia, Emolea, Erellea, Eudeam, Enclia.* A Pausania vocatur *Peisirodos*, vel potius, *Peisidoros*; vide Kuhn. ad Ælian. loco citato.

6. *Certamen ingressum.* Veteres libri, *ingressurum.* Multo correctius; Pigh. *Certamen ingressurum.* Sic de novo Pighius, quum antea excudetur *ingressum.* Sed res ipsa et fere omnium MSS. et ed. Mog. auctoritas *ingressurum* postulat. Pro *Olympionice* MSS. aliquot *Olympione.* Harl. *Olympionico.*

VALERII MAXIMI

FACTORUM DICTORUMQUE MEMORABILIMUM

LIBER NONUS.

CAPUT I.

De luxuria et libidine in Romanis.

1. C. Sergius Orata. — 2. Clodius AEsopi trageði F. — 3. Mulieres legis Oppiæ oppugnatrices. — 4. Ca. Domitius et L. Crassus cens. — 5. Q. Metellus Pius. — 6. C. Scribonius Curio filius. — 7. P. Clodii iudicium. — 8. Gemellus viator tribunitius. — 9. L. Catilina.

De luxuria et libidine in Externis.

1. Hannibal pœnus Hamilcaris F. — 2. Volsinienses. — 3. Xerxes Persarum rex. — 4. Antiochus Syriæ rex. — 5. Ptolemæus Aegypti rex. — 6. Aegyptii. — 7. Cyprii.

DE LUXURIA ET LIBIDINE IN ROMANIS.

BLANDUM etiam malum luxuria, quam accusare aliquanto facilius est, quam vitare, operi nostro inseratur¹, non quidem ut ullum honorem recipiat, sed ut se ipsam recognoscens, ad pœnitentiam impelli possit; jungatur illi

1. *Inseratur.* De vitiis unum tantum, nec eum totum libellum addit, præter ea, quæ passim inseruit. Romani plurimum intererat, gentis suæ laudare virtutes. Sed ne dissimulare velle reprehendenda vide-

retur, potiora quædam vitia exemplis ad vitandum proponit. Et satius est, copiosius commendare virtutem, quam fusius enumerare omnia vitiorum genera, ne, quibus ignotorum forte nulla esset cupido, niteren-

libido, quoniam ex iisdem vitiorum principiis oritur; neque aut a reprehensione, aut ab emendatione separentur, gemino mentis errore¹ connexæ.

1. C. Sergius Orata² pensilia balnea³ primus facere instituit; quæ impensa levibus initiis cœpta, ad suspensa calidæ aquæ tantum non æquora penetravit.

Idem videlicet, ne gulam Neptuni arbitrio subjectam haberet, peculiaria sibi maria⁴ excogitavit, æstuariis intercipiendo fluctus, pisciumque diversos greges separatis molibus includendo, ut nulla tam sæva tempestas incidere, qua non Oratæ mensæ varietate ferculorum abundarent; ædificiis etiam spatiosis et excelsis deserta ad id tempus ora Lucrini lacus pressit⁵, quo recentiore usu conchyliorum frueretur. Ubi dum se publicæ aquæ cupi-

tur in vetitum. Incipit de luxuria, complurium scelerum matre. Præcipue conjuncta est cum quævis audendi libidine. Deluxu Romanorum vid. Meursius, Lipsius de admiranda urb. Rom. magnitud., et Petronii fragmentum.

1. *Errore*. Duplici vitio, libidine, ut cupiat, luxuriæ ut expleat. Mens primo capitur desiderio aliqujus rei, deinde expletur.

2. *Sergius Orata*. De hoc vid. Anton. Augustinum ad Fest. in v. *Orata*; et ad exempli hujus illustrationem J. Fr. Gronovii Diatriben ad *Statium*, cap. 39.

3. *Balnea*. Senec. ep. 91, *suspensura balneorum* vocat. Vid. Plin. IX, 54; Macrobr. III, 15. An. U. circiter 656.

4. *Maria*. Vivaria sibi struxerat in mari, ubi servarentur varii generis pisces. *Æstuarium* est locus aquis marinis, oppletus ex inundationibus. Vid. Plin. H. N. V, 1; Plin.

IX, ep. 33. Hæc æstuaria muris et variis ædificiis a reliquo mari separaverat. — *Separatis*: nonnulli *separatos*. Sed Torrenius ex MSS. octo præfert *separatis* ut pote Valerii stylo convenientius, *diversos greges separatis molibus*: ita utrumque substantivum suo adjectivo jungitur. — *Oratæ*. Alibi *Ornatæ*. Male.

5. *Pressit*. Ostium arctius fecit. Lacus Lucrinus, olim etiam Avernus et Cocytus, in Campania fuit inter Baias et Cumas; prius ob inclusos a saltu vapores infamata, deinde exciso paululum saltu salubrior regio. Lacus erat publicus et publicanis locari solitus. Sed quum proximus esset mari et hoc in illum æstuareret, magna subinde damna piscatores, ipsique publicani faciebant. Inde *deserta ora*. Strabo refert: Agrippam melius struxisse lacus ostium ad arandum pelagus. Loca sunt saxosa atque aspera, ostreis referta.

dus immergit¹, cum Considio publicano iudicium nactus est; in quo L. Crassus, adversus illum causam agens, *errare amicum suum Considium dixit, quod putaret Oratam remotum a lacu, cariturum ostreis; namque ea, si inde petere non licuisset, in tegulis² reperturum.*

2. Huic nimirum magis Æsopus³ tragædus in adoptionem dare filium suum, quam bonorum suorum heredem relinquere debuit, non solum perditæ, sed etiam furiosæ luxuriæ juvenem: quem constat cantu commendabiles aviculas immanibus emptas pretiis, in cœna⁴ proficudulis ponere; acetoque⁵ liquatos magnæ summæ uniones potionibus adspargere solitum; amplissimum patrimonium, tamquam amarā⁶ aliquam sarcinam, quam celerime abjicere cupientem. Quorum alterius senis, alterius adolescentis sectam sequuti⁷, longius manus porrexerunt; neque enim ullum finitur vitium ibi, ubi oritur. Inde ab Oceani litoribus attracti pisces; inde infusæ culinis arcæ⁸; censibusque⁹ edendi atque bibendi voluptas reperta est.

1. *Immergit.* Id est, dum spatiosis et excelsis ædificiis suis paulo plus Lucrini lacus occupat, et sui solius usibus vindicare conatur, quod publici usus et Considio locatum erat. — *Nactus est.* In controversiam venit.

2. *Tegulis.* Vid. Cicer. Hortensio seu de philos. apud Nonium voc. *Ostrea.* Senec. V. controv. et nat. quæst. III, 17. *Aluere in summis culminibus mentita nemora, et navigabilium piscinarum freta.*

3. *Æsopus.* A. U. circ. 690. Plin. X, 51; IX, 35. Horat. sat. lib. II. — *Tragædus.* Id est actor tragædiarum. Aliquot, *tragicus.* Sed *tragicus*, nisi actor adjungatur ut apud Livium de Aristone lib. XXIV, de poeta intelligitur. — *Filium.* Quem Plinius, loco citato, singulis convivis ad

sorbendum uniones dedisse refert.

4. *In cœna.* Hæc verba quæ desunt in MSS. undecim, Torrenius eradenda putavit; quia *ponere* simpliciter pro, *in cœna ponere*, usurpari solitum.

5. *Acetoque.* Quod etiam Cleopatram fecisse narrant. Macrob. Saturn. lib. I, cap. 13.

6. *Amaram.* Gravem, prementem, incommodam.

7. *Sectam sequuti.* Secta est institutum, mos. Pighius ex solo Susiano edidit, *sectam sequuti plurimi.*

8. *Arcæ.* Pighius *ostreae*; Lipsius *artes.* Sed bene se habet lect. *arcæ*, quæ sunt receptacula nummorum, culinis, id est luxuriosis cœnis, parandis exhaustæ.

9. *Censibus.* *Census*, id est, patrimonium.

3. Urbi autem nostræ secundi belli punici finis, et Philippus rex Macedoniæ devictus, licentioris vitæ fiduciam dedit¹. Quo tempore matronæ Brutorum domum ausæ sunt obsidere, qui abrogationi legis Oppiæ intercedere parati erant, quam feminæ tolli cupiebant; quia his nec veste varii coloris uti, nec auri plus semuncia³ habere, nec juncto vehiculo propius urbem mille passus, nisi sacrificii gratia, vehi permittebat; et quidem obtinuerunt, ut jus per continuos viginti annos servatum aboleretur. Non enim providerunt seculi illius viri, ad quem cultum tenderet insoliti cœtus pertinax studium; aut quo se usque effusura esset legum victrix audacia: quod si animi muliebris apparatus intueri potuissent, quibus quotidie aliquid novitatis sumptuosius adjectum est, in ipso introitu ruenti luxuriæ obstitissent.

Sed quid ego de feminis ulterius loquor? quas et imbecillitas mentis, et graviorum operum negata affectatio, omne studium ad curiosiorem sui cultum hortatur conferre; quum temporum superiorum et nominis et animi excellentes viros, in hoc priscae continentiae ignotum diverticulum⁴ prolapsos videam; idque jurgio ipsorum pateat.

4. Cn. Domitius L. Crasso⁵ collegæ suo altercatione orta objecit, quod columnas Hymettias in porticu domus

1. *Dedit.* Ann. Urb. 558. Liv. XXXIV; Zonaras.

2. *Brutorum.* Qui tunc tribb. pl. erant.

3. *Plus semiuncia.* MSS. septem plus *semiunciam*, id est, quam semiunciam; quam loquendi formulam sat multis exemplis comprobant N. Heinsius et Burmannus ad Vell. II, 1, 4. — *Propius.* In loco, qui non distaret ab urbe ultra mille passus.

4. *Diverticulum.* Hoc est, erro-

rem, et de recta via declinationem.

5. *Crasso.* Ann. Urb. 661. Plin. XVII, 1; XXXVI, 3. Domitius et Crassus censuram post consulatum gessere: increpuitque hunc ille, quod censor tanti habitaret, proque domo ejus ingentem pecuniam promisit. Domum autem non emerat, sed hereditate erat consequutus. — *Hymettias.* Id est marmoreas ex Hymetto, Atticæ monte. Vid. Strab. VIII; Horat. od. II, 18, 3.

haberet. Quem continuo Crassus, *quanti ipse domum suam aestimaret*, interrogavit. Atque ut respondit, *sexagies¹ sestertio*: *Quanto ergo eam*, inquit, *minoris fore existimas, si decem arbusculas² inde succidero?* Ipso *tricies sestertio*, ait Domitius. Tunc Crassus: *Uter igitur luxuriosior est?* Egone, qui decem columnas centum millibus nummum emi: an tu, qui decem arbuscularum umbram tricies sestertium summa compensas? Sermonem oblitum Pyrrhi³, immemorem Hannibalis, jamque transmarinorum stipendiorum abundantia oscitantem: aliquanto⁴ tamen insequentium seculorum ædificiis et nemoribus angustiolem; quoniam inchoatam a se lautitiam posteris relinquere, quam a majoribus acceptam continentiam retinere maluerunt.

5. Quid enim sibi voluit princeps suorum temporum Metellus Pius⁵, tunc quum in Hispania adventus suos ab hospitibus aris et ture excipi patiebatur? quum⁶ Attalicis aulæis contextos parietes læto animo intuebatur? quum immanibus⁷ epulis apparatissimos interponi ludos sinebat?

1. *Sexagies*. Meursius conjicit legendum, *sexcenties*: Plinium l. c. adeo de sestertio *millies* narrare. Sed sic non responderet τῷ *tricies*.

2. *Arbusculas*. Eæ fuere loti, parvula ramorum opacitate lascivæ.

3. *Sermonem oblitum Pyrrhi*. Per exclamationem in utroque Brand. et libris fere omnibus hæc effertur. Sensus autem est, sermonem istum Domitii et Crassi indicio esse, quod eorum temporum, quibus Pyrrhus cum Romanis bellum gessit, obliti tunc fuerint: olim enim permulta Romani frugalitatis exempla exhibuerunt, et corruptionibus nulla patuit domus. — *Hannibalis*. Qui dixisse fertur: priusquam luxu caperentur, Romanos capi non posse.

4. *Aliquanto .. angustiolem; quoniam inchoatam*. Hæc lectio a Pighio, ex Sus. et Cauch. consarcinata, quum plerique MSS. habent: *et quanto tamen .. angustiolem. Quam* (pro *quam* unus et alter *ritum*) *introduxerunt atque* (nonnulli *itaque*) *inchoatam*. Unde Perizonius conjicit: *Et quanto tum angustiolem ritum introduxerunt, qui inchoatam*. Sed Kapp. malit: *Et quanto tamen ... angustiolem ritum introduxerunt? Atqui inchoatam*.

5. *Pius*. Ann. U. 673. Macrob. III, 13; Plut. in Pomp.; Sallust. hist. 11.

6. *Attalicis*. Auro intextis; aurenim intexere, Attalus invenit. Plin. VIII, 48.

7. *Immanibus*. Sumptuosissimis.

quum palmata¹ veste convivia celebrabat, demissasque lacunaribus aureas coronas velut cælesti capite recipiebat? Et ubi ista? non in Græcia, neque in Asia, quarum luxuriâ severitas ipsa corrumpi poterat; sed in horrida et bellicosa provincia², quum præsertim acerrimus hostis Sertorius, romanorum exercituum oculos lusitanis telis perstringeret: adeo illi patris³ sui numidica castra exciderant! Patet igitur, quam celeri transitu luxuria⁴ affluerit; nam cujus adolescentia priscos mores vidit, senectus novos orsa est.

6. Consimilis mutatio in domo Curionum exstitit⁵. Siquidem forum⁶ nostrum et patris gravissimum supercilium, et filii sexcenties sestertium æris alieni adspexit, contractum famosa injuria nobilium juvenum. Itaque eodem tempore, et in iisdem penatibus diversa secula habitarunt, frugalissimum alterum, alterum nequissimum.

7. P. autem Clodii judicium⁷ quanta luxuria et libidine abundavit? in quo ut evidenter incesti crimine nocens reus absolveretur, noctes matronarum et adolescentium nobilium, magna summa emptæ, mercedis loco judicibus

1. *Palmata*. Intextis palmis: non tunica, sed toga adeo, quæ fuit triumphantium insigne. V. Liv. X; Martial. VII, 1. — *Demissas lacunaribus*. Sallustius Hist. 11. *Præterea quum sedenti transenna demissum victoriæ simulacrum cum machinato strepitu tonitruum, coronam capiti imponebat.*

2. *Provincia*. Hispania.

3. *Patris*. Qui Jugurtham superaverat. — *Castra*. Disciplina militaris a luxuria plane aliena.

4. *Luxuria affluerit*. Nempe Metellus, nam luxuria est casus sextus, nequiquam primus, ut patet ex seq.

5. *Exstitit*. Cicero in Brut.; Plu-

tarch. in Cæs.; Appian. Civ. 2; Dionys. 40. A. U. circ. 700. Curio, ad quem Cic. litteras dedit, patres habuit continentissimos. Ipse primo trib. pl. Cæsari restitit; deinde quum luxuriose vivendo æris alieni plurimum contraxisset, illi facile conciliatus est.

6. *Forum*. Cives romani, continens pro contento. — *Juvenum*. Hos. quibus abuteretur, muneribus corrupit. Præcipue respicere videtur auctor ad infamem amorem Cæsonis erga Antonium, de quo inprimis Cicero. Phil. II, 18.

7. *Judicium*. Quo a Milone fuit accusatus, quod sacra Bonæ Deæ

erogatae sunt¹. Quo in flagitio tam tetro, tamque multiplici, nescias primum quem detestere; an qui istud corruptelae genus excogitavit, an qui suam pudicitiam sequestrem perjurii fieri passi sunt², an qui religionem stupro permutarunt.

8. Æque flagitiosum illud convivium, quod Gemellus tribunitius viator³, ingenui sanguinis, sed officii intra servilem habitum deformis, Metello Scipioni consuli, ac tribunis plebis magno cum rubore civitatis comparavit. Lupanari enim domi suae instituto, Muciam⁴ et Fulviam, tum a patre, tum a viro utramque inclytam, et nobilem puerum Saturninum in eo prostituit. Probrosa patientiae corpora⁵, ludibrio temulentae libidini futura! epulas consulibus et tribunis non celebrandas, sed vindicandas!

9. Præcipue vero Catilinæ libido scelestæ; nam vesano amore Aureliæ Orestillæ correptus⁶, quum unum impedi-

violasset. Vid. supra, et Dionys 37; Senec. ad Lucil. ep. 98; Cic. Att. 1.

1. *Erogatae sunt.* Ut cujusque iudicis studium flagrabat, sic ejus libidini obtemperavit, ut aliis scorta, aliis pecuniam præberet, dummodo sibi obnoxios redderet, a quibus absolveretur; neque sumptibus, neque modestiæ pepercit.

2. *Passi sunt.* Quia, dum pudicitiam suam prostituerunt, fecerunt ut iudices pejerarent, nihil se gratiæ duros in iudicio Clodii. Sic enim jurati sententias dicebant. — *Religionem.* Justitiam, quæ violari sine deorum contemptu non potest; seu jusjurandum servandum.

3. *Viator.* Minister tribunorum, qui ex agris senatores in curiam accire consueverat. Gemellus ad servile officium descenderat, quale erat viatorum. A. U. 701. — *Metello Scipioni.* Ita Pighius ex con-

jectura reposuit. Omnes vero libri habent, *Metello et Scipioni cons.* qui vero in fastis non reperiuntur. Perizonius ergo conjicit, *Atilio et Scipioni cons.*, qui anno 644 consules fuere. — *Rubore.* Quod summi magistratus, in quibus imperii majestas conspiciebatur, omni obscœnitati se traderent.

4. *Muciam.* Scævolæ filiam et Pompeii M. uxorem, quam adulteram repudiavit. Fulvia fuit Clodii et deinde Antonii uxor.

5. *Probrosa patientiæ corpora.* Hanc lectionem, quam Pighius in margine notaverat, recte Colerus in textum recepit pro nonnullorum librorum *probrosa sapientiæ corpora*, vel quod pejus est, *probrosa prosapiæ corpora*, aut *prosapiæ corpora*, ommissa voce *probrosa*.

6. *Amore correptus.* Alii *corruptus*. Male. Vid. VIII, 1. Damnat. 8.

mentum videret, quo minus nuptiis inter se jungerentur, filium suum, quem et solum, et ætate jam puberem habebat, veneno sustulit: protinusque ex rogo ejus maritalem facem accendit¹, ac novæ maritæ orbitatem suam loco muneris erogavit. Eodem deinde animo civem² gerens, quo patrem egerat, filii pariter manibus, et nefarie attentatæ patriæ pœnas dedit.

DE LUXURIA ET LIBIDINE IN EXTERNIS.

1. At campana luxuria perquam utilis civitati nostræ fuit³; invictum enim armis Hannibalem⁴ illecebris suis complexa, vincendum romano militi tradidit. Illa vigilantissimum ducem, illa exercitum acerrimum dapibus largis, abundanti vino, unguentorum fragrantia, Veneris usu lasciviores, ad somnum et delicias evocavit; ac tum demum fracta et contusa punica feritas est, quum *Seplasia*⁵ ei et Albana castra esse cœperunt. Quid ergo his vitiis fœdus, quid etiam damnosius, quibus virtus atteritur, victoriæ languescunt⁶, sopita gloria in infamiam convertitur, animique pariter et corporis vires expugnantur? adeo ut nescias, ab hostibusne, an ab illis capi perniciosius habendum sit.

2. Quæ etiam Volsiniensium urbem gravibus et eru-

1. *Accendit.* Illico post necem filii uxorem duxit Orestillam, ut ex rogo quasi filii tædam, quæ nubentibus præferri soleret, accenderet.

2. *Civem.* Patriam ipsam perdidisset, ni Ciceronis restitisset sapientia. A. U. 699. Sall. Cat. 15.

3. *Nostræ fuit.* A. U. 537. Liv. XXIII; Cic. Rull. II; Zonaras.

4. *Hannibalem.* Nam Capuam in hiberna exercitum deduxerat. — *Tradidit.* Alii *tribuit.* Minus bene.

5. *Seplasia.* Forum fuit Capuæ, in quo plurimi unguentarii erant; inde *Seplasiarius*, qui unguenta habet venalia. Albæ quoque magnus numerus myropolarum fuit: unde Hannibalis castra etiam *Seplasia* et *Albana* dicuntur. Juxta alios vicus vel forum Capuæ *Albanum* vocatum est, desumpto ab antiqua Alba nomine.

6. *Languescunt.* Alii *relanguescunt.* Sic Cæsar Gall. II, 15.

bescendis cladibus implicarunt¹. Erat opulenta, erat moribus et legibus ornata², Hetruriæ caput habebatur: sed postquam luxuria prolapsa est, in profundum injuriarum et turpitudinis decidit, ut servorum se insolentissimæ dominationi subjiceret; qui³ primum admodum pauci senatorium ordinem intrare ausi, mox universam rempublicam occupaverunt. Testamenta ad arbitrium suum scribi jubebant, convivia cœtusque ingenuorum fieri vetabant, filias dominorum in matrimonium ducebant. Postremo lege sanxerunt, ut stupra sua in viduis pariter ac nuptis impunita essent; ac ne qua virgo ingenuo⁴ nuberet, cujus castitatem non ante ex numero ipsorum aliquis delibasset.

3. Age, Xerxes⁵ opum regiarum ostentatione eximia, eo usque luxuria gaudens, ut edicto præmium ei proponeret, qui novum voluptatis genus reperisset, quanta, dum deliciis nimis capitur, amplissimi imperii ruina evasit?

4. Antiochus quoque Syriæ rex nihilo continentioris⁶ exempli: cujus cæcam et amentem luxuriam exercitus

1. *Implicarunt*. A. U. 478. Oros. IV, 5; Zonaras; Flor. I, 21; Aurel. Vict. 36.

2. *Ornata*. Alii, *ordinata*, i. e. constituta. Quod prætulit Kappius. — *Caput*. Tria capita Etruriæ antiqui esse voluerunt: Aretium, Perusium et Volsinii.

3. *Qui*. Videntur hi fuisse liberti, quum senatum intrarent, ut satis patet ex Floro. I, 21.

4. *Ingenuo*. Multi *ingenua*. Sed Torrenius *ingenuo* significantius judicat; ut subintelligas, ejus castitatem non fuisse delibatam, si nuberet uni ex servorum numero.

5. *Xerxes*. Omnes de Xerxe Darii filio hæc intelligunt, de cujus superbia, arrogantia et tyrannide quum multa Herodotus scribat, nihil

tamen de hac luxuria. Sed Glareanus putat Valerium de Xerxe altero loqui, qui fuit octavus Persarum rex post Cyrum. — *Eximia*. Vid. Cic. Tusc. V, 7. — *Gaudens*. Sic Torrenius reposuit, motus disputatione Perizonii, et auctoritate MSS. Pighius et alii ediderunt *gaudebat*, et post *reperisset* distinctionem maximam posuerunt. — *Ruina*. Qui Neptuno Jovique catenas imponere minatus erat, brevi fere omnia amisit. Confer de eo Ciceron. Tusc. V, 7, et De legg. II, 10.

6. *Continentioris*. Plerique *contemptioris*, vel *contentioris*. Male. — *Exempli*. An. U. 625 circ. Justin. 38; Liv. LIX. Quid Hannibal de splendido Antiochi exercitu dixerit, neminem fugit.

imitatus, magna ex parte aureos clavos¹ crepidis subjectos habuit, argenteaque vasa ad usum culinæ comparavit, et tabernacula textilibus sigillis adornata statuit. Avaro potius hosti præda optabilis, quam ulla ad vincendum strenuo mora.

5. Jam Ptolemæus² rex accessio vitiorum suorum vixit, ideoque *Physcon*³ appellatus est; cujus nequitia quid nequius? sororem natu majorem communi fratri nuptam, sibi nubere coegit: postea deinde filia ejus per vim stuprata, ipsam dimisit, ut vacuum locum nuptiis puellæ faceret.

6. Consentaneus igitur regibus suis gentis Ægyptiæ populus: qui ductu Archelai adversus A. Gabinium⁴ mœnibus urbis egressus, quum *castra vallo atque fossa cingere* juberetur, universus succlamavit, *ut id opus publica pecunia faciendum locaretur*. Quapropter deliciis tam enerves animi spiritum exercitus nostri sustinere non potuerunt.

7. Sed tamen effeminatio multitudo Cypriorum⁵, qui

1. *Clavos*. Sic Plutarch. in Alex. et Athenæus dipnosoph. 12, mentionem faciunt Agnonis Teii, qui aureos aut argenteos clavos in crepidis gestaverit. Vid. Plin. XXXIII, 3. Cæterum et clavos ferreos calceis et crepidis subjectos habere, olim vulgare fuit. — *Textilibus*. Inter-textis ex auro et argento, more aulæorum sumptuosorum.

2. *Ptolemæus*. An. U. circ. 625. Justin. XXXVIII; Strabo XVII; Joseph. Ant. II. — *Accessio*. Gronovius ad Liv. XLV, 7, sic exponit: Præcipuum in Ptolemæo non fuit ipse, sed vitia, quorum ipsum accessionem vel partem diceret. Alii *accessione*.

3. *Physcon*. Inflatus, ventricosus, quem nonnulli etiam male Evergetem II nominant.

4. *Gabinium*. A. U. 698. Dionys. 39; Liv. CV. Auletes propter flagitia ab Alexandrinis ejectus, Romam confugit, et favente Pompeio petiit a senatu, ut restitueretur in regnum. Quem deinde post multas controversias (Vid. Cic. ad Lentul.), victo atque interempto Archelao, restituit Gabinus.

5. *Cypriorum*. Vid. Athenæus, V. Cyprus inter alias orbis terrarum insulas famosissima, divitiis abundans et luxui plurimum dedita, ut Veneri sacram eam fuisse constet. De qua vid. Strabo in *geograph*.

reginas suas, mulierum corporibus velut gradibus constructis, quo mollius vestigia pedum ponerent, currus conscendere æquo animo sustinebant. Viris enim, si modo viri erant, vita carere, quam tam delicato imperio obtemperare satius fuit.

CAPUT II.

De crudelitate Romanorum.

1. L. Cornelii Sullæ Dictat. — 2. C. Marii cos. 7. — 3. L. Julii Damasippi præt. — 4. Munatii Flacci.

De crudelitate Externorum.

1. Carthaginiensium. — 2. Hannibalis pœni. — 3. Mithridatis regis. — 4. Numulizinthis Thraciæ regis. — 5. Ptolemæi Physconis regis. — 6. Darii Ochi Persarum regis. — 7. Artaxerxis Ochi regis. — 8. Atheniensium. — 9. Perilli siculi. — 10. Hetruscorum. — 11. Quorundam barbarorum.

DE CRUDELITATE ROMANORUM.

Hæc societas¹ vitiorum lascivi vultus, et novæ cupiditati inhærentium oculorum, ac delicato cultu affluentis, perque varios illecebrarum motus volitantis animi; crudelitatis vero horridus habitus, truculenta species², violenti spiritus, vox terribilis, omnia minis et exuentis imperiis referta: cui silentium donare, incrementum est adjicere. Etenim quem modum sibi ipsa statuet, si ne sugillationis

— *Mulierum.* Mulieres istæ κλεμμί-
δες dictæ. Vid. Athenæum, V.

1. *Hæc societas.* Hæc usque ad *volitantis animi* in MSS. et edd. antiquis capiti præcedenti annectuntur. — *Oculorum.* Nimii plerumque cultus et affluentis vitium est libido cum luxuria, barbaræ ruditis cru-

delitas. Virtus inter devia ad dextram sinistramve via media incedit, quæ est placida humanitas cum severa sapientia sororio vinculo nexa. — *Affluentis.* Non *affluente*; nam non cultus, sed animus ex mente Valerii est affluens.

2. *Species.* Forma faciei.

quidem frenis fuerit revocata? ad summam, quum penes illam sit timeri, penes nos sit odisse.

1. L. Sulla, quem neque laudare, neque vituperare, quisquam satis digne potest¹, quia dum quærit victorias, Scipionem se populo romano; dum exercet², Hannibalem repræsentavit: egregie namque auctoritate nobilitatis³ defensa, crudeliter totam urbem atque omnes Italiæ partes civilis sanguinis fluminibus inundavit. Quatuor legiones contrariæ partis⁴, fidem suam sequutas, in publica villa [quæ in Martio campo erat], nequidquam fallacis dexteræ misericordiam implorantes, obtruncari iussit. Quarum lamentabiles quiritatus trepidæ civitatis aures receperunt⁵: lacerata ferro corpora Tiberis impatiens tanti oneris cruentatis aquis vehere coactus est. Quinque millia Prænestinorum⁶ spe salutis per P. Cethegum data, extra mœnia municipii evocata, quum abjectis armis humi corpora prostravissent, interficienda, protinusque per agros disper-

1. *Potest.* Hæc fere verba leguntur etiam apud Paterculum II. Sicut in Alcibiade summæ virtutes cum summis vitiis conjunctæ, sic in Sulla; sed hujus longe atrocior fuit crudelitas, quum iste tantum libidinose magnificentiæ et dominatui quidem, sed non sic studeret, ut in cives sæviret. Patriæ potius caritas semper ejus inhærebat animo.

2. *Dum exercet.* Scilicet, victoriam. Pighius, *dum sævitiam exerc.*, quod est in novem MSS. et aliquot edd. Sed ex glossa. — *Hannibalem.* Tacite suggillat Hannibalem, quod victoria uti nescierit. Sulla autem victorias suas exercuit crudeliter, imperium occupavit, et cædibus, proscriptionibus et rapinis omnem reipubl. faciem immutavit sævissimus. Tacit. Ann. XVII.

3. *Nobilitatis.* Contra Marium, plebis fautorem. — *Inundavit.* E. g. apud Sacriportum, apud portam Collinam, LXX et amplius millia Sylla concidit, ut testatur Florus.

4. *Partis.* Ann. Urb. 671. Liv. LXXXVIII; Plut.; App. Civ. I; Varro de R. R. III. — *Erat.* Hæc verba glossema videntur. Quem enim fugerit, Valerii ævo, ubi *villa publica* esset? In numero interfectorum civium scriptores dissentiant.

5. *Receperunt.* Perizonius conjicit *recipere*, ut ostendatur invitos hoc audiisse Romanos. Sed non favent MSS. et invitos audiisse Romanos satis liquet ex eo quod additur, *trepidæ civitatis aures.*

6. *Prænestinorum.* Quia minorem Marium receperant, quum a Cethego Sullæ præfecto obsiderentur.

genda curavit. Quatuor millia et septingentos diræ pro-
scriptionis edicto jugulatos in tabulas publicas retulit :
videlicet ne memoria tam præclaræ rei dilueretur¹; nec
contentus in eos sævire, qui armis a se dissenserant,
etiam quieti animi cives, propter pecuniæ magnitudinem,
per nomenclatorem² conquisitos, proscriptorum numero
adjecit; adversus mulieres quoque gladios destrinxit, quasi
parum cædibus virorum satiatum: id quoque inexplēbilis
feritatis indicium est. Abscissa miserorum capita, modo
non vultum ac spiritum retinentia, in conspectum³ suum
afferri voluit, ut oculis illa, quia ore nefas erat, mande-
ret. Quam porro crudeliter se in M. Mario prætore⁴ gessit!
quem per ora vulgi ad sepulcrum⁵ Lutatiæ gentis per-
tractum, non prius vita privavit, quam oculos infelicitis
erueret, et singulas corporis partes confringeret. Vix mihi
verisimilia narrare videor. At ille etiam M. Plætorium,
quod ad ejus supplicium exanimis ceciderat, continuo ibi
mactavit; novus punitor misericordiæ, apud quem iniquo
animo scelus intueri, scelus admittere fuit. Sed mortuo-
rum umbris saltem pepercit? minime; nam C. Marii,

1. *Dilueretur*. Bit. prim. *deleretur*. Perizonius conjicit *dilaberetur*, quod Torrenio satis arridet.

2. *Nomenclatorem*. Nomenclator dicitur, qui nomina civium tenens, ea principibus per urbem incendentibus (aut imperatoribus militum nomina) subjiciebat, ut unumquemque nominatim salutarent. His enim artibus principes civium gratiam inire studebant.

3. *Suum*. E. c. Scipionis, Norbani aliorumque multorum ad se delata capita in ejus atrio jussit affigi; unde domus ejus crudelitatis officina est appellata.

4. *Gessit*. Vid. Senec. de Ira III,

18; Lucan. II, 175; Oros. III, 21; Cic. de Leg. II; et Sallustium nostræ Collectionis, pag. 118.

5. *Sepulcrum*. Catuli nepotis sui. Curavit, ut per singula membra moreretur. Fere omnes tyrannos crudelitate superasse et omnem prorsus humanitatem exuisse videtur. Marius tamen levio-rem hanc Sullæ feritatis invidiam sua crudelitate fecit. Uterque monstrum horrendum vocari meretur, quos natura, ut detestandum posteris exemplum sisteret, videtur procreasse. — *Infelicitis*; Marii. Copes. et alii *infelices*. Sic infra ext. 111: « Cibo et potione infelicem spiritum prorogare. »

cujus, etsi postea hostis, quæstor tamen aliquando fuerat, erutos cineres in Anienis alveum sparsit. En quibus actis *Felicitatis*¹ cognomen assequendum putavit!

2. Cujus tamen crudelitatis C. Marius invidiam² levat; nam et ille nimia cupiditate persequendi inimicos, iram suam nefarie destrinxit, L. Cæsaris³ consularis et censorii nobilissimum corpus ignobili sævitia trucidando, et quidem apud seditiosissimi et abjectissimi hominis bustum; id enim malorum miserrimæ⁴ tunc reipublicæ deerat, ut Vario Cæsar piaculum caderet. Pæne tanti victoriæ ejus non fuerunt: quarum oblitus, plus criminis domi, quam laudis in militia⁵, meruit. Idem caput M. Antonii⁶ abscissum lætis manibus inter epulas per summam animi ac verborum insolentiam aliquamdiu tenuit, clarissimique et civis et oratoris sanguine contaminari mensæ sacra passus est; atque etiam P. Annium⁷, qui id attulerat, in sinum suum, recentis cædis vestigiis adpersum, recepit.

1. *Felicitatis*. Sic Torrenius. Pighius et alii dederunt *felicitis*. Vid. VI, 4, 4. De Sullæ nimia crudelitate increbuit versiculus: *Aspice Felicem sibi, non tibi, Romule, Sullam*.

2. A. U. 666. Appian. Civ.; Cic. de Orat. III; Liv. LXXX; Luc. I, 100; Flor. III, 2. Quum urbe post exsilium esset potitus, plurimi principum cæsi, uterque Crassus, Cæsar, Fimbria et alii; multi sibi ipsi mortem intulere. Octavii eos. caput pro rostris, Antonii consularis in ipsius Marii mensa expositum. Bæbium atque Numitorium per medium forum unci traxere carnificum. Plurima senatus funera intra cal. et id. Jun. (nam id. decessit Marius) argumento esse poterant, num Marius mitior Sulla fuisset?

3. *Cæsaris*. Oratoris. Vid. Cic. de Or. II. — *Hominis*. Nomen ei fuit Vario, quod in quasdam edd. irrepsit.

4. *Miserrimæ*. Alibi *miseriæ*, quod Vorstio magis placet. Sed lectionem nostram veram esse vel ipsa verborum collocatio evincere videtur. Sic enim optime *tunc cum miserrimæ* conjungitur, non *æquesuavitercum deerat*, si legas *miseriæ*. — *Piaculum*. Sacrificium pro peccatis. Vid. Virg. Æn. VI, 153: *Duc nigras pecudes: ea prima piacula sunt*.

5. *In militia*. Pighius *militiæ*, præter necessitatem.

6. *Antonii*. Præcipuus suæ ætatis fuit orator, quem cum Crasso de eloquentia disputantem Cicero in Or. introducit.

7. *Annium*. Perizonius notavit sic

3. Damasippus¹ nihil laudis habuit, quod corrumpere; itaque memoria ejus licentiore accusatione perstringitur: cujus jussu principum civitatis capita hostiarum capitibus permixta sunt; Carbonisque Arvinæ truncum corpus patibulo affixum gestatum est: adeo aut flagitiosissimi hominis prætura multum, aut reipublicæ² majestas nihil potuit!

4. Munatius etiam Flaccus³, Pompeiani nominis acrior quam probabilior defensor, quum ab imperatore Cæsare in Hispania inclusus mœnibus Atteguensium obsideretur, efferatam crudelitatem suam truculentissimo genere vesaniæ exercuit; omnes enim ejus oppidi cives, quos studiores Cæsaris senserat, jugulatos muris præcipitavit; feminas quoque, citatis nominibus virorum, qui in contrariis castris erant, ut cædes conjugum suarum cernerent, maternisque gremiis superpositos liberos trucidavit, infantesque alios in conspectu parentum humo infligi⁴, alios superjactatos pilis excipi jussit. Quæ auditu etiam intole-

etiam vocari illum a Plutarch. in Mario, p. 314.

1. *Damasippus*. A. U. 671. Oros. V, 19; Liv. LXXXVI; Vellei. II. 26, 2. L. Damasippus prætor ex voluntate C. Marii consulis, quum senatum contraxisset, omnem, quæ in urbe erat, nobilitatem trucidavit, et inter cæteros Q. Mutium Scævola. pont. max. divini humanique juris interpretem, seu, ut vult Velleius, auctorem celeberrimum.

2. *Majestas*. Omnium, qui præerant justitiæ, auctoritas nihil potuit, qui permiserunt, Damasippum contra jus in innocentes sævire.

3. *Flaccus*. Ann. U. 708. Hirtius de Bell. Hisp. 7. et 22. Flaccus ille in omni vita Catonem imitari volebat, et quamvis longe ab honesta

illius severitate abesset, licentius tamen plerumque loquebatur. Vellut quum Pompeius, a consulibus admonitus, ut videret, ne crescentes Cæsaris opes reipubl. essent periculo, dixisset: otiosi sint; se, quum primum pede terram percusserit, totum orbem commoturum; deinde autem maxima Cæsaris potentia ingravescente periculum instaret, Flaccus Pompeio dixisse fertur: *percutite nunc, Pompei, pede terram. — Atteguensium*. Attegua, Hispaniæ oppidum.

4. *Infligi*. Torrenio arridet τὸ *infligi*, ut opponat alios in sublime jactos pilis exceptos, alios humi infixos, hastis videlicet ita trajectos, ut illæ terris infixæ manerent. Vid. Sil. It. VII, 612. sq.

rabilia, romano jussu, Lusitanis manibus administrata sunt :
cujus gentis præsidio Flaccus vallatus, divinis operibus
vecordi pertinacia resistebat.

DE CRUDELITATE EXTERNORUM.

1. Transgrediamur¹ nunc ad illa, quibus, ut par dolor,
ita nullus nostræ civitatis rubor inest : Carthaginienses
Atilium Regulum² palpebris resectis, machina, in qua
undique præacuti stimuli eminebant, inclusum, vigilantia
pariter et continuo tractu doloris necaverunt : tormenti
genus haud dignum passo, auctoribus dignissimum ! Ea-
dem usi crudelitate in milites³ nostros, maritimo certamine
in suam potestatem redactos, navibus substraverunt, ut
earum carinis ac pondere elisi, inusitata ratione mortis
barbaram feritatem satiarent ; tetro facinore pollutis clas-
sibus ipsum mare violaturi.

2. Eorum dux Hannibal⁴, cujus majore ex parte virtus
sævitia constabat, in flumine Vergello corporibus romanis
ponte facto, exercitum traduxit ; ut æque⁵ scelestum ter-
restrium Carthaginensium copiarum egressum terra, quam
maritimarum Neptunus experiretur. Idem captivos nostros
oneribus et itinere fessos jam, prima pedum parte succisa

1. *Transgrediamur.* MSS. octo
transgrediemur. Vid. VIII, 4, 2.

2. *Regulum.* A. U. 503. Cic. Off.
III, 27 ; in Pison. 18 ; de Fin. V,
27 ; Liv. XIX ; Gell. VI, 4 ; Aurel.
Vict. 40 ; Senec. de Prov. 3 ; Sil.
VI, 529 ; Horat. Od. III, 5, 31 ;
Flor II, 2 ; supra, I, 1, 14. —
Machina. Ita Torrenius edidit ex
antiquissimis edd. et pluribus MSS.
Alii *machine.* Sed vid. II, 7, 15,
carcere inclusit ; VI, 8, 1, *servili*
nomine inclusit ; infra ext. 9, *quo in-*
clusi.

3. *Eadem usi crudelitate in milites.*
Sic ex mente Perizonii, et adstipu-
lantibus MSS. restituit Torrenius.
Nam alii, quibus hæc periodus lon-
gior immerito visa est, ediderant :
Eadem usi sunt crudelitate in milites
nostros, quos. — *Navibus.* Varro IV,
narrat : Pœnum captivos crudelis-
sime propalangis carinis subjecisse.
4. *Hannibal.* A. U. 537. Flor.
II, 6, 18 ; Sil. VIII, 670 ; Plin.
VIII, 7 ; Zonaras ; Just. XXXII, 4.
— *Vergello.* Flumen Apuliæ.

5. *Æque.* Ut pariter terram ter-

relinquebat; quos vero in castra perduxerat, paria fere fratrum et propinquorum jungens, ferro decernere¹ coge-
bat : neque ante sanguine explebatur, quam ad unum
victorem omnes rede-²gisset. Justo ergo illum odio, verum-
tamen tardo supplicio, senatus Prusiæ regis factum sup-
plicem ad voluntariam mortem compulit.

3. Tam hercle, quam Mithridatem regem³, qui una
epistola octoginta millia civium romanorum, in Asia per
urbes negotiandi gratia dispersa, interemit, tantæque
provinciae hospitales deos injusto, sed non inulto cruore
respersit : quoniam cum maximo cruciati, veneno⁴ re-
pugnantem spiritum suum tandem succumbere coegit; si-
mulque piacula crucibus⁵ illis dedit, quibus amicos suos
auctore Gauro spadone, libidinosus obsequio, scelestus
imperio affecerat.

4. Numulizinthis⁶ Diogiridis filii Thraciæ regis etsi

restres copiae polluerent, atque pri-
mo bello punico maritimæ crudeli-
tate mare corruperant.

1. *Ferro decernere.* Captivos ita
tractare Pœnorum modo non fuit
proprium, ut docet eruditissimus
Casaubon. ad Suet. Aug. 13.

2. *Redegisset.* Alia crudelitatis
ejus exempla hæc sunt : inter ca-
daverum strues in cannensi clade
mensas parasse dicitur, ut non mi-
nus cæsorum sanguine, quam epu-
larum voluptate satiaretur. Disce-
dens quoque ex Italia, quum ad fe-
rendam opem patriæ revocaretur,
omnes italici generis, qui in Afri-
cam illum sequi abnuentes conces-
serant in Laciniae Junonis delubrum,
inviolatum ad eam diem, in templo
ipso fœde crudeliterque interemit.

3. *Regem.* Ann. U. 665 et 690.
Liv. LXXVIII; Plut. in Pomp. —
Octoginta. Juxta Plutarchum CL

millia. De numero non conveniunt
auctores.

4. *Veneno.* Gellius XVII, 16,
se ipsum interemisisse gladio, Au-
relus ab immisso Gallo, quem in
cædem suam adjuverit, esse gladio
interemptum, narrant, quum XL
annos romano restitisset imperio.

5. *Crucibus.* Suppliciis et tormen-
tis. — *Gauro.* Hunc in deliciis Mi-
thridates habuit, ad cujus nutum
nihil non facere paratus erat. Hic
ergo multos regis amicos, qui tam
fædum regiæ libidinis ministerium
periniquo animo ferebant, de me-
dio tollendos curavit.

6. *Numulizinthis Diogiridis filii.*
Nomen Numulizinthis, in MSS. va-
rie scribitur. Pro *filia* Kappius in
textum recepit *filii*, ex auctoritate
complurium MSS. et edd. nec non,
quia *Numulizinthis* virile nomen est,
ut forma ejus præfert. Tum si hæc

minus admirabilem crudelitatem gentis ipsius feritas, narrandam tamen rabies sævitiae facit: cui neque vivos homines medios secare, neque parentes liberorum vesci corporibus nefas fuit.

5. Iterum Ptolemæus Physcon¹ emergit, paulo ante libidinosæ amentiae teterrimum exemplum; idem inter præcipua crudelitatis indicia referendus. Quid enim hoc facto truculentius? filium suum nomine² Memphitem, quem ex Cleopatra, eadem sorore et uxore, sustulerat, liberalis formæ optimæque spei puerum, in conspectu suo occidi iussit: protinusque caput ejus et pedes præcisos, et manus in cista chlamyde opertos pro munere natalitio matri misit; perinde quasi ipse cladis, quam illi inferebat, expers, ac non infelicior, quod in communi orbitate Cleopatram miserabilem, cunctis se invisum reddiderat: adeo cæco furore summa³ quæque effervescit crudelitas, quum munimentum ex se ipsa reperit! Nam quum animadverteret, quanto sui odio patria teneretur, timori remedium scelere petivit; quoque tutius plebe trucidata regna-

a femina essent acta, haud dubie aliter loquutus esset, reginam vocasset, et rei indignitatem auxisset, quod talia a femina patrantur. Cæterum forsitan altius mendum latet, et hic Thrax idem est, qui dicitur Ζιβέμιος, vel Ζασέμιος Διηγύλιος υἱός a Diodoro. De eo certe similia narrantur. — *Feritas.* Huc pertinet, quod Persarum Schah Abbas dixisse fertur. Quum in conspectu regis et lusitanorum legatorum quidam malefici horrendis suppliciis adficerentur, et inter alia cujusdam scinderetur venter, et legati oculos a tam atroci spectaculo averterent; rex: *immane hoc quidem, inquit, sed sibi cum feris bestiis rem esse.* Vid. Thevenoti itiner. II, 151.

1. *Physcon.* Ann. U. circ. 625. Liv. LIX; Justin. XXXVIII, 8; Joseph. Ant. II.

2. *Memphitem.* Pighius et alii *Memphitem.* Sed *Memphites* vocatur a Diodoro siculo in excerptis Peiresc. Vid. quoque Berneccer. ad Just. XXXVIII, 8.

3. *Summa quæque... crudelitas.* Id est, sæviissimus quisque: Valerius enim amat abstracta. Tamen *summa crudelitas* intelligitur a Torren. crudelitas summorum vel potentissimorum virorum. Perizon. malit in *summa*, scil. facinora. — *Ex se ipsa.* Nempe, crudelitate. Id est, quum princeps nova crudelitate grassatur contra eos, quibus se invisum ob ante exercitam crudelitatem sentit.

ret, frequens juventute gymnasium¹ armis et igni circumdedit, omnesque, qui in eo erant, partim ferro, partim flamma necavit.

6. Ochus autem, qui postea Darius² appellatus est, sanctissimo Persis jurejurando obstrictus, ne quem ex conjuratione, quæ septem Magos cum eo oppresserat, aut veneno, aut ferro, aut ulla vi, aut inopia alimentorum necaret, crudeliorem mortis rationem excogitavit, qua onerosos sibi non perrupto religionis vinculo tolleret. Septum enim altis parietibus locum cinere complevit, **suppositoque**³ tigno prominente, benigne cibo et potione exceptos in eo collocabat; e quo, somno sopiti, in illam insidiosam congeriem decidebant.

7. Apertior et tetrior alterius Ochi cognomine Artaxerxis crudelitas⁴, qui Ocham sororem, atque eandem socrum, vivam capite defodit, et patrum cum centum amplius filiis ac nepotibus vacua area destitutum, jaculis confixit; nulla injuria lacessitus, sed quod in his maximam apud Persas probitatis et fortitudinis laudem consistere videbat.

1. *Gymnasium*. Die ludorum juvenes in gymnasium frequenter convenerant, ut de more illum celebrarent.

2. *Appellatus est*. Vid. Ovid. in Ibide, v. 317, vol. VIII, p. 23 nostræ Editionis. — *Septem*. Duos fuisse magos prodidit Herodot. Ammian. XXIII, 23, omnino septem numerat, cujus tamen auctoritas exigua est. Rutgersius var. lect. I, 8, *septem* ad conjuratos refert, et legi jubet: *ex conjuratione septem* (genit.), *quæ*, etc. Ne quem autem offendat, quod Valerius septem cum Dario conjurasse sic dicat, quum in universum, Dario etiam inter

eos comprehenso, tantum VII fuerint: monet Rutgersius, in scriptoribus antiquis non novum esse, ut, quoties sodalitii cujusdam mentio fiat, etsi unum nominando eum e reliquorum numero excerpisse videantur, postea tamen universum omnium numerum ita ponant, quasi is, quem exceperant, ei etiamnum includeretur.

3. *Suppositoque*. Alii: *superposito*.

4. *Crudelitas*. Euseb. chron. XII. — *Socrum*. Quia nimirum ejus filiam duxerat uxorem. — *Destitutum*. Collocatum, defixum. Sic Livius etiam loquitur, et Plaut. Rud. III, 5, 43. Vid. de hac propria verbi *destituere*

8. Consimili¹ genere æmulationis instincta civitas Atheniensium, indigno gloriæ suæ decreto Æginensium juventuti pollices abscidit; ut classe potens populus in certamen maritimarum virium secum descendere nequiret. Non agnosco Athenas², timori remedium a crudelitate mutant.

9. Sævus etiam ille ænei tauri inventor³, quo inclusi, subditis ignibus, longo et abdito cruciatu, mugitus resonantem spiritum edere cogebantur, ne ejulatus eorum humanæ sono vocis expressi, Phalaridis tyranni misericordiam implorare possent: quam, quia calamitosis deesse voluit, teterrimum artis suæ opus primus artifex⁴ inclusus merito aspicatus est.

10. At ne Hetrusci quidem parum feroces in pœna excogitanda⁵: qui vivorum corpora cadaveribus adversa adversis alligata atque constricta, ita ut singulæ membrorum partes singulis essent accommodatæ, tabescere simul patiebantur; amari⁶ vitæ pariter ac mortis tortores.

11. Sicut illi barbari⁷, quos ferunt mactatarum pecu-

significatione Cujacium, X Obs. 24.

1. *Consimili*. Cic. Off. III; Ælian. II, 9. — *Æginensium*. Ægina insula et urbs, olim Myrmidonum, inclitya Achille, de qua Ovid. Metam. VII, 473; vol. III, pag. 514, nost. editionis:

OEuopiam veteres appellavere, sed ipse Bacus Æginam genetricis nomine dixit.

2. *Athenas*. Atheniensium virtutem et humanitatem, a barbara feritate alioquin alienam.

3. *Inventor*. Vid. Cic. in Pison. et Verrin. V; Phalaris in ep.; Ovid. Trist. III, 11, 40; V, 1, 53; V, 12, 47; de Art. amator. I; Plin. XXXIV, 8. Lucianus narrat, hunc taurum postea a Phalaride Apollini Delphico fuisse consecratum: Ti-

mæus vero, ab Agrigentinis in mare demersum. — *Resonantem spiritum*. Recte. Male vero quidam *resonante spiritu*. Non enim tantum cogebantur *edere mugitus resonante spiritu*, sed *edere spiritum*, scil. mori, et hunc *resonantem mugitus*, id est, cogebantur mugire inter moriendum.

4. *Artifex inclusus*. Vox utraque Perizonio orta videtur a glossa. Toto enim exemplo de eo Noster egit, et supra *ænei tauri inventorem* vocavit.

5. *Excogitanda*. Hoc crudelissimum mortis genus Virgilius Mezentio tribuit Æn. VIII, 485.

6. *Amari*. Qui dum vivos necarent, nec mortuis pepercerunt, quorum sepulcra violarunt.

7. *Barbari*. Scythæ.

dum intestinis et visceribus egestis homines inserere, ita ut capitibus tantummodo emineant; quoque¹ diutius pœnæ sufficiant, cibo et potione infelicem spiritum prorogare: donec intus putrefacti, laniatui sint animalibus², quæ tabidis in corporibus nasci solent. Queramur³ nunc cum natura rerum, quod nos multis et asperis adversæ valetudinis incommodis obnoxios esse voluerit; habitumque cælestis roboris humanæ conditioni denegatum moleste feramus, quum tot cruciatus sibimet ipsa mortalitas impulsu crudelitatis excogitaverit.

CAPUT III.

De ira et odio Romanorum.

1. M. Livii Salinatoris Cos. — 2. C. Marcii Figuli juriscos. — 3. Patriciorum. — 4. Juventutis romanæ. — 5. Exercitus romani. — 6. Plebis romanæ. — 7. Q. Metelli Macedonici procos. — 8. L. Cornelii Sullæ.

De ira et odio Externorum.

1. Alexandri Magni. — 2. Hamilcaris Barchæ Pœni. — 3. Hannibalis Barchæ Pœni. — 4. Semiramidis, Assyriorum reginæ.

DE IRA ET ODIO ROMANORUM.

Ira⁴ quoque et odium in pectoribus humanis magnos fluctus excitant: procursu celerior illa, nocendi cupidine hoc pertinacius. Uterque consternationis plenus affectus, ac nunquam sine tormento sui violentus: quia dolorem

1. *Quoque*, id est, *atque ut*, sicut nonnulli ediderunt, ex interpretatione.

2. *Animalibus*. Vermibus, qui tabidis corporibus innasci solent.

3. *Queramur*. Egregia Valerii sententia. Quid enim molestiæ homi-

nibus esset, aut quæ naturæ incommoda non facile ferrentur, nisi homines, humanitate exuti, ipsi alter alterius fierent tortores.

4. *Ira*. De qua legatur Seneca. Hi turpissimi affectus eo tetriores, quum iis non tantum ad aliis nocen-

quum inferre vult, patitur, amara sollicitudine, ne non contingat ultio, anxius; sed proprietatis eorum certissimæ sunt imagines; quas dii ipsi in claris personis, aut dicto aliquo, aut facto vehementiori conspici voluerunt.

1. Quum adversus Hasdrubalem Livius Salinator¹ bellum gesturus urbe egrederetur, monente Fabio Maximo, ne ante descenderet in aciem, quam hostium vires animumque cognosceret, primam occasionem pugnandi non omissurum se respondit; interrogatusque ab eodem, *quid ita tam festinanter manum conserere vellet? Ut quam celerrime, inquit, aut gloriam ex hostibus victis, aut ex civibus prostratis gaudium capiant.* Ira tunc atque virtus sermonem ejus inter se diviserunt: illa injustæ damnationis² memor, hæc triumphi gloriæ intenta; sed nescio, an ejusdem fuerit hoc dicere, et sic³ vincere.

2. Ardentis spiritus virum, et bellicis operibus assuetum, huc iracundiæ stimuli egerunt; C. autem⁴ Figulum mansuetissimum, pacato juris civilis judicio celeberrimum, prudentiæ inoderationisque immemorem reddiderunt. Consulatus enim repulsæ dolore accensus, eo quidem magis, quod illum bis patri suo datum meminerat, quum ad eum postero comitiorum die multi consulendi causa venissent, omnes dimisit, præfatus, *Omnes consulere⁵ scitis, consulem facere nescitis.* Dictum graviter, et merito; sed

dum feramur, sed et nos ipsos consumamus, et humanam naturam plane dehonestemus.

1. *Salinator.* An. U. 548. Liv. XXVII, 37. Eum anno VIII post exsilium revocatum consulem creavere. — *Cognosceret.* Pighius edidit *cognosset.* Contra libros omnes.

2. *Injustæ damnationis.* Post consulatum *primum* cum collega Æmiliano Paulo.

3. *Vincere.* Eximia enim virtute Hasdrubalem cum LX millibus cecidit; sed civium odium hoc viro indignum.

4. *C. Figulum.* Ann. U. circiter 621. Vorstius consulem fuisse autumat, falso; sed fuit filius ejus Figuli, qui bis consul fuerat.

5. *Consulere.* Lusus in verbo consulere, unde, ut volunt grammatici, dictus consul.

tamen aliquanto¹ melius non dictum; nam quis populo romano irasci sapienter potest?

3. Itaque ne illi quidem probandi, quamvis factum eorum nobilitatis splendore protectum sit, qui, quod Cn. Flavius², humillimæ quondam sortis, præturam adeptus erat, offensi, annulos aureos sibimetipsis, et phaleras equis suis detractas abjecerunt, doloris impotentia tantum non luctum profecto testati.

4. Talis iræ motus aut singulorum, aut paucorum adversus populum universum; multitudinis autem erga principes ac duces, ejusmodi³: Manlio Torquato amplissimam et gloriosissimam ex Latinis et Campanis victoriâ in urbem referenti, quum seniores omnes lætitia ovantes occurrerent, juniorum nemo obviam processit, quod filium adolescentem, fortissime adversus imperium suum præliatum, securi percussisset. Miserti sunt æqualis nimis aspere puniti; nec factum eorum defendo, sed iræ vim indico, quæ unius civitatis et ætates et affectus dividere valuit.

5. Eademque tantum potuit, ut universum populi romani equitatum⁴ a Fabio consule ad hostium copias persequendas missum, quum et tuto et facile eas liceret

1. *Aliquanto*. Merito quidem dixit, quia repulsam non est meritis; viro tamen gravi et sapienti honestius fuisset, non dixisse.

2. *Flavius*. An. U. 449. Livius, IX, 46; Gell. VI, 9; Plin. XXXIII, 1. Hi omnes de curuli ædilitate Flavii hoc memorant, non de prætura. Plin. negat, equestrem ordinem abjecisse annulos. Vid. supr. II, 5, 2. — *Impotentia tantum non luctum*. Ita Vorstius et Torrenius edidit; Pighius autem et Coler. *impotentiam, tantum non luctum*. Gronovius malit, *impatientiam tantum luctu professo*; Perizonius *impatientiam t. n. luctu*

professo, quocum facit Torrenius.

3. *Ejusmodi*. An. U. 413. Liv. VIII, 1; supr. II, 7, 6; VI, 9, 1.

4. *Equitatum*. Pighius *peditatum*. Sed *equitatu* magis convenit, ut mittatur ad hostes persequendos quam *peditatu*. Interea tamen verum est, pedites *equitatum*, a quo jam fusus hostis erat, sequi noluisse, ut observavit Glarean. ex Liv. II, 43. — *Fabio*. Qui intercesserat, ne promulgaretur. An. U. 272. Liv. II, 43; Dionys. IX; Zonar. XI. — *Facile*. Hoc ideo dicit, ne videantur periculo aut labore deterriti detractasse impetum.

delere, legis agrariæ ab eo impeditæ memoria immobilem retineret. Illa vero etiam Appio duci¹, cujus pater, dum pro senatus amplitudine nititur, commoda plebis acerrime impugnaverat, infensum exercitum faciendo, voluntaria fuga terga hosti, ne triumphum imperatori quæreret, dare coegit. Quoties victoriæ² victrix! congratulationem ejus in Torquato spernendam, in Fabio³ pulcherrimam partem omittendam, in Appio totam fugæ postponendam reddidit.

6. Age, quam violenter se in pectore universi populi romani gessit eodem tempore, quo suffragiis ejus dedicatio ædis Mercurii M. Plætorio primipili centurioni data est⁴; præteritis consulibus, Appio quod obstitisset, quo minus æri alieno suo succurreretur; Servilio, quod susceptam causam languido patrocinio protexisset! Negas efficacem iram, cujus hortatu miles summo imperio prælatu^s est?

7. Quæ quidem non proculcavit⁵ tantum imperia, sed

1. *Duci.* An. Urb. 282. Appius Claudius plebi invisus, consul adversus Volscos profectus, eadem sævitia utebatur in milites, qua in plebem uti consueverat; unde vincti turpiter maluerunt, quam Appio parere honorem.

2. *Quoties victoriæ.* Pighius interposuit *ergo*, quod fide MSS. Torrenius expunxit, ut dictum sit per admirationem, more Valerio valde sollenni.

3. *Pulcherrimam.* Lipsius legendum censet: *pulcherrime partam*, scil. victoriam. Quod improbat Torrenius. *Pulcherrima pars victoriæ* est, hostibus conversis in fugam instare, quod facere noluerunt Fabiani. — *Reddidit.* Scilicet, ira. Pigh. *credidit.* Minus bene.

4. *Data est.* An. U. 258. Liv. II, 27. Quum instante bello cum Volscis, propter nexos ob æs alienum fremebat plebs, tutiorem inter hostes, quam inter cives libertatem plebis esse: nexi in publicum se proripiunt et Quiritum fidem implorant. Coacto senatu, Appius per vim, Servilius, vir mitioris ingenii, placide rem agendam censet. Nexis dimissis, consul brevi Volscos superat. Sed deinde impulsore Appio nexi creditoribus sunt redditi, et quum Servilius tergiversaretur, in idem odium incidit. Quo factum, ut dedicatio ædis Mercurii neutri consulum, sed Plætorio committeretur.

5. *Quæ quidem non proculcavit.* Alii, *non quidem proculcavit.* Sed proxi-

etiam gessit impotenter; nam Q. Metellus¹ quum utramque Hispaniam consul prius, deinde proconsul, pæne totam subegisset, postquam cognovit Q. Pompeium consulem inimicum suum successorem sibi mitti, omnes qui modo militiam suam voluerunt finire, dimisit: commeatus² petentibus, neque causis excussis, neque constituto tempore, dedit: horrea, custodibus remotis, opportuna rapinæ præbuit: arcus sagittasque Cretensium³ frangi, atque in amnem abjici jussit: elephantis cibaria dari vexit. Quibus factis ut cupiditati suæ indulset, ita magnifice gestarum rerum gloriam corrupit: meritumque honorem triumphi, hostium, quam iræ, fortior victor, amisit.

8. Quid Sulla⁴, dum huic vitio obtemperat, nonne multo alieno sanguine profuso, ad ultimum et suum erogavit? Puteolis⁵ enim ardens indignatione, quod Granius princeps ejus coloniæ pecuniam a decurionibus ad refectiorem Capitoli promissam cunctantius daret, animi concitatione nimia, atque immoderato vocis impetu convulso pectore, spiritum cruore ac minis mixtum⁶ evomuit; nec senio jam prolapsus, utpote sexagesimum ingrediens annum, sed alita miseriis reipublicæ impotentia⁶ furens;

mum exemplum hoc modo clauserat, *negas efficacem iram*; quo initio hujus exempli respexit, ut plerumque solet.

1. *Metellus*. An. U. 611. Livius, LIII; Florus, II, 17; Aurel. LXI. Pigh. cum aliis edidit *provinciam Hispaniam*, quia Metellus *Macedonicus* non utramque Hispaniam, sed citiorem provinciam duntaxat, obtinuit. Sed *utramque* rem magis augeat, ut recte Torrenius observat. — *Proconsul*. Quia in sequentem annum post consulatum illi provincia fuerat prorogata, ut proconsul in ea bellum gereret. — *Totam*. Hispa-

niam interiorem, Celtiberiam, unde et *Celtibericus* dictus.

2. *Commeatus*. Liberam abeundi ad tempus potestatem.

3. *Cretensium*. Qui auxiliares erant P. romani. Hæc omnia fecit, ne Pompeius gloria potiretur.

4. *Sulla*. An. U. 675. Plut. in vita.

5. *Puteolis*. Distat hoc oppidum X millia passuum a Neapoli. — *Evomuit*. Scriptores alii narrant, Sullam periisse *φθιπιάσαι* seu morbo pediculari, ex oborto ulcere. —

6. *Impotentia*. Animi effrænatione, iracundia.

igitur in dubio est, Sullane prior, an iracundia Sullæ sit extincta.

DE IRA ET ODIO EXTERNORUM.

Neque¹ ab ignotis exempla petere juvat, et maximis viris exprobrare vitia sua verecundiæ est. Cæterum quum propositi fides excellentissima quæque complecti inoneat, voluntas² operi cedat; dum præclara libenter probando, necessaria narrandi conscientia non desit.

1. Alexandrum iracundia sua propemodum cælo deripuit³; nam quid obstitit, quo minus illuc assurgeret, nisi Lysimachus⁴ leoni objectus, et Clytus hasta trajectus, et Callisthenes⁵ mori jussus? quia tres maximas victorias totidem amicorum injustis cædibus victor⁶ edidit.

1. *Neque ab ignotis.... et maximis.* Pighius dedit: *Nunc ab ignotis.... sed maximis.* Male. Nam ignoti non sunt, ut Pighius explicat, externi. Sunt obscuro, quorum exempla proferri fructum non affert, et verecundiæ tamen est recensere vitia maximorum virorum; sed ipsa instituti ratio postulat, ut non reticeantur. *Cedat ergo, inquit, voluntas operi; quod mihi conscius sum, me necessaria duntaxat narrare, quum probò libenter præclara.*

2. *Voluntas.* Qua non nisi honesta referre mallet.

3. *Deripuit.* Obstitit, quo minus inter deos numeraretur. Vid. Curt. VIII, 3, 12; Arrian. IV; Senec. de Ira, III, 17; de Clem. I, 25.

4. *Lysimachus.* Is crudeliter mutilato Callistheni venenum præbuit; damnatusque hanc ob causam, leonis lingua arrepta, feram exanimavit. Quo facto in Alexandri amicitiam

rediit, et inde rex Thraciæ factus est.

5. *Callisthenes.* Vid. sup. lib. VII, cap. 2, § 8; Justin. XV, 3.

6. *Edidit.* Kappius hanc vocem, quæ exstat in optimis et antiquissimis MSS. vel edd. et rectum habet sensum, in textum recepit, conjecturam Pighii *perdidit* rejicere non dubitans. In Susiano, pro *edidit* legitur *deturpavit*, quod non minus alienum est. Valerius enim causam affert cur Alexander fere in cælum assurgit, *quia* nempe tres maximas victorias edidisset. Quod vero nullam historiam sine acumine dimittere solet, pungit simul Alexandrum dum addit, eum quoque victorem fuisse injustis cædibus totidem amicorum. Perizonius ingeniose conjicit: *victo reddidit*; id est, omnem gloriam, quam ex victoriis ceperat, suis cædibus quasi amisit, et quasi non contigissent, *victo* hosti eas *reddidit*.

2. Quam vehemens deinde adversus populum romanum Hamilcaris¹ odium! quatuor enim puerilis ætatis filios intuens, ejusdem numeri catulos leoninos in perniciem imperii nostri alere se prædicabat: digna nutrimenta, quæ in exitium² patriæ suæ, ut evenit, converterentur!

3. E quibus Hannibal mature adeo patris vestigia subsequutus est³, ut eo exercitum in Hispaniam trajecturo, et ob id sacrificante, novem annorum natu, altaria tenens juraret, *se, quum primum per ætatem potuisset, acerrimum hostem populi romani futurum*; ut pertinacissimis precibus instantis belli commilitium⁴ exprimeret. Idem significare cupiens, quanto inter se odio Carthago et Roma dissiderent, inflicto in terram pede, suscitatoque pulvere, *tunc inter eas fore finem belli dixit, quum alterutra urbs in habitum pulveris esset redacta*.

4. In puerili pectore tantum⁵ vis odii potuit; sed in muliebri quoque æque multum valuit⁶. Namque Semiramis Assyriorum regina, quum ei circa cultum capitis sui occupatæ nuntiatum esset, Babylonem defecisse, altera parte crinium adhuc soluta protinus ad eam expugnandam cucurrit: nec prius decorem capillorum in ordinem, quam tantam urbem in potestatem suam, redegit: quocirca statua ejus Babylone posita est illo habitu, quo ad ultionem exigendam celeritate præcipiti tetendit.

1. *Odium*. Vid. Nep. in vit. Hic Hamilcar fuit Hannibalis pater, et tres ejus filii Hannibal, Hasdrubal et Sappho.

2. *Exitium*. Nam Romani non adeo per Hannibalem irritati, Carthaginem non delessent.

3. *Subsequutus est*. An. U. 516 circiter. Liv. XXI et XXXV; Polyb. II. — *Potuisset*. Pro posset.

4. *Commilitium*. Ut patri duci comes iret in militiam.

5. *Tantum vis*. Pigh. et alii, *non tantum*. Male. Vocula negans locum hic non habet.

6. *Valuit*. Semiramis antea fuit cujusdam Menonis uxor. Sed quum ejus consilio urbs et arx Bactra capta esset, ejus virtutem admiratus Ninus, eam sibi uxorem ascivit. Vide de ejus gestis Justinum I, 1 et 2; XXXVI, 2; Pomponium Melam I, 11; Ovid. Metamorph. IV, 58.

CAPUT IV.

De avaritia Romanorum.

1. M. Crassi et Q. Hortensii. — 2. Q. Cassii Longini propr. — 3. L. Septimuleii.

De avaritia Externorum.

Ptolemæi Cypriorum regis.

DE AVARITIA ROMANORUM.

Protrahatur¹ etiam avaritia, latentium indagatrix lucrorum, manifestæ prædæ avidissima vorago; nec habendi fructu felix², et cupiditate quærendi miserrima.

1. Quum admodum locupleti L. Minucio Basilo³ falsum testamentum quidam in Græcia subjecisset, ejusdemque confirmandi gratia potentissimos civitatis nostræ viros M. Crassum et Q. Hortensium, quibus Minucius ignotus fuerat, tabulis heredes inseruisset; quamquam evidens fraus erat, tamen uterque pecuniæ cupidus, facinoris alieni munus non repudiavit. Quantam culpam quam leviter⁴ retuli! Lumina curiæ, ornamenta fori, quod scelus vindicare debebant, inhonesti lucri captura invitati, auctoritatibus suis texerunt.

2. Verum aliquanto majores vires in Q. Cassio exhibuit⁵: qui in Hispania M. Silium et A. Calpurnium occidendi sui gratia cum pugionibus⁶ deprehensos, quinquas-

1. *Protrahatur.* Scil. in medium, quas voces alii assuerunt ex glossa.

2. *Felix.* *Felix* est, qui e rebus partis fructum capit; quod quum non contingat avaro, felix non est. *Avaritia*, quum cætera vitia senescant, sola in dies fit ardentior.

3. *Basilo.* Vid. Cic. Off. III, 18.

— *Subjecisset.... inseruisset.* Ita MSS. et edd. vett. Pighius vero male edidit, *subjecissent..... inseruerunt.*

4. *Leviter.* Coler. et Vorst. *ma-
lint leniter.* Frustra.

5. *Exhibuit.* An. U. 705. Hirtius de Bello Alexandrino.

6. *Pugionibus.* *Pugio* breve telum

gies sestertium ab illo, ab hoc sexagies pactus, dimisit. At quis¹ dubitet, si alterum tantum daretur, jugulum quoque suum æquo animo illis fuisse præbiturum?

3. Cæterum avaritia ante omnes L. Septimuleii præcordia possedit², qui, quum C. Gracchi familiaris fuisset, caput ejus abscindere, et per urbem pilo fixum ferre sustinuit, quia Opimius consul auro id se repensurum edixerat. Sunt qui tradant, liquato plumbo eum cavatam partem capitis, quo ponderosius esset, explesse. Fuerit³ ille seditiosus, bono perierit exemplo: clientis tamen scelesti famas in has usque jacentis injurias esurire non debuit.

DE AVARITIA EXTERNORUM.

Odium merita⁴ Septimuleii avaritia; Ptolemæi autem regis Cypriorum, risu prosequenda⁵; nam quum anxiiis⁶ sordibus magnas opes corripuisset, propterque eas periturum se videret, et ideo omni pecunia imposita navibus, in altum processisset, ut classe perforata suo arbitrio periret, et hostes præda carerent; non sustinuit mergere aurum et argentum, sed futurum suæ necis præmium domum revexit. Procul dubio hic non possedit divitias, sed a divitiis possessus est: titulo rex insulæ, animo pecuniæ miserabile mancipium.

lateri adhærens a *pungendo*, vel, ut alii volunt, a *pugno* dictus.

1. *Quis*. Alii: *atqui ne, atque ne, sive an dubites*, quæ lectio posterior Vorstio videtur optima. Per hanc interrogationem Valerius significare velle videtur, non dubitandum esse, si alterum tantum datum fuisset, Cassium jugulum quoque suum præbiturum fuisse.

2. *Possedit*. An. U. 632. Plut. in vit.; Cic. de Orat. II.

3. *Fuerit*. Concedatur, Gracchum

lucris studio, non reipublicæ causa, leges agrarias ferre voluisse; concedatur, eum pro utilitate reipubl. fuisse occisum, ut reliqui seditiosi caverent, etc.

4. *Merita*. Scilicet, *est*, quod quidam addunt. Alii, *Odio merito*, ut construatur cum *prosequenda*; minus eleganter.

5. *Prosequenda*. An. Urb. 695. Plut. in Cat.

6. *Anxiis*. Sollicita avaritiæ cupiditate. Romani constituerant, Cy-

CAPUT V.

De superbia et impotentia Romanorum.

1. M. Fulvii Flacci cos. — 2. M. Livii Drusi tribuni plebis. — 3. Cn. Pompeii Magni cos. 3. — 4. M. Antonii triumviri.

De superbia et impotentia Extetnorum.

1. Alexandri Magni. — 2. Xerxis Persarum regis. — 3. Hannibalis Pœni. — 4. Carthaginiensis et Campani senatus.

SUPERBIA ET IMPOTENTIA ROMANORUM.

1. Atque ut superbia quoque et impotentia in conspicuo ponantur, M. Fulvius Flaccus consul, M. Plautii Hypsæi collega¹, quum perniciosissimas reipublicæ leges introduceret, de civitate danda, et de provocatione ad populum, eorum, qui civitatem mutare voluissent, ægre compulsus est, ut in curiam veniret; deinde partim monenti, partim oranti senatui, ut incepto desisteret, responsum non dedit. Tyrannici consul spiritus haberetur, si adversus unum senatorem hoc modo se gessisset, quo Flaccus in totius amplissimi ordinis contemnenda majestate versatus est.

2. Quæ a M. quoque Druso tribuno plebis per summam contumeliam vexata est²; parvi³ enim habuit L. Phi-

prum redigere in provinciæ formam, et Catonem miserunt, qui regiam pecuniam Romam deportaret. Quod ubi sensit Ptolemæus, nimio dolore percitus veneno fata prævenit.

1. *Collega*. An. U. 628. Appian. Civil. I. — *M. Valer. Flaccus*. Horum consulatum meminit et Oros. V, 11.

Impotentia est, qua quis sibi temperare nescit. — *Civitate*. Ut, quicumque civis romanus fieri vellet, id ei semper liceret.

2. *Vexata est*. An. U. 662. Liv. LXXI; Flor. III, 17; supr. VI, 2, 2.

3. *Parvi*. Ita Pighius ex MSS. edidit. Alii *parum*, id est, non satis, *habuit*. Vid. Sall. Jug. 34.

lippum consulem, quia interfari¹ concionantem ausus fuerat, obtorta gula, et quidem non per viatorem, sed per clientem suum, adeo violenter in carcerem præcipitem egisse, ut multus a naribus ejus cruor profunderetur: verum etiam, quum senatus ad eum misisset, ut in curiam veniret: *Quare non potius*, inquit, *ipse in Hostiliam² propinquam rostris, id est, ad me, venit?* Piget adjicere quod sequitur: tribunus senatus inperium despexit; senatus tribuni verbis paruit.

3. Cn. autem Pompeius³ quam insolenter! qui balneo egressus, ante pedes suos prostratum Hypsæum ambitus reum, et nobilem virum, et sibi amicum, jacentem reliquit, contumeliosa voce proculcatum; *Nihil enim eum aliud agere, quam ut convivium suum moraretur*, respondit; et hujus dicti conscius, securus animo cœnare potuit: ille vero etiam in foro non erubuit P. Scipionem socerum⁴ suum legibus noxium, quas ipse tulerat, in maxima quidem reorum et illustrium ruina, inuneris loco a iudicibus deoscere, maritalis lecti blanditiis statum reipublicæ temperando.

1. *Interfari*. Sic ex Winch. et aliis Pighius revocavit. Vide Livium, XXXVI; Plin. epist. XXIII. Quidam *interpellare*. Minus bene. — *Viatorem*. Qua in re Valerius dissentit a Flore.

2. *Hostiliam*. Hanc Hostilium regem ædificasse asserit Varro, quæ deinde incensa est tumultuario Clodii rogo. In rostris non habebantur tantum conciones, sed etiam sedentes ibi magistratus jus dicebant, ferebanturque ibidem interdum leges. Vid. Marlianus, III, 6. — *Id est, ad me, venit*. Quidam pro *id est habent idem*; sed nostra lectione superbæ vocis Drusi indiguitas magis elucet. Colerus *id est,*

ad me, venit, tamquam glossam ejecit, invitis codd.

3. *Pomponius*. An. U. 701. Plut. in vit. Pomp.; Cicer. pro Flacco. — Hypsæus in causa Pompeii valde laboraverat, ut Ptolemæus restituendus Pompeio decerneretur. Vid. Cic. ad Lentul. Sed Pompeius tamen supplicem amicum nobilemque virum superbe repudiavit.

4. *Socerum*. Defuncta Julia, ante biennium, quam ipse extingueretur Pompeius, Corneliam Scipionis consularis filiam matrimonio sibi junxit. Vid. Vellei. II, 55, 2. — *Temperando*. Perizon. malit *temerando*, id est, corrumpendo et violando. Sed vulgatum bene habet. Sensus

4. Tetrum facto pariter ac dicto M. Antonii convivium¹; nam quum ad eum triumvirum Cæsetii Rufi senatoris caput allatum esset, aversantibus id cæteris, propius admoveri jussit, ac diu diligenterque consideravit: cunctis deinde exspectantibus quidnam esset dicturus: *Hunc ego*, inquit, *notum non habui*. Superba de senatore, impotens de occiso confessio.

DE SUPERBIA ET IMPOTENTIA EXTERNORUM.

1. Satis multa de nostris; aliena nunc adjiciantur. Alexandri regis virtus et felicitas tribus insolentiæ gradibus exsultavit evidentissimis²; fastidio enim Philippi, Jovem Hammonem patrem adscivit: tædio morum et cultus macedonici, vestem et instituta persica assumpsit; spreto mortali habitu, divinum³ æmulatus est: nec fuit ei pudori, filium, civem, hominem, dissimulare.

2. Jam Xerxes⁴, cujus in nomine superbia et impotentia habitat, suo jure quam insolenter usus est, quum Græciæ indicturus bellum, adhibitis Asiæ principibus, *Ne viderer*, inquit, *meo tantummodo usus consilio, vos contraxi; cæterum mementote, parendum magis vobis esse, quam suadendum*. Arroganter, etiamsi victori repetere ei

est: Pompeius blanditiis uxoris suæ adductus est, ut a judicibus peteret, Scipionem, qui secundum leges ipsius Pompeii condemnandus erat, absolvere; et sic statum reipubl. infirmaret et violaret. Ita Velleius, II, 60, 4; *omnia pretio temperata*, id est, omnia venalia erant, etiam ipsa respublica, si emptorem invenisset, uti Jugurtha aliquando dixit.

1. *Convivium*. An. U. 710. Plut. in vit. *Facto tetrum*, quod inter epulas Rufi caput pertractavit, et tamquam ignotum abjecit; *dicto*,

quod, quem omnes noverant senatorem, se ignorare diceret.

2. *Evidentissimis*. Vid. Curtium, Arrian. et Plut. in vit. Alexandri.

3. *Divinum*. Scil. habitum. Alii legunt: *divinum caput*. — *Æmulatus est*. Lipsius conjicit *captatus est*, quod sit pro *captavit*, ut supra *fluctuatus est* pro *fluctuavit*. Alii *ausu-patus est*, quod non damnet Torrenius. Sed nil mutandum.

4. *Xerxes*. Vid. Herodot. VII; Justin. II. — *Superbia*. Mare enim cædi jussit, et ipsi Neptuno com-

regiam contigisset : tam deformiter¹ victi nescias utrum insolentius dictum, an impudentius.

3. Hannibal autem cannensis pugnae successu elatus², nec admisit quemquam civium suorum in castris, nec responsum ulli, nisi per interpretem dedit; Maharbalem etiam ante tabernaculum suum clara voce affirmantem, *prospexisse se, quonam modo paucis diebus Romae in Capitolio cœnaret*, adspersus est: adeo felicitatis et moderationis dividuum contubernium est!

4. Insolentiae vero inter Carthaginiensem et Campanum senatum quasi æmulatio fuit: ille enim separato a plebe balneo lavabatur; hic diverso³ foro utebatur. Quem morem Capuæ aliquamdiu retentum, C. quoque Gracchi oratione in Plautium scripta patet.

CAPUT VI.

De perfidia Romanorum.

1. T. Tatii Sabinorum regis. — 2. Ser. Sulpicii Galbæ præt. — 3. Cn. Domitii Ahenobarbi procos. — 4. Q. Servilii Cæpionis cos.

De perfidia Externorum.

1. Carthaginiensium. — 2. Hannibalis pœni.

DE PERFIDIA ROMANORUM.

Occultum jam et insidiosum malum perfidia latebris

pedes minitatus est. — *Quam insolenter usus est.* Sic habent Aldus et alii. Sed postremam vocem Pighius in *abusus* est mutavit. Immerito. Plerique MSS. *tam insolenter usus est*, unde Perizonius conjicit, *tamen insolenter usus est*. Frustra. Lipsius ex ed. vet. scribit *habitat suo jure, quam insolenter?* Quod Græciæ.

1. *Deformiter.* Superatus enim, in patriam piscatoria nave effugit. — *Impudentius.* Perizon. et Guyet. malint *imprudenter*. Præter necessitatem.

2. *Elatus.* An. U. 537. Polyb. III, Livius, XXIII, et Plutarchus de hac Hannibalis superbia tacent.

3. *Diverso.* Quia non eodem plebi

suis extrahatur, cujus efficacissimæ vires sunt mentiri, ac fallere; fructus in aliquo admisso scelere consistit: tum certus, quum credulitatem¹ nefariis vinculis circumdedit: tantum incommodi humano generi afferens, quantum salutis bona fides præstat. Habeat igitur non minus reprehensionis, quam illa laudis consequitur.

1. Romulo regnante Sp. Tarpeius arci præerat²: cujus filiam virginem³ aquam sacris petitem extra mœnia egres- sam, Tati- us, ut armatos Sabinos in arcem secum recipe- ret, corripit, mercedis nomine pactam, quæ in sinistris manibus gerebant; erant autem his armillæ et annuli magno ex pondere auri. Loco potitum agmen Sabinorum, puellam præmium flagitantem, armis obrutam necavit; perinde quasi promissum, quod ea quoque lævis gestave- rant, solverit⁴. Absit reprehensio; quia impia proditio celeri pœna vindicata est.

2. Ser. quoque Galba summæ perfidiæ⁵: trium enim Lusitaniæ civitatum convocato populo, tamquam de com- modis ejus acturus, septem millia, in quibus flos juven- tutis consistebat, electa et armis exuta, partim trucidavit, partim vendidit: quo facinore⁶ maximam cladem barba- rorum magnitudine criminis antecessit.

3. Cn. autem Domitium, summi generis et magni animi

et principibus jura reddebantur, sed aliis alio foro. Vid. Plin. pa- neg. 36, 4.

1. *Credulitatem*. Coler. et Vorst. *crude- litatem* legunt, quod nihil sit crude- litati cum perfidia, ut hæc illam vin- culis circumdare dicatur? Torrenius ipse *crudelitatem* damnat, etsi non- nullis in MSS. occurrat.

2. *Præerat*. An. U. circit. 105. Liv. I; Dionys. II; Plut. in Romu- lo; Servius ad Æn. VIII.

3. *Virginem*. Auro corruptam et alii referunt.

4. *Solverit*. Sic conjecit Perizo- nius, et Torrenius ex Leid. sext. in textum recepit. Nam cæteri MSS. et edd. vett. *solvit*. Pighius aliique eum sequuti dederant *solvens*.

5. *Perfidiæ*. An. U. 602. Suet. in Galb. 3; Oros. IV, 21. — *Se- ptem millia*. MSS. cum multis edd. *novem*. Ed. Mog. et aliæ *octo*. Leid. quint. *centum octo*. Nonnulli *sex*. Vid. Casaub. ad Suet. in Galba, 3.

6. *Facinore*. Quamvis maxima fuerit Lusitanorum clades, majus tamen Galbæ crimen.

virum, nimiae gloriae cupiditas perfidum exsistere¹ coegit; iratus namque Bituito² regi Arvernorum, quod quum suam, tum etiam Allobrogum gentem, se etiam tum in provincia morante, ad Q. Fabii successoris sui dexteram confugere hortatus esset, per colloquii simulationem accessitum, hospitioque exceptum, vinxit, ac Romam nave deportandum curavit: cujus factum senatus neque probare potuit, neque rescindere voluit, ne remissus in patriam Bituitus bellum renovaret; igitur eum Albam custodiae causa relegavit.

4. Viriathi etiani caedes³ duplicem perfidiae accusationem recepit: in amicis, quod eorum manibus interemptus est; in Q. Servilio Cæpione consule, quia is sceleris hujus auctor, impunitate promissa, fuit: victoriamque non meruit, sed emit⁴.

DE PERFIDIA EXTERNORUM.

1. Verum ut ipsum fontem perfidiae contemplemur, Carthaginienses Xanthippum Lacedaemonium⁵, cujus optima opera primo punico bello usi fuerant, et quo juvante

1. *Coegit.* An. U. 632. Oros. V, 13; Liv. LXI; Flor. III, 2. Fabium adversus hunc regem pugnasse scribunt Liv. et Orosius.

2. *Bituito.* Vid. interpretes ad Flor. III, 2. Pighius tamen dederat *Bitulto* ex marmore antiquo, ubi vel lapicida, vel descriptor marmoris erravit, si creditur Scalligero, cujus vid. animadversiones in Eusebium. — *Arvernorum.* Galliae transalpinae gens.

3. *Caedes.* An. U. 613. Appian. Iberic.; Livius, LIV; Flor. II, 17; Oros. V, 2. — *Perfidiae.* Aequis conditionibus cum Viriatho pax fa-

cta erat. Agnoscunt igitur romani scriptores, eam pacem servari debuisse, nec Viriathum per insidias occidi. Etenim talia jure armorum tegi non possunt, sed inter flagitia belli numeranda sunt. Vid. Grotius de jure pac. et bell. III, 4, 18.

4. *Emit.* Præmia tamen percussoribus negata. Vid. Eutrop. IV, 7.

5. *Lacedaemonium.* An. U. 498. Appian. Libyc. IV; Polyb. I, 36; Oros. VII, 9; supr. I, 1, 14. Xanthippus fuit Periclis filius. Quidam tamen illum rediisse domum narrant.

Atilium Regulum ceperant, simulantes sese domum revehere, in alto merse-
runt; quid tanto facinore petentes?
an ne victoriæ eorum socius superesset? Exstat nihilomi-
nus, et quidem cum illorum opprobrio; quem sine illa
gloriæ jactura inviolatum reliquissent.

2. Hannibal porro Nucerinos¹ hortatu suo cum binis
vestimentis urbem inexpugnabilibus muris cinctam egres-
sos, vapore et fumo balnearum strangulando, et Acer-
ranorum senatum eadem ratione extra mœnia evocatum,
in profundum puteorum abjiciendo, nonne bellum adver-
sus populum romanum et Italiani professus, adversus
ipsam fidem acrius gessit, mendaciis et fallacia quasi præ-
claris artibus gaudens? Quo evenit, ut alioqui insignem
nominis sui memoriam relicturus, in dubio, majorne, an
pejor vir haberi deberet, poneret.

1. *Nucerinos*. An. U. 537. Zo-
narus; Liv. XXIII; Appian. Libyc.
XXXIV. Nuceria urbs Campaniæ
hodie Nocera. De crudelitate in eos
Livius nihil habet, sed scribit :
Nucerinos urbem egressos dilapsos

esse omnes, quocumque hospitia
aut fortuitus animi impetus tulerit.
— *Binis vestimentis*. Ex Livio Pi-
ghius conjicit *singulis*, sed auctor
noster a Livio etiam in aliis exem-
plis abit.

CAPUT VII.

De seditionibus plebis romanæ adversus

1. C. Marius Cos. 6. — 2. Q. Metellum censorem. — 3. A. Numium candidatum.
— 4. A. Sempronium Asellionem prætor.

De seditionibus militum romanorum adversus

1. Gracchum legatum. — 2. Q. Pompeium consulem. — 3. C. Carbonem legatum.

DE SEDITIONIBUS PLEBIS ROMANÆ.

Sed ut violentæ seditionis tam togatæ¹, quam etiam armatæ facta referantur :

1. L. Equitium², qui se Tib. Gracchi filium simulabat, tribunatumque adversus leges cum L. Saturnino petebat, a C. Mario quintum consulatum gerente in publicam custodiam ductum, populus claustris carceris convulsis raptum, humeris suis per summam animorum alacritatem portavit.

2. Idemque Q. Metellum censorem³, quod ab eo, tamquam Gracchi filio, censum recipere nolebat, lapidibus prosternere conatus est, affirmantem tres tantummodo filios Graccho fuisse, e quibus unum in Sardinia stipendia merentem, alterum infantem Præneste, tertium post patris mortem natum Romæ decessisse; neque oportere clarissimæ familiæ ignotas sordes inseri: quum interim improvida concitatæ multitudinis temeritas, pro impudentia

1. *Togatæ*. Id est, urbanæ.

2. *Equitium*. An. U. 653. Appian. Civ. I; Oros. V, 17. — *Leges*. Quia lex erat, ne quis inquilinus, qui non esset in censu et aliqua tribu, posset trib. pl. creari. — *Quintum*. In sexto consulatu Marius hanc Apuleianam seditionem passus est.

3. *Censorem*. An. U. 651. App. Civ. I; Cic. pro Sext. 47; supra III, 8, 6. — *Filio*. Detulerat Equitius censum Ti. Gracchi, tamquam ejus filius et heres. Verum Metellus eum admittere noluit, quippe quem nec in tribu, nec in censu fuisse sciret.

et audacia adversus consulatum et censuram tetendit, principesque suos omni petulantia genere vexavit.

3. Vesana¹ hæc tantummodo; illa etiam cruenta seditio; populus enim A. Numium competitorem Saturnini, novem jam creatis tribunis, unoque loco duobus candidatis restante, vi prius in ædes privatas compulit; extractum deinde interemit; ut cæde integerrimi civis facultas adipiscendæ potestatis teterrimo civi daretur.

4. Creditorum quoque consternatio adversum Sempromii² Asellionis, prætoris urbani, caput intolerabili modo exarsit: quem, quia causam debitorum susceperat, concitati a L. Cassio tribuno plebis pro æde Concordiæ sacrificium facientem, ab ipsis altaribus fugere extra forum coactum inque tabernula³ latitantem, prætextatum discernerunt.

DE SEDITIONIBUS MILITUM ROMANORUM.

1. Detestanda fori conditio; sed si castra respicias, æque magna orietur indignatio⁴: quum C. Mario lege Sulpicia, provincia Asia, ut adversus Mithridatem bellum gereret, privato decreta esset, missum ab eo Gratidium legatum ad L. Sullam consulem accipiendarum legionum causa milites trucidarunt; procul dubio indignati, quod

1. *Vesana*. Vesana adeo fuit hæc seditio, ut plebs illius etiam, ad quas confugerat ædes, expugnaret, et extractum crudeli cæde necaret. An. U. 652. Liv. LXLX; Oros. V, 17.

2. *Sempronii*. An. U. 664. Appian. Civ. I; Liv. LXXIV. Sempronius debitorum causam suscepit: fœneratores autem, quorum vis magna erat, indignati, seditionem excitarunt.

3. *Tabernula*. Colerus *tabernacula*. Quod quum durum nimis Thisio videretur, maluit *tabernaculo*. Sed quis credat, tabernaculum præsto fuisse in urbe, quo Asellio refugeret? Tabernæ autem Romæ innumeræ erant; in quarum una latitare illum voluisse credibile est.

4. *Indignatio*. An. U. 665. Liv. LXXVII; Plut. in Sulla; Appian. Civ. I.

a summo imperio, ad eum, qui nullo in honore versaretur, transire cogentur; sed quis ferat militem, scita plebis exitio legati corrigentem?

2. Pro consule istud tam violenter exercitus; illud adversus consulem.¹: Q. enim Pompeium Sullæ collegam, senatus jussu ad exercitum Cn. Pompeii², quem aliquamdiu invita civitate obtinebat, contendere ausum, ambitiosi ducis illecebris corrupti milites, sacrificare incipientem adorti, in modum hostiæ mactaverunt, tantumque scelus curia, castris cedere se confessa, inultum habuit.

3. Ille quoque exercitus nefarie violentus³, qui C. Carbonem, fratrem Carbonis ter consulis, propter bella civilia dissolutam disciplinam militarem præfractius et rigidius adstringere conatum, privavit vita; satiusque duxit maximo scelere coinquinari, quam pravos ac tetros mores mutare.

CAPUT VIII.

De temeritate Romanorum.

1. P. Africani majoris. — 2. C. Cæsaris cos. 2. — 3. Exercitus romani.

De temeritate Externorum.

1. Hannibalis pœni. — 2. Atheniensis populi.

DE TEMERITATE ROMANORUM.

Temeritatis etiam et subiti⁴ et vehementes sunt im-

1. *Consulem*. Eodem anno: vid. auctores eosdem.

2. *Pompeii*. Forsan Strabonis — *Sacrificare*. De more exercitum accepturus sacrificabat, quum nihil, nisi peractis sacris, susciperent Romani.

3. *Violentus*. An. Urb. 671. Hic

exercitus in Africa fuisse conjicitur. — *Carbonem*. Nonnulli MSS. *Gn. Carbonem*.

4. *Et subiti et vehementes*. Hoc Pighius ex MSS. Alii ita *subiti et vehementes*, unde Perizonius conjicit ut *subiti ita vehementes*. Ed. vet. utrumque et omittit.

pulsus : quorum ictibus hominum mentes concussæ, nec sua pericula respicere¹, nec aliena facta justa æstimatione prosequi valent.

1. Quam enim temere² se Africanus Superior ex Hispania duabus quinqueremibus ad Syphacem trajecit, in unius Numidæ infidis præcordiis suam pariter et patriæ salutem depositurus! Itaque exiguo momento maximæ rei casus fluctuatus est³, utrum interfector, an captivus Scipionis Syphax fieret.

2. Jam C. Cæsaris⁴ anceps conatus, etsi cælestium cura protectus est, vix tamen sine animi horrore referri potest; siquidem impatiens legionum tardioris a Brundisio Apolloniam tractatus, per simulationem adversæ valetudinis convivio egressus, majestate sua servili veste occultata, naviculam⁵ conscendit, et e flumine maris Adriatici sæva tempestate fauces petiit; protinusque in

1. *Respicere*. Id est, rationem habere. Terent. Heaut. I, 1. 18; Justin. XII, 8, 2. Pigh. et Coler. *dispicere*, id est, per omnes partes ac numeros considerare, vel mente providere. Alii *despicere*.

2. *Temere*. Parum enim aberat, quin ab hostibus interciperetur, quoniam et Hasdrubal eodem tempore ad Syphacem cursum fecit. Sed Scipio prior intravit portum. Scipio tamen postea non fuit interfector Syphacis, quem captivum in carcere mortuum scribunt omnes. Ann. U. 547. Liv. XXVIII; App. Libyc.

3. *Fluctuatus est*. Pighius maluit *fluctuavit*; sed *fluctuari* apud Livium, Senecam et Curtium frequentius occurrit. Hoc verbum Noster etiam usurpavit supra III, 1, in fine. — *Interfector, an captivus Scipionis*

Syphax. Ita Torrenius rescripsit, probantibus Gronovio et Perizonio; nam vulgata lectio est, *interfector an captivus Scipio Syphacis*. Pighius et Coler. *captivus an victor Scipio Syphacis*. Torrenii lectio propius ad libros accedit, atque cum historia consentit.

4. *Cæsaris*. An. U. 705. Plutarchus in vita; Dionys. XLI.

5. *Naviculam*. Scapham XII remorum pauperis cujusdam gubernatoris Amyclæ. — *Et e flumine*. Ita Pighius ex Pulm. et Sus. reposuit; nam Apolloniæ navem conscendit, et secundo flumine in mare Adriaticum adversisque ventis Brundisium tendebat. MSS. tamen Torrenii cum vet. edd. *e flumine, ac*. — *Fauces*. Angustias et ostia, quibus fluvius in Adriaticum mare descendit.

altum dirigi jusso navigio, multum ac diu contrariis jactus fluctibus, tandem necessitati cessit.

3. Age, illa quam execrabilis militum temeritas¹ fecit enim ut A. Albinus², nobilitate, moribus, honorum omnium consummatione civis eximius, propter falsas et inanes suspiciones, in castris ab exercitu lapidibus obrueretur : quodque accessionem indignationis non recipit, oranti atque obsecranti duci a militibus causæ dicendæ potestas negata est.

DE TEMERITATE EXTERNORUM.

1. Itaque minus miror, apud trucem et sævum Hannibalis animum defensionis locum innoxio gubernatori³ non fuisse : quem a Petilia classe Africam repetens freto ap- pulsus, dum tam parvo spatio Italiam Siciliamque inter se divisas⁴ non credit, velut insidiosum cursus rectorem interemit ; posteaque diligentius inspecta veritate, tunc absolvit, quum ejus innocentiae nihil ultra sepulcri honorem dari potuit : igitur angusti atque æstuosi maris alto e tumultu speculatrix statua, tam memoriæ Pelori⁵, quam punicæ temeritatis, ultra citraque navigantium oculis collocatum indicium est.

1. *Temeritas.* Ann. U. 664. Liv. LXXV; Oros. V, 18; Plut. in Sulla.

2. *Albinus.* Orosius Albinum Sullæ legatum nominat, et addit : non falsa et inani suspicione, sed ob intolerabilem superbiam a militibus esse occisum.

3. *Gubernatori.* Factum hoc an. U. 550, quum ex Italia revocatus Hannibal ad opem laboranti patriæ ferendam, venisset in Siciliam. Vid. Serv. in Æn. III; Mela, II, 7.

4. *Divisas.* Continentem cum Italia olim Siciliam fuisse, canit, præter Virgilium, Claudianus :

..... Trinacria quondam
Italix pars una fuit : sed pontus et æstus
Mutaverè situm : rupit cœnivia Nereus.

5. *Pelori.* Qui ibi sepultus dicitur, et in cujus honorem in eodem loco turricula exstructa est. Forsan turriculam Valerius nominat *statuam*, de qua nihil invenitur, nisi apud Strabonem l. III : δ τοῦ Πελώρου λεγόμενος πύργος ἀντίκειται ταύτῃ τῇ σπηλίδι. — *Oculis collocatum.* Sic Vorst. et Torren. jubentibus fere omnibus MSS. et edd. vett. *Collocatum* construat cum *indicium*. Pighius ex Camp. *oculis expositum*. Coler. audacter ex conjectura,

2. Jam Atheniensium civitas ad vesaniam usque temeraria¹, quæ decem universos imperatores suos, et quidem a pulcherrima victoria venientes, capitali iudicio exceptos necavit; quod militum corpora, sævitia maris interpellante, sepulturæ mandare non potuissent: necessitatem² puniens, quum honorare virtutem deberet.

CAPUT IX.

De errore.

1. Plebis romanæ. — 2. C. Cassii Longini procos. — 3. Satellitum Lartii Tolumnii regis.

Temeritati proximus est error; quemadmodum ad lædendum par, ita cui facilius quis ignoverit, quia non sponte, sed vanis concitatus imaginibus, culpæ se implicat: qui quam late in pectoribus hominum vegetur, si complecti coner, vitio, de quo loquor, sim obnoxius; paucos igitur ejus lapsus referemus.

1. C. Helvius Cinna³ tribunus plebis ex funere C. Cæsaris domum suam petens, populi manibus discerptus est pro Cornelio Cinna, in quem sævire se existimabat; iratus ei, quod, quum affinis esset Cæsaris, adversus eum nefarie raptum⁴, impiam pro rostris orationem habuis-

oculatum... Aldus aliæque edd. *collocata*, unde Perizon. conjicit exponendum vel *collocata in oculis*, vel *colloc. illic indicium est oculis*. Fatetur Kapp. lectionem *oculis collocatum* sibi non satis placere; quod tamen aliorum lectioni melior non videtur, illam retinet.

1. *Temeraria*. Vid. Ælian. III; supr. III, 8, ext. 3.

2. *Necessitatem*. Necessitate enim prohibiti prætores corpora sepelire non poterant: igitur Athenienses

necessitatem punire, quam virtutem honore prosequi maluerunt.

3. *Cinna*. A. U. 709. Dionys. 44; Appian. civ. 2; Catull. 94; Plut. et Sueton. in Cæsare. Helvius funus Cæsaris prosequutus erat. At plebs quod eum putaret Cornelium Cinna esse, qui pro concione jure Cæsarem cæsum dixerat, in Helvium Cinna acerbè se gessit.

4. *Raptum*. *Raptus* pro mortuo, seu extincto.

set; eoque errore propulsus est, ut caput Helvii perinde atque Cornelii circa rogum Cæsaris, fixum jaculo ferret: officii sui¹, alieni erroris piaculum miserabile.

2. Nam C. Cassium error a semetipso poenas exigere coegit²; inter illum enim pugnæ quatuor³ exercituum apud Philippos varium, ipsisque ducibus ignotum eventum, missus ab eo Titinius centurio nocturno tempore, ut specularetur, quonam in statu res M. Bruti essent, dum crebros excessus viæ petit, quia tenebrarum obscuritas, hostesne an commilitones occurrerent, dignoscere non sinebat, tardius ad Cassium rediit: quem is exceptum ab hostibus, omniaque in eorum potestatem recidisce existimans, finire vitam properavit; quum et castra hostium invicem⁴ capta, et Bruti copię magna ex parte incolumes essent. Titinii vero non oblitteranda silentio virtus: qui oculis paulisper hæsit inopinato jacentis ducis spectaculo attonitus; deinde profusus in lacrimas, *Etsi imprudens*, inquit, *imperator, causa tibi mortis fui; tamen ne id ipsum impunitum sit, accipe me fati tui comitem*; superque exanime corpus ejus jugulo suo gladium capulo tenus demisit, ac permixto utriusque sanguine, duplex victima jacuit, pietatis hæc, erroris illa.

3. Cæterum falsa opinatio⁵, nescio an præcipuam injuriam Lartii Tolumnii, Veientium regis, penetibus intulerit; nam quum in tesserarum prospero jactu per jocum

1. *Sui*. Fuit Helvius officii piaculum miserabile, dum talem officii poenam dedit.

2. *Coegit*. Ann. U. 711. Plut. in Bruto; Appian. 4; Dionys. 47.

3. *Quatuor*. Nimirum Bruti, Cassii, Octavii et Antonii.

4. *Invicem*. Nam et castra ejus ab Antonio capta erant.

5. *Opinatio*. Ed. vet. *opinio*. —

Penatibus. Quippe violatum jus gentium, violata et hospitii jura videntur, cum legatis in regia vis inferatur. A. U. 315. Liv. IV, 17; Cic. Phil. IX, 2.

6. *Tesserarum*. Tesserae sunt instrumenta lusoria sexangularia. Antiqui tesseras ad ludendum tribus utebantur, media ætas duabus duntaxat.

collusori dixisset, *Occide*; et forte Romanorum legati¹ intervenissent: satellites ejus, errore vocis impulsī, interficiendo legatos lusum ad imperium transtulerunt.

CAPUT X.

De ultione Romanorum.

1. Papiriz tribus Tusculanorum in Poliam. — 2. Populi uticensis in C. Fabium Hadrianum.

De ultione Externorum.

1. Thamyris et Beronices reginarum. — 2. Juvenum quorundam Græcorum.

DE ULTIONE ROMANORUM.

Ultionis autem quemadmodum acres, ita justī² aculei sunt; qui lacesciti concitantur, acceptum dolorem pensare cupientes: quos latius complecti non attinet.

1. M. Flavius³ tribunus plebis ad populum de Tusculanis retulit, quod *eorum consilio Veliternos Privernatesque rebellatos* diceret: qui cum conjugibus ac liberis squalore obsiti, quum supplices Romam venissent, accidit, ut reliquis tribubus salutarem sententiam sequutis, sola Polia judicaret, oportere publice eos verberatos

1. *Legati*. Quatuor legatos, ut de pace agerent cum rege, missos Cicero refert, addens, illorum statuas ad suum usque tempus stetisse in rostris.

2. *Justi*. Si ultio idem sit, quod *justitia ultoria*, laudem meretur: sed admodum reproba est, si iræ tantum satisfacturi, acceptum dolorem, ferarum instar compensare ac par pari referri cupiamus. Rectius sen-

tire et honestius agere sapiens didicit, legibus christianis meliora edoctus.

3. *M. Flavius*. Ita Pigh. ex Winch. edidit, atque ita appellatur a Livio. Cæteri *M. Fulvius*. — *Retulit*. A. U. 430. Liv. VIII, 37. — *Rebellatos*. Plurimi habent: *rebellaturos*. Sed Veliterni Privernatesque populo rom. bellum jam *fecerant*, non vero *facturi* demum videbantur.

securi percuti : imbellem multitudinem sub corona¹ venire; quam ob causam Papiria tribus, in qua plurimum postea Tusculani in civitatem recepti potuerunt, neminem unquam candidatum² Poliae tribus fecit magistratum, ne ad eam ullus honos suis suffragiis perveniret, quæ illis vitam ac libertatem, quantum in ipsa fuit, ademerat.

2. Illam vero ultionem et senatus, et consensus omnium approbavit³: quum enim Hadrianus⁴ cives romanos, qui Uticæ consistebant, sordido imperio vexasset, idcircoque ab his vivus esset exustus; nec quæstio ulla in urbe hac de re habita, nec querela versata est.

DE ULTIONE EXTERNORUM.

1. Claræ ultionis utraque regina, et Thamyris⁵, quæ

1. *Corona*. Quod contigit mancipiis in bello captis. Gell. VII, 4.

2. *Plurimum postea Tusculani...* *neminem unquam candidatum*. Ita omnes codd. MSS. et edd. Sed Pighius, quia meminerat, jam diu ante Tusculanis (An. U. 373; vid. Valer. VII, 3, ext. 2.) civitatem datam, ita reformavit: *plurimum Tusculani... neminem postea candidatum...* Cui Perizonius assentiri nequit. Civitatis enim jus datum non semper idem fuit. Hinc apud Liv. l. VIII, c. 14, nonnullis civitas *sine suffragio* datur, reliquis *cum suffragio*, qui etiam in duas novas tribus adscripti sunt. Quare credit vir doctus, jus civitatis sine suffragio Tusculanis datum esse, postea vero in Papiam tribum eos esse adscriptos. Cur enim toties rebellarent, si plenum civitatis jus haberent? Sed si vel maxime illud habuissent, veri-

simile videtur, Valerium tamen non existimasse, eos fuisse jam tum cives romanos, quum de iis omnibus capitali supplicio afficiendis ad populum ferretur.

3. *Approbavit*. An. U. 669. Liv. LXXXVI; Oros. V, 19; Cic. Verr. III, 27 et 7.

4. *Hadrianus*. Hic Hadrianus collecta servorum manu imperium affectavit, et Uticæ cives rom. crudeliter vexavit: ideoque a servorum dominis omni cum familia combustus est. — *Sordido imperio*. *Sordidum* appellat *imperium*, quod Hadrianus servis, qui sordes et fex populi dicebantur, usus est ad avaritiam et crudelitatem contra dominos exercendam.

5. *Thamyris*. Rectius: Tomyris, Massagetarum regina. Vid. Justin. lib. I; Herodotum, lib. I; Ammianum Marcell. lib. XXIII, cap. 6.

caput Cyri abscissum in utrem humano sanguine repletum demitti iussit, exprobrans illi insatiabilem cruoris sitim, simulque pœnas occisi ab eo filii sui exigens: et Beronice¹, quæ Laodices insidiis interceptum sibi filium graviter ferens, armata currum conscendit, persequutaque satellitem regium crudelis operis ministrum, nomine Cæneum, quem hasta nequidquam petierat, saxo ictum prostravit; ac super ejus corpus actis equis, inter infestâ contrariæ partis agmina ad domum, in qua interfecti pueri corpus occultari arbitrabatur, perrexit.

2. Jasonem Thessalum², Persarum regi bellum inferre parantem, an satis justa ultio assumpserit, ambiguæ æstimationis est; Taxillo enim gymnasiarchæ, a quibusdam juvenibus pulsatum se conquesto, permisit, ut aut tricenâs ab his drachmas exigeret, aut denas plagas singulis imponeret: quo posteriore vindicta uso, qui vapulaverant, Jasonem interfecerunt, animi, non corporis dolore, pœnæ modum æstimantes. Cæterum parvo irritamento ingenui pudoris, maximæ rei exspectatio subruta est, quo-

1. *Beronice*. Beronice seu Laodice, Mithridatis prioris, qui Romanis adversus Aristonicum opem tulit, filia, posterioris, hostis Rom. acerrimi, soror fuit, Ariarathi Cappadociæ regis uxor. Ariarathe mortuo, filii duo erant superstites. Quum igitur Nicomedes, Bithyniæ rex, Cappadociam quasi vacuum occupasset, Mithridates regni avidus, ficta pietate, ut nepotes in paternum regnum restitueret, arma adversus Nicomedem sumpsit. Sed ubi comperit, Laodicem, seu Beronicem sororem Nicomedi nupsisse, simulata pietas in veram convertitur. Quare pulso ex Cappadocia Nicomede, Ariarathi, qui major natu

erat, paternum regnum reddidit, quem deinde haud multo post, facti pœnitens occidit. Quum vero minor fratrum, qui et ipse Ariarathes dictus est, ab amicis ex Asia revocatus esset, ipse quoque ejusdem, ut vulgo creditum est, Mithridatis opera per insidias trucidatur. Quo cæso id factum, quod narrat Valerius,

2. *Thessalum*. Vid. Cic. Offic. I, 3; supra I, 8, ext. 6. Hic Jason apud omnes maximinominis et æstimationis fuit, adeo ut nemo dubitaret, quin Persarum regem fuisset subacturus, nisi ante quam Persis institutum bellum inferret, fuisset interceptus.

niam opinione Græciæ tantum in spe Jasonis, quantum in effectu Alexandri reponitur¹.

CAPUT XI.

De improbe dictis et scelerate factis Romanorum.

1. Tullie Serv. F. L. Superbi regis. — 2. C. Fimbriæ trib. pl. — 3. L. Catilinæ. — 4. Magii Chilonis. — 5. C. Toranii C. F. — 6. Villi Annæ. — 7. Uxoris Vettii Salassi.

De improbe dictis et scelerate factis Externorum.

1. Duorum fratrum hispanorum. — 2. Mithridatis regis. — 3. Sariastris Tigranis regis F. — 4. L. Aëlii Sejani.

DE IMPROBE DICTIS ET SCELERATE FACTIS ROMANORUM.

Nunc quatenus² vitæ humanæ tum bona, tum etiam mala, substitutis exemplorum imaginibus persequimur; dicta improbe et facta scelerate referantur.

1. Unde autem potius, quam a Tullia ordiar³? quia tempore vetustissimum, conscientia nefarium, voce improbum ac⁴ monstri simile exemplum est: quum⁵ carpento veheretur, et is, qui jumenta agebat, succussis frenis

1. *Reponitur.* Alii *reponebatur.* Sed prius præferendum videtur: tunc enim nondum quicquam in effectu Alexandri poterat reponi. Sensus est: Græcos etiam nunc de Jasone tam egregie judicare, ut tantum ab eo sperandum fuisse putent, quantum præstiterit Alexander.

2. *Quatenus.* Pigh. præfert *quatinus*, et discrimen secundum Festum constituit: *quatenus* signif. *qua fine*; *quatinus* autem *quoniam*, *quandoquidem*.

3. *Ordiam.* An. U. 218. Liv. I; Dionys. IV, 39; Flor. I, 6; Ovid. Fast. VI, v. 602, vol. VI, pag. 435 not. edit. Aur. 7; Varr. de L. L. IV.

4. *Improbum ac.* Voces illæ desunt in MSS. undecim Torrenii et in multis aliis; unde Gudius pro glossemate habet.

5. *Quum.* Ita recte Torrenius descripsit ex MSS. Pighius quæ *quum*. Vid. Justin. XLI, 6. — *Succussis.* Pressis, inhibitis.

constitisset, repentinæ moræ causam requisivit; et ut comperit, corpus patris Ser. Tullii occisi ibi jacere, supra id vehiculum duci iussit, quo celerius in complexum interfectoris¹ ejus Tarquinii veniret: qua tam impia, tamque probrosa festinatione, non solum se æterna infamia, sed ipsum etiam vicum cognomine sceleris² commaculavit.

2. Non tam atrox est C. Fimbriæ³ factum et dictum; sed si per se æstimetur, utrumque audacissimum: id egerat⁴, ut Scævola in funere C. Marii jugularetur, quem postquam ex vulnere recreatum comperit, accusare ad populum instituit: interrogatus deinde, *quid de eo secus*⁵ dicturus esset, cui pro sanctitate morum satis digna laudatio reddi non posset: respondit, *se objecturum illi, quod parcius*⁶ corpore telum recepisset. Licentiam furoris ægræ reipublicæ gemitu prosequendam!

3. L. vero Catilina⁷ in senatu M. Cicerone incendium ab ipso excitatum dicente, *Sentio*, inquit, *et quidem*

1. *Interfectoris*. Quisocerum in curia medium complexum per gradus dejecit; ac deinde quum semianimis se reciperet, ad Cyprium vicum a satellitibus suis interfici iussit.

2. *Sceleris*. Nam *sceleratus vicus* dictus est, quum antea *Orbius* vocaretur. Vid. Dionys. Histor. IV, 39. Cœptus autem is clivus appellari *Orbius*, quod pronus quum esset, per orbes in Esquiliarum collem duceret; unde *orbius* ab ipsis orbibus vocatus est. Vid. Gronov. ad Liv. lib. I, cap. 48.

3. *Fimbriæ*. A. U. 667. Cic. pro Rosc. 12. Hic est Fimbria, qui occiso Valerio, cujus legatus fuerat, exercitum sibi vindicavit.

4. *Id egerat*. Id est, id operam

dederat. Sic legendum, non ut Pighius et hunc sequuti Coler. et Thys. edidere, *is egerat*. Nota phrasis est *id agere*,¹ pro *id meditari*. Virg. ecl. IX; Nep. XIV. 6. — *Scævola*. De quo Lucan. II, 126, sq.

Te quoque neglectum violatæ, Scævola, dextra
Ante ipsum penetrare domus semperque calentes
Mactavere focos: paucum sed fessa senectus
Sanguinis effudit jugulo, flammisque pepercit.

— *Jugularetur*. *Jugulare* quum volebant, vulnerare tantum poterant.

5. *Secus*. Male, non recte factum. Vid. Suet. Tib. 2. et ad hunc locum notas Casauboni. Consule etiam J. Fr. Gronov. ad Liv. VII, 6.

6. *Parcius*. Non satis profunde, est lentius.

7. *Catilina*. A. U. 690. Sallust.

illud si aqua non potuero, ruina exstinguam : quem quid aliud existimemus, quam conscientiae stimulis actum a se inchoatum parricidium¹ peregis- se?

4. Consternatum etiam Magii Chilonis² amentia pectus, qui M. Marcello datum a Cæsare spiritum³, sua manu eripuit : vetus amicus, et⁴ Pompeianae militiae comes, indignatus aliquem amicorum ab eo sibi praeferrī; Urbem enim a Mitylenis, quo se contulerat, repetentem, in Atheniensium portu pugione confodit, protinusque ad irritamenta vesaniae suae trucidanda tetendit; amicitiae hostis, divini beneficii interceptor, publicae⁵ religionis, quod ad salutem clarissimi civis recuperandam attinuit, acerba labes.

5. Hanc crudelitatem, cui nihil adjici posse videtur,

Catil. 31. Cicero pro Murena 25.

1. *Parricidium*. Sensus est : Catilina, quem stimuli conscientiae egerant, seu qui ipse negare non poterat scelus, voce sua improba inchoatum a se parricidium peregit. Manifeste opponuntur *inchoatum* et *peregis- se*. *Actum* non est substantivum, sed participium referendum ad *quem*, scilicet Catilinam. Pigh. *actum a se inchoati parricidii*; Vorst. *actum simulacrum a se inchoati parricidii*; sed *simulacrum* in MSS. non invenitur, et a glossatore sine dubio additum est. Itaque Kappius non dubitavit lectionem, quae et idoneis testibus nititur et huic loco convenit, revocare. Vid. ex. 6; *bis parricida, consilio prius, iterum spectaculo*.

2. *Chilonis*. A. U. 707. Cic. ad Att. 13; Liv. CXV. — *Amentia*. Non amentia tantum, sed summa perfidia et atrocissimum facinus : nam Magius se Marcelli amicum professus erat.

3. *Spiritum*. Nam Cæsar plurimum rogatu Marcellum in gratiam suam receperat. Vid. Cic. p. Marc. Sed ipse in patriam redire noluit, quod maluit ubique exsul, quam in patria sine libertate vivere. Deinde amicorum precibus motus, jam rediturus Romam erat, quum necaretur pugione. Magius enim invidia torquebatur, Marcellum multosque alios a Cæsare fuisse restitutos, se prætermis- sum. — *Mitylene* Lesbi urbs est, juxta Methymnam.

4. *Vetus amicus, et*. Pighius, quum in aliquot MSS. invenisset *vetus etiam Pompeianae*, audacter expunxit *amicus*, quod aptissimum est, et consentaneum ei quod sequitur, *amicitiae hostis*.

5. *Publica*. Nam Chilonis impietas in Marcellum ad rempubl. pertinere videbatur, quia universa civitas pro Marcelli salute magnopere laboraverat, testante Cicerone in orat. quam memoravimus.

C. Toranius atrocitate parricidii superavit¹: namque triumvirum partes sequutus, proscripti patris sui prætorii et ornati viri latebras, ætatem, notasque corporis, quibus agnosci posset, centurionibus edidit, qui eum persequuti sunt: senex de filii magis vita et incrementis, quam de reliquo spiritu suo sollicitus, *an incolumis esset*, et *an imperatoribus*² *satisfaceret*, interrogare eos cœpit: e quibus unus, *Ab illo*, inquit, *quem tantopere diligis, demonstratus, nostro ministerio, filii indicio occideris*; protinusque pectus ejus gladio trajecit; collapsus itaque est infelix³, auctore cædis quam ipsa cæde miserior.

6. Cujus fati acerbitem L. Villius Annalis⁴ sortitus, quum in campum ad quæstoria comitia filii descendens, proscriptum se cognosset, ad clientem suum confugit; sed ne fide ejus tutus esse posset, scelere nefarii juvenis effectum est: siquidem per ipsa vestigia patris militibus ductis, occidendum eum in conspectu suo objecit: bis parricida, consilio prius, iterum spectaculo.

7. Ne Vettius⁵ quidem Salassus proscriptus parum amari exitus, quem latentem uxor interficiendum, quid dicam⁶, tradidit, an ipsa jugulavit? Quanto enim levius est scelus, cui tantummodo manus abest?

1. *Superavit*. A. U. 710. Appian. Civil. 4; Oros. VI, 18.

2. *Imperatoribus*. Antonio, Lepido, Augusto, triumviris. Ex his exemplis patet, quam nefanda monstra dissoluta Romanorum vita tum temporis pepererit.

3. *Infelix*. MS. addit *pater*. Sed ex glossa.

4. *Sortitus*. An. U. 710. Appian. Civ. 4.

5. Eodem anno. Hic Vettius a triumviris proscriptus, quum ad potestas uxoris aedes profugisset, ab ea

non est admissus. Quare vehementi indignatione commotus, ne in persequentium manus perveniret, sibi gladio pectus transfixit, postesque crudelissima conjugis sanguine aspersit. Uxor igitur maritum non prodidit; sed suis manibus quodammodo jugulavit.

6. *Quid dicam*. Perizonius has voces vel utramque, vel saltem alterutram elegantius abesse putat. Immerito, et contra MSS. omnes. — *Quid dicam* sæpe legitur vel apud Cic. de N. Deor. I, 94; II, 129 et alibi.

DE IMPROBE DICTIS ET SCELERATE FACTIS EXTERNORUM.

1. Illud autem facinus, quia externum, tranquilliore affectu narrabitur¹: Scipione Africano patris et ²patrui memoriam gladiatorio munere Carthagine Nova celebrante, duo regii filii nuper patre mortuo, in arenam processerunt, pollicitique sunt, *ibi se de regno praeliaturus, quo spectaculum illud illustrius pugna sua facerent*: eos quum Scipio monuisset, *ut verbis, quam ferro*³ *dijudicare mallent, uter regnare deberet*, ac jam major natu consilio ejus obtemperaret, minor corporis viribus fretus, in amentia perstitit; initoque certamine, pertinacior impietas fortunæ judicio morte multata est.

2. Mithridates autem multo sceleratius⁴, qui non cum fratre de paterno regno, sed cum ipso patre bellum de dominatione gessit: in quo qui aut homines ullos adjuutores invenerit, aut deos invocare ausus sit, præ admiratione hæreo⁵.

3. Quanquam quid hoc, quasi inusitatum illis genti-

1. *Narrabitur.* An. U. 547. Liv. XXVIII, 21.

2. *Patrui.* P. et Cn. Scipionum, in Hispania interemptorum. — *Munere.* Sanguinem hominum profusum diis inferis et occisorum manibus gratissimum esse credidit veterum superstitio. *Munus* dictum, quod ex eo, quasi munere, voluptatem cepit populus, vel quod munus inferis afferre putabant. — *Filii.* Non fratres, sed patruels fratres fuisse, Liv. refert. Vid. XXVIII, 21.

3. *Dijudicare.* Id est, litem finire, dirimere. Sic Cicero ad Att. XIV; *nostras contentiones respublica dijudicabit.* Quidam MSS. *dijudicari.* Alii *dimicari, decernere, dimicare,* quod

postremum Perizon. et Torren. auctoris esse existimant, quia ipsum, quod quæsit Valerius, acumen in verbo *dimicare* continetur.

4. *Sceleratius.* Scil. egit; alii: *Mithridatis*, scil. facinus fuit m. s. Quia autem hoc nonnulli *Mithridatis* filio Pharnaci tribuunt, Rubenius putat legendum: *Mithridatis F. autem.* Vid. Dion. 37; Eutrop. VI, 10.

5. *Præ admiratione hæreo.* In quibusdam MSS. *præ admiratione habet.* Mendose. In Sus. et Palm. pro *hæret*, vel *habet*, legitur, non *definitio*, quod e glossemate ortum videtur. Plures MSS. et edd. pro *admiratione habetur*, id est, *habetur* pro re admiranda. Frustra.

bus miremur? quum Sariaster¹ adversus patrem suum Tigranem, Armeniæ regem, ita cum amicis consenserit, ut omnes dexteris² manibus sanguinem mitterent, atque eum invicem sorberent³: vix ferrent⁴ pro salute parentis tam cruenta conspiratione foedus facientem.

4. Sed quid ego ista consector, aut quid iis immoror, quum unius⁵ parricidii cogitatione cuncta scelera superata cernam? omni igitur impetu mentis, omnibus indignationis viribus, ad id lacerandum pio magis quam valido affectu raptor. Quis enim amicitiae fide exstincta genus humanum cruentis in tenebris sepelire conatum, profundo debitæ execrationis satis efficacibus verbis adegerit? Tu videlicet efferatæ barbariæ immanitate truculentior, habenas romani imperii, quas princeps parensque noster salutari dextera continet, capere potuisti? aut te compote furoris, in suo statu mundus mansisset? Urbem a Gallis captam, et trecentorum inclytæ⁶ gentis virorum

1. *Sariaster*. Alii sic narrant: Sariaster a patre deficiens, Pompeium in Armeniam vocavit, junctisque copiis patris regnum cum Pompeio expugnare cœpit. Tigranes audito Pompeii adventu, arcem regiam tradit amicis, ipse fretus humanitate Pompeii, supplex ad eum confugit. Gratia ejus impetrata, Pompeius patrem dextra, filium sinistra manu juxta se collocat, et regnum inter eos partitur. Id ægre ferens Sariaster, invitatus a Pompeio ad cœnam respondit: *Non sibi opus esse Pompeio, se alium Romanorum inventurum, cui carior esse possit*. Quibus verbis Pompeius iratus, in vincula eum jussit conjici, eumque postea in triumphum duxit.

2. *Dexteris*. Hoc teste Herodoto inter barbaros execrationis et juris-

jurandi mos fuit, quod et Catilina in conjuratione sua fecisse dicitur.

3. *Sorberent*. Alii *solverent*. Haud dubie male. Tacitus in simili re: *levi ictu cruorem eliciunt, atque invicem lambunt*. Vid. Minut. Fel. 30.

4. *Vix ferrent*. Gronovius emendat *vix ferrem*, quod Torrenio valde placet.

5. *Unius*. Loquitur de Sejani conjuratione adv. Tiberium, de qua Sueton. in vit. Tib. Hinc apparet etiam, Valerium post Velleium Patere scripsisse: hic enim Sejano adhuc superstiti valde adulatur. V. Josephi hist. XVIII, 13. A. U. 783. Dionys. 57; Tacit. 5.

6. *Inclytæ*. CCCVI. Fabii, soli adversus Veientes bellum suscipientes, apud Cremeram per insidias cæsi sunt, de quibus Ovid. Fast. II, 195:

strage fœdatam, Alliensem diem, et oppressos in Hispania Scipiones, Trasimenum lacum, et Cannas, bellorumque civilium domestico sanguine madentem Æmathiam, amentibus propositis furoris tui repræsentare et vincere voluisti; sed vigilarunt oculi deorum; sidera¹ vigorem suum obtinuerunt; aræ², pulvinaria, templa, præsentium numine vallata sunt; nihilque, quod pro capite³ Augusti, ac patria excubare debuit, torporem sibi permisit: et in primis auctor ac tutela nostræ incolumitatis⁴, ne excel-

*Hæc fuit illa dies, in qua Velentibus armis
Tercentum Fabii ter cecidero duo.
Una domus vires et onus suscepit urbis,
Sumunt gentiles arma professa manus.....
Nam puer impubes, et adhuc non utilis armis,
Unus de Fabia gente relictus erat:
Scilicet ut posses olim tu, Maxime, nasci;
Cui res cunctando restituenda foret.*

Strage fœdatam. Ita recte Torrenius restituit. Pigh. et Coler. ediderant *stragem fœdam*; sed contra codd. qui plerique habent *strage fœdatum*, ita ut *fœdatum* ad diem Alliensem referatur. Non melius. Quis enim credat Valerium ignorasse Alliensem diem, tam celebrem, ut existimaret illic cecidisse trecentos Fabios? Præstat igitur legere, *strage fœdatam*, et referre ad urbem, ut quæ fœdata sit strage Fabiorum, quod etiam suadere videtur copula *et*, qua Noster duas semper clades coniunxit; *urbem captam et Fabiorum cædem*; *Alliensem diem et Scipiones oppressos* .... — *Alliensem.* Nefastum diem, quo Romani apud Alliam a Gallis his cæsi fugatique sunt. — *Trasimenum.* Ubi temerarius et incautus Flaminius ab Hannibale cæsus. — *Æmathiam.* In Macedonia enim primum in pharsalicis campis, deinde in philippicis, bellorum civi-

lium procella detonuit. Sic Pighius ex Winch. rescripsit, quem deinde alii sequuti sunt. Mirum autem Kappio videtur, hoc modo Valerium de cæde Mariana et Sullana nihil dicere. Quare parum abest quin cum Torrenio, cui lectio Pighiana nimis poetica vel antiqua videtur, prætulerit lectionem editionum Pighio priorum et multorum MSS. *manantes furores*; ita ut *furores* metonymice pro furiosis auctoribus posuerit, et intellexerit auctores bellorum civilium furore instinctos, quos amenti et majore etiam furore percito Sejano opponat. Sæpe enim apud Nostrum adjuncta pro subjectis ponuntur, vel hoc ipso capite, ext. 2, *pertinacior impietas*, pro homine pertinacius impio.

1. *Sidera.* Scil. Jul. Cæsaris; aut ita dicere poterat, quod futurorum ex astris præsagus fuerit Tiberius.

2. *Aræ.* I. e. cuncta numina tunc pro imperatoria salute vigilarunt, et inprimis Jupiter.

3. *Augusti.* Non Octaviani; sed ad ipsum Tiberium nomen Cæsaris et Augusti translatus erat.

4. *Incolumitatis.* Addunt nonnulli *Jupiter*, quod a sciolo Pighius appositum censet. Non enim Jovem,

lentissima merita sua totius orbis ruina collaberentur, divino consilio providit: itaque stat pax, valent leges, sincerus privati ac publici officii tenor servatur. Qui autem hæc violatis amicitiae foederibus tentavit subvertere, omni cum stirpe sua populi romani viribus¹ obtritus, etiam apud inferos, si tamen illuc receptus est, quæ meretur, supplicia pendit.

CAPUT XII.

De mortibus non vulgaribus Romanorum.

1. Tulli Hostilii regis. — 2. Duarum matrum. — 3. M. Juventii Thalnae eos. — 4. Q. Lutatii Catuli. — 5. L. Cornelii Merulæ. — 6. Herennii siculi. — 7. Licinii Macri. — 8. Cornelii Galli et T. Haterii.

De mortibus non vulgaribus Externorum.

1. Comæ, fratris Cleonis fugitivorum ducis. — 2. AEschyli poetae. — 3. Homeri. — 4. Euripidis. — 5. Sophoclis. — 6. Philemonis. — 7. Pindari. — 8. Anacreontis. — 9. Milonis Crotoniatae. — 10. Polydamantis Scotusæ.

DE MORTIBUS NON VULGARIBUS ROMANORUM.

Humanæ autem vitæ conditionem præcipue primus et ultimus dies continet, quia plurimum interest, quibus auspiciis inchoetur, et quo fine claudatur; ideoque cum demum felicem fuisse judicamus, cui et accipere lucem

sed ipsum Tiberium, cui h. l. adulatur, auctorem ac t. n. i. appellat. — *Merita*. Regnante Augusto tandem pax fuit in toto terrarum orbe, quo in statu etiam Tiberius acceperat imperium.

1. *Viribus*. Ita omnes libri. Pighius, quum in Camp. invenisset lapidibus, audacter edidit pedibus.

— *Obtritus*. Triduo jacuerunt Sejani filiorumque occisorum cadavera in ripa, ut ait Juvenal. sat. X, ludibrio vulgi exposita. — *Receptus est*. Formula hæc de flagitiosissimis quibusque olim usurpata: si tamen ab orco receptus est. Plant. Most. II, 268. Quem propterea Orcus ad se recipere noluit.

prosperare, et reddere placide contigit. Medii temporis eursus, prout fortuna 'gubernaculum' rexit, modo aspero, modo tranquillo motu peragitur, spe semper minor, dum et cupide votis extenditur, et fere sine ratione consumitur; nam et si eo bene uti velis, etiam parvum amplissimum efficies, numerum annorum multitudine operum superando: alioqui quid attinet inertī mora gaudere, si magis vitam exigis, quam approbas? sed ne longius evager, eorum mentionem faciam², qui non vulgari genere mortis absumpti sunt.

1. Tullus Hostilius fulmine ictus, cum tota domo conflagravit³: singularem fati sortem, qua accidit, ut columen urbis, in ipsa urbe raptum, ne supremo quidem funeris honore a civibus decorari posset, cælesti flamma in eam⁴ conditionem redactum, ut eosdem penates, et regiam, et rogam, et sepulcrum haberet.

2. Vix verisimile est, in eripiendo spiritu idem gaudium potuisse, quod fulmen; et tamen idem⁵ valuit Nuntiata enim clade, quæ ad lacum Trasimenum inciderrat, altera mater sospiti filio ad ipsam portam facta obviam, in complexu ejus exspiravit⁶: altera quum falso mortis filii nuntio domi mœsta sederet, ad primum conspe-

1. *Gubernaculum.* Fortunæ simulacrum cum cornu copiæ et gubernaculo fingeatur, tamquam ea, quæ opes tribueret et humanarum rerum regimen obtineret. — *Minor.* Vitæ cursus plerumque spe brevior est. Nam multi longiorem vitam sibi præsumunt, sive sine ratione vitam transigunt.

2. *Eorum mentionem faciam.* Pigh. Col. et Vorst. libet eorum mentionem facere, quod unde ortum sit ostendit Paris. prim. sed ne longius vagari libeat, eorum mentionem faciam.

3. *Conflagravit.* A. U. 1113. Liv. I. vol. I, pag. 97, nostræ ed. Dionys. 3. Sunt, qui incensam domum insidiis Anci adscribant.

4. *In eam conditionem.* Alii, in eadem conditione.

5. *Idem valuit.* Id est, gaudium valuit spiritum eripere, sicut fulmen. Pigh. Coler. et Vorst. dederant potuit.

6. *Exspiravit.* A. U. 536. Liv. XXII, 7; Plin. VII, 32 et 53; Gell. III, 15. Olim ante complexu omittebatur præp. in; perperam.

ctum redeuntis exanimata est. Genus casus inusitatum : quas dolor non exstinxerat, lætitia consumpsit¹.

3. Sed minus miror, quod mulieres. M. Juventius Thalna² cos. collega Ti. Gracchi cos. iterum, quum in Corsica, quam nuper subegerat, sacrificaret, receptis literis decretas ei a senatu supplicationes³ nuntiantibus, intento illas animo legens, caligine orta, ante foculum collapsus mortuus humi jacuit : quem quid aliud quam nimio gaudio enectum putemus? en cui⁴ Numantia, aut Carthago excidenda traderetur!

4. Majoris aliquanto spiritus dux Q. Catulus⁵, cimbrici triumphi C. Mario particeps a senatu datus, sed exitus violentioris; namque ab hoc eodem Mario postea propter civiles dissensiones mori jussus⁶, recenti calceillito, multoque igni percalefacto cubiculo se inclusum peremit : cujus tam dira necessitas maximus Marianæ gloriæ rubor existit.

5. Qua tempestate reipublicæ L. quoque Cornelius Merula consularis⁷, et flamen Dialis, ne ludibrio insolent-

1. *Consumpsit*. Non autem, quasi cor in lætitia a sanguine deseratur, in dolore ad cor sanguis accurrat, ut vult Oliverius : sed potius ob apoplexiam quamdam, cujus omnes vehementiores effectus causa esse possunt.

2. *Thalna*. Ann. Urb. 590. Plin. VII, 53.

3. *Supplicationes*. Quare etiam triumphis spes illi erat; præcedebant enim supplicationes triumphum.

4. *Cui*. Hoc ironice dictum; quid? si Numantiam aut Carthaginem sustulisset.

5. *Catulus*. A. U. 652. Cic. Tusc. I; Juven. sat. 8. A. U. 666; Plut. in Mario; Appian. Civ. I; Vellei, II, 22; Augustin. de C. D. III. Catulus,

Marii collega in IV consulatu, plurimum ad victoriam contulerat, et in ejus castra spolia et signa post cæsos hostes delata sunt, plurimi etiam victoriam ei tribuerunt; quod Marii invidiam movit adeo, ut Catulus sæva hac Marii voce, *moriatur*, finire vitam coactus sit. Alii veneno, alii ignis haustu extinctum referunt. Facillimum putabant et dolore carens illud mortis genus, quod tradit Valerius.

6. *Mori jussus*. Nam Catalus sequutus fuerat partes Mario adversas. — *Calce illito*. Florus : *Catulus se ignis haustu ludibrio hostium exemit*. Diversus ab Augustinus de Civ. Dei III, *haustu veneni scribens*.

7. *Consularis*. A. U. 666. App.

tissimis victoribus esset, in Jovis sacrario venis incisis contumeliosæ mortis denuntiationem effugit, sacerdotisque sui sanguine vetustissimi foci maduerunt.

6. Acer etiam et animosus vitæ exitus Herennii¹ siculi, quo C. Gracchus et aruspice, et amico usus fuerat; nam quum eo nomine in carcerem duceretur, in ejus postem illiso capite, in ipso ignominix aditu concidit, ac spiritum posuit: uno gradu a publico supplicio, manuque carnificis citerior².

7. Consimili impetu mortis C. Licinius Macer³, vir prætorius, Calvi pater, repetundarum reus, dum sententiæ dicerentur, in Mænianum conscendit: siquidem quum M. Ciceronem, qui id judicium cogebat⁴, prætextam ponentem vidisset, misit ad eum qui diceret, se non damnatum, sed reum periisse, nec sua bona hastæ posse subjici; ac protinus sudario, quod forte in manu habebat, ore et faucibus coartatis, incluso spiritu pœnam morte præcurrit: qua cognita re Cicero de eo nihil pronuntiavit. Igitur illustris ingenii orator⁵ et ab inopia rei

I; Flor. III, 22; Augustin. de C. D. III, 17. — *Tempestas* fuit Marianus tumultus.

1. *Siculi*. A. U. 632. Vellei. II, 7, 2.

2. *Citerior*. Parum absfuit quidem, quin in carcerem detrusus necaretur a lictore; sed ille prævenit.

3. *Macer*. Ann. U. 687. Cic. ad Att. I, 4. Hic Licinius cum Cicerone quoad eloquentiam conferebatur. — *Dicerentur*. Pighius: *diriberentur*. Hæc vox quidem sæpissime occurrit: e. g. *diribere tabellas* dicebatur, qui tabellas judicibus ternas, nempe absolutionis, damnationis et ampliationis distribuebat. Erant etiam in comitiis *diribitores*, qui populo centuriationem distribuebant tabellas.

Apud Ciceronem legitur etiam *diribitio*. Sed num dici possit *diribere* sententias, incertum. — *Mænianum*. Locus judicii ab ædibus Mæni denominatus. Quum enim Mænius ædes suas vendidisset, ut esset locus, ubi judicia exercerentur, columnam sibi reservavit, quam etiam tabulatis circumdedit, ut inde posset gladiatorum munus spectare cum suis.

4. *Cogebat*. Judices congregabat. — *Ponentem*. Se parantem ad agendum.

5. *Illustris ingenii orator*. C. Licinius Calvus filius, insignis orator, primum Ciceronis inimicus, deinde amicus. — *Inopia*. Si enim damnati bona sub hasta essent vendita, ad inopiam ejus familia fuisset redacta,

3. Non vulgaris etiam Homeri mortis causa¹ fertur : qui in insula, quia quæstionem a piscatoribus propositam solvere non potuisset, dolore absumptus creditur.

4. Sed atrocius aliquanto Euripides finitus² : ab Archelai enim regis cœna in Macedonia domum hospitem repetens, canum morsibus³ laniatus obiit : crudelitas fati tanto ingenio non debita.

5. Sicut illi excessus illustrium poetarum et moribus et operibus indignissimi, Sophocles⁴ ultimæ jam senectutis, quum in certamine tragœdiam dixisset, ancipiti sententiarum eventu diu sollicitus, aliquando tamen una sententia victor, causam mortis gaudium habuit.

6. Philemonem autem vis risus immoderati⁵ abstulit : paratas ei ficus, atque in conspectu positas asello consumente, puerum, *ut illum abigeret*, inclamavit ; qui quum jam comestis omnibus supervenisset ; *Quoniam*, inquit, *tam tardus fuisti, da nunc merum*⁶ *asello* ; ac protinus urbanitatem dicti crebro anhelitu cachinnorum prosequutus, senile guttur salebris⁷ spiritus prægravavit.

Αἰσχύλος Εὐφορίωνος, Ἐλευσινίης ἐκᾶς
αἰῆς

Καίται, κυδαίνων σήματι Τρινακρίην.

1. *Causa*. Plut. in vit. sed Herodotus aliter. — Fuit ænigma piscatorum (venamur bis quinis canibus ; quod cepimus, perdimus ; quod quærimus, habemus) mortis causa ; scilicet dolore confectus periit, quod illud interpretari non potuisset.

2. *Finitus*. Suidas. Gell. XV, 20. Ovid. ibid. 597. vol. VIII, pag. 00, nostræ editionis. Hygin. fab. 247. Ælian. XIII, 4. *Finiri* pro *mori*. Vid. III, 2 ; externa, 6 ; Just. lib. XXVII, cap. 3, §. 12.

3. *Morsibus*. Canum a quodam æmulo immissorum : ex vulneribus mors insequuta est, quam Archel. ve-

hementer doluit, et illacrimatus est.

4. *Sophocles*. V. Lucian. in Macrobiis ; Plin. VII, 13.

5. *Abstulit*. Conf. Suidas et Lucian. in Macrobo.

6. *Merum*. Parum vinum ut bibat, ne illi ficus noceant, quæ bibentibus aquam nocere solent.

7. *Salebris spiritus*. Asperitatibus spiritus anhelitum ipsi adimentibus. Kappius sic explicat : modo concitatore, modo remissione spirita Philemon guttur nimis gravavit. Torrenius malit, *guttur salubri spiritu privavit*, dum crebro anhelitu illud concutiens ipsam nimium agitati spiritus vehementiam sibi lethiferam sensit. Certe recepta lectio admodum obscura est.

7. At Pindarus¹, quum in gymnasio super gremium pueri, quo unice delectabatur, capite posito quieti se dedisset, non prius decessisse cognitus est, quam gymnasiarcha claudere jam eum locum volente, nequidquam excitaretur: cui quidem crediderim eadem benignitate deorum et tantum poeticæ facundiæ, et tam placidum vitæ finem attributum.

8. Sicut Anacreonti² quoque, quamvis statum humanæ vitæ modum supergresso; quem uvæ passæ succo tenues et exiles virium reliquias foventem, unius grani pertinacior in aridis faucibus humor absumpsit.

9. Jungam illos, quos et propositum, et exitus pares fecit: Milo Crotoniates, quum iter faciens quercum in agro cuneis adactis fissam vidisset, fretus viribus, accessit ad eam, insertisque manibus divellere conatus est: quas arbor excussis cuneis in suam naturam revocata compressit, eumque cum tot³ gymniciis palmis lacerandum feris præbuit.

10. Item Polydamas⁴ athleta tempestate speluncam subire coactus, nimio et subito incursu aquæ labefacta ea ac ruente, cæteris comitibus fuga periculum vitanti-

1. *Pindarus*. Vid. Suidas et Hesychius. — *Gymnasiarcha*. Vid. supra, LX, 10, ext. 2.

2. *Anacreonti*. In Teio, Samo atque Athenis dulcia sua carmina cecinerat. Terminos humanæ vitæ, quos alii attingunt, jam supergressus erat. Vid. Plin. V, 7. — *Quamvis... supergresso, quem... foventem*. Hoc a Pighio est, quem omnes alii sequuti sunt. Kappius non dubitat quin Valerius scripserit *quem bis... supergressum; dum... foveret*, id est, qui quum ad summam jam pervenisset senectutem, et vitæ humanæ terminos longe jam supergressus esset,

tamen inusitato mortis genere tandem periit, dum succo uvæ passæ exiles vires fovere vellet. *Status humanæ vitæ modus* est ætas, quam homines plerumque attingere solent, non vero *seculi spatium*, uti Perizonius ex Petronio observat; qui ideo frustra colligit, Anacreontem plus centum annis vixisse.

3. *Tot gymniciis palmis*. Sexies aut septies vicerat in certaminibus. Vid. Gell. XV, 16; Ovid. in Ib. 611; Strabo, VI; Suidas; Solin. 4.

4. *Polydamas*. Vid. Pausan. et Suidas. — *Vitantibus*. Sic ex ed. vet. Kappius restituit. Nonnulli le-

bus, solus restitit, tamquam humeris suis totius ruinæ molem sustentaturus; sed pondere omni corpore humano potentiore pressus, imbris [causa]¹ petitam latebram, dementis fati sepulcrum habuit. Possunt hi præbere documentum, nimio robore membrorum, vigorem mentis hebescere, quasi abnuente natura utriusque boni largitionem; ne supra mortalem sit felicitatem, eundem et valentissimum esse, et sapientissimum.

CAPUT XIII.

De cupiditate vitæ Romanorum.

1. M. Aquilii legati consularis. — 2. Cn. Carbonis cos. 3. — 3. C. Junii Bruti procos.

De cupiditate vitæ Externorum.

1. Xerxis Persarum regis. — 2. Masinissæ Numidiæ regis. — 3. Alexandri Phæreorum regis. — 4. Dionysii Siciliæ tyranni.

DE CUPIDITATE VITÆ ROMANORUM.

Verum quia excessus e vita et fortuitos, et viriles, quosdam etiam temerarios oratione attigimus, subjiciamus nunc æstimationi enerves et effeminatos, ut ipsa comparatione pateat, quanto non solum fortior, sed etiam sapientior mortis interdum², quam vitæ, sit cupiditas.

gunt *vitantibus, egressis*, ubi *egressis* ex glossa ortum, uti jam vidit Perizonius. Torrenius sibi persuadet, utrumque a Valerio profectum esse, quod Kapp. nullo modo credere potest.

1. *Imbris causa*. Sic Pighius alii-que. Aldus *imbribus*, id est, quum imbres essent, omisso *causa*. Plures

MSS. *imbris*, quod Kappius pro *imbribus* dictum existimat, sicut *poematis* pro *poematibus*. Quare *causa* uncis inclusum est. — *Dementis fati*. Mortis per dementiam initæ: nunquam aliud sortitus est sepulcrum.

2. *Interdum*. Recte addit *interdum*. Non enim semper mortis cupiditas fortis, nec vitæ, enervis animi est:

1. M. Aquilius¹, quum sibi gloriose exstingui posset, Mithridati maluit turpiter servire: quem ne aliquis³ merito dixerit pontico supplicio, quam romano imperio digniorem? quoniam commisit, ut privatum opprobrium publicus rubor existeret.

2. Cn. quoque Carbo magnæ verecundiæ est latinis annalibus²: tertio in consulatu suo jussu Pompeii in Sicilia ad supplicium ductus, petiit a militibus demisse et flebiliter, ut sibi alvum levare, priusquam exspiraret, liceret, quo miserrimæ lucis usu diutius frueretur, eo³ usque moram trahens, donec caput ejus sordido in loco sedentis abscinderetur. Ipsa verba tale flagitium narrantis secum luctantur; nec silentio amica⁴, quia occultari non merentur; nec relationi familiaria, quia dictu fastidientia sunt.

3. Quid? Brutus exiguum et infelix momentum vitæ quanto dedecore emit⁵! qui a Furio, quem ad eum occidendum Antonius miserat, comprehensus, non solum cervicem gladio subtraxit, verum etiam constantius eam præbere admonitus, ipsis his verbis juravit: *Ita vivam*⁶,

nec spernenda, maximum hominis bonum, vita; sed omni potius solertia servanda.

1. *Aquilius*. Ann. U. 665. Liv. LXXVIII; Appian. Mithridat.; Plut. in Sulla; Cic. p. leg. Man. 5. Aquilius, quum infeliciter pugnasset, maluit captus in servitutem regis venire, quam fortiter pugnando, aut mortem sibi inferendo interire. — *Exstingui posset*. Alii, mortem consciscere posset, forte ex interpretatione *trou exstingui*. — *Quem ne aliquis*. Variant MSS. Alii, quem non quis; al. quem aliquis; al. quem quis non immerito, quod Kappius prætulit. Perizonius legit, quem ne aliquis.

2. *Annalibus*. Anno Urbis conditæ 671. Liv. lib. LXXXIX; App.

Bell. Civ. c. 1; supra, I. V, c. 3, n. 5.

3. *Eo usque*. Libri variant inter *eoque* et *eo usque*. Utrumvis eligatur, explicandum erit *eo*, ob id. Attamen *donec*, quod sequitur, arguere videtur solum *eo* hic non sufficere, sed addi oportere *usque*. Vid. I, 7, ext. 5.

4. *Amica*. Quia nullo modo tacendum sit, quum reprehensionem mereatur. — *Relationi*. Non *relatione*, ut Pighius et alii ediderunt. *Familiaria* et quod præcedit *amica*, eum casum omnino requirit. Unus Brand. *orationi*. Male.

5. *Emit*. A. U. 710. Dionys. 46; Liv. CXX; App. 3.

6. *Vivam*. Ita mihi contingat vivere, ut cervicem constantius præ-

dabo. O fati cunctationem ærumnosam! o jurandi stolidam fidem! Sed hos tu furores, immoderata retinendi spiritus dulcedo, subjicis, sanæ rationis modum expugnando, quæ vitam diligere, mortem non timere præcipit.

DE CUPIDITATE VITÆ EXTERNORUM.

1. Eadem Xerxem¹ regem pro totius Asiæ armata juventute, quod intra centum annos esset obitura, profundero lacrymas coegisti; qui mihi specie alienam; revera suam conditionem deplorassee videtur, opum magnitudine, quam altiore animi sensu felicior; quis enim mediocriter prudens mortalem se natum fleverit?

2. Referam nunc eos², quibus aliquos suspectos habentibus exquisitor sui custodia quæsitæ est; nec a miserrimo, sed ab eo, qui inter paucos felicissimus fuisse creditur, incipiam: Masinissa rex³, parum fidei in pectoribus hominum reponens, salutem suam custodia canum⁴ vallavit.

bebo. Hoc confirmavit fere mentis impos, juramento. Quum enim jam mori deberet, stultum erat per vitam jurare. Formula autem vetus est: *Ita vivam, dabo, seu ut dabo.* Vide Senecam, ep. 83; Ciceronem ad Atticum, V, 15.

1. *Xerxem.* Vid. Herodot. 7. Quum Xerxes ingentem suum exercitum in patente campo de superiore loco conspiceret, in eam cogitationem venit, ut diceret, intra C annos eorum neminem fore superstitem; quibus verbis et suæ vitæ breviter deploravit.

2. *Referam nunc eos.* Ed. vet. aliæque cum MSS. hoc loco novum caput incipiunt hoc titulo: *Quam exquisita custodia usi sint, quibus suspecti domestici fuere.*

3. *Masinissa rex.* Addunt quidam

Numidarum, et populi romani amicissimus, quod Pighius ejecit, utpote natum ex aliquo glossemate otioso.

4. *Canum.* Vid. Plin. VIII, 40. De canibus mira narrantur: v. c. Garamantum regem ducenti canes ab exilio reduxerunt, præliantes adversus resistentes. Colophonii et Castabalenses canibus in bella ductis, primas acies instruxerunt. Appio Junio et Ap. Sisio coss. damnatum dominum canis, quum abigi non posset, comitatus in carcerem, mox percussus, ululatu prosequutus est; quumque ex miseratione quorundam potestas ei cibi fieret, ad os defuncti escam tulit: ultimo inde dejectum in Tiberim cadaver innatans sustentare conatus est. Lysimaehi regis canis accenso rogo domini flammæ se iniecit, et pariter

Quo tam late patens imperium? quo tantus ¹ liberorum numerus? quo denique tam arcta benevolentia constricta romana amicitia, si ad hæc tuenda nihil canino latratu ac morsu valentius duxit?

3. Hoc rege infelicioꝝ Alexander², cujus præcordia hinc amor, hinc metus torserunt; nam quum infinito ardore conjugis Thebes teneretur, ad eandem ex epulis in cubiculum veniens, barbarum compunctum notis ³ threiciis, stricto gladio jubebat anteire, nec prius se ibidem lecto committebat, quam a stipatoribus diligenter esset scrutatus: supplicium irato deorum numine compositum, neque libidini, neque timori posse imperare. Cujus timori eadem et caussa, et finis fuit; Alexandrum enim Thebe pellicatus⁴ ira mota interemit.

4. Age, Dionysius Syracusanorum tyrannus⁵ hujusce tormenti quam longa fabula! qui duodequadragesimo annorum dominationem in hunc modum peregit: submotis amicis, in eorum locum ferocissimarum gentium homines, et a familiis locupletum⁶ electos prævalidos servos, quibus latera sua committeret, substituit; tonsorumque metu,

igne absumptus est. Quomodo Hispani in America occupanda canibus sint abusi, constat.

1. *Liberorum*. Quorum quinquaginta ei tribuunt. — *Numerus*. Ita plerique MSS. Viri tamen docti malint casum quartum, quem libri quidam præferunt, tantum numerum.

2. *Alexander*. Cic. Offic. III, 7; de Inv. II, 49; Epp. ad fam. IX, 22; Diodor. Sic. XVI. Hic fuit Alexander Phææus. Nepos, XVI, 5, 1, p. 169, vol. XVII nostræ collectionis; Ælian. lib. XIV, cap. 40.

3. *Threiciis*. Thraces enim servis suis fugitivis notas candenti ferro inusserunt. Sed et alii Thraces qui-

busdam stigmatibus, tamquam fortitudinis insignibus, se pungere solebant. Ejusmodi signis afficere corpora, Israelitis fuit vetitum. Quod ornamenti causa apud complures barbaros et nunc locum habet.

4. *Pellicatus*. Adulterii.

5. *Tyrannus*. Vide Ciceronem, Tusculan. Quæst. lib. V, cap. 20; Offic. II, 17; Diodor. Sicul. XX; Plut. in Dione; Ælian. IV, 18.

6. *A familiis locupletum*. Mos ille tyrannorum non præteritus a Plutarcho de republ. VIII. — *Substituit*. Nonnulli MSS. cum edit. vet. *sustinuit*. Pigh. et Coler. *substitit*. Male.

tondere filias suas docuit: quarum ipsarum¹, postquam adultæ ætati appropinquabant, manibus ferrum non ausus committere, instituit, ut candentium juglandium putaminibus barbam sibi et capillum adurerent; nec securiorem maritum egit, quam patrem; duarum enim eodem tempore, Aristomaches syracusanæ et locrensis Doridis, matrimoniis illigatus, neutrius unquam, nisi excussæ², complexum petiit; atque etiam cubicularem lectum, perinde quasi castra, lata fossa cinxit: in quem se ligneo ponte recipiebat, quum forem cubiculi extrinsecus a custodibus opertam, interior rem claustro ipse diligenter obserasset.

CAPUT XIV.

De similitudine formæ Romanorum.

1. Cn. Pompeii Magni cum Vibio et Publicio. — 2. Cn. Pompeii Strabonis cum Menogene coquo. — 3. P. Scipionis Nasicæ cum Serapione victimario. — 4. P. Lentuli et Q. Metelli coss. cum Spinthere et Pamphilo histrionibus. — 5. M. Messallæ et C. Curionis cum Menogene et Burbuleo scenicis.

De similitudine formæ Externorum.

1. Antiochi regis Syriæ cum Artemone quodam. — 2. Hybreæ oratoris cum servo Cymæorum publico. — 3. Siculi piscatoris cum prætore romano.

DE SIMILITUDINE FORMÆ ROMANORUM.

De similitudine autem oris, et totius corporis, ³ altiore

1. *Ipsarum*. Pighius hanc vocem expunxit. Male. Etenim non nihil valet *ipsarum* ad exprimendam tyranni diffidentiam, qui ne suis quidem filiabus vitam committere ausus est. Immo Cicero in hac ipsa re, Tusc. V, et tamen ab illis ipsis ferrum removit. — *Juglandium*. Sic expresse ed. vet. Quidam *juglandium ac nucum putaminibus*. Ex glossa. Vorstius conjicit *juglandium nucum*; quod illi *nux juglans* per appositionem

dici posse videtur, ut *nux castanea* apud Virgil. A qua conjectura Torrenius non abhorret. Num *juglans* idem sit ac *Jovis glans*? Vid. Macrobi. II, 14; et Gravius Bassus de Significatione verborum.

2. *Excussæ*. Probe pervestigatæ, an ferrum haberet. De *Doride*, vid. Ælian. IX, 8; XIII, 10. Pighius, Colerus et Thysius *Cloridis*, minus recte, et contra libros.

3. *Altiore*. Alludit forsitan ad Ana-

doctrina præditi subtilius disputant, eorumque alii in ea sunt opinione, ut existiment, illam origini et contextui sanguinis respondere; nec parvum argumentum ex cæteris animalibus trahunt, quæ fere gignentibus similia nascuntur: alii negant certam hanc esse naturæ legem, sed species mortalium, prout fortuita sors conceptionis obtulit, attribui; atque ideo plerumque ex speciosis deformes, et ex robustis invalidos partus edi. Verum quoniam ista quæstio in ambiguo versatur, pauca inter alienos conspectæ similitudinis exempla referemus.

1. Magno Pompeio Vibius¹ ingenuæ stirpis, et Publicius libertinus ita similes fuerunt, ut permutato statu et Pompeius in illis, et illi in Pompeio salutari possent; certe quocunque aut Vibius, aut Publicius accesserant, ora hominum in se obvertebant, unoquoque speciem amplissimi civis² in personis mediocribus annotante: quod quidem fortuitum ludibrium, quasi hereditarium ad eum penetravit.

2. Nam pater quoque ejus³ eousque Menogenis, coqui sui, similis esse visus est, ut vir et ferox animo, et præpotens armis, sordidum ejus nomen repellere a se non valuerit.

3. Eximiæ vero nobilitatis adolescens Cornelius⁴ Scipio, quem plurimis et clarissimis familiæ suæ cognominibus abundaret, in servilem *Serapionis* appellationem vulgi sermone impactus est, quod hujusce nominis victimario

ragone hominomeriam, quæ est omnium membrorum similitudo in rebus arandis, id est, ex ossibus, sanguine et medullis, ut Servius interpretatur. Vid. Plin. VII, 112, et Plat. de philos. placitis, V, 11 et 12.

1. *Vibius*. Solin. V. — *Ingenuæ*. Sed e plebe. Vid. Plin. l. c.

2. *Civis*. Scilicet Pompeii.

3. *Ejus*. Strabo, a specie oculorum hoc cognomen adeptus. Alii volunt, eum ab eodem Menogene Strabone sic fuisse cognominatum. Vid. Plin. l. c. An. U. 664.

4. *Scipio*. Nasicæ, cujus præcipue consulatus ann. U. 615 laudatissimus fuit. — *Victimario*. Hic erat sacerdotum minister, varia sacrifici-

quam similis erat. Nec illi aut morum probitas, aut respectus tot imaginum, quo minus hac contumelia adspergeretur, opitulata sunt.

4. Generosissimum consulatus collegium¹ Lentuli et Metelli fuit : qui ambo in scena propter similitudinem histrionum propemodum spectati sunt; sed alter ex quodam secundarum cognomen *Spintheris* traxit : alter, nisi *Nepotis* a moribus² accepisset, Pamphili tertiarum, cui simillimus esse ferebatur, habuisset.

5. At M. Messalla consularis et censorius, *Menogenis*³; Curioque omnibus honoribus abundans, *Burbulei* : ille propter oris adspectum, hic propter parem corporis motum, uterque scenici nomen coactus est recipere.

DE SIMILITUDINE FORMÆ EXTERNORUM.

1. Abunde sint hæc de domesticis, quoniam et personis sunt excellentia, et non obscura notitia celebrantur. Regi Antiocho⁴ unus ex æqualibus, et ipse regiæ stirpis,

cantibus ministeria præstans. Plin. l. cit. Serapionem vile mancipium negotiationis suaræ fuisse scribit. E Livio cognoscimus, ab irridente Curiatio trib. pleb. hoc ei cognomen impositum esse. Vid. Liv. LV.

1. *Generosissimum consulatus collegium*. Ita Pighius, ex plerisque MSS. Alii *generosissimus consulatus collegio*; quod magis placet Gronovio, qui tamen ex vet. edd. et MSS. legendum putat, *generosissimus consulatus, collegium*. — *Lentuli*. An. U. 696. Lentulus hic Spinther est, qui consul de Cicerone ab exsilio revocando retulit et postea proconsule in Ciliciam est profectus. Spinther autem fuit histrio, isque secundarum partium. Nimirum in

scena alii primarum, alii secundarum, alii tertiarum partium actores dicebantur. Vid. Cic. Verr. I.

2. *Moribus*. Colerus et Perizon. legendum putant a *majoribus*. Sed rectius Kappius, Nepotem dictum esse a moribus : nam luxuriosos homines sæpe *nepotes* vocarunt. Hinc *nepotatus*, ἀσώτια. — *Tertiarum*. Quidam *retiarii*. Male. Non enim de gladiatoribus sed de histrionibus loquitur Valerius. Leid. quint. *tertiarii*, quod quidem viri docti malint.

3. *Menogenis*. Vid. Plinius, VII, 12; Solin. V. Anno Urbis conditæ 698. cens. Messalla; ann. U. 577, cos. Curio.

4. *Antiocho*. Vid. Polybium ex c

nomine Artemon, perquam similis fuisse traditur: quem Laodice, uxor Antiochi, interfecto viro, dissimulandi sceleris gratia, in lectulo perinde quasi ipsum regem ægrum collocavit; admissumque universum populum, et sermone ejus et vultu consimili fefellit; credideruntque homines ab Antiocho moriente Laodicen et natos ejus sibi commendari.

2. Hybream¹ autem Mylasenum, copiosæ atque concitatæ facundiæ oratorem, Cymæorum servo strigmenta gymnasii colligenti tam similem ferunt, ut tantum non germanum fratrem totius Asiæ oculi assignarent; ita lineamentis oris et omnium membrorum compares erant.

3. Ille vero, quem in Sicilia prætoris admodum similem fuisse constat, petulantis fuit animi²: proconsule enim dicente, *mirari se, quapropter sui tam similis esset, quum pater suus in eam provinciam nunquam accessisset: At meus*, inquit, *Romam frequenter accessit*. Joco namque lacesitam matris suæ pudicitiam, invicem suspicionem in matrem ejus rejecta³, audacius, quam virgis et securibus subjecto conveniebat, ultus est.

leg. cap. 140. — *Regiæ stirpis*. Juxta alios e syriaca plebe fuit.

1. *Hybream*. Hybreas, egregius orator, discipulus fuit Diotrophæ Antiocheni, coævus Strabonis. Vid. ejus l. XIII; et Plut. in Anton. — *Mylasenum*. Mylasa est urbs Cariæ; Cyme, Æolidis. — *Cymæorum*..... *strigmenta*. *Strigmenta* sunt sordes, quæ ex athletarum aliorumque in gymnasiis se exercentium corporibus detergebantur. Plin. XV, 4; habet *strigmenta olei*. Aldus ediderat *gymnicorum stramenta*. Sed contra omnes MSS. — *Tantum non*. Hæc vocabula Pighius ex MSS. omisit, nec habet ea ed. vetus. Alii *tanquam*. Multi deinde *assignarunt*,

non recte, judice Vorstio, quod præcedit *ut*; unde Torrenius conjicit, *assignarint*.

2. *Animi*. Vid. Plin. VII, 12. Solin. V, hæc narrat: "Piscator sculus proconsuli Suræ præter alia etiam rictu oris comparabatur, ita ut in eodem vocis impedimento et tardatæ sonus linguæ naturalibus offenculis congruerent." Jocosum vero responsum Macrobius in Augustum refert.

3. *Rejecta*. Alii: *regeſta*. Dicitur enim: *regerere invidiam*, Quint. XI, 1, 22; *crimen*, Senec. Hippol. 718. Convenientior autem est Valerii dicendi modo paronomasia: *rejecta*, *subjecto*.

CAPUT XV.

*De his qui per mendacium se in alienas familias inseruerunt
apud Romanos.*

1. L. Equitius Firmianus. — 2. Herophilus medicus equarius. — 3. Octaviae eororis Aug. falsus filius. — 4. Q. Sertorii falsus filius. — 5. Trebellius Calca. — 6. Cn. Asinius Dio falsus.

*De his qui per mendacium se in alienas familias inseruerunt
apud Externos.*

1. Rubria mediolanensis falsa. — 2. Ariarathes Cappadociae rex falsus.

DE HIS QUI PER MENDACIUM SE IN ALIENAS FAMILIAS
INSERUERUNT APUD ROMANOS.

Sed tolerabilis hæc, et uni¹ tantummodo anceps temeritas; quod sequitur impudentiæ genus, nec ferendum ullo modo; periculique tum privatim, tum etiam publice late patentis.

1. 2. Nam ut² Equitiæ, Firmo piceno monstrum veniens, relatum jam in hujusce libri superiore parte, præteream, cujus in amplexando Tib. Graccho patre evidens mendacium, turbulento³ vulgi errore, amplissima tribunatus potestate vallatum est; Herophilus⁴ equarius medicus C. Marii septies consulem avum sibi vindicando ita se extulit, ut coloniæ veteranorum complures, et

1. *Uni*. Periculosa tantum piscatori siculo, qui Suræ procos. temere satis respondit.

2. *Ut*. Pighius *ne*. Sed haud dubie Valerius scripsit *ut*, et hoc exemplum, quia jam supra retulerat, breviter repetit, et sequenti annectit. — *Veniens*. An. U. 657. Cic. pro Rabirio, 7; supra III, 2,

18; III, 8, 6. Firmum picenum est oppidum agri piceni: unde Firmiani.

3. *Turbulento*. De quo tumultu vid. supra IX, 7, 1.

4. *Herophilus*. An. U. 709. Cic. ad Att. XIV; App. Civ. I; Livius, CXVI. — *Veteranorum*. Solebant Romani veteranos et emeritos mi-

municipia splendida, collegiaque fere omnia patronum adoptarent; quin etiam quum C. Cæsar, Cn. Pompeio adolescente in Hispania oppresso, populum in hortis suis admisisset, proximo intercolumnio pæne pari studio frequentiae salutatus est; quod nisi divinæ Cæsaris vires huc erubescendæ procellæ obstitissent, simile vulnus republica excepisset, atque in Equitio acceperat. Cæterum decreto ejus extra Italiam relegatus, postquam ille cælo receptus est, in urbem rediit, et consilium interficiendi senatus capere sustinuit; quo nomine jussu patrum necatus in carcere, seras prompti animi ad omne moliendum scelus poenas pependit.

3. Nec divi quidem Augusti² etiamnum terras regentis excellentissimum numen ab hoc injuriæ genere intentatum; exstitit enim, qui *clarissimæ ac sanctissimæ sororis ejus Octaviæ utero se genitum* fingere auderet; *propter summam autem imbecillitatem corporis, ab eo, cui datus erat, perinde atque ipsius filium retentum, subjecto in locum suum proprio filio*, diceret: videlicet, ut eodem

lites ad capta oppida mittere, eorumque bona, qui rebelles contumacesque fuerant, illis assignare. *Municipia* oppida erant jure civium romanorum donata, suo jure autem, magistratibus et legibus utentes, vel cum, vel sine suffragio. Vid. Gell. XVI, 13; Rosini Ant. 991 seqq.

1. *Pompeio*. Filii Cn. Pompeii M., *Cnæus* et *Sextus*, extincto patre bellum contra Cæsarem instaurarunt. Sed Cnæus prælio in Hispania commisso profugus atque avia petens a Cæsonio pugnans interfectus est: minorem Sextum aliis post Cæsarem bellis fortuna reservavit. Vid. Flor. IV, 2, 86. —

Intercolumnio. Id est, spatio columnis interjecto. Clc. ad Quint. frat. III, 1. — *Frequentia*. Id est, populi frequentis. Sic sæpe Cicero.

2. *Augusti*. Fuit, qui se Octaviæ et M. Antonii filium mentiretur. Sed hæc Octavia magnæ virtutis femina erat. Neglecta ab Antonio propter pellicem, Antonii tamen domum non deseruit, ut famam tueretur, neque filiorum ejus curam remisit, sed diligenter eos excoluit. Deinde quum Antonius divortii libellum ei misisset, coacta quidem egredi, aliquot tamen Antonii filios secum duxit, inique ferens, quod et ipsa aliquam civili discordiæ causam præberet.

tempore sanctissimi penates, et veri sanguinis memoria spoliarentur, et falsi sordida contagione inquinarentur; sed dum plenis impudentiæ velis, ad summum audaciæ gradum fertur, imperio Augusti, remo¹ publicæ triremis affixus.

4. Repertus est etiam, qui se diceret esse Q. Sertorii² filium: quem ut agnosceret uxor ejus, nulla vi compelli potuit.

5. Quid Trebellius Calca? quam asseveranter se Clodium tulit! et quidem dum de bonis ejus contendit, in centumvirale judicium³ adeo favorabilis descendit, ut vix justis et æquis sententiis⁴ consternatio populi ullum relinqueret locum: in illa tamen quæstione neque calumniæ petitoris, neque violentiæ plebis judicantium religio⁵ cessit.

6. Multo fortius ille, qui Cornelio Sulla rerum potente, in domum Cn. Asinii⁶ Dionis irrupit, filiumque ejus patriis penatibus expulit, vociferando, *non illum, sed se Dione esse procreatum*; verum postquam a Sullana violentia Cæsariana æquitas reduxit gubernacula romani imperii, justiore principe rempublicam⁷ obtinente, in publica custodia spiritum posuit.

1. *Remo*. Jam inter Veteres moris erat, perniciosos et perditos ad remigium damnare.

2. *Sertorii*. Qui Nursia Sabinorum urbe oriundus, non obscuro genere natus, orator prius, deinde clarissimus imperator tempore civ. bellorum fuit.

3. *Judicium*. Vide supra de judiciis, et hasta centumvirali.

4. *Sententiis*. Ut vix permiserit, contra eum, ut justum erat, sententiam ferri. Plebs velut amens in Trebellii favorem concitata videbatur.

5. *Religio*. Justa observatio jurjurandi ex religione.

6. *Asinii Dionis*. Sic Pighius quem alii sequuti sunt. Olim edebatur *Cn. Assidionis*. MSS. variant.

7. *Remplicam*. *Remplicam* aliqui extrudunt, et commode possit abesse. In multis quoque codicibus non exstat; sed tunc legendum *reluxit* pro *reduxit*, hoc modo: « Verum postquam a Sullana violentia Cæsariana æquitas reluxit, gubernacula Romani imperii justiore principe obtinente. » Quæ forma loquendi a Valerio non aliena est,

DE HIS QUI PER MENDACIUM SE IN ALIENAS FAMILIAS
INSERUERUNT APUD EXTERNOS.

1. Eodem præside reipublicæ in consimili mendacio muliebris temeritas Mediolani repressa est: siquidem quum se pro Rubria quædam, perinde ac falso credita esset incendio periisse, nihil ad se pertinentibus bonis insereret, nec ei aut tractus ejus splendidi testes, aut cohortis Augusti favor¹ deesset, propter inexpugnabilem Cæsaris constantiam irrita nefarii propositi abiit.

2. Idem barbarum quemdam, ob eximiam similitudinem Cappadociæ regnum affectantem, tamquam Ariarathes esset, quem a M. Antonio interemptum luce clarius erat, quamquam pæne totius Orientis civitatum et gentium credula suffragatione fultum, caput imperio,² dementer imminens, justo impendere supplicio coegit.

nec adeo ab ipsa veritate; constat enim post Sullæ dominationem non statim imperii gubernacula ad Cæsarem esse reducta.

1. *Augusti favor.* Perizonius legere suadet: *cohortis Augustæ*, « quod non conveniat, eundem hic *Augustum*, altera linea Cæsarem vocari. » Sed hoc a Valerio nostro non

adeo alienum, ut textum mutemus.

2. *Imperio.* Quod Ariarathes obtinuerat. — *Coegit.* Ordo est: idem Augustus coegit barbarum quemdam.... impendere justo supplicio, quamquam caput dementer imminens imperio fulciretur credula suffragatione civitatum et gentium totius Orientis.

FRAGMENTUM LIBRI DE NOMINIBUS

QUI IN QUIBUSDAM CODD. TITULUM

LIBRI DECIMI

PRÆFERT.

C. TITI PROBI

IN EPITOMEN SUAM

PRÆFATIO.

DECIMUS hujus operis liber, qui et ultimus est, vel ex negligentia, aut malevolentia librariorum deperiit. Abbreuiator titulos ejus habebat integre fortassis: tamen de uno tantum, hoc est, de prænominē, epitoma repræsentabat.

ALIA PRÆFATIO.

DECIMUS atque ultimus hujus operis liber, seu studiosorum inertia, seu scriptorum segnitia, seu alio quouis casu ætati nostræ perditus est. Verum Julius Paris abbreviator Valerii post novem libros explicitos, hunc decimum sub infra scripto compendio complexus est; per

quod de nominibus, prænominibus, cognominibus, atque agnominibus fuisse eundem a Valerio compositum conjectare licet. Verba quidem Julii Paridis hæc sunt: *Liber decimus de prænominibus, et similibus.*

PRÆFATIO STEPHANI PIGHII

EPITOMÆ DE NOMINIBUS PRÆFIXA.

VETERES libri omnes, quos vidimus, tam manuscripti, quam impressi, nobis repræsentant Valerii Maximi hoc opus ita libris novem distinctum: in aliquibus tamen reperitur cujusdam epitomes fragmentum, in fine annexum pro libro decimo, prorsus tamen remotum et alienum ab argumento scopoque librorum Valerii Maximi. Nihil enim aliud docet, nisi aliquarum appellationum, seu nominum romanorum, rationes. Quæ quidem epitome ex alio antiquo auctore collecta est a Julio Paride, sicut nonnulli produnt codices: cujus fragmentum hoc duntaxat de prænominibus repertum quidam librarii priores Valerio Maximo adjunxerunt, tamquam ex ejus libro exemplorum decimo contractum; moti, ut apparet, quod in eodem fragmento citetur Valerius, non tamen Maximus: istud enim non potest affirmari ex simplici illo nomine, sicut in multis exemplaribus reperitur. Sed Antiatem citari, unum exemplar manu scriptum doctissimi J. Sambuci liquide declarat, quemadmodum suo loco dicemus in annotationibus. Jam addiderunt alium errorem, qui C. Titium Probum, nescio quem, ut hujus epitomes

auctorem protulerunt; id quod ex hujus fragmenti fine temere deprompsisse videntur. Nam id ipsum præfatiunculæ librariorum judicio diversimode confictæ palam faciunt tam ipso stilo, quam quod alterius, ut suo modo loquuntur, abbreviatoris mentionem afferunt. Eas autem duas in primis discrepantes, mox cum eodem epitomes fragmento subjungemus; quamvis clare liqueat, non esse Valerii Maximi, et ejus auctor verus adhuc in obscuro lateat. Attamen quia sapit antiquitatem non ineruditam, et scholiorum loco studiosis servire poterit ad linguæ ac historiæ romanæ cognitionem, ritusque veteres discendos, id ipsum emendatum ex fide exemplarium manuscriptorum, sicut ante Valerio Maximo fuit annexum, nunc visum est Plantino nostro simul cum eodem libro recudere et publicare. Vale. Vienna Austriæ, idibus Januariis, anno salutis nostræ MDLXXIV.

DE PRÆNOMINE.

VARRO simplicia in Italia fuisse nomina ait, existimationisque suæ argumentum refert, quod Romulus et Remus et Faustulus¹ neque prænomen ullum, neque cognomen habuerunt. Qui ab eo dissentiunt, aiunt matrem eorum Ream Silviam² vocatam; avum Silvium Numitorem; fratrem ejus, Amulum Silvium: et superiores Albanorum reges, Capetum Silvium, Agrippam Silvium; posterioresque duces Metium Suffetium, et Tutorem Clælium³ vocatos: nec contenti his ad Sabinos transgrediuntur, et Titum Tatium, Numam Pompilium, et patrem ejus Pompum Pompilium⁴; ejus denique regionis

1. *Quod Romulus, et Remus, Faustulus.* Deest altera copula. Nam in Campensi, et aliis manuscriptis sic legitur, *et Remus, et Faustulus.* Cæterum Varronis opinionem istam sequitur item Appianus Alexandrinus, scribens Romanos ab initio usos uno nomine, dein duobus, postea tribus. PIGN. *Et Remus, et Faustulus* etiam MSS. nostri.

2. *Rheam Sylvium.* Alii, *Ream Silviam.* Quæ orthographia antiqua est romana non græciscans; quippe sine aspiratione, et per *i* in Silviorum nomine. Mox erat, *Amulium Silvium.* Dedimus, *Amulum Silvium.* Etenim prisca hæc fuere prænomena apud Albanos, Amulus, Romulus, Numitor, Tutor, nec non Romus, Remus, et alia quæ postmodum usurpata obsoleverunt. Deinde habetur, *Agrippam Silvium.* In vet. c. *Agripam Silvium.* Item antiq. simplici *p.* Nam ab ægro partu prænomen inventum est. In Sambuci

codice hic omittitur. De *Rhea Silvia* videndæ omnino Epistolæ Theod. Rykii et Jac. Perizonii, quas hic Æliani lib. VII. Var. Hist. subjecit. Pro *Amulum* tamen plerique MSS. exhibent *Amulium.*

3. *Tutorem Clælium.* Sic ex cod. antea erat *T. Clodium.* *Clælia* gens a *Clælio* Æneæ comite appellata est, Dionysio et Festo testibus. Quæ apud Albanos in Latio inter antiquissimas et nobilissimas fuit. Post Sylviam etenim in Numitore deficientem ejus regni principatum et gubernacula tenuit sub Numa et Tullo Hostilio regibus; et denum Alba sub Suffetio dictatore diruta, Clælii Romam a Tullo rege cum omni alia nobilitate traducti sunt, atque inter Patres lecti, sicut Livius, Dionysius et alii scripsere. Leidens. tert. *Cleolium.* Harl. *Cleosium.* Ultraj. prim. et Paris. prim. *Clelium;* cæteri *Clodium.*

4. *Pompum Pompilium.* Olim edd.

principes enumerant, Pirtilianum Lavianium¹, Volesum Valesium², Metium Curtium, Allum Funnisillaticum. Ex

Pompeium Pompilium. In Livio, Dionysio, Valerio Max. patrem Numæ regis Pomponem Pompilium appellatum legimus, in Plutarcho Pomponium Pompilium. Atque hæc varietas librariorum negligentiae imputanda est. Cæterum prænominis antiqui formam magis retinent illa, Pompos, vel Pompo: tertium Pomponius, gentilitium nomen potius est, quam prænomen.

1. *Pirtilianum Lavianum.* In quibusdam manuscriptis, *Putilianum Lavianum*, in Sambuci libro *Postulatum Lavianum* habemus. Sed æque obscura hæc; immo, ut Verrii Flacci verbis dicam, intermortua et seputa jam sunt vocabula. Alii quoque codd. habent *Putilianum Lauranum*. Sambuci liber *Postulatum Lazianum*. Alii *Petillum Laianium*, vel *Pætulanum Laianium*. Notum est librariorum sæpe duobus nominibus dedisse eandem formam. Sic quum inveirent *Laianium*, videntur ex *Petillo* etiam fecisse *Petillanum*. Esset autem *Pætulanus*, ut *Vibulanus*, a *Pæto*, unde gens *Pætilia*. Fuerunt nempe multa ejus formæ nomina, ut patet ex gentibus *Pedania* etc. Item *Laianius* est nomen gentis a *Laiano*, et hoc eandem habet originem ac *Laia* gens. Forte græcum illud nomen *Laius*. *Lauranius* apud Quintil. lib. IX, p. 618 extr. *Perrizon*. Par. prim. *Postulatum Lauzanum*. Harl. Bit. prim. *Putolanum Lauranum*. Leid. quint. sext. Ultraj. prim. *Putulanum Lauranum*. Leid. tert. *Putulanum Lausanum*.

2. *Volesum Valesium.* Edd. *Valesium Valentium*. Prænomen hoc *Vo-*

lesus exstat ita quoque in antiquissimi termini marmorei fragmento Romæ, apud Maffeios:

P. VALESIVS. VOLESI. F. POPLICOLA.

Verum in marmoribus capitolinis, *Volusus*, non *Volesus*, scribitur. Priscum valde in Sabinis fuit, et genti *Valesiæ*, quæ deinde *Valeria* dicta est, vel ante Romam conditam familiare: quo item usus est primi Puplicolæ pater. Hinc apparet primum *Volesos*, postea *Volusos* dictos esse *Valesios*: et hoc loco *Volesum Valesium* legendum esse. Hic enim ille videtur esse princeps gentis *Valeriæ*, quem cum T. Tatius rege Romam transtulisse domicilium, tradunt Dionysius Halicarn. et Plutarchus. Proximus locus, *Alum Sumusileaticum* nihil habebat sani. Dedimus, *Allum Funnisillaticum*. De hoc vocabulo incredibiliter variant codices, quos vide infra. *Allus* autem prænomen priscum est, unde gens *Allia* nuncupata. Reperiuntur vetustissimi nummi argentei cum Apollinis capite, et biga Dianæ, quam cervi juncti trahunt, inscripto titulo C. ALLI. Sic etiam ab *Aulo* prænomine gens *Aulia* nomen accepit, atque aliæ multæ ab aliis. Nisi fortasse quispiam hic *Tallum Turanium* afferri velit opinari, quem etiam cum T. Tatius rege Romam e Sabinis habitatum venisse scribit Dionysius lib. II. Sed in tam obscuro, et lubrico loco pedem figere difficile est. *Album* in ed. Pighii error est typographi, ut patet ex Righii notis, qui voluit *Allum*, quum antt.

Tusci¹ recitant, Lartem Porsennam; ab Æquiculis, Septimum Modium primum regem eorum, et Sertorem Resium, qui primus jus feciale instituit². In hunc modum Varronis sententia subruitur.

Romanos autem arbitrandum est maxime ab Albanis et Sabinis multiplicandorum nominum consuetudinem traxisse, quoniam ab illis orti sunt. Omnia autem, quæ ad unumquemque nostrum definiendum excogitata sunt, eandem vim significandi hominis obtinent³. Quod per proprietatem dicitur, hoc distat, quia eo gens cognosci-

edd. habeant *Alium*. Sequuntæ tamen illud magna oscitantia sequentes editiones Amstelod. nempe et Vostiana. Harlem. Bit. prim. duo Leidens. Ultraj. uterque *Volesum Valentium*, vel *Valensium*. Ultraj. prim. *Fumiscilleaticum*. Paris. prim. Leid. quint. *Firmus illeaticum*, Leid. sext. *Firmum illeaticum*. Bit. prim. et Harl. *Fumi Silleaticum*. Mog. *Alium Sumnisilleaticum*, ut et reliquæ editiones.

1. *Hetruscis, recitant Lartem Porsenam ab Equiculis; Septimum Modium*. Sic olim. Correctius hæc ita habentur in vet. c. Campensi, et Sambuciano: *ExTusci recitant, Lartem Porsennam; ab Æquiculis, Septimum Modium primum regem eorum*. *Septimus* est rarum quidem prænomen; sed ejusdem tamen rationis ac *Quintus, Sextus, Octavus, Decimus*; quæ ab ordine nascendi imposita fuisse affirmat M. Varro. Ejus mentionem reperio apud Livium libro XXV in fine, ubi juvenem illum equitem, qui Scipionibus occisis in Hispania reliquias exercitus servavit, appellat *L. Marcium Septimi filium*. Ita namque legendum, quando constat moris esse

romani, prænominibus solis patres ac avos notare. Et ab eodem gentilitium quoque nomen provenit *Septimiorum*, sicut ab aliis etiam *Quinctii, Sextii, Octavii, Decimii*, sunt appellati. — *Modiæ* quidem gentis meminit etiam Cicero, *M. Modium* equitem romanum nominans actione in Verrem IV. *Ex Tusciis præserunt etiam nostri MSS. Septimum Modium* habet Ultraj. prim. Harl. Paris. prim. Leid. tert. et quint.

2. *Qui primus jus feciale instituit*. Ultraj. prim. *qui jus feciale constituit*, deleto *primus*.

3. *Omnia autem, quæ ad unumquemque nostrum definiendum accommodata sunt, eadem vim..... obtinent*. Sic olim; lege eandem. Dicit enim omnia nomina habere eandem vim significandi hominis præter nomen gentilitium, quo gens cognoscitur, et ita editur in Auct. Ling. Lat. vide Quintil. lib. VI, cap. 3. Pighius, etiam in margine, adscripsit pro varia lectione *quamdam*; sed eandem habent vetustiores edd. et ex MSS. Harl. uterque Ultraj. cum tribus Leidens. e quibus sext. etiam *ad unumquemque virum, pro ad unumq. nostrum*.

tur, ideoque dicitur gentilitium: cætera ordine variantur; nam quod præponitur, prænomen; quod postfertur, cognomen; quod ad ultimum adjicitur, agnomen¹ est: quorum series non ita, ut exposui, semper servata est. Animadverto enim in consulum fastis, perplexum usum prænominum et cognominum; fuisse dictum, Postumum Cominium Auruncum, et Postumum Æbutium Elvam, et Vopiscum Julium, et Opitrem Virginium Tricostum, et Paullum Fabium Maximum². Quin etiam quædam cognomina in nomen versa sunt, ut Cæpio: namque hoc in Bruto nominis locum obtinuit.

Gentilitia nomina Varro putat fuisse innumera, et prænomena circa triginta³. Pueris non priusquam togam virilem sumerent; puellis, non antequam nuberent, prænomena imponi moris fuisse, Q. Scævola auctor est.

1. *Quod..... agnomen est. Vetus codex, adicitur agnomen est. Unde colligimus legi debere, quod ad ultimum adjicitur, agnomen est. Olim erat, quod ad u. dicitur, a. est. Vide Perizonii Animad. Hist. c. 2, et P. Servii Miscell. cap. 8, in præfatione J. Georg. Grævii ad t. 2. Thes. Ant. Rom.*

2. *Posthumum Cominium Aruntium, et Posthumum Ebutium Helvam, et Vopiscum Julium, et Opitrem Virgineum Tricostum, et Paulum Fabium Maximum. Ita hæc nomina varie admodum exprimebantur in editt.; at in v. c. non male omittuntur aspirationes, quæ antiquitus omitti solent. Sic et nos ea correximus ex fide veteris orthographiæ, quæ adhuc residua est in capitolinis marmoribus et nummis antiquis. Cod. Harl. Postumium Corvinum Auruncum, et Postumium Ebutium Ebiam, et Nopiscum: uterque Ultraj. Postumum,*

prim. Aruncum, in quo hic fere, ut in Bit. cætera desunt. Postumum Aruncum etiam Leid. sext.

3. *Gentilitia. .... triginta. Olim erat: Gentilitium nomina Varro putat fuisse numero, et prænomena circa triginta. Vetus codex: Gentilicium nomina Varro putat fuisse in numero. Paris. prim. Gentilium nomina Varro putat fuisse quinque prænomena. Est autem gentilitium, quod genti et generi est commune. Cicero de Arusp. 32: Qui sacrificia gentilitia illo ipso in sacello factitarunt. Neque alio modo Latini gentilem eum vocant, qui ex eadem familia ortus est, et idcirco eodem nomine appellatur. Cic. Top. 29: Gentiles sunt, qui inter se eodem sunt nomine ab ingenuis oriundi, quorum majorum nemo servitutem servivit, qui capite non sunt diminuti. Et in Verr. IV, 190: Responde mihi nunc Ferrus, quem esse hunc tuum pæne gentilem Ferrutium putas? Ed.?*

Quæ olim prænomena fuerunt, nunc cognomina sunt: ut Postumus, Agrippa¹, Proculus, Cæsar².

Opiter, qui patre mortuo, avo vivo gignebatur; Vopiscus, qui in utero matris geminus conceptus, altero abortu ejecto, incolumis editus erat; Hostus, prænomen fuit³ in eo, qui peregre apud hospitem natus erat, idque habuit Lucretius Tricipitinus⁴ collega L. Sergii; Volero

1. Ut Postumus, Agrippa. V. c. *Posthumus Agrippa*. Atque hæc quidem fuisse in patriciis gentibus quibusdam antiquis prænomena, fasti consulares demonstrant. Nempe *Postumus* reperitur in Cominia, et *Æbutia*: *Agrippa* autem, in Menenia, et Furia; sic *Proculus*, in Julia, Gegania, et Virginia. Quæ prænomena, ut et alia, posteriores plebeie præsertim gentes quædam pro cognominibus acceperunt. *Postumus* enim in gente Vibia, et Rabiria cognomen est; *Agrippa* autem in Fonteia, Vibullia, Vipsania, et Asinia; item *Proculus* in gente Licinia, atque Plautia.

2. *Cæsar* et *Opiter*. Sic codices. Sed in manuscriptis aliis copula omittitur, nec male. Nam in *Opiter* significationes prænominum incipit exponere; quod ipsum quidem fuisse cognomen, non liquet. Porro, *Cæsar*, Juliorum cognomen esse constat; sed an prænomen antea fuerit, obscurum quoque nobis est. Adjungit tamen iis, quæ ex prænominibus cognomina facta sunt. Atqui *Cæso* vetus prænomen esse ejusdem originis et significationis ac *Cæsar* cognomen *Julie* gentis plures opinantur. Ait enim Plinius libro VII, capite 9, *primum Cæsarem a cæso matris utero dictum, eademque de causa et Cæsones*

appellatos fuisse. *Cæsar* etiam legisse videtur Jacob. Curtius Emen-datt. lib. I, cap. 26, qui ex Valerio Probo item prænomen fuisse æque ac *Proculus* putat. Perizonius legebat pro *Cæsar*; cæterum: ut hoc vocabulo transeat ad expositionem cæterorum prænominum: videri enim alioquin nimis abruptam esse transitionem, quæ speciem lacunæ præferat: scriptum autem fuisse *cæter*. ut *dier*. pro *dierum*, et similia scribantur decurtata. Isid. lib. I, 4, *cæterum proprie vocata Nicostrata*. Attamen Paris. prim. Leid. tert. *Cæsar*.

3. *Hostus*, prænomen fuit. In vetere codice *Hostes* legitur. Verum ex Livio, Macrobio, Cassiodoro, marmoribusque capitulinis colligere est, *Hostus* legi debere, quemadmodum libro tertio Annalium in istius Lucretii, qui hic adducitur, consulatu demonstratur. Insuper XII Tabulæ ostendunt peregrinos omnes olim appellatos *hostes* fuisse; quod etiam Cicero, et Sex. Pompeius annotarunt. Ex qua voce deducitur istud prænomen, quo usi sunt primi *Hostilii* et ante urbem conditam; *Lucretia* item gens, sicut ex fastis consularibus constat. Paris. prim. Leid. tert. Ultraj. sec. ed. Mog. *Hospes*.

4. *Tricipitinus*. Ita, non *Trici-*

in prænomen abiit¹, et volentibus nasci liberis parentibus indebatur, quo usus est Publilius; Philo Lar Lartis prænomen est, sumptum a laribus². Tuscum autem creditum

piti legendum est ex auctoritate marmorum capitolinorum, quibus nihil est correctius.

1. *Volero in prænomen abiit*. Alii, *Volero autem in prænomen abiit*, cum causali conjunctione, quæ superflua est. Deinde sequebatur, *Quia nolentibus nasci liberis parentibus videbatur*. V. c. et *nolentibus nasci*, etc. Locus sine sensu multum obscurus est, et e manuscriptis codicibus nihil lucis hactenus depromitur. Fit tamen duarum literarum mutatione, et unius transpositione multo dilucidior; si, ut fecimus, *indebatur*, legamus, pro *videbatur*; et *volentibus* pro *nolentibus*; ita: *Volero in prænomen abiit, et volentibus nasci liberis parentibus indebatur*. Nam omnis quiddam in se habet prænomen istud, sicut Tullus, Aulus, Manius, et alia. Mox illud, *Publius Philo*, mutavimus in *Publilius Philo*, ad imitationem capitolinorum marmorum, in quibus adhuc exstat inter tribunos consulari potestate, qui fuerunt a. U. CCCLIV. PIGH. *Volero in prænomen abiit, et volentibus nasci, liberis, parentibus videbatur*. Forte leg. *Quia volentes nasci liberi parentibus videbantur*; vel *volentibus*. Nota autem manifeste hunc cod. habere *volentibus*, et videntur æque *Volerones* potuisse dici, qui *volentibus* parentibus nascebantur, ac *Sertores* qui per *sationem* nascebantur. Malim tamen *volentes*; posset et legi: *Quod volentibus nasci liberis a parentibus indebatur*. PERIZON. *Quod volentibus*. Paris. prim.

2. *Lartis prænomen est, sumptum a laribus*. Locus hic prodigiose corruptus erat, et variis erroribus, quem obiter etiam libro Annalium tertio correximus in consulatu Lartis Herminii. Nunc vero eundem ad manuscriptorum librorum examen revocare non incongruum videtur. In Campensi legitur, *Lalartis prænomen*, in alio, *Lacertis*. Sed malim, *Lar Lartis*; ad differentiam *Lar laris*. Has enim duas voces ita distinguunt veteres grammatici Priscianus, Sospater, et alii; ut *Lar*, si familiarem deum significet, genitivum, *Laris*, faciat: si prænomen, ut *Tolumni*, vel *Porsennæ*, qui Etruscorum reges fuerunt; faciat *Lartis*. Jam quæ sequebantur, erant prorsus ab imperitis historiæ librariis confusa et male distincta, qui ex gentilitio nomine, *Herminius*, inauditum prænomen, *Herminius*, fingere voluerunt. Quid enim succi trahes ex ista lectione vulgata? *Tuscum ante creditum esse fuitque consularis. Herminius est prænomen Tito Virgineo Casto*. Et manuscripti libri nihil fere dant lucis, nisi quod in quibusdam legatur autem pro ante; quodque distinctiones illæ vulgatæ sint omisæ. Cæterum studiosius animadvertenti palam fiet, duas voces istas (est prænomen) transpositas esse perperam ad *Herminium*, uti hoc prænomen fieret; et eodem errore simul alia quædam esse vitata. Nam si duas voces illas transferamus altius, et consulum nomina corrigamus ex fastorum fide, meliusque

est prænomen esse; fuitque consul Lar Herminius cum T. Virginio Tricosto. Statius, a stabilitate¹; Faustus, a favore prænomen sumpta erant²; Tullus³ prænominatus est omnis gratia, quasi tollendus, O litera in U conversa; Sertor, qui per sationem natus erat, appellatus est⁴; Ancum prænomen Varro a Sabinis translatus putat; Valerius

sententiam distinguamus; offeret se verior et multo correctior periodus illa, in hunc modum, *Tusculum autem creditum est prænomen esse; fuitque consul Lar Herminius cum T. Virginio Tricosto.* ΠΙΘΗ. *Lar Lartis prænomen est, sumptum a Laribus; Tusculum autem creditum est prænomen esse, fuitque consul Lar Herminius cum T. Virg. Tricosto.* Egregius hic iterum est MS. præ cæteris; codd. habent enim *Laertis prænomen sumptum esse a Laribus: tusculum autem esse creditum fuit, quia consularis Herminius cum T. Virginio Casto.* Nusquam hic Herminius prænomen est, ut alii habent codd. pessime, quod Pighius transpositione sanare voluit: lege omnino ex MSto hoc Copesiano: *Lartis prænomen sumptum est a Laribus* (vel, cum Pighio, *Lar Lartis* etc.). *Etrusculum autem esse creditur, fuitque eo consul Lar Herminius cum T. Virginio Tricosto. — Creditur.* Sic infra de Caiis lege ex MS.: *Caio vero iudicantur dicti a Gaudio parentum; et: Fertur enim C. Cæciliam.* ΠΕΡΙΖΟΝ. Paris. prim. *Tusculum autem esse creditum, fuitque consularis Herminius cum T. Virginio Tricosto;* item Leid. tertius.

1. *Statius, a stabilitate.* Lege, *Statius*; et paullo postea, *Tullus*, pro *Tullius*. Ita enim in v. c. Nec male; nam prænomen hæc sunt ex omine sumpta, non secus ac Faustus et

Aulus; item Vibus ab omine vitæ, quod ad differentiam alterius appellativi per *b* scribitur. Cæterum Statius, Tullius, Aulus, Vibius gentilicia sunt nomina, non prænomena. Ibidem, ubi vulgo legebatur, *Prænomen ceperunt*, codex noster habet, *Prænomena sumpserunt.* At legendum esse suspicor, *Prænomena sumpta erant.* ΠΙΘΗ. *Status a stabilitate.* Male ita Pigh. ex veteri cod. ut ait, et quia *Statius* sit nomen gentilicium. Rectius MS. Copesianus, *Statius.* ΠΕΡΙΖΟΝ. *Statius* MSS. item nostri.

2. *Faustus, a favore prænomena sumpta erant.* MS. *prænomena ceperunt.* Forte *ceperunt*, id est *prænominari ceperunt*: sic infra *Tiberii nomine citari ceperunt*: sic *Lucii ceperunt appellari*, paulo post. ΠΕΡΙΖΟΝ. *Prænomena ceperunt* nostri.

3. *Et Tullus.* Recte MS. omittit et, quod omnino delendum. ΠΕΡΙΖΟΝ. Video et in nostris hoc deesse; addidit opinor Pighius. Pro *omnis gratia*, Paris. prim. *honoris gratia.*

4. *Natus erat, appellatus est.* Sic codex: olim legebatur *natus est.* Igitur hoc prænomen ex eorum genere est, quæ a tempore nascendi sumpta sunt: veluti *Lucius, Manius, Marcus*, ita et *Sertor*, qui natus est tempore sationis. A nomine *Sertor* autem derivatur alterum *Sertorius*, quod illustravit Q. Sertorius dux partium Marianarum.

autem scribit¹, quod cubitum vitiosum habuerit, qui Græce vocatur ἀγχών. Lucii cœperunt appellari, qui ipso initio lucis orti erant, aut, ut quidam arbitrantur, à Lucumoni-
bus etruscis; Manii, qui mane editi erant, vel ominis
causa, quasi boni, manum enim antiqui bonum dicebant;
Gnæus ob insigne nævi appellatus² est, quod unum præno-
men varia scriptura notatur, alii enim Næum, alii Gnæum,
alii Cnæum scribunt; qui G litera in hoc prænomine utun-
tur, antiquitatem sequi videntur, quæ multum ea litera usa
est; olim enim dicebant frugmentum, nunc frumentum
profertur, et gnatura, modo natura³: igitur etiam qui in

1. *Valerius autem scribit.* Joannis Sambuci codex, item alius manu-
scriptus habet, *Valerius Antias scribit*. Et facile credo librarios cognomen
hoc ipsis insuetum mutasse, existimantes Valerii Maximi men-
tionem hic fieri. ΠΙΘΗ. *Valerius Antias scribit, quod cubitum vitiosum ha-*
buerit. Sic Pigh. ut quidem ait ex Sambuci et alio codice, de quo ta-
men dubito. Certe anteriores eddit. habuere *Valerius autem.* Non male
fortasse. Cod. Copesian. *Varius autem scribit, quod cubitum intorsum habue-*
rit: ex quo legat aliquis: *Verrius autem scripsit, quod cubitum intortum*
habuerit. Est enim is *Verrius Flaccus* celeberrimus grammaticus, qui
Augusti tempore vixit, cujus frag-
menta habemus, a Festo et Paulo
truncata; ex quibus tamen veritas
hujus emendationis defendi possit.
Inquit enim Paulus: *Ancus appella-*
tur qui aduncum (id est intortum) *bra-*
chium habet, ut exporrigi non possit:
cum quo facit et Servius ad VI Æn.
Valerius etiam pro *Vario*, ap. Quint.
l. V, c. 12, vol. II, p. 311, nostræ
edit. Sic et in Festo seu Paullo in

voc. *Bellitudinem: Varus* pro *Verrius*;
simpliciter autem *Verrius* sæpissime
appellatur a grammaticis. Vide te-
stimonia et citationes. ex *Verrio*
præmissa Festo. *Varro* pro *Verrius*
apud Servium; conf. Cuper. Obs.
I, 6; si recte emendavit; ΠΑΡΙΣΟΝ.
Paris. prim. Leid. tert. Ultraj. sec.
Valerius autem. Unus nescio quis
Valerius antea.

2. *Cneus, ob insignem rem appel-*
latus. In nostro cod. hæc multo
emendatius habentur, *Gnæus ob in-*
signe nævi appellatus est. Nævum
enim maculam antiquitus *Gnæum*
vocari solere, mox etiam ipse dicit;
sicut item Sex. Pompeius affirmans,
Gnæus, corporis insigne et præno-
men esse. ΠΙΘΗ. Leid. tert. *Ob in-*
signe novi.

3. *Olim enim dicebant frugmen-*
tum, nunc frumentum profertur, et
gnatura, modo natura. Auctior adhuc
uno exemplo videtur esse MS. licet
corrupte ita habeat: *Olim enim di-*
cebatur frumentum et feretur et for-
tis, nunc fortis, et natura nunc natura.
Forte, olim enim dicebant *frugmentum*,
nunc *frumentum* effertur, et *fortis*

corporibus nævus gigni solet, 'gnævus appellabatur'; qui C ponunt, corruptione syllabæ delectari videntur²; qui

nunc fortis, et gnatura nunc natura. Nempe frumentum quum repeti deberet, omisit librarius. Secundum ejus vero sententiam antiqui litera c multum usi, quamvis etiam illud verum sit, ut *fuciant* pro *fugiant* et similia, tamen in hoc negotio non approbo. Nam *frugmentum* dicitur quasi *frugementum* a *frugibus*. PERIZON. cum Copes. conv. Paris. prim.

1. Igitur etiam qui in corporibus gigni solet, *Gnævus* appellatur. Plinius et correctius hæc in veteri codice nostro, *Qui in corporibus nævus gigni solet, gnævus appellabatur*; PIGH. *Qui in corporibus nævus gigni solet, gnævus appellabatur*. Recte MS. cum vett. edd. omittit *nævus*, nec enim desideratur. PERIZON. Omittit etiam Paris. primus.

2. Qui C ponunt, corruptione syllabæ delectantur; qui *Næus*, lenitatem velle judicantur. Gaii dicti a gaudio parentum. Primum MS. correptione, sed corruptione diligenter servant omnes edd. post Pighium. Extrema ita constituit Pighius ex uno Campensi cod. Ante eum fuisse apparet, qui *Næus* lenitatem Gaii judicant a gaudio parentum dicti. Cum quo fere consentit MS. Copesianus, nisi quod paulo correctius: *Qui Næus lenitate C judicantur dicti a gaudio parentum*, quæ manifeste ducunt ad veram scripturam, quæ hæc est: *Qui Næus, lenitate* (scil. delectantur). Gaii vero judicantur dicti a gaudio parentum. Sic Festus in *Oscillum*: *Quod nusquam apparuerit, judicatus sit factus Jupiter Latiaris*. Et Appian. Syr. p. 89. Διαφθίζοντες τὸ ὄνομα, ut nempe

Ἄργος pro Ἄργυρος vel Ἀργοναυτῶν, qui locus pessime vertitur, nec intellectus est interpreti. Vide et eumd. Appian. Mithrid. p. 114; itidem pessime versum et corruptum. Sic Plut. Quæst. 54, p. 167. Varro de Ling. lat. pag. 4; Ovid. lib. V, Fast. 195. *Chloris eram, quæ Flora vocor, corrupta latino Nominis est nostri litera græca sono*. Et Ponto IV, 12. Quare retinendum corruptione, quæ dicitur de omni mutatione vocabuli. Quint. lib. I, cap. 9: *Composita autem ex integro et corrupto, ut malevolus, aut ex corrupto et integro, ut noctivagus*. Sermonari rusticus videtur, sed rectius; sermocinari crebrius, sed corruptius. Gell. lib. XVII, c. 2: *Qui propterea Sibylla cognominatus, et postea corrupto nomine primus Sylla cepit vocitari*. Macrobius, I, Saturn. c. 17, p. 228: *Longo usu loquendi corruptam esse vocem ex bidemnibus bidentes factum, quoniam id videbatur esse dictu facilius*. Confer quoque Sigonius de nomin. pag. 363, qui citat, *corruptione et levitate*. Corruptione etiam apparet in edit. quæ Pighium non sequitur in Auct. Ling. Lat. — *Lenitatem*. Quincentum antiquos dixisse: sed postea levius visum ita ut nunc dicimus, pronuntiari nempe Quingenti. Fest. in quincentum. At Gell. lib. XV, c. 3: *Versare, et mutata ab præpositio in au syllabam propter lenitatem vocis*. In compositis scilicet; paulo ante ex Cicerone eam præpositionem, quo fieret vox pronuntiata audituque lenior. Donat. ad Phorm. prol. V. 2. *transdere* Veteres, quod nos *tradere*.

Næus, lenitatem velle judicantur. Gaii dicti à gaudio parentum¹; Auli, qui diis alentibus nascuntur; Marci, Martio mense geniti; Publii, qui prius pupilli facti erant, quam prænomen haberent, alii omnis causa, ex pube; Tiberii vocitari cœperunt qui ad Tiberim nascebantur². Titus, e sabino nomine Titurio fluxit; Appius, ab Atto³ ejusdem

1. *Qui Næus, lenitatem Gaii judicant a gaudio parentum dicti. Confuse perperam hæc, et inutile: sed melius, et distinctius in Campensi manuscripto: Qui Næus, lenitatem velle judicantur. Gaii dicti a gaudio parentum.* PIGH. Paris. prim. *Qui Næus lenitate, Cn. judicantur. Leidensis tertius, lenitatem indicantur dicti. Ultrajectinus secundus, lenitatem Gaii indicantur a gaudio parentum dicti.*

2. *Qui ad Tiberim nascebantur.* Codd. addunt post *ad, flumen.* Deinde, *Titus a sabino nomine Tito fluxit.* Codex noster ita: *Titus e sabino nomine Tito refluxit.* Itidem mendose, sed aperit tamen aliquantulum. Non enim verisimile est, *Titum a Tito fluxisse*, quando idem prænomen sit; sed potius alio nomine, velut *Titurio*, sive *Titulio*. Sex. Pompeius autem, *Titus* prænomen ortum scribit a *Titulis* militibus, ita dictis, quasi tutuli, quod patriam tuerentur. Unde et *Tituria* gens nomen traxisse videtur, unius literæ mutatione, quam valde priscam in Sabinis fuisse, demonstrant antiquissimi nummi argentei cum effigie Sabi dei. Eos autem inscriptio indicat cunos esse a *L. Titurio Sabino*; et repræsentant insuper ex his aliqui raptum Sabinarum mulierum, et aliqui Tarpeiam virginem in Capitolio scutis oppressam;

idque in primi cum Romanis belli memoriam, et consortii per affinitatem contracti. Quos nummos in principio fastorum suorum Hubertus Goltzius ex Laurinianis bellissime delineavit. Fortasse igitur legendum est, *Titus e sabino nomine Titurio fluxit*, vel, *Titulio fluxit*. Ejusdem autem originis et significationis est gentilium nomen *Titius*. PIGH. *Titus e sabino nomine Titurio fluxit.* Ita fecit ex conjectura Pighius quum in uno cod. invenisset *Tito refluxit*. Ante eum edebatur *Tito fluxit*. MS. habet *Titus e sabino nomine Tito fluxit*. Sensus potest, *Titum prænomen romanum ortum esse a sabino nomine Tito*. Forte etiam legere poteris, *Titus a sabino nomine Tito fluxit*. Ut dicat, aliquem hominem apud *Titum* appellatum, inde ortum esse illud prænomen; vel ut cum Verrio conveniat, quod sæpe facit, *Titus e sabino nomine Titulo fluxit*. Vide Fest. in voce *Titus*. Et sane illud multo verisimilius est, quam prænomen *Titus* ortum a nomine gentilium *Titurius*, ut vult Pighius, quod potius e *Tito* descendit, ut *Calpurnius a Calpo*, *Pinnarius a Pino*. PERIZON. *Sabino nomine Tito*, servant MSS. nostri.

3. *Appius ab Acteo.* Sambuci codex habet, *ab Atto*. Quæ vox majorem formam prænominis præfert, unde *Atteia* gens dicta esse videtur,

regionis prænominē; Kæsones appellati sunt, qui e mortuis matribus execti erant; Servius, qui mortua matre in utero servatus est; Spurius, patre incerto geniti, quasi σπύροι¹. Numerii sola patricia familia usa est Fabia, idcirco quod trecentis sex apud Cremeram flumen cæsis,

et Attia : quæ deinde simplici consonante scribi cœperunt. PIGH. Unus, *ab Acto*. Leid. tert. *ab Ateo*. Ultraj. sec. et Mog. *ab Acteo*.

1. Quasi σπύροι. In Campensi, *Epopa alii*: in Sambuci libro, *Ethiopiani*; atque ita in omnibus aliis codicibus hic locus admodum monstrore corruptus est, ut hactenus nemo eum corrigere potuerit. Mihi autem in mentem venit opinari, librarios imperitos ibi in Græcam vocem ΣΠÓΡΟΙ, id est, semina impegisse: ideoque latinis characteribus imitando Σ in E et P in p item OI in œ, vel æ, perperam mutasse. Constat enim antiquitus *Spurius* vocari solere, vel vulgo, vel adulterio conceptos; et veluti temere sparsa semina, patre incerto natos. Atque idipsum veteres jurisconsultos etiam affirmasse, Plutarchus scribit in Problematis; nam volunt ita natis a vero et genuino patre præter semen nihil esse reliquum. Adjecta autem vox, *aliter*, vel *ani*, sane videtur ex variarum lectionum notis e margine fluxisse in contextum, et prorsus nihili esse. Verum quæ sequuntur, varie partim annotationibus conspurcata, partim mutila sunt: quæ sic in vulgatis leguntur, *Numeri, sola patricia familia usa est Fabia*. Et ita in quibusdam manuscriptis, in aliis autem vox *familia* deest. In Jo. Sambuci libro sic: *Numeri sola pa-*

tricia tantummodo usa est Fabia. Uhi redundat vox, *tantummodo*, ex annotationibus, ut apparet, inserta, et aliæ desunt. In Campensi autem clarius elucet tales annotatiunculae. Nam sic habetur: *Numeris sola patricia gens familia est usa Fabia prænomen est*. Ibi nempe monstratur alia supposititia vox *familia*, quæ omnino rejicienda est. Loquitur enim hic auctor de tota gente *Fabia* ad Cremeram cæsa, non de una *Fabiorum* familia, quorum postea plures familiæ prænomen *Numerii* acceptarunt: sicut primum *Vibulani*, deinde *Ambusti*, *Pictores*, et *Buteones*. Posset igitur ab his erroribus ita vindicari locus iste, et recte suppleri: *Numerii sola patricia gens usa Fabia est prænominē; videlicet auferendo voces duas superfluas; et mutando, Numeris, in Numerii; et Fabia prænomen est, in Fabia prænominē. Fabiam vero gentem inter patricias primam fuisse, quæ Numerii prænomen adscivit, etiam Sex. Pompeius scribit, et eandem assert rationem. PIGH. Numerii sola patricia gens usa est Fabia prænominē. MS. omittit gens et prænominē, quomodo et Sambuci cod. et sane ultimam vocem prænomen quod in uno Campensi cod. vidit Pighius, quum et in antiqq. edd. omittatur. Fort. Numeriis sola patricia usa est familia Fabia; pleraque enim prænomena supra in plurali posuit, ut Auli, Marci, Publii,*

qui unus ex ea stirpe exstiterat, ducta in matrimonium uxore filia¹ Numerii Otacilii Maleventani² sub eo pacto, ut quem primum filium sustulisset, ei materni avi prænomen imponeret³, obtemperavit.

Antiquarum mulierum in usu frequenti prænomena fuerunt, Rutilla, Cæsella, Rodocella, Murcula⁴, Burra a colore dicta. Ista prænomena a viris tracta sunt, Caia, Lucia, Publia, Numeria⁵. Cæterum Caia, usu super om-

Tiberii, Kæsones, Spurii. Nam cur familia rejiciat Pighius nulla causa est, quum et Festus in hoc negotio dicat familia Fabia. PERIZON. Numeri sola patricia familia usa est Fabia. Sic MSS. nostri.

1. *Ducta in matrimonium uxore filia Numerii Otacilii Maleventani.* MS. *Ducta in matrimonio Nuyñ uxore filia, Nuyñ Jotacilii Maleventani.* Ex quo videtur etiam filia illa dicta esse Numeria. Nuyñ est scriptum pro Num. Solet enim hic librarius vocalem *i* initio vocis vel post aliam vocalem scribere per *y*. Nuin vero patet esse scriptum pro Num. id est Numerius, vel Numeria. Eo vero magis credo Numeriam esse dictam, atque illud scripsisse hunc auctorem, quod postea inter nomina feminarum ponat Numeriam, ubi male Pighius mallet Maniam, quia Varro negat Numeriam dici: quum aperte codex Copes. habeat Muneria pro Numeria. PERIZON.

2. *Numeri Jotalicii Malemitani.* Cod. correcte, Numerii Otacilii Maleventani. Sic quoque nominat eundem Sex. Pompeius.

3. *Et Numeri prænomen imponeret.* Codex: *ei materni avi prænomen.* Recte; sicut et Sex. Pompeius: inusitatum enim erat apud Romanos

prænomen a parte materna accipere.

4. *Rutilla, Cæsellia, Rodocilla, Mutrulla.* In codice nostro, *Rutilla, Cæsella, Rodocella*, legitur. Et veterum prænominum formam hæc magis repræsentant. Sex. Pompeius Cæsullam vocari dicit, a cæsis oculis; et Ravillam a ravis, quod postea cognomen in Cassia gente. Pro *Mutrulla*, Sambuci codex habet, *Marcula*, atque id diminutive fortassis a Murcus, cognomine virili. Sequitur, *Burra a calore dicta*; cod. *a colore.* Nec male. Burros enim Romani appellarunt fulvos ac rubicundos, quos Græci πυρρόους. Hæc quidem jam dicta prænomena a proprietatibus desumpta transiisse deinde in cognomina reperimus, sicut et Rutilla, teste Sex. Pompeio, qui dicit, rutili coloris studiosas etiam antiquas mulieres fuisse, atque inde etiam traxisse cognomina Rutillas, idque etiam Afranium frequenter indicare. PIGH.

5. *Publia Mærea.* In Sambuci libro, *Publia, Numeria.* Et hæc quidem prænomena a viris sumpta sunt. Varro tamen putat Marcam et Numeriam muliebri forma non dici: Luciam, Maniam, Postumam, ut mulierum prænomena agnoscit libro VIII de Lingua latina. Ergo for-

nia celebrata est. Fertur enim, Caiam Cæciliam Tarquini Prisci regis uxorem optimam lanificam fuisse: et ideo institutum esse, ut novæ nuptæ ante januam mariti interrogatæ, quænam vocarentur, Caiam¹ esse se dicerent C. Titii.

tasse *Mania* hic legendum erit, pro *Mærea*.

1. *Caiam esse se dicerent.* In Campensi ita, *Caiam esse se dicerent C. Titii*. Deinde sequitur: *Finit epitoma de nominibus historiarum et exemplorum Romanorum*. Quid autem ex his colligi possit, videant docti. Mihi quidem suspicio oboritur librariorum quosdam temere hæc aliter distinxisse hoc modo, *C. Titii finit epitoma*, etc. atque inde opinionem natam C. Titium auctorem esse hujus epitomes, sicut nunc in impressis exemplaribus proditur. Præfatiuncula tamen, licet a diversis diversimode fabricata, nullibi hoc indicat; sed in quibusdam codicibus, ut dixi, Julius Paris abbreviator decem librorum Valerii nominatur, quorum decimi epitome hæc est de nominum ratione. Sed cujus quæso Valerii? nam ad Maximi argumentum ne puncto quidem uno accedit. Itaque videtur potius esse alterius alicujus Veteris, qui decem libros non exemplorum, sed de lingua latina scripsit, quos Julius Paris in epitomen redegit: et eorum decimi epitome propterea a librariis Valerii Maximi libris novem adjecta est appendicis vice, quia breviter et succincte romanorum nominum rationes explicet, quo melius romana Valerii exempla possent intelligi ab imperitoribus. Quo fine et alia illa epitome in Campensi libro post hanc ad-

juncta est, de appellationibus magistratuum, et vocabulis historiæ Romanæ. Quis autem hic Julius Paris, fateri necesse est, non liquere: quamvis ex nominis forma colligi fere possit, libertum fuisse doctum aliquem domus Juliæ, qualibus uti solebant grammaticis, vel pædagogis, vel anagnostis. At multo magis obscurum est, quis fuerit C. Titius Probus hic velut auctor epitomes in impressis libris præfixus: quem ego quidem in manuscriptis veteribus nondum reperi, præterquam in unius, ut dixi, Campensis calce adjectum; atque ita, ut ad ipsam extremam fragmenti illius sententiam potius pertinere, quam auctorem ejus notare videatur. Nam si respiciamus ad solennem illum ritum nuptiarum, cujus ibi fit mentio, et quem etiam pulchre Plutarchus in *Problematis* exponit; profecto non inepte nova nupta ex more interrogata semet sponsumque suum bene ominate nominando, *Caiam se esse dicebat C. Titii*, vel *C. Titii Probi*, ut videntur habuisse quidam codices, ex quibus nomen auctoris istius translatum est ad præfationem illam primam. Inter priscas enim nuptiarum cærimonias et illud erat, quod auspiciatum habebatur, sponsum vel sponsam ab initio nuptiarum non tam propriis, quam bene faustis, ac ominatis appellare nominibus. Quemadmodum et virgines Vestæ sacrandas, pontifex ma-

ximus quum caperet, non suo nomine, sed Amatas vocare solebat. Quin et sponsa, item Plutarchus testatur, ad sponsum deducta, et profari jussa, his verbis eum alloqui solet: *Ubi tu Caius, ego Caia*. Ita scilicet de paciscendo fortunarum facultatumque omnium communionem, quasi diceret: Ubi tu dominus ac herus, ego domina et hera: ubi tu gaudebis, ego gaudebo. Quam paritatem conjugii duobus semicirculis signarunt antiquitus, uti dexter maritum, sinister uxorem repræsentet. Qui conjugii copula connexi circulum absolvunt, id est, rem omnibus numeris integram et absolutissimam constituunt. Hinc ni fallor, ortum est, ut antiqui prænomen, *Caius*, C. et, *Caia*, litera eadem inversa, sic O, notarint; quæ circulum junctæ constituunt, eodemque mundus, conjugium, generatio, et æternitas hie-

roglyphice significabatur. *Caios* autem a *gaudio*; *Titos*, ac *Titios* a *tutando* nuncupatos volunt, ut ante dictum est: quæ idcirco nomina habebantur auspicata, ut et cognomen *Probus*. Atque ista occasione fortassis ita usu vulgata sunt, ut jurisconsulti in suis scriptis quoscumque fere viros, vel *Caios*, vel *Titios* appellarint, et quascumque mulieres, *Caia*s vel *Titia*s; quum de controversiis inter personas ortis disserunt, et casus exempli causa proponunt. PIGH. *Caia*m esse se dicerent C. *Titii*. Multa hic disputat Pighius ut probet recte hic scribi *Caii Titii*. Ego tamen malim credere omnino delenda hæc esse cum antiquis edd. et cod. MS. Copesiano, ubi dicerent ultima est hujus epitomes vox. Et quum tam multi traderint hæc de *Caia*, nemo tamen addit, dicere solitas mulieres, esse se *Caias C. Titii*.

INDICES

QUATUOR.

IN VALERIUM MAXIMUM.

INDEX

SCRIPTORUM

A VALERIO MAXIMO

CITATORUM.

N. B. Explicatio signorum et compendiorum. Primus numerus **LIVIAUM**, secundus **CAPUT**, tertius **EXEMPLUM** indicat; exemplis praeferuntur signa: *ext.* id est, externi; — *damn.* damnati; — *abs.* absoluti; — *amb.* ambusti; — *pl. rom.* plebis romanae; — *mil. rom.* militum romanorum; — *fr.* fragmentum.

A ALEXANDER, VIII, 13, ext. 7. ARISTOTELES , VIII, 14, ext. 3. ASINIUS POLLIO , VIII, ext. 4. CAELIUS , I, 7, 6. M. CATO , VIII, 1, 2. CTESIAS , VIII, 13, ext. 5. DAMASTES , VIII, 13, ext. 6. EURIPIDES , III, 7, ext. 1. C. GRACCHUS , IX, 5, ext. 4. HELLANICUS , VIII, 13, ext. 6. HERODOTUS , VIII, 13, ext. 5. HOMERUS , I, 5, 7; III, 7, ext. 4.	ISOCRATES , VIII, 7, ext. 9. LIVIVS , I, 8, ext. 19. PLATO , I, 8, ext. 1. POMPONIUS RUFUS , IV, 4, init. M. SCAURUS , IV, 4, 11. SIMONIDES , I, 7, ext. 3. THEODECTES , VIII, 14, ext. 3. THEOPHANES , VIII, 14, ext. 3. THEOPOMPUS , VIII, 13, ext. 5; VIII, 14, ext. 5. M. VARRO , III, 2, 24. XENOPHON , VIII, 13, ext. 7.
-

INDEX

GEOGRAPHICUS.

A.

- ACCUA**, unde *Accuæus* vid. III, 2, 10.
- ACERRÆ**, unde *Accerrani*, oppid. Campaniæ, nunc *Acerra*, IX, 6, ext. 2.
- ACHAJA**, pars Peloponnesi, I, 8, 10; IV, 3, 2; VII, 5, 4.
- ACTIUM**, oppid. et promont. Acarnaniæ, ubi hod. *Azio*, I, 7, 7.
- ADRIATICUM** mare, IX, 8, 2.
- ÆAS**, flumen vicinum mœnibus Epidamniorum, I, 5, ext. 2.
- ÆGINA**, unde *Æginenses*, ins. in mari *Ægæo*, circa Peloponnesum, nunc *Engia*, IX, 2, ext. 8.
- ÆGYPTUS**, VI, 4, 1. — *Ægyptia* gens, IX, 1, ext. 5; — perfida, V, 1, 10.
- ÆMATHIA**, id est, Thessalia, IX, 11, ext. 4.
- ÆQUI**, pop. Latii, V, 2, 2.
- ÆQUIMELIUM**, locus Romæ, de quo vid. VI, 3, 1.
- ÆSCULAPII** lucus in ins. Coo, I, 1, 19.
- ÆTHIOPE**, VIII, 13, ext. 5.
- ÆTNA**, V, 4, ext. 4. — *Ætnæus* mons V, 4, ext. 5.
- ÆTOLIA**, pars Græciæ propriæ Acarnaniam inter et Locrin, atque sinum Corinthiacum, VIII, 13, ext. 6.
- AFRICA**, I, 1, 2; I, 5, 5, etc.
- AGRIGENTUM**, oppid. Siciliæ, nunc *Girgenti*, III, 3, ext. 2. — *Agri-gentinus*, IV, 8, ext. 1.
- ALBA Longa**, urbs Latii, ab Ascanio condita, I, 8, 7; V, 1, 1; IX, 6, 3, unde:
- ALBANUS** lacus, I, 6, 3.
- ALBANUS** mons, III, 6, 5.
- ALBANI**, VI, 3, 6.
- ALBANA**, vid. IX, 1, ext. 1.
- ALEXANDRIA**, urbs *Ægypti*, VI, 6, 1.
- ALLIENSIS** dies, id est, nefastus ab *Allia* fluvio, ubi Romani a Senonibus cæsi, IX, 11, ext. 4.
- ALLOBROGES**, pop. Galliæ Narbon. quorum caput *Geneva*, IX, 6, 3.
- ALPES**, II, 8, 1. — *Alpium* juga, III, 7, ext. 6.
- ALSIENSIS** ager, videatur VIII, 1, damn. 7.
- ANIO**, fluv. Latii, n. *Teverone*, VIII, 9, 1; IX, 2, 1.
- ANTIOCHIA**, urbs capitalis Syriæ. nunc *Antakia*, I, 6, 12.
- ANTIUM**, urbs Volscorum in Latio, n. *Anzo*, I, 6, 5; I, 8, 2.
- APOLLONIA**, urbs in Illyrico ad

mare Adriaticum, nunc *Polino*, IX, 8, 2; unde *Apolloniata*, I, 5, ext. 2.

APOLLONIA, urbs *Ioniae*, vid. VI, 6, 2.

APULIA, regio Italica infer. n. *Puglia plana*, IV, 8, 2.

AQUILONIA, urbs Ital. inf. n. *Cadonga*, VII, 2, 5.

ARDEA, urbs Latii, nomen retinet, IV, 1, 2.

ARGINUSÆ, ins. tres prope Lesbum, n. *Arginusi*, I, 1, ext. 8; III, 8, ext. 3.

ARGIVORUM urbs (Argos) in Peloponneso, V, 1, ext. 4. — *Argiva laus*, V, 4, ext. 5.

ARICIA, oppid. Latii sub Albano monte, VIII, 2, 4.

ARMENIA, V, 1, 9; IX, 11, ext. 3.

ARPINUM, urbs Latii, nunc *Arpino*, petria Marii et Ciceronis, II, 2, 3; VI, 9, 14.

ARSIA silva, in Latio, I, 8, 5.

ARTEMISIUM, litus et promont. ins. *Euboeæ*, V, 3, ext. 3; VIII, 14, ext. 1.

ARVERNI, pop. Gall. Aquit. ubi nunc *Auvergne*, IX, 6, 3.

ASCULUM, opp. in agro Piceno, nunc *Ascoli*, VI, 9, 9.

ASIA, I, 7, ext. 5; II, 2, 1 et 2; II, 6, 1. etc. — *Asiæ solitudines*, V, 4, ext. 5.

ASSYRII, IX, 3, ext. 4.

ATHENZ, urbs Græciæ nobilissima, nunc *Setines*, I, 6, ext. 1; I, 7, 7; I, 8, ext. 2; II, 1, 10; II, 6, 6; V, 3, ext. 3, etc. unde *Attica regio*, V, 3, ext. 3. — *Atticum solum*, I, 8, 10.

ATRESIS, flumen Rhetici, n. *Etsch* vel *Adige*, V, 8, 4.

ATHOS, mons Macedoniæ, n. *Monte Santo*, I, 6, ext. 1.

ATINAS, campus in Latio ad urbem Atinam (*Ateno*), I, 7, 5.

ATTEGUA, urbs. Hisp. Bæt. n. *Tegua* sive *Teba*, vid. Hirt. de Bell. Hisp. VII, 8, 22: unde *Atteguensium mœnia*, IX, 2, 4.

AVENTINUS, mons urbis Romæ, I, 8, 3; V, 3, 2; VII, 3, 1.

B.

BABYLON, IX, 3, ext. 4.

BADIA, vid. III, 7, 1.

BAGRADA, flumen Africae propriæ, nunc *Megreda*, I, 8, ext. 19.

BENEVENTUM, urbs in Samnio, nunc *Benevento*, V, 6, 8.

BITHYNIA, III, 7, ext. 6; V, 1, 1.

BONONIA, nunc *Bologna*, unde *Bononiensis*, VIII, 1, 12.

BOSPORANUS tractus, VII, 6, 6.

BRITANNICA insula, III, 2, 23.

BRUNDISIUM, opp. Calabriae, n. *Brindisi*, III, 7, 9; V, 1, 1; VI, 6, 5; IX, 8, 2.

BRUTTIUS ager, V, 1, ext. 6.

C.

CÆRE, opp. Etrurici, n. *Cere Veteri*, I, 1, 10.

CAIETA, urbs Latii, n. *Gaëta*, V, 3, 2; VIII, 8, 1; unde *Caietana villa*, I, 4, 5.

CALAGURRIS, urbs Hispan. Tarrac. nunc *Calahorra* in Castilia vet. unde *Calagurritani*, VII, 6, ext. 3.

CALES, oppid. Campaniæ, n. *Calvi*, III, 2, ext. 1; unde *Calena custodia*, III, 8, 1. — *Calenus ager*, I, 8, ext. 18.

CAMARINI, incolæ urbis Camerini, Picenum ab Umbria dirimentis, nunc *Camerino*, VI, 5, 1. Dicuntur etiam

CAMERTES, vid. V, 2, 8.

CAMPANI, IX, 3, 4; VI, 4, 1.

CANNE, vicus Apulici, n. *Canne*, I, 1, 16; II, 7, 15; V, 1, ext. 6; IX, 11, ext. 4; unde *Cannense*

- prælium*, IV, 8, 2; V, 6, 4; VII, 4, ext. 2.—*Cannensis clades*, I, 1, 15; V, 6, 7; VI, 4, 1;—*pugna* IV, 5, 2; VII, 2, ext. 16; IX, 5, ext. 3;
- CANUSIUM, urbs Apuliæ, n. *Canosa*, unde *Canusina mænia*, IV, 8, 2.
- CAPENA, porta romana, a qua via Appia ducebatur, III, 7, 10.
- CAPITOLIUM, I, 1, 11; I, 4, 2; I, 7, 6; II, 1, 2; VII, 4, 3 etc.
- CAPPADOCIA, V, 7, ext. 2; IX, 15, ext. 2.
- CAPUA, caput Campaniæ, II, 8, 4; III, 2, 20; V, 1, 1; V, 2, 1; IX, 5, ext. 3; VI, 4, 1.
- CARES, pop. Cariæ, I, 5, ext. 1.
- CARIA, regio Asiæ minoris, IV, 6, ext. 1.
- CARISTUS, oppid. ins. Eubœæ Euripo vicinum, nunc *Caristo*, I, 8, 10.
- CARRÆ, oppid. Mesopotamiæ, ubi Crassus periit, I, 6, 11.
- CARSEOLI, oppid. Æquorum, cuius vestigia haud procul a *Tivoli*, unde *Carseolanus*, VII, 7, 2.
- CARTHAGO, urbs Africæ propriæ, I, 1, 14 et 18; I, 8, ext. 19; III, 2, ext. 8; V, 6, ext. 4; VII, 2, 3; IX, 3, ext. 3; IX, 12, 3;—expugnata, V, 1, 6;—ex rerum natura depulsa, V, 3, 2;—major, IV, 3, 1;—ejus portus, I, 8, ext. 14;—ruina, III, 6, 1;—spolia, IV, 3, 3;—opes, IV, 4, 6.
- CARTHAGO Nova, Hisp. urbs, nunc *Carthagena*, IX, 11, ext. 1; IV, 3, 1.
- CASILINUM, urbs Campaniæ, unde *Casilinates*, VII, 6, 2.
- CAUCASUS, mons Asiæ, III, 3, ext. 6.
- CAUDINÆ furcæ, in Samnio, ad oppidum Caudium, V, 1, ext. 5; VII, 2, ext. 17.
- CEA, insula Asiæ minoris; hodie *Stan-Co*, II, 6, 8; alibi dicitur *Cos et Coos*.
- CELTIBERIA, regio Hispan. Tarrac. VII, 4, 5; unde *Celiberi*, IV, 3, 1; VII, 4, 5; Celtibericum bellum, V, 1, 5.
- CENTOBURICA oppid. Celtiberiæ, V, 1, 5.
- CEPHALENTIA, insula Græciæ in mari Ionio, nunc *Cefalogna*, I, 8, ext. 18.
- CHALCIDICUM fretum inter ins. Eubœam et Græciam, I, 8, 10.
- CIMBRI, pop. Germaniæ in Chersoneso ad dextram Albis ripam, ubi hod. *Jutland*, IV, 7, 3; VIII, 15, 7;—cimbrica spolia, VI, 3, 1.
- CINNINIA, urbs Hispaniæ seu Lusitanæ, vid. VI, 4, ext. 1.
- CLASTIDIUM, vicus Galliæ Cisalpinæ ad Padum, nunc *Schiatezzo*, I, 1, 8.
- CECLA Eubœæ, vid. I, 8, 10.
- CÆLIUS, mons Romæ, VIII, 2, 1.
- CONTEBBIA, urbs Hisp. Tarrac. cuius vestigia sunt in *Santavert*, II, 7, 10; VII, 4, 5.
- CORINTHUS, urbs Achaiæ ad Isthmum, III, 4, 2; VI, 9, ext. 6.
- CORIOLI, Volscorum oppidum, IV, 3, 4.
- CORSICA, I, 1, 3; IX, 12, 3; unde *Corsi*, VI, 3, 3.
- CRANO, Thessaliæ oppidum, vid. I, 8, ext. 7.
- CRETA, ins. nunc *Candia*, I, 8, ext. 18; unde *Cretenses*, VII, 2, ext. 18; VII, 6, ext. 1; IX, 3, 7.
- CROTONA, urbs, in Bruttis, nunc *Crotone*, I, 8, ext. 18; unde *Crotoniata*, VIII, 15, ext. 1; IX, 12, ext. 9.
- CYCLADES, insulæ in mari Ægæo, IV, 3, 2.
- CYDNUS, fluv. Siciliæ, nunc *Carasu*, vid. III, 8, ext. 6.

CYME, urbs Æoliæ, unde *Cymæi*, IX, 14, ext. 2.

CYPRUS, ins. I, 5, 6; V, 3, ext. 3; VIII, 15, 10; IV, 3, 2: unde *Cyprii*, IX, 1, ext. 7; IX, 4, ext. 1; — *cypriaca expeditio*, IV, 3, 2; — *pecunia*, IV, 1, 14.

CYRENÆ, urbs Africæ, nunc *Cayron*, V, 6, ext. 4: unde *Cyrenæi*, VI, 2, ext. 3.

D.

DELPHI, urbs Phocensium, nunc *Castri*, I, 1, 18; I, 1, ext. 4; I, 2, 3; I, 8, ext. 8.

DELUS, ins. in mari Ægæo, nunc *Sdilles*, I, 1, ext. 2.

DODONA, urbs Epiri, VIII, 15, ext. 3.

DYRRHACHIUM, urbs in Illyrico, n. *Durazzo*, I, 6, 12.

E.

ELEA, urbs Æolidis, nunc *Ialea*, III, 2, 12.

ELEA, oppid. Lucaniæ, vid. III, 3, ext. 2.

ENNA, urbs Siciliæ, I, 1, 1; IX, 12, ext. 1.

EPHESUS, urbs Ionis, unde *Ephesii*, VIII, 14, ext. 5.

EPIDAMNOS, id. quod *Dyrrhachium*, unde *Epidamnii*, I, 6, ext. 2.

EPIDAUROS, urbs Peloponnesi, nunc *Pidaura*, I, 1, ext. 3; I, 8, 2.

EPIORUM gens, vid. VIII, 13, ext. 6.

EPIROS, regio Græciæ ad mare Ionium, IV, 3, 2; V, 1, ext. 4.

EQUUS, saxum, vid. I, 8, ext. 8.

ERETUM, vicus agri Sabini in vicinitate *Monte rotondo*, II, 4, 5.

ERYTHRÆUM litus, vid. VI, 1, ext. 1.

EUBOEÆ Cœla, vid. Cœla.

F.

FALERII, urbs *Faliscorum* in Hetruria, nunc *Falari*, VI, 5, 1.

FIDENÆ, oppid. Sabinorum, unde *Fidenates*, VII, 4, 1.

FIDICULI, vid. VII, 6, 1.

FIRMUM, opp. Picenorum, IX, 15, 1.

FLAMINIUS circus Romæ, vid. I, 7, 4.

FORMIÆ, municipium Latii, nunc *Mola*, unde *Formiani*, VI, 2, 8.

G.

GABII, opp. Latii destructum, unde *Gabini*, VII, 4, 2.

GALLIA, I, 1, 3; I, 6, 5; II, 6, 8; etc. unde *gallicus* ager, V, 4, 5.

— Galli, I, 5, 1; etc.

GALLOGRÆCI, incolæ Galatiæ in Asia minore, VI, 1, ext. 2.

GELA, opp. Siciliæ, ubi nunc *Terra nova*, unde *Gelensium* equites, IV, 8, ext. 2.

GERONIAE scalæ, vid. VI, 3, 3.

GENUA, urbs Ligurum, I, 6, 7.

GRÆCIA, II, 2, 2 et 5; II, 6, 8, etc.

GYTHÆUM, Spartanorum navale, nunc *Kolo-kytia*, VI, 5, ext. 2.

H.

HAMMONIS fons in Cyrenaica, VIII, 15, ext. 3.

HELICONII colles, id est, mons Helicon in Græciâ propria, nunc *Zagaro-Vuni*, I, 6, ext. 3.

HERCULIS portus, oppid. Liguriæ, hod. *Monaco*, I, 6, 7.

HETRURIA, regio Italiæ superioris, nunc *Toscana*, II, 4, 4; IV, 5, ext. 1, etc. — Hetruriæ caput, IX, 1, 2; — populi duodecim, I, 1, — 1: unde *Hetrusci*, V, 5, 2; IX, 2, ext. 10.

HIMERA, urbs Siciliæ in vicinitate urbis *Termini*, I, 7, ext. 6.

HISPANIA, I, 6, 2 et 7, etc.

HYMETTUS, mons in vicinitate Athenarum, I, 6, ext. 3. — Hymettæ columnæ, IX, 1, 3.

I.

- ILLYRICUM, regio ad mare Adriaticum, ubi nunc *Dalmatia*, I, 1, 20.
 INDI, VIII, 13, ext. 5.
 INTERCATIA, vid. III, 2, 6.
 ITALIA, I, 6, 9; I, 7, ext. 1; II, 7, 7 etc.

J.

- JANICULUS, mons Romæ, I, 1, 10 et 12.
 JULIS, oppidum in ins. Coe, II, 6, 8.
 JUTURNÆ lacus, in vicinia Romæ juxta amnem Numicum, I, 6, 1.

L.

- LACEDÆMON, splendidissimum totius Græciæ decus, n. *Misitra*, IV, 6, ext. 3; V, 3, ext. 2; 1, 6, ext. 1; unde *Lacedæmonii*, VI, 3, ext. 1; VI, 4, ext. 4.
 LAMPSACUM, urbs Mysiæ ad Hellespontum, n. *Lamsaki*, VII, 3, ext. 4.—Lampsacena urbs, ibid.
 LARISSA, urbs Thessaliæ, n. *Jengischekir*, IV, 5, 5.
 LATINI, pop. Ital. VI, 4, 1.—*Latina via*, I, 8, 4.
 LATMUS, mons Cariz, unde Latmiorum rex, VIII, 13, ext. 7.
 LAVINIUM, opp. Latii, n. *Pratica*, I, 6, 7; I, 8, 7.
 LAURENS, Laurentum, opp. Latii, n. *Torre di Paterno*, VIII, 8, 1: unde *Laurentina via*, VIII, 5, 6.
 LEMNOS, ins. in mari Ægæo, n. *Stalimene*, unde *Lemnii*, IV, 6, ext. 3.
 LETUM, mons Liguriæ, I, 5, 9.
 LEUCTRA, oppid. Bœotiz, III, 2, ext. 5.
 LIGURIA, regio Galliæ cisalpinæ, I, 5, 9.

LILYBÆUM, promont. Siciliæ, n. *Capo di Bæo*, I, 8, ext. 14.

LIPARÆ, ins. Siciliam inter et Italiam, n. *Lipari*, VI, 9, 11: unde *Liparitani*, I, 1, ext. 4.

LITERNUM, opp. Campaniæ, n. *Patris*, unde *Liternia villa*, II, 10, 2.

LOCRI, urbs Brattiorum, n. *Motta di Bursano*, I, 1, 20, et ext. 3; VIII, 7, ext. 3.

LUCANI, pop. Italiæ in Græcia Magna, I, 6, 8; V, 1, ext. 6; VII, 4, 4.

LUSITANIA, I, 2, 4; VI, 4, ext. 1; IX, 6, 2.

LYDIÆ, regnum in Asia minori inter Ioniam et Phrygiam magnam, VII, 1, 2.

M.

MACEDONIA, I, 7, ext. 2; I, 8, ext. 18; V, 1, ext. 1; V, 8, 3.

MANTINEA, opus Arcadiæ in Peloponneso, n. *Tripolizza*, III, 2, ext. 5; V, 10, ext. 2;

MARATHON, urbs Atticæ, V, 3, ext. 3; VI, 9, ext. 5.

MAURITANIA, pars Africæ, VII, 2, 6.

MEDI, pop. Asiæ majoris, I, 7, ext. 5.

MEDIOLANUM, urbs Italiæ super. n. *Milano*, IX, 15, ext. 1.

MEGARA, urbs med. Corintho Athenisque, I, 7, ext. 10; IV, 1, ext. 3.

MELITA, ins. maris Siculi, hod. *Malta*, I, 1, ext. 2.

MESSANA, urbs Sicil. n. *Messina*, II, 7, 4.

METAPONTUS, in vicinitate urbis Tarenti, IV, 1, ext. 1; VIII, 7, ext. 2.

METAURUS, flumen Italiæ, n. *Metaro*, VII, 4, 4.

MICALENSIS, mons Ioniz, VI, 9, ext. 5.

MILETUS, urbs Ioniz I, 1, ext. 5; unde *Milesia regio*, IV, 1, ext. 7.

MINTURNÆ, opp. Latii ad Liris ostia, I, 5, 5; II, 10, 6.

MITYLENÆ, urbs ins. Lesbii, n. *Metelino*, unde *Mityleni*, IX, 11, 4.

MUNDA, urbs Hisp. Bæt. n. *Monda* in regno Granata, VII, 6, 5.

MUTINA, urbs Ital. super. n. *Modena*, IV, 7, 6.

MYLASA, urbs Caris, n. *Melasso*, unde *Mylasenus*, IX, 14, ext. 2.

N.

NEAPOLIS, urbs Campaniæ, n. *Neapoli*, III, 6, 3: unde *Neapolitani*, VII, 3, 4.

NOLA, urbs Campaniæ, unde *Nolana mænia*, I, 6, 9. — *Nolanus ager*, I, 6, 4. — *Nolani*, VII, 3, 4.

NUCERIA, urbs Campaniæ, hodie *Nocera*, unde *Nucerini*, IX, 6, ext. 2.

NUMANTIA, urbs Hispan. Tarrac. ad Durium, n. *Soria*, II, 7, 1; VIII, 15, 7; IX, 12, 3; V, 3, 2; VI, 2, 3; IV, 3, 13; urbs *Numantina*, II, 7, 1. — *Nu-mantini*, VII, 6, ext. 2.

NUMIDIA, regio Africæ ad mare mediterraneum, II, 6, 17; V, 1, 1; VII, 2, 6.

O.

OLBIA, oppidum Sardinis, ubi hodie *Terra nova*, V, 1, 2.

OLYMPIA, urbs Elidis in Peloponneso, VIII, 15, ext. 4.

OLYMPUS, mons inter Thessaliam et Macedoniam, nunc *Lacha*, I, 7, ext. 4; VI, 1, ext. 2.

OSTIA, urbs Ital. ad ostium Tiberis, II, 4, 5; III, 7, 10.

P.

PADUS, fluv. Italiæ, n. *Po*, III, 2, 5.

PALATINUS, mons Romæ, II, 2, 9.

PAPHOS, urbs ins. Cypri, I, 5, 6.

PARTHI, pop. Asiæ ultra Euphratem, VI, 9, 9.

PHELASOI, pop. Græciæ, IV, 6, ext. 3.

PERGAMUS, urbs Mysis majoris, nunc *Bergamo*, I, 6, 12.

PERSÆ, V, 1, ext. 1; V, 4, ext. 6.

PESINUS, urbs Galatiæ, I, 1, 1; VIII, 15, 3.

PETELLIA, urbs Bruttiorum, ubi nunc *Strongoli*, VI, 6, ext. 2.

PETILIA, vid. *Petellia*, IX, 8, ext. 1.

PHARMACUSA, insula Asiæ supra Miletum, nunc *Fermaco*, VI, 9, 15.

PHILIPPI, urbs in confinio Macedoniæ et Thraciæ, ubi Brutus et Cassius devicti sunt, IV, 6, 5; IX, 9, 2. — *Philippense prælium*, VI, 8, 4. — *Philippica victoria*, V, 1, 11. — *Philippici campi*, I, 7, 1.

PHRYGIA, regio Asiæ min. ad Hellespont. et mare Ægæum I, 6, ext. 2. — *Phrygiæ sedes*, VII, 5, 2.

PICENUM, regio Italiæ, ubi nunc *Marca Anconitana*, I, 6, 5. — *Picena regio*, V, 3, 4.

PINNENSIS, vid. V, 4, ext. 7.

PLACENTIA, urbs Ital. super. hod. *Piacenza*, IV, 7, 5; VI, 2, 10.

PONTUS, regio Asiæ ad Pontum Euxinum, V, 1, 9. — *Pontici sinus fauces*, vid. II, 8, 1; IV, 6, ext. 3.

PRÆNESTÆ, opp. Latii, n. *Palæstrina*, IX, 7, 2: unde *Pranestini*, VII, 6, 3; IX, 2, 1. — *Prænestina fortuna*, I, 3, 1. — *obsidio*, VI, 8, 2.

PRIENÆ, urbs Ioniæ, n. *Samsunkalesi*, VII, 2, ext. 3; VII, 3, ext. 3: unde *Priencenses*, I, 5, ext. 1.

PRIVERNUM, opp. Latii, n. *Piperno vecchio*, VI, 2, 1: unde *Priver-nates*, IX, 10, 1.

PSOPHIS, Arcadiæ oppid. unde *Psophidius*, VII, 1, 2.

- PROPYLÆUM Minervæ, Athenis, vid. III, 1, ext. 1.
- PTOLEMAIS, vid. loc. cit. I, 6, 12.
- PUPINIA, ager Romæ propinquus Hetruriam versus, III, 4, 6; IV, 8, 1.
- PUTOLI, urbs Campaniæ, hod. *Pozzuolo*, VII, 3, 9; IX, 3, 8.
- Q.
- QUADRIGA, locus in Bœotia, vid. I, 8, ext. 9.
- QUIRINALIS, collis Romæ, I, 1, 11.
- R.
- RAUDUSCULANA, porta Romæ, V, 6, 3.
- REATENA villa ab oppido Sabino-
rum Reate, n. *Rieti*, VI, 8, 6.
- REGILLUS lacus in Latio, I, 8, 1.
- RHAMNUS, vicus Atticæ, n. *Tauro-
castro*, I, 8, 10.
- RHEGIUM, urbs Ital. ad fretum Si-
culum, n. *Reggio*, II, 7, 15.
- RHODUS, ins. Asiæ min. n. *Rhodus*,
VIII, 10, ext. 1: unde *Rhodi*,
V, 2, ext. 2; I, 5, 8.
- ROBUR, vid. VI, 3, 1.
- ROMA, I, 1, 3; I, 8, 3; V, 1, 1;
VII, 1, 1, etc.
- S.
- SABELLI, vid. III, 4, 5.
- SABINI, pop. Latii, IX, 6, 1. — *Sa-
bina regio*, II, 4, 5. — *Sabinus
ager*, VII, 3, 1.
- SACRA via, urbis Romæ, ubi inter
Romulum et Tatium fœdus ic-
tum est, VIII, 1, damnat. 5.
- SACER collis, juxta ripam flumi-
nis Anienis, VIII, 9, 1.
- SAGUNTUS, urbs Hisp. Tarrac. unde
Saguntini, VI, 6, ext. 1.
- SALAMIS, *Salamina*, ins. Græciæ in
sinu Saronico circa Peloponne-
sum, V, 3, ext. 3; VIII, 14,
ext. 1.
- SALAPIA, opp. Apuliæ, n. *Salpe*, III,
8, ext. 1.
- SALERMITANA regio, circa *Salernum*
Picentum oppidum in Græcia
Magna, nunc *Salerno*, VI, 8, 5.
- SAMNIUM, regio Italiæ, IV, 3, 6:
unde *Samnites*, IV, 3, 5; V, 1,
ext. 5; VI, 1, 9; VII, 2, ext.
17.
- SAMOS, ins. Ioniæ, unde *Samius*, V,
2, ext. 1. — *Samii*, 1, 5, ext. 1.
- SARDES, urbs Lydiæ, n. *Sards*, V,
4, ext. 6.
- SARDINIA, I, 6, 5; VII, 6, 1;
IX, 7, 2.
- SCYROS, insula Cyclad. in mari
Ægæo, nunc *Skio*, V, 3, ext. 3.
- SCYTHÆ, V, 4, ext. 5. — *Scythiæ
solitudo*, VI, 4, ext. 2.
- SEBONES, pop. Galliæ, VI, 3, 1.
- SEPLASIA, vid. IX, 1, ext. 1.
- SICCA, urbs Africæ propriæ, n.
Kef, II, 6, 15.
- SICILIA, II, 7, 9; VI, 3, 5. etc.
- SIGRUM, opp. Troadis, n. *Ieni Sche-
her*, VI, 5, ext. 1.
- SMYRNA, urbs Ioniæ nobilis, III,
2, 12.
- SORANORUM, oppidum, vid. VIII,
1, 9.
- SPARTA, vid. *Lacedæmon*, unde
Spartanus, VI, 4, ext. 5.
- SUBLICIUS pons Romæ, I, 1, 10;
III, 2, 1; IV, 7, 2.
- SUNESSA, opp. Campaniæ, hod. *Sessa*,
II, 2, 4.
- SYRACUSÆ, urbs Siciliæ, I, 1, 8 et
ext. 3; I, 7, 8 et ext. 8; IV,
1, 7; II, 7, 15; V, 1, 4: unde
Syracusanus, VI, 2, ext. 2.
- SYRIA, VI, 4, 3; IX, 1, ext. 4.
- T.
- TARENTUM, urbs Calabriæ, n. *Ta-
ranto*, II, 2, 5; II, 4, 5; IV,
6, 3; VIII, 7, ext. 3: unde

- Tarentina petulantia*, IV, 3, 14.
TARPÆIUM SAXUM, idem quod *Capitolium*, VI, 5, 7.
TARRACENA, urbs Latii, *Anzur* quoque dicta Volsco nomine, VIII, 1, 13.
TARSUS, Ciliciæ caput, n. *Tarso*, III, 8, ext. 6.
TAUROMINIUM, urbs Siciliæ, n. *Taormina*, unde *taurominitana ars*, II, 7, 3.
TAURUS, mons Asiæ, II, 8, 1; IV, 1, ext. 9; VI, 4, ext. 3; VIII, 1, 13 etc.
TAYGETI, montes Græciæ in Peloponneso, nunc *les montagnes des Mainotes*, IV, 6, ext. 3.
TEANUM, opp. Campan. n. *Tiano*, unde *teana custodia*, III, 8, 1.
TEGEA, unde *Tegeates*, vid. IV, 1, ext. 5.
TERENTUM, vid. II, 4, 5.
TEUTONI, pop. German. ad sinum Codanum, IV, 7, 3; VI, 1, ext. 3.
THEBÆ, urbs Bæotiæ, n. *Stives*, III, 7, ext. 5; V, 3, ext. 3.
THERMOPYLÆ, angustus transitus per jugum montium præruptorum ex Thessalia in Bæotiam, n. *Bocca di Lupo*, II, 5, 1; III, 2, ext. 3.
THESSALIA, regio Græciæ, IV, 6, 1.
THRACIA, regio Europæ inter Danubium et Macedoniam, ubi nunc *Bulgaria et Romania*, II, 6, 12; IX, 2, ext. 4.
THRASYMENUS, lacus in Hetruria, nunc *Lago di Perugia*, I, 6, 6; IV, 8, ext. 1; IX, 11, ext. 4; IX, 12, 2.
THURIUM, vid. VI, 5, ext. 4; *Thurina urbs*, I, 8, 6.
TIBERIS, fluv. Italiæ, I, 8, 2; II, 4, 5; VII, 3, 1; VIII, 1, 5; IX, 2, 1.
TIBUR, oppid. Latii, 16 M. ab Roma, hod. *Tivoli*, II, 5, 4; V, 1, 1.
TICINUM, urbs Ital. sup. n. *Pavia*, V, 5, 3.—*Ticinus fluvius* præterfluens urbem Ticinum, hod. *Tessino*, V, 4, 2.
TRALLES, urbs Lydiæ, n. *Sultan-hissar*, I, 6, 12; IV, 1, 13.
TRIGEMINA porta, vid. IV, 7, 2.
TROJA, urbs Troadis in Asia minori I, 8, 7.
TUSCULUM, urbs Latii, nunc *Frascati*, III, 4, 6: unde *Tusculani*, V, 2, 2; VII, 3, ext. 9; IX, 10, 2.—*Tusculanum*, I, 4, 4.
- U.
- UMBRIA**, regio Italiæ, Hetruriæ opposita, III, 7, 4; VII, 4, 4.
URBINUM, urbs Umbriæ, unde *Urbinas*, VII, 8, 6.
UTICA, urbs Africæ, nunc *Sathor* in regno Tunetano, III, 2, 14; IX, 10, 2.
- V.
- VEII**, urbs Hetruriæ, I, 5, 1; I, 6, 3; I, 8, 3; IV, 1, 2; V, 6, 8: unde *Veienses*, V, 5, 2; IX, 9, 3.—*Veiens ager*, IV, 4, 8.—*Veientina præda*, V, 3, 2.
VELIA, opp. Lucaniæ, I, 1, 1.
VELITERNI, pop. Italiæ, quorum urbs *Velitræ*, hod. *Velitri*, IX, 10, 1.
VERGELLUS, flumen Apuliæ, IX, 2, ext. 2.
VESERIS, opp. et flumen Campaniæ, VI, 4, 1.
VERRUGO, Volscorum Ital. III, 2, 8; VI, 5, 2.
VESUVIUS, mons, I, 7, 3.
VILLA, publica, quæ in Martio campo erat, IX, 2, 1.
VOLSCI, pop. Latii, V, 2, 1; V, 4; VI, 5, 2; VII, 3, ext. 10.
VOLSINIENSIVM urbs, caput Hetruriæ, IX, 1, 2.

INDEX

HISTORICUS.

A.

- ACCIIUS**, poeta, L. Julio Cæsari nunquam assurrexit, III, 7, 11; — a D. Junio Bruto honoratus, VIII, 14, 2.
- ACHILLES**, VIII, 8, ext. 2.
- C. ACILIUS**, miles decimæ legionis fortissimus, III, 2, 22.
- M. ACILIUS** Aviola, a. Urb. 720 cos. suffectus. Ejus rogus, I, 8, 12.
- M. ACILIUS** Glabrio, vid. Glabrio.
- ACRON**, Ceninensium rex, a Romulo occisus, III, 2, 3.
- ADMETUS**, Thessaliæ rex, IV, 6, 1.
- ÆBUCIA**, L. Menenii Agrippæ uxor, VII, 8, 2.
- ÆGERIA**, dea, I, 2, 1.
- ÆGLES** Samius, athleta mutus, vocalis evasit, I, 8, ext. 4.
- ÆLII** sexdecim in una domo habitabant, IV, 4, 8.
- L. ÆLIUS** Tubero, a. U. 534 prætor, picum necavit, V, 6, 4.
- Q. ÆLIUS** Tubero, cognomine Catus, IV, 3, 7, ubi vid.
- Q. ÆLIUS** Tubero, gener Æmilii Pauli Macedonici, IV, 4, 9.
- Q. ÆLIUS** Tubero, posterioris Africanisororis filius, nepos L. Æmilii Pauli, præturæ candidatus repulsam tulit, VII, 5, 1.
- ÆMILIA** Max. virgo Vestalis, I, 1, 7.
- Tertia ÆMILIA**, Africanæ prioris uxor, VI, 7, 1.
- Q. ÆMILIUS** Papus, C. Fabricii a. U. 478 in consulatu collega, IV, 4, 3.
- L. ÆMILIUS** Paulus, a. U. 534 consul, I, 3, 3. Vid. Paulus.
- M. ÆMILIUS** Porcina, augur, a L. Cassio Longino accusatur, VIII, 1, damn. 7. Velleius vocat Lepidum Æmilium.
- ÆNEAS**, deos Penates Troja advectos Lavinii collocavit, I, 8, 7.
- ÆSCHINES**, Athenis Rhodum cedit, ibique recitat suam orationem in Ctesiphontem, et Demosthenis pro Ctesiphonte, VIII, 10, ext. 1.
- ÆSCHYLI** poetæ excessus, IX, 12, ext. 2.
- ÆSCULAPIUS**, filius Apollinis, efficax ultor contemptæ religionis, I, 1, 19. — ejus barbam auream demit Dionysius, I, 1, ext. 3. — ab Epidauro arcessitus, I, 8, 2.
- ÆSOPUS**, tragædus, artis ludicræ peritissimus, tempore Ciceronis, VIII, 10, 2. — habuit filium luxuriæ deditum, IX, 1, 2.
- AFRANIA**, filia Æbucæ, VII, 8, 2.
- C. AFRANIA**, Licinii Buccionis, senatoris, uxor improba, VIII, 3, 2.

- AFRICANUS** prior, VI, 7, 1. — Superior, II, 4, 3; II, 7, 12; II, 10, 2; III, 5, 1; IV, 1, 6; IV, 2, 3; V, 1, 7; ubi vid. V, 3, 2; IV, 5, 1, et 3; V, 2, 5; V, 4, 2; V, 6, 7; VI, 3, 1. — ante legitimum tempus consul factus, VIII, 15, 1. — navem carthaginiensem dimittit, VI, 6, 4. — Ennii effigiem in monumentis gentis suae collocat, VIII, 14, 1. — temere se credit Syphacii, IX, 8, 1. Vid. Scipio.
- AFRICANUS** posterior, II, 7, 13; IV, 1, 10; V, 1, 6; V, 3, 2; VI, 2, 3. — avunculus Q. Ælii Tuberonis, VII, 5, 1. — patruus Q. Fabii Maximi Allobrogici, VII, 5, 1. — censor VI, 4, 2. — Marium excitat, VIII, 15, 7.
- AGAMEMNON**, pater *Orontis*, IV, 7, init. — ejus caput pictor Timanthes involvit, ut summi mœroris acerbitatem exprimeret, VIII, 13, ext. 6.
- AGATHOCLES**, Syracusanorum rex callidus, VII, 4, ext. 1.
- AGESILAUS**, legem Lycurgi abrogat, VII, 2, ext. 15.
- AGLAUS** *Psophidius*, Arcadum pauperissimus, VII, 1, 2.
- AGRIPPA** Menenius, auctor pacis inter senatum et plebem rom. IV, 4, 2.
- M. VIPSANIUS AGRIPPA**, amicus et gener Augusti, IV, 7, 7.
- M. AGRIVS**, argentarius, VIII, 4, 1.
- C. SERVILIUS AHALA**, a. U. 317, magister equitum, Sp. Melium occidit, V, 3, 2.
- AJAX** clamans, VIII, 11, ext. 6.
- A. POSTUMIUS ALBINUS**, legatus, ob suspicionem proditionis ab exercitu lapidibus obrutus, IX, 8, 3.
- SP. ALBINUS**, anno Urbis 643 consul, et 644 Africae proconsul, exercitum corruptit, II, 7, 2.
- ALCÆUS**, poeta græcus, alcaici carminis inventor, IV, 1, ext. 6.
- ALCAMENES**, statuarius, Vulcanum finxit, VIII, 11, ext. 3.
- ALCESTIS**, tragicus poeta, III, 7, ext. 1.
- ALCIBIADES**, et vitii et virtutibus deditus, VI, 9, ext. 4. — Periclem avunculum suum consilio juvit, III, 1, ext. 1. — ejus somnium, I, 7, ext. 9. — ab eo Socrates risus est, VIII, 8, ext. 1.
- ALCYONRUS**, regis Antigoni filius, V, 1, ext. 4.
- ALEXANDER** Magnus, I, 1, ext. 5; I, 7, ext. 2; I, 8, ext. 10; III, 3, ext. 4; III, 8, ext. 6; IV, 3, ext. 3, et 4; IV, 7, ext. 1; V, 1, ext. 1; V, 6, ext. 5; VII, 2, ext. 11. — Miletum capit, I, 1, ext. 5. — diutius consulto sacrificavit, III, 3, ext. 1. — Alexandriam in Ægypto condidit, I, 4, ext. 1. — Parmenioni graviter respondet, VI, 4, ext. 3. — largitione Macedones ad se attrahere conatur, VII, 2, ext. 10. — ei nolunt Athenienses divinos honores decernere, VII, 2, ext. 13. — asinum interfici jussit, VII, 3, ext. 1. — Lampsacum diruere voluit, VII, 3, ext. 4. — ejus pectus insatiabile laudis, VIII, 14, ext. 2. — ab uno Apelle pingi et a Lysippo fingi voluit, VIII, 11, ext. 2. — ejus iracundia, IX, 3, ext. 1. — superbia, IX, 5, ext. 1.
- ALEXANDER**, regis Pyrrhi filius, V, 1, ext. 4.
- ALEXANDER**, C. Fannii servus, necatus creditus, domum reddit, VIII, 4, 1. — in suspicionem venit C. Flavii equitis Romani occisi, VIII, 4, 2.
- ALEXANDER**, Pheræus tyrannus, a

- conjugē Thebē interemtus, IX, 13, ext. 3.
- CORNELIUS ALEXANDER, cognomen-
to Polyhistor, Phryx, libertus
C. Lentuli, volumen de Illyrico
tractu composuit, quod citatur,
VIII, 13, ext. 7.
- L. ALVANIUS, homo de plebe ro-
mana. Ejus religio, I, 1, 10.
- ANÆSIA Sentia, rea caussam suam
ipsa egit, VIII, 3, 1.—Androgyna
appellata, ibid.
- AMPHIARAUS, vates argivus, ma-
xime honoratus, VIII, 15, ext. 3.
- AMPHINOMUS et Anapus, par fra-
trum, parentes suos humeris per
medios Ætnæ ignes portarunt, V,
4, ext. 4.
- ANACHARSIS, Scythæ, leges aranea-
rum telis bene comparat, VII,
2, ext. 4.
- ANACREONTIS mors, IX, 12, ext. 8.
- ANAPUS, vid. Amphinomus.
- ANAXAGORAS, physicus, discendi
studio possessiones suas relinquit,
VIII, 7, ext. 6.—ejus vox audita
morte filii, V, 10, ext. 3.—præ-
ceptor Periclis, VIII, 9, ext. 2;
VIII, 11, ext. 1.—quem beatum
existimaverit, VII, 2, ext. 12.
- ANAXARCHUS, vid. III, 3, ext. 4.—
comes Alexandri M., Democriti
discipulus, VIII, 14, ext. 2.
- ANAXIMENES Lampsacenus, præce-
ptor Alexandri M. patriam suam
servat, VII, 3, 4.
- ANCUS MARCIUS, quartus rex Ro-
manorum, IV, 3, 4.
- M. ANNEIUS CARSEOLANUS, splendi-
dissimus eques romanus, VII,
7, 2.
- ANNIUS, Campanus, consulem al-
terum Capuæ creari debere asse-
verabat, VI, 4, 1.
- P. ANNIUS, Mario attulit caput in-
terfecti M. Antonii, IX, 2, 2.
- ANTIGENIDAS, tibicen thebanus, III,
7, ext. 2.
- ANTIGONUS, rex Macedoniæ, V, 1,
ext. 4.
- ANTIOCHUS MAGNUS, Syriæ rex, su-
peratur, II, 5, 1; II, 10, 2; IV,
1, ext. 9; V, 3, 2; VIII, 1,
damn. 1.—ejus exercitus, IX, 1,
ext. 4.
- ANTIOCHUS Soter, Seleuci Nicatoris
filius, V, 7, ext. 1.
- ANTIOCHUS, Epiphanes, VI, 4, 3.
- ANTIOCHUS DEUS, Syriæ rex, similis
Artemoni, IX, 14, ext. 1.
- ANTIPATER, Macedoniæ rex, Cas-
sandro pater, I, 7, ext. 2.
- ANTIPATER SIDONIUS, vid. I, 8,
ext. 16.
- Q. ANTISTIVS VETUS, cur uxorem
repudiaverit, VI, 3, 11.
- ANTIUS RESTIO, proscrip-tus a trium-
viris, VI, 8, 7.
- ANTONIA minor, IV, 3, 3, ubi vid.
- C. ANTONIUS, Ciceronis a. U. 691
in consulatu collega, scenam ar-
gento prætexuit, II, 4, 6.—Cati-
linæ victor, II, 8, 7.
- L. ANTONIUS, a censoribus a. U. 446
senatu motus, II, 9, 2.
- M. ANTONIUS, orator, a. U. 654
consul, et 656 censor, in pro-
scriptione Mariana occisus, II, 9,
5; III, 7, 9; VIII, 9, 2; IX,
2, 2.—incesti reus, VI, 8, 1.—
quare nullas orationes ediderit,
VII, 3, 5.—ejus eloquentia, VIII,
9, 2.
- M. ANTONIUS, Triumvir, I, 1, 19;
I, 4, 6; I, 5, 7; I, 7, 7; III,
8, 8; IV, 7, 4; V, 1, 11;
V, 3, 4.—Ariarathen interemit,
IX, 15, ext. 2.—superbus, IX, 5,
4.—D. Brutum interfici jubet,
IV, 7, 6; IX, 13, 3.
- P. ANTONIUS, M. Antonium, ora-
torem, obtruncat, VIII, 9, 2.

- APELLES**, pictor nobilis, VIII, 11, ext. 2.
- APOLLO**, I, 1, 1; I, 8, 10.—sui numinis vindex, I, 1, 17.—imberbis, I, 1, ext. 3.—ejus signum, I, 2, 3.—irrisus, I, 8, ext. 8.—Socratem sapientissimum judicat, III, 4, ext. 1.—Delphicus, I, 8, ext. 8; IV, 1, ext. 7; V, 6, 8; VIII, 15, ext. 2.—Pythius, I, 1, ext. 4; V, 3, ext. 2; VII, 1, 2; VII, 3, 2; VIII, 15, 3.
- APPIUS Claudius Cæcus**, abavus Clodii, a. U. 441 censor, I, 1, 7.—infinitum numerum annorum exegit, VIII, 13, 5.
- APPIUS Claudius Crassinus**, decemvir, stuprum virginis pertinacius expetit, VI, 1, 1.
- APPIUS Claudius Regillensis**, M. Claudii filius, a. U. 282 consul; ejus exercitus voluntaria fuga terga hosti dare coegit, IX, 3, 5.
- APPIUS Claudius**, nescio qui? VII, 2, 1.
- APPIUS**, Achaiae proconsul interiit, I, 8, 10.
- CN. APRONIUS**, ædilis, pulsat legatos Apollonium, VI, 6, 5.
- L. APULEIUS**, tribunus plebis, Camilli accusator, V, 3, 2.
- C. AQUILIUS**, vir magnæ auctoritatis et scientia juris civilis excellens, VII, 2, 2.
- M. AQUILIUS**, legatus, Mithridati vinctus traditus, IX, 13, 1.
- P. AQUILIUS**, tribunus plebis, accusat P. Villium, VIII, 1, damnatorum 6.
- ARCHELAUS**, rex Macedoniæ, IX, 12, ext. 4.
- ARCHELAUS**, ab Ægyptiis loco Ptolemæi Auletis rex creatus, IX, 1, ext. 6.
- ARCHILOCHI libri** e civitate Spartanorum exportati, VI, 3, ext. 1.
- ARCHIMEDES**, studiis intentus non sensit Syracusas captas esse, VIII, 7, ext. 7.
- ARCHYTAS**, pythagoricus Tarenti, VIII, 7, ext. 3; IV, 1, ext. 1.
- ARGANTHONIUS**, Gaditanus, octoginta annis patriam suam rexit, VIII, 13, ext. 4.
- ARIARATHES**, falso sic dictus, Cappadociæ regnum affectat, IX, 15, ext. 2.
- ARIOBARZANES**, a senatu romano rex Cappadociæ constitutus, V, 7, ext. 2.
- ARION**, pythagoricus Locris, VIII, 7, ext. 3.
- ARISTIDES**, patria excedere jussus, V, 3, ext. 3.—ejus justitia, VI, 5, ext. 2.
- ARISTIPPUS**, philosophus socraticus, IV, 3, ext. 4.
- ARISTOGITON**, Atheniensis, patriam liberavit Hipparchum interficiendo, II, 10, ext. 1.
- ARISTOMACHE**, Syracusana, Dionysii superioris uxor, IX, 13, ext. 4.
- ARISTOMENIS**, Messeniorum ducis fortissimi cor hirsutum, I, 8, ext. 15.
- ARISTONICUS**, Eumeni regi ex pellice genitus, Asiam a. U. 622 invasit, III, 2, 12; VIII, 7, 6.—captus, III, 4, 5.
- ARISTOPHANES**, Atheniensis, poeta comicus, VII, 2, ext. 7.
- ARISTOTELES**, pro patriæ salute incumbit, V, 6, ext. 5.—ejus sitis in capessenda laude, VIII, 14, ext. 3.—Callisthenem ad Alexandrum M. dimittit, VII, 2, ext. 11.—prædicat, de semetipso in neutram partem loqui debere, VII, 2, ext. 11.
- ARISTOXENUS**, musicus, citatus, VIII, 13, ext. 3.
- ARTEMISIA**, regina Cariæ pietate in

- maritum nobilis, IV, 6, ext. 1.
ARTEMON, regis stirpis, simillis Antiocho Deo, IX, 14, ext. 1.
ARTORIUS, medicus Cæsaris Augusti, I, 7, 1, et 2.
ARUNS, Tarquini Superbi filius, V, 6, 1.
ASCANIUS, filius Æneæ, I, 8, 7.
CN. ASINIUS Dion, ejus filius, IX, 15, 6.
ASINIUS Pollio, non minima pars Romani stili, citatus, VIII, 13, ext. 4.
ASTYAGES, rex Medorum, Cyri avus maternus, I, 7, ext. 5.
ATERIUS Rufus, eques romanus, I, 7, 8.
C. ATILIUS, a. U. 363, Gallo scipionem vehementi ictu capiti inflixit, III, 2, 7.
C. ATILIUS Serranus, IV, 4, 5, ubi vid.
C. ATILIUS Serranus ædilis curulis, a. U. 559 senatoria loca in ludis a plebe secrevit, II, 4, 3. — ejus stemma exhibet Perizonius Animadv. Hist. p. 27.
A. ATILIUS Calatinus, gener Q. Fabii Maximi, VIII, 1, 9. — bis consul et deinde anno 504 dictator, II, 8, 2.
P. ATILIUS Philiscus, in pueritia corpore quæstum facere coactus, VI, 1, 6.
M. ATILIUS Regulus, primo Punico bello ex victore speciosissimo captivus Carthaginiensium, I, 1, 14; IV, 4, 6. — ejus exercitus angue prohibitus, I, 8, ext. 19. — fuit pater censoris, II, 9, 8. — a Carthaginiensibus captus, IX, 6, ext. 1. — crudeliter interfectus, IX, 2, ext. 1.
M. ATILIUS Regulus, Marci filius, a. U. 539 censor, II, 9, 8.
TI. ATINIUS, homo ex plebe, a. U. 264 per quietem a Jove monitus, I, 7, 4.
ATTALUS, rex Pergami, Asia donatus, I, 8, ext. 8; IV, 8, 4; V, 2, ext. 3.
ATTALUS, rex Pergami, nepos Attali, V, 2, ext. 3.
T. POMPONIUS ATTICUS, ab avunculo Q. Cæcilio testamento adoptatus, VII, 8, 5.
ATTIUS Navius, I, 4, 1.
ATYS, filius regis Crossi, I, 7, ext. 4.
TI. AUFIDIUS, proconsulari imperio totam Asiam obtinuit, VI, 9, 7.
A. AUFILIUS, jurisconsultus, qui tempore Ciceronis floruit, VIII, 13, 6.
AUGURUS, I, 7, 1, et 2; III, 8, 8. — tutelæ terrarum vacans, VII, 6, 6. — C. Tettium in bona paternæ ire decreto suo jussit, VII, 7, 3. — improbat nuptias Septiciæ, VII, 7, 4. — T. Marium Urbanatæ ad summos honores perducit, VII, 8, 6, vid. Cæsar.
C. AURELIUS COTTA, vid. Cotta.
P. AURELIUS Pecuniola, consuli Aurelio Cottæ sanguine vinctus, II, 7, 4.

B.

BADIUS, Campanus, V, 1, 3. Vid. Crispinus.
M. BÆBIUS Tamphilus, a. U. 572, P. Corn. Lentulo Cethego in consulatu collega, I, 1, 12; II, 5, 1.
CN. BÆBIUS, a. U. 549 tribunus plebis, IV, 2, 6.
CORNELIUS BALBUS, VII, 8, 7, ubi vid.
OCTAVIUS BALBUS, vid. Octavius.
T. BARRULUS, teterrimus homo, VII, 8, 8.

- BRONICA**, regina, mortem filii ulciscitur, IX, 10, ext. 1.
- L. BRUTIA**, a. U. 642 consul, I, 8, 11.
- BIAS**, Priensis, unus de septem sapientibus græcis, IV, 1, ext. 7. — ejus dictum: bona mea mecum porto, VII, 2, ext. 3. — aliud ejusdem callidum dictum, VII, 3, ext. 3.
- M. CALPURNIUS BIBULUS**, a. U. 693 cum Cæsare consul, IV, 1, 15.
- BITUITUS**, rex Arvernorum, perfidia Cn. Domitii vincitus Romam perductus, IX, 6, 3.
- BLASSIUS**, Salapiensis; ejus constantia, III, 8, ext. 1.
- C. BLOSIUS** Cumanus, amicus Ti. Gracchi, IV, 7, 1.
- BOCCHUS**, rex Mauretanæ, Jugurthæ proditor, VIII, 14, 4.
- BRENNUS**, Gallorum dux, I, 1, 18.
- C. JUNIUS BULBUS BRUTUS**, a. U. 446 censor, II, 9, 2; a. U. 451 dictator ædem salutis dedicavit, VIII, 14, 6.
- D. JUNIUS BRUTUS**, munus gladiatorium in honorem defuncti patris edidit primus, II, 4, 7.
- D. JUNIUS BRUTUS**, M. F. M. N. Callaicus, a. U. 615 consul, VI, 4, ext. 1. — Accium poetam honoravit, VIII, 14, 2.
- DEC. BRUTUS**, interfector Cæsaris, a Furio jussu M. Antonii triumviri interfectus, IV, 7, 6; IX, 13, 3.
- L. JUNIUS BRUTUS**, primus consul cum Valerio Poplicola, IV, 4, 1. — severus erga filios, V, 8, 1. — obtusi cordis se simulat, VII, 3, 2. — mortifero vulnere ictus, V, 6, 1.
- M. JUNIUS BRUTUS**, in honorem patris defuncti primum munus gladiatorium edidit, II, 4, 7.
- M. JUNIUS BRUTUS**, vir filii Catonis Uticensis, III, 2, 15; IV, 6, 5. — Cæsaris interfector, I, 4, 6; I, 5, 7; I, 7, 1; IV, 7, 4; VI, 4, 5; VII, 3, 8. — apud Philippos castra hostium capit, IX, 9, 2. — sepultus, V, 1, 11.
- BRUTORUM** domus a matronis a. U. 558 obsessa, IX, 1, 3.
- BURBULIUS**, histrio, similis Curioni, IX, 14, 5.
- BUSA**, femina regionis Apuliæ ditissima, IV, 8, 2.
- C.
- CÆCILIA**, Metelli uxor, I, 5, 4: Glareanus suspicatur Metelli Numidici. Est Cæcilia Balearici filia, Cic. pro Rosc. Am. 50, item Nepotis filia, ibid. 10.
- Q. CÆCILIUS**, eques romanus, L. Luculli liberalitate dives, T. Pomponium Atticum, cujus avunculus erat, testamento adoptavit, VII, 8, 5.
- P. CÆLIUS**, ab Octavio consule Placentiæ præpositus, IV, 7, 5.
- CÆNEUS**, Beronices filium insidiis capit, IX, 10, ext. 1.
- Cn. et P. Servilii CÆPIONES**, fratres, accerrime in Q. Pompeium testimonium dicunt, VIII, 5, 1. — Cn. a. U. 612, Quintus autem a. U. 613, consul fuerat.
- Q. SERVILIUS CÆPIO**, a. U. 613 consul auctor cædis Viriathi, IX, 6, 4.
- Q. SERVILIUS CÆPIO**, a. U. 647 consul. Ejus culpa exercitus a Cimbris et Teutonis videbatur deletus, IV, 7, 3. — in publicis vinculis spiritum deposuit, VI, 9, 13.
- CÆSAR**, id est, C. Jul. Cæsar, I, 5, 6; I, 6, 12 et 13; I, 8, 10; II,

- 10, 7; III, 2, 23; III, 8, 7; IV, 5, 5 et 6; IV, 6, 4; V, 1, 10; V, 7, 12; VIII, 3, 2. — a Galba interpellatus, VI, 2, 11. — a maritimis prædonibus exceptus, VI, 9, 15. — a Spurina haruspice monitus, VIII, 11, 2. — Atteguæ inclusit Munatium Flaccum, IX, 2, 4. — nefarie raptus, IX, 9, 1. — servili veste occultatus naviculam conscendit, IX, 8, 2. — M. Marcello ignoscit, IX, 11, 4. Vid. Julius.
- CÆSAR**, id est Augustus, I, 1, 19; I, 5, 7; I, 7, 1; I, 4, 6; I, 7, 7. — huc forte quoque pertinet, VI, 2, 12.
- CÆSAR**, id est, Tiberius, præf.
- CÆSARES**, id est, C. Julius Cæsar et Augustus, præf. II, 1, 10.
- C. JULIUS CÆSAR**, patronus Sextilii, ab hoc ingrato homine jugulatus, V, 3, 3; vid. III, 7, 11, not.
- L. JULIUS CÆSAR**, vid. III, 7, 11. — vir consularis et censorius trucidatus, IX, 2, 2.
- C. CÆSETIUS FLAVUS**, tribunus plebis, a Cæsare filium suum abdicare jussus, V, 7, 2.
- CÆSETIUS RUFUS**, Senator, occisus, IX, 5, 4.
- M. CÆSIUS**, scribe Decii Jubellii, II, 7, 15.
- M. CÆSIUS SCÆVA**, C. Julii Cæsaris centurio fortissimus, III, 2, 23. Vid. Scæva.
- CÆSO**, vid. Quinctius. Ejus filia Tattia fuit.
- CALANUS**, Indus, Alexandro M. mortem prædicit, I, 8, ext. 10.
- CALCHAS**, vates græcus in Trojæ obsidione, VIII, 11, ext. 6.
- CALCITANA**, sacerdos Cerer. I, 1, 1.
- CALIDIUS**, Bononiensis, in cubiculo mariti noctu deprehensus, VIII, 1, 12.
- M. CALIDIUS**, orator singularis, accusator Q. Gallii, a Cicerone reprehenditur, VIII, 10, 3.
- Q. CALIDIUS**, sit prætor supplicante Metello Pio, V, 2, 7.
- CALIPPUS SYRACUSANUS**, vid. III, 8, ext. 5.
- CALLIPHENNA**, sacerdos Cereris, vid. I, 1, 1.
- CALLISTHENES**, ab Aristotele præceptore suo ad Alexandrum Magnum missus, VII, 2, ext. 11. — ab Alexandro mori jussus, IX, 3, ext. 1.
- CALPURNIA**, uxor C. Julii Cæsaris, L. Pisonis consulis filia, I, 7, 2.
- A. CALPURNIUS SALVIANUS**, Q. Cassium occidere vult, IX, 4, 2.
- C. CALPURNIUS PISO L. F. FRUGI**, a. U. 686 consul, III, 8, 3.
- Cn. CALPURNIUS PISO**, a. U. 614 consul, I, 3, 2.
- L. CALPURNIUS PISO CÆSO**, a P. Claudio Pulchro accusatur, VIII, 1, 6.
- L. CALPURNIUS PISO FRUGI**, a. U. 620 consul severus in præfectum equitum, II, 7, 9; IV, 3, 10.
- L. CALPURNIUS**, triumvir, VIII, vid. 4, 2.
- M. CALPURNIUS BIBULUS**, vid. Bibulus.
- P. CALPURNIUS LANARIUS**, bona fide emit domum, VIII, 2, 1.
- CAMBYSES**, Cyri filius, ejus severitas, VI, 3, ext. 3.
- M. FURTIUS CAMILLUS**, IV, 1, 2; V, 3, 2; V, 6, 8. — Veios a. 357 cepit, I, 8, 3. — ejus preces captis Veiiis, I, 5, 2. — Falerios obsidet, VI, 5, 1. — Tusculum armatus intrat, VII, 3, 9. — cum M. Postumio Albino Regillo censor, II, 9, 1.
- L. CANINIUS GALLUS**, C. Antonii

- filiam duxit in matrimonium, IV, 2, 6.—consul fuit, a. U. 716.
- CARBO Accienus, castratus, VI, 1, 13.
- C. CARBO, pater C. Carbonis, tribunus plebis Africanum minorem interrogat, quid de cæde Ti. Gracchi sentiat, VI, 3, 3.—a L. Crasso inimico, a. U. 634, defertur, VI, 5, 6.
- C. CARBO, filius C. Carbonis, in Galliam venit a. 659, ad speculanda acta L. Crassi, qui patrem, a. 634, damnaverat, III, 7, 6.
- C. CARBO, frater Cn. Carbonis, ter consulis, a militibus interfectus, IX, 7, mil. 3.
- C. CARBO Arvina, vir prætorius, Cn. Carbonis consulis frater patruelis (vid. Perizon. Anim. hist.) a Damasippo prætore interfectus, IX, 2, 3.
- Cn. PAPIRIUS CARBO, ter consul fuit, a. U. 668, 669, 671, a Cn. Pompeio M. Lilybæi interfectus, V, 3, 5; VI, 2, 8; VII, 6, 4; IX, 13, 1; IX, 7, mil. 3; VI, 2, 10. — ejus cupiditas vitæ, IX, 13, 2.
- Cn. CARBO, Cn. Carbonis filius a M. Cotta postulatur, V, 4, 4.
- CARNEADES, Cyrenaicus, auctor academix tertix, adeo studiosus literarum fuit, ut cibi capiendi causa manum ad mensam porrigere oblivisceretur, VIII, 7, ext. 5. — ante disputationem cum Chrysippo helleboro se purgabat, ibid.
- CARRINATES, VII, 8, 3, ubi vid.
- Sp. CARVILIUS Ruga, a. U. 520, primus uxorem dimisit, II, 1, 4.
- A. CASCCELLIUS, jurisconsultus, VI, 2, 12; et prædiator, VIII, 12, 1.
- CASSANDER, vid. I, 7, ext. 2.
- CASSIUS Parmensis, unus e percussoribus Cæsaris, I, 7, 7.—de quo elegans disputatio est Ruhnkennii V. C. ad Velleium, II, 88.—Interfectus est ab Augusto, a. U. 722.
- C. CASSIUS, unus e percussoribus Cæsaris, I, 5, 8; I, 8, 8; IV, 7, 4.—Faustum Sullam, dictatoris filium colapho percussit, III, 1, 3.—ex errore vitam finivit, IX, 9, 2.—a Pindaro liberto suo obtruncatus, VI, 8, 4.
- C. CASSIUS Longinus, a. U. 599, censor, I, 4, 2.
- L. CASSIUS Longinus, a. U. 616, tribunus plebis, deinde prætor, severissimus, III, 7, 9. — M. Æmilium Porcinam accusat, VIII, 1, damn. 7.
- L. CASSIUS, tribunus plebis, IX, 7, 4.
- Q. CASSIUS Longinus, proprætor in Hispania, ex avaritia eos dimittit, qui occidendi sui causa venerant, IX, 4, 2.
- Sp. CASSIUS Viscellinus, qui ter consulatum gesserat, a. U. 268, affectati regni crimine damnatus, V, 8, 2; VI, 3, 1, et 2.
- CASSIUS, Sp. Cassii Viscellini pater, V, 8, 2.
- CASTOR et POLLUX, I, 8, 1; V, 5, 3.
- M. CASTRICIUS, a. U. 669, Placentiæ magistratum gessit, VI, 2, 10.
- L. CATILINA, V, 8, 5; II, 8, 7.—ejus libido scelestæ, IX, 1, 9.—improbum dictum, IX, 11, 3.
- M. PORCIUS CATO Censorius, a. U. 569, censor, Flaminium senatu movit, II, 9, 3; IV, 5, 1.—ejus fortitudo, III, 2, 16.—ejus origo, III, 4, 6.—sæpe causam dixit, III, 7, 7.—ejus continentia, IV, 3, 11.—ejus effigies, VIII, 15, 2.—ejus consilio Carth. deleta, VIII, 15, 2. — cum Libone

- contrā Ser. Sulpicium Galbam facit, VIII, 1, 2. — ejus industria, VIII, 7, 1.
- M. Porcius Cato, censorii Nepos, a. U. 635, in consulatu mortuus, V, 10, 3.
- M. Porcius Cato, inclyti Catonis Uticensis pater, VIII, 2, 1.
- M. Porcius Cato Uticensis, tribunus plebis, legem tulit de triumphis, II, 8, 1. — a Cæsare in carcerem duci jussus, II, 10, 7. — e theatro discessit, II, 10, 8. — ejus indoles, III, 1, 2. — Sullam interficere vult, III, 1, 2. — prætor III, 6, 7. — ejus mors V, 1, 10; III, 2, 14. — progenies Catonis censorii, III, 2, 16; III, 4, 6. — ei S. P. Q. R. officii gratia præsto fuit, VIII, 15, 10. — ejus filia Porcia, IV, 6, 5. — ejus libertas, VI, 2, 5. — ejus industria, VIII, 7, 2. — præturam consequi non potuit, VII, 5, 6. — conf. quoque, IV, 1, 14; IV: 3, 2, et 12.
- Q. Lutatius Catulus, Q. F. Q. N. a. U. 575, consul II, 4, 6. Vid. Lutatius.
- L. Marcius Censorinus, vid. Marcius.
- Ceres, I, 1, 1, et 15; V, 8, 2. — Milesia, I, 1, ext. 5. — ejus sacrarium, VIII, 1, 13.
- P. CERNIUS, adulterum castrat, VI, 1, 13.
- M. Cornelius Cethegus, I, 1, 4.
- P. Cornel. Lentulus Cethegus, a. U. 572, consul, I, 1, 12.
- P. Cethegus, Prænestinis dat spem salutis, IX, 2, 1.
- CHARONDAS Thurius, ferro incubuit VI, 5, ext. 4.
- CHRYSIPPUS, Stoicus cum Carneade disputare solebat, VIII, 7, ext. 5. — octogesimo ætatis anno libros scripsit, VIII, 7, ext. 10.
- an Cleanthis præceptor? VIII, 7, ext. 11, ubi vid.
- CICERONIUS, vid. III, 5, 1; IV, 5, 3.
- M. Tullius Cicero, a. U. 710, interfectus, I, 4, 5; I, 7, 5; V, 3, 4. — ejus humanitas, IV, 2, 4. — Molonem audit, II, 2, 3. — ejus uxor Terentia, VIII, 13, 6. — de Senectute scripsit, VIII, 13, ext. 1. — prætor contra C. Licinium Macrum judicium cogit IX, 12, 7. — in senatu Catilinam accusat, IX, 11, 3. — jurat P. Clodium, incesti reum, Romæ apud se fuisse, VIII, 5, 5. — plurimum tribuit pronuntiationi, VIII, 10, 3.
- CIMON, Miltiadis filius, in vincula conjectus, V, 3, ext. 3; V, 4, ext. 2. — in pueritia stultus habitus, VI, 9, ext. 3.
- CIMON, in custodia pietate filie Perus nutritus, V, 4, ext. 1, ubi vid.
- CINCINNATUS, vid. Quinctius.
- CINNAS, Thessalus, Epicuri sectator, IV, 3, 6.
- L. Cornelius CINNA, quater Consul, Sullæ adversarius, tandem ab exercitu suo interemptus, II, 8, 7; V, 3, 14. — collega Octavii in consulatu, I, 6, 10; V, 6, 1. — ejus dominationem fregit Sulla, VI, 9, 6.
- Cornelius CINNA, Cæsaris affinis, qui impiam, in Cæsarem nefarie raptum, orationem pro Rostris habebat, IX, 9, 1.
- M. Genucius CIPUS, vid. Genucius.
- Q. CLAUDIA, Appii Cæci progenies, I, 8, 11. *De qua videndus Livius XXVIII, 14, ad quem locum Dukerus negat, virginem Vestalem fuisse.* — Patrem Appium Claudium Pulchrum, anno U. 610, de Salassis triumphantem, de

- curru detrahi non sinit, V, 4, 6.
- CLAUDIA, soror P. Claudii, a. U. 504, consulis, ob votum impium damnata, VIII, 1, damn. 4.
- CLAUDIUS *Asellus*, ab uxore veneno necatus, VI, 3, 8.
- Appius CLAUDIUS *Cæcus*, vid. Appius.
- Appius CLAUDIUS *Caudex*, a. U. 489, consul, II, 4, 7.
- C. CLAUDIUS, flaminio abire jussus et coactus, I, 1, 4.
- C. CLAUDIUS *Pulcher*, Ti. Sempromio Graccho, a. U. 576, in consulatu, et a. U. 584, in censura collega, VI, 5, 3.
- C. CLAUDIUS *Pulcher*, P. Clodii patruus, Appii filius, II, 4, 6.
- M. CLAUDIUS, prætor, per feciales legatis Carthaginiensium dedit L. Minucium et L. Manlium, VI, 6, 3.
- M. CLAUDIUS *Glicias*, a. U. 504, dictator, in publica custodia necatus, VI, 3, 3.
- M. CLAUDIUS Sabinus *Regillensis*, a. U. 558, consul in dedicatione ædis præteritur, IX, 3, 6.
- P. CLAUDIUS *Pulcher*, collega L. Junii, a. U. 504, in consulatu, pullos in mare abjici jussit, I, 4, 3; VIII, 1, 4. — Nescio an de hoc P. Claudio intelligendus sit locus, VI, 5, 1.
- Ti. CLAUDIUS *Centumalus*, jussus altitudinem domus suæ submittere, eam vendidit, VIII, 2, 1.
- C. Ti. CLAUDIUS *Nero*, vid. *Nero*.
- CLEANTHES, ejus industria, VIII, 7, extr. 11.
- CLERARCHUS, Lacedæmoniorum dux, II, 7, ext. 2.
- CLEOBIS, Argivus, cum fratre Bitone erga matrem pius, V, 4, ext. 4.
- CLEON, maximus latronum dux, IX, 12, ext. 1.
- CLEOPATRA, et soror et uxor Ptolemæi Physconis, IX, 2, ext. 5.
- CLEOPATRA, IV, 1, 15, ubi vid.
- CLITUS, vid. Clytus.
- CLODIA, A. Aufilii uxor. vixit 115 annos, VIII, 13, 6.
- P. CLODIUS *Pulcher*, maritus Fulviæ, Ciceronis inimicus, III, 5, 3; IV, 2, 5. — accusat L. Pisonem, VIII, 1, 6. — incesti reus, VIII, 5, 5. — cur absolutus sit, IX, 1, 7.
- P. CLODIUS *Pulcher*, filius P. Clodii et Fulviæ, III, 5, 3.
- CLORLIA, Tiberim transequitat, III, 2, 2.
- CLOELII, duo fratres splendido Taracinæ loco nati, caussam parricidii dixerunt, VIII, 1, 13.
- T. CLOELIUS, pater Clæliorum interimitur, VIII, 1, 13.
- P. CLOELIUS *Siculus*, I, 1, 4.
- CLUVIA *Facula*, meretrix Capuana, V, 2, 1.
- CLYTUS, ab Alexandro M. hasta trajectus, IX, 3, ext. 1.
- CODRUS, rex Atheniensium ultimus, occisus, V, 6, ext. 1.
- CŒLIUS, certus Romanæ historiæ auctor, floruit, a. U. 626, temporibus Gracchorum, I, 7, 6.
- M. CŒLIUS *Rufus*, IV, 2, 7; ubi vid., V, 3, 4.
- M. COLOMIUS, damnat Caninium Gallum, IV, 2, 6.
- COMA, frater Cleonis maximi latronum ducis, intra pectus inclusa anima finem sui reperit, IX, 12, ext. 1.
- COMINIUS, tribunus plebis, VI, 1, 11.
- CONSIDIUS, publicanus, C. Sergium Oratam in judicium vocat, IX, 1, 1.
- Q. CONSIDIUS *Gallus*, vixit temporibus Catilinæ, IV, 8, 3.
- CORIOLANUS, I, 8, 4; V, 3, 2;

- V, 4, 1. Vid. C. N. Marcius.
- CORNELIA, Africani superioris filia, uxor Ti. Gracchi, IV, 2, 3; IV, 6, 1. — Gracchorum mater, IV, 4, init. VI, 7, 1.
- CORNELIA, Syllæ filia, IV, 2, 7; ubi vid.
- CORNELIUS, primipili centurio, ob stupri commercium cum adolescentulo ingenuo, in carcere mori coactus, VI, 1, 10.
- CORNELIUS Cossus, magister equitum ducem, Fidenatium interemit, III, 2, 4.
- C. CORNELIUS, quæstor Cn. Pompeii, dein tribunus plebis, majestatis reus, VIII, 5, 4. — in eum infesta testimonia principes civitatis dixerunt, ibid. Vide Asconium.
- P. CORNELIUS, vid. Cethegus.
- CORNELIUS Gallus, vir prætorius, inter usum veneris puerilis absumptus est, IX, 12, 8.
- C. CORNELIUS Hispallus, a. U. 614, prætor peregrinus, I, 3, 2.
- P. CORNELIUS Rufinus, vid. Rufinus.
- M. CORNUTUS, prætor urbanus Hirtio et Pansa coss., V, 2, 10.
- C. COSCORIUS, Servilia lege reus, VIII, 1, 8.
- Q. CORTIUS Achilles, legatus Q. Metello consule: ejus fortitudo, III, 2, 21.
- C. Aurelius COTTA, a. U. 521, cum P. Servilio Gemino consul, II, 7, 4.
- L. Aurelius COTTA, a. U. 609, consul, VI, 4, 2.
- C. Cornelius COTTA, qui a. U. 678 consul factus est, Cn. Dolabellam contra Cæsarem defendit, VIII, 9, 3.
- I. COTTA, tribunus plebis, creditoribus suis satisfacere non vult, VI, 5, 4. — accusatus a P. Scipione Æmiliano absolvitur, VIII, 1, 11.
- M. COTTA, patrem vindicat, V, 4, 4.
- COTYS, rex Thraciæ, III, 7, ext. 7.
- L. Licinius CRASSUS, orator, a. U. 658, consul, IV, 5, 4; VI, 2, 2; VIII, 15, 6. — eloquentiæ clarissimus, III, 7, 6. — adversus C. Sergium Oratam causam agit, IX, 1, 1. — ejus testimonium in M. Marcellum nihil valet, VIII, 5, 3. — C. Carbonem accusat, VI, 5, 6. — gener Q. Scævola auguris, VIII, 8, 1. — ejus altercatio cum Cn. Domitio, IX, 1, 4.
- M. CRASSUS, adversus Parthos exercitum duxit, I, 6, 11. — ejus avaritia, IX, 4, 1. — ejus manes in hostili solo miserabiliter jacent, VI, 9, 9.
- P. CRASSUS, a. U. 600, quæstor, II, 2, 1.
- P. Licinius CRASSUS Dives, cum P. Africano a. U. 548 consul, pontifex maximus C. Valerium Flaccum flaminem inaugurat, VI, 9, 3. — ei pecuniæ magnitudo nomen locupletis dedit, postea inops factus, VI, 9, 12. — virginem Vestalem, parum diligentem æterni ignis, flagro admonet, I, 1, 6.
- P. CRASSUS Mucianus Dives, a. U. 622, consul, dialectos græcæ linguæ didicit, VIII, 7, 6. — a. U. 623, fœde periit, III, 2, 12.
- T. Quintius CRISPINUS, a. U. 541, cum Badio Campano, hospite suo, singulare certamen iniit, V, 1, 3.
- CRITIUS, Atheniensis, unus de triginta tyrannis, III, 2, ext. 6.

- CROESUS**, rex Lydiae, I, 7, ext. 4; V, 4, ext. 6. — ejus filius vocalis factus, ibid.
- CRESIAS** citatus, VIII, 13, ext. 5.
- CRESIPHON**, Atheniensis, quem Demosthenes contra Æschinem defendit, VIII, 10, ext. 1.
- CURIATUS**, sponsus sororis Horatii trigemini, VI, 3, 6.
- C. CURIATUS**, tribunus plebis, III, 7, 3.
- C. Scribonius CURIO**, a. U. 677, consul, similis histrioni Burbuleio, IX, 14, 5.
- CURIONES**, nempe C. Curio pater, a. U. 677, consul frugalissimus, et C. Curio filius nequissimus, IX, 1, 6.
- M. CURIUS Dentatus**, a. U. 463, consul, IV, 3, 5. — pauper, ibid. IV, 4, 11. — a. U. 479, tertium consul, severus in deductu agendo, VI, 3, 4.
- M. CURTIUS**, nobilissimus adolescens, a. U. 391, in hiatum terræ se immittit, V, 6, 2.
- CYRÆGIUS**, miles Atheniensis fortissimus, III, 2, 22.
- CYRUS superior**, rex Persarum primus, I, 7, ext. 5; V, 4, ext. 6. — omnium militum suorum nomina tenuit, VIII, 7, ext. 16. — ejus caput abscisum, IX, 10, ext. 1.
- D.**
- L. DAMASIPPUS**, prætor, homo flagitiosissimus, Cn. Carbonem consulem tertium interfecit, IX, 2, 3.
- DAMASTES**, citatus, VIII, 13, ext. 6.
- DAMON**, Pythagoricus, IV, 7, ext. 1.
- DANTHON**, senex 500 annorum, VIII, 13, ext. 7.
- DAPHIDAS**, Sophista Telmissensis, tempore Attali regis Pergami, de Equi saxo præcipitatus, I, 8, 8.
- DARIUS Codomannus**, rex Persarum ultimus, III, 3, ext. 1; III, 8, ext. 6; IV, 3, ext. 4; IV, 7, ext. 2; V, 1, ext. 1. — Alexandro multa pollicetur, VI, 4, ext. 3.
- DARIUS**, Histaspis filius, Persarum rex, III, 2, ext. 2; V, 2, ext. 1; V, 4, ext. 5; VI, 3, ext. 2; VI, 9, ext. 5. — acumine equisonis sui rex factus, VII, 3, ext. 2. — crudelisi ingeniose, IX, 2, ext. 6; ubi vid.
- DARIUS Ochus**, vid. Ochus.
- DASIUS**, Salapiensis, Hannibalis amicitiae vacans, III, 8, ext. 1.
- C. DECIANUS**, spectatæ integritatis vir, damnatus est, quod de morte L. Saturnii questus erat, VIII, 1, damn. 2.
- P. DECIVS Mus**, primus e Deciis a. U. 413, consul se devovit, V, 6, 5; I, 7, 3.
- P. DECIVS P. F. Mus**, censor cum Fabio Rulliano, II, 2, 9. — a. U. 548, consul se devovit, V, 6, 6.
- DEJOTARUS**, rex, I, 4, ext. 2.
- DEMADES**, Atheniensis: ejus dictum sapiens, VII, 2, ext. 13.
- DEMARATUS**, mercator Corinthius, pater Tarquinii Prisci, regis Romanorum, III, 4, 2.
- DEMOCHARES**, filius Demonstratis, III, 8, ext. 4.
- DEMOCRITUS**, philosophus, divitias suas patriæ donat discendi studio, VIII, 7, ext. 4. — præceptor Anaxarchi, VIII, 14, ext. 2.
- DEMOSTHENES**: ejus pater ignotus, III, 4, ext. 2. — ejus astutia, VII, 3, ext. 5. — industria, VIII, 7, ext. 1. — judicium, quid in dicendo efficacissimum sit, VIII, 10, ext. 1.

- DEMOSTRATES, Atheniensis, pater Democharis, III, 8, ext. 4.
- DIANA Aventiniensis, VII, 3, 1. — Ephesia, VIII, 14, ext. 5.
- DINOGRATES, architectus, I, 4, ext. 1.
- DIOGENES cynicus, IV, 3, ext. 4.
- DIOGIRIS, parens Numilizinthis, IX, 2, ext. 4.
- DIOMEDON, unus ex decem ducibus Atheniensibus apud Arginusam, I, 1, ext. 8.
- DION, Syracusanus, III, 8, ext. 5; IV, 1, ext. 3.
- DIONYSIUS minor, tyrannus Syracusanorum, IV, 1, ext. 3; VI, 2, ext. 2. — propter inopiam literas puerulos Corinthi docet, VI, 9, ext. 6.
- DIONYSIUS superior, tyrannus Siciliae, I, 7, ext. 6. et 7; IV, 7, ext. 1; IV, 3, ext. 4. — ejus vitæ cupiditas, miseria, etc. IX, 13, ext. 4. — ejus sacrilegia, I, 1, ext. 3.
- DIPHILUS, tragoedus, in Pompeium Magnum petulans, VI, 2, 9.
- DISPATER, II, 4, 5; IV, 7, 4.
- Cn. Cornelius DOLABELLA, a. U. 672, consul, et a. U. 676, ex Macedonia triumphans a C. Julio Cæsare repetundarum postulator, VIII, 9, 3.
- P. DOLABELLA, a. U. 685, proconsul Asiae, VIII, 1, an. 2.
- Cn. DOMITIUS Ahenobarbus, in ipso juventutis flore jussu Pompeii Magni occisus, VI, 2, 8.
- Cn. DOMITIUS Ahenobarbus, pater, I, 6, 5. — a. U. 638, censor, II, 9, 9. — a. U. 631, consul perfidus contra Bituitum, regem Arvernorum, IX, 6, 3.
- Cn. DOMITIUS Ahenobarbus, filius, tribunus plebis M. Scaurum in judicium populi devocat, VI, 5, 5. — idem consul, a. U. 657, cum Cassio Longino, Censor a. U. 661, natura vehemens, cum L. Crasso, oratore, et censuræ collega altercatur, IX, 4.
- Cn. DOMITIUS Calvinus, post varios magistratus, tandem a. U. 700, consul: in cujus domum Cæsar et Spurina die emortuali Cæsaris, ad officium conveniunt, VIII, 11, 2.
- L. DOMITIUS, Cn. F. Cn. N. a. U. 655, prætor Siciliae, admodum severus, VI, 3, 5.
- DORIS, Locrensis, Dionysii majoris uxor, IX, 13, ext. 4.
- DRIPETINE, regis Mithridatis filia, duplicem ordinem dentium habuit, I, 8, ext. 13.
- M. DRUSUS, M. Catonis avunculus, tribunus plebis, III, 1, 2. — senatum romanum contumeliis vexat, IX, 5, 2.
- DRUSUS Germanicus, IV, 3, 3, ubi vid. V, 5, 3.
- C. DUILIUS, a. U. 493, primus navalem triumphum ex Pœnis, quorum dux Hannibal superior erat, retulit, III, 6, 4; VII, 3, ext. 7.
- M. DURONIUS, accusator M. Antonii censoris, postea ab Antonio et ejus collega senatu motus, II, 9, 5.

E.

- ECHECRATES Pythagoricus Locris, VIII, 7, ext. 3.
- EGNATIUS Metellus, uxorem, quod vinum bibisset, fuste percussam interemit, VI, 3, 9.
- ENNII, poetæ, effigies in monumentis Cornelie gentis collocata, VIII, 14, 1. — ejus carmen rude atque impolitum, ibid.
- EPAMINONDAS, Thebanus, III, 2, ext. 5; III, 7, ext. 5.

EPASTUS, tyrannus, patrem Paciorum interfecit, ob id facinus occisus, V, 5, ext. 3.

EPHIALTES, Atheniensis, constantia præclarus, III, 8, ext. 4.

EPICURUS, I, 8, ext. 17.

EPIMENIDES, Cnosius, 157 annos vixit, VIII, 13, ext. 5.

L. EQUITIUS, designatus tribunus plebis, III, 2, 18; III, 8, 6; IX, 7, 1; IX, 15, 1.—se Ti. Gracchii filium simulabat a populo portatus, IX, 7, 1.

ER, Pamphilus, miles, impositus rogo revixit, I, 8, ext. 1.

ERASISTRATUS, medicus, V, 7, ext. 1, ubi vid.

EVANDER, Arcas, II, 2, 9.

EUCLRUS, filius Pherenices, certamen gymnicum ingressus, VIII, 15, ext. 4.

EUCLIDES, geometra: ejus scientiam cedit Plato, VIII, 12, ext. 1.

EUMENES, Asiæ rex, II, 2, 1.

EUPHRANOR, pictor excellens, VIII, 11, ext. 5.

EUPORUS, servus C. Marii junioris, VI, 8, 3.

EURIPIDES, ejus mater ignota, III, 4, ext. 2.—ejus fiducia, III, 7, ext. 1.—canum morsibus laniatus obiit, IX, 12, ext. 4.

F.

C. FABIVS Dorso, per medias hostium stationes in Quirinalem collem pervenit, ut ibi sacrificaret, I, 1, 11.

C. FABIVS Hadrianus, prætor Africæ, Uticæ in prætorio vivus exustus, IX, 10, 2.

C. FABIVS, unde Pictor dictus? VIII, 14, 6.

M. FABIVS Vibulanus, a. U. 272, consul iterum, V, 5, 2.—ei non obedit exercitus, IX, 3, 6.

Num. FABIVS Pictor, filius C. Fabii Ambusti, fratris Q. Fabii Rulliani, a. U. 487, consul fuit, IV, 3, 9.

Q. FABIVS Maximus Æmilianus, II, 2, 1; II, 7, 11; ad quem locum vide Velleium, II, 5, 3.

Q. FABIVS Maximus Allobrogicus, filius Q. Fabii Æmiliani, fratris P. Cor. Scipionis Æmiliani, VII, 5, 1; IX, 6, 3; VIII, 15, 4; III, 5, 2.—adolescens infamis, VI, 9, 4.

Q. FABIVS Maximus, Allobrogici filius degener, III, 5, 2.

Q. FABIVS Maximus Cunctator vel Verrucosus, I, 1, 5; III, 8, 2; IV, 8, 1; V, 2, 4.—ejus calliditas, VII, 3, 7.—ejus fundus ab Hannibale immunis relinquitur, VII, 3, ext. 8.—duo et sexaginta annis auguratum gessit, VIII, 13, 3.—monet Livium Salinatore, IX, 3, 1.—ejus pater fuit Fabius Gurgus, et avus Cunctatoris Fabius Rullianus.

Q. FABIVS Maximus Gurgus, filius Fabii Rulliani, ter et quidem a. 461, 477, et 488, consul, IV, 3, 9.—a. U. 462, proconsul, de Samnitibus triumphat, V, 7, 1.

Q. FABIVS Maximus Rullianus, quinques consul fuit, II, 2, 4; IV, 1, 5; V, 2, 3.—censor, II, 2, 9.—magister equitum a Papirio dictatore coactus abdicare, II, 7, 8; III, 2, 9.—bello Samnitico, legatus filio, ad bellum ivit, V, 7, 1.

Q. FABIVS Maximus Servilianus, a. U. 627, censor, V, 1, 5.—cave vero cum viris doctis huc referas II, 7, 11; ibi enim de Fabio Æmiliano sermo est.

Q. FABIVS Vibulanus, Marci Fabii Vibulani, a. U. 272, consulis

- frater, contra Veientes dimicans occiditur, V, 5, 2.
- Q. FABIVS, gener Rupili consulis, II, 7, 3.
- Q. FABIVS Maximus, nescio qui, VIII, 1, 9, socer A. Atilii Calatini.
- Q. FABIVS Labeo, Cunctatoris nepos, arbiter inter Nolanos et Neapolitanos, VII, 3, 4, fuit a. U. 570, consul.
- Q. FABIVS, ædilis, pulsatur legatos Apolloniates, VI, 6, 5.
- C. FABRICIVS Luscinius, a. U. 471, consul et 478, censor, I, 8, 6; II, 9, 4; IV, 3, 6. — princeps seculi, IV, 4, 3. — ejus laudabile factum erga Pyrrhum, VI, 5, 1. — ejus filia, IV, 4, 10.
- FANNIA, uxor C. Titinii Minturnensis, in cujus domum Marius deductus est, custodiæ caussa, I, 5, 3; VIII, 2, 3. — impudica, VIII, 2, 3.
- FANNIVS Saturnius, pædagogus filie Pontii Aufidiani, VI, 1, 3.
- C. FANNIVS, servum M. Agrii supplicio affecit, VIII, 4, 1.
- M. FAVONIVS, Catoni Uticensi amicissimus, II, 10, 8. — exprobrat Pompeium magnum, VI, 2, 7.
- FAUSTVLVS, educator Romuli, II, 2, 9.
- C. FIGVLVS, a. U. 591, vitio creatus consul abdicavit, a. U. 597, consul iterum factus, I, 1, 3.
- C. FIGVLVS, C. Figuli, bis consulis filius mansuetissimus, consularatus repulsæ dolore accensus, IX, 3, 2.
- C. FLAVIVS Fimbria, repetundarum reus, testem contra se habet M. Scaurum, VIII, 5, 2.
- C. FLAVIVS Fimbria, Q. Scævola pontificem in funere C. Marii vulnerari curat, IX, 11, 2.
- Licinivs FIMBRIA, est sine dubio is, qui in Fastis Capitolinis C. Flavius Fimbria nominatur, a. U. 649, consul, VII, 2, 4.
- L. FLACCVS, vid. L. Valerius Flaccus.
- L. FLAMINIIVS, C. F. Titi frater, a Catone censore senatu ejectus, II, 9, 3; IV, 5, 1.
- T. Quintivs FLAMINIIVS, a. U. 559, victor Philippi, regis Macedoniæ, II, 9, 3; IV, 5, 1; IV, 8, 5; V, 2, 6.
- C. FLAMINIIVS, a. U. 532, ob soricis occentum magisterium equitum deposuit, I, 1, 5. — consul a. U. 536, ad lacum Thrasymenum obtruncatus, I, 6, 6. — ejus pietas in patrem, V, 4, 5.
- C. FLAMINIIVS Nepos, a. U. 566, cum Lepido consul, VI, 6, 3.
- FLAVIVS, perfidus hospes Ti. Gracchi, I, 6, 8.
- C. FLAVIVS, eques romanus occisus, VIII, 4, 2.
- CN. FLAVIVS, patre libertino genitus et scriba, factus est a. U. 449, ædilis curulis, II, 5, 2. — Falso autem, IX, 3, 3, scribit, eundem præturam adeptum esse.
- M. FLAVIVS, tribunus plebis, a. U. 430, ad populum retulit, ut in Tusculanos animadverteretur, IX, 10, 1.
- Q. FLAVIVS Augur, a C. Valerius reus actus, VIII, 1, 7.
- FORTVNA muliebris, I, 8, 4, et V, 2, 1.
- FVLVIA, tum a patre, tum a viro inclyta, prostituta, IX, 1, 8.
- FVLVIIVS, nescio qui, V, 9, 3.
- A. FVLVIIVS, vir senatorii ordinis, Aulum Fulvium, filium, supplicio mortis affecit, V, 8, 5.
- FVLVIIVS Flaccus, causam dixit, VIII, 4, 3.

- Cn. **FULVIUS Flaccus**, frater Q. Fulvii Flacci censoris, a fratre senatu motus, II, 7, 5.
- Cn. **FULVIUS Flaccus**, quem Livius, XXVI, 2, scribit male rem gessisse, Valerio Maximo auctore triumphum repudiavit II, 8, 3, sed vide ibi notas.
- M. **FULVIUS Flaccus**, a. U. 482, tribunus plebis, II, 7, 15; et a. U. 489, Appii Claudii in consulatu collega, II, 4, 7.
- M. **FULVIUS Flaccus**, M. F. Q. N. a. U. 628, consul, VI, 3, 1, ubi vid. — superbus in senatum romanum, IX, 5, 1.
- M. **FULVIUS nobilior**, a. U. 574, censor, IV, 2, 1.
- Q. **FULVIUS Flaccus**, M. F. imperator, quantum consul cum Q. Fabio a. U. 544, Capuam cepit, II, 3, 3; II, 8, 4; III, 2, ext. 1; III, 8, 1; V, 2, 1.
- Q. **FULVIUS Flaccus**, Q. F. M. N. a. U. 579, censor, I, 1, 20. — fratrem senatu movit, II, 7, 5; hunc Cel. Ernesti in Clave Cic. cum patre confundit.
- Q. **FULVIUS Flaccus**, a. U. 639, maritus Sulpiciæ, sanctissimæ feminae, VIII, 15, 12.
- FURIUS**, ab Antonio triumviro ad occidendum Dec. Brutum missus, IV, 7, 6; IX, 13, 3.
- FURIUS**, juris prædicatorii peritus, amicus Q. Scævola auguris, VIII, 12, 1.
- Cn. **FURIUS Brocchus**, a servis stupratus, VI, 1, 13.
- L. **FURIUS Bibaculus**, prætor a. U. 516, ancilia tulit, I, 1, 9.
- P. **FURIUS**, a Deciano accusatus, VIII, 1, damn. 2, ubi vid.
- P. **FURIUS**, Sp. F. M. N. Philus, a. U. 539, censor, in magisterio mortuus, II, 9, 8.
- P. **FURIUS Philus**, a. U. 617, consul, III, 7, 8.
- G.
- GABINIANI** milites dicuntur ab A. Gabinio, qui in Ægyptum missus, ut Ptolemæum Auleten in regnum restitueret, multos ibi milites reliquerat, IV, 1, 15.
- A. **GABINIUS**, repetundarum reus, a Cicerone defensus, IV, 2, 4; IX, 1, 3; ubi vid. — Ptolemæum Auleten in regnum reduxit, IX, 1, ext. 6.
- Serv. **GALBA**, proavus imperatoris Galbæ: ejus temeritas, VI, 2, 11. — perfidia, IX, 6, 2.
- Ser. **Sulpitius GALBA**, vid. Sulpitius
- C. **GALLIUS**, in adulterio deprehensus, VI, 1, 13.
- Q. **GALLIUS**, prætor ante consulatum Ciceronis, de ambitu accusatus, et a Cicerone defensus, VIII, 10, 3.
- Corn. **GALLUS**, vid. Cornelius.
- GAURUS**, spado Mithridatis regis, IX, 2, ext. 3.
- L. **GRILLIUS Poplicola**, a. U. 681, consul et a. U. 683, censor filium suum absolvit, V, 9, 1.
- GELO**, rex Syracusarum, III, 2, ext. 9.
- GEMELLUS**, tribunicus viator, IX, 1, 8.
- GEMINIUS Metius**, vid. Metius.
- GENTIUS**, rex Illyricorum, III, 3, 2.
- GENUCIUS**, Matris Magnæ gallus, VII, 7, 6, ubi vid.
- M. **GENUCIUS Cipus**, a. U. 515, prætor in Urbem reverti noluit, V, 6, 3.
- C. **Licinius GREGA**, a censoribus, a. U. 638, senatu motus, postea a. U. 645, censor factus est, II, 9, 9.

- GILLIAS, Agrigentinus, IV, 8, ext. 2.
 M. ACILIUS GLABRIO, duumvir, patri,
 a. U. 562, consuli statuam au-
 ratam posuit, II, 5, 1.
 C. GLAUCIA, prætor, III, 2, 18.
 GORGIAS, Epirota, in funere matris
 suæ utero elapsus, I, 8, ext. 5.
 GORGIAS, Leontinus, Isocratis præ-
 ceptor, 107 annos vixit, VIII,
 13, ext. 2. — ei statua aurea in
 templo Apollinis Delphici posita,
 VIII, 15, ext. 2.
 GRACCHI, Ti. et C. fratres, VI, 7, 1.
 C. GRACCHUS, Tiberii frater, a. U.
 626, a servo suo interimitur, VI,
 8, 3; I, 7, 6; IV, 7, 2; V, 3,
 2; VI, 3, 1. — in orationibus ha-
 bendis post se habuit servum,
 qui fistula modos pronuntiationis
 formabat, VIII, 10, 1. — ejus caput
 a L. Septimuleio absconditur, IX,
 4, 3. — ejus oratio in Plantium
 scripta IX, 5, ext. 4. — ejus ha-
 ruspex Herennius Siculus, IX,
 12, 6.
 Ti. GRACCHUS, frater C. Gracchi, a.
 U. 620, fragmento subsellii ictus,
 I, 4, 2; I, 7, 6; III, 2, 17;
 III, 7, 7; III, 8, 6; IV, 7, 1;
 V, 3, 2; VI, 3, 1. — an jure cæsus?
 VI, 2, 3. — agrariam legem pro-
 mulgavit, VII, 2, 6.
 Ti. SEMPRONIUS GRACCHUS, pater
 Gracchorum, I, 1, 3. — tribunus
 plebis a. U. 566, consul 576
 et 591, censor 584, inimicus
 Africani et Asiatici Scipionum,
 IV, 1, 8; IV, 2, 3. — ejus amor erga
 uxorem, IV, 6, 1; vid. quoque
 VI, 3, 1; VI, 5, 3; IX, 7, 1;
 IX, 12, 3. — L. Equitius non est
 ejus filius, IX, 7, 2; IX, 15, 1.
 Ti. SEMPRONIUS GRACCHUS, Ti. et
 C. Gracchorum abavus, a. U.
 538, consul, VII, 6, 1. — servos
 manumittit, V, 6, 8. — a. U. 541,
 perfidi hospitis insidiis, a Pœnis
 occisus, I, 6, 8; V, 1, ext. 6.
 GRANIUS, princeps coloniæ Puteo-
 lanæ, IX, 3, 8.
 M. Marius GRATIDIANUS, vid. M.
 Marius.
 GRYLUS, Xenophontis filius, in
 prælio cecidit, V, 10, ext. 2.
 GYGES, rex Lydiæ, VII, 1, 2.
 H.
 C. Fabius HADRIANUS, vid. Fabius.
 HAMILCAR, dux Carthaginiensium,
 vixit tempore Agathoclis histo-
 rici, I, 7, ext. 8.
 HAMILCAR, pater Hannibalis, VI, 6,
 2. — ejus odium adversus Roma-
 nos, IX, 3, ext. 2.
 HAMMON, vid. Jupiter Hammon.
 HANNIBAL, superior, VII, 3, ext.
 7, ubi vid.
 HANNIBAL, dux Carthaginiensium,
 Hamilcaris filius, terror Roma-
 norum, I, 6, 6; I, 6, 9; II, 7,
 15; IV, 8, 1; II, 9, 8; III, 2,
 11 et 20; III, 7, 1 et 10; III,
 7, ext. 6; III, 8, 1 et 2; III, 8,
 ext. 1; V, 1, ext. 5 et 6; V, 2, 4;
 V, 3, ext. 1; V, 4, 2; IV, 1,
 6 et 7; V, 6, 7; VII, 2, 3 et
 6; VII, 2, ext. 16. — ejus som-
 nium, I, 7, ext. 1. — Saguntinos
 intra mœnia compulit, VI, 6,
 ext. 1. — Petelliam obsidet, VI, 6,
 ext. 2. — Casilinum claudit, VII,
 6, 2. — Q. Fabii Maximi fundum
 immunem ab injuria relinquit,
 VII, 3, ext. 8. — Lucanos lacerat,
 VII, 4, 4. — ejus astutia in prælio
 Cannensi, VII, 4, ext. 2. — ejus
 luxuria, IX, 1, ext. 1. — eum re-
 præsentavit Sulla, IX, 2, 1. — pon-
 tem corporibus romanis facit, IX,
 2, ext. 2. — regis Prusiæ supplex,
 IX, 2, ext. 2. — ejus odium erga
 Romanos, IX, 3, ext. 3. — ejus

- superbia, IX, 5, ext. 3.—perfidia, IX, 6, ext. 2.—Pelorum interficit, IX, 8, ext. 1.
- HANNO**, dux Carthaginiensium bello Punico primo fortissimus, V, 1, 2; VI, 6, 2.
- HANNO**, Carthaginiensis, Hannibalis inimicus, VII, 2, ext. 16.
- HARMODIUS**, Atheniensis, patriam ab Hipparchi tyrannide liberat, II, 10, ext. 1.
- HARMONIA**, filia Gelonis, regis Syracusarum, III, 2, ext. 9.
- HASDRUBAL**, dux Carthaginiensium bello Punico primo, Regulum capit insidiis, I, 1, 14.
- HASDRUBAL**, Carthaginiensis, gener Hamilcaris, a servo occisus, III, 3, ext. 7.
- HASDRUBAL**, Hannibalis frater, IX, 3, 1.—Cn. Scipionem in Hispania interemit, VIII, 15, 11.—cum exercitu cæsus, III, 7, 4; IV, 1, 9; VII, 4, 4.
- HASDRUBAL**, dux Carthaginiensium ad Syphacem venit, amicitiam ejus petiit, VI, 9, ext. 7.
- HASDRUBALIS**, ducis Pœnorum, ab Africano minore capti, uxor, III, 2, ext. 8.
- T. HATERIUS**, eques romanus, inter usum puerilis Veneris absumptus, IX, 12, 8.
- HÆGESIAS**, Cyrenaicus philosophus, αὐτοϋπίαν commendat, ob id ulterius de hac re disserere prohibitus, VIII, 9, ext. 3.
- HELENA**, a Zeuxi picta, III, 7, ext. 3.
- HELENUS**, regis Pyrrhi filius, V, 1, ext. 4.
- HELLANICUS**, citatus, VIII, 13, ext. 6.
- C. HELVIUS Cinna**, tribunus plebis, populi manibus disceptus, IX, 9, 1.
- HELVIUS Mancius Formianus**, libertini filius, Libonem accusat, VI, 2, 8.
- HEPHÆSTION**, Alexandri amicus, IV, 7, ext. 2.
- HERACLIDES**, Syracusanus, III, 8, ext. 5.
- HERCULES**, I, 1, 17.—ejus liberi, V, 3, ext. 3.
- HERENNIUS**, vid. Pontius.
- HERENNIUS**, Siculus, haruspex et amicus C. Gracchi, in carceris postem illiso capite spiritum posuit, IX, 12, 6.
- HERMOCLES**, quid Pausaniæ responderit, VIII, 14, ext. 4.
- HERODOTUS**, citatus, VIII, 13, ext. 5.
- HEROPHILUS**, equarius medicus, C. Marium, septies consulem, avum sibi vindicavit, IX, 15, 2.
- HIRRO**, Siciliæ rector, IX, 13, ext. 1; I, 1, ext. 3; IV, 8, ext. 1.—nonaginta annos vixit, IX, 13, ext. 1.
- HIERONYMUS**, ultimus Siciliæ tyrannus, III, 3, ext. 5.
- HIPPO**, Græca femina pudica, VI, 1, ext. 1.
- HIPPOCLIDES**, philosophus epicureus, I, 8, ext. 17.
- HIPSICRATEA**, regina, Mithridatis conjux, IV, 6, ext. 2.
- A. HIRTIUS**, a. U. 710, consul vitam amisit, V, 2, 10.
- HOMERUS**, III, 7, ext. 3 et 4; VIII, 8, ext. 2.—Homerus versus, I, 5, 7.—Homeri mors non vulgaris IX, 12, ext. 2.
- HORATIUS Cocles**, unus Hetruscos sustinet, III, 2, 1; IV, 7, 2.
- HORATIUS Tergeminus**, trium Curiatorum victor, VI, 3, 6; VIII, 1, 1.
- M. HORATIUS Pulvillus**, consul a. U. 244, pontifex Capitolium dedicat, V, 10, 1.

- L. LIBO, socer Sex. Pompeii, ab Helvio Mancina Formiano accusatur, VI, 2, 8.
- LICINIA, nobilis femina, maritum veneno necat, VI, 3, 8.
- LICINIUS Buccio, senator, VIII, 3, 2.
- C. LICINIUS Hoplomachus, VIII, 6, 1.
- C. LICINIUS Macer, Calvi pater, vir prætorius, repetundarum reus, sudario ore et faucibus coartatus, inclusio spiritu, exstinctus, IX, 12, 7.
- C. LICINIUS Sacerdos, citatus a censore Africano posteriore, IV, 1, 10.
- C. LICINIUS Stolo a. U. 385, tribunus plebis, et primus consul e plebe, a M. Popilia Lænatæ, a. U. 396, accusatur, VIII, 6, 3. — a. U. 389, consul, II, 4, 4.
- LIVIA, P. Rutilii consulis uxor, vixit 97 annos, VIII, 13, 6.
- C. LIVIUS Drusus, VIII, 7, 4, ubi vid.
- L. LIVIUS, primus Latinorum poeta, II, 4, 4, ubi vid.
- M. LIVIUS Salinator, a. U. 549, cum Ti. Claudio Nerone consul, II, 9, 6; III, 7, 4; IV, 1, 9, IV, 2, 2; VII, 2, 6. — Hasdrubalem prosternit, VII, 4, 4. — ejus responsum Q. Fabio Maximo datum, IX, 3, 1.
- T. LIVIUS Patavinus citatus, I, 8, ext. 19.
- Cn. LOLLIVS, triumvir, damnatus, VIII, 1, damn. 5.
- Ti. LONGUS, Sempronio Tuditano sanguine proximus, VII, 8, 1.
- Ti. Sempronius LONGUS, a. U. 559, cum Scipione Africano consul, IV, 5, 1.
- Lucretiæ pudicitia, VI, 1, 1.
- Q. LUCRETIVS Vespillo, a triumviri proscriptus, VI, 7, 2.
- Sp. LUCRETIVS Tricipitinus, a. U. 244, cum P. Valerio Poplicola consul, IV, 1, 1.
- LUCULLI fratres, an scenam versatilem fecerint? II, 4, 6.
- L. et M. LUCULLI, testimonium dicunt contra C. Corneliū; majestatis reum, VIII, 5, 4.
- L. Licinius LUCULLUS, a Q. Cæcilio elusus, VII, 8, 5.
- L. Licinius LUCULLUS, a. U. 602, consul, II, 10, 4; III, 2, 6; V, 2, ext. 4.
- M. LUCULLUS, L. F. L. N. frater L. Luculli, a. U. 680, consul cum C. Cassio Varo, a Varrone adoptatus, unde quoque nominatur M. Terentius Varro Lucullus, et lex frumentaria, quam cum C. Cassio tulit, Cassia Terentia dicitur: a M. Antonio triumpho interemptus, IV, 7, 4.
- L. LUSCIUS, filius sororis C. Marii, tribunus militum, a C. Plotio cæsus, VI, 1, 12.
- C. LUTATIUS Catulus, a. U. 511, consul, Pœnorum classem delevit, II, 8, 2. — primum bellum Punicum confecit, I, 3, 1.
- M. LUTATIUS Pythius, splendidus eques Romanus, VII, 2, 4.
- Q. LUTATIUS Cerco, a. U. 512, consul Faliscos in deditionem accepit, VI, 5, 1.
- Q. LUTATIUS Catulus II, 4, 6; vid. Catulus.
- Q. LUTATIUS Catulus, a. U. 651, C. Marii in consulatu collega, desertus ab equitibus in prælio contra Cimbro, V, 8, 4. — Cimbro vincit, VI, 3, 1. — se ipse interficit, IX, 12, 4.
- Q. LUTATIUS Catulus, Q. Filius, a. U. 675, consul cum M. Æmilio Lepido, collegam ex Italia pepulit, II, 8, 7. — adolescens deliciis

- deditas, VI, 9, 5; — Pompeium laudat, VIII, 15, 9.
- LYCO, Molossus, a Pyrrho Romanis obviam missus, V, 1, ext. 3.
- LYCURGUS, Lacedæmonius persuasit, leges suas Apollinis consilio compositas, I, 2, ext. 3; II, 6, 1. — patria pulsus, V, 3, ext. 2. — unam legem Lycurgi abrogat aliquamdiu Agesilaus, VII, 2, ext. 15.
- LYSIAS, Socratem defendere cupiens ab ipso Socrate prohibitus, VI, 4, ext. 2.
- LYSIMACHUS, dux Alexandri M. et postea rex Thraciæ, VI, 2, ext. 3. — ab Alexandro M. leoni objectus, IX, 3, ext. 1.
- LYSIPPUS, statuarius, solus finxit Alexandrum Magnum, VIII, 11, ext. 2.
- M.
- C. LICINIUS MUCER, vid. Licinius.
- P. MENIUS, severus pudicitæ custos, VI, 1, 4.
- CN. MAGIUS Chilo, Marcellum in patriam rediturum interficit, IX, 11, 4.
- MAGO, Pœnorum dux, Hannibalis frater, occidit Ti. Gracchum, I, 6, 8. — Pœnis nuntiat pugnam Cannensem, VII, 2, ext. 16.
- MAMARBAL, præfectus in exercitu Hannibalis, IX, 5, ext. 3.
- CN. MALLIUS (Manlius), cum P. Rutilio consul, II, 3, 2.
- MAMILIUS Octavius, dux Tusculanorum, I, 8, 1, floruit a. U. 257.
- P. Cornelius MAMMULA, tempore cladis Cannensis proprætor in Sardinia, VII, 6, 1.
- C. Hostilius MARCIUS, a. U. 616, consul in Hispaniam profectus infaustis ominibus, I, 6, 7. — ejus miserabilis deditio, II, 7, 1.
- MANDANE, filia Astyagis, uxor Cambysis, mater Cyri, I, 7, ext. 5.
- C. MANILIUS Crispus, auctor legis Maniliæ, a Cn. Pisone reus actus, VI, 2, 4.
- M. MANILIUS, a. U. 605, præconsul Africæ, V, 2, ext. 4.
- CN. MANLIUS Vulso, a. U. 564, consul, VI, 1, ext. 2.
- L. MANLIUS Imperiosus, a Pomponio accusatus, per filium T. Manlium liberatur, V, 4, 3. — filium rus relegat ob hebes et obtusum cor, VI, 9, 1.
- L. MANLIUS, Carthaginensibus deditur, VI, 6, 3.
- M. MANLIUS, e rupe Tarpeia, a. U. 370, præcipitatus, VI, 3, 1.
- T. MANLIUS Imperiosus Torquatus, Lucii Manlii filius, a. U. 413, consul tertium, I, 7, 3. — severus in filium, II, 7, 6; VI, 9, 1; IX, 3, 4. — ducein Gallorum interimit, III, 2, 6. — patrem a Pomponio tribuno plebis accusatum liberat, V, 4, 3. — obtusæ cordis inter initia juventæ, VI, 9, 1. — ei nemo juniorum obviam processit, quod filium suum securi percussit, IX, 3, 4. — ejus imaginem in atrio positam habuit T. Manlius Torquatus, qui in filium Silanum severus fuit, V, 8, 3.
- T. MANLIUS Torquatus, is qui cum Cn. Octavio, a. U. 588, consul fuerat, in filium D. Silanum severus, V, 8, 3. — ejus atavus fuit ille T. Manlius Torquatus, qui filium suum securi percussit.
- T. MANLIUS Torquatus, consulatum recusavit, VI, 4, 1, ubi vid.
- MANLIUS Torquatus, VI, 4, 1, ubi vid.

- M. Claudius MARCELLUS, dux romanorum bello Punico secundo, a. 545, quintum consulatum gerens, occisus, I, 1, 8 et 9; I, 6, 9; III, 8, ext. 1; IV, 1, 7; V, 1, ext. 6. — desertores Cannenses non recepit, II, 7, 15. — ob captas Syracusas non triumphavit, II, 8, 5. — Archimede[m] servare voluit, VIII, 7, ext. 7. — captis Syracusis flevit, V, 1, 4. — regem Gallorum obtruncat, III, 2, 5. — tribuno plebis, qui filium suum de stupro appellasset diem dixit, VI, 1, 7.
- M. MARCELLUS, pater C. Æsernini et P. Lentuli Marcellini; reus, contra se acrem testem habuit L. Crassum, oratorem, VIII, 5, 3.
- M. Claudius MARCELLUS, a. 702, consul, adversarius Cæsaris, Athenis a Cn. Magio Chilone, familiari suo, pugione confossus, IX, 11, 4.
- Cn. MARCIUS Coriolanus, IV, 3, 4; V, 2, 1.
- L. MARCIUS, Septimi filius, eques Romanus, a duobus exercitibus dux lectus, VIII, 15, 11; II, 7, 15. De quo videndus Livius XXV, floruit a. U. 541.
- Q. MARCIUS rex superior, V, 10, 3, ubi vid.
- L. MARCIUS Philippus, vid. Philippus.
- L. MARCIUS Censorinus, a. U. 606, censor, VI, 9, 10.
- C. MARIUS, septies consul, III, 1, 2; IV, 3, 14; V, 2, 8 et 9; V, 6, 1; VI, 1, 12; VI, 1, ext. 3. — a Minturnensibus servatus, I, 5, 5; I, 7, 5; II, 10, 6. — noluit græcam linguam discere, II, 2, 3. — ejus insolens factum, III, 6, 6. — capite centos in militiam legit, II, 3, 1. — hostis a Sylla judicatus, III, 8, 5. — civilem sanguinem hausit, II, 8, 7. — consul, sextum III, 2, 18. — de delicato quæstore Sylla queritur, VI, 9, 6. — ad auxilium servorum confugit, VIII, 6, 2. — ejus varia fortuna, VI, 9, 14. — ejus animosum judicium, VIII, 2, 2. — a Fannia adjutus, VIII, 2, 3. — ab Africano posteriore laudatus, VIII, 15, 7. — Q. Catuli collega in consulatu, IX, 12, 4. — ejus cineres erutos in Anienis alveum sparsit Sylla, IX, 2, 1. — ejus crudelitas, IX, 2, 2. — L. Equitium in custodiam ducit, IX, 7, 1. — ei bellum Mithridaticum committitur, IX, 7, mil. 1. — ejus funus, IX, 11, 2. — an avus Herophili, IX, 15, 2.
- C. MARIUS, C. Marii, septies consulis filius, a. U. 671, consul, VII, 6, 4. — Præneste a servo suo interemptus, VI, 8, 2.
- L. MARIUS, tribunus plebis, legem de triumphis tulit, II, 8, 1.
- M. MARIUS Gratidianus, prætor, jussu Syllæ a Catilina crudeliter interfectus, IV, 2, 1; IX, 7, mil. 1. Vid. Cicero de Petit. Consul. 3, et Perizon. Anim. Hist.
- T. MARIUS Urbinas, Augustum heredem suum fore mentitus, VII, 8, 6.
- MARS, I, 1, 2; III, 7, ext. 6. — victoriam Romanorum adjuvit, I, 8, 6. — imperii Romani pater, II, 7, 7, unde.
- MARTIALIS flamen, I, 1, 2.
- MARULLUS Epidius, tribunus plebis, Cæsari, tamquam regnum affectanti, invidiam fecit, V, 7, 2.

- MASINISSA**, rex Africæ, I, 1, ext. 2; II, 10, 4; V, 1, 7; et 2, ext. 4. — a Romanis soluta libertas tributa, VII, 2, 6. — sexaginta annos regnavit, VIII, 13, ext. 1. — salutem suam canum custodia vallavit, IX, 13, ext. 2.
- MASSIVA**, ejus avunculus Masinissa rex, V, 1, 7, not.
- MATER** Deum, I, 8, 11; VIII, 15, 3, vid. Idæa Mater.
- MATRIS** Magnæ gallus, VII, 7, 6.
- MAUSOLUS**, rex Cariz, maritus Artemisiz, IV, 6, ext. 1.
- MECULLIA** Dotata, IV, 4, 10.
- SP. MELIUS**, ab Ahala occisus, V, 3, 2; VI, 3, 1.
- C. MEMMIUS**, L. Octavium nervis contudit, VI, 1, 13.
- C. MEMMIUS**, tribunus plebis, accusator A. Gabinii, VIII, 1, 3.
- C. MEMMIUS**, L. Memmii frater, repetundarum accusatur. Scauri testimonium in eum nihil valet, VIII, 5, 2.
- MEMPHITES**, filius Ptolemæi Physconis et Cleopatrz, a patre crudeliter interfectus, IX, 2, ext. 5.
- MENELAUS** lamentans, IX, 11, ext. 6.
- L. MENENII** Agrippæ uxor Æbucia furiosa, VII, 8, 2.
- MENOGENES**, cocus, similis fuit Cn. Pompeio Straboni, Magni patri, IX, 14, 2.
- MENOGENES**, histrio, similis Q. Metello Nepoti, IX, 14, 5.
- L. Cornelius MERULA**, flamen dialis, a. U. 666, consul, postquam se abdicavit, incisus venis spiritum posuit, IX, 12, 5.
- M. MESSALLA** censor a. U. 599, cum C. Cassio, II, 4, 2.
- M. Valerius MESSALLA**, filius M. Valerii Messallæ, a. U. 692 consulis, a. U. 698 vero censoris, et Hortensiz, sororis Q. Hortensii, oratoris clarissimi, ambitus reus, V, 9, 2.
- M. Valerius MESSALLA Niger**, a. U. 692 consul, et 698 censor, simillimus Menogeni histrioni, IX, 14, 5.
- C. MESSIUS**, ædilis, II, 10, 8.
- METELLI**, vid. Cæcilia.
- Q. et L. METELLI** fratres, ille Macedonicus, hic Calvus, in Q. Pompeium acerrime testimonium dicunt, VIII, 5, 1.
- L. METELLUS**, a. U. 502 et 506 et 510 consul, pontifex maximus Palladium incolume servavit, I, 4, 4. — non passus est, consulem ex Urbe egredi, I, 1, 2. — centum annos vixit, VIII, 13, 2. — Fuit avus Macedonici.
- L. Cæcilius METELLUS**, juvenis nobilissimus, a. U. 537, auctor deserendæ Italiæ, V, 6, 7. — quæstor (a. U. 539, teste Livio) a censoribus inter ærarios relatus, II, 9, 8.
- L. Cæcilius METELLUS Calvus**, frater Macedonici, a. U. 638 censor, II, 9, 9.
- Q. METELLUS Celer**, stuprozæ mentis acer punitor, VI, 1, 8.
- Q. METELLUS Creticus**, Macedonici nepos, a. U. 685, consul, Cretenses obsidet, VII, 6, ext. 1.
- Q. Cæcilius METELLUS**, Macedonici pater, a. U. 547 consul, VII, 1, 3.
- Q. METELLUS Macedonicus**, Calvi frater et Numidici patruus, II, 7, 10; IV, 1, 12; V, 1, 5; III, 2, 21. — vir consularis, legatus Furii Philii, III, 7, 5. — consulatus repulsa affictus, VII, 5, 4. — de Pseudophilippo triumphat, VII, 5, 4. —

- maximam partem Achaici belli profligavit, VII, 5, 4. — ejus felicitas, VII, 1, 1. — dolo Contrebian caput, VII, 4, 5. — ex odio in Q. Pompeium dimittit magnam partem militum, IX, 3, 7.
- Q. METELLUS Numidicus, L. Metelli Calvi filius, II, 7, 2; III, 8, 4. — repetundarum reus, II, 10, 1. — patria pulsus, IV, 1, 13; V, 2, 7. — censor (a. U. 651.) ab equitio censum accipere nolens lapidibus est prostratus, IX, 7, 2.
- Q. Cæcilius METELLUS Pius, Numidici filius, V, 2, 7. — testimonium dicit in C. Cornelium, majestatis reum, VIII, 5, 4. — contra Sertorium missus, VIII, 15, 8. — ejus luxuria, IX, 1, 5.
- Q. METELLUS Nepos, a. U. 696 consul, VII, 8, 3. — histrioni Pamphilio simillimus, IX, 14, 4.
- Q. METELLUS, a. U. 680 prætor urbanus, VII, 7, 7. — Nescio an Metellus Nepos?
- METELLUS Scipio, vid. IX, 1, 8.
- Q. Cæcilius METELLUS Pius Scipio, vid. Scipio.
- METHYMNATUS, filius Masinissæ regis Numidiæ, VIII, 13, ext. 1.
- Geminus METIUS, Tusculanorum dux bello Latino, II, 7, 6.
- METIUS Fufetius, dux Albanorum, Romanos perfide deserit, VII, 4, 1.
- C. MEVIUS, centurio divi Augusti, III, 8, 8.
- MIDAS, rex Phrygiæ, I, 6, ext. 2 et 3; et 7, init.
- MILO Crotoniates, feris laceratus, IX, 12, ext. 9.
- MILTIADES, Atheniensis in carcere mortuus, V, 3, ext. 3. — ejus tropæa, VIII, 14, ext. 1.
- MINERVA, I, 7, 1; II, 1, 2; V, 10, 2. — ejus clypeus, VIII, 14, 6.
- MINOS, Cretensium rex, V, 3, ext. 3. — a Jove traditus sibi leges prærogabat, I, 2, ext. 1.
- L. MINUCIUS Augurinus, a. U. 295 consul, a dictatore coactus consulatum depouere, II, 7, 7; V, 2, 2.
- L. MINUCIUS Basilus, præfectus equitum apud Cæsarem in Gallia. Ei quidem in Græcia falsum testamentum subjecit, IX, 4, 1.
- L. MINUCIUS Myrtilus, Carthaginiensibus deditus, VI, 6, 3.
- M. MINUCIUS Rufus, magister equitum dictatori æquatus, III, 8, 2; V, 2, 4.
- MINYÆ, IV, 6, ext. 3.
- MITHRIDATES, Ponti rex, a Cn. Pompeio Magno victus IV, 6, ext. 2; V, 1, 9; VIII, 15, 8. — gratus, V, 2, ext. 2. — eum Sulla compescuit, VI, 9, 6. — duarum et viginti gentium linguas edidicit, VIII, 7, ext. 16. — ejus crudelitas erga cives Romanos in Asia, IX, 2, ext. 3. — adversus eum Marius dux eligitur, IX, 7, mil. 1. — cum patre bellum de dominatione gessit, IX, 11, ext. 2, ubi vid. — ei servire maluit M. Aquilius, IX, 13, 1.
- MOLO Apollonius rhetor, Ciceronis præceptor, II, 2, 3.
- MUCIA, tam a patre, tum a viro incluta, prostituta, IX, 1, 8.
- P. MUCIUS, tribunus plebis (a. U. 268,) collegas suos vivos cremavit, VI, 3, 2.
- P. MUCIUS Scævola, sub cujus consulatu, a. U. 620, Ti. Gracchus interficitur, III, 2, 17.
- Q. MUCIUS Scævola, dextram suam

- exuri passus in castris Porsennæ, III, 3, 1.
- Q. MUCIUS SCAEVOLA Q. F. Q. N. Augur, a. U. 636, consul, se adduci non passus est, ut C. Marium hestem judicaret, III, 8, 5. — vir excellentissimus, testis productus, IV, 1, 11. — ad hunc enim SCAEVOLAM retulerim. Gerner C. Lælii et socer L. Crassi oratoris, IV, 5, 4; VIII, 8, 1. — de jure prædicatorio respondere non vult, VIII, 12, 1.
- Q. MUCIUS SCAEVOLA, P. F. P. N. pontifex maximus a. U. 658, L. Crassi, quocum et ædilitatem aliosque magistratus gessit, in consulatu collega Asiæ sancte obtinuit, VIII, 15, 6. — optime pila lusisse traditur, VIII, 8, 2, ubi vid. — in funere C. Marii vulneratur, IX, 11, 2.
- M. MULVIUS, triumvir damnatur, VIII, 1, damn. 5.
- L. MUMMIUS Achaicus, censor, enervis vitæ, VI, 4, 2. — summam manum adjecit bello Achaico, VII, 5, 4.
- MUNATIUS FLACUS, Pompeiani nominis defensor, crudelitatem efferatam exercuit in Atteguenses, IX, 2, 4.
- MUNATIUS RUFUS, M. Catoni Uticensi fidus comes, citatus, IV, 3, 2.
- L. MUNATIUS PLANCUS, vid. Planus.
- MUSICANES, Masiniasse filius, V, 1, 1.
- MUSE, I, 6, ext. 3.
- N.
- NEVIUS SURDINUS, vid. Surdinus.
- M. NEVIUS, tribunus plebis, Scipioni diem dicit, III, 7, 1.
- Q. NEVIUS, centurio, a. U. 642 velutum usum seperit, II, 3, 3.
- NAVIUS, vid. ad vocabul. Attius.
- NAUSEMENTIS, Atheniensis, uxor obmutavit, I, 8, ext. 2.
- C. NAUTIUS RUTILUS, a. U. 295 consul, V, 2, 2.
- NEARCHUS, tyrannus Eleatum, III, 3, ext. 3.
- NEPTUNUS, VI, 9, ext. 5. — ejus imago, VIII, 11, ext. 5.
- C. CLAUDIUS NEPO, consul, secundi punici belli temporibus firmissimum reipublice latus, II, 9, 6; IV, 1, 9; IV, 2, 2; VII, 2, 6. cum Livio Salinatore Hasdrubalem vincit, VII, 4, 4.
- NICOCRAEON, tyrannus Cypriorum, III, 3, ext. 4.
- C. NORBANUS, postea a. U. 670, consul factus, majestatis crimine accusatus, contra se habuit testem M. Scaurum, principem senatus, VIII, 5, 2.
- NUMA POMPILIUS, rex Romanorum secundus, I, 1, 12. — ejus nocturni congressus cum dea Ægeria, I, 2, 1.
- NUMILIZINTHES, Diogiridis filius, Thraciæ rex crudelissimus, IX, 2, ext. 4.
- A. NUMIUS, competitor Saturnini in tribunatu, a populo interemptus, IX, 7, 3.
- NUMITOR, avus Romuli et Remi, rex Albanorum, II, 2, 9.
- O.
- OCHA, Darii Ochi soror atque soror, IX, 2, ext. 7.
- DARIUS OCHUS, Artaxerxis filius, rex Persarum crudelis, IX, 2, ext. 7.
- OCTAVIA, soror Augusti, IX, 15, 3.
- CN. OCTAVIUS NEPOS, a. U. 666, cum Cinna consul, I, 6, 10; IV, 7, 5.
- L. OCTAVIUS, in adulterio depre-

- hensus a C. Memmio, VI, 1, 13.
OCTAVII Balbi, a triumviris proscripti, amor erga filium, V, 7, 3.
ŒBARES, equiso Darii Hystaspis vafer, VII, 3, ext. 2.
ŒDIPUS, Thebanus, Athenis sepultus, V, 3, ext. 3.
OFILIUS, VII, 8, 1, not.
Q. OGULNIUS, legatus, a. U. 484 consul, I, 8, 2; IV, 3, 9.
L. OPIMIUS, a. U. 629, prætor Fregeſſas excidit, II, 8, 4. — consul a. U. 632, C. Gracchum trucidavit, II, 8, 7. — edixit, se C. Gracchi caput auro repensurum, IX, 4, 3.
OPPIUS Gallus, M. Popilio senatori familiarissimus, VII, 8, 9.
C. Sergius ORATA, pensilia balnea primus facere instituit, IX, 1, 1.
ORESTES, IV, 7, init.
CN. ORRESTES, a. U. 676, prætor Urbis, VII, 7, 6.
ORESTILLA, uxor M. Plautii, IV, 6, 3.
Aurelia ORESTILLA, Catilinæ uxor, IX, 1, 9.
ORGIAGON, regulus Gallogræcorum, VI, 1, ext. 2.
ORONTES (alii Oroetes), Darii Hystaspis regis præfectus, VI, 9, ext. 5.
OTACILIA Laterensis, numos a C. Visellio Varrone frustra petiit, VIII, 2, 2.
T. OTACILIUS, tempore cladis Canensis in Sicilia proprætor, VII, 6, 1.
OTHRYADES, Spartanus fortissimus, III, 2, ext. 4.
- P.
- PACIÆCI**, Hispani nobilissimi, V, 4, ext. 3.
M. Lollius PALICANUS, seditiosissimus homo, III, 8, 3, ubi v. locum.
PAMPHILUS, histrio tertiarum partium, IX, 14, 4.
Urbinius PANOPION, proscriptus, a fideli servo liberatus, VI, 8, 6.
C. Vibius PANSA, a. U. 710 consul, V, 2, 10.
C. PAPIRIUS MASSO, a. U. 522 consul, III, 6, 5.
CN. PAPIRIUS CARBO, v. Cn. Carbo.
L. PAPIRIUS CURSOR, a. U. 429 dictator, II, 7, 8; III, 2, 8.
L. PAPIRIUS CURSOR, filius dictatoris, a. U. 460, consul Aquiloniam oppugnat, VII, 2, 5.
PAPIRIUS, scripsit verba dedicationis Faliscorum, VI, 5, 1.
PARMENIO dux Alexandri Magni, III, 8, ext. 6. — quid Alexander M. illi responderit, VI, 4, ext. 3.
SEN. PATERCULUS, Sulpiciæ pater, VIII, 15, 12.
L. ÆMILIUS PAULLUS, Macedonici pater, apud Cannas occisus, III, 4, 4; V, 1, ext. 6.
L. ÆMILIUS PAULLUS, Macedonicus, a. U. 585, consul cum Perse bellum gessit, I, 5, 3; VIII, 11, 1; V, 1, 8. — Persen cepit, I, 8, 1; II, 7, 14; IV, 3, 8; IV, 4, 9. — pauper, IV, 4, 11. — Musicanem ad patrem remittit, V, 1, 1. — quatuor filios amittit, V, 10, 2. — avus Q. Ælii Tuberonis, VII, 5, 1. — aliquoties frustra consulatum petit, VII, 5, 3. — a principibus Macedoniae elatus, II, 10, 3.
PAUSANIAS, nobilis Macedo, obtruncat regem Philippum, Alexandri patrem, I, 8, ext. 9; VIII, 14, ext. 4.
PAUSANIAS dux Spartanorum, II, 6, 1.
PEDANIUS, centurio, III, 2, 20.

- PELORUS**, ab Hannibale interfectus, IX, 8, ext. 1.
- PERICLES**, Atheniensis orator et dux, II, 6, 5; IV, 3, ext. 1. — avunculus Alcibiadis, III, 1, ext. 1. — intra quadriduum duobus filiis spoliatus, V, 10, ext. 1. — in comœdia vaticinans introductus, VII, 2, ext. 7. — ejus eloquentia, VIII, 9, ext. 2. — ejus oratio simillima orationi Pisistrati, VIII, 9, ext. 2. — Athenienses ob solis defectum erigit, VIII, 11, ext. 1.
- PERILLUS**, sævus ænei tauri inventor, IX, 2, ext. 9.
- PERO**, cujus filia fuerit vid. ad V, 4, ext. 1.
- M. PERPERNA**, a. U. 623, consul, Aristonicum cepit, III, 4, 5.
- M. PERPERNA**, M. F. a. U. 661 consul, et a. U. 667 censor, omnes senatores supervixit, VIII, 13, 4.
- M. PERPERNA**, vir prætorius a. U. 681. — occisus, VI, 2, 8. — Sine dubio M. Perpernae, a. U. 661 consulis, filius; nam Velleius, II, 30, eum gentis clarioris quam animi fuisse ait.
- PERSES**, rex Macedoniae ultimus, a L. Æmil. Paulo victus, I, 5, 3; II, 7, 14; IV, 3, 8; IV, 4, 9; V, 1, 8; VI, 2, 3; VIII, 11, 1. — captus, I, 8, 1; II, 2, 1. Alabæ decessit, V, 1, 1.
- C. PRÆCENNUS**, triumvir capitalis, VI, 1, 10.
- L. PETILIUS**, scriba a. U. 571, I, 1, 12.
- Q. PETILIUS**, a. U. 572 prætor urbanus, I, 1, 12. — a. U. 577 consul, I, 5, 9. — occisus, II, 7, 15.
- Q. PETILII**, duo, Scipioni majori diem dicunt, III, 7, 1.
- M. PETRARIUS**, scenam auro prætexuit, II, 4, 6.
- PETRONIA**, uxor Tettii, VII, 7, 3.
- PETRONIUS Sabinus**, vixit sub Tarquinio Superbo, I, 1, 13.
- L. PETRONIUS**, admodum humili loco natus, ad equestrem ordinem pervenit, IV, 7, 5.
- PHALARIS**, tyrannus Agrigentinarum, III, 3, ext. 2; IX, 2, ext. 9.
- PHANARETE**, obstetrix, mater Socratidis, III, 4, ext. 1.
- PHERENICE**, sola omnium feminarum ad spectaculum gymnicum admissa, VIII, 15, ext. 4.
- PHIDIAS**, I, 1, ext. 7; III, 7, ext. 4. — clypeo Minervæ effigiem suam inclusit, VIII, 14, 6.
- PHILENI**, fratres carthaginienses, vivi sepeliuntur amore patriæ, V, 6, ext. 4.
- PHILEMON**, comicus, risu mortuus, VIII, 12, ext. 6.
- PHILIPPUS**, rex Macedoniae, Alexandri Magni pater, VI, 2, ext. 1; IX, 5, ext. 1. — obtruncatur, I, 8, ext. 9; VIII, 14, ext. 4. — ejus crapula a muliere exprobrata, VI, 2, ext. 1. — filium Alexandrum increpat, VII, 2, ext. 10.
- PHILIPPUS**, rex Macedoniae, a. T. Flaminio a. U. 559 devictus, II, 9, 3; IV, 5, 1; IV, 8, 5; V, 2, 6; IX, 1, 3.
- PHILIPPUS**, Fulvii Flacci servus, octies tortus, VIII, 4, 3.
- PHILIPPUS**, medicus Alexandri Magni, III, 8, ext. 6.
- L. Marcius PHILIPPUS**, a. U. 662 cum Sext. Jul. Cæsare consul, VI, 2, 2; IX, 5, 2.
- Q. Marcius PHILIPPUS**, a. U. 599 consul, VI, 3, 7.
- PHILO**, Atheniensis architectus, armamentarium insigne fecit, VIII,

- 12, ext. 2, ad quem loc. vide.
- PHILOCRATES**, servus C. Marii minoris, dominum interfecit, VI, 8, 3.
- PHINTIAS**, Pythagoricus, Damonis amicus, IV, 7, ext. 1.
- PHOCION**, dux Atheniensis, III, 8, ext. 2. — extra patriam sepultus, V, 3, ext. 3.
- PHRAARTES**, rex Parthorum, terret Romanos, VII, 6, 6.
- PHRYNE**, nobile Athenis scortum, IV, 3, ext. 3.
- PHYA**, ignota mulier, ad habitum deæ formata a Pisistrato, I, 2, ext. 2.
- PINDARUS**, poeta lyricus græcus. Ejus mors, IX, 12, ext. 7.
- PINDARUS**, C. Cassii libertus, dominum jussu ipsius obruncat, VI, 8, 4.
- PIRITHOUS**, Thesei amicus, IV, 7, 4.
- PISISTRATUS**, Atheniensium tyrannus, V, 3, ext. 3. — ejus fraus in recuperanda tyrannide, I, 2, ext. 2. — ejus clementia, V, 1, ext. 2. — quantum eloquentia valuerit, VIII, 9, ext. 1.
- C. Calpurnius Piso**, a. U. 68 prætor Urbis, VII, 7, 5. Vid. Calpurnius.
- CN. Piso**, C. Manilium Crispum reum agit, VI, 2, 4.
- L. Calpurnius Piso**, vid. Calpurnius.
- PITTACUS**, unus e septem sapientibus græcis, Mitylenæus, IV, 1, ext. 6 et 7. — tyrannidem deponit, VI, 5, ext. 1.
- PLETORIA**, filia Æbucæ, VII, 8, 2.
- M. PLATORIUS**, a Sulla interfectus, IX, 2, 1.
- M. PLATORIUS**, primipili centurio, dedicat ædem Mercurii, IX, 3, 6, ubi vid.
- L. Munatius PLANCUS**, bis consul et censor, VI, 8, 5.
- C. Plotius PLANCUS**, Munatii Planci, consularis et censorii frater, a triumviris proscriptus jugulatur, VI, 8, 5.
- PLATO**, V, 10, ext. 2. — ejus in cunis dormientis labellis apes mel inseruerunt, I, 6, ext. 3; I, 7. — inat. ejus moderatio, IV, 1, ext. 1 et 2. — ejus sapiens dictum, VII, 2, ext. 4. — ejus industria, VIII, 7, ext. 3. — ejus modestia, VIII, 12, ext. 1. — citatus, I, 8, ext. 1.
- M. PLAUTIUS Hypsæus**, a. U. 628
- M. Fulvii Flacci** in consule collega, IX, 5, 1.
- C. PLAUTIUS Numida**, senatorii vir ordinis, IV, 6, 2.
- M. PLAUTIUS Silvanus**, se ipse interemit, IV, 6, 3.
- Q. PLEMINIUS**, a. U. 549, Scipionis legatus, in carcere mortuus, I, 1, 21.
- C. PLOTIUS**, homo impurus, VI, 1, 9.
- C. PLOTIUS**, miles manipularis in exercitu C. Marii, VI, 1, 12.
- POLEMO**, Atheniensis, perditæ luxuriæ adolescens, a Xenocrate resipiscere coactus, VI, 9, ext. 1.
- POLLUX**, vid. Castor.
- POLYCRATES**, Samiorum tyrannus felicissimus per omnem vitam, tandem cruci affixus, VI, 9, ext. 5.
- POLYDAMAS**, athleta. Ejus mors, IX, 12, ext. 10.
- POLYSTRATUS**, Epicureus, I, 8, ext. 17.
- POMPEIUS**, quis? vid. III, 3, 2.
- CN. POMPEIUS Magnus**, I, 8, ext. 13; II, 4, 6; III, 2, 23; III, 8, 7; V, 1, 9 et 10; 2, 9; 3, 5; 5, 4; 7, ext. 2; VI,

- 2, 4, et 5, et 6, et 7, et 8, et 11. — victus a Cæsare, I, 5, 6; et 6, 12; IV, 5, 5. — Interemptus, I, 8, 9. — a Cæsaris concordia se abrupit, I, 8, 10. gener Scipionis, III, 2, 13; IX, 5, 3. — ejus uxor Julia, IV, 6, 4. — Calaguritanos obsidet, VII, 6, ext. 3. — testamentum signat, VII, 7, 2. — præ aliis æstimatur, VIII, 15, 8. — insolens, IX, 5, 3. — exercitum invita civitate obtinebat, IX, 7, mil. 2. — similis fuit Vibio, ingenus stirpis, et Publicio libertino, IX, 14, 1. — Theophanem civitate donavit, VIII, 14, 3.
- CN. POMPEIUS Strabo, Magni pater, Sexti filius, a. U. 664, consul, Asculum cepit, VI, 9, 9. — similis fuit Menogenis, coci sui, IX, 14, 2.
- CN. POMPEIUS, adolescens, Magni filius, in Hispania a Cæsare oppressus, IX, 15, 2.
- Q. POMPEIUS Rufus, A. F. a. U. 612 consul; a. U. 617 legatus Furi Philii, III, 7, 5. — a Cæpionibus et Metellis accusatus absolvitur, VIII, 5, 1. — successor Q. Metelli Macedonici in Hispania, IX, 3, 7.
- Q. POMPEIUS Rufus, Q. F. a. U. 665 Sullæ in consulatu collega, in magisterio, in modum hostiæ inactatus est a militibus, IX, 7, mil. 2. — prætor urbanus (a. U. 662), III, 5, 2.
- Q. POMPEIUS, filius Q. Pompeii Rufi et Cornelie, Syllæ filie, IV, 2, 7.
- SEXT. POMPEIUS, Valerii Maximi amicus, IV, 7, ext. 2; II, 6, 8.
- T. POMPEIUS Reginus, VII, 8, 4, ubi vid.
- POMPO, Numæ Pompilii, regis Romanorum, pater, I, 1, 12.
- POMPONIUS, amicus C. Gracchi, IV, 7, 2.
- POMPONIUS Rufus, scripsit Collectorum librum, IV, 4, init.
- POMPONIUS, tribunus plebis, L. Manlium accusat, V, 4, 3.
- T. POMPONIUS Atticus, vid. Atticus.
- PONTIUS, castratus, VI, 1, 13.
- POSTIUS Aufidianus, eques romanus, VI, 1, 3.
- HERENNIIUS PONTIUS, Claudii Pontii, ducis Samnitum, pater, VII, 2, ext. 17.
- PONTIUS Lupus, eques romanus, VIII, 7, 5.
- T. PONTIUS, III, 8, 7.
- M. POPILIUS, senatorii ordinis vir, moriens mentitur, VII, 8, 9.
- C. POPILIUS Lænas, Picenæ regionis, legionarius miles, a Cicerone defensus, Ciceronem jugulavit, V, 3, 4.
- C. POPILIUS Lænas, bis Consul a. U. 583 et 498, legatus ad Antiochum missus, VI, 4, 3.
- M. POPILIUS Lænas, a. U. 396, accusat C. Licinium Stolonem, VIII, 6, 3.
- M. POPILIUS, Lænas a. U. 610 prætor, VIII, 1, amb. 1; a. U. 614 consul, I, 3, 2.
- P. POPILIUS, sanguine junctus cum M. Anneio, VII, 7, 2.
- P. POPILIUS Lænas, a. U. 621, P. Rupilii in consulatu collega, IV, 7, 1.
- POPPLICOLA, vid. Valerius.
- Q. POPPEDIUS, Latinorum princeps, III, 1, 2.
- PORCIA, Catonis Uticensis filia, M. Junii Bruti, percussoris Cæsaris, uxor, III, 2, 15; IV, 6, 5.
- PORSENA, rex Etruriae, III, 2, 2;

- III, 3, 1 que locum vide.
POSTUMIUS, haruspex, I, 6, 4.
A. POSTUMIUS, dictator a. U. 257, I, 8, 1.
A. POSTUMIUS Tubertus, a. U. 322 dictator severus, II, 7, 4.
A. POSTUMIUS Albinus, a. U. 511 consul, I, 1, 2.
L. POSTUMIUS Albinus, Sp. filius, a. U. 599, consul, ab uxore veneno necatus, VI, 3, 8.
SP. POSTUMIUS Albinus, a. U. 567 consul, VI, 3, 7.
M. POSTUMIUS Albinus Régillus, collega Camilli in censura, II, 9, 1.
POSTUMUS Cominius, a. U. 260 consul, IV, 3, 4.
POTITII, vid. I, 1, 17.
PRAXITELES, Venerem marmoream in templo Gnidiarum collocavit, VIII, 11, ext. 4.
PROSERPINA, ejus ara, II, 4, 5; I, 1, 21; et I, ext. 3.
PROTAGORAS, philosophus, Athenis pulsus, I, 1, ext. 7.
PRUSIAS, Bithyniæ rex, III, 7, ext. 6; V, 1, 1; IX, 2, ext. 2.
PRUSIAS, Prusiæ regis Bithyniæ filius, unum os continuum pro Serie dentium habuit, I, 8, ext. 12.
PSEUDOPHILIPPUS, Andriscus dictus, a Q. Metello victus, VII, 5, 4.
PTOLEMÆUS Auletes, rex Ægypti, a minore fratre regno spoliatus, V, 1, 1.
PTOLEMÆUS, rex Ægypti, Auletis filius, frater Cleopatæ, I, 8, 9.
PTOLEMÆUS, rex Cypri, Ptolemæi Auletis frater minor, IX, 4, ext. 1.
PTOLEMÆUS Epiphanes, in tutelam Romanorum pervenit, VI, 6, 1.
PTOLEMÆUS Philadelphus, rex Ægypti, IV, 3, 9, prohibet Hecgesiam, de vitæ humanæ miseria disserere, VIII, 9, ext. 3.
PTOLEMÆUS Philometor, ab Antiocho Epiphane bello lacessitus, VI, 4, 3. Erat autem Ptolemæus filius Cleopatæ, sororis Antiochi Epiphanis.
PTOLEMÆUS Physcon, rex Ægypti libidinosus, IX, 1, ext. 5, crudelis, IX, 2, ext. 5.
PTOLEMÆUS Philopator, rex Ægypti, populum romanum filio relinquit tutorem, VI, 6, 1.
PUBLICIA, uxor L. Postumii Albini strangulata, VI, 3, 8.
PUBLICIUS senex, maritus Septiciæ, VII, 7, 4.
PUBLICIUS, libertinus, similis fuit Pompeio Magno, IX, 14, 1.
PUBLIUS, senator, IX, 7, 5; vid. Ulpianum in margine citatum.
PUDICITIA, dea, V, 1, init.
CL. PULCHER, vid. C. Claudius Pulcher.
PULTO, juvenis pinnensis, V, 4, ext. 7.
PYLADES, Orestis amicus, IV, 7, init.
PYRRHUS, rex Epiri, II, 7, 15; III, 7, 10; IV, 3, 14; — naufragium fecit, I, 1, ext. 1; — a M. Curio Dentato exactus, IV, 3, 5 et 6; — ejus clementia, V, 1, ext. 3 et 4, — justitia Romanorum servatus, VI, 5, 1 — cum eo pacem fieri prohibet Appius Claudius Cæcus, VIII, 13, 5.
PYTHAGORAS, Samius, palliatus, II, 6, 10; — ejus industrie, VIII, 7, ext. 2; — ejus discipuli, VIII, 7, ext. 3; — ejus veneratio, VIII, 15, ext. 1.

Q.

CÆSO QUINTIUS Cincinnatus, filius L. Quintii Cincinnati, IV, 4, 7.

L. **QUINTIUS** Cincinnatus, a. U. 295, dictator, consulem magistratum deponere coegit, II, 7, 7. — ejus moderatio, IV, 1, 4; IV, 4, 7.

T. **QUINTIUS** Crispinus, vid. Crispinus.

QUIRINALIS flamen, I, 1, 10.

R.

M. **ATILIUS** REGULUS, vid. Atilius.

RETHOGENES, Centrobriensis, ad M. Marcellum transit, V, 1, 5.

L. **RHEGINUS**, tribunus plebis, Q. Cæpionem publica custodia liberavit, IV, 7, 3.

ROMULUS et Remus, lupercalia inchoaverunt, II, 2, 9.

ROMULUS, I, 4, 1; III, 2, init. et 2, 4; V, 8, 1. — ejus lituus, I, 8, 11. — parvula casa, II, 8, init. Acronem occidit, III, 2, 3. — filius Martis, VI, 5, 1. IX, 6, 1.

Q. **ROSCIUS**, comædus, ludicræ artis peritissimus, VIII, 7, 7. — gestus Q. Hortensii imitari studuit, VIII, 10, 2.

RUBRIA, quum incendio periisset, mulier quædam mediolanensis, Augusto præside reipublicæ, se Rubriæ bonis inseruit, at irrita nefarii propositi abiit, IX, 15, ext. 1.

P. **Cornelius RUFINUS**, duobus consulatibus et dictatura functus, a censore C. Fabricio Luscino, a. U. 478, sensu motus, II, 9, 4.

RULLIANUS, vid. Q. Fabius Maximus Rullianus.

P. **RUFILIUS** Nepos, a. U. 621 consul, II, 7, 3; IV, 7, 1. — operas publicanis dedit, VI, 9, 8. — Ennam cepit, IX, 12, ext. 1.

Marcinus RUTILIUS Censorinus, a.

U. 488, iterum censor, IV, 1, 3.

P. **RUTILIUS** Rufus, a. U. 648, consul, milites arma tractare docuit, II, 3, 2.

P. **RUTILIUS** Rufus, legatus Q. Mucii proconsulis in Asia, II, 10, 5. — in exilium ejectus, VI, 4, 4.

RUTILIUS, a. U. 584, tribunus plebis, VI, 5, 3.

RUTILIUS, forte P. Rutilius Lupus, a. 663 consul, cujus uxor Livia 97 annos vixit, VIII, 13, 6.

S.

SALII, I, 1, 9.

SARDANAPALUS, IV, 7, init.

SABIASTER, adversus patrem Tigranem, regem Armeniæ, cum amicis consentit, IX, 11, ext. 3.

SARPEDON, pædagogus Catonis Uticensis, III, 1, 2.

SATURNINUS, nobilis puer, in lupanari prostitutus, IX, 1, 8.

L. **SATURNINUS**, tribunus plebis, IX, 7, 1 et 3; VIII, 1, damn. 2 et 3; III, 2, 18; III, 8, 4; VI, 3, 1.

SCÆVA, vid. III, 2, 23.

M. **Cæsius SCÆVA**, C. Cæsaris centurio fortissimus, III, 2, 23.

SCÆVOLA, vid. Mucius.

C. **SCANTINIUS** Capitolinus, tribunus plebis, homo impurus, VI, 1, 7. — vid. Juvenal. sat. 2, 44.

Cn. **Aurelius SCAURUS**, ludum gladiatorium habebat, II, 3, 2.

M. **Æmilius SCAURUS**, princeps senatus, III, 2, 18; III, 7, 8. — pauper, IV, 4, 11. — a Cn. Domitio in judicium devocatur, VI, 5, 5. — filium suum in conspectum vetuit accedere, V, 8, 4. — testimonium dicit con-

- tra C. Memmium, C. Flavius et C. Norbanum, VIII, 5, 2.
- M. Æmilius SCAURUS, Marci, principis senatus, filius, privignus Sullæ, II, 4, 6 et 7. Vid. ad Plin. Hist. nat. XXXVI, 15. — repetundarum reus, VIII, 1, 10; III, 6, 7.
- SCIPIONES, Cn. et P. in Hispania oppressi, IX, 11, ext. 4.
- P. Cornelius SCIPIO Æmilianus, L. Æmilii Paulli Macedonici filius, a. P. Scipionis Africani Superioris filio adoptatus, etiam Africanus minor dictus, II, 7, 1; III, 2, ext. 4; II, 10, 4; III, 2, 6; et 7, 2; IV, 3, 13. — a Masinissa adjutus, V, 2, ext. 4. — ex ædilitatis candidato consul factus, VIII, 15, 4. — L. Cottam repetundarum accusat, VIII, 1, 11. — interemptus, IV, 1, 12. — amicus Lælii, VIII, 8, 1. — ejus sapiens dictum, VII, 2, 2. — Numantiam circumdat, VII, 6, ext. 2. — ejus imperio Carthago deleta, VIII, 15, 2.
- P. Cornelius SCIPIO Africanus major sive superior, filius P. Cornelii Scipionis, in Hispania ab Hasdrubale interempti, III, 8, 2; IV, 1, 8; et 3, 1; V, 2, ext. 4. — solutioris vitæ adolescens, VI, 9, 2. — ejus amor erga fratrem, V, 5, 1. — ante negotia in cella Jovis moratus est, I, 2, 2; — Hispanias recuperavit, II, 8, 5; III, 7, 1. — gymnasium operam dedit, III, 6, 1. — ad Syphacem venit, VI, 9, ext. 7. — ejus calliditas, VII, 3, 3. — Scipionem se representat Sulla, IX, 2, 1. — monet regios adolescentes, ne ferro de regno dimicent, IX, 11, ext. 1.
- L. Cornelius SCIPIO Asiaticus, Africanus superioris frater, III, 5, 6, 2; et 7, 1; IV, 1, 8; et 1, ext. 9; V, 3, 2; et 5, 1. — damnatus, perinde ac pecuniam ab Antiocho accepisset, VIII, 1, damn. 1.
- P. Cornelius SCIPRO, pater Africanus majoris et Asiatici, in Hispania oppressus, I, 6, 2; III, 7, 1; VI, 6, ext. 1; VIII, 15, 11.
- Cn. Cornelius SCIPRO Calvus, patruus Africanus majoris et Asiatici, in Hispania oppressus, I, 6, 2; III, 7, 1; IV, 4, 10; VI, 6, ext. 1; VIII, 15, 11. — ejus filia, IV, 4, 10 et 11.
- L. Cornelius SCIPRO, Africanus superioris avus, a. U. 494 consul, V, 1, 2.
- Cn. Cornelius SCIPRO, filius Africanus majoris, vid. III, 5, 1.
- P. Cornelius SCIPRO, filius Africanus majoris, vid. III, 5, 2; IV, 5, 3.
- P. Cornelius SCIPRO, a. U. 586 quæstor, V, 1, 1. — Quis fuerit, non constat: Livius L. Corneliū Scipionem vocat.
- Cn. Cornelius SCIPRO Asina, a. U. 498, Duillii in consulatu collega, per simulationem colloquii a Carthaginiensibus capitur, VI, 6, 2; VI, 9, 11. — postea consul iterum creatus, VI, 9, 11.
- P. SCIPRO Nasica, VII, 5, 2; ubi vide.
- P. SCIPRO Nasica Coreulum sive Sapiens, a. U. 591 se magistratu abdicat, I, 1, 3. — ejus auctoritate theatrum ex senatus consulto destructum est, II, 4, 2.
- P. Cornelius SCIPRO Nasica, vir optimus pater Corculi, Matrem Ideam manu sua excepit, VIII, 15, 3; VII, 5, 2; ubi vid.
- P. Cornelius SCIPRO Serapion, IX,

- 14, 3. — Vid. III, 2, 17, et VII, 5, 2. — Ti. Gracchum interfecit, I, 4, 2; II, 8, 7; III, 2, 17; et 7, 3; V, 3, 2.
- P. SCIPIO Nasica, collega L. Bestiæ a. U. 642 in consulatu, et Serapionis filius, vid. VII, 5, 1; I, 8, 11.
- Q. Cæcilius Metellus SCIPIO, a. U. 701, cum Cn. Pompeio Magno, genero suo, consul, VIII, 14, 5; IX, 5, 4. — se ipse interfecit, III, 2, 13; et 8, 7.
- Cn. Cornelius SCIPIO, Hispalli filius, repetundarum tantum non damnatus, VI, 3, 1.
- SCOPIAS, Theasalus, inter epulas oppressus, I, 8, ext. 7.
- L. SCRIBONIUS, ædilis curulis a. U. 559, ludos Matri Deum faciebat, II, 4, 3.
- SELLEUCUS Nicator, Syriæ rex, II, 10, ext. 1; V, 7, ext. 1.
- SEMIAMIS, Assyriorum regina, Babylonem expugnavit, IX, 3, ext. 4.
- SEMPRONIA, uxor Scipionis Æmilianii, et soror Ti. et C. Gracchorum, IV, 8, 6.
- SEMPRONIUS Asellio, prætor urbanus, a populo discerptus, IX, 7, 4.
- C. SEMPRONIUS Atratinus, a. U. 330, consul, III, 2, 8; VI, 5, 2.
- TI. SEMPRONIUS Longus, vid. Longus.
- SEMPRONIUS Musca, C. Gallium flagellis cecidit, VI, 1, 13.
- P. SEMPRONIUS Sophus, uxorem repudiavit, VI, 3, 12. — a. U. 501 censor, II, 9, 7.
- SEMPRONII Tuditani insania, VII, 8, 1; ubi vid.
- SENTIUS Saturninus Vetulio, proscriptus, præturæ insignia invasit, VII, 3, 9.
- L. SEPTIMULEIUS, C. Gracchi familiaris, caput ejus abscidit ex avaritia, IX, 4, 3.
- SEPTICIA, mater Trachalorum, filiis irata, nupsit seni, filiis testamento præteritis, VII, 7, 4.
- SERAPIDIS fanum dirutum, I, 3, 3.
- Cn. SERGIUS Silus, matrifamilie numos promisit, VI, 1, 8.
- SERRANUS, vid. Atilius.
- Q. SERTORIUS, a Sulla proscriptus, dux Lusitanorum callidissimus, VII, 3, 6. — acerrimus Romanorum hostis, IX, 1, 5. — cervam albam trahebat, I, 2, 4. — contra eum mittitur Pompeius, VIII, 15, 8. — interemptus, VII, 6, ext. 3. — falsus ejus filius, IX, 15, 4.
- C. SERVILIUS Ahala, vid. Ahala.
- M. SERVILIUS Geminus, a. U. 755 consul, I, 8, 11.
- P. SERVILIUS Isauricus, consularis, censorius, triumphalis, VIII, 5, 6.
- P. SERVILIUS, P. Isaurici filius, a. U. 705 $\frac{1}{2}$ consul, VIII, 3, 2.
- P. SERVILIUS Priscus, a. U. 258, consul, in dedicatione templi Mercurii præteritur, IX, 3, 6.
- Q. SERVILIUS Cæpio, vid. Cæpio.
- SERVIVS Tullius, sextus Romanorum rex, VII, 3, 1; I, 6, 1; I, 8, 11. — servatus, III, 4, 3. — occisus, IX, 10, 1.
- SEXTILIUS, impius in patronum C. Jul. Cæsarem, V, 3, 3.
- L. SEXTILIUS, triumvir, damnatus, VIII, 1, damn. 5.
- L. SEXTILIUS, consanguineus M. Anneii, hæres ab eo scriptus, VII, 7, 2.
- SIBYLLINI libri, I, 1, 1; I, 8, 2.
- L. SICINIUS Dentatus, fortitudinis

- exemplar, III, 2, 24, ubi vid.
- D. JUNIUS SILVANUS, filius T. Manlii Torquati, tristi patris sententia percussus, suspendio se consumpsit, V, 8, 3.
- M. SILIUS, ad occidendum Q. Cassium missus deprehenditur, IX, 4, 2.
- SILVANUS, deus, I, 8, 5.
- SIMONIDES, Cæus, poeta in somnio monitus, ne naviget, I, 7, ext. 3.—apud Scopam cœnat, I, 8, ext. 7.—octogesimo anno carmina docuit, VIII, 7, ext. 3.—De Simonide peculiaris exstat libellus Petri Gerh. Dukeri, 1768, 4.
- SISENNA, filius A. Gabinii, se ad pedes C. Memmii prosternit, VIII, 1, 3.
- SOCRATES sapientissimus ab Apolline judicatus, III, 4, ext. 1; III, 8, ext. 3.—a Lysia defendi noluit, VI, 4, ext. 2.—ejus sapienter dicta, VII, 2, ext. 1. præceptor Platonis, VIII, 7, ext. 3.—senex fidibus tractandis operam dedit, VIII, 7, ext. 8.—in arundine longa equitat, VIII, 8, ext. 1.
- SOLOON, unus de septem sapientibus græcis, IV, 1, ext. 7.—ejus leges, V, 3, ext. 3.—neminem ante mortem beatum prædicat, VII, 2, ext. 2.—quotidie aliquid addidit, VIII, 7, ext. 14.—adversarius Pisistrati, VIII, 9, ext. 1.
- SOPHOCLES, prope centenarius librum scripsit, VIII, 7, ext. 12.—collega Periclis in prætura, IV, 3, ext. 1 et 2.—præ gaudio mortuus, IX, 12, ext. 5.
- SOPHRON, mimorum scriptor, a Platone maximi habitus, VIII, 7, ext. 3.
- SOPHRONISCUS, pater Socratis, III, 4, ext. 1.
- SPEUSIPPUS, amicus Platonis, IV, 1, ext. 2.
- SPINTHER, histrio secundarum partium, IX, 14, 4.
- SPURINA, Hetruscus, excellentis pulchritudinis adolescens, IV, 5, ext. 1.
- SPURINA, haruspex, prædixit Cæsari, ut Idus Martias caveret, VIII, 11, 2; I, 6, 13.
- STASIPPUS Tegeates, IV, 1, ext. 5.
- STATIUS Statilius, a. U. 471, dux Bruttiorum et Lucanorum, I, 8, 6.
- STRATONICE, Demetrii Poliorcæ filia, Seleuci Nicatoris uxor, V, 7, ext. 1.
- SUFENAS, maritus sororis M. Anneii Carseolani, VII, 7, 2.
- FAUSTUS SULLA, filius dictatoris L. Sullæ, III, 1, 3.
- L. SULLA, dictator, I, 5, 5; I, 6, 4; II, 8, 7; III, 1, 2; et, 6, 3; et, 8, 5; V, 2, 9; et, 3, 5; et, 6, 4; VI, 4, 4; VII, 6, 4.—Sulpicium Rufum proscriptum perditum vult, VI, 5, 7.—cum exercitu in Urbem irrumpit, IX, 6, 2.—adolescens libidini, vino, amoribus deditus, VI, 9, 6.—repulsam præturæ tulit, VII, 5, 5.—ante prælium orabat, I, 2, 3.—representavit Scipionem et Hannibalem, IX, 2, 1.—consul, IX, 7, mil. 1.—ejus mors, IX, 3, 8.—annulo suo insculpsit traditionem Jugurthæ a Boccho, VIII, 14, 4.
- SULPICIA, uxor Lentuli Crassellionis, VI, 7, 3.
- SULPICIA, Ser. Paterculi filia, et Q. Fulvii Flacci uxor, sanctissima moribus femina, anno Urbis

639, florens, VIII, 15, 12.

SULPICIVS, nescio qui, I, 1, 4.

C. SULPICIVS Beticus, a. U. 389 consul, II, 4, 4.

C. SULPICIVS Gallus, a. U. 587, consul, uxorem dimisit, quod capite aperto foris versata fuerat, VI, 3, 10.—filio Ser. Sulpicii Galbæ sanguine junctus, VIII, 1, 2.—astrologiæ peritus, VIII, 11, 1.

P. SULPICIVS Rufus, tribunus plebis, a L. Sulla proscriptus, a servo suo occiditur, VI, 5, 7.

SER. SULPICIVS, a. U. 292, consul, I, 6, 5.

SER. SULPICIVS Galba, a. U. 609 consul, VI, 4, 2.—post præturam Hispaniensem a C. Libone increpatur, VIII, 1, 2; VIII, 7, 1.

Nævii SORDINI libertus Genucium hæredem scripsit, VII, 7, 6.

SYLOSOM, Samius, a Dario Hystasp. donatus, V, 2, ext. 1.

SYPHAX, Numidiæ rex opulentissimus, IX, 8, 10.—Tiburi in custodia mortuus, V, 1, 1.—in triumpho ductus, VI, 2, 3; et 9, ext. 7.

T.

TAMPFILUS, vid. Bæbius.

TANAQUIL, uxor Tarquinii Prisci, I, 6, 1.

SP. TARPEIVS, arci præerat regnante Romulo, IX, 6, 1.

L. TARQUINIUS Priscus, rex Romanorum quintus, I, 4, 1; et 6, 1.—Demarato genitus, III, 4, 2.

L. TARQUINIUS Superbus, septimus rex Romanorum, I, 1, 13; et 8, 5; IV, 4, 1; V, 6, 1; V, 8, 1; et, 1, 1.—interfecit Servium Tullium, IX, 11, 1.—interfecit

fratrem Bruti, VII, 3, 2.—ejus filii, VII, 3, 2.—ejus astutia, VII, 4, 2.

SEXT. TARQUINIUS, Tarquinii Superbi filius, VI, 1, 1.—callide ad Gabinos se confert, VII, 4, 2.

TATIA, Cæsonis Quintii Cincinnati filia, IV, 4, 10.

T. TATIUS, rex Sabinorum, mercedecorrupt filiam Sp. Tarpei, IX, 6, 1.

TAXILLUS, gymnasiarcha, IX, 10, ext. 2.

TELESINUS, minor frater Pontii Telesini, qui ad portam Collinam ceciderat, cum Mario minore occumbit, VI, 8, 2.

TELLURIS ædes, VI, 3, 1.

TERENTIA, Ciceronis uxor, vixit 103 annos, VIII, 13, 6.

Q. TERENTIUS Culeo, prætoris familia natus, a Poenis captus, et ab Africano superiori recuperatus, V, 2, 5.

SER. TERENTIUS, Dec. Bruti amicus, IV, 7, 6.

TERENTIUS, octo filios habuit, VII, 7, 5.

TERTIA Æmilii Paulli consulis filia, I, 5, 3.

TERTIA Æmilia, vid. Æmilia.

TETTIUS, filium exheredat, VII, 7, 3.

C. TETTIUS, infans a patre exheredatus, VII, 7, 3.

THALES, unus de septem sapientibus, IV, 1, ext. 7.—statuit nec cogitata hominum deos fallere, VII, 2, ext. 8.

M. JUVENTIUS THALNA, vid. JUVENTIUS.

THAMYRIS, regina Scythiæ, caput Cyriahscis in utrem sanguine humano repletum demitti jussit, IX, 10, ext. 1.

- THEBE**, Alexandri Phœri conjux, IX, 13, ext. 3.
- THEMISTOCLES**, tauri sanguinem hausit, V, 6, ext. 3. — classem Lacedæmoniorum accendere vult, VI, 5, ext. 1. — ejus adolescentia turpis, VI, 9, ext. 2. — ejus dictum sapiens, VII, 2, ext. 9. — omnium civium nomina memoria comprehendit, VIII, 7, ext. 15. — Persico sermone se assuefecit, ibid. — ingrati patriam expertus, V, 3, ext. 3. — eum tropæa Miltiadis de somno excitant, V, 14, ext. 1.
- THEODOTUS**, discipulus Aristotelis, VIII, 14, ext. 3.
- THEODORUS**, unus e conjuratis contra Hieronymum, Siciliæ tyrannum, III, 3, ext. 5.
- THEODORUS**, princeps Megarensium, IV, 1, ext. 3.
- THEODORUS** Cyrenæus, ob libertatem linguæ cruci suffixus, VI, 2, ext. 3.
- THEOGENES**, Numantinus, III, 2, ext. 7.
- THEOPHANES**, Mitylænæus, scriptor rerum a Pompeio Magno gestarum, VIII, 14, 3.
- THEOPOMPUS**, Spartanorum rex, IV, 1, ext. 8.
- THEOPOMPUS**, historicus, VIII, 14, ext. 5. — citatus, VIII, 13, ext. 6.
- THERAMENES**, Atheniensis, in publica custodia mori coactus, III, 2, ext. 6.
- THESEUS**, IV, 7, 4; V, 3, ext. 3.
- THRASIPPUS**, Pisistratum conviciis lacerat, V, 1, ext. 2.
- THRASYBULUS**, dux Atheniensium, IV, 1, ext. 4. — ejus amor patriæ, V, 6, ext. 2.
- THURIA**, uxor Q. Lucretii, VI, 7, 2.
- TIBERIUS** imperator: certissima sa-
lus patriæ, præfat — ejus amor erga fratrem Drusum, V, 5, 3.
- TIGRANES**, rex Armeniæ, V, 1, 9 et 10. — a Pompeio M. victus, VIII, 15, 9. — æmulum regni habet filium, IX, 11, ext. 3.
- TIMÆUS**, pythagoreus Locris, VIII, 7, ext. 3.
- TIMAGORAS**, Atheniensis, VI, 3, ext. 2.
- TIMASITHRUS**, Liparitanorum princeps, I, 1, ext. 4. Floruit a. U. 359.
- TIMOCHEARES**, Ambraciensis, Pyrrhum veneno necare voluit, VI, 5, 1.
- TITINIUS**, centurio, causa mortis C. Cassii, se ipse interfecit, IX, 9, 2.
- C. TITINIUS**, Minturnensis, de industria impudicam uxorem duxit, VIII, 2, 3.
- C. TITIVS**, præfectus equitum, ignominia affectus, II, 7, 9.
- L. TITIVS**, prætor, VIII, 3, 1.
- SEX. TITIVS**, condemnatur, quod Saturnini imaginem domi habuerat, VIII, 1, damn. 3. — apud populum lege agraria gratus, VIII, 1, damn. 3.
- C. TORANIUS** patrem, a triumviris proscriptum, prodit, IX, 11, 5.
- TRACHALI**, Ariminenses, a matre exheredantur, VII, 7, 4.
- TREBELLIVS** Calca, se Clodium tulit, IX, 15, 5.
- TUBERO**, vid. Ælius Tubero.
- TUCCIA**, virgo vestalis, incesti rea, cribro haustam aquam in ædem Vestæ pertulit, VIII, 1, 5.
- TULLIA**, filia Servii Tullii, regis Romanorum, IX, 11, 1.
- TULLIANUS**, Pompeii Magni familiaris, heres scriptus, VIII, 7, 2.
- SERVIVS TULLIVS**, vid. Servius.
- M. TULLIVS**, duumvir, culeo insutus et in mare abjectus, I, 1, 13.

TULLUS, Volscorum dux, suos contra Romanos ad bellum incitat, VII, 3, ext. 10.

TULLUS Hostilius, tertius Romanorum rex, III, 4, 1. — ejus strategema, VII, 4, 1. — damnat Horatium Tergeminum, VIII, 1, 1. — fœmine ictus cum tota domo conflagravit, IX, 12, 1.

TURULLIUS, præfect. Antonii triumviri, I, 1, 19; ubi vid.

TYNDARIDÆ, IV, 6, ext. 3.

U.

ULYSSES, mœstus, VIII, 11, ext. 6.

URBENIUS Panopion, vid. Panopion.

V.

VALERIUS Valentinus, VIII, 1, 8; ubi vid.

C. VALERIUS, ædilis, reum egit Q. Flavius augurem, VIII, 1, 7.

C. VALERIUS Flaccus, tribunus tertie legionis, III, 2, 20; ubi vid. — luxu perditam adolescentiam inchoavit, VI, 9, 3. — flamen factus, VI, 9, 3.

L. VALERIUS Flaccus, P. F. L. N. a. U. 558, cum M. Catone consula a. U. 569, cum eodem Catone censor, L. Flaminium senatu movit, IV, 5, 1.

L. VALERIUS Flaccus, L. F. L. N. a. U. 656 cum Antonio censor, II, 9, 5.

L. VALERIUS Heptachordus, VII, 8, 7, ubi vid.

M. VALERIUS Corvus, quinquies consul, bis dictator, et semel censor, a. U. 404, ducem hostium interemit, III, 2, 6. — inde Corvinus dictus, V, 15, 5. — centesimum annum complevit, VIII, 13, 1.

M. VALERIUS Lævinus, M. Marcelli a. U. 543 in consulatu collega, IV, 1, 7.

M. VALERIUS Maximus, a. U. 259 dictator, VIII, 9, 1.

M. VALERIUS Maximus, a. U. 446 censor, II, 9, 2.

M. VALERIUS Maximus, a. U. 501 censor, II, 9, 7.

M. VALERIUS Messalla, vid. Messalla.

M. VALERIUS Messalla, a. U. 599 censor, ante censoria nota perstrictus, II, 9, 9.

P. VALERIUS Poplicola, I, 8, 5. — consul primus, II, 4, 5; IV, 1, 1; IV, 4, 1. — pauper, IV, 4, 11.

Q. VALERIUS, a. U. 511, prætor, consulis Lutatii triumphare voluit, II, 8, 2.

VALESIIUS, vir locuples, rusticæ vitæ, II, 4, 5.

VARIUS, homo seditiosissimus et abjectissimus, IX, 2, 2.

Q. VARIUS Sucronensis, Hybrida cognominatus, tribunus plebis, III, 7, 8, ubi vid.; VIII, 6, 4.

C. Terentius VARRO, consul, cur apud Cannas infelicitè pugnaverit, I, 1, 16. — patre lanio natus, III, 4, 4. — dictaturam deletam noluit accipere, III, 4, 4; IV, 5, 4.

M. Terentius VARRO, citatus, III, 2, 24. — ejus industria in senectute, VIII, 7, 3.

P. VATINIUS, Reatinæ præfecturæ vir, I, 8, 1. Floruit a. U. 585.

P. VATINIUS, Ciceroni infestus, IV, 2, 4. — prætura ipsi data, quam Catoni Uticensi populus rom. negaverat, VII, 5, 6.

P. VENTIDIUS Bassus, humili loco natus, ad amplissimam dignitatem erectus, VI, 9, 9.

VENUS Verticordia; ejus simulacrum, VII, 15, 12.

VESTA, I, 4, 4; IV, 2, 5; et 4, 11; V, 4, 6; VI, 1, init.; VIII, 1, 5.

VESTIA Opidia, materfamilias ca-

- puana, V, 2, 1, ad quem loc. v.
C. VETTIENUS, sinistrae manus digitos sibi abscidit, VI, 3, 1.
VETTIUS Salassas, proscriptus, ab uxore proditur, IX, 11, 7.
VETURIA, mater Coriolani, V, 2, 1; V, 4, 1.
T. VETURIUS, a. U. 427, consul Samnitibus ob turpiter ictum fœdus deditus, VI, 1, 9.
T. VETURIUS, filius T. Veturii, a C. Plotio de stupro appellatus, V, 1, 9.
VIBIENUS, castrat Carbonem, VI, 1, 13.
VIBIUS, ingenue stirpis, similis fuit Pompeio Magno, IX, 14, 1.
VIBIUS Accusæus, Pelignæ cohortis præfectus, III, 2, 20, ubi vid.
L. VILLIUS Annalis, a triumviris proscriptus, a filio suo proditur, IX, 11, 6.
P. VILLIUS, triumvir nocturnus, damnatus, VIII, 1, damn. 6.
VIRGINIUS, filiam suam necavit, VI, 1, 2.
VIRIATHUS, Lusitanus, VI, 4, 2. — cæsus, IX, 6, 4. Vid. Flor. II, 17, 15.
VIRIPLACA, dea, II, 1, 6.
C. VISCCELLIUS Varro, consobrinus Ciceronis, cum Otacilia commercium libidinis habuit, VIII, 2, 2.
VITILIUS, leno, heres scriptus, prætoris Q. Metelli decreto nihil accepit, VII, 7, 7.
VOLUMNIA, uxor Cn. Marcii Coriolani, V, 2, 1; V, 4, 1.
P. VOLUMNIUS, a. U. 292 consul, I, 6, 5.
T. VOLUMNIUS, equestri loco ortus, IV, 7, 4.
M. VOLUSIUS, ædilis plebis proscriptus, assumpsit habitum Isiaci, VII, 3, 8.
VULCANUS, Alcamenis manibus fabricatus, vid. VIII, 11, ext. 3.
X.
XANTHIPPA, uxor Socratis, VII, 2, ext. 1. 1.
XANTHIPPOS, Lacedæmonius, Regulum cepit, I, 1, 14; IX, 6, ext. 1; a Carthaginiensibus in alto merus, IX, 6, ext. 1.
XENOCRATES, Chalcedonius, Platonis discipulus, ab Atheniensibus summo honore affectus, II, 10, ext. 2; IV, 1, ext. 2; et 3, ext. 3. — Polemonem emendat, VI, 9, ext. 1. — ejus sapiens dictum, VII, 2, ext. 6.
XENOPHILUS, Chalcidensis, Pythagoricus, 105 annos vitæ complevit, VIII, 13, ext. 3.
XENOPHON. Ejus filius in prælio cecidit, V, 10, ext. 2. — ejus πρίπτερος citatur, VIII, 13, ext. 7.
XERXES, quartus Persarum rex, Darii Hytaspidae filius, I, 6, ext. 1; II, 10, ext. 1; III, 2, ext. 3; V, 3, ext. 3. — a Themistocle pulsus, VI, 5, ext. 2. — exercitus ejus a patre Democriti epulum accipit, VIII, 7, ext. 4. — ejus superbia, IX, 5, ext. 2. — pro armata sua juventute lacrymas profundit, IX, 13, ext. 1. — ejus luxuria, IX, 1, ext. 3. — Glareanus hoc loco Xerxense secundum intelligit, mihi secus videtur. vid. Cicer. Tuscul. V, 7.
Z.
ZALRUCUS, legislator Locrensiensium, I, 2, ext. 4; VI, 5, ext. 3. — eruit sibi unum oculum, VI, 5, ext. 3.
ZENO, Eleates, vid. III, 3, ext. 2 et 3.
ZEUXIS, pictor, III, 7, ext. 3.

INDEX

VERBORUM ET LOCUTIONUM

IN

VALERIUM MAXIMUM.

Primus numerus librum, secundus caput, tertius exemplum indicat.

A.

A cœna domum reverti, III, 6, 4. — condita urbe, IV, 5, 1; II, 6, 7. — conservando Mario abstertere eos, II, 10, 6. — contemptu et insolentia distare, III, 7, ext. 1. — censoribus senatu motus, II, 9, 9. — delictis aherat mens earum, VI, 3, 12. — domino coactus facere quæstum corpore, VI, 1, 6. — duce præcipi, II, 7, ext. 2. — finitimis regem mutuata esset, III, 4, 2. — lictore in carcerem duci, II, 10, 7. — lictore abripi, II, 7, 6. — literis virilitatem traxit, III, 2; ext. 7. — ludis domum rediens, VIII, 1, dæmn. 4. — mane in noctem usque, II, 7, 9. — necessariis deducta, II, 6, 14. — parte alicujus esse, I, 4, 6. — placandis viris assequuta nomen, II, 1, 6. — primipilo convelli, I, 6, 11. — rerum natura, V, 10, ext. 3. — Romulo

proximus, III, 2, 4. — sanguine absit dedecus, III, 2, 10. — sole alicui obstare, IV, 3, ext. 4. — tuis auspiciis degeneratum erat, II, 7, 7. — valvis repulit feritatem, VII, 2, 6.

A. Attilius Catalinus, VIII, 1, abs. 9.

A. Calpurnius, IX, 4, 2.

A. Cascellius, VI, 2, 12.

A. Fulvius, V, 8, 5.

A. Gabinus, IV, 2, 4; VIII, 1, abs. 3; IX, 1, ext. 6.

A. Numius, IX, 7, 3.

A. Postumius, II, 7, 6.

A. Postumius dictator, I, 8, 1.

Ab exercitatione veniens equus, VIII, 11, ext. 7. — ignotis exempla petere, IX, 3, ext. 1. — ima parte aræ, I, 6, 4. — incepto moveri, III, 1, 2. — incepto revocare, V, 1, ext. 2. — inferis remissus, VII, 2, ext. 7. — ineunte

adolescencia, I, 6, 12. — ætate, VII, 8, 9. — Jove Opt. Max. bene orsi sunt oratores, I, prol. — injuriæ fine, II, 8, 4. — origine sua repetam, II, 4, 4.

Abalienanda non putavit, IV, 4, 3.

Abdere gladios inter tunicas et loricas, VII, 4, ext. 2. — abdita delubra, I, 6, 12. — abditus sacrarii specus, VII, 1, 2.

Abdicare filium suum, V, 7, 2. — abdicaverunt se consulu, I, 3.

Abdicationis notam injungere, VI, 9, ext. 2.

Abdomine avide devorato, III, 5, 3.

Abductus ab his indoctis erroribus animus, III, 4, ext. 1.

Abesse a delictis, VI, 3, 12. — ærario, V, 3, 2. — reip. causa, III, 7, 9. — sibi animadvertit, III, 2, 16. — abest in Demosthene magna pars Demosthenis, VIII, 10, ext. 1. — abfuit ejus mens tantum a vindicta, VI, 7, 1. — tantum a pœnitentia dicti, VI, 2, 2. — absenti adfuit pertinacissime, IV, 2, 7. — absit dedecus a sanguine, III, 2, 20. — labor longæ inquisitionis, I, prol. — reprehensio, 9, 6, 1.

Abigere asellum, IX, 12, ext. 6. — abigi ab exemplorum contextu, III, 8, 7.

Abjicere aliquem in profundum puteorum, IX, 6, ext. 2. — altaria, V, 10, ext. 2. — amplissimum patrimonium, IX, 1, 2. — diadema, V, 1, 9. — hostem, V, 1, 8. — se tam suppliciter, VIII, 1, abs. 6. — timorem, VIII, 11, 2. — abjecit anulum in profundum, VI, 9, ext. 5. — abjecit e manibus, VII, 6, 1. — se de industria, VII, 3, 2. — se in mare,

VI, 1, ext. 1. — fluctus eum e navi, I, 8, ext. 11. — abjecerat inimicum, VIII, 1, abs. 7. — abjecerunt annulos aureos, IX, 3, 3. — abjecturum se inde minatus est, III, 1, 2. — abjici in amnem atque frangi arcus, sagittasque Creten sium jussit, IX, 3, 7. — in mare, I, 4, 3. — illum jussit in mare, I, 1, 13. — abjiciendis in luctibus, II, 6, 14.

Abjecta armis jacet civitas, III, 2, ext. 5. — candida toga, IV, 5, 3. — atque contempta conditio, VI, 9, 1. — privata charitate, II, 2, 1. — abjectæ urbis ruinis infundi, I, 5, 1. — abjectis armis, II, 10, 2; IX, 2, 1. — abjecto ferro, II, 10, 6. — gladio, V, 9, 4. — honoris prætextu, VII, 3, 8. — mirmillone, I, 7, 8. — abjectum caput ante pedes, VI, 1, ext. 2. — abjectus est testis in ipsis eloquentiæ suæ castris, VIII, 5, 5. — abjectum in profundum miserrimum, II, 10, 6. — obscuro loco, III, 2, ext. 2. — abjectior et obscœrior vita scortis, III, 5, 4. — abjectissimi et seditiosissimi hominis bustum, IX, 2, 2. — abjectissimum negotium, III, 7, ext. 5.

Abire ante noctem, VII, 3, ext. 10. — eos passæ sunt, IV, 6, ext. 3; VII, 2, ext. 3. — comitiis, IV, 5, 4. — cum suis sarcinis, IV, 3, 7. — cum duobus millibus scortorum, II, 7, 1. — ex urbe, I, 3, 2. — flaminio jussi sunt, I, 1, 4. — e conspectu, V, 8, 3. — abi et servus esto, II, 6, 6. — abibit victor, I, 8, 5; VIII, 7, ext. 1. — abierant incerti, III, 2, 8. — abiit alacer gaudio, VIII, 14, 5. — e conspectu anguis, I, 6, 7. — e theatro, IV, 1, 13. — abit inde repulsa

notatus, VII, 5, 1. — abiens ex pectoribus aliorum pietas, V, 6, 7. abeuntem ingenti plausu prosequutus, II, 10, 8. — retinere familiari invitatione, V, 1, ext. 2. — abeuntes voluptates considerare, VII, 2, ext. 11. — abituram aciem victricem, I, 7, 3. — abituros se cum eo juraverant, II, 9, 8.

Abluere sudorem, I, 8, 1. — abluit se proximi amnis aqua, VII, 3, 1.

Abnuente natura utriusque boni largitionem, IX, 12, ext. 10.

Abolere decreto memoriam terrimi hominis, VIII, 14, ext. 5. — aboletur jus, IX, 1, 3.

Abominanda necessitas, VII, 6, 1.

Abortu altero ejecto, 10 fr.

Abripi a lictore, II, 7, 6. — impetu invidiæ, III, 8, ext. 3. — abripuit illos damnationis incursum, VIII, 1, damn. 5.

Abrogare alicujus leges, VII, 2, ext. 15. — abrogamus istud imperium, II, 9, 5. — abrogavit vetustas leges, VII, 5, 5. — abrogavit prætoriam jurisdictionem, VII, 7, 6. — abrogaverat legem, II, 9, 5. — abrogaverat summa cum iniquitate patrum nomen, VII, 7, 3. — abrogata fides, VIII, 5, 1.

Abrogatio legis Oppiæ, IX, 1, 3.

Abrumpere se ab omni honesto vitæ genere, VII, 7, 7. — abrumpitur pons post tergum, III, 2, 1. — abruperat se a concordia, I, 8, 10. — abruptæ esse spei videtur, VIII, 1, abs. 3. — abrupta imperio Hispania, II, 8, 5. — abrupto per se capite, I, 6, 10. — abrupta a reliquo exercitu pars copiarum, VII, 4, ext. 2.

Abscidere caput alicujus, IX, 4, 3. — abscidit manus omnium,

II, 7, 11. — Æginensium juventuti pollices, IX, 2, ext. 8. — absciditur caput ejus, IX, 13, 2. — abscisum a corpore caput, V, 1, 10. abscisa dentibus lingua, III, 3, ext. 4. — dextra, III, 2, 22. — abscisa non est eloquentiæ tanta hereditas, VIII, 3, 3. — abscisæ manus, I, 1, 18. — abscisa miserrorum capita, IX, 2, 1. — abscisum caput, II, 8, 5; V, 1, ext. 4; VI, 1, ext. 2; IV, 7, 4. — genus, II, 7, 14. — abscisa gravitas animi sermonisque, VI, 4, 3. — abscisum responsum, III, 8, 3. abscisa sententia, 6, 3, 10.

Abscindere cervices ictu celeri, VI, 8, 3. — sinistræ manus digitos, VI, 3, 3. — abscissis laciniis, II, 7, 9.

Absiste istud querere, VII, 4, 5.

Absolvere : absolvit Claudium, VI, 5, 3. — absolvi adversaria et eadem formula damnari potuit, VIII, 2, 2. — absolvitur evidenter incesti crimine nocens reus, IX, 1, 7. — absoluta est octavo iudicio ejus causa, VIII, 1, abs. 11. — absolutus est ad populum provocato iudicio, VIII, 1, abs. 1. — absoluti sunt hoc uno nomine, VIII, 1, abs. 13. — aut damnati sunt iis de causis, VIII, 1, abs. 1. — culpa, VIII, 1, abs. 7. — absolvendi atque damnandi inexplicabilem cunctationem mutabant, VIII, 1, amb. 2.

Absolutio celeris, III, 7, 9. — Cosconii, VIII, 1, abs. 8. — absolutionem a iudicibus impetravit, VI, 9, 14. — absolutione non dignum parricidium, VIII, 1, ambust. 1.

Abstergere : absterai gladii, II, 8, 7. — absterais lacrymis, I, 1, 15.

Absterrere eos a conservando Mario, II, 10, 6. — absterri vulneribus, IV, 5, 6. — a cultu, I, 1, 15. — absterritus ne exercitu quidem, V, 4, 5.

Abstinere se bello, VI, 4, 3. — se omni matrimonio, VII, 2, ext. 1. — se prælio, VII, 2, 2. se a curia, I, 7, 2. — se a sacris ædibus, IV, 3, 14. — se ab incepto, I, 6, ext. 1. — se ab oppugnanda patria, V, 6, ext. 3. — se ab usu tecti, I, 4, ext. 2. — abstinentis senectæ esse, IV, 3, ext. 3.

Abstinentia constantissima, IV, 3, ext. 3. — legatorum, IV, 3, 9. — populi rom. mirifica, IV, 3, 14.

Abstrahere aliquem a consilio, IV, 7, 5. — abstractus impetu iræ, V, 9, 1. — medio itinere, V, 8, 5.

Absumere hereditatem, VIII, 6, 1. — omnes, III, 2, ext. 7. — absumpsit eum satis justa ultio, I, 10, ext. 2. — absumpsit lex sua eum, VIII, 6, 4. — absumpserat pro rep. florem juventæ, VII, 7, 1. — absumpserant illos arma, II, 7, 15. — absumi morte, III, 5, 1. — absumpto foraminibus scuto, III, 2, 23. — absumpto Lucullo, IV, 7, 4. — illo subiti casus incursu, VIII, 15, 9. — in superiori opere impetu omni cogitationis, VIII, 11, ext. 5. — absumpta es novo genere mortis, IV, 6, 5. — absumpti sunt inter usum puerilis veneris, IX, 12, 8. non vulgari genere mortis, IX, 12, 1. — absumptus si tu fueris, VI, 2, ext. 2. — dolore, IX, 12, ext. 3. — fato, IV, 6, ext. 1.

Abundare satietati, VI, 4, 1. — plurimis et clarissimis familiæ suæ cognominibus, IX, 14, 3. —

honoribus, IX, 14, 5. — impudentia, VIII, 3, 2. — luxuria et libidine, IX, 1, 7. — solidis et certis bonis, IV, 4, 1. — abundat ad donandos usque liberos, V, 10, 2. — abundant mensæ Oratæ varietate ferculorum, IX, 1, 1. — abundaveras opibus, II, 2, 5. — abundans divitiis et honoribus, VII, 2, ext. 12. — minus generoso spiritu patientia, III, 3, 1. — vinum, IX, 1, ext. 1. — abundanti auro usæ sunt, II, 1, 5. — abundantissimus fons, II, 2, 3.

Abundantia frumenti infinita, VII, 4, 3. — ingenii divina instructus, VIII, 7, ext. 3.

Abunde comitatus, IV, 3, 6. — constat, VIII, 1, amb. 1. — erit, IV, 3, 14. — duos retulisse eorum turba, VI, 2, 7. — monere aliquem, I, 6, 12. — testari, III, 4, 3.

Abuti non insolenter secundarum rerum proventu, VIII, 1, abs. 3. — verecundia, VII, 3, 5.

Accedere ad negotium, IV, 1, 10. — ad imperium, VIII, 13, ext. 4. — ad aram, II, 10, ext. 2. — in Italiam, II, 7, 15. — ad aliquem, IV, 3, ext. 4. — in provinciam, IX, 14, ext. 3. — accedit doctrinæ divitiis etiam musicæ rationis vilissimum elementum, VIII, 7, ext. 8. — pretio rei momentum occasionis, IV, 8, 1. — vitio ac virtuti justa merces, V, 2, 1. — accessit illis literarum lumen, VIII, 14, 1. — novum civitati nostræ vectigal, VII, 3, 4. — multum claritatis cærimoniiis, 1, prol. — accesserant propius, III, 2, 23.

Accessio vitiorum suorum vixit Ptolemæus rex, IX, 1, ext. 5. — calamitatis non parva, V, 10, 3.

Accendere seditionem, II, 2, 9. — *legiones sub jugum missas in perniciem suam*, VII, 2, ext. 17. *Pisistratum in vindictam sui valuit*, V, 1, ext. 2. — *accendit ex rogo ejus maritalem faciem*, IX, 1, 9. *accenditur forensis gloria*, VIII, 7, 1. — *accensus consulatus repulsæ dolore*, IX, 3, 2. — *amore filiæ virginis*, V, 1, ext. 2. — *cupiditate*, VII, 3, ext. 10. — *hoc dicto*, VI, 2, ext. 3. — *indignatione*, I, 8, ext. 4; VI, 2, 1; VIII, 11, ext. 7. — *privata ira*, VI, 5, 3. *vi doloris*, III, 2, 12. — *inconcessis ac periculosis facibus*, VII, 3, 10. — *accensis et undique circumdatis ignis nutrimentis*, VI, 6, ext. 1. — *accensa inimicitii potestas*, V, 4, 6.

Accidere : accidisset si quid prodigii in ea, I, 1, 8.

Accipere auribus exempla, V, 4, 3. — *Pythagoræ præcepta et instituta ab Archyta*, VIII, 7, ext. 3. *forti animo et constanti vultu positionem veneni*, VII, 2, ext. 1. — *de morte filii falsum e castris nuntium*, VII, 7, 1. — *exercitum*, II, 7, 2. — *ab aliquo privatim munera*, IV, 3, 9. — *diversa auspicia*, II, 8, 2. — *leges*, III, 7, 1; VI, 9, 8. — *omen*, I, 5, 1. — *pecunias a sociis*, V, 8, 3. — *spiritum*, V, 10, ext. 3. — *dimidiam partem navium*, VII, 3, 4. — *lucem prospere*, IX, 12, 1. — *hereditatem a patre*, IV, 4, 11. — *Siciliæ tyrannidem*, VI, 9, ext. 6. — *plurima et maxima beneficia*, V, 5, 1. — *injuriam a cognatis*, VI, 6, 5. — *injuriam gravissimam*, IV, 2, 2. — *injurias*, II, 2, 5. — *accepit injuriam culpa*, II, 6, 7. — *pecuniam ab eo*, VIII, 1, 4. *damn.* 1. — *falso clamore viciniæ*

filium intus trucidari, V, 7, 3. — *pro monstro eam vocem*, IV, 3, 6. — *accepimus deos*, 1 prol. — *Xenocratem æque abstinentis senectæ fuisse*, IV, 3, ext. 3. — *acceperat a præceptore pertinentia ad solis et lunæ cursum*, VIII, 11, ext. 1. — *bonorum possessionem secundum tabulas testamenti ab ipso*, VII, 7, 6. — *terram vastam et desertam*, VIII, 13, ext. 1. — *accipe me fati tui comitem*, IX, 9, 2. — *accepisset nomen civitatis*, I, 1, 1. — *accipiendi et dandi beneficii commercium*, V, 3, ext. 3. — *accipiendarum legionum causa*, IX, 7, mil. rom. 1.

Acceptus diis, I, 8, ext. 7. — *accepta a majoribus lux*, III, 4, 1. — *acceptum beneficium*, V, 2, 5. — *acceptum ferre*, II, 7, ext. 2. — *acceptum ferri debet illius religioni*, VIII, 2, 3. — *referre fortunæ*, V, 7, ext. 1. — *referre hereditati*, IV, 4, 10. — *omni suocessum suum referentes*, I, 5, ext. 2. — *refertur exigenti*, II, 2, 6. — *acceptam laudem refert judicio domestico*, III, 7, ext. 2. — *a majoribus continentiam retinere*, IX, 1, 4. — *accepto nuntio*, V, 8, 4. — *a peritis cultu anguis*, I, 8, 2. — *signo*, II, 7, ext. 2. — *accepta et expensa summa*, III, 7, 1. — *accepta sacra*, I, 2, 1. — *accepta fuit omnibus dupliciter salus*, V, 2, 6. — *acceptis literis*, II, 7, 15. — *a senatu literis*, III, 2, ext. 1. — *acceptissimi consultius populo rom.* IV, 4, 1.

Acciti sunt ab Oscis, II, 4, 4.

Acclamavit summo consensu, VIII, 15, 9.

Accola vici ignobilis ac desertæ paludis, V, 3, 2.

Accommodare locum, I, 5, 4.

— ministerium, II, 9, 1. — matronis patrocinium, VIII, 3, 3. — accommodavit aures vacuas, V, 8, 3. — accommodatus singulis verbis sonus vocis, VIII, 10, ext. 1. — accommodata imminenti procellæ defensio, VI, 4, ext. 2. — accommodatæ sunt singulæ membrorum partes singulis, IX, 2, ext. 10.

Accumbere : accubuit Phryne juxta eum, IV, 3, ext. 3.

Accurata oratio, IV, 3, 4. — et testata oratio, VIII, 14, 3. — excusatio, V, 1, 1.

Accurrere cum clamore, I, 6, 11. — accursus celer, I, 7, ext. 10. — militum subitus, VI, 8, 6.

Accusare aliquem apud censores, VI, 2, 8. — aliquem iniquitissimæ vitæ, VIII, 1, damn. 2. — senectutem, VIII, 13, ext. 2. — accusari pro rostris, III, 7, 8. — accusavit eum ad prætorem, VIII, 1, abs. 11. — accusatus crimine, VIII, 1, damn. 7. — capitali crimine, VII, 8, 7; VIII, 7, 1. — incesti crimine, IV, 2, 5. ambitus, VI, 9, 14. — sincera fide, III, 8, ext. 4.

Accusatio licentior, IX, 2, 3.

Accusator in L. Libonem venio, VI, 2, 8. — accusatore subjecto, VII, 8, 7.

Acer et vehemens Carbo, III, 7, 6. — vindex, I, 1, 18. — æmulus, VII, 2, 3. — acris et animosa Numantia, II, 7, 1. — adhortatio, III, 2, 19. — acre studium, I, 7, ext. 4. — et diutinum bellum, I, 6, 3. — acrem se pudicitia custodem præstitit, VIII, 1, abs. 2. — acri studio niti ad invadendum te, III, 2, 23. — acerrimus oculorum vigor, VIII, 10, ext. 1. — salutis defensor, V,

2, ext. 2. — procursus iræ, VII, 3, ext. 6. — exercitus, IX, 1, ext. 1. acerrima pugna, III, 2, 1; IV, 7, 2. — acerrimum ingenium, IV, 2, 2. — acerrimo studio nitebatur forum, III, 8, 6. — acerrimi hostes, II, 7, 15. — acerrima odia, III, 7, 5. — acriter retenta disciplina militaris, II, 8, 1. — tueri gestum, III, 8, 1. — acrius impugnat noxios, VIII, 1, abs. 11. — acerrime præliari cœpit, III, 2, 19. — dicere testimonium in aliquem, VIII, 5, 1.

Acerba auditu vox, VIII, 7, ext. 1. — acerbas exsequias duxit, VI, 1, 3. — acerbissimum bellum, VI, 9, 8.

Acerbitas summi mœroris, VIII, 11, ext. 6. — offensarum, IV, 2, 1. — exilii voluntarii, V, 3, 2. morum nimia, VI, 2, ext. 2. — fortunæ, V, 4, 7. — acerbitatem casus intueri, VII, 6, 2. — acerbitate injuriarum, I, 1, 15.

Acerrani, IX, 6, ext. 2.

Acervus miseriarum communis, VII, 2, ext. 2.

Achaia, VII, 5, 4; I, 8, 10. — Achaicum bellum, VII, 5, 4.

Achilles, VIII, 8, ext. 2.

Acies romana, V, 6, 5. — Pharsalica, I, 5, 6. — Philippensis, I, 5, 7; I, 8, 8. — vehemens, III, 2, 16. — jam inclinata propellitur, III, 2, 8. — compluribus astutiæ copulata laqueis, VII, 4, ext. 2. — acientia ac forti pugna fugare, V, 3, 2. — acie oculorum defectus, VIII, 7, 4. — certa luminum uti, I, 8, ext. 14. — vinci, IV, 3, 5. — universa cum Romanis configere, VII, 3, 6. — acies Spartanæ, II, 7, ext. 2. — dimicabant, II, 7, ext. 2.

Acquiescere solatiis, IV, 4, 11.

— in nepotibus, V, 9, 2. — acquiescit status pacis in sinu disciplinæ, II, 7, 1. — acquiescebant communiter animi remissioni, VIII, 8, 1. — acquievit exoptata securitate, XI, 12, ext. 1. — acquiescunt cineres ejus sub monumento, II, 7, 15.

Acquirere : acquiritur his gloria contemptu doloris, III, 3, ext. 6. — acquisitum est multum Cossu, III, 2, 4.

Acrone occiso, III, 2, 3.

Acta senatus humanissima et clementissima ante omnia referam, V, 1, 1. — teterrima, III, 8, 3. censoriæ potestatis, II, 9, 1. — virorum, II, 7, 4. — eximie fiduciæ domestica, III, 7, 1. — nostræ urbis, II, 9, 4. — actis et honoribus interesse, III, 7, 8.

Actio dementissima, III, 7, 8. — tribunicia, VIII, 1, abs. 2. — contraria, III, 7, 3. — actionis pars quedam, VIII, 1, damn. 2. — calor atque impetus, VIII, 10, 1. Actium Epiri promontorium, I, 7, 7.

Actor sui operis, II, 4, 4. — actores causarum celebres, VIII, 7, 5.

Actuosam vitam ingredientem, II, 1, 10. — actiosa vita, VIII, 8, 1.

Actus honesti etiam ab infimis editi, V, 2, ext. 1. — ingrati animi, V, 3, 4. — vitæ, VII, 1, 1. — vitæ inhonestus, VI, 3, 3. — virtutis humanæ, III, 2, 20. — professionis illustris, III, 3, ext. 4. — industriæ vetustior, VIII, 7, ext. 2. — actum ipsum prosequi, III, 2, 1.

Actutum tacuit, VI, 2, 3.

Acuere alicujus virtutem, VII, 5, 3. — ferrum, IX, 12, ext. 1.

acuit virtutem ignominia, II, 9, 9. — studia, II, 2, 3. Acumen consilii, VII, 3, ext. 9. — equisonis, VII, 3, ext. 2. — acuminis genus, VII, 3, 2. — acumina clavorum, III, 7, 2.

Ad aram accedere, II, 10, ext. 2. — arbitrium et spectaculum mulierculæ, II, 9, 3. — arma ire, VIII, 6, 4. — cavillandos usque deos, I, 8, ext. 8. — censuram transgredi, II, 9, 1. — cœnam invitari, II, 8, 6. — cœnam invitantur, II, 1, 2. — consulatum conscendit, III, 4, 4. — deditionem compulsi Fregellani, II, 8, 4. — dimicandum provocatus, III, 2, 3. demandos usque liberos abundat, V, 10, 2. — excidium ejus alebatur, II, 10, 4. — hoc usque tempus, I, 1, 10. — lares reverterunt, II, 10, 2. — nomen inspiciendum, II, 10, 1. — peragendum imperium sufficere, II, 7, 6. — principia, II, 7, 9. — præliandum exituri, II, 7, ext. 2. — quercum pronæ manus porriguntur, II, 8, 7. — regendum equum virga uti, III, 2, 12. — rem pertinet, II, 9, 1. — res novas parari, I, 4, 2. — stuprum ire, VI, 8, 1. — summam, IX, 2, 1. — templa deorum et aras tetenderunt, II, 8, 7. — tempus, II, 7, 11. — triremem perrexit, I, 8, 2. — vim faciendam venire, II, 10, 2.

Adæquavit eo sermone repulsam honori, VI, 4, ext. 5.

Adaperuit Pompeio privato caput, V, 2, 9.

Addicere alicui totum patrimonium, VII, 7, 4. — immerentem capitali supplicio, VII, 3, ext. 1. addicitur præbentibus ipsis apparatus exsequiarum, V, 2, 10. — addixit eum arbitrum Claudio,

VIII, 2, 1. — addixerat se mirificum doctrinæ operibus, VIII, 7, ext. 5. — addicta jugera septem, IV, 8, 1. — addictas pœnas ei pependit, VIII, 1, damn. 2. — addicti et capitali crimine damnati, VII, 6, 1. — addictus iudex, VIII, 2, 2.

Addiscens aliquid quotidie senescit, VIII, 7, ext. 14.

Adducere equites in præsidium, V, 1, 1. — adducere socium, VII, 3, ext. 5. — adduxi eos alligatos, VI, 2, 3. — adduxit ad Olympia filium, VIII, 15, ext. 4. — eum ad Syllam excussum, III, 1, 2. — adduci ad se pastorem iussit, VI, 3, 5. — honorum magnitudine, II, 9, 6. — imbre, VIII, 13, ext. 1. — supplicio mortis, III, 8, 8. — adducti cupiditate vitæ, II, 7, 9. — in discrimen capitis, VIII, 1, amb. 1.

Adeso hostiæ jecinore, I, 6, 8.

Adesse militiæ, II, 7, 9. — secretis cogitationibus, VII, 2, ext. 8. — aderat ei pietas comes, V, 4, 6. — adfuit absenti pertinacissime, IV, 2, 7. — ei præcipua indulgentia, VIII, 13, 1. — Pompeii auctoritas voluntati patriæ, V, 7, ext. 2. — adfuerunt disciplinæ militari, II, 7, 3. — adfuisse populo, I, 8, 6.

Adferre aliquid varietatis, I, 6, ext. 1. — patriæ detrimentum, I, 6, 9. — adfert pestiferum ignaviæ exitum, VII, 2, 2. — attulit plurimum saluti urbi, IV, 2, 2.

Adfulsit ei patronus, VII, 3, ext. 5.

Adhærens stolæ, III, 5, 3. — adhæsit exanimi amico, IV, 7, 4.

— huic voluminis parti, V, 5, 4.

Adhibere aliquem in consilium, III, 7, 6. — regiis auribus fami-

liarem et assuetum sonum vocis, VIII, 7, ext. 15. — verbera virgarum, II, 7, 5. — adhibuerunt manus, I, 1, ext. 6. — adhibito concentu, II, 4, 4. — in consilium nullo, II, 9, 2. — propinquorum et amicorum consilio, V, 8, 2. — senatu in consilium, V, 9, 1. — adhibitis Asiæ principibus, IX, 5, ext. 2. — in consilium principibus civitatis, VIII, 2, 2. — fautoribus concordie, II, 1, 8.

Adhortatio acris, III, 2, 19.

Adigere : adegisti hostium corporibus, III, 2, 23. — adacti cunei, IX, 12, ext. 9. — jurejurando, 7, 6, 1.

Adimere alicui auctoritatem, II, 10, 5. — alicui vitam, IX, 10, 1. — ademit persona huic facto admirationem, VI, 2, 5. — libertatem, VI, 3, 3. — iis vitam, I, 8, ext. 3. — ademptis equis, II, 7, 9.

Adipisci consulatum, III, 8, 3. — adipiscendæ potestatis facultas, IX, 7, 3. — adeptus est honorem, IV, 5, 3. — forensi militia summos honores, VIII, 5, 5. — id robusta ætate, VIII, 13, 3. — summum imperium, IV, 5, 1. — præturam, IX, 3, 3. — tyrannidem a civibus delatam, IV, 1, ext. 6. — victoriam, I, 8, ext. 4. — victorias, II, 7, 8. — adeptierant sacerdotia, III, 2, 7. — adepta prætura, III, 5, 1.

Adire hæreditatem, VII, 8, 9. — penetralia sancta justitiæ, VI, 5, 1. — senatum, I, 7, 2. — Fortunæ sortes, I, 3, 1. — adeuntes tribunal, III, 7, 1. — adeundi ipsius diem petit, V, 1, 1. — aditus ab iis improbativis divi Augustus, VII, 7, 4. — iudex de sponsione, VII, 2, 4. — aditos ultro censo-

res hortati sunt publicani, V, 6, 8.

Aditus exemplis datur, VII, 2, ext. 1. — fastidiosus, III, 3, ext. 7. — in curiam, II, 2, 1. — templorum, VIII, 14, 2. — aditum ad eam dedit filiae, V, 4, 7. — adversus se hominibus dedit, VI, 2, 7. — in curia ei nunquam esse voluerunt, II, 8, 4. — luctui dedit necessitas, I, 7, ext. 4. — sibi in cælum struere, VI, 9, 15. — aditu a custodibus impetrato, IV, 6, ext. 3. — curiae indignus, II, 9, 2.

Adjicere aliquid, II, 8, 4. — centurias, I, 4, 1. — orationi clausulam, V, 10, 2. — consilium actis, V, 9, 4. — ejusdem studii exemplum, VIII, 11, ext. 7. — nullum majus domesticum exemplum, VIII, 9, 3. — oppidum imperio, VII, 4, 2. — piget quod sequitur, IX, 5, 2. — multum fiduciae animis hominum, VI, 9, 1. — ne nomen quidem alicujus tabulis testamenti, VII, 8, 6. — vitæ dono honorem sepulturæ, V, 1, 1. — equi naribus spumas, VIII, 11, ext. 7. — fortuitis voluntarias tenebras, VIII, 7, 5. — adjicit multum incrementi inchoato jam incendio, VI, 2, 3. — adjiciunt ipsis voluminibus nomina sua, VIII, 14, ext. 3. — adjecit aurum summæ dotis, IV, 3, 1. — illi plus decoris, VIII, 15, 1. — charitatem, VI, 8, 7. — bello Achaico summam manum, VII, 5, 4. — animi rarissimas dotes, VII, 1, 1. — causæ periclitantis argumentum, VIII, 10, 3. — vetustis aurium insignibus novum vitæ discrimen, V, 2, 1. — huic exsequiarum illum honorem vocis, IV, 1, 12. — majorum suorum titulis cognomen Isaurici, VIII, 5, 6. — verbis gestus, II, 4, 4. —

exercitui suo firmamentum mancipia, VII, 6, 1. — honoribus debitum auctoritatis pondus, VII, 5, 2. — quieti animi cives numero proscriptorum, IX, 2, 1. — spectaculum funeri speciem alterius triumphi, II, 10, 3. — versus, III, 7, ext. 3. — adjecerunt concilio deorum, I, 6, 13. — adjecerim quid aliud hoc loco, IV, 6, ext. 3. — adjiciam casum exemplo, III, 2, ext. 9. — scenæ exemplum, III, 7, ext. 2. — huic tanto incremento majus, VI, 9, 9. — magnis sapientiæ exemplis parvulum, VII, 2, ext. 18. — publicis judiciis privata, VIII, 2, 1. — adjice fidem, II, 6, 14. — adjecisse exempla satis erit, II, 9, 9. — adjici operi Demosthenis nihil potest, VIII, 10, ext. 1. — adjicitur merito virorum commemorationi Sulpicia, VIII, 15, 12. — adjiciatur his Claudia, VIII, 1, damn. 4. — adjecta Asia imperio populi rom. V, 3, 2. — causa, II, 9, 6; VI, 3, 3. — lege, V, 2, 10. — unius amicitiae voluntaria morte, IV, 7, 2. — adjecto necessariorum convivio, II, 6, 7. — exemplo, V, 10, 3; VII, 3, 10. — versu græco, I, 7, ext. 2.

Adjectio impensæ, I, 1, 8.

Adjudicare aliquid populo romano, VII, 3. — adjudicari ei mensa debet, IV, 1, ext. 7.

Adjunxit se iis cladibus, VI, 8, 5.

Adjuvare aliquem ope, VIII, 2, 3. — socios, III, 1, 2. — tropæa ac triumphos alicujus, IV, 7, 2. — adjuvit victoriam, I, 8, 6. — adjuverat eloquentiam vim, II, 2, 3. — adjuta disciplina militaris, III, 4, 6. — adjutæ partes exercitu paterno, V, 2, 9. — adjutus

gratia Cicerei, III, 5, 1. — lætiori vultu fortunæ, VI, 9, 11. — lacus inundatione amnis, I, 6, 3.

Adjutoribus sex ejusdem dignitatis adsumptis, VII, 3, ext. 2.

Adjutorium deorum, II, 7, ext. 1. — legis, II, 8, 1.

Admetus Thessaliæ rex, IV, 6, 1.

Adminicula quasi quædam densuræ diuturnioris vitæ, VIII, 13, 1.

Administrare rem prospere, III, 8, ext. 2. — administrare rempubl. dictatura, VII, 6, 1. — rempubl. parum utiliter, VII, 2, 6.

— provincias, II, 2, 8. — administratur resp. auspiciis, I, 3, 1.

— administrandarum rerum vinculum, II, 2, 1. — administrandorum eorum celerior necessitas, III, 8, 1. — administrata fuerat res sub ipso legato, III, 7, 1. — administrata sincere provincia, II, 10, 1. — administrata sunt romano jussu, lusitanis manibus, IX, 2, 4. — a singulis, II, 7, 15.

administrato incredibili facto, I, 4, 1. — administrati bene officii laus, IV, 3, 9. — administratis reip. salutariter quinque consultatibus, V, 2, 3.

Administratio reipubl. II, 9, 6; III, 7, 7.

Admirari alicujus animum, III, 2, ext. 9. — constantiam, VIII, 7, 5. — eloquentiam, VIII, 10, ext. 1. — fortitudinem, III, 2, 1.

prodigium, I, 6, 1. — admiror famularis fidei robur, VI, 8, 3. — admiratus amborum animum, IV, 7, ext. 1. — non debitum sibi benevolentiam, VI, 2, ext. 2.

Admiratio fortis et sinceræ vitæ, II, 10, 7. — admirationis prætexta, II, 10, 1. — admirationem in risum convertere, III, 2,

7. — admiratione ani placavit iram, II, 10, 2. — stupentes, III, 2, 1. — tantæ industriæ mens stupet, VIII, 7, ext. 4.

Admiratores virtutis, II, 10, 2.

Admirabilem illum senatui fecit, II, 10, 7. — admirabile animo, manu, lingua, VIII, 7, 1. — prodigium, I, 6, ext. 1. — spectaculum, II, 7, 8. — admirabilior cunctatio, IV, 1, 2.

Admistum aliquid gratulationis habuisti, V, 1, 4.

Admittere aliquem in castris, II, 5, ext. 3. — dedecus, III, 8, 3. — facinus, VIII, 4, 1. — scelus, V, 9, 1. — populum in hostis suis, IX, 15, 1; IX, 2, 1. — vocem ad aures suas, VIII, 9, 2. — admissio equo, 3, 8, 1. — paricidio, I, 5, 7.

Admonere exemplis paucis, VIII, 12, 1. — admonuit exercitus senatum literis, VIII, 15, 1. — admoneri recordatione juventutis suæ, V, 8, 4. — se ab ea prædicans, I, 2, 4. — admoneretur flagro, I, 1, 6. — admonita erroris, IV, 7, ext. 2. — admonitus ab eo solutus a se legis suæ, VI, 5, ext. 4. — oraculo, I, 8, ext. 9. — admonitum est somnium certo eventu, I, 7, 8. — admoniti et proprio ingenio et exemplo vetustatis, V, 6, 8.

Admonitione pontificum, I, 1, 8.

Admoveo obscuriori pietati notitiæ lumen, V, 4, ext. 5. — admoveo manus sacris, VIII, 1, abs. 5. — admovit manum naribus equi, VII, 3, ext. 2. — admovit regnum ad benevolentiam civium, IV, 1, ext. 8. — admota exta aris, I, 1, 4. — admota machina, V, 1, 5. — admotus lucernæ digitus, III, 3, 2. pectori pater velut infans, V, 4,

ext. 1. — aris cultus, III, 3, 1. — admoto labris poculo, VII, 2, ext. 1. — portis Urbis exercitu, V, 2, 1. — admotis calcariis, V, 6, 2. precibus, V, 4, 1. — scalis, I, 8, 6. — necessitatis viribus, VII, 6, 1.

Adiectam externis quod sequitur, IV, 5, ext. 1. — adnexa corporibus ægrorum remedia, II, 5, 6.

Adnumeratur ei pecunia, IV, 3, ext. 3.

Adolescens eloquentiæ, quam propositi, felicioris, VIII, 10, 1. — excellentis pulchritudinis, IV, 5, ext. 1. — patriciæ gentis, IV, 3, 4. — perditæ luxuriæ, VI, 9, ext. 1.

Adolescentia luxu perditæ, VI, 9, 3. — ipsius suspecta, VIII, 1, abs. 12.

Adoptæ virorum imagines, III, 5, 1.

Adoptare aliquem testamento, VII, 8, 5. — patronum, IX, 15, 1. — adoptatus a Sefenate avunculo suo, VII, 7, 2.

Adoptionis jus, V, 10, 2.

Adorante qua, I, 1, 7.

Adornavit senatus matronarum ordinem decretis, V, 2, 1. — ejus versibus temporum aditus, VIII, 14, 2. — adornata textilibus sigillis tabernacula, IX, 1, ext. 4. — adornata triumphis lecti frons, II, 10, 3.

Adrianus, IX, 10, 2.

Adriaticum mare, IX, 8, 2.

Adscribit se publicæ dementiæ auctorem, III, 8, ext. 3. — adscribi imaginibus, II, 9, 3.

Adservari capitali supplicio, IV, 6, ext. 3.

Adstipulator vanæ opinionis, VII, 1, 2.

Adstrinxit vitam suam consilii

crimine, IV, 7, 4. — adstricta verbis sententiæ, 7, 2, ext. 4. — adstricti continentia mores, II, 10, 8.

Advecti essent unde comperit; I, 1, ext. 2.

Advexit eum fortuna in urbem, III, 4, 2. — advexerat M. Catonem classis, VIII, 15, 10. — advehendum se urbi nostræ restituit, I, 8, 2.

Adventantis equitatus fragor, III, 1, 1.

Adventus repentinus, VII, 4, ext. 1. — subitus et clandestinus, V, 1, 1. — causam texit, III, 3, 1. — adventus suos ab hospitibus aris et thure excipi patiebatur, IX, 1, 5.

Adversarius superior, II, 8, 2. — vehemens, IV, 1, ext. 5.

Adversus fugitivos bellum gerere, II, 7, 9. — publicanos dicere, II, 10, 7.

Adversus casus, III, 2, 12. — adversa valetudo, V, 1, 3; IX, 2, ext. 11; I, 7, 1. — oculorum, VI, 4, 1. — adversa agmini fulmina, I, 6, 12. — loca, VIII, 7, ext. 1. — prælia, VII, 6, 1; VII, 3, ext. 10. — prodigia, I, 6, 1. — adversa cadaveribus virorum corpora adversis alligata, IX, 2, ext. 10. — adversæ res, VII, 1, 1. — et secundæ res, IV, 1, 13. — adversi quid imminet populo rom. V, 10, 2; — adversum habere et solem et pulverem, VII, 4, ext. 2. — adverso corpore exceptas ostendere cicatrices, VII, 7, 1. — adversis rebus propere quemquam debilitari non oportet, VIII, 1, abs. 3.

Adulare Dionysium, IV, 3, ext. 4. — adulari aliena tribunalia, VI, 9, 7. — adulandus erat tribunus

militum, II, 7, 15. — adulata He-
phæstionem more Persarum, IV,
7, ext. 2. — adulatus clementiam,
III, 3, 1. — adulatus more gentis
illius Darius rex, VI, 3, ext. 2.

Adulta ætas, IX, 13, ext. 4. —
adultæ ætatis virgo, I, 5, 4; IV,
3, 1; IV, 4, 10.

Adulterii causam dicere, VIII,
1, abs. 12. — crimen, VIII, 2,
2. — crimine damnatus, VI, 5,
ext. 3.

Adumbrare quod ars non valuit,
VIII, 11, ext. 7. — adumbravit
scenam, II, 4, 6. — adumbrata
est quies imaginibus, I, 7, 1.

Adumbratio insidiosa, VII, 3,
ext. 8.

Adumbratum nomen, III, 4, 5.

Advocatio præstandi muneris,
II, 9, 1.

Advocatus egregius, IV, 1, ext.
5. — advocati et patroni præteriti,
VII, 8, 7. — advocatis deficiebat-
tur, VIII, 3, 2.

Advolare in os alicujus, I, 4, 4.

Advolutus genibus, III, 8, ext. 4.

Adurare barbam candentium ju-
glandium putaminibus, IX, 13,
ext. 4. — adusti corporis odor,
III, 3, ext. 1.

Æas flumen, I, 5, ext. 2. —
Æanti ut deo immolaverunt, I, 5,
ext. 2.

Æbucia, VII, 8, 2.

Ædes sacræ, IV, 3, 14. — arsit,
I, 4, 4. — cærimoniarum, IV,
7, ext. 1. — Mercurii, IX, 3, 6.
— Salutis, VIII, 14, 6. — Ædem
Monetæ videre, VI, 3, 1. — et
aram Fortunæ Muliebri curavit fa-
ciendam, V, 2, 1. — alicui dedi-
care, V, 10, 1. — Telluris fecit
in solo, VI, 3, 1. — ædium pars
excelsa, III, 1, 2. — ædibus se-
paratis, I, 1, 8.

Ædificare Propylæa, III, 1, ext.
1; sacraria, VI, 5, 1.

Ædificia subjecta, VII, 2, ext.

2. — spatiosa excelsa, IX, 1, 1.

Ædilis plebis proscriptus, VII,
3, 8.

Ædilitas curulis, VII, 5, 2. —
ædilitatis candidatus, VIII, 15,
4. — petitio, VI, 9, 14.

Ædilitia comitia, IV, 6, 4.

Æger delatus est Brundisium,
V, 1, 1. — est ejus morbi, V, 7,
ext. 1. — et contusus romani im-
perii spiritus erat, VI, 4, 1.

Ægeria dea, I, 2, 1.

Ægerrime extracta, I, 6, 11.

Æginenses, IX, 2, ext. 8.

Ægles Samius mutus, et subito
vocalis factus, I, 8, ext. 4.

Ægre ferre urbem bello urgeri
a rege, III, 3, 1. — compulsus
est, ut in curiam veniret, lib. IX,
5, 1.

Ægritudinem per summam ani-
mi expiravit, I, 1, 20.

Ægyptia perfidia, V, 1, 10.

Ægyptiorum sacerdotes, I, 4,
ext. 1.

Ægyptus, VI, 4, 3; V, 1, 1;
I, 4, ext. 1. — Ægypti occisos
esse cognovit filios, IV, 1, 15. —
Ægyptum petiit, VIII, 7, ext. 2.

Ælius prætor, V, 6, 4.

Ælia familia, IV, 4, 8.

Æmathia, IX, 11, ext. 4.

Æmilia Corneliaque gens, VI,
2, 3. — virgo, I, 1, 7.

Æmilius Paullus, II, 10, 3;
V, 1, ext. 6; V, 10, 2. — Scau-
rus, VIII, 5, 3.

Æmulatio insolentiæ, IX, 5,
ext. 4. — virtutis, IV, 1, 12. —
æmulationis hamus, II, 9, 6.

Æmulatus est divinum, mortali
habitu spreto, IX, 5, ext. 1. —
exemplum, V, 8, 2. — Themis-

stoclis ardorem, VIII, 14, ext. 1.
pietatem, V, 4, 4.

Æmulus acer, VII, 2, 3. —
continentiæ Fabiorum, IV, 3, 10.
— patientiæ, III, 3, ext. 4. —
gravis in administratione reipub.
IV, 1, ext. 5. — *æmula* virium
suarum ars est, VIII, 11, ext. 5.

Æneæ, I, 8, 7.

Æneus taurus, IX, 2, ext. 9. —
ænea vacca, VIII, 11, ext. 4. —
æneæ effigies, II, 10, ext. 1.

Æqualis gradus, VIII, 8, 1. —
fortunæ societas, I, 8, ext. 17. —
illi puella, III, 2, ext. 9. — *æquale*
imperium, V, 2, 4. — *æquali*
jugo virtutis par proferamus, II,
9, 6.

Æqualiter exposita omnibus, III,
3, ext. 7.

Æquare alicujus vitæ spatium,
VIII, 13, 2. — *magistrum* equi-
tatum dictatori, III, 8, 2. — ali-
quem alicui, VIII, 15, 9. — *æquat*
remigis casus interitus, I, 8, ext.
11. — *æquavit* numerum prodigio-
rum numero calamitatum, I, 6, 7.
— *Athenis* Thraciam, III, 7, ext.
7. — *annis* sæculi tempus, VIII,
7, 3. — *æquaverit* gloriam vel an-
tecesserit plaustrum, I, 1, 10. —
æquari numinibus deorum, V, 6,
1. — *æquanda* deorum benignitati
munificentia gentis romanæ, V, 1,
1. — *æquavit* solo Numantiam, II,
7, 1. — *æquatur* minor potestas
majori, II, 8, 2.

Æquatus cælo cumulus, II, 9,
1. — *dictatori* scito plebis, V, 2,
4. — *æquata* solo patria hostilibus
armis, V, 6, ext. 5.

Æquitas cæsariæ, IX, 15, 5.
quæstionum, VIII, 2, 1. — *senatus*
ac pop. romani, IV, 3, 9. —
testamenti, V, 2, ext. 3. — *æqui-*
tatem extorsit, VI, 2, ext. 1.

Æqui, V, 2, 2.

Æquicoli, X, fr.

Æquimelium, VI, 3, 1.

Æquo animo ferens, II, 5, 4. —
non tulit, III, 7, ext. 6. — *æquior*
animus, V, 1, 1; VII, 4, ext. 1.

Æquora aquæ calidæ suspensa,
IX, 1, 1.

Ærarium aperire, III, 7, 1. —
exhauritur, VII, 2, 3. — bello
exhaustum, V, 6, 8. — *longin-*
quis expensis non sufficit, VII, 6,
1. — *ærarii* quæstores, II, 2, 8.
— *ærario* patefacto, III, 7, 1. —
abesse, V, 3, 2. — non reddo ra-
tionem, III, 7, 1. — *virtutis*
exemplum tanti stetit, IV, 4, 6.

Æreriorum numerus, II, 9, 7.
— *ærarios* inter referre tribus, II,
9, 6.

Ærea capitis effigies, V, 6, 3.

Æs alienum grave, VI, 1, 9. —
solvi jussit, VI, 2, 11. — *contu-*
lit certatim, V, 2, 3. — *parvulum*,
II, 10, ext. 1. — *æra* raudera ap-
pellantur, V, 6, 3. — *legioni* dari
voluit, II, 7, 15. — *pænæ*, II,
9, 1. — *æri* alieno succurritur,
IX, 3, 6.

Æschines, VIII, 10, ext. 1.

Æschylus poeta, IX, 12, ext. 2.

Æsculapius, I, 1, 19; I, 1, ext.
3; I, 8, 2.

Æsopus tragicus, VIII, 10, 2.
— *tragedus*, IX, 1, 2.

Æstimare aliquem intra se ipsum
partita laude, III, 8, 1. — *animi*,
non corporis dolore pænæ modum,
IX, 10, ext. 2. — *domum* sexa-
gies sestertio, IX, 1, 4. — *magni*
domum, IX, 1, 4; I, 1, ext. 3.
— *humiliter* acta virorum, II, 7, 14.
— *militares* ductus, III, 7, ext. 6.
— *sensum*, III, 7, ext. 6. — *si*
vere volumus, VII, 5, 6. — *æsti-*
mem ejus verba prius an facta,

VIII, 14, 1; VIII, 15, 1; et IX, 8, 1.—posterior, II, 7, 13; IV, 1, 10; V, 1, 6; V, 3, 1.

Amœsia Sentia, VIII, 3, 1.

Agamemnon, VIII, 11, ext. 6.

Agathocles Syracusarum rex, VII, 4, ext. 1.

Agelli reditus, IV, 4, 7.

Ager Alsiensis, VIII, 1, damn. 7.—Brutius, V, 1, ext. 6.—Calenus, I, 8, ext. 18.—Gallicus, V, 4, 5.—Nolanus, I, 6, 4.—Picenus, I, 6, 5.—Sabinus, VII, 3, 1.—Tusculanus, I, 4, 4.—recuperatus, VI, 5, ext. 1.—vacuus, VII, 3, 4.—agri jugera, IV, 3, 4 et 5.

Agere bene cum aliquo, V, 3, ext. 3.—minus bene senectute, VIII, 13, ext. 1.—quidquam vi, III, 2, 17.—vitam, VIII, 5, 6.—solutioris vitæ primos adolescentiæ annos, VI, 9, 2.—causam adversus aliquem, IX, 1, 1.—amicum Lentulo, IV, 2, 5.—consulem, II, 2, 4; III, 8, 3; IV, 2, 2; V, 8, 1.—dstrictam fœneratricem, VIII, 2, 2.—partes alicujus, V, 10, 1.—competitoris suffragatorem, IV, 5, 3.—partes et accusatoris, et testis, et judicis, IV, 1, 10.—pœnitentiam, III, 4, 2; I, 5, ext. 2; VII, 2, ext. 1.—silentium, I, 6, 11.—lege, III, 8, 1; VII, 7, 5; VII, 7, 5.—aliquem reum, VI, 2, 4; VI, 7, 1.—apud populum, III, 7, 1.—apud aliquem de belli fine, VI, 6, 2.—asellum ante se, VII, 3, ext. 1.—jumenta, IX, 11, 1.—præcípites Senones, VI, 3, 1.—servum ad supplicium sub furca, I, 7, 4.—alicui gratias, III, 4, 4.—agas licet per utrumque gladium, III, 2, ext. 2.—ago tibi gratias, III, 8, 7.—agit certum civem, VIII, 6, 4.—agimus felicem vitam,

II, 1, 1.—agebat in rebus seriis Scævola, in scurrilibus lusiis hominem, VIII, 8, 2.—egit id singulari fide, VI, 7, 2.—noctem ultimam in terris, I, 7, 2.—equos in Samnites, III, 2, 9.—gladium cruore domini madentem per sua præcordia, VI, 8, 3.—eum præcípitem in illud profundum, V, 6, 2.—animum ejus transversum nimia consternatio, VII, 8, 7.—Jurgurtham regem ante currum, VI, 9, 14.—enervem et frigidam juventam, III, 5, 3.—perditam luxuria vitam, III, 5, 2.—reorum judicia, III, 6, 7.—causam feminarum apud triumviros et constanter et feliciter, VIII, 3, 3.—suam causam ita, III, 7, 8; VIII, 7, 1.—causam suam maximo populi concursu, VIII, 3, 1.—seeram neglecti salubris consilii pœnitentiam, VII, 2, ext. 11.—apud eum in hunc modum, II, 8, 2; III, 7, 1.—id cunctatione, III, 8, 2.—silentium, I, 7, 4; III, 8, 2.—se segniorem ne in feminis quidem supplicio afficiendis, VI, 3, 6.—publicanum in Sicilia, VI, 9, 8.—virum severum, VII, 2, 5.—nec securiorem maritum, quam patrem, IX, 13, ext. 4.—multo severiorem prætorem urbanum, VII, 7, 7.—quam severum pudiciæ custodem, VI, 1, 4.—reum pariter atque accusatorem admirabilem, IV, 2, 6.—eum rerum, VIII, 9, 3.—magnum et salutarem reip. civem in L. Saturnino opprimendo, VIII, 6, 2.—nimis illum et intolerabilis potentiæ reum gestu perseveranti, VI, 2, 9.—ille urbem, VIII, 9, ext. 2.—egerunt alimentorum respectum, III, 7, 3.—id votis meis annuendo, V, 10, 2.—huc iracundiæ stimuli virum

ardentis spiritus, IX, 3, 2. — egerant id duce Sp. Cassio, VI, 3, 2. — egisse utriusque hostem contentus, IV, 1, 6. — præcipitem in carcerem L. Philippum habuit parvi, IX, 5, 2. — Agens perinde ac publicum ministerium, VII, 3, 9. — annum quartum et vigesimum, III, 7, 1. — sextum et octogesimum annum, VIII, 7, 1. — verecundiam dignitatis, IV, 5, 4. — candidæ togæ suæ respectum, IV, 5, 4. — agente illo causas, VIII, 10, 2. — acturus de commodis ejus, IX, 6, 2. — agitur de pace per legatos, VII, 2, ext. 16. — aguntur pro Rostris rei, VII, 2, 6. — agebatur incesti reus, VI, 8, 1. — agi debent omnia per plebem, III, 2, 17. — agi solitudine, VIII, 11, ext. 1. — ferro, VII, 2, 2. — acta est magna cura, I, 1, 12. — nimis aspere censura, VII, 2, 6. — in meliorem statum mutatio, III, 4, 1. — actæ diutissime vitæ finis, VIII, 7, 1. — sunt Considio gratiæ, IV, 8, 3. — actum secum præclare existimans, IV, 3, 8. — superiore judicio, VII, 3, 5. — actus reus ab eo ad populum, VIII, 1, abs. 7. — acta Romam bos, VII, 3, 1. — actus vorticis circuitu, III, 2, 1. — in crucem, VIII, 4, 2. — actis super ejus corpus equis, IX, 10, ext. 1. — acti ante currum duces hostium, IV, 1, 8. — actum et excussum est, II, 8, 2. — actis de rebus a se Senatui scribens, II, 7, 15.

Agesilaus, VII, 2, ext. 15.

Agger ejus culpa incensus, II, 7, 4. — aggeri exstruendo materia deficit, VII, 6, 5. — aggere et vallo circumdari, VII, 6, ext. 2.

Aggredi fessos victores, VII, 4, 1. — Fidenas, VII, 4, 1. —

molem maximæ rei manu parva, V, 6, ext. 2. — opus, III, 8, ext. 1. — senem, II, 10, 6. — aggreditur homines tribus modis, VIII, 10, 1. — aggressa est libertas patientiam, VI, 2, 3. — aggressus illum interemit, III, 3, ext. 7.

Aggregare aliquem deorum numero, V, 3, ext. 2.

Agilitas ingens, I, 7, ext. 4.

Agitare consilium, V, 6, 7; VI, 2, 1. — consilia, VI, 6, 2. — agitant consilium, I, 6, ext. 1. — agitari fluctibus, III, 8, 6. — agitat diu multumque consilii intra pectus suum, VII, 4, 5. — agitatus stimulis virtutum, VIII, 14, ext. 1.

Agitatio studii, VIII, 7, ext. 3. — militaris, III, 6, 1.

Aglaus Psophidius, VII, 1, 2.

Agmen concitatum, IV, 7, 2. — hostium pugna sustinuit, III, 2, 1. — agmina militum, III, 8, 5.

Agnoscere potentiam hilari fronte, VI, 2, 7. — prostratum ambonis impulsu, V, 1, 3. — agnovit Catonis animum, III, 1, 2.

Agraria lex, V, 8, 2; VII, 2, 6; VIII, 1, damn. 3; IX, 3, 5.

Agrete et sordidum plaustrum, I, 1, 10. — tugurium, III, 4, 1. — agresti more vivere, V, 3, ext. 3. — agresti opere fatigari, VI, 9, 1. — agrestium strages, I, 7, ext. 4.

Agrigentina civitas, IV, 8, ext. 2.

Agrippæ, 10, fr.

Agrippa Menenius, IV, 4, 2.

Ahala magister equitum, V, 3, 2.

Ahenum Dodonæ, VIII, 15, ext. 3.

Ajax, VIII, 11, ext. 6.

Alæ funditorum, II, 7, 9.

Alacer clamor, I, 6, 11. — gaudio abiit, VIII, 14, 5. — in ur-

hem reversus est, V, 3, 4. — alacris Philosophia, II, 6, 11. — alacrem exercitum in aciem misit, VIII, 11, 1. — alacrior juvenus, II, 1, 10. — alacriorem se facere, VIII, 13, 1.

Alacritas clamoris, IV, 8, 5.

Alba, I, 8, 7; V, 1, 1; IX, 6, 3.

Albanus lacus, I, 6, 3. — mons, III, 6, 5. — Albana et Seplasia castra, IX, 1, ext. 1.

Albani, VI, 3, 6. — et Sabini, X, fr. — Albanorum dux, VII, 4, 1. — reges, X, fr.

Alcamenis manibus fabricatus Vulcanus, VIII, 11, ext. 3.

Alcibiades, I, 7, ext. 9; III, 1, ext. 1; VI, 9, ext. 4; VIII, 8, ext. 1.

Alcyoneus Antigoni filius, V, 1, ext. 4.

Alere catulos leoninos, IX, 3, ext. 2. — aluit ac vestivit equites, IV, 8, ext. 2. — milites in castris, III, 2, 23. — pietas patrem, V, 4, ext. 1. — virtutis robora, IV, 4, 11. — alebatur ad ejus excidium, II, 10, 4. — alita miseriis reip. impotentia furens, IX, 3, 8. — finitimis tropæis ac triumphis virtus imperii, VII, 4, 1. — uberibus natæ mater, V, 4, 7. — alendæ scholæ communio, I, 8, ext. 17. — alendo vos parentes alligaverunt, II, 9, 1.

Alexander rex Macedoniæ, I, 4, ext. 1; III, 3, ext. 1; III, 8, ext. 6; IV, 3, ext. 3; IV, 7, ext. 2; V, 1, ext. 1; VI, 4, ext. 3; VII, 3, ext. 1; VIII, 14, ext. 2 et 3; IX, 3, ext. 1; et IX, 5, ext. 1.

Alexander C. Fanniiservus, VIII, 4, 1 et 2.

Alexandria, VI, 6, 1.

Alexandrinus pictor, V, 1, 1.

Aliena prospicere, II, 7, ext. 2. — aliena urbs, III, 4, 5. — aliena nimis vini abundantia, II, 5, 6. — alienæ virtutis spectatores, III, 2, 20. — alienum a majestate populi, IV, 1, 8. — alienissima crudelitas, 2, 7, 12.

Alienigenæ urbes, V, 3, ext. 1. alienigeni amores justii, IV, 6, ext. 1. — alienigena ingenii exercitatio, II, 2, 3. — exempla, I, 5, ext. 1; II, 10, ext. 1. — alienigenis auspiciis, I, 3, 1.

Alimenta et arma sua ferre, II, 7, 2. — subministrare, V, 2, 1. — alimentorum facultate defecti, VII, 6, 2. — respectus, III, 7, 3.

Aliquantum honoris ei debes, III, 2, 1. — terroris incutit, III, 1, 1. — tetrior filius, V, 9, 3. — aliquanto facilius transitus, II, 6, 1. — majores clades, I, 6, 11. — utilior reipub. III, 4, 5.

Allapæ est ejus animo quam grata æstimatio, V, 2, ext. 1.

Allapsus serpentum, I, 6, 8.

Allevare aliquem dextera manu, V, 1, 8. — allevandus erat solatiis, V, 3, 2.

Allicere benevolentiam uniuscujusque, VII, 4, 2. — allectus a censoribus in ordinem senatorium, II, 2, 1.

Alliensis dies, IX, 11, ext. 4.

Alligari legibus, VII, 2, ext. 14. — alligaverunt parentes vos alendo, II, 9, 1. — alligati vinculo servitutis, II, 9, 5. — alligata atque constricta adversis adversa cadaveribus corpora vivorum, IX, 2, ext. 10. — alligatum candida fascia crus habere, VI, 2, 7. — alligatos eos adduxi, VI, 2, 3.

Allobrogicus, VI, 9, 4.

Alloqui aliquem, IV, 6, ext. 3. — aliquem sine interprete, VIII,

7, ext. 16. — alloquendi officium, II, 7, 6.

Allusit versibus Homeri egregio dicto, III, 7, ext. 4.

Allus Funnissillaticus, 10, fr.

Alpes, V, 5, 3; II, 8, 1.

Alsiensis ager, VIII, 1, damn. 7.

Ahtaria abjicere, V, 10, ext. 2. tenens, IX, 3, ext. 3. — nefandorum penatium, V, 3, 3.

Altercatio orta, IX, 1, 4.

Altero etiam et octogesimo anno decedens, VIII, 7, ext. 3.

Alterna vice versavit illum fortuna, VI, 9, 10.

Altitudo domus, VIII, 2, 1. — humanitatis, V, 1, ext. 3. — Altitudine dejectus, III, 2, 1.

Alta sententia, VII, 2, 3. — et erudita pectora, III, 3, ext. 7. — altior animus, VIII, 14, ext. 3.

— doctrina, IX, 14, 1. — prudentia, VII, 2, ext. 7. — altiores animi, VII, 3, ext. 3. — altius terram versantibus, I, 1, 12. — altissimum majestatis fastigium, III, 4, 1.

Alveum Tiberis eo petente, VII, 3, 1. — alveo et calculus vacare, VIII, 8, 2.

Alvum levare, 9, 13, 2.

Amare : amavit sordes suas, VII, 8, 7. — amans tui ac patriæ, II, 7, 6. — amantissimus urbis, II, 2, 1. — nostri, V, 1, 1. — patriæ, VI, 2, 8; VIII, 9, ext. 1.

— reipubl. civis, V, 3, 2. — filii, VII, 3, 10. — animos, VII, 8, 8. — amantissimi parentes, IV, 7, ext. 2.

Amarus lucis usus, II, 7, 9. — amara dominatio, III, 2, ext. 5. — sugillatio, VI, 9, 12. — servitus, VI, 9, ext. 5. — sarcina, IX, 1, 2. — amarum vinculum, II, 9, 5. — amari vitæ pariter ac mortis tortores, IX, 2, ext. 10. —

amarissima tempestas, VII, 6, 6.

— amarissimæ leges, VII, 6, 1.

— hominibus videntur duæ res, VI, 2, 12. — amarissima maledicta, III, 3, ext. 4.

Amaritudo odii, IV, 1, ext. 6.

— publicæ confusionis, IV, 8, 3.

— poenæ, VI, 1, 4. — intolerabilis, VII, 2, ext. 2. — malorum inflictorum, VI, 9, ext. 7. — amaritudinis crudelitas, II, 7, 12.

— amaritudinem ex morte filii sentire, V, 10, ext. 2. — amaritudinibus intus multis est referta divitiarum frons hilaris, IV, 4, 1.

Ambages verborum obscuræ, I, 8, 10.

Ambiguum nulli reliquit, V, 10, 2. — ambiguae laudis civis, II, 2, 6.

Ambire aliquem hinc atque il-

hinc, III, 8, 3.

Ambitus mundi, III, 4, ext. 1.

orationis, IV, 1, 12. — fossarum

flexuosi, VIII, 7, ext. 3. — am-

bitus accusatus, VI, 9, 14. —

reus, IX, 5, 3. — reumpatrocinio

suo protexit, IV, 2, 5. — reum

defendens, V, 9, 2.

Ambitioni clausa domus, II,

10, 8.

Ambitiosus senator, VIII, 15,

4. — imperator, II, 7, 2. — am-

bitiosa doctrina, VII, 2, ext. 12.

— ambitiosam ingredi viam, VII,

5, 1.

Ambulare manibus, VII, 5, 2.

— ambulat egens, VI, 9, 12.

Amens, II, 2, 5. — et cæca

luxuria, IX, 1, ext. 4.

Amentia libidinosa, IX, 2, ext. 5.

Amicus reipubl. inimicis ne quis

esse vellet, VI, 3, 1. — amica

silentio verba, IX, 13, 2. — ob-

sequens, VIII, 2, 2. — amicorum

nullo in consilium adhibito, II,

9, 2. — amice datæ civitates sunt, V, 2, ext. 3. — amicior Cornelie familiæ atque urbi Rom. quam sibi ipse fuit, V, 2, ext. 4. — amicissimus sibi, II, 10, 8. — vultus, VI, 4, 3. — amicissimo sibi a quodam interrogatus, VII, 4, 5.

Amicitia vetus arctaque, IV, 7, 3. — fulgens gratia, honore opibusque, IV, 7, 7. — perseverans, VII, 6, 2. — liberalissima, VII, 8, 8. — pertinax, IV, 7, 7. — amicitie fœdus, II, 9, 6. — amicitiam sequi, III, 7, 1. — populi expetere, III, 3, 2.

Amictus purpureo paludamento, I, 8, 8. — toga, II, 7, 9. — prætexta, III, 6, 7. — pellucida veste, VI, 9, ext. 1.

Amiculo Sylosontis Samii delectatus, V, 2, ext. 1. — aureo detracto, I, 1, ext. 3.

Amilcar, Carthaginiensium dux, I, 7, ext. 8; VI, 6, 2; IX, 3, ext. 2.

Amittere nihil, IV, 1, 10. — vicinas Asiæ gentes, IV, 1, ext. 9. — res, IV, 4, 6. — virum, IV, 6, 1. — terram, VII, 2, ext. 13. aliquid ex hereditate, VII, 8, 9. fiduciam conserendi manus cum hoste, VIII, 11, 1. — amisit classem tempestate, I, 4, 3. — patriæ pulcherrimam classem, VIII, 1, abs. 4. — decem et septem milites familiæ suæ, V, 6, 4. — unicum filium, V, 10, 3. — imperium, IV, 3, 6. — meritum honorem triumphi, IX, 3, 7. — tria jugera multæ nomine, IV, 4, 7. — amiserat tyrannidem, I, 2, ext. 2. — arcem, II, 7, 3. — amissus locus, II, 7, 10. — amissa majestas, III, 2, 12. — amissum infelicitate decus supremi officii, V, 1, ext. 6.

— amissæ classis pœnas dare, VII, 3, ext. 7. — amisso oculo, III, 2, 23. — amissi cives, II, 8, 1. — amissis armis, III, 2, 23.

Amissio parvulorum, II, 6, 16. Amnis inundatio, I, 6, 3. — proximi aqua, VII, 3, 1.

Ἀμνηστίαν vocant oblivionem, IV, 1, ext. 4.

Amor legitimus, IV, 6, 1. — erga exulem patrem pertinax, V, 2, 7. — insitus animo, V, 5, 3. — præproperus, VI, 3, 6. — virginis immaturus, VIII, 1, abs. 1. — et concubitus æneæ vaccæ, VIII, 11, ext. 4. — amore ejus tenebatur, II, 9, 3. — scorti deperditus, VII, 3, 7. — correptus, VIII, 1, damn. 8; IX, 1, 9. — amores alienigeni justus, IV, 6, ext. 1. — nefandi, IV, 7, 4.

Amoveri id jussit, I, 7, ext. 4. — amoto inde instrumento rustico, IV, 4, 6. — domino rogam extruxit, VI, 8, 7.

Amphiarus vates, VIII, 15, ext. 3.

Amphinomus et Anapus, V, 4, ext. 4.

Amplecti causæ dictionem, III, 7, 9. — facta civium ac dicta, IV, 1, 12. — testimonium alicujus, IV, 3, 2. — alicujus gratiam, VI, 6, ext. 2. — falsum legationis nomen, VI, 6, 4. — præsidium calliditatis, VII, 3, 3. — favorem vulgi, VIII, 7, 7. — amplexus est vultum Jovis, III, 7, ext. 4. æquitatem utroque modo, VI, 5, 1. — leve admodum genus defensionis, VIII, 1, abs. 12.

Ampliata septies ejus causa est, VIII, 1, abs. 11.

Amplificare patriam, III, 2, 6. titulum imaginum prætextu operum, IV, 4, 1. — senatus nume-

rum, III, 4, 2. — amplificandæ religionis studium, I, 1, 1.

Amplitudo fortunæ, V, 3, 5. — viri, VIII, 5, 6. — senatus, IX, 3, 5. — amplitudinis pondus, IV, 3, 13. — amplitudinem venerari, III, 8, 7.

Amplum funus, V, 1, 2. — amplius venerationis non recipient, II, 10, 2. — amplissimus honor, II, 8, 2; II, 9, 3. — vir, III, 7, 11. — ordo, VIII, 13, 4. — potestas, III, 8, 6. — amplissimum ornamentum, III, 7, ext. 5. — patrimonium, IX, 1, 2. — amplissimi viri auctoritas, I, 1, 8. — ordinis decretum, II, 7, 15. — amplissimæ dignitatis vir, IV, 1, 15. — amplissimi cives, III, 5, 4.

Amputavit caput romanæ eloquentiæ, V, 3, 4. — amputatis sui ipsius sponte genitalibus corporis partibus, VII, 7, 6.

Amputatio linguæ, III, 3, ext. 4.

Amulus Silvius, 10, fr.

Anacharsis, VII, 2, ext. 14.

Anacreon, IX, 12, ext. 8.

Anapæstus pes, II, 6, 2.

Anapus et Amphinomus, V, 4, Ext. 4.

Anaxagoras philosophus, V, 10, ext. 3; VII, 2, ext. 8; VIII, 7, ext. 6; VIII, 11, ext. 1.

Anaxarchus, III, 3, ext. 4; VIII, 14, ext. 2.

Anaximenes præceptor Alexandri, VII, 3, ext. 4.

Anceps argumentum, VIII, 1, abs. 5. — contentus, IX, 8, 2. — eventus, I, 8, 6. — fortuna, V, 1, 1; VII, 2, ext. 2. — et exquisitum officium, VI, 8, 7. — anticipi casu salus eorum fluctuabat, VI, 2, 1. — anticipes iudiciorum motus, VIII, 1, abs. 1.

Ancus, 10, fr. — Anci regis clara

progenies, Cn. Marc. Coriol. IV, 3, 4.

Ancilia arma, I, 1, 9.

Ancilla manumissa, VI, 7, 1.

Androgynen appellabant eam, VIII, 3, 1.

Angustiæ pugnandi, VII, 2, 2.

— rei familiaris, IV, 4, 4; IV, 8, 2. — temporis, VII, 3, 3.

Angustus orationis ambitus, IV, 1, 12. — angusta homini possessio gloriæ fuit, VIII, 14, ext. 2. — angustum atque æstuosum mare, IX, 8, ext. 1. — tempus, II, 7, 15.

Anhelitus creber cachinnorum, IX, 12, ext. 6. — anhelitum excitationem recuperare, V, 7, ext. 1. — anhelitus supremi, VII, 8, 9.

Anienis alveus, IX, 2, 1.

Animal aliquanto vilius, VII, 3, ext. 1. — animalia rationis vacua, VIII, 11, ext. 4. — infirmiora, valentiora, VII, 2, ext. 14. — animalibus esse laniatui, IX, 2, ext. 11.

Animosus interitus, VI, 1, 1. — magis quam efficax defensor, IV, 3, 14. — spiritus, VI, 2, ext. 3. animosa et acris Numantia, II, 7, 1. — sapientia, II, 6, 14. — severitas, II, 7, 15. — animosum dictum, VI, 2, 1. — et apertum pectus, III, 8, 1. — animosæ acies, II, 4, 1.

Animus æquior, V, 1, 1; VII, 4, ext. 1. — amantissimus, VII, 8, 8. — altior, VIII, 14, ext. 3. — armatus, IV, 1, ext. 2. — tam aversus ab omni venere, quam a lucro, IV, 3, 2. — beneficii memor, V, 2, ext. 3. — consimilis, II, 7, 15. — divinus, II, 10, 7. — delicato cultu affluens, IX, 2, 1. — docilis, VIII, 7, ext. 2. — tam egregius tamque virilis, III, 2, 12. — femineus, IV, 6, 1. — forensibus ministeriis fatigatus, VIII, 8, 2. — juvenilis, VIII,

7, 1. — mortalis, V, 6, ext. 4. — muliebriq, IX, 1, 3. — non humilis, sed gratus, V, 2, 7. — palliatus virilitatis robore, III, 8, ext. 3. patiens, II, 9, 7. — poti senis, IV, 3, ext. 3. — promptus, VI, 4, 3. — paullo propensior, VI, 3, 6. — remissior, VI, 9, ext. 1. — tener, III, 1, 2. — trux et sævus, IX, 8, ext. 1. — virilis, VI, 1, 1. — regius, V, 1, ext. 4. — fluctuatus est, VIII, 1, amb. 2. — animi ardor divinus, III, 2, 19. — iudicium, I, 1, 10. — remissio, VIII, 8, 1. — præsentia obatinata, III, 2, 9. — quieti cives, IX, 2, 1. — vigor, III, 2, 5. — magni fuisset, IV, 8, 5. — animum avertit ab eo munere, VI, 5, ext. 1. — comminuit interitus, II, 10, 6. — direxit ad neminem scriptorem, VIII, 14, 4. — præstitit regibus, IV, 8, 4. — animo et apparatu occupatus, II, 10, 2. — multo, quam divitiis locupletior, IV, 8, Ext. 2. — volvere consilium, VI, 5, ext. 2. — animi altiores, VII, 3, ext. 3. — candidi, VIII, 15, 1. — enerves, II, 7, 15. — languentes, VI, 4, 1. — solliciti, VII, 3, 3. — animos hostium prius, quam arma contudit, III, 7, 1. — contundere, II, 7, 11. — fregit, III, 2, 11. — exasperatos inflammare, VI, 2, 1. — hominum eloquentia invadere, VIII, 10, 1. — animis hominum illabatur, II, 10, 1. — fractis, VI, 6, 2. — desperatione vitæ implicatis, II, 7, 10.

Animadversio dictatoria, II, 7, 7. — salutaris, VII, 2, ext. 15. — animadversionis genus consimile, II, 9, 2. — animadversionem senatus merere, VI, 3, 3. — animadversione justa, I, 1, 21. — eadem persecutus est Neronem, II, 9, 6.

Animadvertere aliquid prudenter, VIII, 14, 1. — alicujus infirmam ætatem, III, 3, ext. 1. — filiolum tristem, I, 5, 3. — in aliquem, IV, 7, 1. — in cives, II, 7, 15. — animadvertit in eum, V, 1, 11. — in utrumque, VII, 3, 7. — fortes viros felicius sepeliri, quam vivere ignavos, V, 2, 3. — tempus, III, 3, ext. 3. — serpentes, I, 7, ext. 1. — sibi abesse, III, 2, 16. — in libertum gratum sibi, VI, 1, 4. — in Romanos, II, 7, 12. — animadverterunt in omnes cognatas intra domos, VI, 3, 7. — animadverterat manus pauperes quidem, sed sanctas, IV, 4, 2. — animadvertens excellentissima opera, IV, 6, 1.

Anio flumen, VIII, 9, 1.

Annales Latini, IX, 13, 1.

Annecte rationem, II, 6, 14.

Annibal, Carthaginiensium dux, Amilcaris F. I, 7, ext. 1; III, 2, 11 et 20; III, 7, ext. 6; III, 8, 2; III, 8, ext. 1; IV, 1, 7; IV, 8, 1; V, 1, ext. 5 et 6; V, 3, ext. 1; V, 6, 7; VI, 6, ext. 2; VII, 3, ext. 8; VII, 4, 4; VII, 4, ext. 2; IX, 1, ext. 1; IX, 2, ext. 2; IX, 3, ext. 3; IX, 5, ext. 3; IX, 6, ext. 2; IX, 8, ext. 1. — Gisgonis filius, VII, 3, ext. 7.

Annius Campanus, VI, 4, 1.

Annixus genibus, V, 3, 3.

Anno, dux Carthaginiensium, V, 1, 2.

Annona lahens, IV, 8, ext. 2. — annonæ caritate increbescere, III, 7, 3.

Annotare speciem amplissimi civis in personis mediocribus, IX, 14, 1. — annotata est liberalitas exempli in illo, IV, 8, 3. — annotatu dignum nomen, I, 5, 9. — annotatus est affectus, IV, 6, 4.

Annundo votis meis id egerunt, V, 10, 2.

Annulus admodum gratus, VI, 9, ext. 5. — annulum e manu ejus detraxerunt, III, 5, 1. — annulo e manu excusso, VIII, 1, abs. 3. — permutato, VI, 8, 6. — utebatur signatorio, VIII, 14, 4. — annuli aurei, VII, 2, ext. 16; IX, 3, 3. — in locellum repositi, VII, 8, 9. — annulos ei suos moriens tradidit, VII, 8, 5.

Annumeranda miraculis, I, 8, ext. 12.

Annus undecentesimus, VIII, 7, ext. 11. — anni stipendium, II, 7, 15. — anni consumpti, II, 9, 1. — annum sextum et octogesimum agere, VIII, 7, 1. — annos adolescentiæ primos solutioris vitæ agere, VI, 9, 2.

Annuus circuitus, II, 2, 9.

Ansulae, VIII, 12, ext. 3.

Antabagio duce solo comite contentus, V, 5, 3.

Ante noctem abire, VII, 3, ext. 10. — omnes matri osculum dedit, VII, 3, 2. — portas eduxit senatum, III, 4, 4. — Prætorium immolare, I, 6, 4. — vestibulum positus donis, II, 10, 2.

Antecedere : antecessit regum opes abundantia pecuniæ, I, 6, ext. 2. — facinore eo maximam cladem barbarorum, IX, 6, 2. — antecesserit vel æquaverit gloriam planstrum, I, 1, 10.

Antecellit victoriæ gloriam, III, 8, 1.

Anteferri omnibus se centuriis Scipioni vidit, IV, 5, 3.

Anteire stricto gladio jubebat barbarum compunctum notis Threiciis, IX, 13, ext. 3.

Anteposuit præsentī periculo respectum pristini beneficii, Ma-

sinissa, grates, V, 2, ext. 4.

Antiense templum, I, 8, 2.

Antigenidas tibicen, III, 7, ext. 2.

Antigonus rex, V, 1, ext. 4.

Antiochia, IV, 6, 12.

Antiochensis pecunia, III, 7, 1.

Antiochus, Syriæ rex, III, 8, 1; V, 3, 2; IX, 1, ext. 4; 9, 14, ext. 1; VII, 3, 4; VIII, 1, damn. 1; VI, 4, 3; II, 5, 1. — Seleuci regis filius, V, 7, ext. 1.

Antipater, I, 7, ext. 2. — *Sidonius*, I, 8, ext. 16.

Antistes Delphicæ cortinæ, I, 8, 10. — *Perita*, I, 1, 1. — *templi*, VII, 3, 1.

Antium, I, 6, 5; I, 8, 2.

Antius Restio, VI, 8, 7.

Antonianæ facundiæ expertus, VIII, 9, 2.

Antonius, I, 4, 6; IV, 7, 6. — *triumvir*, IX, 13, 3.

Anxius amara sollicitudine, IX, 3, 1. — *anxia* divitiarum comparatio, IV, 4, 5. — *anxii* studii præmia, VIII, 7, 7. — *anxiæ* sordes, IX, 4, ext. 1.

Apelles, pictor, VIII, 11, ext. 2; VIII, 12, ext. 3.

Aper eximie magnitudinis, VI, 3, 5. — *ingentis* magnitudinis, I, 7, ext. 4.

Aperire ærarium, III, 7, 1. — *portas* Romanas, VI, 5, 1. — *aperit* januam delictis, VI, 3, 9. — *aperta* veritas, III, 2, ext. 9. — *via*, VII, 3, 1. — *apertum* et animosum pectus, III, 8, 1. — *ostium*, VIII, 1, abs. 13. — *aperto* ore, I, 8, ext. 18. — *capite* foris versatam cognovit eam, VI, 3, 10. — *apertis* januis, III, 2, 7. — *aperte* atque palam, I, 7, 6. — *denuntiabat*, II, 7, ext. 2.

Apex e capite prolapsus, I, 1, 4.

Apollo, I, 1, 18, et ext. 3 et 6;

I, 2, 3. — Pythius, V, 3, ext. 2; VII, 1, 2; VII, 3, 2. — Delphicus, V, 6, 8, et ext. 1; VIII, 15, ext. 2. — Apollinis prædictiones, I, 1, 1. — oraculum, III, 4, ext. 1.

Apollinares ludi, VI, 2, 9.

Apollonia urbs, VI, 6, 5; IX, 8, 2.

Apolloniata, I, 5, ext. 2.

Apparatus regiarum opum, IV, 3, 14. — exsequiarum, IV, 2, 10. — animi muliebris, IX, 1, 3. — epularum magnifici, IV, 8, ext. 2. — apparatus modicus, IV, 3, ext. 3. — apparatu et animo occupatus, II, 10, 2.

Apparatissimos immanibus epulis interponi ludos sinebat, IX, 1, 5.

Apparere alicui, II, 2, 4. — haud procul fumum cognoscit, II, 4, 5. — apparuit ubique ira ac spe superior, III, 8, 2. — impetu gravis, exitu vanus, VIII, 5, 3. — apparuit Spurinæ quoque in consecrandis deorum monitis efficacior scientia, VIII, 11, 2.

Apparitores publici, VII, 3, 9. — ministerium, II, 10, 1.

Appellare collegium tribunorum, IV, 1, 8. — filium suum de stupro, VI, 1, 7. — aliquem, VI, 5, 4. — cornicularium stupri causa, 6, 1, 11. — appellari neque de sorte quemquam a suis passus est, IV, 8, 3. — appellabant eam Androgynen, VIII, 3, 1. — appellavit ipse eum patrem, V, 2, 4. — collegium tribunorum, VI, 3, 4. — appellor eo nomine, VI, 2, 11. — appellatus est Physcon, Ptolomæus rex, IX, 1, ext. 5. — non est eo nomine, II, 8, 7. — Mamercus a Surdino, VII, 7, 6. — appellati ab eo tribuni, VI, 1, 10.

Appellationem Æquimelii traxit area domus ejus, VI, 3, 1.

Appellere ad oppidum, I, 5, 6. — navem ad littus, I, 7, ext. 3. — Tarentum, IV, 6, 3. — appulit ad campum Martium, II, 4, 5. — appulerunt Antium, I, 8, 2. — appulisset Melitam, I, 1, ext. 2. — appulsæ urbi effigies, II, 10, ext. 1. — appulsus freto, IX, 8, ext. 1. — ad ripam Tiberis memorabilis, VIII, 15, 10.

Appetere vini usum immoderate, VI, 3, 9. — appeti honorem industrie et exsolvi grate videmus, VIII, 15, 1. — appetis divitias, VII, 2, ext. 1. — appetendum nulli nimis horreolum, VII, 1, 2. — appetendum interdum strenuis est otium, VIII, 8, 1. — appetendas efficit potiones industria, VIII, 7, ext. 5. — appetitæ clarioris sedis alacritas, I, 8, 2.

Appius, I, 8, 10; VIII, 13, 5. — Censor, I, 1, 17.

Ap. Claudius, II, 4, 7; IX, 3, 5. — Decemvir, VI, 1, 2; VII, 2, 1.

Applicare Celtiberorum animos Romanis, IV, 3, 1. — imaginem alicujus pulvinaribus capitulinis, IV, 1, 6. — applicavit caput sublatum pectori suo, IV, 7, 4. — applicatus cervicibus mucro, V, 1, 3.

Apprehendere Romana, I, 6, ext. 1. — jura civitatis, III, 1, 2. — dissimulanter brachium adolescentis, V, 7, ext. 1. — laqueos, IX, 12, ext. 1. — apprehendunt spes certum cupitæ rei fructum, VI, 9, ext. 5. — apprehendit omen, II, 4, 5. — singulas partes, II, 7, 2. — puppim læva, III, 2, 22. — eorum nomina, IV, 7, 1. — manum ejus tanquam socii, VI, 4, 3. —

ipsa obtreccatione viri incrementum claritatis, VI, 5, 5. — tenacius manum, VII, 5, 2. — spongiam omnibus imbutam coloribus, VIII, 11, ext. 7. — apprehendunt Scipionis dexteram, II, 10, 2. — apprehenditur victoria, VII, 2, 5. — apprehendendus est hoc loci, IV, 1, ext. 4. — apprehendenda est memoria L. Paulli in tali genere laudis, V, 1, 8. — apprehensis anguibus domi suæ mare ac femina, IV, 6, 1.

Approbare se populo, III, 7, ext. 2. — formam suam oculis, VI, 3, 10. — approbavit illam ultionem et senatus et consensus omnium, IX, 10, 2. — opulentissimis urbibus effectus suorum studiorum, VIII, 7, ext. 2. — approbantibus cunctis, VIII, 1, abs. 3.

Appropinquant januæ, II, 10, 2. — appropinquabant adultæ ætati, IX, 13, ext. 4. — appropinquante definita die, IV, 7, ext. 1.

Aprico in loco resedit, IX, 12, ext. 2.

Apta usui munera, IV, 3, 14. — publicis usibus monumenta, IV, 8, ext. 2.

Aptare fides canoras manibus Achillis, VIII, 8, ext. 2. — aptabat dexteram suam necessariis usibus, VIII, 7, ext. 5.

Apulia regio, IV, 8, 2. — VII, 6, 1.

Apum examinibus, I, 6, 12.

Aqua calida, IX, 1, 1. — fervens, VII, 6, 2. — proximi amnis, VII, 3, 1. — aquam cribro haurire e Tiberi, VIII, 1, abs. 5. — aquæ extrahendæ quæstus, VIII, 7, ext. 11. — publicæ se cupidius immergit, IX, 1, 1. — cruentatæ, IX, 2, 1.

Aquilæ conspectus salutaris, I,

4, ext. 2. — aquilæ sacratæ, VI, 1, 11.

Aquilifer, III, 2, 19.

Aquilonia, VII, 2, 5.

Ara religiosissima, II, 10, 2. — aræ sacræ conductores, VIII, 12, ext. 1. — Bithyniæ, III, 7, ext. 6. — et templa deorum, II, 8, 7. — aris admotus cultus, III, 3, 1. — dare tura, I, 1, 15. — et ture ab hospitibus excipi, IX, 1, 5.

Aranearum tela, VII, 2, ext. 14.

Arare quatuor jugera, IV, 4, 7. — arantium boum jugum, IV, 4, 5.

Arbiter dividendi regni, V, 2, ext. 4. — publicæ salutis, IV, 4, 2. — victoriæ, VI, 9, ext. 7. — finium constituendorum datus, VII, 3, 4. — arbitrum Claudio addixit eum, VIII, 2, 1. — arbitris remotis, V, 4, 3.

Arbitrium castigationis amico mandavit, IV, 1, ext. 2. — arbitrium et spectaculum mulierculæ, II, 9, 3. — arbitrio exigere ultionem cladis, IV, 1, 15. — arbitria statuere, V, 1, ext. 6.

Arbusculas succidere, 9, 1, 4.

Arcæ culinæ infusæ; IX, 1, 2.

Arcadum pauperrimus, VII, 1, 2.

Arcana consilia, II, 2, 1.

Arcere inclusum licuit, V, 8, 5. — vim punicam, VI, 6, ext. 1.

Arcessere ipsam mortem, IX, 12, 8. — sibi causam mortis, IV, 7, 4. — arcessi ab aratro, IV, 4, 4. — arcessitus irritatione supervacua conspectus, VI, 3, 10. — per colloquii simulationem, IX, 6, 3. — arcessita ratione mortis, III, 2, 12. — arcessitam Pessinunte deam excipi voluit, VIII, 15, 3. — arcessitas percontari, V, 1, ext. 3. — arcessitis gladiatorum doctoribus, II, 3, 2. — parenti-

- bus, IV, 3, 1. — arcessendi causam præbuit, II, 4, 4.
- Archelaus, IX, 1, ext. 6; IX, 12, ext. 4.
- Archilochus poeta, VI, 3, ext. 1.
- Archimedes, VIII, 7, ext. 7.
- Architectus, 1, 4, ext. 1. — Philo, VIII, 12, ext. 2.
- Archytas Tarentinus, IV, 1, ext. 1. — VIII, 7, ext. 3.
- Arcta affinitas, VI, 2, 3. — arcta patrimonialia, IV, 4, 10. — arctissima familiaritas, V, 5, 1. — arctissimum amicitiae foedus, II, 9, 6. — inter homines procreationis vinculum, VII, 7, 2.
- Arctissime constringebatur abstinentia, II, 2, 8.
- Arcus sagittasque in amnem abijci jussit, IX, 3, 7.
- Ardere improbis facibus, V, 7, ext. 1. — ardens carbo, III, 3, ext. 1. — lucerna, III, 3, 2. — rogus, I, 8, ext. 10. — rogos, VIII, 7, ext. 2. — spiritus, VIII, 7, ext. 9; IX, 3, 2. — indignatione, IX, 3, 8. — odio, IV, 2, 2. — ardentes ore carbones haurire, IV, 6, 5. — ardentia tecta, III, 2, ext. 7. — ardentior et concitior alquanto affectus, IV, 6, 1. — summi honoris cupiditas, VII, 5, 3. — ardentioris et concitioris benevolentiae esse erga aliquem, V, 7, 3. — ardentissimo animo perstare, I, 8, 8. — ardentissima malorum fax, VI, 2, 3.
- Ardor animi divinus, III, 2, 19. — animi, III, 2, ext. 2. — dicendi, VIII, 10, ext. 1. — infamiae maximus, VIII, 1, abs. 3. — spiritus, IV, 7, 2. — ardorem Themistoclis est æmulatus, VIII, 14, ext. 1. — ardore infinito conjugis Thebes tenetur, IX, 13, ext. 3.
- Arduum est dignoscere, I, 8, 1. — dignosci, V, 6, 6. — ac difficile est, V, 1, ext. 6. — ardua imitatu opera, IV, 6, 1.
- Area Flacciana, VI, 3, 1. — vacua destitutus, IX, 2, ext. 7.
- Areopagus, II, 6, 4; V, 3, ext. 3.
- Areopagitæ, VIII, 1, amb. 2.
- Arganthonius Gaditanus, VIII, 13, ext. 4.
- Argentata choragia, II, 4, 6.
- Argentæ armillæ, VIII, 14, 5. — argenteas atque aureas mensas, I, 1, ext. 3. — argentea vasa, VII, 5, 1; II, 9, 4; IX, 1, ext. 4. — templorum ornamenta, VII, 6, 4.
- Argenti pondo decem, II, 9, 4. — scrupulus, IV, 4, 9.
- Arginusa, I, 1, ext. 8.
- Argiva laus, V, 4, ext. 5.
- Argivi, V, 1, ext. 4.
- Argui fortuna merito potest, VI, 8, 1.
- Argumentari leve est, IV, 6, ext. 1.
- Argumentum absentiae, VII, 5, 5. — anceps, VIII, 1, abs. 5. — periclitantis causæ, VIII, 10, 3. — argumenta provinciae, II, 10, 1. — loquacia magis quam certa, III, 4, ext. 1.
- Arisarathes, IX, 15, ext. 2.
- Aricia, VIII, 2, 4.
- Arida terra, IV, 4, 12. — aridae fauces, IX, 12, ext. 8.
- Ariobarzanes, Cappadociae rex, V, 7, ext. 2.
- Arion Pythagoræus, VIII, 7, ext. 3.
- Aristides, V, 3, ext. 3; VI, 5, ext. 2.
- Aristomacha Syracusana, IX, 13, ext. 4.
- Aristomenes Messenius, I, 8, ext. 15.
- Aristonicus rex, III, 2, 12. —

captus, III, 4, 5. — Debellandus, VIII, 7, 6.

Aristophanes, VII, 2, ext. 7.

Aristoteles, V, 6, ext. 5; VII, 2, ext. 8; VIII, 14, ext. 3.

Aristoxenus, musicus, VIII, 13, ext. 3.

Arma ancilia, I, 1, 9. — contraria, V, 1, ext. 6. — fulgentia, VI, 8, 6. — infesta, III, 1, 1. — Sicula, Punica, VII, 4, ext. 1. — speciosa, VII, 3, 3. — metu trepida, II, 7, 7. — arma victricia, I, 5, 5; VI, 6, ext. 1. — capere, VIII, 6, 2. — exercere scelestæ, V, 1, 3. — retinere, III, 2, 11; VI, 4, ext. 1. — sua et alimenta ferre, II, 7, 2. — induere, VII, 6, 1. — alicui tradere, II, 7, 9. — et equos militibus tradere, VII, 3, 3. — contudit, III, 7, 1. — sumpserat verba, VI, 2, 1. — poposcerunt, VIII, 15, 1. — sibi afferri iussit, III, 2, 18. — illos absumperant, II, 7, 15. — armorum pondere pressus, III, 2, 1. — et togæ decus, III, 2, 19. — strepitus, V, 2, 8. — victricium victor, I, 1, 11. — armis exui, IX, 6, 2. — obrui, IX, 6, 1. — protegere metum, VII, 3, ext. 9. — occupare Capuam, III, 8, 1. — bella, non venenis gerere, VI, 5, 1. — tueri rempublicam, III, 2, 17. — dissentire ab aliquo, IX, 2, 1. — cum eo dissidebant, V, 1, ext. 3. — Mundam claudere, VII, 6, 5. — valentior ratio, VII, 4, 2. — abjectis, II, 10, 2; IX, 2, 1. — depositis, VII, 4, ext. 2; VII, 7, 1. — Epiroticis languentibus, IV, 3, 14. — invictus, IX, 1, ext. 1. — datis in castra miserunt, VII, 6, 1. — et igni circumdedit gymnasium, IX, 2, ext. 5. — constant vires, II, 7, 14.

Armare aliquem virili robore, V, 4, 2. — armavit juvenem animi corporisque robore, V, 4, ext. 7. — armet se duritia pectus necesse est, VI, 3, 1. — armatus se in Tiberium misit, III, 2, 1. — armatus tyrannidem gessit, VIII, 9, ext. 2. — armata juvenus, VII, 6, ext. 3. — manus, I, 6, 8. — plebs, VIII, 9, 1. — armatum intrare mœnia passi sunt, VII, 3, ext. 9. — armati juvenes, II, 7, 15. — hastis, II, 3, 3.

Armamentarium habebat, I, 7, ext. 4. — armamentario suo gloriantur Athenæ, VIII, 12, ext. 2.

Armillæ argentæ, VIII, 14, 5. — aures, VIII, 14, 5. — præferbantur, III, 2, 24.

Armenis rex Tigranes, IX, 11; ext. 3.

Arpinatibus honoribus iudicatus inferior, VI, 9, 14.

Arpinum, VI, 9, 14.

Arrepsit lateri voluntarius comes, VI, 8, 7.

Arripere omen, I, 5, 3. — arripuit poculum, II, 6, 8. — securim, I, 3, 3. — arripi ad mortem, VII, 3, ext. 1. — arrepto cribro, VIII, 1, abs. 5. — cupide calice, II, 4, 5. — turibulo, III, 3, ext. 1. — arreptis scalis, I, 8, 6.

Arrogavit dextræ suæ multum, III, 7, ext. 3. — arrogans manus, VI, 9, ext. 7. — sibi tantum, III, 7, ext. 1. — visus est, III, 7, ext. 1.

Arrogantia instincti, I, 5, ext. 1.

Ars imperatoria, VII, 4, 1. — ludicra, VIII, 7, 7; VIII, 10, 2. — æmula virium suarum, VIII, 11, ext. 5. — oratoria, VIII, 14, ext. 3. — artis musicæ peritus, VIII, 10, 1. — artem affectare, VIII, 7, ext. 1. — arte mira usus est, VI, 8, 7. — decepta animalia,

VIII, 11, ext. 4. — artes liberales, VIII, 11, 1. — canentur ab eo optime, VIII, 14, ext. 1.

Artifex secunda, I, 8, ext. 18.

Arsia silva Hetruscorum, I, 8, 5.

Artemisia gentis cariae regina, IV, 6, ext. 1.

Artemisium, V, 3, ext. 3; VIII, 14, ext. 1.

Artemon, IX, 14, ext. 1.

Articulus temporum difficilis ac asper, IV, 2, 2.

Artorius medicus, I, 7, 1 et 2.

Artus putres, VI, 9, ext. 5. — et membra trucidatorum corporum, VII, 6, ext. 2.

Arva pinguiissima, VII, 6, 2; VII, 1, 2.

Arverni, IX, 6, 3.

Arundine interposita cruribus, VIII, 8, ext. 1.

Aruns, Tarquinii Superbi filius, 5, 6, 1.

Aruspex a milite raptus, I, 6, 3.

Arx caelestis, IV, 1, ext. 2. —

Capitolina, VIII, 14, 1. — Taurominitana, II, 7, 3. — arci praeesse, IX, 6, 1. — arcem occupare, VI, 2, ext. 2. — amiserat, II, 7, 3.

Ascanius, I, 8, 7.

Ascendere supra plantam, VIII, 12, ext. 3. — ascendit ad Olympii Jovis cognomen, V, 10, ext. 1.

Ascensus in caelum patet ei, VIII, 15, 1.

Ascivit fastidio Philippi Jovem Hammonem patrem, IX, 5, ext. 1.

Asculo capto, VI, 9, 9.

Asdrubal, III, 7, 5; IV, 1, 9; VII, 4, 4; IX, 3, 1; I, 1, 14; III, 2, ext. 8; III, 3, ext. 7; III, 7, 4; IV, 1, 9; VI, 9, ext. 7, IX, 3, 1.

Asia, II, 6, 1 et 8. — bello capta, IV, 8, 4. — imperio populi rom. adjecta, V, 3, 2. —

Asiae solitudines, V, 4, ext. 5. — totius dominus, VIII, 1, damn. 1.

Asiaticae gentes, I, 7, ext. 5.

Asinius, Pollio, VIII, 13, ext. 4.

Asinarius, obviam factus, VII, 3, ext. 1.

Asper ac difficilis temporum articulus, IV, 2, 2. — aspera et incitata severitas, V, 9, 1. — asperum castigationis genus, II, 7, 14. — asperarum rerum contentus, VII, 2, ext. 1. — asperis auditu rebus vacat, VI, 3, 1. — asperos per colles, I, 2, 4. — asperrima victoria, II, 10, 6. — asperrimum bellum, VI, 9, 6.

Asperitas tragica, V, 8, 1.

Aspergere aures sono, III, 1, ext. 1. — potionibus uniones liquatos aceto, IX, 1, 2. — aspergi crimine, I, 7, ext. 4. — contumelia, IX, 14, 3. — aspersa potioni extincti ossa, IV, 6, ext. 1. — domesticis, II, 10, ext. 1. — aspersum recentis caedis vestigiis caput, IX, 2, 2.

Aspernari preces alicujus, II, 6, 8. — aspernatus nec tactu, nec sermone eam, IV, 3, ext. 3.

Aspicere fletum, V, 1, 4. — laevam, VI, 9, ext. 5. — aspici per se, VII, 6, 1. — aspiciebant liberos, II, 6, 16. — aspexit oculis venerationis plenius rogam ardentem, VIII, 7, ext. 2. — filius matrem, V, 4, 1. — forum nostrum gravissimum patris supercilium, IX, 1, 6. — se tunc senatus, VI, 6, 3. — aspice me, III, 2, ext. 1.

Aspectus hilaris, IV, 2, 1. — libidinosus, IV, 3, ext. 1. — paupertatis horridior, IV, 4, 1. — aspectu pictae canis incitatus canum latratus, VIII, 11, ext. 4.

Aspirat propitius pravo consi-

lio, III, 8, ext. 2. — fortuna, VI, 5, 5. — aspiravit Jupiter consiliis ducum sagacibus propitius, VII, 4, 4. — verbis filiae, VIII, 3, 3.

Assentiri alicui clara voce, VI, 2, 6. — indignationi, VII, 8, 4. Assensor vindictae rigidus, VI, 3, 6.

Assensio favoris, VIII, 15, 8.

Assequi dignitatis incrementa, IV, 7, 5. — cantharidis vim, VI, 2, ext. 3. — quærendæ incolumitatis occasionem, VI, 8, 7. — æternam memoriam, VIII, 14, ext. 3. — aliquid usurpatione memoriæ, VIII, 14, ext. 3. — palmam, VIII, 15, ext. 4. — effectum exoptatæ rei, VII, 3, ext. 2. — assecutus es plus aliquanto laudis, V, 4, ext. 2. — assecutus est Poplicolæ nomen, IV, 1, 1. — sagacitate consilii, VII, 3, 3. — quod petierat, VIII, 14, ext. 4. — cognomen invicti, IV, 3, ext. 4. — cognomen lacrymis clarum, V, 2, 7. — assecuta nomen, II, 1, 6. — assecuti estis a fortuna advocationem, II, 9, 1. — assequendum Felicitatis cognomen putavit, IX, 2, 1.

Asserebant eos pericula reip. imperatores, IV, 4, 4. — asseruit totam sibi laudem, VIII, 14, 4.

Asses quingenti, IV, 3, 11. — assem petere, V, 6, 8.

Asservari in civitate, I, 1, 12. — asservatis extis, I, 6, 8. — asservandos libros curaverunt, I, 1, 12.

Assidens foco in scamno, IV, 3, 5. — assidentibus amicis, VIII, 7, ext. 14.

Assignare alicui locum, I, 5, ext. 2. — Felicitatis cognomen, VI, 4, 4. — nobilitatem, VI, 9, ext. 4. — assignari tibi principatum oportet, III, 2, 1. — assignant germanum fratrem totius Asiæ oculi, IX, 14,

ext. 2. — assignavit ei locum in tribunali, III, 7, 6. — iis locum habitandi gratia, VI, 5, 1. — ei sexcentos annos, VIII, 13, ext. 7. — assignantur luctus et dolores deorum pectoribus a maximis vatibus, VII, 1, 1. — assignatus extra locum, II, 7, 15. — assignata statio, III, 2, ext. 3. — assignati a præsentibus annuli diligentissime, VII, 8, 9. — assignata ei sunt hæc in vita præcipua, VIII, 15, 1.

Assignatio popularis, IV, 3, 5.

Assuetus et familiaris vocis sonus, VIII, 7, ext. 15. — bellicis operibus, IX, 3, 2.

Assuefecit se equo et armis, IV, 6, ext. 2. — se Persico sermone, VIII, 7, ext. 15. — assuefactus literis gentis ejus, VIII, 7, ext. 2.

Assumere vadem victoriæ, VI, 9, ext. 2. — Assumpsit vires fallacia, VII, 3, 1. — vestem et instituta Persica, IX, 5, ext. 1. — assumpto Isiaci habitu, VII, 3, 8. — collega, IV, 1, 1. — assumptis sex adiutoribus, VII, 3, ext. 2.

Assurgere posteriores ejus conatus, quo tendebant, nequiverunt, VIII, 11, ext. 5. — assurrexit Julio Cæsari poeta, III, 7, 11. — sella, V, 2, 9. — assurgendi officio venerati sunt canos ejus et annos, IV, 5, ext. 2.

Astare in corona frequenter, VIII, 10, 2. — astitit ante ipsum, III, 3, ext. 1.

Astringere præfractus et rigidius disciplinam militarem, IX, 7, *mil. Rom.* 3.

Astu Punico illos decepit, V, 1, ext. 6.

Astutia elapsus, I, 8, ext. 15. — senilis, VII, 4, 2.

Astyages, I, 7, ext. 5.

Aterius Rufus, eques romanus,

somnio admonitus est, I, 7, 8.

Athenæ, I, 6, ext. 1; I, 8, ext. 2; V, 3, ext. 3; VII, 3, ext. 6; VIII, 11, ext. 1.

Athenienses, V, 3, ext. 3; V, 6, ext. 1.

Athesis flumen, V, 8, 4.

Athleta mutus, I, 8, ext. 4. —

athletarum certamen, II, 4, 7.

Athos, I, 6, ext. 1.

Atilius Calatinus, II, 8, 2.

Atilius Regulus, I, 8, ext. 19; IV, 4, 6; IX, 2, ext. 1.

Atilius Serranus, II, 4, 3.

Atris bubus casus, II, 4, 5.

Atrii instar Capitolium est uni illi imagini, VIII, 15, 1.

Atrox bellum, V, 4, 1.

Atrocitas somnii, I, 7, 2. — casus, I, 7, 6. — necis, VIII, 1, abs. 1. —

atrocitate rei commotus, III, 1, 2.

Attalus, rex Asiæ, I, 8, ext. 8; IV, 8, 4; V, 2, ext. 3. — attalica aula, IX, 1, 5.

Attellani, II, 4, 4.

Atteguenses, IX, 2, 4.

Attentare testamentum alicujus, VII, 8, 3. — attenteri manu, V, 3, 5. — attentata nefarie patria, IX, 1, 9. — majorum disciplina, IV, 3, 9.

Attenta cura, VIII, 7, ext. 11. — attentum studium, VI, 9, ext. 1. — attenti erant continentie, II, 5, 5. — attenti, et anxii, et nunquam cessantis studii præmia hæc sunt, VIII, 7, 7. — attentior comparatio, VI, 9, 6. — attentiore cura, I *prol.* — attentiores oculi, III, 3, 11. — attentissima cura, II, 2, 7; V, 1, 3. — attentissimum consilium, III, 8, ext. 6.

Atteritur virtus vitii, IX, 1, ext. 1. — attritæ manus, IV, 4, 5. — attritis et quassatis reipubl. viribus, II, 7, 15.

Attica regio, V, 3, ext. 3.

Attinent ad custodiam religionis, I, 1, 14. — attinuit ad hastæ iudicium, VII, 8, 4. — attingere fana, I, 3, 3. — corpus, II, 1, 5. — adolescentiam Themistoclis piget, VI, 9, ext. 2. — fidem uxoriam, VI, 7, 1. — attingo externa, IV, 7, 1. — attigi somnium, I, 7, 1. — Africam, III, 7, 1. — attigit nihil omnino ex præda regia, IV, 3, 5. — dexteram arroganti mana, VI, 9, ext. 7. — prope centesimum annum, VIII, 7, ext. 12. — hæc cogitatio Platonis quoque eruditissimum pectus, VIII, 12, ext. 1. — attigimus supra rationem excedentia, I, 8, ext. 19. — excessus e vita et fortuitos, et vires oratione, IX, 13, 1. — attingam externa, I, 6, ext. 1. — eunabula quasi et elementa virtutis, III, 1, 1. — attingam quo te nunc modo, nescio, V, 3, 5. — attingam eos, VIII, 1, abs. 9. — testamenta, quæ rata manserunt, VII, 8, 1. — attigisse paucos satis erit, IV, 6, ext. 1.

Attius Navus augur, I, 4, 1.

Attollere se tam deformiter, VIII, 1, abs. 6.

Attonitus ac tremens fugit, II, 10, 6. — metu, V, 5, 3. — inopinato jacentis ducis spectaculo, IX, 9, 2. — attonitam et inopinatam oppressit Contrebiæ, VII, 4, 5. — attoniti spectaculo, III, 2, 16. — attonitis paventesque aves, IV, 8, 5. — attonitas aures habere, III, 3, ext. 4.

Attrahere ad se benevolentiam largitione, VII, 2, ext. 10. — attracti ab Oceani littoribus pisces, IX, 1, 2.

Attribuit exitum deorum providentia et venditori et emptori, VII, 6, 3.

Avarus fame consumptus, VII, 6, 3. — avara philosophia, II, 6, 11. — avrum fratrem meum non red-

diderunt Asiaticæ gazæ, III, 7, 1.

Avaritia non habendi fructa felix, et cupiditate quærendi miserrima, IX, 4, 1. — latentium indagatrix lucrorum, manifestæ prædæ avidissima vorago, IX, 4, 1. — avaritiæ et libidinis furor, IV, 3, 1.

Auctor operis, I, 5, 2. — historiæ, I, 7, 6. — gravissima cladis, III, 4, 4. — ei committendi prælii est, III, 7, ext. 6. — fidentis animi, dictique, III, 7, 3. — impii decreti, III, 8, 1. — publicæ dementiæ, III, 8, ext. 3. — faciendæ pacis, IV, 4, 2. — militiæ infelicitis, IV, 7, 4. — libertatis, V, 2, 5. — salutis, V, 3, 4. — spectatus est, V, 7, 1. — et causæ seditionis, VII, 2, 6. — et disputator artis suæ optimus est unusquisque, VIII, 12, 1. — sceleris, IX, 6, 4. — claritas, III, 8, ext. 6. — auctores virtutis, II, 8, 5. — oraculorum certissimi, VII, 3, 1. — factis, et auctoribus facta sua reddere, VIII, 14, 1. — rerum, V, 3, ext. 3. — auctoribus ab illustribus electa, I, prol.

Auctorato sociis officio susten-tavit ultimam inopiam suam, VI, 9, 8.

Auctoritas amplissimi viri, I, 1, 8. — senatus, I, 1, 12. — magistratuum, II, 2, 7. — priscæ consuetudinis convellitur, III, 8, 6. — patria, V, 4, 5. — ejus cum libertate luctata est, VI, 2, 4. — auctoritatis minus habent, I, 6, ext. 1. — summæ vir, II, 2, 4. — respectus, III, 7, 3. — atque eloquentiæ gradus, III, 5, 4. — auctoritatem alieni adimere, II, 10, 5. — auctoritate fratris, II, 9, 3. — plurimum pollebat, VIII, 5, 2. — nobilitatis egregie defensa, IX, 2, 1. — viri mota utraque pars, VII, 3, 4. — auctoritates gerendarum rerum, I, 1, 1. — auctorita-

tibus suis texerunt lumina curiæ, ornamenta fori, IX, 4, 1.

Audacia præceps, I, 6, 7. — Cimbrica, II, 6, 14. — faceta, VI, 2, ext. 2. — legum viatrix, IX, 1, 3. — audaciæ genere commoti, III, 2, 7. — exitus felix, III, 2, 20.

Audaciter et temere, VIII, 1, abs. 5. — callidus Agathocles, VII, 4, ext. 1. — audacissimum quemque depellens, III, 2, 23.

Audire secreto, III, 3, ext. 3. — leges, V, 2, 8. — a triumviris inter proscriptos nomen suum propositum, VII, 3, 9. — aliquid ex aliquo, VIII, 8, 1. — audit Pisistratum jam decrepitum concionantem, VIII, 9, ext. 2. — audiebantur frequentius, VIII, 7, 5. — audiit Scipionem dicentem, VIII, 14, 5. — auditus occentus soricis, I, 1, 5. — audita voce, I, 5, 1. — clade, IV, 8, ext. 1. — auditis vix ceteris testibus, VIII, 5, 6. — auditu novum est, V, 2, 2. — gratissima est illi ejus vox, VIII, 14, ext. 1. — asperis rebus vacat, VI, 3, 1. — gravia, et intellecta multa perpeti, VII, 6, 1. — acerba vox, VIII, 7, ext. 1. — intollerabilia, IX, 2, 4.

Aventinus mons, I, 8, 3; V, 3, 2; VI, 5, 1; VII, 3, 1.

Aventiniensis Diana, VII, 3, 1.

Aversantibus id ceteris, IX, 5, 4.

Avertere oculos a tectis, I, 5, 6. — cessavit cura patria, I, 7, ext. 4. — propinquum, IV, 7, 1. — averti si posset, I, 7, 3. — avertit oculos consilium, II, 10, 1. — animum ab eo munere, VI, 5, ext. 1. — ea res vulgi animum, II, 4, 3. — avertit astutia offensam, VII, 3, ext. 7. — aversus Venere animus, IV, 3, 2. — ab affectu gloriæ, VIII, 14, 3. — aversa frugalitas ab immoderato Veneris usu, II, 5, 6.

Aves præpetes, I, 6, 5. — attonitæ, paventesque, IV, 8, 5. — avibus non prosperantibus, VII, 2, 5.

Aviculæ commendabiles, IX, 1, 2.

Avecturus eos continuo secum ad oppugnandam Carthaginem, VII, 3, 3.

Auferre gladium vigili, I, 6, 5. — aufers tecum tantum, III, 3, ext. 7. — abstulit sacerdotium, I, 1, 4. — ei fortuna duos, V, 10, 2. — se conspectu hominum voluntaria morte, VI, 8, 4. — deceptæ omnes nummos, VII, 3, ext. 5. — iis in provincia nihil, VIII, 1, abs. 10. — illi vitam, VIII, 7, ext. 7. — Philemonem vis risus immoderati, IX, 12, ext. 6. — aufer istam defensionem, VI, 4, ext. 2. — auferuntur omnia ex castris, II, 7, 1. — ablatura parvulum vitæ tempus Carbonis ira, VI, 2, 10. — auferenda est par gloriæ portio pari amicitiae ausu, IV, 7, 5.

Augere bona patriæ, I, 5, 2. — felicitatem, V, 3, 2. — rem patriæ, non suam, IV, 4, 9. — alicujus laudem, V, 2, 10. — spem commodorum, VIII, 2, 1. — auxit sacerdotiis cultum deorum, III, 4, 2. — augetur atque nutritur beneficentia generis humani exemplis, V, 2, ext. 4. — auctus imbris lacus, I, 6, 3. — liberaliter modo pervasi regni, V, 2, ext. 4. — aucta majestas senatus, III, 4, 6. — auctum imperium, II, 8, 4. — aucti agris fines, VI, 5, 1. — auctius initium, III, 2, ext. 5.

Auguratus sacerdotium sustinuit duobus et sexaginta annis, VIII, 13, 3.

Augurium ex arce capere, VIII, 2, 1. — morum, VIII, 9, ext. 2.

Augurem comparare, III, 8, 5. — augurum observatione, I, 1, 1.

— collegium, I, 1, 3. — collegium, VIII, 2, 1.

Augusta domus, VIII, 15, 1; II, 8, 7. — augusti penates, VI, 1, 1. — augustior humano habitu, I, 8, 8. — augustiorem aliquanto Jovis imaginem repræsentare, VIII, 11, ext. 5. — augustiorem insequentium sæculorum ædificiis et nemoribus sermonem, IX, 1, 4.

Arcæ inexorabilibus claustris obseratæ, IV, 8, ext. 2.

Avia filiæ infensa, VIII, 1, amb. 1.

Avide devorato abdomine, III, 5, 3. — osculatus Luculli dextram, IV, 7, 4.

Avidi civilem sanguinem haurerant, II, 8, 7. — avidiorem dilatando regno eum cernit, VII, 2, 6. — avidissima manifestæ prædæ vorago, IX, 4, 1.

Aviditas lucis, II, 6, 8.

Avitus spiritus, III, 7, 2. — avita spolia, VI, 2, 3. — avitum cognomen, II, 7, 1. — avito paternoque sideri par, I, prol. — avitilares, VII, 7, 1.

Aula tristis curis, VII, 1, 2.

Aulæ Attalica, IX, 1, 5.

Avocarentur animi a deorum cultu, I, 1, 12.

Aura salubris, V, 7, 1.

Aurelius Cotta consul, VI, 4, 2.

Aurelia Orestilla, IX, 1, 9.

Aurem fortuna pervellit, I, 5, 8. — ejus morsu corripuit, III, 3, ext. 3. — aures obseratæ, VII, 3, ext. 6. — difficiles, IV, 7, 4. — vacuas accommodavit, V, 8, 3. — regiæ, VIII, 7, ext. 15. — civitatis trepidæ, IX, 2, 1. — regiæ aspergere, III, 3, ext. 1. — permulcendas pronuntiationi ornamentorum eloquentiæ tradere, VIII, 10, 1. — auribus sui exercitus inculcando, II, 7, ext. 2. — accipere exempla, V, 4; 3. —

percipere voces, V, 10, ext. 3, et naribus corrosis, III, 2, 11. — obsecrat, VI, 5, 5. — respuere utilitatem, VII, 3, 6. — gratus et maturus sonus, VIII, 7, ext. 1.

Aurum expendere, VI, 1, ext. 2. — solidum, VIII, 15, ext. 2. — auro projecto ante pedes Labieni, VIII, 14, 5. — caput rependere, IX, 4, 3.

Aurata statua, II, 5, 1. — auratæ statuæ, VIII, 15, ext. 2.

Aurea cratera, I, 1, ext. 4. — sella, I, 6, 13. — corona, IV, 3, 10. — urna, V, 1, ext. 4. — fibula, V, 1, 7. — auream barbam demi jussit, I, 1, ext. 3. — aurea veste nudatus, I, 1, 18. — aurei annuli, VII, 2, ext. 16; IX, 3, 3. — aureæ armillæ, VIII, 14, 5. — coronæ, III, 2, 24; IX, 1, 5. — aurea templorum ornamenta, VII, 6, 4. — aureos clavos crepidis subjectos habuit, IX, 1, ext. 4.

Auspicari initium consulatus, IV, 4, 1. — auspicatus nondum ullum honorem, VIII, 15, 8. — teterrimum artis suæ opus, IX, 2, ext. 9. — ingenium et adolescentiam præclaro opere, V, 4, 4.

Auspicato, I, 4, 1. — gerere omnia, I, 4, ext. 2.

Auspicium et imperium, II, 8, 2. — optimum ei renuntiat pullarius, VII, 2, 5. — auspicio prædicta est mors, I, 4, 5. — sumpto, II, 1, 1. — illius staretur, II, 8, 2. — auspicia petere, I, 4, 2; II, 1, 1. — repetere, II, 7, 4; III, 2, 9. — sumere, IV, 3, 1. — diversa, II, 8, 2. — dira, V, 1, ext. 4. — sinistra, IV, 7, 2. — felicia, V, 4, 1. — adversa, V, 4, 2. — auspiciis patriis, I, 3, 1. — neglectis, I, 4, 3. — et ductu, III, 2, ext. 5. — meis, meoque ductu, III, 7, 1. — atque

ductu capti Camarini, VI, 5, 1.

Auspices nuptiis interponuntur, II, 1, 1.

Ausus fuerat scribere, I, 1, ext. 7. — ausi sunt queri de constitutione, II, 9, 1. — estis insigne facinus, V, 4, ext. 3. — ausa eadem tempestate facinus, III, 2, 2.

Ansus inclytæ amicitiae par, IV, 7, 5.

Avulsus a sacris perfidæ mensæ, V, 3, 3.

Avunculi sui domus; III, 1, 2.

Avus maternus, IV, 7, 2.

Auxilium supplex pro filio petere, II, 7, 8. — imploravit, II, 7, 8. — tribunicium, VI, 1, 7. — sordidum, VI, 8, 4. — fortuitum, VIII, 1, abs. 6. — auxilii petendi gratia, II, 10, 4. — auxilio esse creditoribus, VI, 5, 4. — auxilia funditorum, II, 7, 15. — petere, 5, 2, ext. 4. — deficere cernunt, VII, 4, 1.

B.

Babylon, IX, 3, ext. 4.

Bacchanalium sacrorum mos, I, 3, 1.

Baculus cavatus, VII, 3, 2. — Baculo decussit papaverum capita, VII, 4, 2.

Badiam circumsedere, III, 7, 1.

Badius Campanus, V, 1, 3.

Bæbius Tamphilus, consul, I, 1, 12.

Bagrada flumen, I, 8, ext. 19.

Ballistarum tormentis anguis petita, I, 8, ext. 19.

Balnearum vapor et fumus, IX, 6, ext. 2. — usus, II, 7, 9.

Balneo egressus, IX, 5, 3. — a plebe separato levare, IX, 5, ext. 4. — Balnea pensilia facere, IX, 1, 1.

Barbam suam permulcere, III, 2, 7. — auream demi jussit, I, 1,

- ext. 3. — barba squalidus, I, 7, 7.
 Barbara concio, VII, 3, 6. —
 feritas, IX, 2, ext. 1.
 Barbaria in media ortus, I, 1,
 ext. 2.
 Barbaries devicta, V, 5, 3. —
 effusa, VIII, 7, ext. 3.
 Barbatum conspici, I, 1, ext. 3.
 Beatus et longus honor, II, 10,
 1. — eloquentiæ fons, II, 6, 8. —
 beate pacis status, II, 7, 1. — bea-
 tior ac felicius finis, II, 6, 12. —
 in recessu, quam in fronte, VII,
 2, ext. 12.
 Bellator veteranus, V, 4, 2.
 Bellica virtus, V, 1, ext. 1; II,
 6, 3. — bellicæ rei successus, III,
 6, 4. — bellica opera, IX, 3, 2. —
 sacrificia, III, 7, ext. 6. — bellicæ
 res, II, 7, 6. — laudes, II, 9, 1.
 — bellicis operibus excellens, II,
 2, 9.
 Bellicosa opera, II, 4, 4.
 Belluæ corium, I, 8, ext. 19.
 Bellum acerbissimum, VI, 9, 8.
 — Achaicum, VII, 5, 4. — asper-
 rimum, VI, 9, 6. — atrox, V, 4,
 1. — Celtibericum, V, 1, 5. — ci-
 vile, II, 8, 7; VII, 6, 4. — fugi-
 tivorum, IV, 3, 10. — Illyricum,
 I, 5, ext. 2. — injustum, II, 7,
 15. — instans, IX, 3, ext. 3. —
 Italicum, V, 4, ext. 7. — Jugur-
 thinum, II, 7, 2. — Latinum, I,
 7, 3; II, 7, 6; V, 6, 5. — longin-
 quum et periculosum, VII, 3, 3.
 — Macedonicum, I, 8, 1. — Puni-
 cum, I, 1, 14; V, 1, 2. — Puni-
 cum secundum, II, 9, 6; V, 6, 8;
 VII, 2, ext. 16; VII, 6, 1. — Puni-
 cum tertium, II, 2, 1. — sociale
 prius, deinde civile excitavit, VIII,
 6, 4. — Tarentinum, II, 7, 15.
 — finire, V, 4, 3. — inferre Ro-
 manis, VII, 3, ext. 10. — indixit
 Jugurthæ, VII, 5, 2. — adversus
 fugitivos gerere, II, 7, 9. — reno-
 vare, IX, 6, 3. — trahere, VII, 3,
 ext. 8. — pace mutatum, IV, 2,
 1. — belli fortuna labens, III, 2,
 19. — socialis fluctus repressit,
 VI, 9, 6. — bello capta Asia, IV,
 8, 4. — se abstinere, VI, 4, 3.
 — Italico militare, VI, 3, 3. — ali-
 quem lacessere, VI, 4, 3. — Ma-
 cedonico confecto, V, 1, 1. — ali-
 quem superare, VII, 3, 4. — gravi
 premi, V, 2, ext. 4. — bella Pu-
 nica, V, 2, 6. — gerentes, II, 7,
 ext. 1. — gerere armis, non vene-
 nis, VI, 5, 1. — auscipere, III, 7,
 10. — bellorum stabilimenta, VII,
 6, 1.
 Bene atque constanter, I, 1, 9.
 — habet, V, 10, 2. — se habet im-
 perator, III, 2, 13. — jacent, V, 6,
 ext. 4. — gesta republica, III, 6,
 5. — gesserant, II, 7, ext. 1.
 Beneficium acceptum, V, 2, 5.
 — amplum, VIII, 14, 3. — cele-
 ste, II, 10, 2. — continentis, IV,
 3, 6. — educationis, VII, 7, 5. —
 fortunæ, VIII, 15, 2. — pœnitent-
 iæ, VI, 9, 7. — salutis, III, 8, 8.
 — maximum fit, VII, 3, 3. — be-
 neficii initium, II, 8, 4. — vicis-
 situdo, III, 7, ext. 7. — beneficio
 oblato, IV, 1, 15. — illius effectum
 est, III, 2, 1. — honoris, I, 1, 9.
 — fortunæ uti, VII, 2, 2. — pa-
 tientis texit, III, 3, ext. 5. — ma-
 jestatis emersit, II, 10, 6. — bene-
 ficiis injuriæ vincuntur, IV, 2, 4.
 Beneventum, V, 6, 8.
 Benevolentia testator, IV, 7, 7.
 — benevolentis concitatoris et ar-
 dentioris esse erga aliquem, V, 7, 3.
 Benigne cibo et potione exceptos
 in tigno collocabat, IX, 2, ext. 6.
 — tribuere aliquid, IV, 8, 5. —
 benignissime foventur virtutes, I,
 prol. — invitaverunt, I, 8, 2. —

excepti hospites, IV, 8, ext. 2.

Benignus vultus, VII, 8, 9. — fortunæ propitiæ sinus, IV, 8, ext. 2. — benignissimæ urbis nostræ nutrices, VII, 6, 1. — benignissima decreta, V, 2, 1.

Beronice, IX, 10, ext. 1.

Bestiam conficere, VI, 3, 5.

Bias, IV, 1, ext. 7; VII, 2, ext. 3; VII, 3, ext. 3.

Bibere vinum, VI, 3, 9. — ossa potioni adpersa, IV, 6, ext. 1. — bibendam dedit aquam pueris, II, 4, 5.

Biennio minor, VIII, 13, ext. 3.

Bina spolia ferre ex hostibus, II, 7, 15.

Bithyniæ aræ, III, 7, ext. 6.

Biton et Cleobis, V, 4, ext. 4.

Bituitus, rex Arvernorum, IX, 6, 3.

Blandimentum indulgentiæ, V, 4, 3. — blandimenta infantis, II, 7, 6.

Blanditiæ fictæ et compositæ, VII, 4, 2. — humiles, VI, 3, ext. 2. — maternæ, II, 7, ext. 2. — pestiferæ, III, 8, 3. — blanditiis maritalis lecti statum reip. temperare, IX, 5, 3.

Blandus animus, III, 8, ext. 2. — blanda frons, II, 10, 8. — blandiorem se gerere, II, 9, 6. — blandius alimentis ferrum, V, 9, 4.

Boarium forum Romæ, II, 4, 7; I, 6, 5.

Bocchus, rex Mauritanis, VIII, 14, 4.

Bœotia, I, 8, ext. 9.

Bona animi, VII, 5, 3. — adolescentis hastæ subiecit, VI, 3, 4. — dissipare, VIII, 6, 1. — pacis fruenda securæ Carthagini reliquit, VII, 4, ext. 1. — perpetua congerere, VII, 1, 1. — domicilio mentis inclusa, VII, 2, ext. 3. — pa-

terna, VII, 7, 1 et 2. — nec oculis visenda, VII, 2, ext. 3. — ejus et ipsum vendidit, VI, 3, 4. — bonis ei interdicatur, VIII, 6, 1. — solidis et certis abundare, IV, 4, 1. — perpetuis frui, VI, 9, 10. — publicatis, VI, 3, 3.

Bona magnæque pars, II, 9, 7. — et magna laudis pars, VI, 4, 1. — magnæque pars Numidici exercitus, V, 2, ext. 4. — fides, VIII, 2, 1. — cum venia, IV, 1, 12.

Bos cum summa festinatione Romam acta, VII, 3, 1. — exterruit animos, I, 6, 5. — bove domito occiso, VIII, 1, damn. 8. — boum grex centenarius, IV, 3, 4. — jugum, VII, 1, 2. — bubus atris cæsis, II, 4, 5.

Bosphoranus tractus, VII, 6, 6.

Braccati idem senserunt quod Pythagoras, II, 6, 10.

Brachium immobile tenuit, III, 3, ext. 1. — intra pallium reduxit, VI, 9, ext. 1. — brachia trunca, II, 7, 11.

Brennus Gallorum dux, I, 1, 18.

Brundisium, V, 1, 1; III, 7, 9; IX, 8, 2; VI, 6, 5.

Brutiana ultio, IV, 7, 6.

Brutius ager, V, 1, ext. 6. —

Brutii, I, 6, 9; I, 8, 6.

Brutus, I, 7, 1; IV, 6, 5; IV, 7, 4; VII, 3, 2; V, 6, 1.

Bubula caro, VIII, 1, damn. 8.

Bullata statua, III, 1, 1.

Burbuleius, IX, 14, 5.

Busa femina, IV, 8, 2.

Bustum hominis seditiosissimi, IX, 2, 2.

C.

Cachinnorum anhelitus, IX, 12, ext. 6.

Cadaver fallacis et insidiosi, VII, 8, 5. — cadavera hostilia, VII, 6,

5. — insepulta jacuerunt, VI, 3, 1.
— cadaverum strues, I, 6, 11.

Cadere leniter sub mansueto victore, V, 1, 4. — in prælio, V, 10, ext. 2. — cadit piaculum Vario Cæsar, IX, 2, 2. — cadent uno plus Hetrusci, I, 8, 5. — cecidit primus sua lege, VIII, 6, 3. — ceciderunt poplites pugnantium Romanorum, VII, 4, ext. 2. — ceciderat exanimis ad ejus supplicium, IX, 2, 1. — ceciderant in acie, I, 8, ext. 1.

Caducus triumphus, III, 4, 5.

Cæcilia lex, VI, 9, 10.

Cæcilia Metelli, I, 5, 4.

Cædis recentis vestigia, IX, 2, 2. — cæde sua testari, III, 2, ext. 1. — cædes conjugum suarum cernunt, IX, 2, 4. — cædis injuriæ, IX, 3, ext. 1. — cædibus duabus contaminatam liberare, VIII, 1, amb. 2. — virorum satiatus, IX, 2, 1.

Cædere victimam, VII, 3, 1. — aliquem flagellis, VI, 1, 13. — cedentes pueri victum magistrum virgis, VI, 5, 1. — cæsus jure, VI, 1, 12; VI, 2, 3. — virgis, II, 7, 4. — cæsa victima, I, 6, 8. — cæsi virgis, II, 7, 15; V, 8, 1. — cæsis capris, II, 2, 9. — atris bubus, II, 4, 5.

Cæpio, X fr.; IV, 7, 3.

Cæretani, I, 1, 10.

Cæretem oppidum pervexit, I, 1, 10.

Cærimonie deorum, IV, 7, ext. 1. — cærimoniarum tutelam gessit, VIII, 13, 2. — cærimoniis multum claritatis accessit, I, prol. — cærimonias vocari sacra institutum est, I, 1, 10. — deorum ordinare, VIII, 8, 2. — Martis desertis, I, 1, 2.

Cæsar, V, 1, 10; X fr., 1 prol. — Cæsares dedimus deos, I prol.

Cæsariana æquitas, IX, 15, 5. — Cæsariani milites, I, 1, 19.

Cæsétius eques romanus, ejus verba, V, 7, 2.

Cæsétius Rufus, IX, 5, 4.

Cæsonis filia Tatia, IV, 4, 10.

Caieta, V, 3, 4; VIII, 8, 1.

Caietana villa, I, 4, 5.

C. Antonius, II, 4, 6; IV, 2, 6; II, 8, 7.

C. Aquilius, VIII, 2, 2.

C. Blossius Cumanus, IV, 7, 1.

C. Cæsar, III, 2, 22; IV, 5, 6; V, 3, 3; VII, 1, 2; VI, 9, 15; VIII, 11, 2; IX, 8, 2; IX, 9, 1.

C. Cæsar consul, VIII, 3, 2.

C. Calpurnius Piso prætor Urb., VII, 7, 5.

C. Carbo, VI, 2, 3; III, 7, 6; V, 4, 4.

C. Cassius, I, 5, 8; I, 8, 8; III, 1, 3; IV, 7, 4; V, 8, 2; VI, 8, 4; IX, 9, 2.

C. Claudius, I, 1, 4; VI, 5, 3.

C. Cornelius, VIII, 5, 4.

C. Cornelius Hispallus, I, 3, 2.

C. Cosconius, VIII, 1, abs. 8.

C. Cotta, II, 7, 4; VIII, 9, 5.

C. Decianus, VIII, 1, damn. 2.

C. Fabius nobilissimus civis, VIII, 14, 6.

C. Fabius Dorso, I, 1, 11.

C. Fabricius, IV, 4, 3.

C. Fabricius Luscinius cos., I, 8, 6; IV, 4, 3.

C. Fannius, VIII, 4, 1.

C. Figulus, I, 1, 3; I, 6, 5; IX, 3, 2.

C. Fimbria, trib. pl., IX, 11, 2.

C. Flaminius, I, 1, 5; I, 6, 6; VI, 6, 3.

C. Flaminius, V, 4, 5.

C. Flavius eques romanus, VIII, 4, 2.

C. Gallius, VI, 1, 13.

C. Gracchus, I, 7, 6; II, 8, 7;

IV, 7, 2; V, 3, 2; VIII, 10, 1;
VI, 8, 3.

C. Helvius Cinna, trib. pl. IX,
9, 1.

C. Hostilius Mancinus, I, 6, 7.

C. Julius Cæsar, VI, 2, 11.

C. Junius Bubulcus, II, 9, 2;
VIII, 14, 6.

C. Licinius Macer, IX, 12, 7.

C. Licinius Hoplomachus, VIII,
6, 1.

C. Licinius Stolo, II, 4, 4; VIII,
6, 3.

C. Luscius, VI, 1, 12.

C. Lutatius consul, II, 8, 2.

C. Marius, I, 5, 5; I, 7, 5; II,
2, 3; II, 3, 1; II, 8, 7; II, 10,
6; III, 2, 18; III, 6, 6; III, 8,
5; IV, 3, 14; V, 2, 8; VI, 1, 12;
VI, 1, ext. 3; VI, 9, 14; VIII,
6, 2; VIII, 14, 4; VIII, 15, 7;
IX, 2, 2; IX, 7, 1.

C. Marius consul, VII, 6, 4; VI,
8, 2.

C. Memmius, VI, 1, 13; VIII,
1, 5; VIII, 5, 2.

C. Nautius consul, V, 2, 2.

C. Norbanus, VIII, 5, 2.

C. Pescennius, triumvir capi-
talis, VI, 1, 10.

C. Plantius Numida, IV, 6, 2.

C. Plotius, VI, 1, 9 et 12.

C. Plotius Plancus, VI, 8, 5.

C. Popilius Lænas, V, 3, 4; VI,
4, 3.

C. Pulcher, II, 4, 6.

C. Scantinius Capitolinus tri-
bunus pl., VI, 1, 7.

C. Sempronius Atratinus, III,
2, 8; VI, 5, 2.

C. Sergius Orata, IX, 1, 1.

C. Sulpicius Gallus, VI, 3, 10;
VIII, 11, 1.

C. Tettius, VII, 7, 3.

C. Titinius Minturnensis, VIII,
2, 3.

C. Titius equitum præf., II, 7, 9.

C. Toranius, IX, 11, 5.

C. Valerius ædilis, VIII, 1,
abs. 7.

C. Valerius Flaccus, VI, 9, 3.

C. Vettienus, VI, 3, 3.

C. Visellius Varro, VIII, 2, 2.

Calagurritani, VII, 6, ext. 3.

Calamitas Cimbrica, II, 10, 6.

Calamitosis deesse, IX, 2, ext. 9.

Calanus Indus, I, 8, ext. 10.

Caloaribus stimulati equi, III,
2, 9. — admotis, V, 6, 2.

Calceatus et togatus, IV, 6, 3.

Calchas, VIII, 11, ext. 6.

Calcitana, I, 1, 1.

Calculos et conchulas lectitare,
VIII, 8, 1. — calculis et alveo va-
care, VIII, 8, 2. — calculis insertis
ore, VIII, 7, ext. 1.

Calda petita, II, 4, 5.

Calefacta aqua, II, 4, 5.

Calenus ager, I, 8, ext. 18.

Calida aqua, II, 4, 5; IX, 1, 1.

Calidius Bononiensis, VIII, 1,
abs. 12.

Caliginis simile imperium, III,
4, 5.

Caliginosæ tenebræ, I, 7, ext. 1.

Callebant quotidiano ejus usu,
VIII, 12, 1.

Callidus audaciter Agathocles,
VIII, 4, ext. 1. — callida consilii
ratio, VII, 3, ext. 6. — callidum
dictum, VII, 3, ext. 1. — callidum
prima specie præceptum, VII, 3,
ext. 3.

Callide æstimantur aliena studia,
VIII, 12, 1. — quæsitæ ratio, II,
6, 14.

Calliditas quoque summa in al-
terius regis equisone, VII, 3, ext.
1. — juvenilis, VII, 4, 2. — ducis
providit, VII, 3, 3. — Punica, VII,
4, 4.

Calliphenna, I, 1, 1.

- Callisthenes, IX, 3, ext. 1; VII, 2, ext. 11.
 Calor atque impetus actionis, VIII, 10, 1. — pristinus, VI, 4, 1.
 Calpurnia, I, 7, 2.
 Calpurnius Lanarius, VIII, 2, 1.
 Calpurnius Piso, IV, 3, 10.
 Calumnia muliebris, VIII, 3, 2.
 Calumniae ludibrium, III, 7, 1.
 — calumniam privatae actionis com-
 pescuit, VIII, 2, 2.
 Calvinus Domitius, VIII, 11, 2.
 Calvus, IX, 12, 7.
 Calce recenti illito, IX, 12, 4.
 Camarini, VI, 5, 1.
 Cambyses, VI, 3, ext. 3.
 Camertium cohortes duae, V, 2, 8.
 Camillus, consul, VI, 5, 1; I, 5, 2; II, 9, 1; V, 6, 8.
 Campana urbs, VII, 6, 2. —
 luxuria, IX, 1, ext. 1; II, 4, 6.
 — matrona, IV, 4, 1. — perfidia,
 II, 3, 3. — Campani, V, 1, ext.
 5. — Campanae mulieres, V, 2, 1.
 — Campanorum defectio nefaria,
 V, 1, 3.
 Campestris temeritas, IV, 1, 14.
 Campus Martius, II, 4, 5; IX, 2, 1. — campum repulsis suis fati-
 gare, VII, 5, 3. — campi vastis-
 simi, VIII, 7, ext. 3. — Philippici,
 I, 7, 1. — fertilissimi mœnibus suis
 subjecti, VII, 6, 2. — camporum
 firmitas, III, 2, 10.
 Candentium juglandium puta-
 mina, IX, 13, ext. 4. — canden-
 tibus laminis ustus, VI, 8, 1.
 Candida fascia, VI, 2, 7. —
 toga, III, 5, 1. — candidam in-
 duere vestem, I, 1, 15. — candi-
 didi animi, VIII, 15, 1.
 Candidatus praeturae, V, 2, 7;
 VI, 9, 14. — aedilitatis, VIII,
 15, 4. — in campum descendit,
 VII, 5, 1. — humilis, ignobilis,
 VI, 9, 14. — candidati summæ
 potestatis, VII, 3, ext. 2. — can-
 didatorum more, IV, 5, 4.
 Candor urbis romanae, IV, 7,
 ext. 1. — canere deorum laudes,
 I, 8, ext. 8. — cane mihi et Mu-
 sis, III, 7, ext. 2. — cecinit fata,
 I, 8, 10. — canentur ab eo artes
 mea optime, VIII, 14, ext. 1.
 Cani : canis honorem reddebat
 pubertas, II, 1, 10.
 Caninus latratus, IX, 13, ext. 2.
 Canis pictæ aspectu, VIII, 11,
 ext. 4. — canum latratus, VIII,
 11, ext. 4.
 Cannæ vicus Apuliae, II, 7, 15;
 IX, 11, ext. 4; I, 1, 16; V, 1,
 ext. 6.
 Cannensis pugna, IX, 5, ext.
 3; VII, 2, ext. 16. — clades, VI,
 4, 1; VII, 6, 1; I, 1, 15; VI,
 6, ext. 2; III, 7, 10; V, 6, 7. —
 Cannense praelium, V, 6, 4; IV,
 8, 2.
 Canoræ fides, VIII, 8, ext. 2.
 Cantharidis vim assequi, VI, 2,
 ext. 3.
 Cantharo potavit, III, 6, 6.
 Canusina mœnia, IV, 8, 2.
 Capax plaustrum sacrorum, I,
 1, 10. — generosi spiritus dictam,
 III, 7, ext. 7.
 Capena porta, III, 7, 10.
 Capere aliquos, III, 7, 2. —
 Aquiloniam, VII, 2, 5. — arma,
 VIII, 6, 2. — augurium ex arce,
 VIII, 2, 1. — castra, I, 6, 2 et
 4. — majorem Carthaginem, IV,
 3, 1. — somnum, I, 7, 1. — ha-
 benas romani imperii, IX, 11,
 ext. 4. — Olbiam, V, 1, 2. — quie-
 tem, VIII, 1, abs. 13. — gloriam
 ex hostibus victis, IX, 3, 1. —
 initium, II, 6, 5. — sepulcrum,
 VI, 6, ext. 2. — letum, I, 5, 9.
 — consilium interficiendi senatus,

IX, 15, 1. — cepi ab eo incrementa commodorum, IV, 7, ext. 2. — cepit animos urbium, V, 1, 5. — honorem, II, 2, 3. — regem, III, 4, 5. — ossa mortui, V, 3, ext. 3. — illud animus, III, 3, ext. 7. — initia magistratuum a summo imperio, VIII, 15, 8. — lætitiā, ex vindicta, III, 3, ext. 7. — consilium de interficiendo Cæsare, III, 2, 15. — capiente solo vix unum exercitum, VII, 4, 4. — capi imitatione aliena, VIII, 14, ext. 1. — deliciis nimis, IX, 1, ext. 3. — ab hostibus, IX, 1, ext. 1. — virtus nescit, III, 2, 7. — turpiter, II, 7, 15. — capta bello Asia, IV, 8, 4. — Capua, III, 8, 1. — Urbe, VII, 4, 3; I, 1, 10. — Placentia, IV, 7, 5. — hostibus navis, III, 2, 13. — Mileto, I, 1, ext. 5. — captam profundo mergere, III, 2, 22. — captum vitio tabernaculum, I, 1, 3. — captus a Pœnis apud Liparas, VI, 9, 11. — est luminibus, I, 1, 17. — a Carthaginensibus, V, 2, 5. — capto pisce, VI, 9, ext. 5. — Priverno, VI, 2, 1. — Asculo, VI, 9, 9. — capta pene fuerant castra, II, 7, 4. — capti sunt animi iustitia, VI, 5, 1. — ductu atque auspiciis, VI, 5, 1. — oratione, VIII, 9, ext. 1. — illecebris, II, 6, 1. — illius majestate, II, 10, 6. — capta sunt castra, I, 7, 1. — captis Veiiis, V, 6, 8. — Sardibus, V, 4, ext. 6. — Syracusis, VIII, 7, ext. 7. — capiendi cibi causa recubuit, VIII, 7, ext. 5. — capiendo in cibo simplicitas, II, 5, 5. — capiendos jugulandosque tradidit hostes, I, 8, 6. — Capessere fortitudinem, I, 8, 6. — virtutem, III, 2, ext. 7; VII, 2, 1. — laudem, VIII, 14, ext. 3. — principatum Græciæ, VI, 5, ext. 2.

Capetus Silvius, vide ad X fr.

Capillo demisso, I, 7, 7. — capillorum decor, IX, 3, ext. 4. — capillos cinere rutilarunt, II, 1, 5. — capillis tonsis, IV, 6, ext. 2.

Capitale iudicium, II, 5, 3; IX, 8, ext. 2. — capitale crimen, VIII, 7, 1; VII, 3, ext. 6; V, 4, 7. — supplicium, I, 7, ext. 10; III, 2, ext. 1. — exstitit apud Persas, V, 1, ext. 1. — capitali adservari supplicio, IV, 6, ext. 3. — crimine damnati, VII, 6, 1.

Capitolina arx, VIII, 14, 1. — Juno, VI, 1, 1. — capitolinum fastigium, VI, 9, 5.

Capitolium, I, 1, 11; V, 4, 6; I, 4, 2. — vetus, IV, 4, 11. — obsidere, VII, 4, 3. — felicitate celebravit victor, VI, 9, 9. — instar atrii est uni illi imagini, VIII, 15, 1.

Cappadocia, V, 7, ext. 2; IX, 15, ext. 2.

Capreae silvestres, I, 8, ext. 18.

Captaverat nummos ut fronte invereconda, ita inani stipulatione, VIII, 2, 2.

Captivus ex rege, V, 1, 8. — captivi fortuna, I, 1, 14. — hospitibus salus, IV, 3, 4. — captivi cives, II, 7, 15. — oneribus et itinere fessi, IX, 2, ext. 2. — captivorum electio, IV, 3, 4. — captivos redimere, V, 1, 1. — recipere, IV, 8, 1. — permutare, II, 9, 8.

Capturam piscium vendere, IV, 1, ext. 7. — captura inhonesti luctri invitati, IX, 4, 1. — capturæ diurnæ, VI, 9, 8. — capturis mercis sordidissimæ alitus, III, 4, 4.

Captus bonorum, III, 3, ext. 7.

Capua, II, 8, 4; V, 2, 1; II, 3, 3; III, 7, ext. 6; VI, 4, 1; V, 1, 1.

Capulus gladii, I, 8, ext. 9.

Caput solito more coronatum gerere, V, 10, ext. 1. — celeste, IX, 1, 5. — alterius petere, VIII, 1, abs. 11. — abecisum, V, 1, ext. 4. — perfidum erga te, VI, 8, 4. — fatis jam pressum erexit, VIII, 7, ext. 14. — humo sublatum, V, 1, ext. 4. — periclitantium, VII, 3, 5. — involvere, VIII, 11, ext. 6. — sumum veste tegere, VIII, 13, ext. 1. — Etruriæ habebatur, IX, 1, ext. 2. — capitis sui periculum ei objecit, VII, 3, ext. 6. — discrimen, VIII, 1, amb. 1. — capiti imponere diadema, VII, 2, ext. 5. — infixit scipionem, III, 2, 7. — illius parcitur, VIII, 7, ext. 7. — capite censi, II, 3, 1. — census habere milites, VII, 6, 1. — operto, III, 8, ext. 4. — gerens pileum, V, 2, 5. — aperto foris versatam cognovit, VI, 3, 10. — alicujus expiare, VII, 2, 5. — sertis redimito, VI, 9, ext. 1. — capita principum civitatis capitibus hostiarum ejus jussu permista sunt, IX, 2, 3. — miserorum abecisa, IX, 2, 1. — captivorum, IV, 8, 5. — proscriptorum, III, 1, 2. — papaverum altissima, VII, 4, 2.

Carbasum optimam habebat, I, 1, 7.

Carbo Accienus, VI, 1, 13.

Carbo Arvina, IX, 2, 3.

Carbo ardens, III, 3, ext. 1. — carbones ore arduentes haurire, IV, 6, 5.

Carcere intrare, IV, 6, ext. 3.

— captivus exhorruit, VI, 9, 9. — carcere senatus inclusit milites, II, 7, 15.

Care quidem, verum necessarie, comparato cibo vixit, VII, 6, 3.

Carere benevolentia alicujus, IV, 7, 1. — dulcedine, I, 8, ext. 2.

— gloria, IV, 8, 4. — gravitate, VI, 4, ext. 2. — patria, III, 8, 4. — reprehensore, V, 3, ext. 3. — militari disciplina, II, 7, 6. — patriam advocato præoptavit, IV, 1, ext. 5. — ostreis, IX, 1, 1. — amara singillatione, VI, 9, 12. — sepulturæ honore, IV, 4, 2. — vita, IX, 1, ext. 7. — utroque oculo, VI, 5, ext. 3. — spiritu jussus, VII, 2, ext. 11. — caret principe propter indignam summam, V, 3, 2. — respub. bono duce, IV, 4, 10. — labor non suo fructu, VIII, 11, 1. — carent præda hostes, IX, 4, ext. 1. — caruit intellectu humanitatis, V, 1, 11. — fide veritas, III, 8, ext. 1. — reprehensione, II, 1, 4. — insolentiae crimine, III, 7, 11. — id factum non accusatore tantum sed etiam reprehensore, VI, 3, 9. — caruerunt sævitia, I, 8, ext. 12. — cariturus vitæ fructibus, VII, 8, 9.

Carinis ac pondere navium elisi, IX, 2, ext. 1.

Caristum, I, 8, 10.

Caritate annonæ increbescente, III, 7, 3.

Carmen precationis solenne, IV, 1, 10. — recitatum in judicio, VIII, 1, abs. 8. — carmina docere octogesimo anno, VIII, 7, ext. 13.

Carneades, VIII, 7, ext. 5.

Carnifex funestus, VI, 9, 13. — carnifices sanguinis, IV, 1, 15.

Caro bubula, VIII, 1, damn. 8.

Carpento vehi, IX, 11, 1.

Carpi sermone vulgi, IV, 5, 3.

— caudam equi jussit, VII, 3, 6. Carræ, I, 6, 11.

Carrinates, VII, 8, 3.

Carthago, II, 7, 1 et 12; II, 8, 5; I, 1, 14 et 18; VII, 4, ext. 1; V, 1, 6; V, 3, 2; V, 6, ext.

4. — insolentissima, IV, 4, 6. — devicta, VI, 9, 2; VI, 2, 3. — Nova, IX, 11, ext. 1. — Carthaginis ac Numantiae spolia, IV, 3, 13. — Carthaginem oppugnare, VII, 3, 3. — Carthagine devicta, VII, 2, 3.

Carthaginiensis, I, 1, 14 et 16; V, 2, 5; V, 3, ext. 1. — IX, 2, ext. 2; V, 3, ext. 1; V, 2, ext. 4. — Carthaginiensium legati, V, 1, 1.

Caruncula vitulina, II, 7, ext. 6. Casa parvula, II, 8, 1. — Romuli, IV, 4, 11. — casæ pastorales, VII, 6, 1.

Cascellius, VIII, 12, 1.

Casilinum in propinquo situm, VII, 6, 2.

Casilinates, VII, 6, 2.

Cassander, I, 7, ext. 2.

Cassius, V, 8, 2. — censor, II, 4, 2.

Cassius Parmensis, I, 7, 7.

Castello præpositus erat, III, 2, 23.

Castigare alicujus turpem et in-concessum errorem, VIII, 2, 2. — castigantur consilia, I, 6, 11.

Castigationis genus, II, 7, 14.

Castitas infamiae nube obscurata, VIII, 1, abs. 5. — dubia, VI, 1, 5. — castitatem alicujus delibare, IX, 1, ext. 2.

Castæ manus, VIII, 1, abs. 5. — castissimi ignes, IV, 6, 5.

Castra contraria, IX, 2, 4. — hostilia, III, 7, 10. — Numidica, IX, 1, 5. — Seplasia et Albana, IX, 1, ext. 1. — opibus referta, I, 6, 2. — eloquentiae, VIII, 5, 5. — fuerant capta, II, 7, 4. — petere, V, 1, ext. 3; II, 7, 10. — intravit, II, 7, 1; III, 3, 1. — vallo atque fossa cingere, IX, 1, ext. 6. — Volsorum petiit, V, 4, 1. — obsederant hostes, II, 7, 7.

— castrorum locus, II, 7, 2. — castris ex diversis advolare, I, 4, 6. — præpositus, III, 2, 9. — atque foro edita, III, 2, 17.

Castrati sunt, VI, 1, 13.

Castrens disciplina, II, 9, 1. — honos, VIII, 14, 5. — castrenses summi honores, VII, 8, 6.

Castor ac Pollux, I, 8, 1; V, 5, 3.

Casus adversus, III, 2, 12. — similis, VIII, 1, damn. 3. — casui alicujus ingemiscere, V, 10, 2. — casum Ciceronis satis digne deplorare, V, 3, 4. — alicujus dolere, V, 10, 2. — casu prolapsus, VII, 3, 2. — gravatus, VIII, 13, 5. — casus adversi, IV, 7, 1. — casus sustinere, III, 2, 7. — alicujus referre, V, 3, ext. 3. — casuum humanorum immemor, V, 1, ext. 4.

Cavatus baculus, VII, 3, 2. — cavata pars capitis, IX, 4, 3.

Cauda validi equi, VII, 3, 6.

Caudinae furcæ, V, 1, ext. 5; VII, 2, ext. 17.

Cauponis insidiis circumventus, I, 7, ext. 10.

Causea textit caput, V, 1, ext. 4. — velatum caput, V, 1, ext. 4.

Causa et auctor seditionis, VII, 2, 6. — adjecta, II, 9, 6. — notæ mirifica, II, 9, 5. — erat digna, VII, 6, 4. — ejus læditur, VI, 8, 1. — criminibus erat confossa, VIII, 1, abs. 11. — causæ dictio, III, 7, 7; VII, 2, 6; VIII, 1, abs. 14; VIII, 1, damn. 1. — causam prætexuit, II, 9, 6. — dicere apud aliquem, VIII, 1, amb. 1; IV, 4, 7; V, 4, 3; VIII, 4, 3. — adulterii dicere, VIII, 1, abs. 12. — repetundarum dicere, II, 10, 1. — paricidii dicere, VIII, 1, abs. 13. — capitalis crimine dicere, VII, 3,

ext. 6. — suam ordiri, II, 8, 2. — adventus texit, III, 3, 1. — suam ita egit, III, 7, 8. — repulsæ Scipioni attulit, VII, 5, 2. — causam facti vix pudentis tolerabilem habuit, VII, 3, 5. — languido patrocínio protexit, IX, 3, 6. — causæ dicendæ potestas, IX, 8, 3. — causæ leves, VIII, 1, damn. 5. — causas illo agente, VIII, 10, 2. — causis excussis, IX, 3, 7.

Cautior virtus artis scientia, II, 3, 2. — adversus Heraclidem, III, 8, ext. 5. — cautius se gerere adversus hujus generis insidias, VI, 5, 1.

Cavea exire, I, 4, 3.

Cavere injuriam, VI, 3, 11. — insidias, III, 8, ext. 6. — proximos dies 30 quasi fatales, VIII, 11, 2. — lege, VI, 5, ext. 4. — cavet utrumque, VI, 2, 7. — cavendi providentia liberalis, IV, 8, ext. 1. — periculi consilium, I, 7, ext. 2. — cautum testamento regum, V, 2, ext. 4. — cautum erat lege, VI, 2, 5; II, 8, 1. — quo erat, II, 8, 4.

Cavillari fata alicujus, IX, 12, 8.

Cavillatio exigui panni, VI, 2, 7.

Catenæ ei injiciuntur, VI, 6, 2. — catenas Jugurthæ manibus injecit, VI, 9, 6. — paternas induere, V, 3, ext. 3. — catenis onustus, III, 8, 1. — vinctus, VI, 2, 8.

Catenatus a Lælio, VI, 9, ext. 7. — servus, VI, 5, 6.

Catilina, II, 8, 7; IV, 8, 3; IX, 1, 9; V, 8, 5.

Catillo ligneo cœnans, IV, 3, 5.

Cato, II, 9, 3; V, 1, 10.

Cato superior, IV, 3, 11.

Cato posterior, IV, 3, 12.

Catulus procos., V, 8, 4.

Catuli leonini, IX, 3, ext. 2.

Cedere viribus maximis, VI, 2, 10. — carissimam sibi conjugem filio, V, 7, ext. 1. — castris, IX, 7, mil. Rom. 2. — alicui regno, V, 7, ext. 2. — Latinis gloria, III, 2, 20. — in contrarium, V, 6, 4. — moderationi dolorem coegit, IV, 1, 15. — utilitati legem coegit, III, 7, 1. — cedo tibi sede mea, I, 5, 4. — cedit nihil virtuti eorum, III, 2, 21. — ipsis maris dominatio, VI, 5, ext. 2. — rationi cupiditas, VI, 5, 1. — operi voluntas, IX, 3, ext. 1. — fraterna caritas, V, 6, 1. — interdum generosus spiritus utilitati, VII, 6, 1. — nihil eorum pietati ejus dexterae ministerium, VI, 8, 2. — cedunt feminis semita viri, V, 2, 1. — cessit fraternæ majestati, V, 5, 3. — alii titulus librorum, VIII, 14, ext. 3. — necessitati, IX, 8, 2. — religioni summum imperium, I, 1, 2. — rerum ipsa natura jactis votis, VIII, 1, abs. 5. — mensam Bianti, IV, 1, ext. 7. — cupide nostris suo instrumento, VII, 3, 3. — parum tibi ex sententia propositum, III, 2, 15. — provinciam collegæ, IV, 1, 7. — verbis filii fracta, VI, 4, 1. — cesserunt verbis facundis arma, VIII, 9, 1. — cesserat id bene, III, 8, ext. 2. — effigiem solis supplicibus, I, 5, 8. — cedens scientiæ ejus, imo professioni, VIII, 12, ext. 1. — non hominum ulli, sed naturæ fortunæque, V, 1, ext. 1.

Celare se, V, 9, 4.

Celeberrimus pacato juris civilis judicio, IX, 3, 2.

Celebrare memoriam alicujus gladiatorio munere, IX, 11, ext. 1. — convivia palmata veste, IX, 1, 5. — exsequias, V, 1, 2. — natalem suum, I, 5, 7. — gloriam

sanctitatis, VI, 1, ext. 1. — turpes alicujus nuptias, VI, 1, 3. — celebras palatii columen, VI, 1, 1. — celebras exsequias, II, 6, 12. — celebrantur ejus exsequiæ, II, 10, 3. — celebrabat urbem, II, 2, 9. — celebravit victor Capitolium felicitate, VI, 9, 9. — consualium nomine, II, 4, 4. — celebranda est relatione acerbitas offensarum, IV, 2, 1. — celebrandas non, sed vindicandas consulibus et tribunis epulas, IX, 1, 8. — celebrandum est Cornelie genti munus, VIII, 15, 1. — est memoria, I, 8, 6.

Celebratio nocturna, III, 6, 4.

Celer gradus, VIII, 7, ext. 1. — motus, II, 3, 3. — fluminis trajectus, III, 2, 2. — celeris absolutio, III, 7, 9. — celerior procursu ira, IX, 3, 1. — necessitas, III, 8, 1. — celerius aliquid cogitare de fuga, III, 1, 2.

Celeritas faciendi, III, 1, 1. — præceps, IX, 3, ext. 4. — celeritate sua Carthaginem oppressit, III, 8, 2. — efficacius nihil, III, 7, 1.

Celeriter et ultro, II, 10, 2.

Cella Jovis opt. max., VIII, 15, 1. — [cellam unam duobus diis recte dicari negante, I, 1, 8. — cellæ serviles, VII, 6, 1.

Celtiberi, II, 6, 11; III, 2, 21; IV, 3, 1; VII, 4, 5.

Celtiberia, VII, 4, 5.

Celtiberica fides, II, 6, 14. — Celtibericum bellum, V, 1, 5.

Cena hesterna, IV, 3, ext. 3. — militaris, VIII, 15, 7.

Cenare et prandere in propatulo, II, 5, 5. — in urbe, I, 7, ext. 8. — potuit securus animo, IX, 5, 3. — cenans ligneo catillo, IV, 3, 5. — cenaturi apud inferos, III, 2, ext. 3.

Censere fana diruenda, I, 3, 3.

— censeri divitiis, VIII, 7, ext. 4. — censuit ipsum æternis vinculis puniendum, VI, 3, 3. — Phocionis mores decorandos, III, 8, ext. 2. — egregie, VII, 2, 6. — censetur te custode matronalis stola, VI, 1, 1. — eo justitia totius Græciæ, V, 3, ext. 3. — censentibus cunctis, III, 2, 17. — censi capite, II, 3, 1. — censos capite habere milites, VII, 6, 1.

Censor factus est, II, 9, 9. — creatus est, VI, 9, 10; IV, 1, 3. — legerat eos, VIII, 13, 4. — perfidiam notabat, II, 9, 8. — censoris opus impium retexit, I, 1, 20. — censorem atque consulem fecissent, II, 9, 6. — censores, II, 9, 1. — renuntiati sunt, IV, 2, 1. — ultro aditos hortati sunt publicani, V, 6, 8.

Censoria nota, II, 9, 9; II, 9, 7. — potestas, II, 9, 1. — censorius vir, VI, 1, 6. — censorium supercilium, II, 9, 1; II, 7, 5.

Censum recipere ab aliquo, IX, 7, 2. — fuisse invidiosum, II, 9, 4. — censu par unicuique pauperissimo, IV, 3, 6. — census querelis vacui, IV, 4, 11. — censibus edendi atque bibendi voluptas reperta est, IX, 1, 2.

Censura nimis aspere acta, VII, 2, 6. — nimis severe gesta, VI, 5, 3. — dstricta, II, 9, 6. — pacis magistra custosque, II, 9, 1. — ex foro in castra transcendit, II, 9, 8. — quasi privata est majestas, II, 10, 1. — censuræ consortem Mummium habere, VI, 4, 2. — gravitas, VI, 1, 5. — censuram damnationi subijcere, VI, 9, 10.

Centenarius boum grex, IV, 3, 4.

Centobrica urbs, V, 1, 5. — Centobricenses machinæ ictibus objecerant Rethogenis filios, V, 1, 5.

Centumvirale iudicium, IX, 15, 4.
 Centuriæ equitum, II, 9, 6. —
 centurias conscribere auspicato, I, 4, 1.
 Centuriavit se ipsam, III, 2, 8.
 Centuriata comitia, IV, 1, 1.
 Centurio primipili, IX, 3, 6. —
 libidinosus, VI, 1. — centurionum
 virtus, III, 8, 7.
 Centurionatus honor, III, 2, 23.
 Ceos insula, II, 6, 8.
 Cephalenia insula, I, 8, ext. 18.
 Cera exigua, II, 10, 1.
 Ceres, VIII, 15, ext. 1; I, 1, 1
 et 15; V, 8, 2.
 Milesia, I, 1, ext. 5. — Cererem
 vetustissimam placarent, I, 1, 1.
 Cereus funalis, III, 6, 4.
 Cerimonias solennes statasque,
 I, 1, 1.
 Cerites, I, 6, 5.
 Cernere fortunam ex alto, V, 1,
 4. — Scipionis statuam, III, 6, 2.
 — hæreditatem, V, 3, ext. 3. —
 cerno quem domui scelestum, II,
 6, 6. — cernit insignia in se trans-
 lata, IV, 1, 1. — eum in dilatando
 regno avidiorem, VII, 2, 6. — cer-
 nimus inopes dotum filias, IV, 4,
 11. — templum, I, 8, 3. — cer-
 nunt cædes conjugum suarum, IX,
 2, 4. — cernitur solum latius lau-
 de, III, 2, ext. 4.
 Certamen carinum, VIII, 7,
 ext. 13. — comitale, IV, 5, 3. —
 maritimum, IX, 2, ext. 1. — Olym-
 picum, VIII, 7, ext. 2. — Pharsali-
 cum, I, 8, 10. — ingredi, VIII, 15,
 ext. 4. — pugna, III, 2, 21. —
 insequens, II, 7, 10. — certaminis
 discrimen, III, 8, 2. — certamini se
 commissurus, I, 1, 2. — certamen
 cum rerum natura habuit, VIII, 7,
 ext. 12. — certamine quid utilius,
 II, 1, 10. — hostili cum aliquo con-
 gredi, V, 1, 3. — inito, V, 2, 4. —

certamina voluminum, non imagi-
 num, III, 7, 11.

Certare de laude, I, 5, 2.

Certatim æs contulit, V, 2, 3.

Certa est ratio propositi mei, VI,
 2, ext. 2. — argumenta, III, 4,
 ext. 1. — certæ imagines, I, 7, 1. —
 certum indolis experimentum, III,
 1, 1. — scio, II, 7, 6. — certo
 constat, IV, 8, 5. — certis et so-
 lidis bonis abundare, IV, 4, 1. —
 certior factus de hac re, VII, 3, 1;
 VI, 1, 9. — de fallacia illius, VII,
 2, 5. — ab aruspice, IV, 6, 1. —
 literis, III, 7, 9. — certiori te
 crede notitiæ, VI, 3, 10. — cer-
 tissima veræ virtutis effigies, III,
 2, 19.

Cervam albam trahebat, lib. I,
 2, 4.

Cervix demissa, IV, 7, 4. —
 cervicem gladio subtraxit, IX, 13,
 3. — cervice incisa, III, 2, ext.
 7. — cervices Athenarum liberæ,
 VIII, 9, ext. 2. — gladio subje-
 ctæ, IV, 7, ext. 1. — totius fori
 premere, VI, 2, 3. — celeri ictu
 abscindere, VI, 8, 3. — inciden-
 das præbuit ei, VI, 8, 3. — cer-
 vicibus imposito iugo, VI, 9, 2. —
 applicatus mucro, V, 1, 3.

Cessavit severitas senatus in eo,
 VI, 3, 3. — cessantis nunquam
 studii præmia, VIII, 7, 7. — ces-
 sante indulgentia, VII, 1, 1. —
 cessandum sibi nulla re existima-
 verunt, V, 6, 8. — cessato neu-
 tra in parte officio, V, 10, 3.

Chara proximis, IV, 5, 1. —
 charior ei erat fastigio proprio in-
 columitas gregarii militis, V, 1,
 ext. 1.

Chalcidicum fretum, I, 8, 10.

Chaldæi, I, 3, 2. — Chaldæos
 ex urbe abire jussit, I, 3, 2.

Charistia appellaverunt majores

- solenne convivium, II, 1, 8. —
 Charitas fraterna, II, 7, 5.
 Charundas Thurius, VI, 5, ext. 4.
 Choragia argentata, II, 4, 6.
 Chlamydata statua, III, 6, 2.
 Chrysippus, VIII, 7, ext. 5, et
 10 et 11.
 Cibaria elephantis dari vetuit,
 IX, 3, 7.
 Cibus coctus, II, 7, 2. — cibi
 capiendi causa recubuit, VIII, 7,
 ext. 5. — cibo comparato vixit,
 VII, 6, 3.
 Cicatrices adverso corpore ex-
 ceptas ostendere, VII, 7, 1. — ci-
 catricibus vacuo tergo, III, 2, 24.
 — vulnera obducta, VI, 2, 8.
 Cicereius scriba, III, 5, 2; IV,
 5, 3.
 Cicuta temperatum venenum, II,
 6, 7.
 Cimbrī, II, 6, 11; VI, 9, 14;
 V, 2, 8; V, 8, 4; V, 4, ext. 1.
 Cimbricus triumphus, IX, 12,
 4. — Cimbrica audacia, II, 6, 14.
 Cimon, V, 3, ext. 3; VI, 9,
 ext. 3; V, 4, ext. 1.
 Cincinnati rura, IV, 4, 7.
 Cingere caput oleæ ramulis, II,
 6, 5. — locum vallo aut fossa, II,
 7, 15. — castra vallo atque fossa,
 IX, 1, ext. 6. — latera odiis, III,
 7, 5. — cinxit cubicularem lectum
 lata fossa, IX, 13, ext. 4. — ca-
 stra vallo fossaque, II, 7, 2. —
 cingentibus latera fratribus, VIII,
 15, ext. 4. — cinctus ferro, III,
 3, 1. — Gabino ritu, I, 1, 11.
 — gladio, VI, 5, ext. 4. — cincta
 præsidio vita hominis, IV, 7, 1. —
 inexpugnabilibus muris urbs, IX,
 6, ext. 2. — cincti pellibus hostia-
 rum, II, 2, 9. — gladio comites,
 I, 7, ext. 4.
 Cinis immobilis, I, 8, ext. 18.
 — cinere complevit locum, IX,
 2, ext. 6. — capillos rutilarunt, II, 1,
 5. — cineres clari, II, 7, 15. —
 idem honoris possident, VIII, 15,
 ext. 3. — cinerum pace, V, 2, ext.
 1. — fratris quietos esse passus est,
 VII, 8, 4. — ei suos negavit, V,
 3, 2. — patris honorare, II, 4, 7.
 — cineribus Sertorii interempti
 fidem præstant, VII, 6, ext. 3.
 Cinna, I, 6, 10. — Cinnæ, VI,
 9, 6.
 Cinnanus exercitus, IV, 7, 5. —
 Cinnana proscriptio, V, 3, 3. —
 Cinnani Marianique mucrones,
 VIII, 9, 2.
 Cinninia urbs, VI, 4, ext. 1.
 Circa judicium ferrentur tabulæ,
 II, 10, 1.
 Circense spectaculum, II, 4, 4.
 — Circenses ludi, I, 7, 4; —
 proximi, I, 1, 16.
 Circuitus vorticis, III, 2, 1. —
 circuitu morbi consumptus est, I,
 8, ext. 16.
 Circulo excedere, VI, 4, 3.
 Circumdare aliquem gladiis mi-
 litum destitutus, V, 4, ext. 7. —
 circumdedit credulitatem nefariis
 vinculis, IX, 6, 1. — palmam, I,
 8, 2. — lævam manum parte togæ,
 III, 2, 17. — armis et igni gym-
 nasium, IX, 2, ext. 5. — circum-
 datus erat corpore, VIII, 7, ext.
 5. — flammis, I, 8, 12. — ho-
 stilibus pedibus, III, 2, 16. —
 circumdatum veste cadaver, VII,
 8, 5. — circumdati vallo et ag-
 gere, VII, 6, ext. 2. — circum-
 datis ignis nutrimentis, VI, 6,
 ext. 1.
 Circumferre oculos, VII, 2,
 ext. 2.
 Circumfusus rebus sermo, IV,
 1, 12.
 Circumire vigilas, VIII, 1,
 damn. 6.

Circumsedere Badiam, III, 7, 1. — Curiam, III, 8, 5. — **circumsedente** Falerios Camillo consule, VI, 5, 1. — **circumsedetur** oppidum, III, 2, 6.

Circumspicere salutis remedia, III, 8, ext. 6. — **vastas altitudines**, IX, 12, ext. 1. — **circumspectus et cumulatus honor**, II, 1, 9. — **circumspecta animi moderatio**, IV, 3, 4. — **circumspectissima sanctitate**, I, 1, 20.

Circumstantium nares, III, 3, ext. 1. — **liberorum numerus**, VII, 7, 5.

Circumveniri ab invisissimis, V, 2, ext. 2. — **circumventus insidiis**, III, 8, 8; I, 7, ext. 10; V, 1, ext. 6. — **a multitudine hostium**, I, 6, 9. — **fugitivorum multitudine**, II, 7, 9. — **circumventa temulentia**, II, 5, 4. — **circumventæ virtutis excusatio**, VII, 4, ext. 2.

Circus Flaminius, I, 7, 4.

Citari collegam jussit, II, 9, 6. **Pollie tribus primum nomen jussit**, VI, 3, 4. — **citatus Scantinius reus**, VI, 1, 7. — **citatis nominibus virorum**, IX, 2, 4. — **citandum necne sibi esset**, hæsitavit, II, 9, 6.

Citerior ætas, VIII, 7, ext. 10. **consulatus**, VIII, 15, 1. — **cura**, III, 8, ext. 1. — **citeriorem delicto præbuit ultionem**, VI, 3, 11.

Citra horam constitutam, V, 6, ext. 4.

Civicæ coronæ, III, 2, 24.

Civilis sanguis, II, 8, 7. — **civile bellum**, II, 8, 7; VII, 6, 4. — **civilium sacrorum secreta**, I, 2, 13.

Civis integer, VII, 7, 7. — **sanctus et egregius**, II, 10, 8. — **nobilissimus**, VIII, 14, 6. — **cives servati**, II, 8, 7.

Civitas Agrigentina, IV, 8, ext. 2. — **propugnatoribus spoliata**, VII, 4, 2. — **virtutis suæ oblita**, III, 2, 7. — **opulentissima**, VIII, 15, ext. 1. — **prudentissima**, VIII, 9, ext. 11. — **Spartana**, II, 6, 1. — **Syracusana**, V, 1, 4. — **Tarentina**, II, 2, 5. — **civitatis totius status**, II, 7, 15. — **jura**, III, 1, 2. — **more jurare**, II, 10, ext. 2. **trepidæ aures**, IX, 2, 1. — **parte lacrymante**, II, 8, 7. — **civitatem dare**, IX, 5, 1. — **mutare**, IX, 5, 1. — **sperare**, III, 1, 2. — **civitate donare aliquem**, VIII, 14, 3. — **donavit duas Camertium cohortes**, V, 2, 8. — **omni major suis temporibus honoribus et auctoritate**, IV, 3, 6. — **civitates illius provincie**, II, 10, 5. — **clæræ**, II, 7, 5.

Clades Cannensis, I, 1, 15; III, 7, 10; V, 6, 7; VI, 4, 1; VI, 6, ext. 2; VII, 6, 1. — **gravissima**, III, 4, 4. — **reipublicæ**, VIII, 6, 4. — **cladis acerbitas**, I, 7, ext. 4. — **conditio**, V, 3, 3. — **nuntius**, VII, 3, ext. 7. — **expers**, IX, 2, ext. 5. — **cladem alicui inferre**, IX, 2, ext. 5. — **clade erant afflictæ**, IV, 8, ext. 1. — **audita**, IV, 8, ext. 1. — **clades graves et erubescendæ**, IX, 1, ext. 2. — **evidentissimæ**, III, 2, ext. 9. — **aliquanto majores**, I, 6, 11.

Clamitans voce ingenti, I, 8, 6.

Clamor alacer, I, 6, 11. — **infestus**, VII, 3, ext. 6. — **pertinax**, III, 7, 8. — **ancillarum**, III, 2, 15. — **multitudinis imperitæ**, III, 8, 6.

Clandestinus adventus, V, 1, 1. — **clandestina fuga**, VI, 7, 3. — **clandestinæ insidiæ**, II, 5, 3; VIII, 15, 4. — **molitiones**, VI, 5, ext. 2.

Clarus juris civilis scientia, VI,

2, 12. — sapientia, IV, 3, 6; II, 10, ext. 2. — insigni pugna evasit, V, 1, 3. — clara voce nuntiant, II, 10, 2. — claræ civitates, II, 7, 5. — clarum lacrymis cognomen, V, 2, 7. — virtute Casilinum, VII, 6, 2. — clarum sonum edere, III, 2, ext. 6. — clari cineres, II, 7, 15. — claros illos fecerat, VI, 6, 2. — clarior quo esset gloria, I, 1, 14. — clariorem mortem reddidit, III, 3, ext. 4. — clarius quid, III, 4, ext. 5. — clarissimus ac disertissimus vir, IV, 7, ext. 2. — excelsus, III, 2, 14. — eloquentia, III, 7, 6. — clarissimum lumen gloriæ, III, 4, ext. 1. — monumentum, III, 7, ext. 6. — clarissimi auctores, II, 8, 5. — clarissimæ familiæ, III, 3, 2.

Claritas inclyta, I, prol. — auctoris, III, 8, ext. 6. — triumpho, VI, 9, 13. — claritate viri occæcatus, II, 10, 6. — pari conspicuus, VI, 2, 8.

Classica gloria, III, 2, 23.

Classis concitata fugæ, III, 2, 10. — insignis, II, 8, 2. — est oppressa, II, 8, 2. — Punica, II, 8, 2. — amissæ pœnas dare, VII, 3, ext. 7. — classem deleverant, III, 8, ext. 3. — dirigere, I, 5, 6. — reducere, III, 7, 10. — tempestate amisit, I, 4, 3. — pulcherrimam amisit, VIII, 1, abs. 4. — incendere, VI, 5, ext. 2. — classe perforata suo arbitrio perit, IX, 4, ext. 1. — Hispaniam petens, III, 2, 13. — aliquem privare, VII, 3, 4. — veheretur, I, 1, ext. 3. — classes et exercitus regere, VI, 9, 8. — classibus pollutis tetro facinore ipsum mare violaturi, IX, 2, ext. 1.

Clastidium, I, 1, 8.

Claudere locum, IX, 12, ext. 7; VIII, 10, 3. — Mundam armis, VII, 6, 5. — opera Oceani littoribus, III, 2, 23. — claudit januam omnibus virtutibus, VI, 3, 9. — clausit hoc stylo terminos vitæ suæ, VIII, 7, ext. 9. — clauserunt ora, VI, 2, 3. — claudi fine, IX, 12, 1. — clausa ambitioni domus, II, 10, 8. — clausam sibi domum reperit, VII, 7, 1. — clauso ore indicis, VI, 5, 5. — clausæ omnibus portæ, II, 6, 7. — clausi altitudinis sinu numeri, IV, 1, ext. 2. — obsidione Cassilinales, VII, 6, 2. — clausos in urbe obsides habere, IV, 3, 1. — clausis portis, II, 7, 7.

Claudia gens, V, 5, 3.

Claudia Virgo Vestalis, V, 4, 6.

Claudius Asellus, VI, 3, 8.

Claudius Centumalus, VIII, 2, 1.

Claudius Nero consul, II, 9, 6; IV, 1, 9; IV, 2, 2; VII, 2, 6.

Claudius prætor, VI, 6, 3.

Claudicatio dissimulata, VIII, 11, ext. 3.

Claudus descendit in aciem, III, 7, ext. 8. — claudum in lectica jacere, II, 8, 2.

Claustra convulsa, II, 8, 1; VI, 8, 6. — inexorabilia, IV, 8, ext. 2. — nequitiae perrupta et disjecta, VI, 9, 6. — obsessæ urbis, V, 4, ext. 7. — claustris carceris, convulsis raptus, IX, 7, 1.

Clausulam adjicere orationi, V, 10, 2.

Claves poposcit privatus, III, 7, 1.

Clavorum acumina, III, 7, 2. — clavos aureos crepidis subjectos habuit, IX, 1, ext. 4.

Cleanthes, VIII, 7, ext. 11.

Clearchus, Lacedæmoniorum dux, II, 7, ext. 2.

- Clementia deposita, II, 7, 11.
 — clementiam adulatus, III, 3, 1.
 Clementissima suffragia, VII, 3, ext. 6. — clementissima et humanissima senatus acta, V, 1, 1.
 Cleobis et Biton, V, 4, ext. 4.
 Cleon dux latronum maximus, IX, 12, ext. 1.
 Cleopatra, IX, 2, ext. 5.
 Clientelæ modicæ, II, 10, 8. — clientelæ plurimas fortissime regere, VIII, 13, 5.
 Clientis scelestæ fames, IX, 4, 3.
 Clivus ducit ad Janiculum, I, 1, 10. — clivum descendere incipientes, I, 1, 10. — clivo Ariciæ municipii ulteriore vectus equo, VIII, 2, 4.
 Clodia Aufilia, VIII, 13, 6.
 Clœlius, I, 7, 6.
 Clœlii fratres, VIII, 1, abs. 13.
 Cluvia Facula meretrix, V, 2, 1.
 Clypeus Minervæ, VIII, 14, 6.
 — clypeus salvus, III, 2, ext. 5.
 Clytus, IX, 5, ext. 1.
 Cnæus, X, fr.
 Cn. Apronius ædilis, VI, 6, 5.
 Cn. Asinius Dio, IX, 15, 5.
 Cn. Aurelius Scaurus, II, 3, 2.
 Cn. Bæbius tribunus plebis, VII, 2, 6.
 Cn. Calpurnius, I, 3, 2.
 Cn. Carbo, V, 3, 5; VI, 2, 8 et 10; VII, 6, 4; IX, 13, 2.
 Cn. Cornelius Scipio Asina, VI, 9, 11.
 Cn. Cornelius Scipio, Hispalli F., VI, 3, 3.
 Cn. Dolabella, VIII, 9, 2.
 Cn. Domitius Ahenobarbus, VI, 2, 8; I, 6, 5; IX, 6, 3; II, 9, 9; IX, 1, 4; VI, 5, 5.
 Cn. Flavius, II, 5, 2; IX, 3, 3.
 Cn. Fulvius Flaccus, II, 3, 3; II, 8, 3.
 Cn. Furius Brocchus, VI, 1, 13.
 Cn. Lentulus Marcellinus consul, VI, 2, 6.
 Cn. Lollius triumvir, VIII, 1, damn. 5.
 Cn. Mallius, II, 3, 2.
 Cn. Manlius consul, VI, 1, ext. 2.
 Cn. Orestes prætor Urbis, VII, 7, 6.
 Cn. et Q. Servilii Cæpiones, VIII, 5, 1.
 Cn. Piso, VI, 2, 4.
 Cn. Pompeius, Magni pater, VI, 9, 9.
 Cn. Pompeius, I, 6, 12; I, 8, 10; II, 4, 6; III, 2, 13 et 23; III, 8, 7; IV, 6, ext. 1; V, 1, 9; V, 7, ext. 2; VI, 2, 4 et 5; VIII, 15, 8; IX, 5, 3.
 Cn. Scipio, I, 6, 2; III, 5, 1; III, 7, 1; IV, 4, 10; IV, 5, 3.
 Cn. Sergius Silus, VI, 1, 8.
 Coarguere iniquitatem, VII, 8, 4.
 Cogere iudicium, IX, 12, 7; VIII, 3, 1. — tribunos, IV, 1, 4. — cogit violentia, III, 8, 6. — coegit Gracchum persolvere pœnas, III, 2, 17. — dolorem moderationi cedere, IV, 1, 15. — fessos cuncta conari, III, 2, 23. — coegerat armatus senatum, III, 8, 5. — cogente fortuna, IV, 7, 6. — cogor progredi ad memoriam, III, 3, 2. — cogitur senatus, VIII, 7, 2. — coguntur accommodare ministerium, II, 9, 4. — coactus expirare, V, 3, ext. 3. — testimonium dicere, II, 10, ext. 2. — in carcere mori, VI, 1, 10. — coacta per vim stuprum pati, VI, 1, 1. — eo loci consistere, III, 8, 6.
 Cogitare meliora de se, VI, 9, 1. — de Syllæ nece, III, 1, 2. — de obitu unici filii, V, 7, ext. 1. — de tropæis statuendis, III, 2, 8. — cogitabat jam de laqueo et

suspensio, VII, 3, ext. 5. — cogita tecum, VII, 2, ext. 2.

Cogitatio altioribus animis demissa est, VII, 3, ext. 3. — cogitationibus inhærens, VIII, 7, ext. 5.

Cognati et affines, II, 1, 8. — cognatorum et fratrum et affinium nota, II, 7, 7.

Cognitio tota oppressit eum suffragiis, VIII, 1, damn. 3. — cognitione suscepta, V, 8, 3.

Cognomen avitum, II, 7, 1. — lacrymis clarum, V, 2, 7. — servile, III, 4, 3. — invicti assecutus, IV, 3, ext. 4. — cognomina inclyta, VIII, 1, damn. 1. — fulgentissima, III, 5, 1.

Cognoscere consilium viri sui, III, 2, 15. — deceptum ab eodem dominum, II, 6, 7. — aliquid penitus, VIII, 7, ext. 10; VII, 2, ext. 5. — linguam græcam penitus, VIII, 7, 6. — quidquam ex aliquo, III, 3, 2. — virum Brutum, IV, 6, 5. — lecti frontem adornatam, II, 10, 3. — hostium vires animumque, IX, 3, 1. — summatis externa, VI, 3, ext. 1. — est operæ pretium, IV, 7, 1. — cognoscit ipsa æquitas hac de re, VII, 7, 4. — ex gubernatore, II, 4, 5. — cognovit a juvene, III, 2, 21. — de re, III, 7, 6. — certo cum eventu, I, 7, ext. 7. — observationes innumerabilium sæculorum, VIII, 7, ext. 2. — se proscriptum, IX, 11, 6. — eam capite aperto foris versatam, VI, 3, 10. — cognovisset ex Favonio, II, 10, 8. — cognosci hinc potest, II, 2, 2. — utilia opera, IV, 6, 1. — cognoscuntur amici in rebus adversis, IV, 7, 1. — cognoscetur duobus factis, III, 2, 21. — cognita a Furio, IV, 7, 6. — cognita

est in animis plebis universæ continentia, IV, 3, 14. — cognito silentio patris simul ac facto, VII, 4, 2. — cognitu jucundius, V, 7, ext. 1.

Cohærens familiæ, II, 7, 5. — corporis atque animi societas dirimitur, IX, 12, ext. 1.

Cohibere fletum, V, 1, 4. — linguam suam, VII, 2, ext. 6. — cohibuit et animum et vocem ab ira, V, 1, ext. 2.

Cohorrui corpus, V, 7, ext. 2.

Cohors legionis, II, 7, 5. — cohortis præfectus, III, 2, 20. — cohortes Camertium duæ, V, 2, 8. — quinque a se collocatas, II, 7, 10. — cohortibus redeuntibus e præsidio, I, 5, 1.

Cohortatus est suos ad prælium, III, 2, ext. 3. — cohortata suos ad concordiam, II, 6, 8.

Coinquinare se stupri crimine, VI, 1, 6. — coinquinari maximo scelere, IX, 7, mil. Rom. 3.

Colapho percussit Sullæ filium, III, 1, 3.

Colere aliquem familiariter, IV, 7, 4. — ultima benevolentia tertium sodalitiis gradum, IV, 7, ext. 1. — colis ossa Oedipodis honore aræ decorata, V, 3, ext. 3. — colebant Febrem templis, II, 5, 6. — coluerunt sacra, I, 1, 10. — colendum locari jussit agrum, IV, 4, 6. — colenda exquisitis sacrificiis, II, 1, 6. — cultus est homo in deæ religione, VIII, 15, ext. 1. — cultum erat simulacrum, I, 8, 3. — cultos agros habere, V, 4, ext. 5.

Collabi in cineres, V, 3, 2. — solet dominium rerum, IV, 4, 1. — collabitur inferior pars corporis tecta, IV, 5, 6. — eorum dignitas, II, 2, 8. — collapsus vi-

gore spiritus et corporis viribus, V, 5, 3. — collapsa in se ipsa est Carbonis ira, VI, 2, 10. — collapsum triclinium, I, 8, ext. 7. — collapsæ umbræ, V, 1, ext. 6.

Collega in consulatu, V, 10, 3. — collegam dare aliquem, III, 4, 4. — citari jussit, II, 9, 6. — in prætura habere, IV, 3, ext. 1. collega cum copiis extincto, II, 8, 7. — collegas omnes suos vivos cremavit, VI, 3, 2.

Collegium augurum, I, 1, 3; VIII, 2, 1. — consulatus, I, 6, 9. — collegii Saliorum magister, I, 1, 9.

Colligatio operis tota solvitur, VIII, 14, 6.

Colligere se, IX, 12, ext. 1. — honores omnis generis conquisitos, IV, 6, ext. 1. — reliquias exercituum, II, 7, 15. — strigmenta, IX, 4, ext. 2. — colligitur opinione divinitas, I prol. — collecta sua cura, V, 2, 6. — a pastoralibus casis mancipia, VII, 6, 1. — collectorum liber, IV, 4, 1. — colligenda undique erat tanta vis, tanta copia literarum, VIII, 7, ext. 3.

Collis appellatur Sacer, VIII, 9, 1. — collem in Quirinalem pervenit, I, 1, 11. — colles Heliconii, I, 6, ext. 3.

Collocare filiam pauperi, VII, 2, ext. 9. — effigies pulvinaribus sacris, II, 10, ext. 1. — collocare amicitiam in felicitatis domicilio, IV, 7, 7. — collocat statuas, VIII, 15, ext. 2. — collocabat in tigno benigne cibo et potione exceptos, IX, 2, ext. 6. — collocavit Vulcani conjugem Praxiteles in marmore, VIII, 11, ext. 4. — eum in lectulo, IX, 14, ext. 1. — præsidium in tecto, II, 10, 2. — collocaverat eos in insidiis, VII, 4,

ext. 2. — collocari voluit effigiem Ennii poetæ in monumentis Corneliæ gentis, VIII, 14, 1. — collocatus in crepidine, IV, 3, ext. 4. — in amplissimo dignitatis gradu, V, 3, 1. — tantum non manibus tribunorum pro rostris, III, 8, 3. — collocatum infra se intueri, V, 7, ext. 2. — oculis indicium est, IX, 8, ext. 1. — collocatas a se quinque cohortes, II, 7, 10. — collocandus non nisi in parte exemplorum, V, 2, ext. 1. — collocando filiam viro modicæ fortunæ, I, 7, ext. 5. — collocandos in templo Junonis curavit, I, 1, ext. 2.

Colloqui cum amicis, VI, 4, 3. Colloquii simulatio, IX, 6, 3. Coloneo Œdipode scripto, VIII, 7, ext. 12.

Colorare libidinosam liberalitatem debiti nomine, VIII, 2, 2.

Coloris varii veste uti, IX, 1, 3. — colores majestatis excellentissimi, VIII, 11, ext. 5. — coloribus omnibus imbuta spongia, VIII, 11, ext. 7.

Column græcæ doctrinæ clarissimum, VI, 4, ext. 2. — fastorum, IV, 4, 1. — palatii, VI, 1, 1. — fecit ortum e casa, II, 8, 1.

Columnæ Hymettis, IX, 1, 4. Coma, frater Cleonis, IX, 12, ext. 1.

Comburebatur corpus, I, 8, 9. Comestis omnibus ficis, IX, 12, ext. 6.

Comes fugæ, I, 8, ext. 13; IV, 7, 3. — voluntarius, VI, 8, 7. — pietas ei aderat, V, 4, 6. — fidus expeditionis, IV, 3, 2. — fraternæ neci non defuit, V, 5, 4. — comitem habuit senatum, III, 7, 1. — comites aptiores liberalitati dare, V, 1, 1. — strenui, IV, 7, 2. — comitibus uti, I, 7, ext. 4.

Comica lenitas patrum, V, 8, 1.
 Cominius trib. pl., VI, 1, 11.
 Cominus dstricti mucrones, V,
 1, ext. 6. — pugnare, VIII, 15, 5.

Comitari prosperum vitæ cur-
 sum, IV, 7, 1. — comitari teme-
 ritatem, III, 8, 3. — comitatus
 abunde sine usu familiæ, IV, 3, 6.

Comitia centuriata, IV, 1, 1. —
 consularia, III, 8, 3. — ædilitia,
 IV, 6, 4. — prætoria, VII, 5, 1;
 IV, 1, 14; IV, 5, 3. — quæsturæ,
 VI, 9, 6. — quæstoria, IX, 11, 6;
 VIII, 15, 4. — comitorum dies
 posterus, IX, 3, 2. — crimen maxi-
 mum referre, VII, 5, 6. — eventus
 parum prosperos sustinere, VII,
 5, 1. — comitiis consularibus, I,
 1, 3. — abire, IV, 5, 4.

Comitiale certamen, IV, 5, 3.

Commaculare se æterna infamia,
 IX, 11, 1.

Commanducata lingua, III, 3,
 ext. 4.

Commeatus penuria, VII, 6, 6.
 — commeatum benignissime præ-
 stare, V, 1, ext. 5. — commeatus
 præstare, VII, 3, ext. 9. — pen-
 tentibus dedit, IX, 3, 7.

Commemorare acta urbis, II,
 9, 4. — contrarios diris vitiis mo-
 res, IV, 3, 1. — exempla ad tes-
 tes pertinentia, VIII, 5, 1. —
 industriæ vires, VIII, 7, 1. —
 commemoravi notum suis tempo-
 ribus iudicium, VIII, 2, 2. —
 commemoravimus nostra attentò
 studio, VI, 9, ext. 1. — comme-
 morata laus, IV, 8, 5. — comme-
 morato ejus nomine, VIII, 7, ext.
 1. — commemoratis patribus, V,
 10, 1. — commemoranda ornamenta
 sua nobis tradunt Scipiones, VIII,
 15, 4.

Commemoratio exempla finierit,
 III, 2, 24. — commemorationem

laudis invidere, IV, 3, ext. 1.
 Commendabiles cantu aviculæ,
 IX, 1, 2.

Commendare se posteritati, V,
 1, ext. 2. — facto moderationem
 suam, VIII, 12, 1. — commen-
 davit non ludicra ars Roscium, sed
 Roscius ludicram artem, VIII, 7,
 7. — commendandum est aliquid,
 I, 1, 1.

Commendatiorem aliquem fa-
 cere, III, 8, ext. 1.

Commendatio familiarum, III,
 3, 2. — laudis, IV, 8, 5. — libe-
 ralitatis, V, 1, 1. — literarum, IV,
 1, ext. 3. — commendatione parta
 labore, VIII, 7, ext. 15.

Commentarios sacerdotum præ-
 teriti ævis scrutatus, VIII, 7, ext. 2.

Commercium libidinis cum ea
 habuerat, VIII, 2, 2. — stupri
 cum eo habuit, VI, 1, 10. — dandi
 et accipiendi beneficii, V, 3, ext. 3.

Commilitium instantis belli ex-
 primere, IX, 3, ext. 3.

Comminationibus Hannibalis ir-
 ritatus, III, 8, 2.

Comminuere alicujus spem, I,
 5, 6. — comminuit interitus ani-
 mum, II, 10, 6. — quidquid mon-
 stri fuit, V, 3, ext. 3.

Committere prælium, I, 4, 3;
 VII, 2, 5; I, 2, 3; III, 4, 4. —
 ferrum manibus, IX, 13, ext. 4.
 — sepulturam viri alicui, V, 1,
 11. — sua latera alicui, IX, 13,
 ext. 4. — se lecto, IX, 13, ext. 3.
 — se fidei alicujus, VI, 5, 1. —
 idem, II, 7, 11. — se Ditis patris
 regnis, IV, 7, 4. — commiserant
 male, II, 7, ext. 1. — commissu-
 rus se certamini, I, 1, 2. — com-
 mitti prælium oportet, VI, 4, 5.
 — committitur violentiæ Martis,
 VII, 2, 2. — mittebantur arma,
 II, 3, 1. — commissa infelicitè pu-

gna, II, 9, 8. — commissa fidei prædia reddere, IV, 2, 7. — commissum custodiæ, I, 1, 13. — commissum fuerat tam multorum auribus, II, 2, 1. — stuprum in novercam, V, 9, 1. — male prælium, III, 2, 9. — committendi prælii auctor ei est, III, 7, ext. 6.

Commoda plebis acerrime impugnare, IX, 3, 5. — commodorum spem augere, VIII, 2, 1.

Commodatus equi usus fuerat illi, VIII, 2, 4.

Commori cum aliquo, VI, 8, 2.

Commotus atrocitate rei, III, 1, 2. — auctoritate Tulli, VII, 3, ext. 10. — non ipsa culpa, VI, 3, 11. — dicti admiratione, III, 7, 8. — commota alterius injuriis, VII, 8, 2. — dolore liberorum necatorum, VIII, 1, amb. 1. — commoti deformitate cultus, II, 6, 13. — novitate rei, III, 2, 7.

Communicare concordiam cum Graccho, IV, 2, 3.

Communio civitatis, VII, 3, ext. 9. — nominis, II, 7, 5. — alendæ scholæ, I, 8, ext. 17.

Communis stirps, II, 9, 6. — communes flammæ, V, 5, 4. — communia studia, III, 7, 11.

Commutata cum eo veste, VI, 8, 6; IV, 6, ext. 3.

Comœdia vetus, VIII, 9, ext. 2.

Compares erant lineamentis oris, IX, 14, ext. 2.

Comparare augurem, III, 8, 5. — muros patriæ mulieribus, III, 7, ext. 8. — exercitus, III, 8, 2. — quatuor et viginti millia servorum, VII, 6, 1. — opes suas Fabianis rei familiaris angustiis, IV, 8, 2. — servos plures spoliis, IV, 3, 13. — suas victorias ejus victoriæ, III, 6, 6. — comparat Anacharsis leges araneorum telis, VII,

2, ext. 14. — comparabat exercitum pugnx, I, 7, ext. 8. — comparavit convivium tribunis plebis, IX, 1, 8. — argentea vasa ad usum culinæ, IX, 1, ext. 4. — compara oculis instrumenta decoris, VI, 3, 10. — comparasset decem pondo vasa argentea, II, 9, 4. — comparari bellum, II, 2, 1. — comparatum sic est natura, III, 8, 1. — comparato cibo vixit, VII, 6, 3.

Comparatio attentior, VI, 9, 6. — studiorum, III, 7, 11. — divitiarum anxia, IV, 4, 5. — comparisonem fieri inter patrem et filium non est, I, 7, 2.

Compedes Neptuno minitans, III, 2, ext. 3.

Compellare aliquem de stupro, VI, 1, 12.

Compellere coss. in concionem productos, III, 7, 3. — aliquem pecunia ad amorem sui, VII, 2, ext. 10. — ad voluntariam mortem, IX, 2, ext. 2. — compulsi in cædem suam, V, 6, ext. 1. — vi in ædes privatas, IX, 7, 3. — compulerunt eos ad pactionem omitteudæ obsidionis, VII, 4, 3. — compelli obsidione ad ultimam usque penuriam, VII, 6, ext. 1. — tristi judiciorum exitu, II, 9, 6. — intra mœnia urbis suæ, VI, 6, ext. 1. — nullius aut gratia, aut auctoritate, VI, 2, 12. — animi æstu, VI, 8, 4. — compulsus minis ac terrore tribunus, V, 4, 3. — invidia et obrectatione, V, 3, 2. — precibus, I, 7, ext. 10. — non est concionis fragore, III, 8, ext. 3. — ut in curiam veniret, IX, 5, 1. — irritamento nimix similitudinis, VIII, 11, ext. 4. — in angustias pugnandi, VII, 2, 2. — compulso in locum cum mirillone, I, 7, 8. — compulsi De-

lum, I, 1, ext. 6. — in possessiones, IV, 8, ext. 2. — bello intra mœnia, I, 6, 3. — ad deditionem.

Compendiaria et expedita via, VII, 2, ext. 1.

Compensare decem arbuscularum umbram tricies sestertium summa, IX, 1, 4. — compensat ira tarditatem supplicii gravitate, I, 1, ext. 3.

Comperire acta de dictatura, IV, 1, 2. — comperit eum occisum, VIII, 1, amb. 2. — insidias sibi necti, V, 9, 4. — eum ex vulnere recreatum, IX, 11, 2. — aliquid ex animi sententia, III, 2, ext. 5.

Compescere imperia, II, 2, 7. — compescuit Mithridatem, VI, 9, 6. — privatæ actionis calumniam, VIII, 2, 2.

Competitoris suffragatorem agere, IV, 5, 3. — competitores maxime mercedis, VII, 3, ext. 2.

Complecti beatæ vitæ finem, VII, 1, 2. — excellentissima quæque, IX, 3, ext. 1. — totius mundi ambitum, III, 4, ext. 1. — genua, V, 3, ext. 3. — parentes, V, 5, 3. — mente aliquid, III, 8, 1. — aliquid verbis, V, 6, 1. — complector vos memoria, II, 7, 6. — complectebatur multos versus uno impetu spiritus, VIII, 7, ext. 1. — complectar vos memoria, V, 4, ext. 3. — complexus jura, III, 4, 5. — est Neptuni imaginem excellentissimis majestatis coloribus, VIII, 11, ext. 5. — totum terrarum orbem aut victoriis, aut spe, IV, 7, ext. 2. — solidum opus doctrinæ, IV, 1, ext. 1. — Numidæ cervicem, III, 2, 11. — signum, I, 2, 3. — versibus, quanta Solon flagraverit industria, VIII, 7, ext. 14. — complexa luxuria illecebris suis Annibalem, IX, 1, ext. 1.

Complexus ultimus, VII, 8, 9. — libidinosus, VIII, 11, ext. 4. — dextræ, V, 2, ext. 4.

Complere trecentorum equitum numerum ex peditibus, VII, 3, 3. — cælum clamoris alacritate, IV, 8, 5. — complevit cinere locum, IX, 2, ext. 6. — centesimum annum, VIII, 13, 1. — completur hiatus ea re, V, 6, 2.

Complorata et perdita defensio, VIII, 1, abs. 10.

Complorationi permista fuit gratulatio, I, 8, ext. 11.

Componere fabulas, III, 7, ext. 1. — formulam, VI, 2, 12. — volumen, VIII, 13, ext. 7. — composuit decretum, IV, 1, 8. — nobilissimum librum, VIII, 7, ext. 9. — composita ab eo defensio, VI, 4, ext. 2. — compositum ex amicis quemdam et formatum Carthaginem misit, VII, 3, ext. 7. — irato deorum numine supplicium, IX, 13, ext. 3. — compositæ et fictæ blanditiæ, VII, 4, 2. — leges, I, 2, ext. 3. — composita carmina, II, 4, 4.

Compos mentis, I prol. — rei petitæ, II, 8, 4. — voti, II, 5, 1. — furoris, IX, 11, ext. 4. — compotem se voti fecit, V, 3, 2. — petitæ sapientiæ vocem, VIII, 7, ext. 6. — compotes exoptatæ rei, I, 8, 2. — victoriarum, I, 1, 1.

Comprehendere dexteram, I, 7, 5. — incrementum ac tutelam sui, VII, 2, ext. 1. — comprehendit vehicula, VII, 3, 9. — plaustrum, I, 7, ext. 10. — memoria civium nomina, VIII, 7, ext. 15. — pertinax memoria graviter dicta ab his, VI, 4, 1. — comprehendit historiis eum suis, VIII, 14, ext. 5. — comprehendit græcæ linguæ notitiam animo, VIII, 7, 6. — comprehenderat equum modo non vi-

vum labore industriæ suæ pictor, VIII, 11, ext. 7. — comprehendam te maligna relatione, III, 8, 6. — comprehenderit quis omnis ævi gesta, I prol. — comprehensus a Furio, IX, 13, 3. — omni modo cruciatur, III, 3, ext. 7. — faucibus, III, 2, 19. — comprehensum forma ea credit, III, 7, ext. 3. — comprehensa carmine opera, II, 1, 10. — comprehensis et interfectis son-
tibus, VII, 2, ext. 15.

Compressit manus arbor, IX, 12, ext. 9. — et constrictus fati necessitate, II, 10, 6. — interrogatione, IV, 7, 1. — compresso spiritu, IX, 12, ext. 1. — a se in Lucanis Annibale, VII, 4, 4. — compressi suppliciiis, II, 7, 15. — severitate, II, 7, 10.

Comprobare defensionem, III, 7, 1. — professionis actum, III, 3, ext. 4. — factum alicujus, VII, 7, 7. — victum alicujus, III, 6, 1. — comprobavit verba mortalium, I, 8, 2. — verecundiam urbis alienæ plausu maximo, IV, 5, ext. 2. — id iudicium animi, IV, 2, 1. — comprobato exitu terminatur, II, 6, 7.

Compunctus notis threiciis, IX, 13, ext. 3.

Conari quid temere, I, 6, 9. — cuncta fessos coegit, III, 2, 23.

Conatus anceps, IX, 8, 2. — furiosus, IV, 7, 2. — Pænorum, V, 1, ext. 6. — nefarii, V, 3, 2. — funesti, III, 8, 4. — posteriores, VIII, 11, ext. 5.

Concedere pœnam potestati, II, 7, 8. — præturam memoriæ, IV, 5, 3. — concessit unius iudicio exploratam suam sententiam, VIII, 1, abs. 9. — concessa venia, V, 9, 1. — concedendum ejus sinceritati, II, 10, ext. 2.

Concentus pueri et tibicinis, II, 4, 4. — tibiz, II, 6, 2.

Conchulas et calculos lectitare, VIII, 8, 1.

Conchyliorum usu recentiore frui, IX, 1, 1.

Concidit ante ipsam aram, V, 6, ext. 3. — in ipso ignominiz aditu, IX, 12, 6. — exanimis, IV, 6, 4. — populi iudicio, VIII, 1, damu. 6; I, 4, 3. — concidendum est sequenti speciosa fortuna, VII, 6, 1.

Conciliare dono gratiam, IV, 8, 1. — conciliabant hæc imperia, IV, 4, 9. — conciliavit uxorem pudicitia et fecunditate conspicuam, VII, 1, 1. — maximum ei sociorum amorem, VIII, 7, 6.

Concilio Deorum adjecerunt, I, 6, 13.

Concinniorem formam efficere, II, 1, 5.

Concio barbara, VII, 3, 6. — destituta, V, 4, 5. — mota iustitia, VI, 5, 2. — tribunicio favore instincta, VI, 2, 3. — militum, VIII, 14, 3. — concionis fragor, III, 8, ext. 3. — concioni interesse, VIII, 9, ext. 2. — concione habita, V, 3, 2. — mitigata eo facto, VIII, 1, abs. 2. — indicta, VI, 5, ext. 4. — conciones erant salubriores, VIII, 9, ext. 1. — concionum concitatarum fremitus, VIII, 7, ext. 1.

Concionantis ex capite flamma eluxit, I, 6, 2. — concionantem interfari, IX, 5, 2. — audiit Pisi-stratum, VIII, 9, ext. 2. — concionatus est apud populum, VIII, 10, 1. — oratione nulla ex parte infractiore, V, 10, ext. 1.

Concipere mente, I, 4, 1. — ex aliquo, V, 9, 4. — quid iræ, VII, 2, 5. — conceptus utero, I, 7, ext. 7; IV, 6, 4. — in utero matris, X,

fr. — conceptum numen, I, 8, 10.
— concepta verba, IV, 1, 10.

Concitat^{us} equus, I, 8, 8. —
vanis imaginibus, IX, 9, 1. — con-
citata fugæ classis, III, 2, 10. —
multitudo, IX, 7, 2. — mens in
modum subitæ tempestatis, V, 3,
3. — magno scelere severitas, VI,
3, 9. — concitato populo se oppo-
nere, III, 2, 18. — concitata te-
mulentia, V, 1, ext. 2. — conciti-
atum agmen, IV, 7, 2. — ingenium,
VII, 2, ext. 7. — concitato impetu,
I, 7, ext. 1. — fertur impetu, V, 4,
ext. 6. — equo, VII, 4, 1. — equo,
V, 6, 5. — concitati mentis im-
pulsu, III, 3, ext. 2. — concitatos
plus justo modos revocare, VIII,
10, 1. — concitatarum concionum
fremitus, VIII, 7, ext. 1. — con-
citiator aliquanto affectus, IV, 6,
1. — concitatoris benevolentia esse
erga aliquem, V, 7, 3.

Concitat^{io} animi nimia Syllæ,
IX, 3, 8.

Concordes revertebantur, II,
1, 6.

Concordia Cæsaris et Pompeii,
IV, 6, 4. — inest imperio, VII, 2,
6. — concordia sinu genitam put-
tat, I, 8, ext. 17.

Concubia nocte, II, 4, 5; I, 5,
4; I, 7, 7.

Concubitus licens, VII, 3, 10.
— nefarius, I, 8, ext. 3. — et amor
senæ vaccæ, VIII, 11, ext. 4. —
concubitus virilis expertes, VI, 1,
ext. 3.

Concupiscere aliquid inutiliter,
VII, 2, ext. 18. — concupiscis ho-
nores, VII, 2, ext. 1. — concu-
piscit qui nihil habet omnia, IV,
4, 1. — concupita dominatio, VI,
3, 1.

Concurrere inter se viribus ma-
gnis, I, 8, 1. — concurrat in acie

equo, V, 6, 1. — concurrerunt
exercitus inter se, I, 7, 1. — con-
currentes exercitus, III, 1, 1. —
concurrat in muros, I, 6, 12.

Concursus exercituum, V, 1, 3.
— concursu populi maximo egit
causam suam, VIII, 3, 1.

Concussus et labens civitatis sta-
tus, IV, 1, ext. 4. — concusso tu-
ribulo, III, 3, ext. 1. — concussæ
hominum mentes, IX, 8, 1.

Condere urbem, II, 2, 9. —
Albam, I, 8, 7. — lustram, IV,
1, 10; III, 4, 3. — condidit ur-
bem, V, 8, 1. — condita a filio
Martis Urbs, VI, 5, 1. — condi-
tam stylo seriem, I prol.

Conditor urbis, III, 2, 1.

Conditio abjecta atque contem-
pta, VI, 9, 1. — dura atque aspera,
IV, 7, 1. — humana, VIII, 13, 1;
III, 4, ext. 1. — cladis, V, 3, 3.
— exilii, IV, 1, ext. 3. — campi
representata, VII, 5, 1. — cultus
deorum, I prol. — fœderis, V, 2,
8. — fori detestanda, IX, 7, mil.
Rom. 1. — mortuorum, II, 7, 15.
— naturæ, VIII, 3, 1. — privati
affectus, III, 8, ext. 4. — pugnae,
VI, 3, 6. — terræ, III, 3, ext. 4.
— anget magis, quam extenuat eo-
rum laudem, V, 2, 10. — est con-
firmata, I, 5, 1. — conditionis
habitus, II, 6, 12. — cujus esset
cederet, III, 2, ext. 9. — eventus,
III, 4, 2. — conditionem sprevit,
II, 7, 15. — fori ac lupanaris se-
parandam existimavit, VII, 7, 7.
— rapere, VII, 3, 3. — conditione
vitæ uti, III, 8, 7. — bona uti,
VIII, 1, abs. 10.

Conducitur ei domus Romæ
quam optima, V, 1, 1.

Conductores sacræ aræ, VIII,
12, ext. 1.

Conferre omne studium ad cu-

riusorem sui cultum, IX, 1, 3. — cum aliquo sermonem, VIII, 12, ext. 1. — se in Capitolium, III, 2, 7. — se in hospitium alicujus, V, 1, 1. — inter se sermonem, VIII, 7, ext. 14. — sua mala in unum locum, VII, 2, ext. 2. — conferebant se in fanum, II, 6, 15. — contulit se ad hospitem, I, 7, ext. 10. — se subito ad Gabinos, VII, 4, 2. — æs certatim, V, 2, 3. — contulerunt pueri insignia ingenuitatis, V, 6, 8. — se Tibur, II, 5, 4. — conferens omnia temporum momenta ad percipiendam et exercendam doctrinam, VIII, 7, ext. 4. — conferri in forum, VI, 6, ext. 1. — conferuntur utraque tempora in unum, VIII, 13, 3. — collatis copiis, I, 8, 6. — in capita sextantibus, IV, 4, 2.

Confessio accepti beneficii, V, 2, 5. — veritatis, V, 1, ext. 3. — in-temperantiæ, VIII, 1, abs. 12. — superba, IX, 5, 4.

Conficere bestiam, VI, 3, 5. — bellum difficile, V, 7, 1. — confecit animum dolore, I, 7, ext. 4. — bellum, I, 3, 1. — bella civilia plurima, II, 8, 7. — confectus senio, V, 1, ext. 1. — vulneribus, I, 7, 2; IV, 7, 2. — confecta senio manus, VII, 3, 6. — confectum ultima senectute corpus, III, 2, 18. — confecto bello, V, 6, 8; V, 1, 1.

Confixit jaculis patrum, IX, 2, ext. 7. — confixæ sagittis capreæ, I, 8, ext. 18.

Confirmare tranquillitatem sæculi, VIII, 13, 1. — jactum vocis leto, I, 5, 9. — animos, III, 2, 8. — confirmat totum in solido virtutis munimento, III, 3, ext. 1. — confirmatur industria duramento sui, VIII, 7, 1. — confirmatus

animis pariter atque armis, IV, 1, ext. 4. — confirmata est auctoritas, VIII, 5, 6. — est conditio, I, 5, 1.

Constitear oportet, IV, 4, 3.

Conflagravit cum tota domo, IX, 12, 1.

Conflare : conflata sunt aurea atque argentea templorum ornamenta, VII, 6, 4.

Conflictari casu, I, 7, 5.

Confligere cum aliquo, VII, 3, ext. 7; I, 6, 6. — acie universa cum Romanis, VII, 3, 6. — hostes cernunt, VII, 4, 1. — conflixerat separatim cum Annibale, V, 2, 4. — configi cum hoste aliter debere negat, VII, 2, 2.

Confluit sanguis in ortum principis, II, 9, 6. — confluerant ad videndum Africanum, II, 10, 2.

Confodit Crassi latus sica, III, 2, 12. — illum pugione, IX, 11, 4. — confodi manu, I, 7, 8. — confossa erat ejus causa criminibus, VIII, 1, abs. 11.

Confringere auctoritatem, I, 6, 12. — singulas corporis partes, IX, 2, 1. — confregit rempubl., IV, 5, 2. — confringerentur gravissima jactura vires, VII, 2, ext. 17. — contracta et contusa armis respubl., V, 3, 2.

Confugere ad iusjurandum, IV, 1, ext. 2. — ad alicujus dexteram, IX, 6, 3. — ad Xerxem, VIII, 7, ext. 15. — confugit Athenas, I, 7, 7. — ad clientem suum, IX, 11, 6. — ad auxilium dextræ Petronii, IV, 7, 5. — ad auxilium servorum, pileo sublato, VIII, 6, 2. — ad Apollinis Delphici oraculum, V, 6, ext. 1. — confugiendi in urbem occasio, II, 7, 8.

Confundere naturæ ordinem, V, 9, 2. — viri sanguinem clientelamque comitali certamine, IV, 5, 3.

— confundis testamenti ordinem, VII, 7, 4. — confudit oris decorem vulneribus, IV, 5, ext. 1. — Cannensis clades urbem, VII, 6, 1. — sanguine suo artis suæ lineamenta, VIII, 7, ext. 7. — confundi nomine aliquo, IV, 7, ext. 2. — confusus est cruor, III, 2, ext. 1. — prædicto, II, 4, 5. — vehementius hoc nomine, VI, 8, 1. — confusa vox, IV, 1, 12.

Confusio maxima, III, 8, 6. — publica, IV, 8, 3. — confusionem in vultu gerere, III, 1, ext. 1.

Congeries insidiosa, IX, 2, ext. 6. — hostilium cadaverum, VII, 6, 5.

Congerere perpetua bona, VII, 1, 1. — congesserunt puero in os grana tritici, I, 6, ext. 2. — congerebantur undique tela, III, 2, 1. — congesta hæc sunt in Cn. Pompeium, VIII, 15, 8.

Congratulatio victoriæ, IX, 3, 5.

Congredi hostili certamine cum aliquo, V, 1, 3. — congressus in acie, III, 2, 4.

Congressus et conspectus tanti viri, II, 10, 2. — nocturnos, I, 2, 1.

Congruerunt somnio exta, I, 7, 3. — congruens proposito vox esset audita, I, 5, 4.

Conjicere duces hostium in carcerem, IV, 1, 8. — conjectus in carcerem, IV, 7, 3; I, 8, 1. — conjectis in sortem omnibus tribubus, VI, 3, 4.

Conjugalis fides, II, 1, 4. — conjugalia sacra, II, 9, 2.

Conjugium intercesserat, VII, 7, 4. — virtute par, felicitate dissimile, 6, 2, ext. 3. — impudicæ expetere, VIII, 2, 3. — conjugia honesta juncturæ, II, 6, 15. — aliquando illustrant domos, VII, 2,

ext. 1. — splendida, VII, 2, ext. 1.

Conjuncti communionem patrimonii possidendi, I, 8, ext. 17. — sibi sanguine, VII, 7, 2.

Conjuratio oppresserat septem magos cum eo, IX, 2, ext. 6.

Conjux : conjugem repudii nota affecit, VI, 3, 12.

Connexi oleæ ramuli, II, 6, 5. — connexum in se ipsum virtutis stabilimentum, II, 2, 5.

Connisus est ad revocandam militiæ disciplinam, II, 7, 2. — con-nisi pari virtutis impetu, IV, 2, 2.

Conquisiti omnis generis honores, IV, 6, ext. 1. — per nomenclatorem cives, IX, 2, 1. — conquisitos maxima cura Camarinos redemit, VI, 5, 1.

Consanguineus cruor, VIII, 1, abs. 1.

Conscendere currus, IX, 1, ext. 7. — tribunal, VII, 5, ext. 2. — navem, I, 6, 7. — naviculam, I, 5, 5. — conscendit equum, III, 2, 2; V, 6, 2. — naviculam, IX, 8, 2. — rogam, II, 6, 14. — Rostra, III, 7, 1; II, 9, 5. — mœnia ejus, III, 2, 6. — ad consulatum, III, 4, 4. — in Menianum, IX, 12, 7. — vallum, I, 8, 6. — cælum, I, 7, ext. 6.

Conscientia laudabilis, IV, 7, 3. — novitatis, II, 3, 1. — certæ sinceritatis, VIII, 1, abs. 5. — ei dedit fiduciam, III, 7, 1.

Conscissa scapha, I, 8, 9.

Conscius hujus dicti, IX, 5, 3. — consciam hujus consilii mei interiori tunicam sentio, VII, 4, 5. — conscii tyrannicidii, III, 3, ext. 5. — consociorum indicandorum gratia, III, 3, ext. 3.

Conscribere centurias auspiciato, I, 4, 1. — conscripsit se ipse exercitus, V, 2, 2. — conscribuntur

addictorum etiam, et capitali crimine damnatorum sex millia, VII, 6, 1. — conscriptus exercitus, V, 4, 5. — conscripti patres, II, 7, 15. — conscriptis a patribus dea vindicata est, I, ext. 1.

Consecrare templa ex manubiis, VIII, 14, 2. — templum, I, 1, 8. — montem, II, 2, 9. — consecravit æternitati, I, 7, ext. 3. — peculium ejus Cereri, V, 8, 2. — deo spolia, III, 2, 4, et 6. — consecrari solent numini dona, II, 10, 2. — consecratur Veneris Verticordiae simulacrum, VIII, 15, 12. — consecrata virtus, III, 2, 3. — consecratum templo lucum, I, 1, 19. — specus, I, 2, ext. 1. — cum æde sua, I, 8, 4. — consecrati Vestæ foci, VI, 1, 1. — consecrata deorum numini hostium spolia, VII, 6, 1.

Consectari deorum monita, VIII, 11, 2. — hostes, III, 2, 22. — singulorum munificentiam, IV, 8, 4. — naufragia, III, 6, 1. — umbram virtutis, VII, 2, ext. 1. — consecratus illum interemit, III, 2, 21.

Consentaneus exitus, V, 6, 6. — huic alius ingrati animi actus, V, 3, 4. — consentanea huic voci illa opera, VI, 4, 4. — civitatis poenitentia, V, 3, 2. — apparet, II, 1, 7. — consentaneum huic Demosthenis iudicium, VIII, 10, ext. 1. — consentaneo vocis jactu, I, 5, 8. — consentanei usus, I, 6, ext. 1. — consentanea puerilibus crepundiis sunt ista, VI, 9, ext. 7. — donis vota, IV, 3, 6. — his multa fecit, VII, 8, 1.

Consensus hominum, III, 4, ext. 1. — et populi, IV, 1, 13. — hominum deorumque, I, prol.

Consentire cum aliquo, IV, 7,

1. — cum amicis, 9, 11, ext. 3. Consenuit viduitatis experientia, IV, 3, 3.

Consepta miseranda, VII, 2, ext. 2.

Consequi honorem, VII, 3, ext. 6. — præturam a populo, VII, 5, 6. — consecutus honestum dignitatis gradum, VII, 8, 5. — est nihil aliud, III, 7, 6. — absolutionem, III, 7, 9. — consecuta Athenæ per te libertatem, V, 6, ext. 2.

Conserere manum festinanter, IX, 3, 1. — manus cum hoste, III, 8, 2; VIII, 11, 1; VI, 9, 1; III, 2, 9. — conserti pugna exercitus, III, 2, 1. — dubio certamine terebantur, I, 8, 6.

Conservandæ religionis cura, I, 1, 12. — conservatus Fabii subsidio, V, 2, 4.

Conservationem ulcisci in eos, II, 10, 6.

Consessum velorum umbraculis textit, II, 4, 6.

Considerare in lecto alicujus, III, 1, 2. — in sella, 6, 3, ext. 3; I, 6, 13. — consedit plebs armata in colle, VIII, 9, 1. — ei jus dicenti in capite picus, V, 6, 4. — in proximo colle, VII, 4, 1. — consedere in atrio, V, 8, 3. — consederunt in sellis curulibus, III, 2, 7.

Considerare abeuntes voluptates, VII, 2, ext. 11. — consideratus parum homo, I, 6, 8. — considerandi cæli dux, I, 7, ext. 6.

Considius publicanus, IX, 1, 1.

Consilium execrabile, VII, 3, ext. 10. — exploratum et concussum, VII, 2, 2. — inceptum, IV, 7, 5. — pravum, II, 7, ext. 1. — salubre, VII, 3, 10. — saluberimum, VI, 5, ext. 2. — vafurum,

VII, 3, 6. — periculosum, VII, 4, 3. — vegetum, VII, 4, 4. — fiducia bonæ plenum, III, 7, 9. — oculos avertit, II, 10, 1. — finiendarum simultatum, IV, 2, 2. — consilii potens, V, 3, 3. — participes, III, 3, ext. 2. — salubritas, III, 8, 2; III, 3, ext. 2. — consilium agitare, VI, 2, 1; V, 6, 7. — animo volvere, VI, 5, ext. 2. — exsecuturus, III, 8, 1. — inire de alicujus nece, III, 3, ext. 3. — ceperunt, III, 2, 7. — consilio patrum conscriptorum credere, III, 7, 1. — defectus, III, 1, ext. 1. — in contrarium dato, I, 1, 14. — consilia ducum sagacia, VII, 4, 4. — tutiora legere, VII, 6, 1. — petendæ pacis agitare, VI, 6, 2. — prodere, III, 3, 2. — consiliis agitatæ diu multumque intra pectus suum, VII, 4, 5.

Consimilis animus, II, 7, 15. — Alexandro, I, 8, ext. 10. — caudæ equi est noster exercitus, VII, 3, 6. — vaframento calliditas, VII, 3, ext. 7. — consimile genus animadversionis, II, 9, 2.

Consistere eo loci coacta es, III, 8, 6. — consistunt nullo in loco, VI, 9, ext. 7. — in fortitudine, III, 2, 1. — eloquentiæ ornamenta in pronuntiatione apta, et convenienti motu corporis, VIII, 10, 1. — consistebant Uticæ, IX, 10, 2. — in his labor ejus, III, 6, 1. — constitit ante fores Curiae, III, 2, 18. — in ponte sublicio, IV, 7, 2. — extrema in parte theatri, IV, 5, 1. — constiterat proxime, VI, 5, ext. 4. — constituisse mente, negatur, I, 1, 20.

Consolari pauperes, IV, 4, 5.

Consortem censuræ Mummium habere, VI, 4, 2. — consortes

pavoris, I, 8, 5. — præclari operis, VII, 3, ext. 2. — consortibus divinitatis suæ ne parcat quidem, VI, 9, 15.

Consortio fati, IV, 6, 3. — laudis, IV, 7, 5. — deliciarum et luxuriæ, IV, 7, 1. — imperii, IV, 2, 2.

Conspectus et congressus tanti viri, II, 10, 2. — conspectum patriæ vitare voluntario secessu, VI, 1, 5.

Conspici barbatum, I, 1, ext. 3. — imagines, IX, 3, 1. — conspectus in triumphali curru, V, 10, 2. — nullus error talis in L. Æmilio, VII, 5, 3. — maximo cum hominum risu, VII, 8, 1. — conspecta est summa justitia, VI, 5, 2. — conspecta est abstinencia mirifica, IV, 3, 14. — conspectum est ejus corpus magno cum horrore, VI, 9, 13.

Conspicuum duplici gloria, V, 4, 2. — pari claritate, VI, 2, 8. — aquæ liquore flavius, III, 8, ext. 6. — conspicuam pudicitia et fecunditate conciliavit uxorem, VII, 1, 1. — conspicui charitate, II, 6, 7.

Conspiratio late quæritur, IV, 7, 2. — orta adversus remp., VII, 2, ext. 15. — publicanorum, II, 10, 5; I, 7, 5.

Constantia tranquillitatis, VII, 3, ext. 9. — mentis parva, III, 2, ext. 6. — constantis representationis, III, 8, 1. — propositum, III, 8, 8. — constantia nihil pertinacius, III, 8, ext. 1.

Constare fortuito motu, I, 5, 1. — ex miseriis, VII, 2, ext. 12. — constat abunde, VIII, 1, amb. 1. — certo, IV, 8, 5. — mola ex farre et sale, II, 5, 5. — ei fides sua in conjugem, VI, 7, 3. — ei ra-

tio, IV, 8, 1. — constant vires armis, II, 7, 14. — constabat senatus ipsorum mille hominum numero, VIII, 15, ext. 1. — ejus virtus sævitia, IX, 2, ext. 2. — constituit urbis salus unius vafra menti beneficio, VII, 3, ext. 4. — dignitatis patris familiæ, IV, 4, 7. — loco testis, VIII, 5, 6. — in arce, V, 1, 4. — constiterit foro et curiæ officium constans animi et vehemens militia, III, 3, ext. 1. — erga amicum judicium, III, 8, ext. 6. — defensio, III, 7, 1. — dextra, II, 6, 8. — constantis et prævalidi ingenii esse, II, 9, 6. — constanti vultu facere, III, 1, 2. — constantes preces, I, 7, ext. 10. — constantior viro, III, 8, 4. — constantiores sunt eorum animi, VI, 4, 1. — constantissima abstinentia, IV, 3, ext. 3. — constantissimo vultu inquit, VI, 2, 1.

Constanter atque bene, I, 1, 9. — constantissime in ore retinuit lætitiā, III, 3, ext. 7. — in gladium incumbere, III, 2, 14.

Consternata multitudo, III, 8, 3. — repub. furore Catilinæ, IV, 8, 3. — patria, III, 8, ext. 3. — consternatum amentia pectus, IX, 11, 4.

Consternatio creditorum, IX, 7, 4. — animi subita, IV, 6, 4. — consternationis particeps, V, 8, 4. — plenus affectus uterque, IX, 3, 1. — consternatione nimia depravatus, VII, 8, 7.

Consternere vada tabulis plumbatis, III, 7, 2.

Constituere urbem, I, 4, ext. 1. — fines, VII, 3, 4. — constitui deligere, I, prol. — constituit bovem ante aram dei, VII, 3, 1. — mendacem ante ipsam aciem, VII, 2, 5. — duos in conspectu eorum

equos, VII, 3, 6. — constitue omnes currus triumphales, VIII, 15, 3. — constituens sepulcrum in animis, I, 7, ext. 3. — constitutus in conspectu ipsius, V, 4, ext. 7. — constituta est actio adversus ingratos, V, 3, ext. 3. — hora a Dionysio, IV, 7, ext. 1. — dote, IV, 4, 10. — constitutum tempus, IX, 3, 7. — constitutis finibus, VII, 3, 4. — constituendorum fundamentorum gratia, II, 4, 5.

Constitutio justa, II, 9, 1.

Constringere regnum vinculis, IV, 1, ext. 8. — constringuntur legibus, VII, 2, ext. 14. — constringebatur abstinentia, II, 2, 8. — constrictus domesticis laqueis, VIII, 6, 4. — et compressus fati necessitate, II, 10, 6. — constricta potentia, II, 8, 7. — vinculo sanguinis manet concordia, IV, 6, 4. — atque alligata adversis adversa cadaveribus corpora virorum, IX, 2, ext. 10. — constrictæ necessitate fati umbræ, V, 3, ext. 3. — constricti et alligati vinculo servitutis, II, 9, 5. — constringendum vinculis se tradere, V, 3, ext. 3.

Constructis mulierum corporibus velut gradibus, IX, 1, ext. 7.

Consuetudo humilis et trita, II, 6, 17. — frugalitatis grata, IV, 3, 11. — dominationis, III, 3, ext. 2. — consuetudinem impediret, II, 10, 8. — consuetudine mala delectari, VII, 2, ext. 18.

Consulem agere, III, 8, 3; V, 8, 1. — religiosum egit, VII, 2, 5. — consulibus præteritis, IX, 3, 6.

Consulares viri, III, 7, 5. — consulare imperium, VI, 1, 1. — consularia imperia, VIII, 13, 2. — consularibus comitiis, I, 1, 3.

Consulatus ceterior, VIII, 15, 1. — continuus, IV, 1, 6. — falsus, III, 4, 5. — consulatus industrie gerendus, VII, 5, 4. — omnium consensu deferatur ei, VI, 4, 1. — consulatus decus, VII, 1, 1. — titulus, IV, 1, 1. — repulsæ dolore accensus, IX, 3, 2. — repulsa afflictus, VII, 5, 4. — respectu, II, 9, 3. — consulatum deponere, II, 7, 7. — gerere, IV, 3, 7. — largiri, VIII, 15, 5. — peteré, VII, 5, 3. — gerens, I, 1, 8; III, 2, 18. — negare alicui, VII, 5, 4. — in familiam suam intulit, V, 6, 5. — consulatu se abdicaverunt, I, 1, 3. — consulatus acceptissimi, IV, 4, 1. — duo inclyti, IV, 3, 13. — egregii, IV, 4, 11. — magnifici, VI, 3, 1. — consulatibus quinque summa cum gloria peractis, V, 7, 1. — salutariter reip. administratis, V, 2, 3. — functus, II, 9, 4.

Consulere aliquid male, III, 8, ext. 2. — omnes scitis, consulem facere nescitis? IX, 3, 2. — consulit vos Annibal, VII, 3, ext. 7. — consulebat Themistoclem pater filiæ unicæ, VII, 2, ext. 9. — consuluit alterius saluti, IV, 1, 6. — Apollinem, I, 8, ext. 8. — consuluerunt Apollinem, VII, 3, 2. — consuluerant bene Ephesii, VIII, 14, ext. 5. — consuli et parci ejus saluti debet, III, 2, 6. — Apollinem Delphicum placuit, IV, 1, ext. 7. — consulebatur de jure prædiatorio, VIII, 12, 1. — consultus ab exercitu, VII, 2, ext. 17. — ab adolescente, VII, 2, ext. 1. — consulti qua de re Magi, I, 6, ext. 1. — consulto interprete, I, 7, ext. 7. — illi styllum impressit tua truculenta manus, VII, 6, 4. — consulto sacrificavit diutius, III,

3, ext. 1. — consulendi causa venire ad aliquem, IX, 3, 2.

Consultores rejiciebat ad Furium, VIII, 12, 1.

Consummat felicitatis humanæ appellationem rogus, VII, 2, ext. 2. — consummata potentia, II, 8, 7. — consummatæ victoriæ, VI, 2, 11. — consummatis censuræ gravitate honoribus, VI, 1, 5.

Consummatio honorum omnium, IX, 8, 3. — eloquentiæ, VIII, 7, ext. 1. — annorum, VIII, 13, ext. 5. — laudum, III, 4, 2.

Consumere omnia, VII, 6, ext. 2. — spiritum in catenis, VI, 3, 3. — aliquem morte, VII, 4, 2. — se veneno, II, 6, 8. — murem captum leniendæ famis gratia, VII, 6, 3. — consumpsit festinanter amplam pecuniam, VIII, 6, 1. — suspendio se, V, 8, 3. — consumente asello paratas ei fides, IX, 12, ext. 6. — consumi inedia, V, 4, 7. — crudeli genere mortis, V, 1, 5. — consumitur cursus, IX, 12, 1. — consumptus morbo, I, 8, 10. — fame avarus, VII, 6, 3. — genere mortis erubescendo, III, 5, 3. — genere morbi teterrimo, I, 1, 21. — est circuitu morbi, I, 8, ext. 16. — consumpta in id opus pecunia, III, 1, ext. 1. — classe, VI, 5, ext. 2. — ea voluntario obitu, IV, 6, 1. — æde incendio, I, 8, 11. — consumpto pulcherrimo opere, VIII, 41, ext. 5. — consumpti anni, II, 9, 1.

Consurgere ad dignitatem, III, 4, 1. — consurgunt mœnia operibus, V, 3, ext. 3. — consurrexerunt iudices, II, 10, ext. 2.

Contabuit illorum amicitia, IV, 7, 1.

Contactus religionis, I, 5, 1.

Contagio deliciarum, II, 6, 1. — uotæ, II, 3, 1. — contagione falsi sanguinis sordida inquinari, IX, 15, 2.

Contaminare se parricidio, III, 1, 3. — manus cruore, III, 8, ext. 3. — contaminari probro, VI, 1, 2. — contaminari sanguine mensæ sacra passus est, IX, 2, 2. — contaminatum stabulum, VII, 7, 7. — contaminatam duabus cædibus liberare, VIII, 1, amb. 2.

Contegere impium pectoris vulnus, V, 7, ext. 1. — contegit tumulto corpus, VI, 1, ext. 1. — contectos Attalicis aulæis parietes, XI, 1, 5.

Contemnere quæstum, V, 2, 10. — majestatem totius amplissimi ordinis, IX, 5, 1. — tormenta, III, 3, 1. — vitam, III, 8, 8. — contempsi imperium, II, 2, 4. — contempsit multa et terribilia, III, 8, 3. — spiritum, VI, 4, ext. 2. — Samnitum divitias, IV, 3, 5. — ne minimum quidem gloriæ vestigium, VIII, 14, 4. — contemptus grex, V, 2, ext. 1. — contempta pecunia, V, 1, 1. — atque abjecta conditio, VI, 9, 1. — contemptæ religionis, I, 1, 19. — contemptis omnibus, I, 4, 2. — contemptissima inopia, II, 9, 4.

Contemptus doloris, III, 3, ext. 6. — contemptum gloriæ introducere, VIII, 14, ext. 3.

Contemplari hujusmodi res, VIII, 14, 1. — proximorum ingenia, VI, 9, 1. — casuum varietatem, VI, 9, 10. — amicitiae vinculum, IV, 7, 1. — ipsum perfidiæ fontem, IX, 6, ext. 1. — contemplare cælum, VII, 1, 1. — contemplandas imagines lectoris oculis subjiciam, IV, 6, 1.

Contemplatio præmiorum vir-

tutis, VIII, 15, 1. — curiosior, V, 2, ext. 1.

Contendere ad exercitum, IX, 7, mil. Rom. 2. — sacramento, VII, 7, 2; VII, 8, 2. — contendit Theanum, III, 8, 1. — cum improbissimis heredibus, VII, 7, 1. — de bonis ejus, IX, 15, 4. — contenderent ab eo prælatam laternam, VI, 8, 1.

Contentio animorum, II, 1, 6. — pertinacissima, V, 6, ext. 4. — contentione orta, VI, 6, 5. — pertinacius progressa, II, 8, 2.

Contentus essem hujus generis exemplis, VI, 8, 7; III, 3, 2. — introitu, VI, 9, ext. 1. — contentus est uti eodem cibo, IV, 3, 11. — claudere opera, III, 2, 23. — parvuli ruris fructibus, VII, 1, 2. — contentis spiritus immenso Africæ spatio, V, 6, ext. 4. — rescissorum testamentorum exemplis, VII, 8, 1. — contentæ uno matrimonio, II, 1, 3.

Contextus exemplorum, III, 8, 7. — operis, V, 4, 7. — rerum asperarum, VII, 2, ext. 1. — sanguinis, IX, 14, 1. — rerum, V, 1, 8. — querelarum, VII, 2, ext. 1.

Continere se in villa, II, 10, 2. — mores civitatis in statu suo, VII, 2, 1. — mærorem, III, 3, 2. — se intra privatum habitum, I, 7, ext. 6. — habenas romani imperii, IX, 11, ext. 4. — continent eorum argumenta actus, II, 6, 7. — tabellæ laudationem ejus, VI, 2, 5. — continebat omnia in statu suo, VIII, 7, 1. — disciplinam militiæ, II, 7, ext. 2. — illum cum dulcedine frugalitatis consuetudo, IV, 3, 11. — continuit vultum in eodem habitu, VI, 9, ext. 1. — gaudium intra se, IV, 1, 13. — continens complura scrinium, VI,

5, 6. — continentem librum secreta, I, 1, 13. — continentioris nihilo exempli, IX, 1, ext. 4. — continentes senatusconsultum tabellæ, VI, 4, 3. — contineri corde, I, 6, 13. — dearum disciplina, II, 1, 2. — arma, II, 7, 7. — continetur in eo sententia, VI, 2, 9. — ea res laudibus, VII, 2, 4. — cærimonii deorum publica salus, IV, 7, ext. 1. — continentur regiæ divitiæ potestate ipsius, IV, 3, 2. — libro acceptæ et expensæ summæ, III, 7, 1.

Continentia et probitas, II, 9, 1. — hominum inerat, II, 2, 8. — Diogenis Cynici, IV, 3, ext. 4. — plehis misericors, IV, 3, 14. — continentia priscæ ignotum diviticulum, IX, 1, 3. — index, II, 5, 5. — beneficium, IV, 3, 6. — continentiam probare privatim, VII, 5, 1. — a majoribus acceptam retinere, IX, 1, 4. — continentia adstricti mores, II, 10, 8. — restituta, 2, 7, 2.

Contingere dextram, V, 1, ext. 1. — contingebat Claudiorum familiam arcissimo sanguinis vinculo, VII, 8, 3. — contigit ei humari in patria, V, 3, ext. 3. — iis illa facunde eloqui, VIII, 14, 1. — tibi magnifica res, VI, 2, ext. 3. — illud exanimi, II, 10, 3. — ei ter triumphare, III, 4, 3.

Continuare honorem, IV, 1, 4. — continuatur imperium in familia, IV, 1, 5.

Continuus consulatus, IV, 1, 6. — tractus doloris, IX, 2, ext. 1. — continui laboris patiens, VIII, 8, 2. — continuæ noctes, II, 4, 5.

Contrahere aliquem, IX, 5, ext. 2. — aliquid virium, I, 5, 6. — exercitum, I, 6, ext. 1. — lites, VIII, 3, 2. — ornamenta ad in-

vidiam usque, I, 6, 12. — vinculum amicitia, IV, 7, 1. — contrahabant injuria dotes corporis, II, 6, 15. — contraxit in unam urbem cives dispersos, V, 3, ext. 3. — contraxerat ei maritima tempestas causæ dictionem, VIII, 1, abs. 4. — contrahi in unum, IV, 4, 2. — contrahi edicto, II, 2, 6. — contractum æs alienum, IX, 1, 6. — contractis nutrimentis, II, 4, 5; III, 2, ext. 7. — contrahenda in pecunia occupatus, IV, 8, ext. 2.

Contrarius fluctus, I, 8, ext. 11. — contraria pars, IX, 2, 1. — actio, III, 7, 3. — contrariæ sententiæ, II, 8, 2. — contraria arma, V, 1, ext. 6; I, 8, 6; IX, 2, 4. — contrarios diris vitiis mores commemorare, IV, 3, 1.

Contrebia Celtiberiæ urbs, II, 7, 10; VII, 4, 5.

Controversiam facere, II, 8, 2.

Controverso modo agri regredi, VII, 3, 4.

Contubernium felicitatis et moderationis, IX, 5, ext. 3.

Contumax quam periculose, VI, 2, 12.

Contumelia oris, VI, 8, 7. — carceris fœdavit corpus, VI, 3, 3. — contumeliæ plenum ludibrium, VII, 8, 9. — causa, III, 7, ext. 5. — contumelia irritati, VII, 3, ext. 10.

Contumeliosa prælatio, VII, 8, 4. — urbanitas, VII, 5, 2. — contumeliosa voce proculcatus, IX, 5, 3. — dicta, I, 8, ext. 8. — verbera, II, 7, 5.

Contumeliose correptus erat ab uno, VI, 2, 3.

Contundere victoriis opes Carthaginis, IV, 4, 6. — animos, II, 7, 11. — gloriam urbis, III, 2, ext. 5. — spiritus urbis, II, 7, 1.

— contudit Romanorum vires prælio, III, 2, 11. — prius animos hostium, quam arma, III, 7, 1. — illum nervis, VI, 1, 13. — contuderunt vires terribiles, IV, 2, 2. — contusus ora saxi pondere, III, 2, 23. — et æger romani imperii spiritus erat, VI, 4, 1. — contusa adversis præliis civitas, VI, 5, 1. — et confracta armis respubl. V, 3, 2. — et fracta punica feritas est, IX, 1, ext. 1. — contusi atque fracti 12 fascies, II, 7, 7. — præliis adversis animi, VII, 3, ext. 10. — contusis opibus Darii, III, 8, ext. 6.

Convellere statum civitatis, VI, 3, 1. — iudicio testamentum, VII, 8, 2. — convelli poterat sola pars muri, V, 1, 5. — non potuit dolore, II, 2, 5. — caudam jussit, VII, 3, 6. — a primipilo, 1, 6, 11. — signa jubet, I, 6, 6. — convellitur priscæ consuetudinis auctoritas, III, 8, 6. — convelluntur spolia hostium affixa templis, VII, 6, 1. — convulsa januæ claustra, VI, 8, 6. — convulsum signum, III, 2, 20. — convulsa effigie, VIII, 14, 6. — convulso pectore immoderato vocis impetu, IX, 3, 8. — claustra, II, 8, 1. — convulsis carceris claustris raptus, IX, 7, 1.

Convenire Theodorum domi, IV, 1, ext. 3. — in locum, V, 6, ext. 4. — ad Isthmicum spectaculum, IV, 8, 5. — in domum Calvini, VIII, 11, 2. — convenit inter eos, I, 7, 3. — vacuum esse, II, 6, 17. — leoni obsequi, VII, 2, ext. 7. — iudex inter eos, II, 8, 2. — multitudo Romam, VII, 3, ext. 10. — convenerunt ad principia, I, 6, 11. — convenissent ad eum, III, 1, 2. — conveniens

corporis motus, VIII, 10, 1. — erat fidem præstare, II, 9, 8. — proposito et votis imago, I, 7, ext. 1. — Mamerco decretum, VII, 7, 6. — factum animo, I, 1, ext. 2. — convenientius quid iis, III, 3, 1.

Convertere oculos in se, II, 5, 4; III, 2, 24. — *sævientem* fortunam in adjutorium sui, III, 7, 10. — odium in amorem, IV, 7, ext. 1. — convertere admirationem in risum, III, 2, 7. — lucem in tenebras, III, 4, 1. — tela in aliquem, I, 5, 7. — formæ decorem in habitum virilem, IV, 6, ext. 2. — spem certam in desperationem, VI, 9, 1. — convertit in cædem interfectores, III, 2, ext. 9. — crimen ejus in suam laudem, IV, 5, 3. — in se oculos, III, 2, 1. — iram regis in risum, V, 1, ext. 3. — converti in exitum patriæ, IX, 3, ext. 2. — ad inimicitias, VII, 3, ext. 3. — convertor in quancumque memorabilem partem exemplorum, III, 7, 3. — convertitur totum in meam domum, V, 10, 2. — mens a libidine ad pudicitiam, VIII, 15, 12. — sopita gloria in infamiam, IX, 1, ext. 1. — convertar ad externa, VII, 3, 10. — conversus in se impetus, III, 2, 8. — ad suos, III, 2, 20. — fortuna publica in supplicis nomen, V, 3, 3. — converso animo ad curam sacrorum, VI, 9, 3. — in se gladio, IV, 7, 2. — mugitu in sermonem humanum, I, 6, 5. — itinere, I, 6, 7. — nullam in partem corpore, VIII, 13, ext. 1. — conversa signa, I, 6, 12.

Convictus crimine, III, 7, 7. — a patrono, II, 6, 6.

Convictus hominum, II, 7, 9; II, 1, 2.

Convitium posteritatis, IV, 7, 3.
— ei remittendum est, VII, 3, 5.
— victorum crudelium tacitum,
IV, 3, 14. — convitio laceratus,
V, 1, ext. 2. — deos insecutus, V,
5, 4. — convitiis laceramus, IV,
4, 11.

Convivalis oris hilaritas, VI, 9,
ext. 1.

Convivium flagitiosum, IX, 1,
8. — facto pariter ac dicto tetrum,
IX, 5, 4. — suum moratur, IX,
5, 3. — convivio se subtrahere, V,
1, ext. 2. — convivia celebrare, IX,
1, 5. — convivia fieri vetabant,
IX, 1, ext. 2. — convivorum
sumptus, II, 9, 5.

Convocato in forum populo, III,
3, ext. 2. — convocati publice in
sedem fidei, III, 2, 17.

Convolutus est in orbem, I, 8, 2.
Copia litterarum, VIII, 7, ext.
3. — copiae obtinent insulam, III,
2, 23. — ipsi publice præbentur,
V, 1, 1. — admodum parvulæ, IV,
3, ext. 3. — junctæ duorum fra-
trum, VII, 4, 4. — maritimæ,
IX, 2, ext. 2; VII, 3, ext. 7. —
militares, VII, 4, 1. — incolum-
es sunt, IX, 9, 2. — terrestres,
IX, 2, ext. 2. — seditiosæ, II, 8,
7. — copias hostiles fuderunt, I,
8, 1. — hostium persequi, IX, 3,
5. — copiis ejus Græcia pulsas, VI,
5, ext. 2.

Copulata societas, II, 7, 5. —
laqueis astutiæ compluribus acies,
VII, 4, ext. 2.

Coopertum stercore corpus, I,
7, ext. 10.

Coortus imber, VIII, 1, abs. 4.

Coquere: coctus cibus, II, 7, 2.

Cor hebes atque obtusum, VI,
9, 1. — oculis admirabilis, I, 8,
ext. 15. — cordis obtusi se esse
simulavit, VII, 3, 2.

Coram stabat servus, VI, 8, 1.
Corinthus, VI, 9, ext. 6. — Co-
rintho ortum, III, 4, 2.

Coriolanus, V, 3, 2; I, 8, 4.

Cornelia gens, V, 3, 2; VIII,
14, 1; VIII, 15, 1. — Æmiliaque
gens, VI, 2, 3. — Fabiaque gens,
V, 10, 2.

Cornelia Græchorum mater,
IV, 2, 7; IV, 4, 1; IV, 6, 1; VI,
7, 1.

Cornelius, VI, 3, 3.

Cornelius Asina consula a Pœnis
violatus, VI, 6, 2.

Cornelius Balbus, VII, 8, 7.

Cornelius Cinna, IX, 9, 1.

Cornelius Gallus, IX, 12, 8.

Cornelius Mammula, VII, 6, 1.

Cornelius Rufinus, II, 9, 4.

Cornelius Scipio, IX, 14, 3.

Cornelius Sulla, IX, 15, 5.

Cornelius quater primipilaris,
VI, 1, 10.

Corneus pediculus IV, 4, 3.

Cornicularium stupri causa ap-
pellare, VI, 1, 11.

Cornu dextrum, I, 8, 5. — scri-
bæ, V, 7, ext. 2. — ejus laborat,
I, 7, 3.

Corona aurea, IV, 3, 10. —

laurea, V, 1, ext. 6; III, 6, 5. —

myrtea, III, 6, 5. — pudicitiae,
II, 1, 3. — triumphalis, III, 7, 1.

— danda est, II, 8, 7. — coronam

vallarem servare, I, 8, 6. — me-

rereri, V, 4, 2; III, 1, 1. — depo-

nere, V, 10, ext. 2. — capite de-

tractum projecit, VI, 9, ext. 1. —

capiti reposuit, V, 10, ext. 2. —

coronæ triumphales, V, 1, 10. —

coronas aureas capite recipere, IX,

1, 5.

Coronata gemina lauro senectus,

II, 2, 3. — coronatum solito more

caput gerere, V, 10, ext. 1. —

coronatos intueri, II, 8, 5.

Corpus jacens, I, 8, ext. 19. — frigore duplicatum, V, 1, ext. 1. — truncum, IX, 2, 3. — carnificis manibus laceratum, VI, 9, 13. — pollinctum, VII, 7, 4. — corporis motus efficacissimi, VIII, 10, ext. 1. — decorus motus, VIII, 10, 2. — dotes, II, 6, 15. — habitus, VIII, 7, ext. 1. — corpore quæstum facere, VI, 1, 6. — adverso exceptas ostendere cicatrices, VII, 7, 1. — quasi alieno et supervacuo circumdatus erat, VIII, 7, ext. 5. — quæstum factitare, VI, 1, 10. — spoliato, II, 7, 8. — corpora cellis servilibus extracta, VII, 6, 1. — tabida, IX, 2, ext. 11. — patientiæ probrosa, IX, 1, 8. — ferro lacerata, IX, 2, 1. — viva ac spirantia, V, 4, ext. 1. — vivorum cadaveribus adversa adversis alligata, IX, 2, ext. 10. — corporibus mulierum velut gradibus constructis currus conscendere, IX, 1, ext. 7. — humi prostratis, VII, 3, ext. 2. — fatigatis, II, 7, 10.

Corrigere scita plebis exitio legati, IX, 7, mil. rom. 1. — statum civitatis, II, 7, 15. — rem, III, 7, 1. — aciem inclinatam, VI, 5, 2. — correxit vulgi errorem, V, 2, 4. — vires urbis labantes, V, 6, 6. — trepidationem, III, 2, 19.

Corripere opes, IX, 4, ext. 1. — corripuit populum, IV, 1, 3. — iter, V, 5, 3. — ignis corpus ejus, I, 8, 12. — aurem ejus morso, III, 3, ext. 3. — corripiantur gentes, II, 9, 1. — correptus amore, IX, 1, 9; VIII, 1, damn. 8; V, 7, ext. 1. — adversa valetudine, V, 1, 3. — gravi morbo, VIII, 2, 2. — vi morbi, I, 7, 14. — erat ab uno contumeliose, VI, 2, 3. — correpto juvene, V, 1, ext. 4. — correptis ingenti ore militi-

bus, I, 8, ext. 19. — navibus, VII, 3, 9.

Corrosio naribus et auribus, III, 2, 11.

Corruere: corrui imperium cum legibus, III, 2, 17. — super stragem, III, 2, 23. — corruerunt scripta intra memoriæ metas, III, 7, ext. 1. — corruisset spes tanti imperii, VIII, 9, 1.

Corrumpere virginem, IX, 6, 1. — alicujus temperantiam, IV, 3, ext. 3. — corrumpit magnifice gestarum rerum gloriam, IX, 3, 7. — corrupturus veluti opus suum, VIII, 11, ext. 7. — corrumpi pecunia, IV, 3, 5. — luxuria, IX, 1, 5. — corruptus pecunia, III, 8, ext. 6. — pretio, VIII, 1, damn. 1. — secundarum rerum proventa, V, 1, ext. 3. — mercede regia, III, 7, 8. — indulgentia exercitus, II, 7, 2. — describendum dedisset librum, I, 1, 13. — corruptæ filię pater, VI, 1, 2. — corruptam a se ingenuam virginem poetico joco significat, VIII, 1, abs. 8. — corrupti ambitiosi ducis illecebris milites, IX, 7, mil. rom. 2. — corrupta negligentia villici, IV, 1, ext. 1.

Corruptor sanctitatis existere, VI, 1, 11.

Corsica, IX, 12, 3; I, 1, 3. — Corsi, VI, 3, 3.

Cortina Delphica, I, 8, 10. — Pythica, VIII, 15, ext. 3. — cortinæ Delphicæ antistes, I, 8, 10.

Corvi in eum adversum occurrentes, I, 4, 2.

Cotem novacula discindi jussit, I, 4, 1.

Cotta, VI, 5, 4.

Cræsus rex, I, 7, ext. 4; V, 4, ext. 6.

Cranon, I, 8, ext. 7.

Crapulæ excusatio urbana, V, 1, ext. 3. — crapulam excussit oscitanti, VI, 2, ext. 1.

Crassiana strages, III, 4, 5.

Crassus, VI, 9, 9, et 12, et 13.

Cratera aurea, I, 1, ext. 4.

Creare tribunos, IV, 1, 4. — creavit toga Scipionem ducem adversus Pœnos, I, 15, 1. — creari a populo duces solent, II, 7, 15. — alter consul Capuæ debet, VI, 4, 1. — inauspicato, I, 6, 6. — creantur ephori Lacedæmone, IV, 1, ext. 8. — creatus iterum est consul, VI, 9, 11. — suffragiis populi consul, III, 8, 3. — est cum eo censor, VI, 9, 10. — senex admodum pontifex max., VIII, 13, 2. — censor, IV, 1, 3. — est dux, II, 7, 15. — creati sunt tres viri, VII, 6, 1. — creatis novem tribunis, IX, 7, 3. — creandorum liberorum causa, VII, 7, 4.

Crebra memoria, IV, 8, 4. — crebris totius concionis sibilis vexatus, VII, 3, ext. 6.

Credere consilio, III, 7, 1. — fortunæ, VI, 9, ext. 6. — vitulinæ carunculæ, III, 7, ext. 6. — unius testimonio, IV, 1, 11. — vitam somnio, I, 7, ext. 3. — credit se superiorem, III, 2, 3. — credebat eorum fidei plurimum, III, 8, ext. 5. — credidit se moderato, IV, 1, 3. — ad discendum semper se pauperem, VIII, 7, ext. 8. — indignum imperio, II, 7, 7. — credidisti te profundo, III, 2, 23. — crediderunt iudices sibi legenda argumenta, II, 10, 1. — crede te oculorum meorum certiori notitiæ, VI, 3, 10. — credens parum fidei nuntii, VII, 4, 2. — creditur ex miseriis constare, VII, 2, ext. 12. — creditum non est questionibus, VIII, 4, 1. — cuius de nece erat,

ille mox domum rediit, VIII, 4, 1.

Credibile vix est, II, 9, 4.

Creditorum consternatio, IX, 7, 4. — creditoribus satisfacere, VI, 5, 4. — auxilio esse, VI, 5, 4. Credula suffragatio, IX, 15, ext. 2.

Credulitatem nefariis vinculis circumdedit, IX, 6, 1.

Cremavit omnes suos collegas vivos, VI, 3, 2. — in conspectu populi, I, 1, 12. — cremaverunt utrumque una, IV, 6, 3. — cremari flamma, I, 8, 9. — continuo interiorem tunicam jubebo, VII, 4, 5. — crematur cum eo, II, 6, 14. — corpus honoratius, V, 1, 11. — cremandum se tradidit communibus flammis, V, 5, 4. — præbuit digitum, III, 3, 2. — odoribus curavit caput, V, 1, 10.

Crepidis subjectos aureos clavos habuit, IX, 1, ext. 4. — et pallio usus est, III, 6, 1.

Crepidata statua, III, 6, 2.

Crepundiis puerilibus consentanea, VI, 9, ext. 7.

Crescentibus opibus, II, 4, 6.

Creta, VIII, 7, ext. 2.

Cretam habere, I, 4, ext. 1.

Cretenses, IX, 3, 7; VII, 2, ext. 18; VII, 6, ext. 1.

Crimen adulterii, VIII, 2, 2. — levitatis, IV, 2, 4. — luxuriæ, VI, 9, 2. — majestatis, VIII, 5, 2. — temeritatis, II, 9, 6. — libidinis, VIII, 1, abs. 12. — capitale, VII, 3, ext. 6; VIII, 7, 1. — crimen superiore majus, II, 9, 2. — criminis dissimulandi gratia, VIII, 6, 3. — incesti rea Tuccia, VIII, 1, abs. 5. — crimen probare et defendere, III, 8, ext. 1. — comitiorum maximum referre, VII, 5, 6. — crimine accusatus, VIII, 1, damn. 7. — convictus, III, 7,

7. — levatus est, III, 2, 9. — impudicitiae damnatus est, VI, 1, 11. — incesti accusatus, IV, 2, 5. — incesti liberare aliquem, VIII, 5, 5. — adulterii damnatus, VI, 5, ext. 3. — interfectae sororis damnatus, VIII, 1, abs. 1. — affectati regni domi damnavit, V, 8, 2. — stupri se coinquinare, VI, 1, 6. — repetundarum oppressus, VI, 9, 10. — insontem votum impium subvertit, VIII, 1, damn. 4. — capitali damnati, VII, 6, 1. — insolentiae caruit, III, 7, 11. — crimina defensori objecit, VI, 2, 4. — patris deferre, V, 4, 3. — criminibus obruta salus, VIII, 1, abs. 9. — patris insistere, III, 8, ext. 4.

Criminatio falsa, III, 3, ext. 5.

Crinium parte altera adhuc soluta, IX, 3, ext. 4.

Crotona, I, 8, ext. 18.

Crotoniatae, VIII, 15, ext. 1.

Cruciante mentem ejus intus tortore, VII, 8, 8. — cruciari omni modo, III, 3, ext. 7.

Cruciatus maximus, IX, 2, ext. 3. — corporis et animi, VI, 7, 2. — fugitavit, VI, 8, 1. — cruciatus per summos expirare, II, 9, 8.

Cruentus tropaei titulus, III, 2, ext. 4. — cruenta pecunia, IV, 8, 3. — securis, III, 2, ext. 1. — cruentum solum, II, 7, 11. — cruentae spicae, I, 6, 5. — cruenta imperia, IX, 2, 1.

Cruentatae aquae, IX, 2, 1.

Crudelis tyrannus, III, 1, 2. — sordida tyrannis, III, 2, ext. 2. — crudeles victores, IV, 3, 14. — crudelissimi successus, II, 8, 7.

Crudelitas efferata, IX, 2, 4. — Sullana, VI, 8, 2. — Etrusco- rum, IX, 2, ext. 10. — amaritudinis, II, 7, 12. — crudelitatis

officina, III, 1, 2. — horridus habitus, IX, 2, 1. — crudelitatem suam proscriptione civium satiare, VII, 6, 4. — alicujus sugillare, III, 2, ext. 1.

Crudeliter vexati spiritus piacula, I, 1, 14.

Cruor consanguineus, VIII, 1, abs. 1. — injustus, sed non inultus, IX, 2, ext. 3. — mistus, IV, 7, 4. — non externus, sed domesticus, II, 8, 7. — tabidus, VI, 9, ext. 5. — praetorum injustus, III, 8, ext. 3. — cruore hostili undas inficere, III, 2, 13. — renovato, II, 7, 8. — ac minis mistum evomuit spiritum, IX, 3, 8. — domini madens gladius, VI, 8, 3. — respersi oculi, I, 6, 11. — respersa vestis, IV, 6, 4.

Crus alligatum habere candida fascia, VI, 2, 7. — cruribus interposita arundine, VIII, 8, ext. 1.

Crux : cruci hunc affixit in vertice montis, VI, 9, ext. 5. — eum suffligi jussit, VI, 2, ext. 3. — suffligi, II, 7, ext. 1. — suffixit illum, VI, 3, 5. — cruce dignissimi fugitivi, II, 7, 9. — crucibus affixit praedones captos, VI, 9, 15. — hos affixit, II, 7, 12. — illis piacula dedit, IX, 2, ext. 3.

Ctesias, VIII, 13, ext. 5.

Ctesiphon, VIII, 10, ext. 1.

Cubantem ipsum supra se respiciens, VIII, 15, 7. — cubantibus filiis altero lecto, VIII, 1, abs. 13.

Cubicularem lectum cinxit, IX, 13, ext. 4.

Cubiculum egredi, III, 2, 15. — cubiculo excedere, V, 4, 3.

Cubile virginitatis depositae, II, 1, 3.

Cujas sit, qui causam dicit, ignoro, VIII, 5, 6.

Culeo insutum abjici, I, 1, 13.
 Culinis infusæ arcæ, IX, 1, 2.
 Culpa fallax et ingrata, VII, 8,
 8. — præteritæ pugnæ, II, 7, 10.
 — culpæ affinis, III, 7, 8. — ipso-
 rum imputantes, II, 7, ext. 1. —
 culpa ducum nutriti, II, 7, 1. —
 absoluti, VIII, 1, abs. 7.

Cultellum tonsorium, III, 2,
 15. — cultellos venditavit ejus pa-
 ter, III, 4, ext. 2.

Cultor ruris exigui, VII, 2, ext.
 12. — cultoribus sub Janiculo, I,
 1, 12.

Cultura agrorum exactissima,
 VIII, 13, 1. — culturæ prædio-
 rum potius, 'quam ingenii vacare,
 VIII, 7, ext. 6. — studium perpe-
 tuum, VIII, 13, ext. 1.

Cultus deorum institutus, V, 10,
 ext. 2; III, 4, 2. — aris admotus,
 III, 3, 1. — religionis exquisitus,
 V, 2, 1. — beneficiorum religiosus,
 V, 2, ext. 4. — felicitatis, IV, 7,
 1. — familiaris, VIII, 14, 2. —
 curiosior, IX, 1, 3. — Macedoni-
 cus, IX, 5, ext. 1. — et animus
 regius, V, 1, ext. 4. — capitis, IX,
 3, ext. 4. — deformitas, II, 6, 13.
 — magnificentia, III, 2, 7. — cul-
 tui deorum sufficere, V, 6, 8. —
 cultum famularem induit, V, 6,
 ext. 1. — cultu regio ornata puella,
 III, 2, ext. 9. — delicato affluens
 animus, IX, 2, 1.

Cumulare trecentessimum an-
 num, VIII, 13, ext. 6. — cumu-
 lavit opus laude, V, 6, ext. 2. —
 cumulatûs et circumspectus honor,
 II, 1, 9.

Cumulus partarum rerum, II,
 9, 1. — laudis, VIII, 7, 1. — glo-
 riæ summus, III, 1, 1. — exspe-
 ctatæ pietatis perfectissimus, VI,
 8, 7.

Cunabula quasi quædam et ele-

menta virtutis attingam, III, 1, 1.
 Cunas et lucem assecutus, I, 8,
 ext. 5.

Cunctans stylus, III, 7, ext. 1.
 Cunctatio inexplicabilis, VIII,
 1, amb. 2. — cunctatione bonorum
 civium discussa, III, 2, 17. — id
 egit, III, 8, 2. — cunctationes sa-
 luberrimæ pugnæ, VII, 3, ext. 8.

Cunei adacti, IX, 12, ext. 9.
 — cuneis excussis, IX, 12, ext. 9.
 Cuniculi hætebris evadere, VI,
 8, 2.

Cupere : cupitæ rei fructum,
 VI, 9, ext. 5.

Cupiditas flagrantissima, VIII,
 14, ext. 3. — insana, VII, 3, 10.
 — sacrilega, VIII, 11, ext. 4. —
 juvandi et emerendi, V, 2, ext. 4.
 — gloriæ sacrilega, VIII, 14, ext.
 5. — hauriendi sanguinis, III, 2,
 ext. 1. — laureæ, II, 8, 1. — vi-
 tæ, II, 7, 9. — cupiditati suæ in-
 dulsit, IX, 3, 7. — cupiditatem
 expetendæ populi amicitiae ingene-
 ravit, III, 3, 2. — cupiditatem
 voluntariæ mortis oppetendæ in-
 generare multis, VIII, 9, ext. 3.
 — cupiditate ad bellum inferen-
 dum Romanis accensus, VII, 3,
 ext. 10. — ommissa, VII, 3, 4.

Cupido solidæ laudis, IV, 4, 5.
 — incessit mihi, I prol. — cupi-
 dine nocendi pertinacius odium,
 IX, 3, 1.

Cupidus haustus, II, 6, 8. —
 pecuniæ, IX, 4, 1. — exitii, I, 8,
 ext. 6. — solidæ laudis, VIII, 7,
 ext. 5. — ultionis, III, 3, ext. 3.
 — suæ vitæ, aut alienæ mortis,
 VII, 3, 8. — cupida profectio;
 III, 7, 5. — cupidi gloriæ, II, 8,
 5. — sanguinis milites, VI, 8, 7.

Cupide arrepto calice, II, 4, 5.
 — lacerat inimicum, III, 3, ext.
 5. — apprehenderunt Scipionis

dexteram, II, 10, 2. — nostris cessit suo instrumento, VII, 3, 3. — cupidius corpus ei obtulit, III, 2, 7.

Cura attenta, VIII, 7, ext. 11. — attentissima, V, 1, 3. — citior, III, 8, ext. 1. — sagax, VI, 8, 5. — conservandæ religionis, I, 1, 12. — teritur in contemplandis huiusmodi rebus, VIII, 14, 1. — cura sua collecta, V, 2, 6. — attentiore, I prol. — maximarum rerum districtus, VIII, 7, ext. 15. — curæ habuit, V, 1, 1.

Curare ornamenta reponenda in pristinis sedibus, V, 1, 6. — curavit effigies reportandas, II, 10, ext. 1. — caput odoribus cremandum, V, 1, 10. — ædem et aram Fortunæ Muliebri faciendam, V, 2, 1. — eum Romam nave deportandum, IX, 6, 3. — partem copiarum trucidandam ab iis, VII, 4, ext. 2. — manipulos ducendos, III, 7, 1. — tegulas reportandas Locros, I, 1, 20. — curaverunt eos legatis per feciales dedendos, VI, 6, 3. — libros asservandos, I, 1, 12. — curabo nihil, VI, 4, 5.

Curetes, II, 4, 4.

Curia erat fidum et altum reip. pectus, II, 2, 1. — curiæ lumina, IX, 4, 1. — aditu indignus, II, 9, 2. — totius gravitas, III, 1, 2. — curiam civitatis intrare, VII, 3, ext. 7. — curiam ipsam ante oculos positam crederes locutam, VI, 4, 3. — curia egressus, VII, 8, 9.

Curiatii tres, VI, 3, 6.

Curio, IX, 14, 5. — Curionum domus, IX, 1, 6.

Curiosis speculatus oculis, VI, 8, 7. — curiosior contemplatio, V, 2, ext. 1. — cultus, IX, 1, 3. — observatio, V, 7, ext. 1.

Curiose pariter, ac facunde, I, 8, ext. 19. — curiosius observata filia, V, 4, 7.

Currere : cucurrit ad consulis tribunal, VI, 3, 4. — ad Babylonem expugnandam, IX, 3, ext. 4.

Curru triumphavit, II, 8, 7. — currus triumphales, VI, 2, 3; VIII, 15, 3.

Cursus infatigabilis, V, 1, ext. 1. — vitæ severissimus, VIII, 15, 4. — vitæ prosper, IV, 7, 1. — solis et lunæ, VIII, 11, ext. 1. — egegiurum operum, VIII, 7, 3. — stellarum, VIII, 7, ext. 2. — cursus rector insidiosus, IX, 8, ext. 1. — cursum prosperum plenius velis tenere, VI, 9, ext. 5. — in quemdam locum dirigere, VII, 3, ext. 2. — dirigere alio, VII, 4, 5. — cursu in insulam direxit classem, I, 5, 6.

Curtius, V, 6, 2.

Curulis ædilitas, VII, 5, 2. — sella, V, 7, ext. 2. — curulem sellam afferri iussit, II, 5, 2. — curules sellæ, III, 2, 7.

Custodia publica, III, 2, ext. 6. — custodiæ causa eum relegerat Albam, IX, 6, 3. — causa, III, 8, ext. 1. — thesauri restituta est pecunia, I, 1, ext. 1. — præsesse, V, 4, 7. — custodiam egressa obesses, III, 2, 2. — ad custodiam religionis attinent, I, 1, 14. — salutis occultam detexit, VI, 8, 5. — custodia liberatus, I, 8, 1.

Custodire cælum, VII, 2, ext. 13. — salutem, I, 8, ext. 9. — supremæ vitæ reliquias, V, 6, ext. 5. — virtutis numeros, IV, 1, ext. 2. — custodiri mutuo pudore, II, 1, 5. — militum præsidio, III, 1, 2. — custodita libertas, V, 3, 2. — custoditum est jus, II, 8, 5. — custodita rei salute, VI, 8, 1. — cu-

stodiendum in domum suam deductum, VIII, 2, 3. — custodienda erat tradita ei, VI, 1, ext. 2.

Custos æterni ignis, I, 1, 6. — libertatis, VI, 3, 3. — pacis, II, 1, 6. — pudicitiae acer, VIII, 1, abs. 2. — et magistra pacis, II, 9, 1. — pudicitiae severus, VI, 1, 4. — vitæ diligentior, I, 7, ext. 2. — custode te matronalis stola censetur, VI, 1, 1. — custodes remoti, IX, 3, 7. — severissimi, II, 7, 6.

Cydnus aquæ liquore conspicuus, III, 8, ext. 6.

Cymbulam mittere, I, 5, ext. 1.

Cymæorum servus, IX, 14, ext. 2.

Cyneas Thessalus, IV, 3, 6.

Cyprus, V, 3, ext. 3; I, 5, 6; VIII, 15, 19.

Cypriorum effeminator multitudo, IX, 1, ext. 7.

Cyrenæ, V, 6, ext. 4.

Cyrenenses, V, 6, ext. 4.

Cyrus, V, 4, ext. 6; VIII, 7, ext. 16; IX, 10, ext. 1.

D.

Damasippus, IX, 2, 3.

Damastes, VIII, 13, ext. 6.

Damnare aliquem crimine, VI, 1, 8. — factum, VII, 3, ext. 7. — patrem, III, 7, 6. — reum, VIII, 1, damn. 2. — se stuporis, VI, 9, ext. 3. — sponsorem stultitiæ, IV, 7, ext. 1. — illum affectati regni crimine, V, 8, 2. — illum Calpurnio, VIII, 2, 1. — Demonstratum, III, 8, ext. 4. — propositum, I, 7, ext. 10. — Titinium summa totius dotis, VIII, 2, 3. — damnaverunt Socratem, I, 1, ext. 7. — damnassent se, II, 9, 6. — damnari eadem formula et absolvi, VIII, 2, 2. — damnatus a Cn. Carbone, V,

4, 4. — adulterii crimine, VI, 5, ext. 3. — crimine sororis interfectæ, VIII, 1, abs. 1. — crimine impudicitiae, VI, 1, 11. — furti, VIII, 2, 4. — reus uno teste, VI, 1, 7. — est repetundarum lege, VI, 3, 3. — populi iudicio, II, 9, 6. — tribuum suffragiis, VIII, 1, abs. 7. — in Cosconii absolutione, VIII, 1, abs. 8. — sub iudice crimine facti crudelis, IV, 6, 1. — damnatum securi percusserat, II, 9, 3. — damnata lege est mors, III, 4, 5. — mulier capitali crimine, V, 4, 7. — damnati sunt iis de causis, VIII, 1, abs. 1. — capitali crimine, VII, 6, 1. — mores consensu senatus, IV, 7, 1. — damnata pars iudicio capitali, II, 5, 3. — damnandus es crimine rustici rigoris, II, 2, 3.

Damnatio imminens, VIII, 1, abs. 9. — iniquissima, V, 4, 1. — injusta, IX, 3, 1. — damnationis ignominia, I, 4, 3. — damnationem sibi pepererunt, I, 1, ext. 8. — damnatione dignus, II, 9, 6. — quid miserius? II, 10, 5.

Damnum reipubl. immane, II, 7, 15.

Damon, IV, 7, ext. 1.

Danthon quidam, VIII, 13, ext. 7.

Daphidas sophista, I, 8, ext. 8.

Dapis nefariæ usus, VII, 6, ext. 3. — dapes largæ, IX, 1, ext. 1. — dapibus humanorum corporum usi sunt, VII, 6, ext. 2.

Dare alicui collegam, VI, 4, 2. — alicui debitam exitum, V, 1, 3. — documentum, III, 2, 14. — ferrum, III, 1, 2. — filium suum in adoptionem, IX, 1, 2. — aliquem collegam, III, 4, 4. — aris tura, I, 1, 15. — beneficium, V, 1, 1. — bonam pacem,

VI, 2, 1. — civitatem, IX, 5, 1. — de se palmam merebatur, VIII, 1, abs. 8. — epulum populo, VII, 5, 1. — exercitui epulum ex facili, VIII, 7, ext. 4. — jura, VI, 9, 8. — laxamentum legionibus, III, 2, 8. — liberalitati aptiores comites, V, 1, 1. — manumissam ancillam in matrimonium liberto suo, VI, 7, 1. — matri osculum, VII, 3, 2. — munus, II, 6, 5. — operam, III, 7, ext. 5. — operam fidibus tractandis, VIII, 7, ext. 8. — osculum Equitio, III, 8, 6. — osculum filiae nubilis ætatis, VI, 1, 4. — pecuniam, I, 1, ext. 1. — pœnas amissæ classis, VII, 3, ext. 7. — pœnas sociis satis graves, VIII, 1, abs. 6. — responsum alicui, IX, 5, 1, et ext. 3. — responsa latine, II, 2, 2. — se vadem pro reditu alicujus, IV, 7, ext. 1. — signum, VII, 4, 1. — strenuam fortemque operam, VII, 6, 1. — terga hosti, IX, 3, 5. — filias nuptum, VII, 1, 1. — vacationem honoris genti, IV, 1, 5. — vela, V, 7, 1. — vitam alicui, VIII, 7, ext. 7. — Vatinio honorem coacti sunt, VII, 5, 6. — do litem secundum te, II, 8, 2. — dat pecuniam ad refectorem Capitolii, IX, 3, 8. — dedit aditum luctui necessitas, I, 7, ext. 4. — aquam pueris bibendam, II, 4, 5. — Attalo regi Asiam dono, V, 2, ext. 3. — avitum cognomen, II, 7, 1. — commeatus petentibus, IX, 3, 7. — Crasso Locupletis nomen pecuniæ magnitudo, VI, 9, 12. — curam tollendæ mulieris, I, 7, ext. 6. — ei honorum adolescentis possessionem, VII, 7, 5. — eidem senatus bis sine sorte provinciam, VIII, 15, 4. — ei fiduciam conscientia, III, 7, 1. —

eis transitum super cadaver suum, IV, 7, 2. — exemplum servatæ religionis, I, 1, 11. — fiduciam licentioris vitæ urbi nostræ, IX, 1, 3. — filiae aditum ad eam, V, 4, 7. — filiam ei nuptum, IV, 4, 9. — hominibus aditum adversus se, VI, 2, 7. — hosti tergum, I, 8, 8. — lauream non cuiquam, II, 8, 7. — occasionem Fabio, II, 7, 8. — operam gymnasio, III, 6, 1. — parentes ei nobilissimos, VII, 1, 1. — piacula crucibus illis, IX, 2, ext. 3. — pœnas filii manibus, IX, 1, 9. — dedit portanda ossa, V, 1, ext. 4. — publicanis operas, VI, 9, 8. — puellam nuptum, IV, 4, 10. — se quieti, IX, 12, ext. 7; I, 7, 7. — spem populo romano, III, 7, 1. — dedit consilio salutare exitum, VII, 4, 3. — dedimus Cæsares, I, prol. — dederunt aditum artes liberales illi victoriæ, VIII, 11, 1. — hunc animum viris earum in acie, VI, 1, ext. 3. — dederunt sedem ei inter ipsos honoratissimo loco, IV, 5, ext. 2. — dedisset librum describendum, I, 1, 13. — dabo jus gentis meæ illis, III, 7, ext. 7. — da nunc merum asello, IX, 12, ext. 6. — responsum, VI, 4, 3. — date veniam, æterni ignes, V, 4, 7. — dandi et accipiendi beneficii commercium perdit, V, 3, ext. 3. — dando in adaptationem, II, 10, 4. — regem huic urbi, III, 4, 3. — daturus erat aut debiturus ei mox duas clarissimas provincias, VII, 5, 4. — sacrificio Sabinis regimen humani generis, VII, 3, 1. — dari elephantis cibaria vetuit, IX, 3, 7. — equitibus singulas libras argenti, V, 1, 1. — æra legioni voluit, II, 7, 15. — plebiscito, IV, 1, 6. — sibi

stipendium desideravit, V, 6, 8. — potius, quam obijci civibus censura deberet, II, 9, 9. — testes in reum vidit, VIII, 5, 6. — datur ab eo salus uno modo, III, 8, 7. — cælo aliud decus, I, 7, 2. — exemplis aditus, VII, 2, ext. 1. — sapientiæ titulus, III, 3, ext. 6. — victis venia, VI, 2, 1. — dantur ei munera per quæstorem, V, 1, 1. — ei obsides a Placentinis decreto, VI, 2, 10. — dabantur præpropere amoris lacrymæ, VI, 3, 6. — datus arbiter a senatu finium constituendorum, VII, 3, 4. — superiori Africano consulatus citior legitimo tempore, VIII, 15, 1. — illi reditus in urbem, IV, 1, 13. — in adoptionem, VII, 7, 5. — signo, I, 5, 7. — datum bis patri suo consulatum meminerat, IX, 3, 2. — data est absolutio respectui puerorum, VIII, 1, abs. 2. — data est dedicatio ædis Mercurii M. Plætorio, IX, 3, 6. — hosti obses, III, 2, 2. — venia tot Punicis injuriis, V, 1, 1. — vita, V, 9, 4. — datam sibi ab Atheniensibus civitatem cognovit, III, 7, ext. 7. — data fide, V, 1, ext. 2. — per P. Cethegum spe salutis, IX, 2, 1. — datum non est timori silentium, VI, 2, 3. — hoc est quibus opibus, II, 10, 8. — sibi quidem et exercitui bonum omen credidit, VII, 2, 5. — dato consilio in contrarium, I, 1, 14. — ipsis prandio, III, 7, 1. — datos gustus referam, III, 1, 1. — datæ amice sunt civitates, V, 2, ext. 3. — data sunt legatis, IV, 3, 9. — datis armis in castra miserunt adactos jurejurando, VII, 6, 1. — danda est corona, II, 8, 7. — illius errori venia, V, 1, 7. — dandum

est aliquid loci exemplis, II, 10, ext. 1.

Darius, III, 8, ext. 6; IV, 7, ext. 2; V, 3, ext. 1; V, 4, ext. 5; VII, 3, ext. 2; et IX, 2, ext. 6.

De censura quid loquar? II, 9, 4. — civitate impetranda, III, 1, 2. — industria se abiecit, VII, 3, 2. — integro, VIII, 1, abs. 4. — justa constitutione queri, II, 9, 1. — laqueo et suspendio cogitare, VII, 3, ext. 5. — pace disceptator, II, 10, 4. — rebus actis a se senatui scribens, II, 7, 15. — somno me excitant tropæa Miltiadis, VIII, 14, ext. 1.

Dea Ægeria, I, 2, 1. — Viri-placa, II, 1, 6.

Debellare regem, VIII, 7, 6.

Debere alicui gratias, V, 6, ext. 2. — pene totum ὑποκρίσσει, VIII, 10, ext. 1. — debes ei aliquantum honoris, III, 2, 1. — ejus penatibus et honoris vicissitudinem et salutem tuam, V, 1, 3. — debuerunt ejus meritis cives tantum, VI, 5, ext. 1. — deberi Manibus Diis, I, 7, 3. — debetur patriæ venerationi, II, 2, 4. — viribus amicitiae tantum venerationis, IV, 7, ext. 1. — debentur ea virtuti, IV, 4, 9. — debebatur honos, III, 8, 3. — debitus dignitati locus, IV, 5, 1. — gloriæ titulus, III, 2, 8. — honos, II, 10, 2. — debitum supplicii modum legi reddidit, VI, 5, ext. 3. — debita probabilis facti portio, IV, 3, 9. — sinceritas, IV, 7, 3. — veneratio, V, 1, 7. — debita pecuniæ, IV, 8, 3. — debitam pœnam effugere, III, 8, 1; VIII, 1, abs. 4. — debitum quasi opus superest, III, 8, 1. — auctoritatis pondus honoribus adjecit, VII, 5, 2. — debita supplicia, I, 1, ext. 3.

Debitor: debitorum causam suscipere, IX, 7, 4.

Debitum nepotum nutriendorum, II, 9, 1. — debiti nomen, VIII, 2, 2. — debito minora sunt, VIII, 15, 1.

Debitare animos, II, 7, 11; VII, 4, 1. — exercitus, I, 6, 2. — virtutem, IV, 3, 14. — debilitavit auxilium, II, 3, 3. — debilitari adversis rebus, VIII, 1, abs. 3. — debilitata hostium exercitu regio, V, 6, ext. 1. — debilitati spiritus pecuniæ aspectu, IV, 4, 11.

Debilitas corporis, I, 7, 4.

Decedere Albæ, V, 1, 1. — Romæ, IX, 7, 2. — provincia, II, 7, 3. — decessit, V, 2, 3. — aliis heredibus scriptis, VII, 7, 1. — fastorum illud columen, IV, 4, 1. — decesserat catellus, I, 5, 3. — decedens altero et octogesimo anno, VIII, 7, ext. 3.

Decentius transire ad externa, III, 7, 11.

Depernere alicui divinos honores, VII, 2, ext. 13. — alicui triumphum, IV, 1, 9. — ferro, IX, 2, ext. 2. — decrevit triumphum, II, 8, 2. — post cladem, I, 1, 15. — decerni senatusconsulto, IV, 1, 6. — sibi triumphos desiderabant, II, 8, 1 et 2. — decretum sibi a senatu honorem sprexit, II, 8, 3. — decretae sunt supplicationes, II, 8, 7. — decretis jugeribus agri populo, IV, 3, 5.

Decerpsit de principatu quidquam, V, 2, 7. — decerpserunt lauræ ramulos, II, 8, 5.

Decidere in corbem, I, 6, 5. — in profundum injuriarum, IX, 1, ext. 2. — decidebant e tigno in cinerum congeriem, IX, 2, ext. 6. — decidit ante foculum hostia, I,

6, 9. — ejus gladius vagina elapsus, III, 2, 16. — subito lapsu, I, 5, 2. — decidisse aves attonitas constat, IV, 8, 5.

Decimarum nomen, V, 6, 8. — nomine dicatam, I, 1, ext. 4. — decimas vovere, V, 6, 8.

Decimæ legionis miles quum præliaretur, III, 2, 22.

Decimus Lælius, IV, 7, 7.

D. Brutus, IV, 7, 6; VIII, 14, 2.

Decios duces habere, V, 6, 6.

Decipere aliquem, I, 2, ext. 2. — decepit cives suos bonis, III, 1, ext. 1. — eam opinio, I, 8, 2. — illos punico astu, V, 1, ext. 6. — decipi neque timeri hostem voluit censura, II, 9, 8. — deceptus spe, I, 7, ext. 8. — decepta fides, VI, 6, 4. — deceptum ab eodem dominum cognoscere, II, 6, 7. — decepti magis quam victi sumus, VII, 4, ext. 2. — deceptis irasci, VII, 3, ext. 10. — decepta arte animalia rationis vacua mirari, VIII, 11, ext. 4. — decipiendum tradere Annibalem, VII, 4, 4.

Declamationes edebat, VIII, 7, ext. 1.

Decoctoris superlatio turpis, VI, 9, 12.

Decor capillorum, IX, 3, ext. 4. — formæ præcipuus, IV, 6, ext. 21. — decorem oris vulneribus confudit, IV, 5, ext. 1.

Decorare Amphiarum, VIII, 15, ext. 3. — cives corona, II, 6, 5. — merita ornamentis, IV, 1, 6. — decoravit filium titulo, IV, 3, 10. — decorari supremo funeris honore, IX, 12, 1. — decoratus ornamentis, V, 1, 8. — decorata senectus, III, 4, 1. — decorata honore aræ ossa Oedipodis, V, 3, ext. 3. — decorandos censuit mo-

res Phocionis, III, 8, ext. 2.

Decorus corporis motus, VIII, 10, 2. — decora pernicitas, II, 4, 4.

Decore significare, VIII, 11, ext. 3.

Decrepitum jam Pisistratum audit concionantem, VIII, 9, ext. 2.

Decretum amplissimi ordinis, II, 7, 15. — impium, III, 8, 1. — indignum gloriæ, IX, 2, ext. 8. — patrum conscriptorum, IV, 3, 9. — decreti gravitas, II, 7, 15. — sanctitate, I, 1, 20. — decretum composuit, IV, 1, 8. — fieri jubet, VI, 2, 10. — reprehendere, III, 5, 2. — decreta benignissima, V, 2, 1. — reddere eadem lingua, VIII, 7, 6.

Decurrerit ad favorem tuum mea parvitas, I, prol.

Decursus aquæ per semitas, II, 4, 6.

Decus armorum et togæ, etiam siderum clarum III, 2, 19. — consulatus, VII, 1, 1. — inclytæ victoriæ, I, 5, 1. — militare, III, 5, 3. — orientis juventæ, II, 10, 4. — Persicæ dominationi submissum, VI, 3, ext. 2. Pisonis, II, 7, 9. — præclari facti, IV, 8, 4. — senatus erat penes illos, II, 7, 7. — senectutis lucidius enitescit, VI, 9, 1. — summæ majestatis, I, 1, 9. — supremi officii, V, 1, ext. 6. — urbis, II, 8, 1. — vetustæ originis, VIII, 15, 5. — decora civitatis, VIII, 5, 4.

Decussit baculo papaverum capita, VII, 4, 2. — decutitur digitus ei, I, 4, 2. — decussam tegulæ partem propulerunt, I, 4, 2.

Dedecus a sanguine absit, III, 2, 20. — patriæ magnum, II, 7, 9. — admittere, III, 8, 3. — effugit, III, 2, 12. — patientiæ

ignorat, III, 2, 7. — subnectam gloriæ, II, 6, 15. — dedecore nudari, III, 5, 2.

Dedicare ædem salutis, VIII, 4, 6. — alicui ædem, V, 10, 1. — dedicaverat ædem, II, 5, 1.

Dedicatio ædis Mercurii, IX, 3, 6. — templi, V, 10, 1.

Dedere se alicui, VI, 4, ext. 1. — dedit eos per feciales legatis, VI, 6, 5. — senatus M. Claudium Corsis, VI, 3, 3. — deditus Fannio, VIII, 4, 1. — Samnitibus, VI, 1, 9. — deditum sordido studio ingenium, VIII, 14, 6. — dediti erant huic scientiæ, VIII, 12, 1.

Deditio funesta, I, 6, 7. — Mancini miserabilis, II, 7, 1.

Deducere aliquem in campum, IV, 5, 3. — in disputationem aliquid, VIII, 15, ext. 1. — versus, III, 7, ext. 1. — se in partem sedis infernæ, II, 6, 8. — deducit capreas suis manibus, I, 8, ext. 18. — deducebant aliquem ad curiam, II, 1, 9. — deduxit fastigium magistratus invidiosum ad habitum tolerabilem, IV, 1, 1. — deduxit illos natura in hæc gravitatis vestigia, VI, 4, ext. 2. — deduxit publicos penates, V, 1, 1. — deducens ex Asia triumphum, III, 6, 6. — deduci in domum, I, 5, 5. — deductus ad captivi formam, I, 1, 14. — huc necessitatis, VIII, 1, abs. 6. — eorum sanguis imaginum serie, II, 9, 6. — in quæstionem animus, VI, 1, 8. — in locum, I, 6, 8. — in forum, III, 7, 1. — in Macedoniam, V, 1, ext. 11. — in quæstionem publicam, III, 7, 7. — deducta a necessariis, II, 6, 14. — in ultimas angustias salus, VIII, 15, 11. — deductum in domum suam,

VIII, 2, 3. — deductam in forum occidit puellam, VI, 1, 2.

Deesse aliis tempora, ostendit, VIII, 7, 2. — calamitosis, IX, 2, ext. 9. — justitiæ suæ, VI, 5, 1. — publicæ vindictæ, V, 8, 1. — hominibus non voluntas, sed facultas, III, 1, 2. — vindicta, II, 7, 6. — desunt hostibus cladis nuntii, III, 7, 4. — militibus stipendia, VII, 6, 4. — deerat consternatæ multitudini furialis fax, III, 8, 3. — id malorum miserimæ tunc reip. IX, 2, 2. — id sacerdotis et triumphis, VIII, 14, 6. — deerant illis studia doctrinæ, II, 2, 2. — interpretes, I, 6, 3. — roboreæ sudes, VII, 6, 5. — defuit comes fraternæ neci, V, 5, 4. — illis honos, VI, 3, 1. — incepto ejus fortuna, 3, 2, 3. — majoribus grata mens, IV, 1, 6. — mortuo lectus funebris, IV, 4, 1. — ne pueritiæ quidem hic spiritus, III, 1, 2.

Defendere alicujus factum, IX, 3, 4. — aliquem, V, 3, 4. — crimen, III, 8, ext. 1. — errore culpam, VI, 5, ext. 4. — imperium, V, 2, 2. — leges, V, 2, 8. — manu libertatem, III, 2, 18. — mores, IV, 7, 1. — periculum alicujus, VI, 5, 2. — tabulas testamenti, VII, 7, 2. — defendit Dea se ipsam, I, 1, ext. 1. — jus, II, 8, 2. — repetundarum reum, IV, 2, 4. — defendens reum ambitus, V, 9, 2. — defendendi se adolescenti potestatem fecit, V, 9, 1. — defensurus esset eum, VII, 3, 5. — defensus est reus, V, 3, 3. — defensa salus ab exitio, I, 8, ext. 7. — auctoritate nobilitatis, IX, 2, 1. — defensis in Africa partibus, III, 2, 13. — defendens senatus, II, 7, 15.

Defensio a Lysia composita, VI,

4, ext. 2. — constans, III, 7, 1. — perdita et complorata, VIII, 1, abs. 10. — defensionis interesse, IV, 1, 7.

Defensor petulantia tarentinæ, IV, 3, 14. — Pompeiani nominis, IX, 2, 4. — præpotens, VI, 2, 4. — salutis acerrimus, V, 2, ext. 2. — defensores innocentium, VI, 3, 8.

Deferre ad aliquem querelam, VII, 7, 5. — alicui dictaturam, III, 4, 4. — alicui imperium, III, 8, 3. — in ærarium pœnæ æra, II, 9, 1. — in judicium triumphos, VIII, 1, abs. 11. — munera in ærarium, IV, 3, 9. — nomen, III, 8, ext. 4; VI, 5, 6. — patris crimina, III, 4, 3. — sibi potestatem, IV, 1, 3. — deferunt ei tyrannidem, VI, 5, ext. 1. — detulit ad comitia cupiditatem, VII, 5, 3. — ad consules querelam, VI, 1, 9. — querelas, V, 8, 3. — pueros ad ripam, II, 4, 5. — togam in campum, III, 5, 1. — deferri ab illo, I, 7, 2. — arma extra vallum jussit, III, 2, 21. — in censum, IV, 4, 2. — lectica in aciem, I, 7, 1. — in curiam, VIII, 13, 5. — deferitur ei consulatus, VI, 4, 1. — in oppidum, III, 8, ext. 6. — deferebantur in ea remedia, II, 5, 6. — delatus ei triumphus, V, 5, 2. — est æger Brundisium, V, 1, 1. — honor, I, 6, 13. — delata est ea res ad senatum, VI, 5, 1. — est ei dictatura, IV, 4, 7. — res ad Dolabellam, VIII, 1, amb. 2. — conditione ad populum, IV, 1, ext. 7. — delatam a civibus tyrannidem adeptus, IV, 1, ext. 6. — sibi dictaturam recipere, IV, 5, 2.

Deficere a nostra amicitia nolunt, VI, 6, ext. 2. — a Romanis, VII,

2, ext. 16. — deficere auxilia cernunt, VII, 4, 1. — deficit materia exstruendo aggeri, VII, 6, 5. — nobis vinum, V, 1, ext. 3. — deficit Babylon, IX, 3, ext. 4. — luna, VIII, 11, 1. — deficiet tempus narrantem, VII, 2, ext. 1. — deficiens sanguine et spiritu, III, 2, ext. 5. — deficiente ætate, V, 2, ext. 4. — deficiebatur advocatis, VIII, 3, 2. — defectus ætatis viribus, VIII, 7, 4. — consilio, III, 1, ext. 1. — firmitate lateris, VIII, 7, ext. 1. — mortalium frequentia, V, 5, 3. — defecti alimentorum facultate, VII, 6, 2.

Defectio Campanorum nefaria, V, 1, 3. — nefaria, III, 8, 1. — defectionis metus, II, 7, 11.

Definit sub nomine Catonis, II, 10, 8. — definita die appropinquante, IV, 7, ext. 1.

Defixo in terram vultu, VI, 1, 7. — defixis in terram oculis, VIII, 7, ext. 7.

Deflagrasset ædes Fortunæ, I, 8, 11.

Deflectere : deflexit disciplinam a recto tenore, VII, 3, 7. — vultum a publica religione, V, 10, 1.

Deflexus ab odio ad gratiam, IV, 2, 1.

Deflere mortalium incommoda tanquam propria mitte, VII, 2, ext. 2. — deflentem illum cruentum vidi, VI, 2, 8.

Defodit sororem vivam capite, IX, 2, ext. 7.

Deformis aspectus, I, 6, 5. — ictus fœderis, II, 7, 1. — deformi duplici ordine dentium, I, 8, ext. 13. — deforme ad speciem os, I, 8, ext. 12. — non duxit, III, 6, 3. — reddidit os, III, 2, 11. — sibi existimans, III, 2, 6. — de-

formes umbræ, III, 6, 1. — deformia munuscula, II, 7, 15.

Deformitas cultus, II, 6, 13. — rei omnes offendit, VII, 5, 1. — opprobrii, VI, 3, 7.

Deformiter se attollere, VIII, 1, abs. 6.

Defunctus consulatus jam honore, IV, 5, 1. — omnibus honoribus, V, 9, 1. — ultimæ senectutis spatio, VII, 1, 1. — defuncta virium cursu ætas, II, 1, 10. — defuncti honoribus, III, 2, 7.

Defusus Mercurio delibamentis, II, 6, 8.

Degenerare a splendore imaginum, III, 5, 1. — degenerasti nihil a tuorum amplitudine, III, 8, 6. — degeneratus pater, V, 8, 4. — degeneratum erat a tuis auspiciis, II, 7, 7.

Dejectus altitudine, III, 2, 1.

Dejotarus rex, I, 4, ext. 2.

Delabi ad externa, III, 8, ext. 1. — motu celeris, II, 3, 3. — delapsus est carbo ardens in brachio ejus, III, 3, ext. 1. — delapsa acies equis, III, 2, 8. — cælo sidera, II, 10, 2.

Delectare lectorem, VIII, 2, 1. — varietate, II, 10, ext. 1. — delectari alicujus ingenio, VIII, 7, 5. — mala consuetudine, VII, 2, ext. 18. — negotiatione, IV, 8, 3. — spectaculo, V, 1, 8. — delectatus amiculo, V, 2, ext. 1. — ejus familiari cultu, VIII, 14, 2. — callido dicto, VII, 3, ext. 1. — hominis prudentia, VIII, 7, ext. 7. — pueri patientia, III, 3, ext. 1. — re eximia, VII, 4, 2. — delectati sanguine oculi, II, 9, 3. — delectata est urbs labore, IV, 3, 6.

Delere Athenas, I, 6, ext. 1. — copias, IX, 3, 5. — exercitum,

III, 7, 4. — senatum funditus, III, 8, 1. — delevit exercitus, VI, 9, 14. — deleverat totam nationem, II, 10, 6. — deleverant classem, II, 8, 2; III, 8, ext. 3. — deletus a Cimbris exercitus, IV, 7, 3. — deleta Carthago, II, 7, 1; VII, 2, ext. 16; VIII, 15, 2. — deleti a Mario Cimbri, VIII, 15, 7. — deletis ex parte copiis, VI, 1, ext. 2.

Delibare alicujus castitatem, IX, 1, ext. 2.

Deliberatione provisam rem habere, VI, 5, ext. 2.

Delibutus unguento, VI, 9, ext. 1.

Delicatus quæstor, VI, 9, 6. — delicato cultu affluens animus, IX, 2, 1. — imperio obtemperare, IX, 1, ext. 7. — delicatius vitæ genus, II, 6, 1; VI, 8, 5.

Deliciæ domesticæ, VI, 1, 10. — deliciarum et luxuriæ consortio, IV, 7, 1. — fertilissimæ urbes, IV, 3, 2. — deliciis enerves animi, IX, 1, ext. 6. — nimis capi, IX, 1, ext. 3. — suis fovit Punicam feritatem, VII, 6, 2.

Deligatis ad palum hostibus, III, 8, 1.

Deligere constitui, I, prol. — delegerant scribam ejus, II, 7, 15.

Delectus genus fastidiosum, II, 3, 1. — delectum edicere, VI, 3, 4. — facere materiæ, VII, 2, ext. 1.

Delicti vindex, II, 7, 7. — delicto citeriore præbuit ultionem, VI, 3, 11.

Delphi, I, 1, 18 et ext. 4; I, 2, 3; I, 8, ext. 8. — Delphis sublatum signum, I, 2, 3. — Delphos profectus, VII, 3, 2.

Delphicus Apollo, VIII, 15, ext. 2. — Delphica cortina, I, 8,

10. — Delphicum oraculum, I, 6, 3.

Delitescere in loco, I, 6, 8. — sub præsidio, I, 6, 13.

Delubra abdita, I, 6, 12. — Deum, I, 6, 12.

Delus, I, 1, ext. 6.

Delusa fide sacrarum sortium, I, 8, ext. 8.

Demades Atheniensis, VII, 2, ext. 13.

Demens animus, I, 8, ext. 8. — Tuditani vita, VII, 8, 2. — dementissima actio, III, 7, 8.

Dementia publica, III, 8, ext. 3. — dementiæ suffragia proxima, VII, 5, 6.

Demi barbam auream jussit, I, 1, ext. 3.

Demittere : demisit jugulo suo gladium, IX, 9, 2. — utraque togam manu, IV, 5, 6. — vultum, VIII, 14, 5. — demitti caput abscisum in utrem jussit, IX, 10, ext. 1. — demissa cervix, IV, 7, 4. — est cogitatio altioribus animis, VII, 3, ext. 3. — et simplex defensio, VI, 4, ext. 2. — in equæ genitalem partem manus, VII, 3, ext. 2. — demisso capillo, I, 7, 7. — demissas lacunaribus aureas coronas capite recipere, IX, 1, 5.

Democritus philosophus, VIII, 7, ext. 4; VIII, 14, ext. 2.

Demoliri domum, VIII, 2, 1. — parietem, VI, 5, 3.

Denegavit sibi ipse hoc, V, 10, 2. — denegati honoris nota perstrictus, VII, 3, ext. 6. — denegatum conditioni humanæ roboris cælestis habitum, IX, 2, ext. 11.

Denotare solum virga, VI, 4, 3.

Densissimæ tenebræ, VII, 2, ext. 1; VII, 3, 9.

Denuntiare testimonium alicui,

VIII, 1, abs. 10. — denuntiabat aperte, II, 7, ext. 2. — denuntiante Flacco trib. pl., II, 7, 15. — denuntiari per quietem, I, 7, 6. — denuntiatus prodigio, I, 6, 8. — denuntiata clades, I, 7, ext. 4. — denuntiata erat mors, III, 2, ext. 3. — denuntiatus periculi genus, I, 8, ext. 9.

Denuntiatio cælestis, VIII, 11, ext. 1. — tumultus, VII, 6, 6. — denuntiationes ostentorum, I, 1, 1.

Deosculati diu, II, 10, 2.

Depasta polentam avium multitudo, I, 4, ext. 1. — depastæ apes colles Heliconios, I, 6, ext. 3.

Depellere Gallos, VI, 3, 1. — depulit potestatem inimicitiis accensam, V, 4, 6. — Varium ab actione, III, 7, 8. — depellens audacissimum quemque, III, 2, 23. — depulsa est tempestas, VI, 5, 3. — depulsas viribus hostium cohortes, II, 7, 10. — depulsis urbibus ex rerum natura, V, 3, 2.

Dependam, VI, 2, 11.

Deperditus amore scorti, VII, 3, 7.

Deploare conditionem suam, IX, 13, ext. 1. — injuriam suam, VI, 1, 1. — casum Ciceronis, V, 3, 4.

Deponere consulatum, II, 7, 7. — coronam, V, 10, ext. 2. — dictaturam, I, 1, 5. — insignia senatoris, VI, 4, 4. — magisterium equitum, I, 1, 5. — potestatem, V, 8, 2. — regnum, V, 7, ext. 2. — deposuit hilaritatem oris, VI, 9, ext. 1. — imperium, VI, 5, ext. 1. — inimicitias, IV, 2, 1. — iram, VI, 5, 1. — infelicis animi impetum, VII, 3, 10. — societatis respectum, VI, 6, ext. 2. — spiritum in vinculis, VI, 9, 13. —

deponeret officii prospectum, V, 1, ext. 3. — depositurus in unius Numidæ insidiis præcordiis salutem, IX, 8, 1. — depositæ virginis cubile, II, 1, 3. — deposita animorum contentione, II, 1, 6. — belli gerendi pertinacia, VI, 5, 1. — clementia, II, 7, 11. — deposito æqualis imperii jugo, V, 2, 4. — civem æstimans odio, V, 1, 11. — eburneo scipione, IV, 4, 5. — depositæ inimicitiae, IV, 2, 3. — depositis inimiciis, II, 9, 6. — insignibus, I, 1, 15; V, 6, ext. 1. — sordibus, V, 1, 1. — armis, VII, 4, ext. 2; VII, 1, 7.

Deportare pecuniam, IV, 3, 2; IV, 1, 14. — propria mala domum, VII, 2, ext. 2. — deportandum Romam nave curavit eum, IX, 6, 3.

Deposcere aliquem, I, 7, 3. — aliquem judicem, III, 7, 7. — deposcere muneris loco, IX, 5, 3. — depoposcit sibi hanc militiam, III, 2, 6. — depoposcerunt salutem, VIII, 5, 4.

Depositi nomine pecuniam acceperat, VII, 3, ext. 5. — se fide solvere, VII, 3, ext. 5. — depositum petere, VII, 3, ext. 5.

Depravatus nimia consternatione, VII, 8, 7.

Deprecari aliquem, V, 4, 1. — deprecatus est Pyrrho istam sapientiam, IV, 3, 6. — deprecatum pro se venit, IV, 7, 1.

Deprehensus in adulterio, VI, 1, 13. — in officina crudelitatis, III, 1, 2. — in cubiculo mariti, VIII, 1, abs. 12. — deprehensi cum pugionibus, IX, 4, 2. — in castris speculatores, III, 7, 1.

Depulsiones portentorum explicari voluerunt, I, 1, 1.

Deridentibus se adolescentibus

respondit Phryne, IV, 3, ext. 3.

Derisus gratia, I, 5, ext. 1.

Descendere ad dimicandum, II, 6, 2; VII, 4, ext. 2. — clivum, I, 1, 10. — cælo, VIII, 7, ext. 3. — equo, II, 2, 4. — loco, VIII, 5, 6. — in aciem, III, 2, 24; IX, 3, 1; III, 2, 3. — in campum, VII, 5, 1; VIII, 15, 4. — in carminum certamen, VIII, 7, ext. 13. — in certamen maritimarum virium, IX, 2, ext. 8. — in intimam sacri specus partem, I, 8, 10. — descendo in aciem fidenter, VI, 4, 5. — descendit ad olympicum certamen, VIII, 7, ext. 2. — e Capitolio, V, 4, 4. — equo, V, 2, 9. — e rostris, V, 4, 5. — in aciem claudus, III, 7, ext. 8. — in centumvirale iudicium, IX, 15, 4. — sella, V, 7, ext. 2. — templo, IV, 5, 3. — descendeabant ad colloquium, II, 2, 4. — descenderat ad dimicandum, II, 7, 6. — descenderent plaustro, I, 1, 10.

Desciscere a Romanis, VII, 6, 2. — a societate, VI, 6, ext. 1. — desciverunt a recto tenore, II, 7, 14.

Describit formas, VIII, 7, ext. 7. — descripsit forensem turbam in quatuor tribus, II, 2, 9. — describendum librum dedisset, I, 1, 13.

Deserere casus amicorum, IV, 7, 1. — memoriam amicitiae, IV, 7, 1. — stationem, III, 2, ext. 3. — deseruit regnum æquiore animo, VII, 4, ext. 1. — vitam Anaxarchi, III, 3, ext. 4. — deseruerant Remp., II, 7, 15. — desertus in foro solus moratur, III, 7, 1. — omni auxilio, IV, 7, 2. — deserto agro, IV, 4, 6. — Catulo, V, 8, 4. — deserta et vasta terra, VIII, 13, ext. 1. — palus, V, 3, 2. —

deserti montes, II, 8, 5. — deserta arenæ et ignotæ, I, 7, ext. 3. — desertas possessiones vidit, VIII, 7, ext. 6. — desertis in arenis struxerat, I, 7, ext. 3. — Martis cærimoniis, I, 1, 2. — deserta loca, I, 7, 5. — deserenda Italiæ consilium, V, 6, 7.

Deservire ineptæ rei, IV, 5, 4.

Desiderare aliquem fato absumptum, IV, 6, ext. 1. — modica, IV, 3, 6. — desiderant amicorum studia, IV, 7, 1. — desiderabat ita ratio belli, VII, 4, 4. — desiderabant sibi triumphos decerni, II, 8, 1 et 2. — desiderans fundus minus multo cultores, IV, 4, 8.

Desiderio satisfacere, VI, 4, 1. — desiderium ejus explevit, VIII, 1, damn. 8. — tolerare æquiore animo, V, 1, 1.

Designatus est eventus, I, 5, 7.

Desino Cæsaris miles esse, III, 8, 8. — desine futuris malorum causis inhiare, VII, 2, ext. 1.

Desistere illum actione coegit, VI, 5, 2. — incepto, VI, 5, ext. 2; VIII, 2, 3; IX, 5, 1. — destitit dimicare, III, 2, 22. — subministrare alimenta, V, 2, 1.

Desperatio ultima, III, 2, ext. 3. — vitæ, II, 7, 10. — desperationem regi excussit, III, 3, 2.

Despexit tribunus senatus imperium, IX, 5, 2.

Despondit filiam ei, IV, 2, 3.

Desponsa Indibili virgo, IV, 3, 1.

Destinabat committere prælium, I, 2, 3. — destinavit alium huic morti, VII, 3, ext. 1. — destinatus imperii successioni, I, 7, ext. 4. — destinato iudicio felicitas, I, 7, ext. 5. — destinatum erat oppidum exitio, VII, 3, ext. 4. — immortalitati caput, I, 7, 1. — morti, I, 1, 19.

Destitutus est in orbitate, V, 10, 2. — vacua area, IX, 2, ext. 7. — destituta concio, V, 4, 5. — destituti improvise recursu, VI, 9, ext. 7.

Destringere securim, III, 2, ext. 1. — supercilium, II, 7, 5. — destrinxit gladium, V, 4, 3; IX, 2, 1. — iram suam, IX, 2, 2; II, 7, 15; VII, 5, 2. — dextrio gladio, III, 2, 23. — dextria censura, II, 9, 6. — fœneratrix, VIII, 2, 2. — dextrio ferro incubuit, VI, 5, ext. 4. — testimonio eum insequutus est, VIII, 5, 2. — dextrio gladii, III, 1, 1. — militum gladii, V, 4, ext. 7. — dextræ et inexorabiles vindictæ, VI, 3, 1. — dextrios gladios vaginis reddiderunt, VIII, 9, 2. — dextris gladiis poplites Rom. ceciderunt, VII, 4, ext. 2.

Destruere aliquem, V, 3, ext. 3. — destruxit imperium, IV, 1, 1. — destructa tyrannis, V, 6, ext. 2. — destructum pœne prælio imperium romanum, III, 8, 2.

Desumpsit senatus patris sibi partes, IV, 4, 10. — sibi sugillanda jura familiaritatis, VII, 8, 9.

Detegere: detexit dubiam fidem, VII, 4, 1. — furorem mentis, VIII, 14, ext. 5. — occultam salutis custodiam, VI, 8, 5. — oratoris vitium, VIII, 10, 3. — detegam imbecillitatem ingenii, II, 7, 6.

Detestari aliquem, IX, 1, 7. — detestanda fori conditio, IX, 7, mil. rom. 1. — memoria, III, 3, 2. — detestanda nota, VI, 3, 3. — detestandum somnium, I, 7, ext. 1.

Detestabile ministerium, V, 3, 4. — detestatio inexplabilis, VI, 4, 5. — Fabricii, IV, 3, 6.

Detorsit casus lanceam in eum, I, 7, ext. 4.

Detrahere animis hominum multum sollicitudinis, VI, 9, 1. — servitatem a captivorum capitibus, IV, 8, 5. — detrahit nihil ex veteri ritu, V, 10, ext. 1. — detraxit aquiliferum in contrariam partem, III, 2, 19. — militi scutum, III, 2, 19. — detraxerunt annulum e manu ejus, III, 5, 1. — detrahe Atheniensibus Thesea, V, 3, ext. 3. — detrahi e curru violenta aliquis manu, V, 4, 6. — detracti erant annuli aurei interfectis civibus, VII, 2, ext. 16. — detracta pellis ex corpore, VI, 3, ext. 3. — religio, I, 1, 17. — detractam capite coronam projecit, VI, 9, ext. 1. — detractum restituere, II, 8, 4. — detracto aureo amiculo, I, 1, ext. 3. — detractæ corpori exuviae, III, 2, 21. — e scutis pelles, VII, 6, 2. — detractas equis suis phaleras abjicere, IX, 3, 3. — detractis equorum frenis, III, 2, 9.

Detrectare ministerium, V, 4, 1. — detrecto Argivam laudem, V, 4, ext. 5.

Detrimentum patriæ adferre, I, 6, 9. — detrimentorum incursus, IV, 8, ext. 2.

Devehi plaustris in urbem, II, 5, 4. — devehuntur corpora plauastro, II, 6, 7. — devecti flumine, II, 4, 5.

Deversari in villa, I, 7, 5.

Devertit in tabernam meritoriam, I, 7, ext. 10.

Devincere: devicerat paulo ante Xerxem, VIII, 7, ext. 15. — devictus a Pompeio, I, 8, ext. 13. — Antiochus, V, 3, 2. — devicto Perse, V, 1, 1; IV, 3, 8. — devicta barbaries, V, 5, 3. — Carthago, VI, 2, 3; VI, 9, 2. — gens, II, 10, 6. — devictæ gentis victor, II, 2, 3. — Devicta Cartha-

gine, II, 7, 12; VII, 2, 3. — classe, VI, 6, 2. — urbe, II, 10, ext. 1. — devicti hostes, V, 2, 6. — devictæ naves, VIII, 1, abs. 11. — devictis *Æquis*, II, 7, 7. — partibus, I, 1, 19.

Devinctos amore sui tenebat hominum animos, V, 8, 2.

Devitandi ruboris causa, III, 7, 1.

Devocare rem ad populum, II, 7, 8. — devocavit principem civitatis in iudicium populi, VI, 5, 5. — devocatus est in certamen pugnæ, III, 2, 21.

Devoraverat anulum piscis, VI, 9, ext. 5. — devorato avidè abdomine, III, 5, 3.

Devovere sese super hostium copias, I, 7, 3. — devoveo caput meum pro tua salute, VI, 2, ext. 2. — devovit caput suum pro salute reipubl., V, 6, 5. — devoverant spiritum pro ejus salute, II, 6, 11.

Devotio similis, V, 6, 6.

Deustum sacrarium, I, 8, 11.

Dextera fallax, IX, 2, 1. — invicta, VII, 6, 5. — paciâ alarissima, V, 3, 4. — sublata, III, 2, 17. — dexteram ad hostem tendens, III, 2, 19. — apprehendit, II, 10, 2. — aptabat, VIII, 7, ext. 5. — illam torpore illigavit, VI, 8, 4. — dextera retinens signum, III, 2, 20. — omen victoriæ rapuit, III, 2, 3.

Diadema est dilapsum, V, 7, ext. 2. — abjecerat, V, 1, 9. — in caput ejus transtulit, V, 7, ext. 2. — sibi traditum, VII, 2, ext. 5. — sumere, V, 7, ext. 2.

Diagoras philosophus, I, 1, ext. 7, not.

Dialis flamen, IX, 12, 5.

Diana Aventiniensis, VII, 3, 1

— Dianæ Ephesiæ templum incendere, I, 4, ext. 5.

Dicavit arma Jovi, III, 2, 5. — dicata sedes umbris, IV, 7, 7. — dicatam nomine decimarum, I, 1, ext. 4. — dicatum est templum, I, 8, 2.

Dicere testimonium in aliquem, VIII, 5, 1. — adversus publicanos, II, 10, 7. — alicui diem ad populum, VI, 1, 7 et 8. — causam, IV, 4, 7; V, 4, 3; VIII, 4, 3; VIII, 1, abs. 12. — apud aliquem, VIII, 1, amb. 1; VII, 3, ext. 6. — parricidii, VIII, 1, abs. 13. — repetundarum, II, 10, 1. — de triumphandi jure, II, 8, 1. — diem alicui, V, 4, 3. — jus, III, 5, 1; V, 6, 4; VI, 2, 11. — jusjurandum, II, 10, ext. 2. — literam, VIII, 7, ext. 1. — secum, V, 1, 1. — sententiam, VI, 4, 1. — testimonium, II, 10, ext. 2. — sententiam de re, III, 8, 5. — dixit eis jus, III, 7, 1. — pro rostris, VI, 4, 2. — dixerant illi diem ad populum, III, 7, 1. — dixisse me aliquando pœnituit, tacuisse nunquam, VII, 2, ext. 6. dicturus sum de virtutibus, I prol. — dicitur his lex, V, 10, ext. 3. — patronus senatus, VI, 9, 13. — dicta est hæc lex, VII, 3, ext. 5. — die ad populum, VIII, 1, damn. 5. — sententia, VII, 3, 4. — dictum est graviter adversus illum, VI, 4, ext. 1. — dicendi ardor, VIII, 10, ext. 1. — dicendæ sententiæ loco, II, 10, ext. 2. — causæ potestas, IX, 8, 3. — dicendo tantum valere, VIII, 9, ext. 1.

Dictamni herbæ auxilium salutare, I, 8, ext. 18.

Dictatori est æquatus scito plebis, V, 2, 4.

Dictatoria animadversio, II, 7, 7.

Dictatura ei est delata, IV, 4, 7. — perpetua, IV, 1, 6. — dictaturæ subjecit magisterium equitum, V, 2, 4. — dictaturam de ferre alicui, III, 4, 4. — deponere, I, 1, 5. — sibi delatam recipere, IV, 5, 2. — dictatura functus, II, 9, 4. — rempubl. administrare, VII, 6, 1. — dictaturæ mirificæ, IV, 4, 11.

Dictio causæ, III, 7, 7; VII, 2, 6; VIII, 1, abs. 4. — dictionem causæ ei remisit, VI, 5, 3.

Dictitare palam, III, 2, 17. — dictitare palam ausus est, V, 3, ext. 3. — dictitavit eum semper patronum domus et familiæ suæ, V, 2, 7.

Dictum animosum, VI, 2, 1. — callidum, VII, 3, ext. 1. — egregium, II, 7, ext. 2. — generosi spiritus capax, III, 7, ext. 7. — dicta simul ac facta, I, prol.

Dies Alliensis; IX, 11, ext. 4. — comitiorum, IX, 3, 2. — fati ultimus, VII, 2, ext. 2. — vitæ supremus, VIII, 7, ext. 14. — diei noctem jungere, VIII, 13, ext. 1. — diem ad populum dicere alicui, VI, 1, 7 et 8. — dicere alicui, V, 4, 3. — extrahere, II, 10, 7. — illi ad populum dixerant, III, 7, 1. — ipsius adeundi petit, V, 1, 1. — die dicta ad populum, VIII, 1, damn. 5. — dies per singulos, II, 7, 15. — proximos 30 quasi fatales cavere, VIII, 11, 2.

Differre quæstionem, VIII, 1, amb. 2.

Difficilis ac asper temporum articulus, IV, 2, 2. — regi gens, VII, 3, 6. — difficile ac arduum est illi, V, 1, ext. 6. — factu, II, 7, 5. — difficiles aures, IV, 7, 4.

— difficillima reipubl. tempora, VIII, 1, abs. 9.

Difficultatem temporis sustinere, V, 6, 8.

Diffidere filii virtutibus, IV, 1, 5.

Diffundere aquam per agros, I, 6, 3. — diffudit fortitudinem per totum exercitum, III, 2, 19. — diffunderetur honos latinæ vocis, II, 2, 2. — diffusæ myrto, I, 8, 2.

Digesta numero cadavera, I, 8, 5.

Digitus decuteretur, I, 4, 2. — digitos abscindere, VI, 3, 3.

Dignoscere arduum est, I, 8, 1. — quantum erat, II, 6, 8. — dignosci arduum est, V, 6, 6.

Dignus, a quo posteritas initium caperet, II, 6, 5. — vicissitudine pœnæ fuit, VIII, 6, 1. — suffragiis, II, 9, 6. — ultimo complexu et osculo, VII, 8, 9. — digna erat causa, VII, 6, 4. — manus, III, 1, 3. — vox, VI, 4, ext. 3. — dignum honore amicitiae, V, 1, ext. 2. — militari spiritu, VIII, 2, 3. — se præmium petiit, II, 8, 2. — ultione parricidium, VIII, 1, amb. 1. — digni civibus viderentur, II, 9, 9. — digni puniri, II, 9, 1. — quibus censura dari deberet, II, 9, 9. — dignos libertate se judicant, 6, 2, 1. — dignæ annotatu sunt externæ mortes, IX, 12, ext. 1. — memoratu res, VIII, 11, 1. — digna memoratu, I, prol. — digna nutrimenta, IX, 3, ext. 2. — dignior vir Homero præconio, VIII, 14, 1. — dignius nihil dighitate, III, 7, 1. — dignissimus morte, V, 3, 3. — dignissimum auctoribus tormenti genus, IX, 2, ext. 1. — dignissimi cruce fugitivi, II, 7, 9.

Dignitas neglecta, VIII, 5, 6. — rara, V, 8, 3. — dignitatis æstimatio, IV, 4, 9. — amplissimæ vir, IV, 1, 15. — gradus, III, 8, 4; VII, 8, 5. — incrementa, IV, 7, 5; V, 7, 2. — summæ fœmina, II, 6, 8. — dignitati infestus, IV, 2, 4. — suæ reddidit, III, 2, 12. — dignitate aliquem præstare, III, 2, 6. — nihil dignius, III, 7, 1.

Digressis militibus, VIII, 9, 2.

Dii hospitales, V, 1, 3; IX, 2, ext. 3. — immortales spoliatur, VII, 6, 4. — meliora, IV, 3, ext. 2.

Dijudicare verbis, quam ferro, malunt, IX, 11, ext. 1.

Dilabi equis, VII, 3, ext. 2. — violentia morbi, V, 1, ext. 1. — dilabitur opus tuum, Roma, III, 2, 1. — dilapsum diadema est, V, 7, ext. 2. — pæne corpus induit, III, 2, 18.

Dilatare regnum, VII, 2, 6. — dilatavit imperii fines, III, 4, 2. — dilatari et dispergi per totum terrarum orbem, VIII, 7, ext. 3. — dilatato imperio, V, 6, ext. 4.

Diligentia observandi juris, II, 8, 4.

Diligere aliquam, VII, 3, 10. — parentes, V, 4, 7. — uxorem, II, 6, 14. — dilexit pericula, VII, 8, 7. — diligens æterni ignis custos, I, 1, 6. — observatio, II, 9, 1. — diligentior vitæ custos, I, 7, ext. 2.

Diluitur memoria præclaræ rei, IX, 2, 1.

Dimicare adversus se, II, 7, 15. — cum aliquo, III, 2, 19. — pro salute conjugum, VII, 6, ext. 3. — cuius non vincere fuit, VII, 3, 7. — parum prospere, III, 2, 8. — pro agris cultis, V, 4, ext. 5.

— pro castello, III, 2, 23. — pro se, II, 7, 15. — dimicabant acies, II, 7, ext. 2. — dimicans fortissime pro eo, V, 1, 2. — in foro de paternis bonis, V, 3, 5. — occidere maluit, III, 2, ext. 3. — dimicasse infelicitur, I, 1, 16. — dimicantes pro republica, V, 2, 10. — dimicaturus proximo die, VII, 4, 4. — dimicandum esset, II, 8, 2.

Dimidiam partem navium accipere, VII, 3, 4. — dimidia pars agri, VI, 5, ext. 1.

Diminutus possessionum pretiis, IV, 8, 3.

Dimittere auditorem, VII, 2, ext. 11. — cohortem legionis domum, II, 7, 5. — animis benevolentiam, V, 2, 1. — victorem, VIII, 1, abs. 8. — villicum impunitum, IV, 1, ext. 1. — dimitti irritum fesso labore, VIII, 11, ext. 5. — dimisit eos occidendi sui gratia cum pugionibus deprehenso, IX, 4, 2. — incolumes, III, 7, 1. — ipsam, IX, 1, ext. 5. — navem inviolatam, VI, 6, 4. — nostros, II, 6, 8. — omnes, IX, 3, 2. — paucis verbis Siciliam et Sardiniam, VII, 6, 1. — propositi irritam, IV, 3, ext. 3. — uxorem, II, 1, 4; 6, 3, 10. — dimitti feminam jussit, IV, 6, 1. — Gabinium jubet, VIII, 1, abs. 3. — dimittebantur hospites, IV, 8, ext. 2. — dimissus hostium exercitus, V, 1, 1. — dimissomare, IV, 6, 1. — dimissis militibus, II, 10, 2. — dimittendas inviolatas leges respondit, VII, 2, ext. 17.

Dimoto exercitu, III, 2, 8.

Dinocrates architectus, I, 4, ext. 1.

Diogenis Cynici continentia, IV, 3, ext. 4.

Diomedon Atheniensium dux, I, 1, ext. 8.

Dionysius Siciliae tyrannus, IV, 1, ext. 3; VI, 9, ext. 6; I, 1, ext. 3; I, 7, ext. 6; IV, 7, ext. 1; VI, 2, ext. 2; IX, 13, ext. 4.

Diphilus tragicus, VI, 2, 9.

Dirigere classem, I, 5, 6. — cursum alio, VII, 4, 5. — cursum in quemdam locum, VII, 3, ext. 2. — sententias ad unam portionem, III, 8, ext. 6. — suam mentem, III, 7, ext. 4. — direxit animum ad neminem scriptorem, VIII, 14, 4. — se in Pomponii domum, V, 4, 3. — virgam in oculum, III, 2, 12. — dirigi in altum jussu navigio, IX, 8, 2. — directa spongia ad ipsas equi nares, VIII, 11, ext. 7. — directum est casu, VII, 2, 5. — directis in Pompeium Magnum manibus, VI, 2, 9.

Dirimere affinitatem, VIII, 1, abs. 9. — dirimente nocte praelium, III, 2, 8. — dirimitur societas, IX, 12, ext. 1. — diremptio iniquitatis crimini subjecta est, IV, 7, 1.

Diripere numerum, I, 6, 5. — diripuit Alexandrum iracundia sua propemodum caelo, IX, 3, ext. 1. — diripitur tyranno feritas ab eo, III, 3, ext. 2. — direptis equis publicis, II, 9, 8. — direpta hostibus victoria, III, 2, ext. 4. — direptae populo rom. Hispaniae, III, 7, ext. 6. — diripiendos manibus vulgi penates proscriptorum a se objecerunt, IV, 3, 14.

Diruere Lampsacum, VII, 3, ext. 4. — diruit aedes, IV, 1, 1. — diruenda fana censere, I, 3, 3.

Dirus somnii aspectus, I, 7, 7. — dira fati necessitas, II, 10, 6. — memoria, III, 7, ext. 6. — dirum proscriptio, IX, 2, 1. — dirum

monstrum, VIII, 11, 1. — omen, I, 5, 6; I, 6, 10. — dirum ac execrabili in solo jacens, I, 1, 15. — dira auspicia, V, 1, ext. 4. — vitia, IV, 3, 1.

Dis pater, II, 4, 5. — ditis patris regnis se committere, IV, 7, 4.

Discedere a Laevino, IV, 1, 7. — a mensa, IV, 2, 3. — a se pueros vetuit, I, 7, 7. — victores, III, 2, 8. — discedit multum a prisca continentia, IV, 3, 12. — discessit ab obsidione, V, 1, 5. — e theatro, II, 10, 8. — discederet a sacris, I, 1, 2.

Disceptator de pace, II, 10, 4. Disceptationem suscipere, II, 8, 2.

Discere ab aliquo, III, 7, ext. 1. — didicit Latinas literas, VIII, 7, 1. — discentibus apud altaria, II, 2, 8.

Discernitur divinus spiritus a corpore mortali, IV, 5, 6. — discreta loca, II, 4, 3.

Discerpit librum, III, 7, 1. — discerpserunt praetextatum, IX, 7, 4. — discerptus est populi manibus, IX, 9, 1.

Discincta tunica indutus, II, 7, 9.

Discindi cotem novacula jussit, I, 4, 1.

Disciplina castrensium, II, 9, 1. — castitatis, VI, 1, 4. — majorum attentata, IV, 3, 9. — militaris, II, 7, 1. — militiae, II, 7, ext. 2. — sapientiae, I, 1, 12. — Socratica, V, 10, ext. 2. — disciplinae percipiendae gratia, I, 1, 1.

Discordes foci, V, 3, ext. 3.

Discrimen capitis, VIII, 1, amb. 1. — certaminis, III, 8, 2. — vitae, II, 10, 6; VII, 3, ext. 6. — vitae novum, V, 2, 1.

Discubitu præcurrere senioris adventum, II, 1, 9.

Discursus telorum, III, 1, 1.

Discutere injuriam, V, 6, ext. 4. — metum metu, VII, 4, ext. 1. — prænuntios somnii, I, 7, ext. 5. — supplicium amici nece sua, IV, 7, 6. — discussit providentia hanc tristitiæ nubem, V, 7, ext. 1. — utrumque, IV, 1, 4. — discutitur bellum, V, 6, ext. 1. — discusso metu, I, 7, 8. — discussa bonorum civium cunctatione, III, 2, 17. — quæstione, VIII, 1, abs. 4. — ictibus galea, III, 2, 23.

Disertus M. Antonius, III, 7, 9. — disertum somnium, I, 7, 1. — disertiores alterius conciones erant, VIII, 9, ext. 1. — disertissimus vir, IV, 7, ext. 2. — orator, VIII, 7, 1. — populus, VIII, 12, ext. 2.

Disjicere tura respersa lacrymis, V, 10, ext. 2. — disjecturus partem muri, V, 1, 5. — disjicitur nomen ejus per totum terrarum orbem, VIII, 14, ext. 5. — pecunia flagitiis, III, 5, 2. — disjecta urbe, I, 5, 1. — et perrupta nequitiae claustra, VI, 9, 6.

Disjungi currus jussit, I, 8, ext. 9.

Dispellere: dispulit amarissimam tempestatem, VII, 6, 6. — tempestatem adventu, I, 8, 2. — dispulso inhonesto atque inutili affectu, III, 3, ext. 1. — dispulsis prostratisque inimicorum partibus, III, 8, 5. — dispulsa sunt omnia, VIII, 1, abs. 3.

Dispergi per totum terrarum orbem, VIII, 7, ext. 3. — per urbés negotiandi gratia, IX, 2, ext. 3. — dispersa et vaga vita, IV, 1, ext. 4. — classe tempestate, V, 1, 1. — dispersi cives vicatim,

V, 3, ext. 3. — dispersæ reliquæ, II, 7, 15. — dispersis cineribus fœde, V, 3, ext. 3. — dispergenda per agros quinque millia Prænestinorum, IX, 2, 1.

Displicere modum vindictæ, IV, 1, ext. 2. — rerum naturam, III, 3, ext. 2.

Disputare cum aliquo, VIII, 7, ext. 5. — de cæli ratione, VIII, 11, 1. — de crure, VIII, 12, ext. 3. — de perjurio, IV, 1, ext. 2. — disputo nihil de nomine, VI, 8, 3. — disputatis de eo, VIII, 7, ext. 14. — disputant subtilis, IX, 14, 1.

Disputator et auctor artis suæ optimus est unusquisque, VIII, 12, 1.

Disputatio cæca, III, 4, ext. 1. — disputatione utroque flecti potest, VI, 3, 5.

Dissensio inter eos magna est, VI, 4, 2. — ordinum, VI, 4, 4. — dissensione orta, I, 7, ext. 8. — dissensiones privætæ, VII, 2, 6.

Dissentire armis ab aliquo, IX, 2, 1. — dissenserat acerrime cum eo, IV, 1, 12.

Disserere de aliqua re, VIII, 9, ext. 3. — rem, VI, 9, ext. 1. — disseram de conditione cultus, I prol.

Dissidere bello civili cum aliquo, VII, 6, 4. — inter se inimicitiiis acerrime, VII, 2, 6. — inter se odio, IX, 3, ext. 3. — privatis odiis, IV, 2, 1. — dissidebat a Ti. Graccho ad multum odium, III, 7, 7. — dissidebant armis cum eo, V, 1, ext. 3. — dissedissetis contrariis inter vos sententiis, II, 8, 2. — dissidens acerrimo studio, III, 8, ext. 1. — a patribus plebs, VIII, 9, 1. — cum collega armis, I, 6, 10. — hamo æmulationis instructus,

II, 9, 6. — dissidente animo, IV, 2, 2. — dissidentes odio, IV, 2, 3.

Dissimile felicitate conjugium, VI, 2, ext. 3.

Dissimulare alicui suspicionem suam, VII, 3, 7. — amorem, V, 7, ext. 1. — culpam, VI, 5, ext. 4. — vulnere cruorem, II, 6, 2. — filium, civem, hominem, IX, 5, ext. 1. — metum officio, VII, 3, ext. 9. — sæculum, V, 3, 1. — dissimulandi criminis gratia, VIII, 6, 3. — sceleris gratia, IX, 14, ext. 1. — dissimulans vultus, III, 8, ext. 1. — dissimulata claudicatio, VIII, 11, ext. 3. — fuga, VI, 8, 7.

Dissimulanter apprehendere brachium adolescentis, V, 7, ext. 1. — id tulit, I, 5, 6; IV, 1, ext. 9.

Dissimulatio pia, V, 7, ext. 1.

Dissipare bona, VIII, 6, 1. — glebas cum sudore, IV, 4, 4. — dissipatae carnis partes, I, 6, 5.

Dissoluta disciplina militaris, IX, 7, mil. rom. 3.

Distare a contemptu et insolentia, III, 7, ext. 1. — distat quantum, II, 8, 4. — quinque millibus passuum ab urbe, I, 8, 2. — distantium longe inter se sæculorum exempla, IV, 3, 14.

Distinxerunt sese proposito contrario, V, 2, 1. — distincta duabus pinnis galea, I, 8, 6.

Distraxit unus duos exercitus, III, 2, 1. — distrahi vita, IV, 6, 3. — distractæ manus a corporibus suis, II, 7, 11.

Distribuerunt ea legatis, IV, 3, 9. — distributo eis patrimonio, II, 6, 8.

Districtus maximarum rerum cura, VIII, 7, ext. 15. — publico officio, IV, 3, ext. 1.

Disturbare istum noli, VIII, 7, ext. 7.

Ditare exercitum urbemque præda, IV, 3, 5.

Ditionis tuæ non erit hæc corporis mei pars, III, 3, ext. 4.

Diu ac multum loqui, VIII, 7, ext. 1. — diutius consulto sacrificavit, III, 3, ext. 1. — diutissime actæ vitæ finis, VIII, 7, 1.

Diutina peregrinatio, VIII, 7, ext. 6. — diutinum ac grave bellum, III, 3, 1. — et acre bellum, 1, 6, 3. — diutinæ inimicitiae, IV, 2, 1.

Diuturnus et laboriosus sapientiæ miles, VIII, 7, ext. 5. — diuturnum malum, 1, 8, 2. — diuturnior toto ordine amplissimo, VIII, 13, 4. — ejus sapientia est inter homines, VII, 3, ext. 3. — diuturnioris vitæ spes, VIII, 13, 1.

Diurnum prælium, III, 2, 23. — tempus, VIII, 7, ext. 11. — diurnæ capturæ, VI, 9, 8.

Divellere quercum insertis manibus, IX, 12, ext. 9. — divulso vulnere, IV, 6, 2.

Diversari in taberna, I, 7, ext. 10.

Diversis temporum moribus, IV, 3, 12. — diversa auspicia, II, 8, 2. — sæcula, IX, 1, 6.

Diversitate exempli prægravat Dion, III, 8, ext. 5.

Diverticulum priscæ continentiae ignotum, IX, 1, 3. — diverticulo brevi ad aliquem transgredi, VIII, 1, damn. 5. — diverticula navigationis, IV, 3, 2.

Dives ab occurrentibus salutatur, VI, 9, 12. — omnibus numeris virtutum, VIII, 15, 2. — et præpotens regnum, II, 1, 1. — divites sunt aliorum jacturis, IV, 7, ext. 2. — ditissimus omnium, I, 6, ext. 2.

Dividere agrum viritum, V, 4,

5. — unius civitatis et ætates et affectus, IX, 3, 4. — divisit in duas custodias, III, 8, 1. — diviserunt ira tunc atque virtus sermonem ejus inter se, IX, 3, 1. — dividens iis dona militaria, VIII, 14, 5. — dividendi regni arbiter, V, 2, ext. 4. — dividitur ager vititum populo, VII, 2, 6. — divisus est spatio transitus, III, 7, 11. — divisa in quinque genera lingua græca, VIII, 7, 6. — divisa a capite ejus cætera parte corporis, VIII, 9, 1. — divisum nomen, I, 1, 17.

Dividua civitas, IV, 4, 2. — dividuum felicitatis et moderationis contubernium est, IX, 5, ext. 3. — dividua pagis tuguria, V, 3, ext. 3.

Divitiæ amplissimæ et speciosissimæ sunt, V, 2, ext. 4. — divitiis aliquem quater, IV, 3, ext. 3. — censeri, VIII, 7, ext. 4.

Divinus animus, II, 10, 7. — animi ardor, III, 2, 19. — divina filii mentio, VII, 6, 6. — divinam utri rem fieri oporteret, I, 1, 8. — divinum ingenium, III, 7, ext. 3. — divinis rebus opera datur, I, 1, 1. — divina opera, V, 1, 10; IX, 2, 4.

Divinitus datum præsidium, I, 5, ext. 1. — missa vox, I, 8, 9.

Divinitas opinione colligitur, I prol. — divinitatis fastigio juncti, I, 7, 2.

Divus Augustus, I, 7, 1.

Divus Julius, I, 6, 13; I, 7, 2; III, 2, 19; VI, 2, 11; VI, 8, 4; VII, 6, 5 et VIII, 9, 3.

Docere carmina octogesimo anno, VIII, 7, ext. 11. — locupletes, IV, 4, 5. — docuit filias suas tondere, IX, 13, ext. 4. — puerulos literas, VI, 9, ext. 6.

Doctores gladiatorum, II, 3, 2.

— doctorum præcepta, II, 6, 12. — Doctrina non ambitiosa, VII, 2, ext. 12.

Docilis animus, VIII, 7, ext. 2.

Documentum sui certissimum, IV, 5, 1. — documento cæteris fuerunt, II, 7, 11. — res ipsa est, IV, 3, 10. — documentum alicui dare, III, 2, 14. — documenta sumere, I prol.

Dodona, VIII, 15, ext. 3.

Dolere casum alicujus, V, 10, 2.

Dolenter ferebant, III, 5, 2.

Dolor corporis gravis, IV, 6, 4. — justus, VIII, 1, amb. 2. — par, IX, 2, ext. 1. — doloris simulatio, IV, 6, ext. 3. — contemptus, III, 3, ext. 6. — impotens, IV, 6, 2. — impotentia, IX, 3, 3. — tractus continuus, IX, 2, ext. 1. — vi accensus, III, 2, 12. — victor, III, 3, ext. 3. — dolorem moderationi cedere coegit, IV, 1, 15. — suum ulcisci, II, 10, 2. — silentio pressit, III, 3, ext. 1. — dolore repulsæ consulatus accensus, IX, 3, 2.

Dolus malus, VIII, 6, 4. — dolos scrutari, VII, 4, 5.

Domare : domuit Thebarum insolentiam, V, 3, ext. 3. — domito bove occiso, VIII, 1, damn. 8.

Domitor orbis Africanus, VI, 7, 1.

Domesticus cruor, II, 8, 7. — lectulus, III, 2, ext. 6. — domestica gloria, III, 5, 1. — quies, III, 8, 6. — relatio, I, 6, ext. 1. — domesticæ historiæ seriem, I prol. — domesticum atque intestinum malum, II, 4, 4. — exemplum, I, 7, 2; III, 4, 2. — iudicium, III, 7, ext. 2. — sacrificium, II, 6, 7. — vulnus, II, 7, 12; V, 10, ext. 1. — hæc Scipioni retulerunt, II, 10, 2. — interpretes,

I, 6, 3. — laquei, VIII, 6, 4. — nuntii, III, 7, 4. — occupati circa rapinam et prædam, VI, 8, 7. — oculi, I, 6, 1. — parietes, II, 7, ext. 2. — domesticæ delicæ, VI, 1, 10. — domesticorum præsidium, II, 10, 2. — domestica exempla, V, 2, ext. 1. — eximix fiduciæ acta, III, 7, 1. — domesticis aspersa, II, 10, ext. 1. — domesticis reipubl. usibus, VI, 9, 1.

Domicilium felicitatis, IV, 7, 7. — impotentis viri, VI, 3, 1. — domicilio deorum omnium sufficere, VIII, 14, ext. 2. — mentis inclusa bona, VII, 2, ext. 3. — domicilia sacra, IV, 7, ext. 1.

Domina Carthaginis, V, 3, 2. — civitatum, tot gentium urbs, VII, 3, 1.

Dominari : dominatur injuria, IV, 3, 1.

Dominatio amara, III, 2, ext. 5. — concupita, VI, 3, 1. — insolentissima, IX, 1, ext. 2. — maris ipsi cederet, VI, 5, ext. 2. — Persica, VI, 3, ext. 2. — teterima, V, 6, ext. 2. — dominationis consuetudo, III, 3, ext. 2. — summa, III, 3, ext. 5. — dominatione magorum oppressa, VII, 3, ext. 2.

Dominium rerum, IV, 4, 1.

Dominus ejus campi postea existit, VII, 5, 5. — rei familiaris, VIII, 7, ext. 6. — totius Asiæ, VIII, 1, damn. 1.

Domuncula una erat Æliis, IV, 4, 8.

Domus ære et argento et mancipiis Samnitum vacua, IV, 3, 6. — ambitioni clausa, II, 10, 8. — Augusta, VIII, 15, 1. — invisa, VI, 3, ext. 1. — curionum, IX, 1, 6. — privata, II, 10, 6. — Augustæ postes, II, 8, 7. — domi male

vivitur, II, 9, 1. — domum demoliri, VIII, 2, 1. — dimittere, II, 7, 5. — obsidere, IX, 1, 3. — rediens a ludis, VIII, 1, damn. 4. — reducere aliquem, VII, 5, 4. — domum repetens, VI, 5, ext. 4. — domo inferior, IV, 1, 1. — domo cum tota conflagravit, IX, 12, 1. — domuum ignominia, II, 7, 3. — domos nonnunquam funditus evertunt conjugia, VII, 2, ext. 1.

Donare aliquem civitate, VIII, 14, 3. — genero quinque pondo argenti, IV, 4, 9. — libertatem, IV, 3, 6. — silentium crudelitati, IX, 2, 1. — dono te ejus utero, V, 4, 1. — donat illi vitam, I, 8, ext. 3. — te argenteis armillis, VIII, 14, 5. — donavit aram ad omnes ventos immobili cinere, I, 8, ext. 18. — civitate duas Camertium cohortes, V, 2, 8. — Latinorum regem octingentis vitæ annis, VIII, 13, ext. 7. — patrimonium suum patriæ, VIII, 7, ext. 4. — violentia dicti reliquas tribus adversario, VIII, 1, abs. 7. — donaverat is Theodecti discipulo oratoris artis libros, VIII, 14, ext. 3. — donari argento, IV, 3, 4. — centurionatus honore, III, 2, 23. — militiæ dono, II, 7, 15. — vita, VIII, 7, ext. 7. — donatur imperii pondus, II, 2, 2. — donatus longa senectute, V, 2, ext. 4. — vita, III, 3, 1. — Aristonico, III, 2, 12. — corona laurea, V, 1, ext. 6. — est vacatione, I, 8, 1. — muneribus, II, 10, 2. — puer annulo, fibulaque aurea, etc., V, 1, 7. — primipili honore, VI, 1, 10. — donata est claritati proximorum salus, VIII, 1, abs. 9. — donata impunitate, VI, 2, 1. — infantis incunabula munere, I, 6, ext. 2. —

publica ob virtutem loca, IV, 4, 8.

Donum ipsa victoria felicius, IV, 8, 4. — vitæ, VII, 7, 5. — dono militiæ donari, II, 7, 15. — dona repudiata, IV, 3, 6. — militaria, IV, 3, 4; VIII, 14, 5. — donorum pompa numerosa, III, 2, 24. — donis ante vestibulum positus, II, 10, 2.

Doris Locrensis, IX, 13, ext. 4.

Dormire in cunis, I, 6, ext. 3. — dormiens populi rom. virtus, VII, 2, 3. — dormientes inventi sunt aperto ostio, VIII, 1, abs. 13.

Dos suavitatis grata, V, 7, 1. — dotis exprobratio, VII, 2, ext. 1. — summæ aurum adjecit, IV, 3, 1. — modus, IV, 4, 10. — dotem recipere, IV, 4, 9. — reddere mulieri, VIII, 2, 3. — virum retinere vetuit, VII, 7, 4. — dote constituta, IV, 4, 10. — spoliare uxorem, VIII, 2, 3. — dotes animi rarissimæ, VII, 1, 1. — corporis, I, 7, ext. 4; II, 6, 15. — dotum inopes filiæ, IV, 4, 11.

Dotatæ cognomen invenit, IV, 4, 10.

Drachmas trecenas exegit, IX, 10, ext. 2.

Dripatine Mithridatis filia, I, 8, ext. 13.

Drusus Germanicus, IV, 3, 3; V, 5, 3.

Dubia et suspecta societatis fides, VII, 4, 1. — dubium reliquisti, III, 2, 23. — dubio mentis iudicio fluctuatur, III, 1, ext. 1.

Dubitare de religione, VIII, 5, 2. — dubitaverunt exigere ultionem, II, 7, 3. — dubitasse ne videretur de aliqua re, II, 10, 1. — dabitari de ea re indignatus, III, 7, 1.

Ducere uxorem, VIII, 2, 3; VII, 2, ext. 1. — exercitum in

aciem, III, 2, 9. — filiam in matrimonium, IV, 2, 6. — polenta urbis lineamenta, I, 4, ext. 1. — triumphum, II, 8, 6 et 7; V, 5, 2. — virginem in matrimonium, I, 5, 4. — ducit clivus ad Janiculum, I, 1, 10. — tristius omni fato, III, 2, 7. — ducebant filias dominorum in matrimonium, IX, 1, ext. 2. — duxit acerbas exsequias, VI, 1, 3. — omnia ponenda post religionem, I, 1, 9. — duxit exercitum, VIII, 13, 1. — genus delectus oblitterandum, II, 3, 1. — nefas, V, 3, 1. — non deforme, III, 6, 3. — tristius ipsa clade, V, 10, ext. 2. — triumphum, V, 4, 6; VI, 9, 9; VIII, 15, 8. — duxerat esse satius, II, 9, 8. — pensi, II, 9, 3. — virginem in matrimonium, II, 9, 2. — ducens pro nihilo, I, 7, ext. 10. — ducturus erat exercitum, I, 6, 11. — duci in vincula, IV, 1, 8. — in carcerem, II, 10, 7; V, 3, 2; VI, 1, 9. — eum ad Scaurum jussit, VI, 5, 5. — supra vehiculum, IX, 11, 1. — ducitur ejus funus, V, 8, 3. — in carcerem, IX, 12, 6. — major ac speciosior ejus funeris pompa, V, 2, 3. — nihil utile, VI, 5, 1. — ductæ sunt exsequiæ, IV, 4, 1. — duceretur ad supplicium, I, 1, ext. 8. — ductus de rege Antiocho triumphus, VIII, 1, damn. 1. — in publicam custodiam, IX, 7, 1. — occasione bene finiendi belli, V, 4, 3. — ducendos manipulos curavit, III, 7, 1.

Ductori intrepide paruerunt, III, 2, ext. 3.

Ductus infelix, VIII, 1, damn. 4. — ductu atque auspiciis capti, VI, 5, 1; III, 2, ext. 5; III, 7, 1. — ductus militares æstimandos, III, 7, ext. 6.

Dulcius consul, VII, 3, ext. 7.
Dulce: dulcior melle lepor, VIII,
9, ext. 2.

Dulcedo ea vicina exitio est, VII,
2, ext. 18. — gloriæ, VIII, 14, 5
et ext. 1. — humanitatis, V, 1, ext.
6. — vitæ, II, 6, 12.

Duplex laus, III, 1, 1. — præ-
dictio, I, 6, 3. — promissum, III,
5, 1. — severitatis exemplum, II,
9, 3. — vultus, II, 7, 6. — du-
plici ordine dentium deformis, I,
8, ext. 13.

Duplicant bona infictorum ma-
lorum amaritudinem desiderio sui,
VI, 9, ext. 7. — tenebras, VIII,
7, 5. — duplicavit ætas validior im-
perium romanum, III, 4, 1. —
duplicando summam, I, 1, 21. —
duplicata erga nos benevolentia,
V, 1, 1. — duplicatum frigore cor-
pus, V, 1, ext. 1.

Durare corpora glaciali rigore,
III, 3, ext. 6. — in solio, VIII,
13, ext. 1. — durata opere rustico
manus cujusdam, VII, 5, 2. —
duratis aatribus patientia utitur,
VIII, 7, ext. 1.

Duramentum efficacissimum, II,
7, 10. — duramento sui confirma-
tur industria, VIII, 7, 1.

Duronius, II, 9, 5.

Durus: duræ atque ferreæ sen-
tentia, V, 3, 2.

Dux est creatus, II, 7, 15. —
exercituum, I, 6, 2; VI, 9, ext.
6. — Lusitanorum, VII, 3, 6. —
superior, II, 7, 1. — victoriæ, I,
5, ext. 1. — vigilantissimus, IX,
1, ext. 1. — ducis invicti dextera
invicta, VII, 6, 5. — versuti men-
dacium, VII, 3, ext. 10. — ducem
Fidenatium interimere, III, 2, 4.
— duce mortuo, II, 7, 15. — duces
creari a populo solent, II, 7, 15.
— prædonum, II, 10, 2. — præ-

stantissimi, VII, 4, 4. — Decios
habere, V, 6, 6.

Dyrrachium, I, 6, 12.

E.

E capite prolapsus apex, I, 1,
4. — castris submovit lixas, II, 7,
2. — diutina peregrinatione patriam
repetere, VIII, 7, ext. 6. — nu-
mero senatorum, II, 9, 3. — præ-
sidio cohortibus redeuntibus, I, 5,
1. — Rostris descendit, V, 4, 5.
— sinu inimicorum petere usum
ministerii, III, 7, 5. — theatro
disceasit, II, 10, 8. — vestigio, I,
5, 1; II, 7, 10; VII, 2, ext. 15.

Eboris lineamenta, III, 7, ext.
4. — ex ebore fieri, I, 1, ext. 7.

Eburneus scipio, IV, 4, 5. —
eburnea fistula, VIII, 10, 1. —
eburneos dentes, I, 1, ext. 2.

Echecrates Pythagoræus, VIII,
7, ext. 3.

Equuleo impositus, III, 3, ext.
2; VI, 8, 1; VIII, 14, ext. 5. —
equuleum solvit, III, 3, ext. 5. —
equuleo laxato, III, 3, ext. 3.

Edere clarum sonum, 3, 2, ext.
6. — cælesti partu, III, 7, ext. 3.
— genus consimile virtutis, III, 7,
1. — hinnitum, VIII, 11, ext. 4. —
mugitus resonantem spiritum, IX,
2, ext. 9. — oratoriæ artis libros,
VIII, 14, ext. 3. — populo spec-
tacula, II, 7, 13. — pugnam, III,
2, 23; III, 8, 8. — vocem nobil-
liter, VI, 4, ext. 3. — edit con-
centus, II, 5, 4. — edunt vehe-
mentiores impetus, III, 6, 1. —
edebat cujus esset conditionis, III,
2, ext. 9. — declamationes, VIII,
7, ext. 1. — edidit hinnitum, VII,
3, ext. 2. — centurionibus notas
corporis, IX, 11, 5. — perseve-
rantia exemplum, III, 8, ext. 3.
— ediderant operam strenuam,

VIII, 14, 5. — edens opus majus animo, III, 2, ext. 1. — edendi cupiditas nascitur, VII, 2, 6. — editur munus gladiatorium, I, 7, 8. — spectaculum, IV, 1, 13. — eduntur plerumque ex speciosis deformes partus, IX, 14, 1. — edebantur spectacula, IV, 8, ext. 2. — edita est vacca in hoc, VII, 3, 1. — editus erat incolumis, X fr. — lepor, I, 6, ext. 1. — sonus, I, 6, 12. — edito gemitu, III, 3, ext. 1. — edita foro atque castris fortitudo, III, 2, 17. — pugna, I, 4, 6. — editum hoc hominis ore, I, 8, 10. — nondum perducit ad effectum, III, 8, 1. — editi ab infimis honesti actus, V, 2, ext. 1. — editæ orationi inseruit sententiam, V, 9, 2. — edita conspicuæ fortitudinis opera, IV, 3, 4. — editis operibus, II, 6, 1; II, 8, 4.

Edicere ad exturbanda latrocinia, VI, 3, 5. — delectum, VI, 3, 4. — edicti fides exstat, VI, 5, 7. — edictum sacerdotum suppressere, VIII, 2, 1. — edicto contrahitur, II, 2, 6. — præmium alicui proponere, IX, 1, ext. 3.

Ediscere linguas, VIII, 7, ext. 16.

Edoctus est Cato, VIII, 2, 1.

Educare aliquem in modum filii, I, 6, 1. — educari in domo avunculi sui, III, 1, 2. — educatus apud avunculum, V, 1, 7.

Educationis beneficium, VII, 7, 5.

Educere exercitum in aciem, II, 7, 8. — in expeditionem, I, 6, 4. — reliquias exercitus, I, 4, 6. — eduxit senatum ante portas, III, 4, 4. — educi clam equum jussit, III, 2, 21. — hastam e corpore jussit Epaminondas, III, 2, ext. 5.

— educti velut ambulandi gratia pueri, VI, 5, 1.

Effeminatus Asiæ cultus, II, 6, 1. — effeminatè adolescens, III, 3, ext. 4. — effeminatio multitudo Cypriorum, IX, 1, ext. 7.

Effeminatè mortem timuerant, II, 7, 9.

Efferata barbaria, IX, 11, ext. 4. — crudelitas, IX, 2, 4. — efferatam mitigare sævitiam, I, 1, 14. — efferatæ gentes, IV, 6, ext. 2. — efferata barbarorum ingenia, V, 1, ext. 6.

Efferre aliquem publico funere, V, 1, 1. — aliquem sublime, VI, 9, ext. 7. — extulit corpus ejus amplo funere, V, 1, 2. — illum legitimo jure, V, 1, ext. 6. — efferendo doctrinam hominis, I, 8, ext. 2. — effertur expressius literarum prima, VIII, 7, ext. 1. — elatus Cannensis pugne successu, IX, 5, ext. 3. — efferendus publico funere, V, 1, 1.

Effervescit adeo cæco furore summa quæque crudelitas, IX, 2, ext. 5.

Efficax defensor, IV, 3, 14. — ultor, I, 1, 19. — opera forensis, III, 8, ext. 4. — quietis imago, I, 7, ext. 4. — efficacem iram negas, IX, 3, 6. — efficaces futuræ pronoxio tabellæ, VI, 2, 5. — efficacior pictura literarum, V, 4, ext. 1. — scientia, VIII, 11, 2. — efficacius nihil celeritate, III, 7, 1. — efficacissimus ultionis eventus, VII, 2, ext. 18. — efficacissimum duramentum, II, 7, 10. — efficacissimi corporis motus, VIII, 10, ext. 1. — lacerti, III, 2, 1.

Efficaciter atque potenter, I, 1, ext. 1. — auribus percipere voces, V, 10, ext. 3.

Efficere formam concinniorē,

II, 1, 5. — efficit appetendas portiones, VIII, 7, ext. 5. — effecit gloriam sanctitatis florentiorem, VI, 1, ext. 1. — virtutibus, III, 4, 2. — effici providentia deorum, V, 3, ext. 3. — effectum est ea admonitione, I, 1, 8. — illius beneficio, III, 2, 1.

Effectus exoptatæ rei prosper, VII, 3, ext. 2. — effectum professionis oculis subiecit, I, 4, 1. — effectu opus par laudibus, II, 9, 1. — effectus artium recogniti, VIII, 11, 1. — studiorum suorum approbavit, VIII, 7, ext. 2.

Effigies ænea, II, 10, ext. 1. — capitis ærea, V, 6, 3. — Ennii poetæ, VIII, 14, 1. — formata, III, 6, 2. — Solis, I, 5, 8. — veræ virtutis, III, 2, 19. — effigiem fratris vidit, I, 7, 6. — suam inclusit clypeo Minervæ, VIII, 14, 6.

Effœta nubis, VII, 7, 4.

Effrenata insolentia, V, 3, ext. 3. — temeritas, VI, 2, 8.

Effugere debitam pœnam, III, 8, 1; VIII, 1, abs. 4. — effugit arma, I, 5, 5. — dedecus, III, 2, 12. — periculi genus, I, 8, ext. 9. — effugerat pœnas vivus, I, 1, ext. 3.

Effundunt procursum iræ, VII, 3, ext. 6. — effudit Italiam laceratam ante pedes hominis, III, 7, ext. 6. — effusus se in nostras provincias, VII, 6, 6. — effusura quo se usque est legum victrix audacia, IX, 1, 3. — effusa barbaries, VIII, 7, ext. 3. — effusum gaudium, V, 1, ext. 4. — effuso gaudio, IV, 1, 2. — effusus charitatis habenis, IV, 6, ext. 2.

Egens ambulat, VI, 9, 12. — senex, VI, 8, 7.

Egesta humo, II, 4, 5. — urbe imbelli ætate, VI, 6, ext. 2. —

egestis mactatarum pecudum intestinis, IX, 2, ext. 11.

Egnatius Metellus, VI, 3, 9.

Egredi ab eo iussus, II, 4, 5. — cum paucis, I, 6, 9. — curia, VII, 8, 9. — in publicum, II, 1, 3. — mœnia, II, 6, 10. — navi, VIII, 15, 10. — portam, V, 6, 3. — porta, VII, 3, ext. 1. — vitam, VIII, 7, ext. 14. — vita, II, 6, 7. — urbem, IX, 6, ext. 2. — est, I, 1, 2. — urbe, IX, 3, 1. — egredientes classes intueri, I, 8, ext. 14. — egressus est clam domo postico, V, 7, 3. — urbe, VII, 3, ext. 10. — annos puerilitatis, V, 4, 2. — balneo, IX, 5, 3. — convivio, IX, 8, 2. — janua, I, 4, 2. — mœnibus urbis, IX, 1, ext. 6; IX, 12, ext. 2. — patriam, III, 3, ext. 2. — egresso cubiculum Bruto, III, 2, 15. — egressa custodiam obses, III, 2, 2. — extra mœnia virgo, IX, 6, 1. — egressis legatis in ripam, I, 8, 2. — egressis periculum fuga comitibus, IX, 12, ext. 10.

Egregius et sanctus civis, II, 10, 8. — virilisque animus, III, 2, 12. — egregium dictum, II, 7, ext. 2. — egregia opera, III, 3, 1.

Egregie censuit, VII, 2, 6.

Egressus furtivus, VI, 8, 7. — pius, IV, 8, 1.

Ejicere partum, IV, 6, 4. — ejectus furore publico, V, 3, ext. 2. — ejecto altero abortu, 10, fr.

Ejulatus incluserum, IX, 2, ext. 9. — miserabilis, III, 3, ext. 2.

Ejuratio consulum ignominiosa, II, 7, 7.

Elaborare corporis decorum motum, VIII, 10, 2.

Elapsus astutia, I, 8, ext. 15. — gladius vagina decidit, III, 2, 6. — elapsus matris utero, I, 8,

ext. 5. — elapso velut forte cultello se vulneravit, III, 2, 15.

Electio captivorum, IV, 3, 4.

Elegantia visendum est illud opus, VIII, 12, ext. 2.

Elegantissimum carmen, I, 7, ext. 3.

Elementum musicæ rationis viliissimum, VIII, 7, ext. 8. — Elementa virtutis, III, 1, 1.

Elephantinum caput, I, 6, 5.

Elephantis cibaria dari vetuit, IX, 3, 7. — proterendi homines, III, 3, ext. 2.

Elevare eloquium, VI, 9, ext.

1. — prodigia, I, 6, 12. — elevat fidem somniorum I, 7, ext. 2. — elevat id professione, VIII, 14, ext. 3. — elevet aliquis præmia virtutis, V, 2, 3. — elevatis tot testibus, VIII, 5, 6.

Eliditur turba, II, 2, 4; VIII, 1, damn. 4. — elisi navium carinis ac pondere, IX, 2, ext. 1. — compluribus elisis caudæ voluminibus, I, 8, ext. 19.

Eligere bona aptissime, VII, 2, ext. 1. — electo supplicii tempore, II, 9, 3. — electa ab illustribus auctoribus facta simul ac dicta, I, prol.

Elinguem aliquem reddere, V, 3, ext. 3.

Eloqui illa facunde contigit iis, VIII, 14, 1. — tantum valuit, III, 2, 13.

Eloquentia Hortensiana, VIII, 3, 3. — eloquentiæ atque auctoritatis gradus, III, 5, 4. — castra, VIII, 5, 5. — ornamenta, VIII, 10, 1. — potentia, VIII, 9, 1. — eloquentiam affectare, VIII, 10, 2. — eloquentia clarissimus, III, 7, 6. — sua uti, VII, 3, 5.

Eloquium clarissimum, VI, 9, ext. 1. — eloquii æstimatio, VIII,

9, ext. 2. — suavitas, I, 6, ext. 3.

Elucere: eluxit flamma ex capite concionantis, I, 6, 2.

Elucubratum opus, III, 7, ext. 1.

Eludere Penorum impetus, III, 8, 2. — elusa aquila splendore capitis, IX, 12, ext. 2. — calliditas Punica, VII, 4, 4.

Emanaturam ore ejus suavitatem eloqui dixerunt, I, 6, ext. 3.

Emancipavit filio dimidiam partem, VIII, 6, 3.

Emendare carmen, IV, 1, 10. — emendata est supplicii severitate opprobrii deformitas, VI, 3, 7.

Emere amicitiam, IV, 3, ext. 3. — aurum, V, 6, 8. — Fortunam jactus, IV, 1, ext. 7. — frumentum, III, 7, 3. — jactum a piscatoribus, IV, 1, ext. 7. — libertatem auro, VI, 4, ext. 1. — emere patri sepulturam, V, 4, ext. 2. — emit exiguum et infelix momentum, IX, 13, 3. — victoriam, IX, 6, 4. — emerent delicias, VI, 1, 10. — emptas pretiis immanibus aviculas ponere, IX, 1, 2. — empturus aram, II, 4, 5. — emi decem columnas centum millibus nummum, IX, 1, 4. — emitur gratia hominum, VII, 2, ext. 17. — emerentur publice servi, VII, 6, 1. — emendæ aræ propositum, II, 4, 5. — bubulæ facultas, VIII, damn. 8.

Emereri honores, IV, 1, 6. — emerendi et juvandi cupiditas, V, 2, ext. 4; VII, 6, 1. — emeritis stipendia militiæ, VI, 1, 10. — emeritis stipendiis et virtutis et vitæ, V, 7, 1.

Emergit Ptolemæus Physcon, IX, 2, ext. 5. — emersit castitas infamiæ nube obscurata, VIII, 1, abs. 5. — ex conditione abjectæ claritas, VI, 9, 1. — ex ejus vulneri-

bus insperata victoria, V, 6, 5. — inter infamiae fluctus, VIII, 1, abs. 12. — majestatis beneficio, II, 10, 6. — emerserunt in capite ejus veluti cornua, V, 6, 3. — emersa lacu avium multitudo, I, 4, ext. 1.

Emetiri: emensus regni spatium sexaginta annis, VIII, 13, ext. 1. — emenso pectus apertum et animosum, III, 8, 1. — emensi navigationem, I, 8, 2.

Emicuit flamma circa caput, I, 6, 1. — ignis, subito, I, 1, 7.

Eminent tantummodo capitibus, IX, 2, ext. 11. — eminebant in machina stimuli, IX, 2, ext. 1.

Emittere vocem, III, 2, 23. — emisit illum postico clam, VI, 8, 6. — nullum omnino verbum, VIII, 4, 3. — emissa aqua lacus, I, 6, 3. — voce, I, 8, 8. — emissi caeva, I, 6, 7.

En quam aliquis in acie hortaretur juventutem! VII, 6, ext. 3.

Enata palma, I, 6, 12. — vitis, I, 7, ext. 5.

Enatasti inter undas, III, 2, 23.

Enna Siciliae urbs, I, 1, 1; IX, 12, ext. 1. — Ennam miserunt decem viros, I, 1, 1.

Enectum nimio gaudio eum putamus, IX, 12, 3.

Enervis et frigida juvenia, III, 5, 3. — vita, VI, 4, 2. — enerves animi, II, 7, 15. — delitiis animi, IX, 1, ext. 6.

Enitescit dietis factisque, VII, 2, 1. — lucidius senectutis ejus decus, VI, 9, 1. — enituit experimento miseriarum, IV, 7, 1. — in illo grati populi specimen, V, 2, 3.

Enixa est Demosthenem mater, VIII, 7, ext. 1. — fuerat juvenem, VIII, 7, amb. 2. — enixum studium, VIII, 15, ext. 1.

Ennii poetae laus, VIII, 14, 1.

Enumeratis familiis, IV, 1, 14.

Enuntiare arcana consilia, II, 2, 1.

Es claritatis evectus, VI, 9, ext.

7. — loci consistere coacta es, III, 8, 6.

Ephesiae Dianae templum incendere, VIII, 14, ext. 5.

Ephori Lacedaemone, IV, 1, ext. 8.

Epastus, V, 4, ext. 3.

Epidamnii, I, 5, ext. 2.

Epidaurii, I, 8, 2.

Epidaurus urbs Epiri, I, 1, ext. 3; I, 8, 2.

Epimenides Cnosius, VIII, 13, ext. 5.

Epiorum gentis Aetoliae senectus memorabilis, VIII, 13, ext. 6.

Epirotica arma, IV, 3, 14.

Epirus, V, 1, ext. 4.

Epistola probabilis, VII, 2, ext.

10. — una octoginta millia civium romanorum interemit, IX, 2, ext. 3.

Epulabatur in triclinio, I, 8, ext. 7. — epulaturus erat, III, 6, 4.

Epulum dare exercitui, VIII, 7, ext. 4. — populo dare, VII, 5, 1.

Epulae immanes, IX, 1, 5. — epularum magnifici apparatus, IV, 8, ext. 2. — epulas consulibus non celebrandas! IX, 1, 8.

Eques lucanus, VII, 3, 7. — splendidissimus rom. VII, 7, 2. — equiti forti aureas tribuere armillas, VIII, 14, 5. — equites trabeati, II, 2, 9. — equitum centuriae, II, 9, 6. — magister, II, 7, 8. — magisterium, V, 2, 4. — praefectus, II, 7, 9. — turmae, II, 7, 9. — equites subornare, VII, 4, ext. 2.

Equestris ordo, III, 2, 18. —

equestris ordinis decus, II, 7, 7.
— equestre praelium, II, 3, 3. —
equestria stipendia, VIII, 15, 7.
Equiso regis VII, 3, ext. 1.

Equitatus ornatus, V, 1, ext. 3.
— voracibus impensis onerosus,
7, 1, 2. — adventantis fragor, III,
1, 1. — equitatum universum im-
mobilem retinet, IX, 3, 5. — equi-
tatu obtritum decus, I, 6, 11. —
equitatum potens, VI, 9, ext. 6.

Equitius, III, 2, 18; III, 8, 6;
IX, 7, 1; IX, 15, 1. — Equitio
osculum dare, III, 8, 6.

Equus ab exercitatione veniens,
VIII, 11, ext. 7. — ornatus, V,
1, 7. — validissimus, VII, 3, 6.
— equo insidens, VIII, 13, ext. 1.
— equum vendere jussit, II, 9, 6.
— equo admisso, III, 8, 1. —
concitato, VII, 4, 1. — descen-
dere, VIII, 5, 6. — meruerant,
II, 7, 15. — vectus, VIII, 2, 4.
equi ornati, IV, 3, 4. — publici, II,
9, 7. — insidentes, VII, 3, ext. 2.
— equos et arma militibus tradere,
VII, 3, 3. — equis ademptis, II, 7,
9. — dilabi, VII, 3, ext. 2. — equæ
pars genitalis, VII, 3, ext. 2. —
partus, I, 6, ext. 1. — pictura
visa, VIII, 11, ext. 4.

Erasistratus medicus, V, 7, ext. 1.

Erexit caput fatis jam pressum,
VIII, 7, ext. 14. — caput humi
prostratum, IV, 7, ext. 2. — eum-
dem, VIII, 1, abs. 7. — gradibus
officiorum jacentem ad regium fa-
stigium, V, 1, 1. — erexit eum
accusatoris recitatum in judicio car-
men, VIII, 1, abs. 8. — erectus
in cubitum, V, 1, ext. 1. — ere-
cta virtute, II, 7, 1.

Eripere patriam de manibus Ma-
cedonum, V, 6, ext. 5. — spiri-
tum, IX, 12, 2. — eripuit fidem
lateri ejus custodem, III, 3, ext.

5. — spiritum M. Marcello, IX,
11, 4. — Palicano consulatum, III,
8, 3. — eripuerunt sibi spiritum
laqueis, VI, 1, ext. 3. — eripies
mihi omnes filios meos, V, 7, 2.
— eripi eum evidenter nocentem
videt, VI, 2, 4. — eripitur ei vi-
ctoriæ titulus, I, 8, ext. 4. — ere-
pta fratri provinciæ sors, V, 5, 1.
— ereptum sibi ferro existimavit,
I, 7, ext. 4.

Eris Pamphili casus, I, 8, ext. 1.

Erogare spiritum, V, 4, ext. 3.
— erogavit orbitatem suam loco
muneris, IX, 1, 9. — erogavit
quid Sulla, IX, 3, 8. — summam
dotis ex ærario, IV, 4, 10. —
erogantis animus, IV, 8, 1. —
erogari a magistratu e publica pec-
unia non oportet, IV, 3, 10. —
erogabantur dotes virginibus, IV,
8, ext. 2. — erogatæ sunt judici-
bus noctes matronarum, IX, 1, 7.
— erogatus adulationi felicitatis cul-
tus, IV, 7, 1. — erogata parva pec-
uniæ summa, IV, 8, 1. — fato
functis regibus officia, V, 1, 1. —
feliciter beneficia, V, 2, ext. 4.
— eroganda in pecunia occupatis,
IV, 8, ext. 2.

Errantia huc atque illuc vestigia,
VI, 8, 7.

Error equi est excusabilior, VIII,
11, ext. 4. — fortunæ malignus,
VI, 1, 1. — imprudentis vulgi,
V, 2, 4. — iniquissimus, III, 8,
ext. 3. — lapsæ mentis ingratus,
V, 3, 2. — muliebris, VII, 8, 3. —
temeritati est proximus par, IX, 9,
1. — turpis et inconcessus, VIII,
2, 2. — vulgi turbulentus, IX,
15, 1. — erroris admonita, IV,
7, ext. 2. — societas, I, 6, 9. —
errares indocti, III, 4, ext. 1. —
late patentes, VII, 2, ext. 1.

Erubuit tam facetam audaciam

punire, VI, 2, ext. 2. — in foro, IX, 5, 3. — postulare, II, 10, 8. — uti suppellectile, IV, 3, 7. — erubuerant jugum imponi libertati, II, 7, 9. — erubescendus civitatis status, III, 8, 3. — rogas, I, 8, 9. — erubescenda atque turpis sentina, II, 7, 1. — culpa, II, 6, 3. — erubescendo genere mortis consumptus est, III, 5, 3. — erubescendæ et graves clades, IX, 1, ext. 2.

Erudire auditores, VIII, 7, ext. 11. — erudiri græcis literis, VIII, 7, 1. — erudita et alta pectora, III, 3, ext. 7. — eruditissimum Platonis pectus, VIII, 12, ext. 1. — eruditissimi viri, III, 4, ext. 1.

Eruere infelicis oculos, IX, 2, 1. — erutus oculus, III, 2, 23. — eruti sunt ab imis fundamentis penates, VI, 3, 1. — eruto suo prius, deinde filii oculo, VI, 5, ext. 3. — erutos ejus cineres in Anienis alveum sparsit, IX, 2, 1.

Erumperes nimbis, I, 7, ext. 1. — erupit acerbitate nocendi, I, 8, ext. 2. — eorum parricidium, I, 6, 13. — par indignatio civitatis, VI, 3, 1. — erupit quorum ista dissimulatio? VII, 4, 5. — totus impetus tempestatis, VIII, 1, abs. 3.

Eruptio subita, III, 7, 2.

Erythræum litus, VI, 1, ext. 1.

Esse alicui fraudi, VI, 1, 13. — impedimento, VI, 9, 5. — animalibus laniatui, IX, 2, ext. 11. — auxilio, V, 3, ext. 2. — creditoribus auxilio, VI, 5, 4. — extra quæstionem, VIII, 1, damn. 1. — in contrariis castris, IX, 2, 4. — in dubio, IX, 3, 8. — in squalore, VI, 5, 2. — in villa, I, 4, 5. — obtusi cordis, VII, 3, 2. — ludibrio, VI, 2, 4. — per-

fidiam obtentui, VI, 5, 4. — prudentiæ maximæ, III, 3, ext. 2. — sub ditione alicujus, IV, 8, 5. — sub regno alicujus, VIII, 7, ext. 16. — vegetioris ingenii, VII, 3, 2. — Scipionis, II, 7, 12. — fuisti oculis spectaculo, III, 2, 23. — fuerunt multis divitiæ exitio, VII, 2, ext. 1. — pæne non tanti victoriæ ejus, IX, 2, 2. — fuerit ille seditiosus, IX, 4, 3. — fuerit magni animi, IV, 8, 5. — futura ludibrio corpora, IX, 1, 8. — esset quoniam vani laudare se, VII, 2, ext. 11.

Esse pro edere, I, 4, 3; IV, 3, ext. 3.

Esurire fames non debuit, IX, 4, 3.

Etruria, II, 4, 4. — Etruriæ caput habebatur, IX, 1, ext. 2.

Etrusca disciplina, I, 1, 1. — Etrusci, II, 4, 4; V, 5, 2; IX, 2, ext. 10. — Etruscorum crudelitas, IX, 2, ext. 10.

Evadere cuniculi latebris, VI, 8, 2. — necem, V, 7, 3. — potest clarus, VIII, 14, ext. 4. — evadunt vix per summos corporis et animi cruciatus, VI, 7, 2. — evasit ad castra, I, 8, 6. — evasit ex illa tempestate, VIII, 2, 2. — ex illo Mario ille Marius, VI, 9, 14. — ex infami ganeone maximus philosophus, VI, 9, ext. 1. — gloria superior, IV, 1, 1. — idem desideratæ humanitatis exemplum, V, 1, 10. — insigni pugna clarus, V, 1, 3. — modestiæ et sanctitatis specimen, VI, 9, 3. — notissimum muliebris calumniæ exemplum, VIII, 3, 2. — periculum mortis, IV, 7, 6. — quanta amplissimi imperii ruina, IX, 1, ext. 3. — vocalis, I, 8, ext. 4.

Evager ne longius, IX, 12, 1.

- Evander Argivus, etc. II, 2, 9.
 Evanesceit virtus otio, VIII, 8, 1.
 Evehere aliquem ad fastigium regium, I, 6, 1. — charitatem erga amicum, IV, 7, 4. — evexit Q. Catulum voce sua tantum non ad sidera usque, VIII, 15, 9. — evecus concitatus temulentis impetu, V, 1, ext. 2. — eo claritatis, VI, 9, ext. 7.
 Evenire sorte, I, 5, 3. — evenit aliter, I, 7, 5.
 Eventus conditionis, III, 4, 2. — irritus, IV, 7, 6. — liberorum incertus, VII, 2, ext. 1. — ominis, I, 5, 4. — pugnae iniquus, III, 2, 11. — ultionis efficacissimus, VII, 2, ext. 18. — eventum natandi tutum habuit, III, 2, 1. — eventus comitiorum parum prosperos sustinere fortius, VII, 5, 1.
 Evertere urbem funditus, VII, 3, ext. 9. — evertunt conjugia nonnunquam funditus domos, VII, 2, ext. 1. — eversa sunt moenia urbis nostrae, IV, 1, 12. — eversum et subrutum obitu ejus se videt, V, 10, 3. — eversa atque strata urbs, V, 6, ext. 5. — eversa domo, V, 6, 1. — everso imperio, II, 7, 13. — eversis jam arboribus, I, 1, 19.
 Evictus precibus populi, VI, 5, ext. 3.
 Evidens fraus erat, IX, 4, 1. — evidentissimis pulsatus ictibus, I, 6, 11. — evidentissimae clades, III, 2, ext. 9.
 Evidenter noxiis profuit, VIII, 1, abs. 11.
 Evilescit pretium pietatis, V, 4, 7.
 Evitatus consilio, I, 6, 8.
 Evocare Senatum, V, 10, 3. — evocavit luxuria exercitum acerri-
 mum ad somnum et delicias, IX, 1, ext. 1. — evocatus extra moenia, IX, 6, ext. 2. — evocata inde amicitia, IV, 7, 7.
 Evomit spiritum cruore ac minis mistum, IX, 3, 8. — spiritus flammam, II, 4, 5.
 Euboea, I, 8, 10.
 Euclea, VIII, 15, ext. 4.
 Euclides geometra, VIII, 12, ext. 1.
 Eumenes Asiae rex, II, 2, 1.
 Euphranor summus artifex, VIII, 11, ext. 5.
 Euporus, VI, 8, 3.
 Euripides tragicus poeta, III, 7, ext. 1; IX, 12, ext. 4; III, 4, ext. 2.
 Europa, VIII, 1, dam. 1.
 Ex contraria parte, IV, 8, ext. 2. — facili, VI, 8, 6; VIII, 7, ext. 4; VII, 2, ext. 1; IV, 8, 1. — foro in castra transcendit, II, 9, 8. — insperato, I, 5, ext. 2. — media morte rapti, III, 2, 24. — pellibus tentorium habere, II, 7, 15. — professo, IV, 1, 8; VIII, 5, 2. — propinquo imminens arx, V, 3, ext. 3.
 Exaequare jus civitatis cum aliquo, VI, 4, 1.
 Examinare religionis momenta, I, 1, 8. — examinat fiducia estimationem sui certo pondere, III, 7, ext. 1. — examinabant decreta patrum, II, 2, 7. — examinata est probitas, II, 9, 1. — examinandum ipsi pondus relinquit, III, 3, ext. 7.
 Examinibus apum, I, 6, 12.
 Exanimata est ad primum conspectum redeantis, IX, 12, 2.
 Exanimatio exercitus, III, 8, ext. 6.
 Exanimis amicus, IV, 7, 4. — ceciderat, IX, 2, 1. — concidit,

IV, 6, 4. — posternitur, V, 6, 1. — exanimi illud contigit, II, 10, 3. — exanimem eum prostravit, VII, 2, 5. — exanime corpus, IX, 9, 2.

Exardere vehementius adversus delictum servi, IV, 1, ext. 2. — exarsit creditorum consternatio adversum ejus caput, IX, 7, 4. — dextera in necem patriæ parentis, VI, 8, 4.

Exasperare majorem civitatis partem, VI, 5, 3. — exasperatos animos inflammare, VI, 2, 1.

Exaudire verba juris civilis, V, 2, 8.

Excandescunt, I, 6, 11.

Excedere, II, 6, 7. — circulo, VI, 4, 3. — cubiculo, V, 4, 3. — patria, V, 3, ext. 3. — terminos agelli, VII, 1, 2. — vita, II, 6, 8 et 11; III, 8, ext. 5. — excedere ultra fidem veri, III, 2, 24. — excedit veritatis fidem, V, 7, ext. 2. — excessi in hoc diverticulum, II, 6, 9. — excessit ad clarissimum lumen gloriæ, III, 4, ext. 1. — ad invidiam usque conspicuus vitæ fulgor, VI, 9, ext. 5. — hunc modum, VIII, 13, ext. 1. — legitimum obtinendi imperii tempus, V, 4, 3. — modum popularis assignationis, IV, 3, 5. — resp. ad summum imperii fastigium, V, 6, 4. — stagni modum, I, 6, 3. — vita, III, 2, ext. 6; V, 5, 3. — excesserunt in tantum amplitudinis opes, II, 9, 1. — excesserat portu, V, 6, 3. — excedentia supra rationem, I, 8, ext. 19.

Excessus clarissimus, III, 2, 14. — e vita, I, 8, ext. 10. — memorabilis, V, 6, ext. 3. — vitæ, VII, 2, ext. 1. — tam minuti a pudore puniebantur, VIII, 2, 4. —

excessus viæ crebros petit, IX, 9, 2.

Excellit urbs virtute armisque, V, 6, 2. — excellens bellicis operibus, II, 2, 9. — gloria laudis inopi, V, 5, 1. — opibus erat, IV, 8, ext. 2. — scientia juris civilis, VIII, 2, 2. — excellentis formæ juvenes, I, 8, 1; III, 8, ext. 4. — excellentes pugnas edere, III, 8, 8. — excellentissimi viri majestas, II, 10, 2. — majestatis colores, VIII, 11, ext. 5. — vates, 1, prol. — excellentissimorum virorum acta, II, 7, 14. — excellentissimos proventus sequitur lapsus, III, 2, ext. 5. — excellentissimæ opes, III, 8, ext. 6. — excellentissima ornamenta, III, 4, 1.

Excelsa ædium pars, III, 1, 2. — excelsum fastigium, II, 6, 17. — excelsi latique muri, III, 7, ext. 8. — excelsa montium juga, IV, 6, ext. 3. — excelsior mortali specie, I, 7, ext. 1. — excelsius quid hoc fructu majestatis, II, 10, 2. — urbis decus, II, 8, 1. — excelsiores fastigio privato opes, I, 6, 12.

Excerpi a rege omnem nobilitatis indolem animadvertit, VII, 3, 2.

Exciderunt lacrymæ juveni, V, 7, ext. 2. — exciderant illi patris sui numidica castra, XI, 1, 5.

Excidium urbis, I, 8, 4; III, 2, ext. 8.

Excipere aliquem hospitio, V, 1, 3. — publico hospitio, V, 1, 1. — caritatem, V, 5, 1. — ictum lapidis capite, I, 8, ext. 2. — patienter alicujus injurias, V, 10, 1. — sobolem filiarum sinu suo, VII, 1, 1. — venerabiliter exercitum, V, 1, ext. 5. — vulnera

pectore, III, 2, 24. — excepit eos admodum parvulis copiis, IV, 3, ext. 3. — filium honoratissime, II, 10, 2. — finis consentaneus ejus actum vitæ hunc, VII, 1, 1. — matrem Idæam sanctissimis manibus, VII, 5, 2. — procellam, III, 8, 4. — simile vulnus resp., IX, 15, 1. — supplices clementer, IV, 1, 7. — triumph prætextam hujus, V, 5, 1. — excipiet hic te solitudo, etc., VII, 2, ext. 1. — excipi ab hospitibus aris et ture adventus suos patiebatur, IX, 1, 5. — honoratius, V, 1, ext. 3. — Pessinunte arcessitam deam voluit, VIII, 15, 3. — pilis superjactatos alios jussit, IX, 2, 4. — tribunos a tribunis jussit, VII, 4, 4. — excipiuntur omnes ejus conatus placido itinere, VI, 9, ext. 5. — excepta est Hippo hostium classe, VI, 1, ext. 1. — exceptus a maritimis prædonibus, VI, 9, 15. — a Rhodiis navali pugna, V, 2, ext. 2. — a Thracibus, III, 2, 12. — hospitio, IX, 6, 3. — exceptum patera tauri sanguinem hausit, V, 6, ext. 3. — excepta virtute, V, 6, ext. 4. — exceptum a circumstantibus dictum, VII, 5, 2. — excepti benignissime hospites, IV, 8, ext. 2. — exceptos benigne in ligno collocabat, IX, 2, ext. 6. — capitali judicio necavit eos, IX, 8, ext. 2. — exceptas adverso corpore ostendere cicatrices, VII, 7, 1. — excepta in acie vulnera, II, 7, 8. — exceptis vulneribus, V, 3, 2. — excipiendo in eo amici vultum habuit, V, 1, 1.

Excitare animos juvenum ad vigorem, III, 3, ext. 2. — civile bellum, VI, 2, 4. — modos nimis remissos, VIII, 10, 1. — seditio-
num motus, III, 2, 18. — exci-

tant ira quoque et odium in pectoribus humanis fluctus magnos, IX, 3, 1. — me tropæa Miltiadis de somno, VIII, 14, ext. 1. — excitavit sociale bellum, VIII, 6, 4. — excitata aditu virtus, III, 3, ext. 7. — excitatam cupiditatem videre, VIII, 11, ext. 4. — excitati rubore ignominie, II, 9, 9. — excitatiorem anhelitum recuperare, V, 7, ext. 1.

Exclamare in comitiis, I, 5, 1.

Excludere libertatem, VI, 2, 1.

Excogitat interitus nova genera, III, 2, 7. — excogitavit crudeliorem mortis rationem, IX, 2, ext. 6. — istud corruptelæ genus, IX, 1, 7. — pecuniaria sibi maria, IX, 1, 1. — rationem armis valentiorum, VII, 4, 2. — tot cruciatus, IX, 2, ext. 11. — excogitatæ salutariter leges, V, 3, ext. 2. — excogitata cum aliqua usus ratione remedia, II, 5, 6. — excogitanda in pœna parum ferox, IX, 2, ext. 10.

Excolere jus amicitie, IV, 7, 7.

Excubare pro capite Augusti, IX, 11, ext. 4. — pro militari disciplina, II, 7, 15. — pro salute civium in foro, III, 5, 4. — votis pro alicujus salute, IV, 8, ext. 2. — excubat supra vires corporis, I, 7, 1. — excubabant pro commodis plebis, II, 2, 7. — excubuit indulgentia deorum, I, 1, 8. — excubuerunt eadem pro me vota, V, 5, 1. — excubuisse pro imperio populi, I, 8, 1. — excubans pro Cæsaris partibus, III, 8, 7.

Excubatio perpetua, IV, 7, 7.

Excubias ad tenendas posuisset, I, 1, 16.

Excursationes crebræ, II, 3, 3.

Excursor paratissimus, VII, 3, 7.

Excusabilior est error equi, visa

pictura equæ, VIII, 11, ext. 4.

Excusare factum suum, VII, 3, ext. 1. — excusavit factum et vere et egregie, V, 2, 8. — excusatio accurata, V, 1, 1. — crapulæ urbana, V, 1, ext. 3. — familiaritatis, IV, 7, 1. — necessitatis in his nulla est, VII, 6, ext. 2. — virtutis circumventæ, VII, 4, ext. 2. — excusationis verba quærere, IV, 7, ext. 2.

Excutere ferrum, I, 4, 5. — excussit crapulam oscitanti, VI, 2, ext. 1. — regi desperationem, III, 3, 2. — excussum ad Syllam adduxit eum, III, 1, 2. — excusso e manu annulo, VIII, 1, abs. 3. — excussæ diligenter filiæ aditum ad eam dedit, V, 4, 7. — excussa linguæ volubilitate, II, 2, 2. — excussum et actum est, II, 8, 2. — et exploratum consilium, VII, 2, 2. — excussis cuneis, IX, 12, ext. 9. — causis, IX, 3, 7.

Execrabilis audacia, III, 8, 6. — impietas, VII, 6, ext. 3. — execrabile consilium, VII, 3, ext. 10. — execrabili ac diro in solo jacente, I, 1, 15.

Execrans sævitiam, VI, 2, 8. — execratus se ipsum, III, 3, 20.

Execratio acerbissima, VII, 2, ext. 18. — hominis, III, 1, ext. 1.

Exemplum frugalitatis, IV, 3, 7. — memorabile, I, 1, 11. — perseverantiæ, III, 8, ext. 3. — servatæ religionis, I, 1, 11. — severitatis, II, 9, 3. — utilissimum, II, 7, 14. — exempli esset pessimi, IV, 1, 11. — locum invenit, I, 1, 9. — exemplum cæteris præbuit, III, 6, 5. — Phidiæ secutus, VIII, 14, 6. — scenæ adjiciam, III, 7, ext. 2. — exemplo malo luxuriosus, II, 9, 4. — exempla

alienigena, I, 5, ext. 1. — domestica, V, 2, ext. 1. — ejusdem generis, II, 9, 9. — propositæ rei, III, 8, 1. — teneriora, III, 7, ext. 5. — longæ et felicitis industriæ, VIII, 7, ext. 9. — exemplis gloriari, II, 7, ext. 2.

Exercere arma scelestæ, V, 1, 3. — et percipere doctrinam, VIII, 7, ext. 4. — libertatem, VI, 2, 2. — Libitinam, V, 2, 10. — tribunal, VIII, 3, 2. — exercet victoriam, IX, 2, 1. — exercuit efferatam crudelitatem suam, IX, 2, 4. — sic se in viris puniendis severitas, VI, 3, 6. — exercentibus piraticam civibus suis, I, 1, ext. 4. — exercentur ibi voluminum, non imaginum certamina, III, 7, 11.

Exercitationes solennes, III, 6, 1.

Exercitus acerrimus, IX, 1, ext. 1. — Cinnanus, IV, 7, 5. — hostium dimissus, V, 1, 1. — paternus, V, 2, 9. — prostratus, V, 6, 7. — vacuefactus, II, 7, 1. — sui auribus inculcando, II, 7, ext. 2. — reliquias educere, I, 4, 6. — exercitui epulum dare, VIII, 7, ext. 4. — exercitum in aciem educere, II, 7, 8. — salutare sine monitore, VIII, 7, ext. 16. — trajicere in Hispaniam, IX, 3, ext. 3. — exercitu partito, V, 2, 4. — exercitu validissimo instructus, VII, 3, ext. 9. — exercitu urbis portis admoto, V, 2, 1. — exercitus concurrentes, III, 1, 1. — conserti pugna, III, 2, 1. — romani, II, 3, 1. — exercituum reliquiæ, II, 7, 15. — exercituum telis perstringere, IX, 1, 5. — exercitibus manus intulit, III, 6, 1. — exercitus comparare, III, 8, 2. — delevit, VI, 9, 14.

regere, VI, 9, 8. — exercitibus fuis, V, 4, 1.

Exesus rubigine, II, 6, 7.

Exhaurire caritatem, V, 5, 1. — vires alicujus, III, 4, 4. — exhausti querelas, V, 3, 2. — exhaustur ærarium, VII, 2, 3. — exhausta cladibus stirps, III, 2, ext. 9. — exhausta militari juventute romana, VII, 6, 1. — exhaustum ærarium bello, V, 6, 8. — exhausta prævalidis manibus mœnia, V, 3, ext. 3. — exhaustis romani imperii viribus clade, III, 7, 10.

Exheredavit severitas publica, III, 5, 2. — exheredatus a patre, VII, 7, 3. — exheredatos fratres videbat, VII, 7, 5.

Exhibere alicui benigne mirifica opera sua, VIII, 7, ext. 12. — alicui gratum animum, IV, 7, 5. — argumentum innocentie, VIII, 4, 3. — multiplicis scientie specimen, VIII, 7, ext. 2. — paream fidem adversus hostes, VI, 6, 3. — patrie charitatem, IV, 7, 2. — exhibebat accusatio partes suas plene, VIII, 1, abs. 3. — exhibuit aliquanto majores vires, IX, 4, 2. — animum memorem beneficii, V, 2, 1. — causas, II, 6, 7. — civitas certissimum sui documentum, IV, 5, 1. — se admirabilem, IV, 1, 8. — exhibuere fidem dicti, I, 8, 5. — fiduciam in senatu, III, 7, 5. — pietatem plenissimam, V, 6, 7. — senecaliter eo facto, VI, 5, 3. — exhibendo pertinacem inimicum, IV, 2, 2. — exhibetur in personis illustribus fides propositi, VIII, 10, 1. — patrie pietas, V, 6, 1. — exhibita prudentia militaribus stipendiis, VII, 2, 5.

Exhorruit captivus carcerem,

VI, 9, 9. — propositum, III, 1, 2.

Exhortari aliquem ad spem, V, 1, 8.

Exigere a se supplicium, V, 1, ext. 2. — vindictam, VI, 8, 4; VI, 3, 9. — diurnas capturas, VI, 9, 8. — noctes inquietas, VIII, 14, ext. 1. — pœnam, II, 7, 8. — pœnam ab aliquo, VI, 3, 2; IX, 9, 2. — pretia ab imperatore, V, 6, 8. — proprie vitam inertem, VIII, 8, 1. — rationem, VII, 2, 6. — regem Italia, IV, 3, 5. — supplicium a teterrimo homine, VII, 8, 8. — tricenas ab aliquo drachmas, IX, 10, ext. 2. — vitam dispersam et vagam, IV, 1, ext. 4. — ultionem, IX, 3, ext. 4; IV, 1, 15; II, 7, 3. — exigit magis vitam, quam approbas, IX, 12, 1. — exigant nudi omne vite tempus, III, 3, ext. 6. — exegit a filio pœnas, VI, 1, 5. — infinitum numerum annorum, VIII, 13, 5. — senectutem, V, 3, ext. 3. — vitam scortis abjectiorem, III, 5, 4. — exegerunt pœnam, II, 9, 8. — exegisse pœnam religionis, I, 1, 17. — exigenti acceptum refertur, II, 2, 6. — exacturi piacula, I, 1, 14. — exigitur ad debitam publico ministerio sinceritatem, IV, 7, 3. — exacto tanquam tempore suspecto, VIII, 11, 2. — exacti reges, I, 8, 5. — exactis regibus, IV, 1, 1; V, 9, 1; VIII, 9, 1. — exactissimo a cultu remotos, I, 1, 8. — exactissima agrorum cultura, VIII, 13, 1. — magorum prudentia, VIII, 7, ext. 2. — norma, IV, 3, 5. — subtilitas, VIII, 7, ext. 10. — exigendis rationibus vacare, III, 1, ext. 1.

Exiguus senilisque sanguis, II, 8, 5. — exigui raris cultor, VII,

2, ext. 12. — exigua cera, II, 10, 1. — exiguum viri patrimonium, III, 10, 8.

Exilitas nimia, VIII, 7, ext. 1.

Exilium voluntarium, V, 3, 2. — exilii pœnam subire, VI, 5, 3. — exilium indicere, IV, 7, 3; V, 6, 3. — exilio multarunt poetam, VI, 3, ext. 1. — exilio multatus est, II, 8, 3. — quid miserius? II, 10, 5. — summovere aliquem, VII, 4, 2. — exilio suo libertatis custoditas pœnas pependit, V, 3, 2.

Eximias nobilitate, IX, 8, 3. — eximio fulgore, I, prol. — eximias fiducias acta domestica, III, 7, 1. — magnitudinis dentes, I, 1, ext. 2. — eximia facie, I, 1, 16.

Exire cavea, I, 4, 3. — in prælium, I, 6, 11. — vita, IX, 12, ext. 1. — exituro telum reddere, II, 6, 9. — exiturum nullum ore suo verbum affirmans, VI, 2, 1. — exituri ad præliandum, II, 7, ext. 2.

Exitus acerbus, VI, 6, ext. 1. — audacia felix, III, 2, 20. — consentaneus, V, 6, 6. — iudiciorum tristis, II, 9, 6. — patris, IV, 6, 5. — pertimescendus, V, 4, 2. — salutaris, VII, 4, 3. — sanguinis, V, 1, 5. — vitæ, IX, 12, 6; V, 4, ext. 3. — exitus clari somnium, I, 7, 3. — exitum debitum alicui dare, V, 1, 3. — habiturus pestiferum, V, 2, 4. — ignavis adfert pestiferum, VII, 2, 2. — exitu ne quidem felicior, V, 3, 2. — sensit, I, 7, ext. 2. — vanus apparuit, VIII, 5, 3.

Existimaverunt eum aditu curiæ indignum, II, 9, 2. — existimans sibi deformis, III, 2, 6. — exi-

stimatur miserabilis, IV, 3, 11. — existimatus est hebetis atque obtusi cordis, VI, 9, 1. — inimicus patriæ, IV, 7, 1. — existimanda est nostra civitas, I, 1, 8.

Existimatio inimicorum, III, 2, ext. 6.

Existere: extitit consimilis mutatio, IX, 1, 6. — ejus campi dominus, VII, 5, 5. — stragis punitor, III, 4, 5. — sui viadex, III, 2, 11. — triumphans, II, 7, 1. — extiterunt acerrimi hostes, II, 7, 15. — vota Fabricii donis repudiatis consentanea, IV, 3, 6.

Exitium iummens, V, 4, 1. — exitio ea vicina dulcedo est, VII, 2, ext. 18. — multis fuerunt divitiæ, VII, 2, ext. 1. — exitium attulit ei vox sua, VIII, 1, damn. 2. — exitio suo lætari, VI, 5, 1.

Exoptatus conspectus, I, 6, 13. — libertatis status, V, 2, 6. — exoptata res, VII, 3, ext. 2. — victoria, I, 6, 3. — exoptatus rei compotes, I, 8, 2.

Expedire reipubl., II, 7, 15. — sibi iudicat, IV, 1, ext. 2. — speciosa arma, VII, 3, 3. — expedit eum secreto audire, III, 3, ext. 3. — reipubl., III, 7, 3. — expediri filius dos non potest, IV, 4, 20. — virgas jussit, II, 7, 8. — expeditur ejus cura et hospitium adolescenti, V, 1, 1. — expedita et compendiarie via, VII, 2, ext. 1. — expediti corporis milites, II, 3, 3. — expeditum fugæ initium habet, V, 7, 3.

Expeditionis cypriacæ fides comes, IV, 3, 2. — expeditionem remittere, VII, 3, 3.

Expellere aliquem urbe, IV, 2, 4. — expulit filium penatibus, IX, 15, 5. — expulsiis regno, V, 6,

1. — expulsi armis, IV, 6, ext.
3. — expulsam a se dominationem
reducentes, V, 8, 1.

Expendere aurum, VI, 1, ext.
2. — inter se contraria apud ani-
mum, VI, 9, 6. — expensa et ac-
cepta summa, III, 7, 1. — ex-
pensa ferri sibi passus est, VIII, 2, 2.

Expensis longinquis non sufficit
aerarium, VII, 6, 1.

Experientia viduitatis consentit,
IV, 3, 3.

Experimentum constantiae, III,
8, ext. 4. — indolis certum, III,
1, 1. — iustitiae, VI, 5, 6. —
vehementius, IV, 1, ext. 3. — su-
mere, III, 3, ext. 1. — experi-
mento longo testata gloria, III, 7,
ext. 6.

Experiri amarum lucis usum,
II, 7, 9. — fidem servorum con-
stantem, VI, 8, 5. — infestos ci-
ves, V, 3, ext. 2. — pestiferum
adversus se ducem, V, 4, 1. —
temeritatem campestrum, IV, 1,
14. — experiri volui, II, 2, 4. —
ultimam belli fortunam, I, 6, 12.
— virtutem alicujus, VI, 4, ext.
3. — experitur Neptunus scelestum
maritimarum copiarum egressum,
IX, 2, ext. 2. — experta patien-
tiam est libertas, VI, 2, 3. — ex-
perti sunt ingratam patriam, V, 3,
ext. 3. — expertus acerrimum ocu-
lorum vigorem, VIII, 10, ext. 1.
— consimilem campi notam, VI,
9, 14. — consimilem fortunae ini-
quitatem, VI, 9, ext. 7. — exper-
tus ejusdem plebis suffragia, VII,
3, ext. 6. — illum fuerat, V, 9,
3. — parem naturae indulgentiam,
VII, 3, 6. — togatum hostem,
VII, 8, 7. — viri erga me benevo-
lentiam, IV, 7, ext. 2. — experta
vultum Fortunae hilarem, II, 6, 8.

Expers Antonianae facundiae,

VIII, 9, 2. — cladis, IX, 2, ext.
5. — incommodi, VIII, 13, ext.
3; VI, 9, ext. 5. — romanæ hu-
manitatis, V, 1, 1. — gloriæ no-
men, IV, 1, 14. — Sullanæ cru-
delitatis, VI, 8, 2. — expertes
incommodorum, IV, 7, ext. 2. —
mœroris, I, 1, 15. — pavoris
glebæ, VII, 1, 2. — virilis concu-
bitus, VI, 1, ext. 3.

Expetere aliquid votis, VII, 2,
ext. 1. — impudicæ conjugium,
VIII, 2, 3. — filii stuprum, VI,
1, 2. — pœnam hominis, VIII,
1, abs. 3. — populi amicitiam,
III, 3, 2. — expetunt idem genus
laudis, V, 1, 1. — expetivit dam-
nationem votis, VII, 8, 7. — ex-
petentes congressum tanti viri, II,
10, 2. — expetenda est illi mors,
II, 6, 7. — expetendum aliis
triumphi honorem sprexit, II, 8,
3. — expetendum Thebis reddidit
negotium, III, 7, ext. 5. — ex-
petenda fuerunt incrementa votis,
III, 4, 6.

Expiare aliquid capite, VII, 2,
5. — religionem, VII, 3, ext. 1.
— expiaverat sacrificio supplicem,
I, 7, ext. 4. — expiaret pœna, II,
8, 3. — expiaturis consulibus id
sacrificio, I, 7, 3. — expiata est
res, I, 7, 4. — expiatum est sa-
crificiis, I, 1, 16. — expianda est
parentum ac deorum violatio, I,
1, 13. — est violata religio, VII,
2, 5.

Explere cumulum pietatis offi-
cio, VI, 8, 7. — ducentos annos,
VIII, 13, ext. 6. — sæculi mo-
dum, VIII, 13, 3. — plumbo ca-
vatam partem capitis, IX, 4, 3.
— mensuram trium modiorum,
VII, 2, ext. 16. — naturæ modum,
VI, 1, 11. — numerum, 5, 1, 1.
— explevit quintum decimum et

centesimum annum, VIII, 13, 6. — ejus desiderium, VIII, 1, damn. 8. — expleverunt numerum, II, 5, 3. — expleri sanguine, IX, 2, ext. 2. — expleta gratiarum actione, I, 8, 2. — expletis nonaginta annis, VIII, 7, ext. 5.

Explicare mensuras solis et lunæ, III, 4, ext. 1. — negotium, III, 7, 3. — opus, II, 9, 7. — explicabo nunc id genus felicitatis, VII, 2, 1. — explicata totos fastos, VIII, 15, 3. — explicari voluerunt cærimonias, I, 1, 1.

Explorare de aliquo, V, 1, 7. — eventum, I, 8, 10. — sacrificia bellica, III, 7, ext. 6. — voluntates deorum, I, 6, 9. — exploratam sententiam suam unius judicio concessit, VIII, 1, abs. 9. — exploratum et excussum consilium, VII, 2, 2. — explorata habet crimina de filio, V, 9, 1. — explorandæ rei gratia, I, 6, 3.

Exponere alicui rem tacite, VI, 5, ext. 2. — exposuit fastos toto foro, II, 5, 2. — exposuit id silentio, V, 7, ext. 1. — ordinem et injuriæ et ultionis suæ, VI, 1, ext. 2. — pro argenteis vasis Samia, VII, 5, 1. — exponi natum jubendo, I, 7, ext. 5. — exposito fine vitæ nostræ variis et occultis causis, IX, 12, 8. — ordine casus, I, 7, 4. — expositi omnium insidiis thesauri, VII, 1, 2. — expositis suspicionibus, V, 9, 1.

Exportari e civitate sua libros Archilochi jubent, VI, 3, ext. 1.

Exposcendum est aliquid, I, 1, 1.

Expostulatæ tabulæ, II, 10, 1.

Exprimere ingenium divinum, III, 7, ext. 3. — ingenium suum attentius, VIII, 7, ext. 5. — precibus instantis belli commilitium, IX, 3, ext. 3. — expressit proprie

vim facundiæ, VIII, 9, 2. — vocem Annibalis admirabilem, V, 1, ext. 6. — exprimi arte, VIII, 11, ext. 6. — vix apte possunt ejus opera nostra appellatione, VII, 4, 1. — expressa est continentia ab ipsa meretricula, IV, 3, ext. 3. — illa vox hominum, III, 1, 2. — expressi humanæ sono vocis ejulatus, IX, 2, ext. 9. — expressius effertur a nullo litera, VIII, 7, ext. 1.

Exprobrare alicui quod, etc. VIII, 10, 3. — Cæsari bonorum Pompeii venditionem, VI, 2, 11. — cupidam sibi profectionem, III, 7, 5. — maximis viris vitia sua, IX, 3, ext. 1. — exprobrans humilitatem ei, VI, 2, 8. — insatiabilem cruoris situm, IX, 10, ext. 1. — segnitiam, VI, 2, 2. — regias ei vires, VI, 2, 7. — exprobrata illis ab eo paupertas, VII, 5, 2. — exprobrata ei impietate, III, 2, ext. 8. — exprobratum vitium, VIII, 11, ext. 3.

Exprobratio dotis, VII, 2, ext. 1.

Expromere mundi naturam, III, 3, ext. 4. — preces, III, 8, ext. 4. — versum, I, 5, 7. — expromitur effigies ejus, VIII, 15, 2.

Expugnare Babylonem, IX, 3, ext. 4. — modum sanæ rationis, IX, 13, 3. — urbem, VII, 4, 5. — expugnavit oris sui vitium, VIII, 7, ext. 1. — expugnasti et vicisti iram meam, V, 4, 1. — expugnari viribus, VII, 4, 2. — non poterant mœnia, VI, 5, 1. — expugnantur animi pariter et corporis vires, IX, 1, ext. 1. — expugnentur licet urbes, II, 9, 1. — expugnata Carthagine, V, 1, 6.

Expugnatio Syracusarum, II, 7, 15. — expugnationem peragere, V, 1, 5.

Exspuit linguam in os ejus, III, 3, ext. 4.

Exquisitus honor, I, 6, 13. — religionis cultus, II, 4, 4; V, 2, 1. — exquisita arte fabricata vasa, IV, 3, 7. — exquisitum et anceps officium, VI, 8, 7. — genus vestis, II, 4, 6. — teterrimis actis supplicium, III, 8, 3. — exquisitis sacrificiis colenda, II, 1, 6.

Exsanguis atque moriens, V, 3, 2.

Exsectum cor, I, 8, ext. 15.

Exsequi ad ultimum propositum, II, 6, 8. — aliquid, VII, 3, ext. 9. — aliquid ordine, VII, 7, 1. — humanæ virtutis actum, III, 2, 20. — inceptum, IV, 6, 2. — ministerium, VII, 3, 6. — nefarium opus, V, 2, 1. — numen, I, 8, 2. — omnes judiciorum numeros, VIII, 4, 1. — partes omnes ac numeros defensionis, VIII, 3, 1. — exsequebantur actuosæ vitæ iter, VIII, 8, 1. — exsequutus est opus suæ perseverantiæ, III, 8, 1. — est propositum, II, 7, 15. — exsequuti sunt forensia stipendia, VIII, 7, 5. — exsequar opus ejus, III, 2, 21. — exsequentes imperium, II, 4, 5. — exsequaturus consilium, III, 8, 1.

Exsequiæ ejus celebrantur, II, 10, 3. — exsequiarum apparatus, V, 2, 10. — honor, IV, 1, 12. — impensa, IV, 4, 1. — exsequiis alicujus interesse, V, 8, 3. — filii damnationem patris junxit, V, 3, 2. — exsequias acerbas duxit, VI, 1, 3. — celebrare, V, 1, 2; II, 6, 12. — non penitendæ sortitæ estis, V, 1, ext. 6. — meruit, VII, 8, 5.

Exsertum uber, V, 4, 7.

Exsolvere præmia alicui, IV, 1, 6. — exsolvit pœnas parricidii, VI, 8, 4. — supplicia, I, 1, ext. 3. — exsolve læsis justa piacula, V, 3,

ext. 3. — exsolvite nodosam stipem, II, 9, 1. — exsolvi grate honorem videmus, VIII, 15, 1.

Expectavit injuriæ maturitatem, III, 2, 7. — expectantibus competitoribus fortunæ beneficium, VII, 3, ext. 2. — expectandum longum publicæ quæstionis tempus, VI, 3, 8.

Exspirare coactus, V, 3, ext. 3. — per summos cruciatus, II, 9, 8. — pro spiritu parentum, V, 4, ext. 4. — adolescens, V, 1, 1. — opera filii, V, 7, 3. — exspirat res publica, III, 2, 18. — exspirant homines, IV, 5, 6. — exspiravit eorum tota civitas, VI, 6, ext. 2. — in complexu ejus, IX, 12, 2. — in plenæ ultionis morsibus, III, 2, 11. — ita, IV, 6, 4. — per agritudinem animi, I, 1, 20. — post diem tertium, V, 10, 2. — vulnere, III, 2, ext. 5.

Exsupera me quoque, V, 9, 4.

Exsurdantur aures curiæ, II, 2, 3.

Exsurgit alia querela, V, 3, 2.

Extæ farre sparguntur, II, 5, 5.

— hostiarum, I, 7, 3; II, 2, 8.

— nimis læta, I, 6, 9. — non placent, I, 6, 9. — parum curiose admota aris, I, 1, 4. — tristia, I,

6, 9. — extis asservatis, I, 6, 8.

— sibi idem portendi dicit, III,

7, ext. 6. — inquirendum, I, 1, 1.

Extat edicti fides, VI, 5, 7. —

non alius Cicero, V, 3, 4. — extant illius vestigia, VII, 3, ext. 3.

Extendit se ad centesimum annum, V, 2, ext. 4. — extenderent

luctus suos, I, 1, 15. — extenditur votis mediæ temporis cursus,

IX, 12, 1. — extenta tabalis scena,

II, 4, 6. — extentum æqualiter

os, I, 8, ext. 12.

Extenuare alicujus laudem, V,

2, 10.

Externus cruor, II, 8, 7. — *externa delicia*, II, 6, 1. — *externa attingam*, I, 6, ext. 1. — *exempla subnectam*, III, 3, 2. — *pericula*, VI, 1, 10. — *Romanis jungere*, III, 4, ext. 1.

Exteræ gentes, VII, 6, 1. — *exterarum gentium*, I prol. — *gentium transfugæ*, II, 7, 13. — *extera insignia*, VIII, 15, ext. 1.

Exterrui bos animos, I, 6, 5. — *exterrita atrocitate somnii*, I, 7, 2.

Extimuit victorem, III, 1, 2.

Extinguere felicitatem, I, 8, ext. 7. — *incendium*, VIII, 1, damn. 5. — *vitæ dulcedinem*, IV, 7, ext. 1. — *extinxit laminas*, III, 3, ext. 5. — *memoriam egregii facti*, V, 6, ext. 4. — *spiritum*, VI, 3, 3. — *extingui maluit*, VI, 4, ext. 2. — *memoria non potest*, VIII, 14, 1. — *sibi gloriose*, IX, 13, 1. — *non potest divinitas*, I, 8, 8. — *extinguitur sic*, III, 2, 7. — *extinctus est adolescentiæ vigor*, IV, 3, 3. — *et ipse*, IV, 7, 6. — *extinctus est*, I, 7, 3. — *in summo splendore doctrinæ*, VIII, 13, ext. 3. — *non est pro rep.* V, 6, 7. — *extincti ossa*, IV, 6, ext. 1. — *extincto cum copiis collega*, II, 8, 7. — *igne*, I, 1, 7. — *extincta amicitia fide*, IX, 11, ext. 4. — *extincta iracundia*, IX, 3, 8. — *extincti senectute ultima*, I, 8, ext. 17. — *sunt intra annum*, I, 1, 17. — *extinctis sensus inest*, IV, 6, 3.

Extorsit æquitatem, VI, 2, ext. 1. — *a patre filius*, I, 7, ext. 4. — *extorquetur ipsi causa optima*, VIII, 9, 3. — *extorta manibus hostium victoria*, III, 2, 9.

Extra assignatum locum, II, 7, 15. — *ordinem habetur ejus ratio*, IV, 1, 14. — *questionem quas erant*,

nocuerunt, VIII, 1, damn. 1.

Extrahere diem, II, 10, 7. — *extraxit Cottam tribunicia inde iustitia*, VI, 5, 4. — *extractus erat palude*, VIII, 2, 3. — *extracta aurea mensa*, IV, 1, ext. 7. — *extractum urna nomen*, VI, 3, 4. — *extracta servilibus cellis corpora*, VII, 6, 1. — *extrahendæ aquæ quæstus*, VIII, 7, ext. 11.

Extrema temporis pars, VIII, 11, 2. — *extremam ejus partem occupavit*, III, 2, 1.

Extruxit rogam amoto domino, VI, 8, 7. — *extruuntur templa ei*, IV, 5, 1. — *extruebantur monimenta*, IV, 8, ext. 2. — *extructa nimis sublime villa*, VIII, 1, damn. 7. — *extruendo aggeri deficit materia*, VII, 6, 5.

Extuderunt perseveranti postulatione, V, 2, 10. — *vix*, I, 4, 4.

Exturbare latrocinia, VI, 3, 5.

Exuit armis obtruncatum, III, 2, 5. — *patrem*, V, 8, 1. — *totam luxuriam*, VI, 9, ext. 1. — *exui armis*, IX, 6, 2. — *exuitur fiducia justa*, III, 7, ext. 2. — *jure libertatis*, II, 6, 6.

Exulare apud regem, III, 7, ext. 6. — *hoc loco*, II, 10, 5. — *exulante uxore*, IV, 6, ext. 2.

Exuli supplicare, V, 4, 1. — *exule minor Scyros insula*, V, 3, ext. 3.

Exultare improbando gaudio, IV, 8, 3. — *exultat animus*, IV, 3, 13. — *exultabant gaudio in acie*, II, 6, 11. — *exultavit Alexandri regis virtus*, IX, 5, ext. 1. — *gaudio*, VIII, 15, 7. — *exultans gaudio*, V, 3, 4; II, 6, 14. — *exultantes lætitia*, II, 2, 9.

Exurgamus animis, IV, 4, 11.

Exuri dexteram passus est, III, 3, 1. — *exuatus est ab his vivus*,

IX, 10, 2. — exusta incendiis Numania, II, 7, 1.

Exuviae corpori detractae, III, 2, 21.

F.

Fabia gens, V, 10, 2.

Fabianæ rei familiaris angustiae, IV, 8, 2.

Fabius, V, 2, 4.

Fabius Gurgēs, V, 7, 1.

Fabius Maximus, IV, 1, 5; VII, 3, 7; VII, 3, ext. 8.

Fabius Maximus Rullianus, III, 2, 9; V, 7, 1.

Fabricatus Vulcanus Alcamenis manibus, VIII, 11, ext. 2. — fabricatae sunt humanæ manus, III, 7, ext. 4. — fabricata vasa argentea exquisita arte, IV, 3, 7.

Fabricius consul, VI, 5, 1. — Fabricius Luscinus, II, 9, 4; IV, 4, 10.

Fabularum argumenta, II, 4, 4. — fabulas componere, III, 7, ext. 1.

Facere alicui amplum monumentum, VI, 8, 6. — alicui invidiam, V, 7, 2. — aliquem crudelitatis expertem, VI, 8, 2. — aliquid adversum leges, VI, 4, 4. — inhoneste, VI, 4, 4. — præsente Q. Scævola, IV, 5, 4. — constanti vultu, III, 1, 2. — consulem, IX, 3, 2. — controversiam, II, 8, 2. — cum adversario sponsonem, VII, 2, 4. — delectum lætæ materiæ, VII, 2, ext. 1. — exercitum infensum duci, IX, 3, 5. — fugiendi finem, V, 4, ext. 5. — id neglexerant, II, 9, 7. — impetum in aliquas regiones, V, 4, ext. 5. — in præsidia, III, 7, 2. — impune, VI, 2, 6. — inimicum invisiorem, III, 8, ext. 1. — iter, IX, 12, ext. 9; IV, 3, 13. — iudicium de sanctis-

sima femina, VIII, 15, 12. — ludos Matri Deum, II, 4, 3. — morum præconium, V, 1, ext. 1. — omen, I, 5, 4. — pensilia balnea, IX, 1, 1. — potuit senem illum natura, VIII, 7, 4. — proscriptionem, VI, 9, 14. — pugnandi initium, V, 4, ext. 5. — quæstum corpore, VI, 1, 6. — consummationem annorum minus admirabilem, VIII, 13, ext. 5. — res meliores amplioresque, IV, 1, 10. — sacrificium, I, 6, 7; VI, 5, 1; VIII, 13, 2. — impensam, VII, 6, 3. — alacriorem, VIII, 13, 1. — spectaculum illustrius, IX, 11, ext. 1. — sponsonem, VI, 1, 10. — temeritatem minus miram, I, 6, 8. — cum aliquo pacem, VI, 3, 3. — vacuum locum nuptiis puellæ, IX, 1, ext. 5. — vadimonia, III, 7, 1. — vim, II, 10, 2. — voluptatis causa, IV, 3, 6. — facit casus temeritati blandum animum, III, 8, ext. 2. — crudelitatem minus admirabilem gentis ipsius feritas, IX, 2, ext. 4. — me immemorem propositi, III, 2, 2. — potentius metu ac dolore, III, 3, ext. 1. — faciant eos invisos injuriæ, V, 3, 3. — faciebat illum locupletem, IV, 3, 6. — ludos, II, 10, 8. — feci imperium uberius, III, 7, 1. — fecit adolescenti potestatem defendendi se, V, 9, 1. — Æmilianum populus ex candidato ædilitatis consulem, VIII, 15, 4. — domum Cereris sacrarium, VIII, 15, ext. 1. — civitas nostra magnos et utiles cives, VII, 5, 2. — columen ortum e casa, II, 8, 1. — eum admirabilem senatui, II, 10, 7. — illum consulem, VI, 5, 5. — illum laudabilem, IV, 8, 1. — impetum, III, 2, 20. — ludos et lectisternia, II, 4, 5. — minus mi-

randum errorem, VII, 8, 3. — multa his consentanea, VII, 8, 1. — pactum cum operis consortibus, VII, 3, ext. 2. — penates suos locupletiores, IV, 3, 8. — se ad docendum locupletissimum, VIII, 7, ext. 8. — se inuiorem, IV, 7, 4. — se voti compotem, V, 3, 2. — Telluris ædem, VI, 3, 1. — triumphandi initium, III, 6, 5. — verba pro se, VIII, 3, 2. — victoriam clariorem, IV, 1, ext. 4. — fecerunt eum vici ignobilis ac desertæ paludis accolam, V, 3, 2. — fecerat eos heredes, VII, 7, 2. — illos claros, VI, 6, 2. — stragem, III, 2, 23. — faceret ludos, I, 1, 16. — fecisset comitia, I, 1, 3. — ei redimendorum potestatem, II, 7, 15. — fecissent consulem atque censo-rem, II, 9, 6. — faciendi celeritas, III, 1, 1. — factu difficile, II, 7, 5. — facienti iter occurrit, VIII, 5, 6. — facientes iter, I, 7, ext. 10. — fieri convivia vetabant, IX, 1, ext. 2. — cum Pyrrho deformem pacem prohibet, VIII, 13, 5. — decretum jubet, VI, 2, 10. — in cœnam omasum jubet, VIII, 1, damn. 8. — mentionem eorum tempus est, II, 7, 15. — suam pudicitiam sequestrem perjurii passi sunt, IX, 1, 7. — fit cum eo sponsio, VI, 5, 4. — fraus justitiæ, VI, 5, ext. 4. — maximum beneficium, VII, 3, 3. — sordidi auxilii supplex, VI, 8, 4. — fiunt ad laborandum vegetiores, VIII, 8, 1. — factus es nūus ex Senonibus, VI, 3, 1. — est censor, II, 9, 9. — ex consule captivus, et ex captivo consul, VI, 9, 11. — venerator, III, 7, 1. — vocalis saluti parentis, V, 4, ext. 6. — facta est plebi petendi consulatum potestas, VIII, 6, 3. — factus hac de re certior, VI, 1,

9; VII, 3, 1. — certior de fallacia illius, VII, 2, 5. — ex tyranno magister ludi, VI, 9, ext. 6. — flamen, VI, 9, 3. — obviam, VII, 3, ext. 1. — factus reus, VI, 4, 4. — facto igne, I, 1, 12. — ponte corporibus, IX, 2, ext. 2. — facta ingenti strage, V, 6, 5. — irruptione, IV, 7, 6. — mentione, V, 1, ext. 6; I, 8, 8. — non fortunæ, sed ætatis æstimatione, V, 1, ext. 1. — silentio tubæ signo, IV, 8, 5. — simul ac cognito patris silentio, VII, 4, 2. — faciendus est gradus ad castra urbana, II, 4, 1. — faciendam Fortunæ Muliebri ædem curavit, V, 2, 1. — faciendum locatur id opus, IX, 1, ext. 6. — faciendæ pacis auctor, IV, 4, 2. — faciendas ad naves ei, I, 1, 19. — factum est planum iudicibus, VIII, 1, abs. 13.

Factum pæne insolens, III, 6, 6. — sapientia imbuti animi absti-nens, IV, 3, ext. 3. — vehementius, IX, 3, 1. — vix pudens, VII, 3, 5. — facto par fiducia, III, 7, 1. — facta simul ac dicta, I prol. — factis auctores, et auctoribus facta sua reddere, VIII, 14, 1. — facta libuit oculis subijcere, V, 2, 1.

Factio popularis, IV, 1, 13. — scelerata, III, 2, 17. — factiones mœsti trucidarunt, II, 8, 7.

Faceta audacia, VI, 2, ext. 2. — facetum penquam dictum, IV, 3, ext. 3.

Faciem alicujus videre, I, 7, 8. — facie eximia, I, 1, 16.

Facile transitu in vadum redegit, III, 2, 23.

Facinus tetrum, II, 9, 3. — facinoris alieni munus non repudiavit, IX, 4, 1. — facinus admittere, VIII, 4, 1. — ausa inclytum, III, 2, 2. — imitatur, VIII, 6, 2. — faci-

nore tetro pollutis classibus ipsum mare violaturi, IX, 2, ext. 1.

Facinorosa culpa, II, 6, 3.

Factitare quæstum corpore, VI, 1, 10. — factitaverant prisco more, II, 5, 4.

Facultas adipiscendæ potestatis, IX, 7, 3. — deest hominibus, III, 1, 2. — emendi auri, V, 6, 8. — carnis emendæ, VIII, 1, damn. 8. — facultate alimentorum defecti, VII, 6, 2. — facultates privatas, publicas, IV, 5, 1.

Facunde illa eloqui contigit iis, VIII, 14, 1. — periter ac curiose, I, 8, ext. 19. — rationem institutionis suæ reddere, VIII, 12, ext. 2. — facundissime et prudentissime, III, 3, ext. 4.

Facundissimus sermo, II, 6, 8.

Facundia felix ac beata, VI, 10, ext. 2. — poetica, IX, 12, ext. 7. — facundiæ Antonianæ expers, VIII, 9, 2. — facundia nec elegantiore, nec beatiore uti, VIII, 7, ext. 3. — patris repræsentata, VIII, 3, 3. — præstantiore, I prol.

Falce percussus, V, 6, ext. 1.

Falerii, VI, 5, 1.

Fallere Carthaginienses, II, 9, 8. — fallunt deos hominum facta, VII, 2, ext. 8. — fefellit nec hominem aut æstimatio eloquii, aut morum augurium, VIII, 9, ext. 2. — neque eum hæc tam callida consilii ratio, VII, 3, ext. 6. — falsus consulatus, III, 4, 5. — numerus, II, 8, 1. — falsum e castris nuntium accipere, VII, 7, 1. — jus quaeritur Equitio, III, 8, 6.

Fallax dextera, IX, 2, 1. — siderum interpretatio, I, 3, 2. — fallacia promissa, III, 8, 1.

Fama spoliare probatum virum, VII, 2, 4.

Fames scelestæ clientis, IX, 4,

3. — obsessorum, VII, 4, 3. — famis leniendæ gratia, VII, 6, 3. — famem trahere, VII, 6, ext. 2; VI, 6, ext. 2. — fame consumptus avarus, VII, 6, 3.

Familia prætoria natus, V, 2, 5. — prorogata, III, 4, 6. — familiarum ornamentum, II, 10, 4. — familias in duodecim divisum nomen, I, 1, 17.

Familiaris C. Gracchi fuit, IX, 4, 3. — cultus, VIII, 14, 2. — vocis sonus, VIII, 7, ext. 15. — Pompeii Magni Tullianus, VII, 7, 2. — invitatio, V, 1, ext. 2. — de familiaribus Sardanapali nemo loquitur, IV, 7, 1. — familiaria relationi verba, IX, 13, 2.

Familiariter aliquem colere, IV, 7, 4.

Familiaritas arcissima, V, 5, 1. — gaudet simplicitate, VII, 3, ext. 3. — familiaritatis excusatio, IV, 7, 1. — familiaritates principum amplecti, VIII, 7, 7.

Famosa injuria, IX, 1, 6.

Famulata si fuissent divinæ potentiae, I, 1, 9.

Famularis fides, VI, 8, 3. — famularem cultum induit, V, 6, ext. 1. — famulari veste sumpta, VI, 7, 3.

Fannaia uxor, VIII, 2, 3.

Fanniae domus, I, 5, 5.

Fannius Saturninus, VI, 1, 3.

Fanum Veneris, II, 6, 15. — fano Junonis, I, 1, ext. 2. — spoliato, I, 1, ext. 3.

Farre sparguntur exta, II, 5, 5.

Fas tibi incolumem stare non erat, V, 1, 4.

Fascia candida, VI, 2, 7. — fasciis scissis, IV, 6, 2.

Fasces duodecim imperiosissimi, II, 7, 7. — graves consulis, VI, 4, 1. — fascium duodecim religiosum

obsequium, I, 1, 3. — fascibus parere, VI, 9, 7. — fasces duodecim largiri, III, 4, 4. — securibus vacuefacere, IV, 1, 1.

Fastidire suppellectilem, IV, 3, 7. — fastidit se in Africa quæstorem, VI, 9, 6. — fastidiunt legere Senatusconsultum, IV, 8, 3. — fastidisti nec mortis spectator esse, II, 6, 8. — fastidiendus candidatus, VI, 9, 14. — fastidienda dictu sunt verba, IX, 13, 2. — fastidiosus aditus, III, 3, ext. 7. — in æstimandis bonis, V, 4, 1. — fastidiosum delectus genus duxit oblitterandum, II, 3, 1.

Fastidiose æstimas, II, 2, 5.

Fastidio esse, VI, 3, ext. 1.

Fastigium Capitolinum, VI, 9, 5. — fastigium excelsum, II, 6, 17. — regium, I, 6, 1; V, 1, 1. — magistratus invidiosum, IV, 1, 1. — majestatis altissimum, III, 4, 1. — tribunalium, II, 10, 1.

Fastorum columen, IV, 4, 1. — fastos exposuit toto foro, II, 5, 2. — totos explica, VIII, 15, 3.

Fateris adversarium superiorem fuisse, II, 8, 2.

Fatigare campum repulsis suis, VII, 5, 3. — humeros, III, 6, 1. — juvenes consimili labore, VIII, 13, ext. 1. — fatigat adolescentis dextera irrita se labore, VII, 3, 6. — fatigavit frustra tortorum manus, III, 3, ext. 5. — fatigari agresti opere, VI, 9, 1. — fatigatus est in edendo genere virtutis, III, 7, 1. — fatigabor referendo facta, III, 7, 1. — fatigatus forensibus ministeriis animus, VIII, 8, 2. — fatigatis corporibus, II, 7, 10.

Patum Cælii, IV, 7, 5. — fati dies ultimus, VII, 2, ext. 2. — necessitas dira, II, 10, 6. — ultimum tempus, V, 1, ext. 4. — fato

suo propior erat, V, 5, 3. — subtrahi, I, 8, 12. — absumptus, IV, 6, ext. 1. — fungi, II, 10, 3; V, 1, 1; VI, 1, 11. — omni tristius ducit, III, 2, 7. — oppressa dextra, V, 1, ext. 1. — fata gloriosa, V, 4, ext. 3. — fatorum prædictio, I, 5, ext. 1. — suorum ignara Carthago, II, 10, 4. — fata cecinit, I, 8, 10. — fatis jam pressum caput erexit, VIII, 7, ext. 14. — præcurrentibus adventum, V, 2, ext. 4.

Fatale remedium, I, 8, 2.

Favere gloriæ alicujus, I, 6, 12. — favens Privernatium causæ, VI, 2, 1. — numen, I, 6, 13.

Favonius, VI, 2, 7.

Favor vulgi, VIII, 7, 7. — favorem plebis possedit, III, 5, 3. — favore populi occupato, III, 2, 17.

Favorabilis vultus, IV, 5, 1.

Faustulus, II, 2, 9.

Faustus, X, fr.

Fausta proles, I, 8, 8.

Fautores concordiæ, II, 1, 8.

Fauces aridæ, IX, 12, ext. 8. — petiit maris Adriatici, IX, 8, 2. — sinus patefecit, II, 8, 1. — faucibus coartatis et ore, IX, 12, 7. — comprehensus, III, 2, 19. — faucibus oppressa respubl. V, 3, 2.

Fax furialis tribunicia, III, 8, 3. — majorum ardentissima, VI, 2, 3. — facem ex rogo ejus maritalem accendit, IX, 1, 9. — facie subiecta, V, 5, 4. — facies inconcessæ ac periculosæ, VII, 3, 10. — ejus hæ sunt, V, 2, ext. 4. — nuptiales, VII, 1, 1. — faces tacitæ, VIII, 14, ext. 1. — templo subdere, IV, 7, 1. — facibus improbis ardere, V, 7, ext. 1.

Febri implicabatur, I, 8, ext. 16.

Feciale jus instituit, X, fr.

Felix audaciæ exitus, III, 2, 20.

— *eventus*, I, 6, 2. — *simul ac miser*, I, 8, ext. 11. — *Respub.* IV, 1, 12. — *felici superiorum stylo*, I, prol. — *felicior ac beator finis*, II, 6, 12. — *progenie*, III, 2, 16. — *felicius hac memoria nihil*, II, 10, ext. 1. — *feliciissimus sua sententia*, VIII, 13, ext. 2.

Felicitatis cultus, IV, 7, 1. — *domicilium*, IV, 7, 7.

Femur saucium, III, 2, 23. — *trajectus tragula*, III, 2, 23.

Ferculorum varietas, IX, 1, 1.

Feriae publicae privatæque, II, 5, 4.

Ferire jacentem, I, 7, 8. — *feriri securi*, II, 7, 6. — *feriendum præbuit jugulum*, V, 9, 4.

Feris bestiis objecit transfugas, II, 7, 13.

Feritas barbara, IX, 2, ext. 1. — *inexplebilis*, IX, 2, 1. — *Punica*, VII, 6, 2; IX, 1, ext. 1. — *feritatis titulus*, VII, 6, ext. 3.

Ferox animo, IX, 14, 2. — *impetus*, III, 2, 19. — *parum in pœna excogitanda*, IX, 2, ext. 10. — *et rude sæculum*, V, 3, 1. — *ferocissima gens*, II, 7, 11.

Ferre acceptum, II, 7, ext. 2. — *ægre urgeri*, III, 3, 1. — *alicujus mores*, VI, 4, 1. — *aliquid graviter*, VI, 2, 2. — *arma sua et alimenta*, II, 7, 2. — *auxilium viatæ*, I, 7, ext. 10. — *biua spolia ex hostibus*, II, 7, 15. — *caput*, V, 3, 4. — *caput fixum jaculo*, IX, 9, 1. — *pilo fixum*, IX, 4, 3. — *ferre graviter aliquid*, VI, 3, ext. 2. — *justiorem sententiam*, VI, 2, ext. 1. — *laudem magnam*, VI, 5, 4. — *leges*, I, 2, ext. 3; IX, 5, 3. — *mœrorem*, V, 10, 3. — *moleste*, VI, 9, 6. — *spem alicui*, I, 5, 5, et I, 5, ext. 2. — *opem*, VIII, 1, abs. 13; V, 4, 2.

— *portionem suam ex communi miseriarum acervo*, VII, 2, ext. 2. — *præ se*, VII, 8, 5. — *præsidium Tusculanis*, V, 2, 2. — *quid salubre patriæ*, I, 8, 2. — *secum nihil ex bonis suis*, VII, 3, ext. 3. — *secum pondus amplitudinis*, IV, 3, 13. — *tristem de capite alicujus sententiam*, VII, 2, ext. 1. — *illum traditum sibi diadema considerasse*, VII, 2, ext. 5. — *ferebant dolenter*, III, 5, 2. — *oraculum nulli mortali*, II, 6, 17. — *tulit æquo animo*, III, 7, ext. 6. — *arma ancilia*, I, 1, 9. — *aurum deo nomine doni*, VII, 3, 2. — *injuriam*, V, 1, ext. 2. — *injuriam*, VI, 1, 2. — *id dissimulanter*, I, 5, 6. — *id non tacite*, VIII, 14, 5. — *legem comitiis centuriatis*, IV, 1, 1. — *leges præclaras*, V, 3, ext. 3. — *prælii mercedem*, V, 3, 2. — *quam asseveranter se Clodium!* IX, 15, 4. — *quieta fronte*, VI, 2, 4. — *non impune*, I, 1, 20. — *non tacitus ad inferos acerbiter ejus voluntarii exsilii*, V, 3, 2. — *novas leges*, VII, 5, 5. — *opem liberis Herculis*, V, 3, ext. 3. — *Senatus quam graviter*, II, 7, 15. — *tulerunt legem*, II, 8, 1. — *Phidiam*, I, 1, ext. 7. — *tulerat legem Agrariam*, V, 8, 2. — *legem tribunus plebis*, V, 2, 7. — *sententiam tristem*, III, 8, ext. 3. — *ferrent sacra*, I, 1, 10. — *ferens animo æquo*, II, 5, 4. — *graviter quod dominum occidisset*, III, 3, ext. 7. — *indigne*, VII, 4, 2. — *præ se favorabilem vultum*, IV, 5, 1. — *præ se gaudium*, II, 8, 7. — *præ se haud dubiam alacritatem*, I, 8, 2. — *præ se hostium spolia*, V, 1, ext. 5. — *testudinem aquila*, IX, 12, ext. 2. — *ferentes lectum con-*

sistere coegit, I, 8, ext. 5. — *ferrentia* prae se verba magnum amorem, VII, 8, 9. — *laturus* plus praetexto ejus splendoris, VII, 5, 6. — *ferri acceptum* debet illius religioni, VIII, 2, 3. — ad excidium urbis summo studio, VII, 3, ext. 4. — ad portam *plaustro*; I, 7, ext. 10. — circa domos, IV, 3, 14. — cupiditate, III, 8, 5. — *expensa* sibi passus est, VIII, 2, 2. — incerto itinere, I, 7, 5. — *legem* jussit, VII, 2, 6. — *mentes impotentiae* incursu transversas, IV, 1, 1. — *fertur concitato impetu*, V, 4, ext. 6. — *mens* ad augustam domum omni impetu, VIII, 15, 1. — *plenis impudentiae* velis, IX, 15, 2. — *quidam* non temperasse sibi, VIII, 9, ext. 2. — sub capite *Sophronis* mimos habuisse, VIII, 7, ext. 3. — *ferebatur* hoc usus poculi genere, III, 6, 6. — *ferebantur* tristes de eo sententiae, VIII, 1, abs. 6. — *feretur opus velis gloriae* plenis, III, 7, ext. 1. — *ferrentur* circa judicium tabulae, II, 10, 1. — *ferendum* hoc est patienter, IV, 1, ext. 3. — *latus* per urbem humeris, VII, 1, 1. — *lata* de coercendis conviviorum sumptibus *lex*, II, 9, 5. — *lex* est, II, 9, 5. — *lata agraria lege*, VIII, 1, damn. 3. — *rogatione*, ad populum ea de re, VII, 6, 1.

Ferrum alimentis blandius, V, 9, 4. — *veste* tectum, VI, 1, 1. — *alicui dare*, III, 1, 2. — *committere* manibus, IX, 13, ext. 4. — *ferro* abjecto, II, 10, 6. — *agi*, VII, 2, 2. — *atque igni* agros vastare, VII, 3, ext. 8; V, 6, ext. 1. — *cinetus*, III, 3, 1. — *decernere*, IX, 2, ext. 2. — *destricto* incubuit, VI, 5, ext. 4. — *lacerata corpora*, IX, 2, 1. — *laceratus*,

VI, II, 8. — *se interemit*, VI, 1, 1.

Ferrei murices, III, 7, 2. — *ferreae* atque durae sententiae, V, 3, 2.

Fertilia nomina, VIII, 14, ext. 1. — *fertilissimus doctrinae* homo et locus, VIII, 7, ext. 3. — *fertilissimi campi*, VII, 6, 2. — *fertilissimae deliciarum urbes*, IV, 3, 2.

Fervens aqua, VII, 6, 2.

Fervor itineris, III, 8, ext. 6.

Fessus vivendo, VIII, 13, 5. — *fesso labore irritum* dimittit, VIII, 11, ext. 5. — *fessa Latino tumultu patria*, VI, 9, 1. — *longa standi mora*, I, 5, 4. — *fessi oneribus* et itinere captivi, IX, 2, ext. 2. — *fessos coegit cuncta conari*, III, 2, 23. — *victores aggredi*, VII, 4, 1. — *fessas intolerabili onere*, VII, 4, 4. — *voluptates animis nostris* subiecit, VII, 2, ext. 11.

Festa epulatio, II, 5, 4.

Festinabunda manus, II, 8, 5.

Festinatio praepropera, IV, 1, 2.

Fibula aurea, V, 1, 7.

Fidenas aggredi, VII, 4, 1.

Fidenatium ducem interimere, III, 2, 4. — *terga* invadere, VII, 4, 1.

Fidentis animi, dictique auctor, III, 7, 3. — *fidentius nihil* hac severitate, VI, 3, 2.

Fidenter in aciem descendo, VI, 4, 5.

Fides abrogata absoluto Pompeio, VIII, 5, 1. — *bona*, VIII, 2, 1. — *Celtiberica*, II, 6, 14. — *civitatis frustra petita*, VI, 6, 1. — *constantissima*, V, 2, ext. 4. — *decepta*, VI, 6, 4. — *editi* exstat, VI, 5, 7. — *ei constat*, VI, 7, 3. — *ei non habetur*, IV, 1, ext. 2. — *famularis*, VI, 8, 3. — *in nostra civitate* semper viguit, VI, 6, 1. — *invalida*, VIII, 1, abs. 3.

— non latens, III, 8, ext. 4. — non parva, IV, 3, ext. 3. — parum liquida, VI, 5, 1. — propositi, VIII, 10, 1; IX, 3, ext. 1. — sincera, II, 9, 6; IV, 7, 1; III, 8, ext. 4. — societatis dubia et suspecta, VII, 4, 1. — stabilita, IV, 6, 1. — temere habita est quaestionibus, VIII, 4, 1. — voci est habita, VI, 8, 7. — uxoriam, IV, 6, ext. 3. — fidei inops patria, IV, 8, 1. — templum, VI, 6, 5. — nuntii parum credens, VII, 4, 2. — superesse, III, 2, ext. 9. — fidem exemplo publicavit, III, 3, ext. 2. — parem exhibere, VI, 6, 3. — præstare cineribus, VII, 6, ext. 3; II, 9, 8. — promissi præstitit, VI, 8, 1. — propositi non invenit, VII, 3, 1. — sequi, IX, 2, 1. — somniorum elevat, I, 7, ext. 2. — veritatis excedit, V, 7, ext. 2. — uxoriā attingere, VI, 7, 1. — fide data, V, 1, ext. 2. — depositi se solvere, VII, 3, ext. 5. — dubia suspectus, VII, 3, 7. — interposita, VIII, 1, abs. 2. — præsentī, I, prol. — singulari id egit, VI, 7, 2. — veritas caruit, III, 8, ext. 1.

Fides canoræ, VIII, 8, ext. 2. — Fidibus tractantis operam dare, VIII, 7, ext. 8.

Fidicine præeunte, III, 6, 4.

Fidiculæ Italiæ urbs, VII, 6, 1.

Fidiculas laxavit, III, 3, ext. 5.

Fiducia ausa est, III, 7, 6. — par facto, III, 7, 1. — fiduciæ bonæ plenum consilium, III, 7, 9. — eximæ acta domestica, III, 7, 1. — plenus spiritus, III, 7, 1. — fiduciam ei conscientia dedit, III, 7, 1. — fortem! III, 7, 5. — licentioris vitæ dedit urbi nostræ, IX, 1, 3. — pene temerariam! III, 7, 5. — sui habere, III, 7, 1. —

fiducia hac nihil generosius, III, 7, 1. — ingenii ac morum fretus, III, 3, ext. 2. — uti, III, 7, 1.

Fidus sinus, VIII, 7, 1. — fida pax, VII, 2, 6. — fidissimum tyranno suspectum reddidit, III, 3, ext. 2.

Filia virgo adultæ ætatis, IV, 4, 10.

Filioli parvuli, VIII, 8, ext. 1.

Filo tenui suspensa reip. salus, VI, 4, 1.

Fingi se a Lysippo tantummodo voluit, VIII, 11, ext. 2. — fictæ et compositæ blanditiæ, VII, 4, 2.

Fictilia vasa, IV, 3, 7. — fictilibus vasis contenti, IV, 4, 11.

Finire bellum, V, 4, 3. — exempla, III, 2, 24. — iudicium pronuntiatione, VII, 2, 4. — similitates, IV, 2, 2. — vitam manu sua, VI, 8, 4. — vitam properavit, IX, 9, 2. — vitam suspendio, VI, 9, ext. 2. — finiam locum operibus ejus mansuetudinis, V, 1, ext. 6. — finiri ejus dominationem magni æstimabam, VI, 2, ext. 2. — militiam suam voluerunt, IX, 3, 7. — finitur neque ullum vitium ibi, ubi oritur, IX, 1, 2. — finita est pœna tanti aeris, V, 3, 2. — finiti erant multi metus urbis atque Italiæ beneficio Æmiliæ Cornelæque gentis, VI, 2, 3. — finitus atrocius aliquanto Euripides, IX, 12, ext. 4. — suo iudicio, III, 2, ext. 6. — finito imperio, IV, 4, 1. — finiendi spiritus ratio, II, 6, 7. — finiendæ seditionis gratia, II, 2, 9.

Finis bello est ita, V, 6, ext. 1. — felicior, II, 6, 12. — finis illi fuit vivendi, VIII, 7, ext. 5. — injuriæ, II, 8, 4. — vitæ diutissime actæ, VIII, 7, 1. — vitæ tristis, I, 6, 10. — finem belli fore,

IX, 3, ext. 3. — vitæ ultimus, V, 2, ext. 4. — fugiendi facere, V, 4, ext. 5. — pœnæ statuere, III, 2, ext. 1. — quem habuit ista dissimulatio? VII, 4, 5. — fines agris aucti, VI, 5, 1. — imperii, II, 10, 2. — constituere, VII, 3, 4. — imperii dilatavit, III, 4, 2. — Tusculanorum occupare, V, 2, 2. — finibus constitutis, VII, 3, 4. — imperii summotis, IV, 1, ext. 9.

Finitimo implicati bello, III, 1, ext. 1.

Firmamentum præcipuum exercitui suo adjecit mancipia, VII, 6, 1.

Firmare disciplinam militarem, II, 7, 12.

Firmitas animi, IV, 1, 13. — camporum, III, 2, 10. — lateris quassata, VIII, 7, 1. — firmitatem suam probare, III, 6, 1. — firmitate lateris defectus, VIII, 7, ext. 1. — membrorum recuperata, I, 7, 4.

Firmissima Reipubl. latera, II, 9, 6.

Firmum Picenum, IX, 15, 1.

Fisco ex suo æs alienum solvi jussit, VI, 2, 11.

Fissam adactis cuneis quercum videre, IX, 12, ext. 9.

Fistula eburnea, VIII, 10, 1.

Fisus indicio moderationis, IV, 1, 14.

Fixum jaculo caput ferre, IX, 9, 1. — pilo caput ferre, IX, 4, 3.

Flacciana area, VI, 3, 1.

Flaccus, IX, 2, 4.

Flagellis aliquem cedere, VI, 1, 13.

Flagitare pactum victoriæ pretium, IV, 3, ext. 3.

Flagitium sacrilegum, VIII, 5, 5. — tetrum, IX, 1, 7. — flagitia alicujus obliterare, III, 5, 2. — flagitiis disjicitur pecunia quæ

splendori servire debebat, III, 5, 2.

Flagitiosum convivium, IX, 1, 8. — jugum, II, 7, 9. — silentium, VII, 8, 4.

Flagrare industria, VIII, 7, ext. 14. — studio, VIII, 7, ext. 6; VI, 5, 5. — flagrat infamia, IV, 3, 1. — cupiditate, V, 2, ext. 4. — flagravat doctrinæ cupiditate, VIII, 7, 2. — pietas amore, V, 6, 8. — flagrans patria, III, 2, ext. 8. — flagrantissimo inhærens amore ejus animo, III, 8, ext. 4. — flagrantissima cupiditas, VIII, 14, ext. 3. — flagrantissimum ingenium, VI, 9, ext. 4; VIII, 10, 1. — pectus, III, 2, 21.

Flagro admoneretur, I, 1, 6.

Flamen Dialis, IX, 12, 5. — factus, VI, 9, 3. — Martialis, I, 1, 2. — Quirinalis, I, 1, 10.

Flaminius Circus, I, 7, 4.

Flaminio abire jussi sunt, I, 1, 4.

Flamininus, V, 2, 6.

Flammæ communes, V, 5, 4. — flammis se ipse immersit, III, 2, ext. 7. — objicere corpora, III, 3, ext. 6.

Flavi coloris vir, 1, 7, ext. 6.

Flavius, 1, 6, 8.

Flectere aliquem oratione, VII, 3, 6. — flectit victoriæ insolentissimos spiritus, V, 1, ext. 6. — flexit aliquid etiam circumstantium liberorum numerus, VII, 7, 5. — alterum causa, VIII, 2, abs. 1. — res animi divini perseverantiam, II, 10, 7. — vivacitas Chrysippi metas ceterioris ætatis, VIII, 7, ext. 10. — flecti non vult mentis suæ rigorem, III, 8, 3. — potest utroque disputatione, VI, 3, 5.

Flexuosi fossarum ambitus, VIII, 7, ext. 3.

Flere sponsi mortem profusius, VI, 3, 6. — flens et gemens, III, 8, ext. 4.

Fletum aspicere, V, 1, 4. — cohibere, V, 1, 4.

Floret imperium romanum, VIII, 14, 1. — florens forma et ætate, IV, 3, 3. — florentis ingenii vates, 1, 8, ext. 18. — florente Claudiorum familia, VII, 8, 3. — Reip. statu, I, 1, 10. — florentiorem effecit sanctitatis gloriam, VI, 1, ext. 1. — florentissimus vir, III, 7, 11. — florentissima civitate, I, 1, 1.

Flos juventæ sincerus, VI, 1, 1. — juventutis, VI, 2, 8; IX, 6, 2. — ordinis equestris, III, 2, 9. — florem juventæ pro rep. absumpserat, VII, 7, 1. — juventæ retinere, VIII, 7, ext. 9.

Fluctuare gravi et periculosa valetudine, V, 5, 3. — fluctuabat eorum salus casu ancipiti, VI, 2, 1. — spes instantis victoriæ, III, 8, ext. 6. — fluctuans causa admodum dubia, V, 3, 14. — fluctuatur dubio mentis judicio, III, 1, ext. 1. — fluctuatus est animus, VIII, 1, amb. 2. — est exiguo momento maximæ rei casus, IX, 8, 1.

Fluctuatio inopinata ac subita, VII, 4, 5.

Fluctus infamiæ maximi, VIII, 1, abs. 12. — fluctuum fragores, VIII, 7, ext. 1. — fluctus interciperæ æstuariis, IX, 1, 1. — magnos ira et odium in pectoribus humanis excitant, IX, 3, 1. — socialis belli repressit, VI, 9, 6. — fluctibus agitari, III, 8, 6. — jactatus contrariis, IX, 8, 2.

Fluere: fluxit constantia lenis e mansueto pectore, III, 8, ext. 2.

Flumen Metaurum, VII, 4, 4. — fluminis trajectus celer, III, 2, 2.

Fluvius Ticinus, V, 4, 2.

Foco assidens in scamno, IV, 3, 5. — foci discordes, V, 3, ext. 3. — foci Vestæ æterni, IV, 4, 11. — Vestæ consecrati, VI, 1, 1. — vetustissimi ignoscite, V, 4, 7.

Foculo imposuisset carbasum, I, 1, 7. — injecta dextera, III, 3, 1. — foculos omnes prægravare III, 7, ext. 6.

Fodere terram ad solidum, II, 4, 5.

Fœcunda artifex, 1, 8, ext. 1.

Fœdavit corpus contumelia carceris, VI, 3, 3.

Fœda ac sordida intemperantia, III, 5, 3.

Fœdus amicitiae, V, 1, 3; II, 9, 6. — ictum, VII, 3, 4; VI, 1, 9. — turpe, I, 6, 7. — fœderis ictus deformis, II, 7, 1.

Fœnerator nummorum suorum, 4, 8, 3.

Fœneratoria philosophia, II, 6, 11.

Fœneratrix dextra, VIII, 2, 2.

Fœtus imaginum generosissimarum, III, 4, 1.

Fomentum procellæ petens, VIII, 1, abs. 3.

Fons Hammonis, VIII, 15, ext. 3. — fontem ipsum perfidiæ contemplari, IX, 6, ext. 1.

Foraminibus absumpto scuto, III, 2, 23.

Forem cubiculi obserare, IX, 13, ext. 4. — fores reserari jussit, II, 10, 2.

Forensis gloria, VIII, 7, 1. — militia, VIII, 5, 5. — opera, III, 8, ext. 4. — turba, II, 2, 9. — forensia ministeria, VIII, 8, 2. — stipendia, VII, 2, 7; VIII, 7, 5.

Foris strenuum esse, II, 9, 1.

Forma et modus sacræ aræ, VIII, 12, ext. 1. — pueri, IV, 3, ext. 1. — formæ excellentis puer, III, 8, ext. 4. — liberalis puer, IX, 2, ext. 5. — formam suam oculis approbare, VI, 3, 10. — formas describit animo, VIII, 7, ext. 7.

Formabat pronuntiationis ejus modos, VIII, 10, 1. — formavit in habitum id Victoriæ, IV, 8, ext. 1. — formatum quemdam misit, VII, 3, ext. 7. — formata effigies, III, 6, 2. — formatæ ad habitum deæ, I, 2, ext. 2. — formandum se tradidit, VIII, 7, ext. 2.

Formidante neutro, I, 7, 3.

Formulam de aliqua earum rerum componere, VI, 2, 12.

Fors obtulerat nutrimenta, II, 4, 5.

Fortis et prospera pugna, II, 8, 2. — Philosophia, II, 6, 11. — et sinceræ vitæ admiratio, II, 10, 7. — forte pariter ac pium propositum, III, 3, 1. — fortior interfectore, III, 2, 11. — impetu virtutis ars, II, 3, 2. — fortius nihil illis exemplis, VI, 5, ext. 3. — fortissimæ prudentiæ viri, II, 6, 14. — fortissima castra, I, 6, 4.

Fortissime pugnare, II, 7, 15.

Fortitudo pristina, I, 6, 2. — togæ, 3, 2, 17.

Fortuitus vocis jactus, I, 5, 9. — fortuito motu constare, I, 5, 1. — fortuitum auxilium, VIII, 1, abs. 6. — dictum, I, 5, 3. — opus, IV, 7, 1. — fortuitæ tenebræ, VIII, 7, 5.

Fortuna anceps, V, 1, 1; VII, 2, ext. 2. — belli labens, III, 2, 19. — ejus incepto defuit, III, 2, 3. — infracta, IV, 7, 1. — longe inferior, VIII, 1, abs. 12. — me-

dia, IV, 4, 11. — miserabilis, I, 1, 14. — Muliebris, I, 8, 4; V, 2, 1. — Prænestina, I, 3, 1. — privata, V, 2, ext. 1. — propitia, IV, 8, ext. 2; VIII, 1, abs. 3. — prospera, II, 7, ext. 1. — sæviens, III, 7, 10. — volubilis, VII, 1, 1. — fortunæ fulgor, VIII, 1, damn. 2. — luctatio, VI, 9, 14. — fortes adire, I, 3, 1. — viribus succumbere, VII, 6, 1. — succumbere, III, 2, 7. — fortunam ex alto cernere, V, 1, 4. — jactus emere, IV, 1, ext. 7. — fortuna assecuti estis advocacionem, II, 9, 1. — cogente, IV, 7, 6. — speciosa sequenti concidendum est, VII, 6, 1. — fortunarum statu salvo, IV, 8, 2. — fortunas aliorum spectare, VI, 9, 1. — suas alicui relinquere, VII, 8, 6. — in stabulum contaminatum projicere, VII, 7, 7.

Forum acerrimo studio nitebatur, III, 8, 6. — boarium, I, 6, 5. — fori ac lupanaris separandam conditionem existimavit, VII, 7, 7. — ornamenta, IX, 4, 1. — totius cervices premere, VI, 2, 3. — forum aspexit, IX, 1, 6. — præteriens, VIII, 5, 6. — foro atque castris edita, III, 2, 17. — diverso uti, IX, 5, ext. 4. — inusitati latratus, VIII, 3, 2. — petitos gestus in scenam referre, VIII, 10, 2.

Fossa atque vallo cingere castra, IX, 1, ext. 6; II, 7, 2. — cingere locum, II, 7, 15. — fossarum ambitus flexuosi, VIII, 7, ext. 3.

Fovere partes alicujus, III, 8, ext. 1. — sinu atque osculis, II, 7, 6. — vires, VII, 2, ext. 7. — virium reliquias, IX, 12, ext. 8. — fovit delicis suis punicam feritatem, VII, 6, 2. — Foveri

divina suffragatione, IV, 7, 1. —
fovetur recte incerta spes, VI, 9,
1. — foveantur virtutes, I, prol.
fovenda est nobilitate novitas, III,
8, 7.

Fragmentum naufragii, VIII,
1, abs. 12. — fragmento subsellii
ictus, I, 4, 2.

Fragor cæli magnus, I, 7, ext.
1. — concionis, III, 8, ext. 3.
— equitatus adventantis, III, 1,
1. — fragores fluctuum, VIII, 7,
ext. 1.

Fragrantia unguentorum, IX,
1, ext. 1.

Frangere alicujus virtutem, VII,
5, 3. — fregit animos, III, 2,
11. — Cinnæ dominationem, VI,
9, 6. — frangi jussit arcus, IX,
3, 7. — fractus privato imperio,
V, 4, 5. — fracta et contusa pu-
nica feritas est, IX, 1, ext. 1. —
Italia cessit, VI, 4, 1. — fracti
atque contusi 12 fasces, II, 7, 7.
— fractis animis, VI, 6, 2. —
opibus, 1, 7, 7.

Fraternus exitus, 1, 7, 6. —
fraterna charitas, II, 7, 5. — nex,
V, 5, 4. — fraternum jugum, V,
5, 3.

Fratris auctoritate, II, 9, 3.

Fraudatus pecunia publice, III,
8, 2. — fraudandus non est animi
laude, I, 1, 9.

Fraus evidens erat, IX, 4, 1. —
fraudi esse alicui, VI, 1, 13.

Fregellani, 2, 8, 4.

Fremitus concitatarum concio-
num, VIII, 7, ext. 1. — invidiæ,
VIII, 15, 8.

Freni sunt injecti vobis, II, 9,
5. — frena sugillationis, IX, 2,
1. — frenis equorum detractis,
III, 2, 9.

Frequens juventute gymnasium,
IX, 2, ext. 5. — frequentes rami,

1, 8, 2. — frequentius audiebantur,
VIII, 7, 5.

Frequentia maxima utriusque
ordinis, VII, 8, 4. — urbis ni-
mis magna, VIII, 1, damn. 4.
— frequentiæ studium par, IX,
15, 1.

Fretum Chalcidicum, I, 8, 10.
— freto appulsus, IX, 8, ext. 1.

Fretus corporis viribus, IX,
11, ext. 1. — ingenii ac morum
fiducia, III, 3, ext. 2. — potesta-
tis viribus, VI, 1, 2. — viribus,
IX, 12, ext. 9.

Frigida et enervis juvenia, III,
5, 3. — frigidum hieme, I, 1,
ext. 3.

Frigore duplicatum corpus, V,
1, ext. 1. — nimio obstupefactus,
V, 1, ext. 1.

Frons blanda, II, 10, 8. — hi-
laris, IV, 4, 1; VI, 2, 7. — in-
verecunda, VIII, 2, 2. — princi-
pum civitatis, III, 8, 6. — frontem
lecti adornatam cognoscere, II,
10, 3. — fronte quietata tulit, VI,
2, 4.

Fructus majestatis, II, 10, 2.
— uberrimi, IV, 7, 7. — fructi-
bus vitæ cariturus, VII, 8, 9.

Fructuosa industria, VIII, 7,
ext. 7.

Frugalissimum sæculum, IX,
1, 6.

Frugalitas romana, IV, 3, 5.
— frugalitatis consuetudo grata,
IV, 3, 11. — exemplum, IV,
III, 7.

Fruges injecerunt super eum,
V, 6, 2. — frugi vos esse lex ju-
bet, II, 9, 5.

Frugiferam reliquit terram, VIII,
13, ext. 1.

Frui libertate segura, III, 3, ext.
2. — manubiis sordium suarum,
VII, 6, 3. — perpetuis bonis, VI,

9, 10. — recentiore conchyliorum usu, IX, 1, 1. — usu miserrimæ lucis, IX, 13, 2. — fruebatur animo tantummodo vita, VIII, 7, ext. 5. — fruendam traditurus est voluptatem, VIII, 7, ext. 13. — fruendam tradidit urbem Sylosonti, V, 2, ext. 1. — fruendarum opum finis, II, 2, 5. — fruenda pacis bona securæ Carthagini reliquit, VII, 4, ext. 1.

Frumentum emere, III, 7, 3.

Frustrantes obsidionem Cn. Pompeii, VII, 6, ext. 3. — frustrari et eludere Pœnorum impetus, III, 8, 2. — frustratus est se ipse, I, 7, ext. 5.

Fucosa superstitio, II, 6, 7.

Fuga clandestina, VI, 7, 3. — dissimulata, VI, 8, 7. — voluntaria, IX, 3, 5. — fugæ comes, IV, 7, 3. — deformis reus, V, 8, 4. — ineundæ gratia, III, 2, 19. — fugæ concitata classis, III, 2, 10. — fuga querere salutem, I, 5, 6. — se ipse subtrahit, VI, 1, 11.

Fugare conatus nefarios, V, 3, 2. — fugato somno, I, 7, 7.

Fugax animal, I, 6, ext. 1.

Fugere in sylvam, I, 6, 7. — jussit partem copiarum, VII, 4, ext. 2. — parentis sævitiam, VII, 4, 2. — penates, V, 3, ext. 3. — per efferatas gentes, IV, 6, ext. 2. — fugit attonitus ac tremens, II, 10, 6. — fugeris quosdam quo secessu, IV, 7, ext. 2. — fugiens a Mutina, IV, 7, 6. — fugientem e prælio increpuit, V, 8, 5. — fugientes pretiosarum rerum pondere onusti, VII, 2, ext. 3. — fugiendi finem facere, V, 4, ext. 5. — licentia, IV, 7, 4.

Fugitavit cruciatus, VI, 8, 1.

Fugitivi cruce dignissimi, II, 7, 9. — patriæ, II, 7, 12. — fugiti-

vorum bellum grave, IV, 3, 10. — multitudo, II, 7, 9.

Fulget ejus nomen in Capitolino fastigio, VI, 9, 5. — falsit senectus in majestatis fastigio, III, 4, 1. — fulserunt magna decora in foro, V, 6, 2. — fulgens amicitia, IV, 7, 7. — fulgentia arma, VI, 8, 6. — fulgentissimi triumphalis currus, I, 1, 10. — fulgentissima cognomina, III, 5, 1.

Fulgor fortunæ maximus, VIII, 1, damn. 2. — gloriæ, VIII, 1, abs. 11; VI, 2, 3. — vitæ conspicuus, VI, 9, ext. 5. — fulgore eximio, I prol. — fortunæ gloriari, VII, 1, 2.

Fulgurum ostentorumque denuntiationes, I, 1, 1.

Fulmen cæleste, VII, 7, 4. — testimonii vehementissimum, VIII, 5, 3.

Fulta est lex adjutorio alterius legis, II, 8, 1. — fultum gentium credula suffragatione caput, IX, 15, ext. 2.

Fulvia, IX, 1, 8.

Fulvius, V, 2, 1; V, 9, 3.

Fulvius Flaccus, II, 3, 3; III, 8, 1; IV, 2, 1; VIII, 4, 3.

Fumus et vapor balnearum, IX, 6, ext. 2.

Funalis cereus, III, 6, 4.

Fundere annulos aureos, VII, 2, ext. 16. — fundere Latinos inclyta pugna, VI, 4, 1. — fuderunt hostiles copias, I, 8, 1. — fuderat hostes, II, 7, 6. — fusi hostes, III, 2, ext. 5. — fuis exercitibus, V, 4, 1. — hostibus, III, 2, 3. — Samnitibus, II, 7, 8.

Funditorum alæ, II, 7, 9. — auxilia, II, 7, 15.

Funditus delere senatum, III, 8, 1. — evertere urbem, VII, 3, ext. 9. — nonnunquam domos ever-

tunt conjugia, VII, 2, ext. 1.

Fundus Tarquiniensis, V, 3, 3.

— fundum vendidit, IV, 8, 1.—

fundum immunem ab hoc injuriæ genere reliquit, VII, 3, ext. 8.

Funeris lectus, II, 10, 3; IV, 1, 12; IV, 4, 1.—vultus, V, 7, ext. 1.—memoria, II, 4, 7.

Funeratus est a populo, IV, 4, 2.—funerata Orestilla, IV, 6, 3.

Funestus carnifex, VI, 9, 13.—funesta deditio, I, 6, 7.—funesti conatus, III, 8, 4.

Fungi fato, VI, 1, 11.—legationis officio, III, 3, 2.—munere, II, 7, 4.—officio, II, 7, 6.—officiis, II, 2, 6.—partibus imperatoris, II, 8, 2.—reducendi officio, II, 1, 9.—functus est legationis officio, IV, 3, 13.—consulatibus duobus, II, 9, 4.—summis honoribus, IV, 1, 15.—fato, II, 10, 3.—functi fato reges, V, 1, 1.—muneribus, V, 6, 8.

Funus amplum, V, 1, 2.—publicum, V, 1, 1.—funeris pompa, V, 2, 3.—funus alicujus locare, V, 2, 10.—et exsequias quales meruit, VII, 8, 5.—funera impensa indigentia, IV, 4, 11.

Furari spiritum tenebris, IV, 7, 6.

Furcæ Caudinæ, V, 1, ext. 5; VII, 2, ext. 17.

Furere cupiditate profundendi sanguinis, VIII, 9, 2.—publica impietate, V, 1, 3.—furens impotentia, IX, 3, 8.

Furialis fax, III, 8, 3.

Furiosus conatus, IV, 7, 2.—fariosa dominatio, IV, 3, ext. 2.—luxuria, IX, 1, 2.

Furius, IV, 7, 6; VIII, 12, 1; IX, 13, 3.

Furius Camillus, I, 8, 3; IV, 1,

2; V, 3, 2.—dux, VII, 3, ext. 9.

Furor bellorum truculentissimus, IV, 6, 4.—cæcus, IX, 2, ext. 5.—Catilinæ, IV, 8, 3.—libidinis et avaritiæ, IV, 3, 1.—mentis, VIII, 14, ext. 5.—tribunicius, VI, 2, 3; VI, 5, 7.—undecimus, III, 8, ext. 3.

Furtivus egressus, VI, 8, 7.

Furtum sacrificii pium, VII, 3, 1.—furti damnatus est, VIII, 2, 4.

Furvæ hostiæ, II, 4, 5.

Fuste percussam interemerat matrem, VIII, 1, amb. 1.—percussam uxorem interemit, VI, 3, 9.

G.

Gafrania, VIII, 3, 2.

Gabii, VII, 4, 2.

Gabini, VII, 4, 2.—Gabino ritu cinctus, I, 1, 11.

Gabinus, VIII, 1, abs. 3.

Galba disertissimus orator, VIII, 7, 1.

Galea duabus distincta pinnis, I, 8, 6.—ictibus discussa, III, 2, 23.

Gallia, I, 1, 3; II, 6, 8.

Gallius, VIII, 10, 3.

Gallus Matris Magnæ, VII, 7, 6.

Gallus quidam, VIII, 15, 5.—

Galli, II, 6, 10 et 11; V, 6, 8; VI, 3, 1.—Gallorum dux Brennus, I, 1, 18.

Gallicus ager, V, 4, 5.—Gallica victoria, VI, 9, 4.—præda, VIII, 14, 5.

Gallogræci, VI, 1, ext. 2.

Ganeo infamis, VI, 9, ext. 1.

Garrula lingua, VII, 2, ext. 1.—gaudere illecebris, infamia, VI, 9, ext. 1.—Persica salutatione, VII, 2, ext. 11.—nova et insolita libertate, VIII, 9, 1.—mora

inerti, IX, 12, 1. — gaudet familiaritas simplicitate, VII, 3, ext. 3. — gaudens lautitia, IV, 3, 12. — luxuria, IX, 1, ext. 3. — mendacii et fallacia, IX, 6, ext. 2. — gaudentes labore ac patientia, II, 6, 1.

Gaudium moderatum, II, 8, 7. — effusum, V, 1, ext. 4. — gaudio exsultans, II, 6, 14. — improbando exsultare, IV, 8, 3. — alacer abiit, VIII, 14, 5.

Gaurus spado, IX, 2, ext. 3.

Gelensium equites, IV, 8, ext. 2.

Gemellus tribunicius viator, IX, 1, 8.

Gemere graviter virtutem, VI, 2, 9. — gemens et flens, III, 8, ext. 4.

Geminatum ea re decus imperatoris, V, 2, 6.

Geminus Metius, II, 7, 6.

Gemitu edito, III, 3, ext. 1.

Gemoniæ scalæ, VI, 3, 3; VI, 9, 13.

Generavit filium Masinissa, VIII, 13, ext. 1.

Generosus spiritus, III, 3, 1. — spiritus, III, 7, ext. 7; VII, 6, 1. — generosior, quam optabilior vox, VI, 4, ext. 4. — generosius nihil hac fiducia, III, 7, 1. — generosissima indignatio, V, 1, 11. — generosissimarum imaginum fætus, III, 4, 1.

Genetricis rogus, I, 8, ext. 5.

— genitricem servare, V, 4, 7.

Genialis torus, II, 6, 14; VI, 1, 1.

Genitalis pars, I, 7, ext. 5; VII, 3, ext. 2. — genitales partes, VII, 7, 6.

Gens ferocissima, II, 7, 11. — devicta, II, 10, 6. — barbara, aspera, et regi difficilis, VII, 3, 6. — Ætolorum, IV, 3, 7. — Cor-

nelia, V, 3, 2; V, 10, 2; VIII, 14, 1; VIII, 15, 1; VI, 2, 3. — Lutatia, IX, 2, 1. — gentis patriciæ adolescens, IV, 3, 4. — gentes validissimæ, II, 8, 1. — corripantur, II, 9, 1. — exteræ, VII, 6, 1. — Asiaticæ, I, 7, ext. 5. — gentium exterarum, I prol.; II, 7, 13.

Genua complecti, V, 3, ext. 3.

— genibus nixus, II, 4, 5. — advolutus, III, 8, ext. 4. — annixus, V, 3, 3. — se submittit, VI, 8, 4. — ejus supplex procubuit, VI, 9, ext. 7.

Genucius Cipus prætor, V, 6, 3 et 4.

Genucius, VII, 7, 6.

Genus animadversionis consimile, II, 9, 2. — vitæ delicatius, VI, 8, 5. — voti modestum, VII, 2, ext. 18. — præstigiorum improbum, VII, 3, 4. — militiæ sparsum et incertum sequitur, VII, 4, 5. — orationis solutum, VIII, 10, 3. — vesaniæ truculentissimum, IX, 2, 4. — generis successio, II, 7, 6. — ejusdem exempla, II, 9, 9. — paterni una imago, II, 10, 8. — genere summo natus, VI, 2, 8.

Generum potius, quam divitiis generi legere, VII, 2, ext. 9.

Geometra Euclides, VIII, 12, ext. 1.

Geometriæ multiplices numeri, VIII, 7, ext. 3.

Germania, V, 5, 3.

Germanici tropæi, II, 2, 3.

Gerere bellum cum aliquo, I, 5, 3; II, 10, 2. — adversus fugitivos, II, 7, 9. — adversus Celtiberos, VII, 4, 5. — bella armis, non venenis, VI, 5, 1. — bella milite, III, 7, 10. — rem prospere, VII, 2, 2. — patriæ rem bene gladio, VI, 3, 6. — res præclaras, II, 8, 7. — omnia auspicato, I, 4, ext.

2. — rem sub auspiciis, III, 2, 6. — se, II, 2, 2. — se blandiorem, II, 9, 6. — se turpiter, VI, 3, 7. — se in adversis rebus, III, 7, 10. — se cautius, VI, 5, 1. — nihil dignum honore amicitiae, V, 1, ext. 2. — omnia ex majestate reipubl., VI, 4, 2. — tutelam pueri, VI, 6, 1. — honores splendidissime, VI, 1, 5. — magistratus, III, 2, 7, VI, 2, 10; IX, 7, 1. — consulum, IV, 3, 7. — eum me coegistis, VI, 4, 1. — tyrannidem, VIII, 9, ext. 2. — inimicitias cum aliquo, IV, 1, 8. — maestum vultum, VI, 6, ext. 1. — cultum et animum regium, V, 1, ext. 4. — caput coronatum, V, 10, ext. 1. — confusionem in vultu, III, 1, ext. 1. — geris te sic, VII, 7, 4. — gerebat sub specie feminae virilem animum, VIII, 3, 1. — gessit se tantum in recusandis honoribus, IV, 1, 6. — se integerrime, VI, 9, 7. — se nec aliter in eodem justitiae experimento, VI, 5, 6. — se quam prudenter, VII, 2, 6. — se, VIII, 2, 3. — se violenter, IX, 3, 6. — crudeliter se, IX, 2, 1. — consulem, IV, 1, 4. — tres consulatus, IV, 4, 1. — tertium consulatum, VIII, 15, 8. — tutelam cærimoniarum, VIII, 13, 2. — inimicitias cum eo, IV, 2, 1. — ira imperia impotenter, IX, 3, 7. — bellum, IX, 6, ext. 2; II, 7, 3. — gesserat consulatum, II, 9, 3. — gesserant honores, II, 2, 1. — bene, II, 7, ext. 1. — geritur res, II, 7, 10. — bellum, III, 2, 9. — res pro tribunali, III, 8, ext. 1. — gerens sacra, I, 1, 11. — pileum capite, V, 2, 5. — civem, IX, 1, 9. — consulatum, I, 1, 8; III, 2, 8. — gerentes bella, II, 7, ext. 1. — gerendus sibi esset con-

sulatus, VII, 5, 4. — gerendum ad bellum, I, 1, 2. — fuit bellum, VI, 5, ext. 1. — gerendarum rerum auctoritates, I, 1, 1. — gesta bene republ., III, 6, 5. — gestum a patre consulatum, IV, 1, 5. — gestum id ab imperatore, VI, 5, 1. — aliquid tueri, III, 8, 1. — gesta nimis severe censura a T. Graccho, VI, 5, 3.

Gesta omnis ævi quis comprehenderit, I, prol.

Gestus perseverans, VI, 2, 9. — gestum ponere, VIII, 7, 7. — gestus adjecit verbis, II, 4, 4. — petitos foro in scenam referre, VIII, 10, 2.

Gestare scuta lævis, IX, 6, 1. — parvulum triumphis, V, 7, 1. — bona sua pectore, VII, 2, ext. 3. — sinu suo artus et membra trucidatorum corporum, VII, 6, ext. 2. — præ se trunca brachia, II, 7, 11. — humeris suis salutem patriæ, II, 8, 5. — gestatum est ejus truncum corpus patibulo affixum, IX, 2, 3.

Gesticulationem peregit, II, 4, 4.

Gestire fati consortione, IV, 6, 3. — ac lætari alienis malis, IV, 7, ext. 2. — gestientes spectaculo oculi, 2, 10, 2.

Gignere filium animo suo respondentem, V, 6, 6. — gignendi et nascendi lex, II, 9, 1. — genitus Jove, I, 2, 2. — libertino patre, II, 5, 2. — matre obstetrice, et patre marmorario, III, 4, ext. 1. — Syracusis, I, 1, ext. 3. — utero Octaviae, IX, 15, 2. — genita Olympionice patre, VIII, 15, ext. 4. — genitum mercatore, III, 4, 2.

Gillias Agrigentinus, IV, 8, ext. 2.

Glacialis rigor, III, 3, ext. 6.

Gladiatorium munus, I, 7, 8; II, 4, 7; IX, 11, ext. 1.

Gladius cruore domini madens, VI, 8, 3. — gladiis destrectis, VII, 4, ext. 2. — gladium strictum tenens, II, 10, 6. — gladio trajectus, I, 7, 8. — præcordia sua transverberavit, III, 2, 13. — incubuit, III, 2, ext. 1. — cinctus, VI, 5, ext. 4. — tractum interemit illum, VI, 8, 2. — super caput stricto, VIII, 7, ext. 7. — gladii abstersi, II, 8, 7. — destrecti, III, 1, 1. — gladios destrinxit adversus mulieres, IX, 2, 1.

Glebæ vastissimæ, IV, 4, 4. — expertes pavoris, VII, 1, 2.

Globo pabulantium hostium sese objecit, V, 6, ext. 1. — præliantium subjectus, 3, 2, 16. — globos pugnantium omnes percurrit, VII, 4, 1.

Gloria militaris, II, 7, 7. — triumphorum, II, 8, 1. — sempiterna, II, 8, 7. — inchoata, III, 2, 4. — maritima inclyti portus, V, 6, ext. 4. — navalis, VIII, 14, ext. 1. — forensis, VIII, 7, 1. — sopita in infamiam convertitur, IX, 1, ext. 1. — Mariana, IX, 12, 4. — gloriæ cumulus summus, III, 1, 1. — cupidi, II, 8, 5. — titulus debitus, III, 2, 8. — gloriam involvere, V, 4, ext. 5. — præripere, VIII, 7, ext. 12. — gloria inflammatus, I, 6, 9. — cedere Latinis, III, 2, 20.

Gloriari exemplis, II, 7, ext. 2. — doctrina, IV, 3, 6. — majestate tutoris, VI, 6, 1. — gloriantur Athenæ armamentario suo, VIII, 12, ext. 2. — gloriatus est senatus principio eo, VII, 5, 2. — gloriosus militis spiritus, VIII,

14, 5. — gloriosa victoria, II, 7, 6. — gloriosum certamen, VIII, 7, ext. 12. — pro invidioso reddidit, III, 4, 2. — gloriosior, III, 2, ext. 5. — gloriosissimus literarum contemptor, II, 2, 3.

Gloriosius occidit, quam vigit, III, 3, ext. 4.

Gnæus, 10 fr.

Gnidiorum templum, VIII, 11, ext. 4.

Gorgias Epirota, I, 8, ext. 5. — Leontinus, VIII, 13, ext. 2; VIII, 15, ext. 2.

Gracchanus tumultus, I, 1, 1. — Gracchana seditio sepulta, VI, 2, 3.

Gracchorum mater Cornelia, IV, 4, 1.

Gradus mirus, III, 4, 4. — stationis immobilis, III, 2, 23. — auctoritatis atque eloquentiæ, III, 5, 4. — moderationis, IV, 1, 7. — officiorum, V, 1, 1. — dignitatis amplissimus, V, 3, 1. — gradus felici ac beatæ facundiæ, V, 10, ext. 2. — et stabilimenta bellorum, VII, 6, 1. — dignitatis honestus, VII, 8, 5. — celer, VIII, 7, ext. 1. — æqualis, VIII, 8, 1. — gradum opportunum quaerendo, III, 6, 1. — excelsum obtinere, VI, 9, 5.

Græcia, I, 6, ext. 1; II, 6, 8; V, 6, ext. 3.

Græco more, I, 1, 1. — Græcæ actiones, II, 2, 3.

Granius, IX, 3, 8.

Grassari via prohibita, III, 8, ext. 3.

Gratia salutandi, III, 1, 2. — relata est Fabio, V, 2, 4. — spectandorum ludorum, VII, 3, ext. 10. — impetrari nequit, VII, 5, 1. — criminis dissimulandi, VIII, 6, 3. — gratiam referre, V, 2,

ext. 2; V, 2, 1; VIII, 14, 3. — alicujus amplecti, VI, 6, ext. 2. — gratiæ actæ sunt Considio, IV, 8, 3. — gratias agere alicui, III, 4, 4; III, 8, 7. — debere alicui, V, 6, ext. 2.

Gratidius, IX, 7, mil. Rom. 1.

Gratuitum ministerium polliciti sunt, V, 2, 10.

Gratus oculis, III, 2, ext. 1. — introitus, II, 10, 1. — testamenti æquitate, V, 2, ext. 3. — auribus sonus, VIII, 7, ext. 1. — ordo, VIII, 15, 2. — grata memoria, I, 1, 10. — varietas, I, 6, ext. 1. — populi oculis spectacula, IV, 8, ext. 2. — gratior vulgi auribus libertas, VI, 2, 1. — gravissima auditu illi est ejus vox, VIII, 14, ext. 1.

Gratiosus erat apud populum, VIII, 1, damn. 3. — gratiosos miseræ eos reddunt, V, 3, 3.

Gratulari alicui, IV, 7, ext. 2; V, 1, 1; III, 1, 2. — gratulati sunt Cicereio, IV, 5, 3. — gratulandi officium, II, 7, 6. — causa, IV, 3, 7.

Gratulatio permista fuit complorationi, I, 8, ext. 11. — gratulatione, quum solvendum, I, 1, 1.

Gravatus non est, V, 7, 1. — casu, VIII, 13, 5. — rustico opere, V, 4, 3.

Gravis et mari et terræ, III, 2, ext. 3. — æmulus, IV, 1, ext. 5. — vino, IV, 3, ext. 3; VI, 9, ext. 1. — gravis æque pro dignitate ac pro disciplina, VI, 3, 3. — impetu apparuit, VIII, 5, 3. — sententia, VII, 2, 3. — grave ætate amiculum, I, 1, ext. 3. — tempus, II, 7, 15. — bellum, III, 3, 1; IV, 3, 10. — tributum, VIII, 3, 3. — gravem tyrannum habere, VI, 2, ext. 2. — gravi

morbo implicitus, I, 7, 1. — nota eos affecerunt, II, 9, 8. — bello premi, V, 2, ext. 4. — graves fascēs consulis, VI, 4, 1. — clades, IX, 1, ext. 2. — gravia auditu perpeti, VII, 6, 1. — opera, IX, 1, 3. — gravioris materiæ exemplum, VIII, 1, abs. 13. — gravissimus dolor, 2, 2, 5. — vir, III, 3, ext. 5. — gravissima clades, III, 4, 4. — oratio, IV, 1, 3. — gravissimum patris supercilium, IX, 1, 6. — gravissimam acceperat injuriam, IV, 2, 2. — gravissimæ injuriæ, II, 2, 5. — jacturæ, I, 6, 11. — gravissima verba, VI, 1, 1. — virorum opera, III, 8, 6.

Gravitas disciplinæ, II, 6, 7. — decreti, II, 7, 15. — totius Curia, III, 1, 2. — vitæ, IV, 2, 1. — censuræ, VI, 1, 5. — nihilo segnior, VI, 4, 2. — abscessa animi sermonisque, VI, 4, 3. — sermonis, VI, 9, ext. 1. — gravitatis obtinendæ indicia, II, 2, 2. — gravitate supplicii, I, 1, ext. 3.

Graviter ferre, III, 3, ext. 7; II, 7, 15; VI, 2, 2; VI, 3, ext. 2. — gemere virtutem, VI, 2, 9. — gravior in Romanos animadvertit, II, 7, 12. — justo punire aliquem, IV, 1, ext. 1.

Gregarius miles, V, 1, ext. 1.

— gregarii milites, V, 3, ext. 4.

Gremia materna, IX, 2, 4.

Gressu maturato, V, 6, ext. 4.

Grege boum centenarius, IV, 3,

4. — beatæ turbæ totus, IV, 7, 7. — contemptus, V, 2, ext. 1. — greges diversos piscium separatis molibus includere, IX, 1, 1.

Gryllus Xenophontis filius, V, 10, ext. 2.

Gubernacula imperii, VII, 6, 1.

Gubernator innoxius, IX, 8,

ext. 1. — gubernatorem interrogare, I, 5, 6.

Gula obtorta, IX, 5, 2. — gulam Neptuni arbitrio subjectam habet, IX, 1, 1.

Gurges imus, III, 6, 1. — gurgitibus anguis cruore imbutis, I, 8, ext. 19.

Gustus datos referam, III, 1, 1.

Guttur senile, IX, 12, ext. 6.

Gyges Lydorum rex, VII, 1, 2.

Gymnasium juventute frequens, IX, 2, ext. 5. — gymnasio operam dedit, III, 6, 1.

Gymnico spectaculo interesse, VIII, 15, ext. 4. — gymnicae palmarum, IX, 12, ext. 9.

H.

Habenas triumphalis currus retinere, IV, 4, 5. — habenis charitatis effusis, IV, 6, ext. 2.

Habere catellum in deliciis, I, 5, 3. — aliquem utero conceptum, I, 7, ext. 7. — aliquem salvum, II, 4, 5. — tentorium ex pellibus, II, 7, 15. — attonitas aures, III, 3, ext. 4. — aliquem consilii participem, III, 3, ext. 2. — matrem aut patrem, III, 4, ext. 2. — fiduciam sui, III, 7, 1. — instar arcis, IV, 1, 1. — senatum de aliqua re, IV, 1, 7. — procuratorem rerum, IV, 2, 6. — obsides in urbe clausos, IV, 3, 1. — aliquem in clientela, IV, 3, 6. — in prætura collegam, IV, 3, ext. 1. — cervices gladio subjectas, IV, 7, ext. 1. — milites bonos, IV, 7, 2. — liberalitatis præcordia, IV, 8, ext. 2. — invidiam, IV, 8, 4. — minimum invidiæ, V, 1, 2. — plurimum humanitatis, V, 1, 2. — de aliquo sermonem, V, 1, ext. 3. — æquissima jura, V, 3, ext. 3. —

sempiternum imperium, V, 3, ext.

3. — cultos agros, V, 4, ext. 5.

— aliquem heredem, V, 9, 2. —

sacrosanctam potestatem, VI, 1,

7. — pacem cum aliquo, VI, 2,

1. — candida fascia alligatum crus,

VI, 2, 7. — rectorem, VI, 2,

ext. 2. — multos annos, VI, 2,

10. — multos gladios, VI, 2, 10.

— gravem tyrannum, VI, 2, ext.

2. — telum, VI, 3, 5. — consor-

tem censuræ Mummium, VI, 4,

2. — rem deliberatione provisam,

VI, 5, ext. 2. — aliquem salutis

suxæ patronum, VI, 9, ext. 2. —

Deum opinionis vanæ adstipulato-

rem, VII, 1, 2. — manus et men-

tes puras, VII, 2, ext. 8. — ali-

quem in castris, VII, 3, 7. —

secum juvenes nobilissimos, VII,

3, 3. — cuncta in sua manu, VII,

4, 2. — solem et pulverem adver-

susum, VII, 4, ext. 2. — milites

capite censos, VII, 6, 1. — ali-

quid ruboris, VII, 6, 1. — ma-

ternam hereditatem filios jussit,

VII, 7, 4. — imaginem Saturnini

domi, VIII, 1, damn. 3. — spem

in aliquo, VIII, 15, 9. — non

plus auri semiuncia, IX, 1, 3. —

aliquos suspectos, IX, 13, ext. 2.

— habes parum, V, 1, 3. — ne

ossa quidem mea, V, 3, 2. — ha-

bet clausas portas, II, 6, 7. —

se bene imperator, III, 2, 13. —

omnia, qui nihil concupiscit, IV,

4, 1. — miserius experimentum.

V, 4, 7. — expeditum fugæ ini-

tium, V, 7, 3. — explorata cri-

mina de filio, V, 9, 1. — imaginem

in cella Jovis opt. max. positam,

VIII, 15, 1. — impietatem ejus

suspectam, V, 9, 2. — annulo in-

sculptam illam traditionem, VIII,

14, 4. — gulam Neptuni arbitrio

subjectam, IX, 1, 1. — columnas

Hymettias in porticu domus, IX, 1, 4. — habent eum dividendi regni arbitrum, V, 2, ext. 4. — habebat in præsidio magnum numerum, III, 2, 12. — partum utero conceptum, IV, 6, 4. — dominos fundus, IV, 4, 8. — causia velatum caput, V, 1, ext. 4. — ultionem Macedonia, V, 8, 3. — ejus sororem in matrimonio, VI, 2, 3. — materiam sæviendi, VI, 2, 10. — eam uxoris loco, VIII, 7, ext. 5. — filium, IX, 1, 9. — habui hunc notum, IX, 5, 4. — habuisti maxima clade aliquid admistum gratulationis, V, 1, 4. — habuit natandi eventum tutum, III, 2, 1. — decus subiectum imperio, III, 5, 3. — senatum comitem, III, 7, 1. — animum aversum ab omni Venere, IV, 3, 2. — cubiculum socrus pro conjugio, IV, 3, 3. — patellam Deorum, et falinum, IV, 4, 3. — nullum scrupulum argenti, IV, 4, 9. — difficiles aures, IV, 7, 4. — curæ, V, 1, 1. — unius humani amici vultum, V, 1, 1. — sepulturæ locum, V, 1, 10. — horridiorem patrem, V, 4, 3. — orationem, V, 10, 2. — cum eo stupri commercium, VI, 1, 10. — tolerabilem facti vix pudentis causam, VII, 3, 5. — quem finem ista dissimulatio? VII, 4, 5. — pene nullum triste suffragium, VIII, 1, abs. 2. — gloriosum cum rerum natura certamen, VIII, 7, ext. 12. — servum post se, VIII, 10, 1. — eum in consulatu collegam, VIII, 15, 6. — orationem pro Gallio, VIII, 10, 3. — aureos clavos crepidis subjectos, IX, 1, ext. 4. — nihil laudis, IX, 2, 3. — parvi, IX, 5, 2. — impiam orationem, IX, 9, 1. — causam

mortis gaudium, IX, 12, ext. 5. — habuerat venerationem maximam, I, 1, 19. — domum eo loci, VI, 3, 1. — Petroniam in matrimonio, VII, 7, 3. — cum ea commercium libidinis, VIII, 2, 2. — habebis donum viri divitis, VIII, 14, 5. — habebit stabilem sedem, II, 9, 1. — habeat non minus reprehensionis, IX, 6, 1. — haberet vacationem hujus officii, I, 1, 9. — habuisse sub capite Sophronis mimos fertur, VIII, 7, ext. 3. — habentes clavorum acumina tabulæ, III, 7, 2. — habiturus pestiferum exitum, V, 2, 4. — habendi cupiditate, IX, 4, 1. — habendum est perniciosius, IX, 1, ext. 1. — haberi inopiam contemptissimam, II, 9, 4. — neque virorum, neque mulierum numero debet, VII, 7, 6. — habetur ratio ejus extra ordinem, IV, 1, 14. — vir egregius, VII, 5, 1. — mortalium sapientissimus, VIII, 7, ext. 3. — ei fides, IV, 1, ext. 2. — habebatur Etruriæ caput, IX, 1, ext. 2. — habitus est prudentissimus, I, 2, ext. 4. — est honos auctori, II, 3, 3. — habita est Marti supplicatio, I, 8, 6. — est voci fides, VI, 8, 7. — publice maxima cura splendoris, VII, 5, 1. — habita utriusque ordinis maxima frequentia, VII, 8, 4. — temere fides est quæstionibus, VIII, 4, 1. — quæstio ulla de hac re, IX, 10, 2. — habita quæstione. VIII, 2, 3. — concione, V, 3, 2.

Habilior lectuli otio, V, 7, 1.

Habitare anguste, IV, 4, 7. — in arce, VI, 3, 1. — habitat in eo pietas fraternæ charitatis, V, 5, 2. — invidia in cognominibus, VIII, 1, damn. 1. — in labris ejus lepor,

VIII, 9, ext. 2. — in nomine Xerxis superbia, IX, 5, ext. 2. — habitavi in eodem domicilio, V, 5, 1. — habitaturi sunt multi luctus sub his tectis, VII, 2, ext. 2.

Habitus conditionis, II, 6, 12. — maris, III, 3, ext. 4. — animi, III, 8, 2. — tolerabilis, IV, 1, 1. — pristinus, IV, 1, ext. 4. — ætatis, IV, 3, 3. — tranquillior, IV, 2, 2. — patrimoniorum, IV, 4, 10. — virilis, IV, 6, ext. 2. — corporis, VIII, 7, ext. 1. — servilis, IX, 1, 8. — horridus crudelitatis, IX, 2, 1. — pulveris, IX, 3, ext. 3. — habitum pristinum retinente vultu, V, 10, ext. 1. — habitum denegatum moleste feramus, IX, 2, ext. 11. — habitu usus erat, III, 6, 2. — Isiaci assumpto, VII, 3, 8. — nec vultu mutato, VII, 3, ext. 9. — mortali spreto, IX, 5, ext. 1.

Hædinæ pelles, IV, 3, 11; VII, 5, 1.

Hæreere in cognomine Scipionum, III, 7, 3. — in suspicione et crimine, VI, 3, 10. — hæreo præ admiratione, IX, 11, ext. 2. — hæret animus in domesticis, IV, 7, ext. 1. — hærebat misera in penuria et pecuniæ et defensionis, VII, 3, ext. 5. — hæsit oculis paupers, IX, 9, 2. — hærent ac stupent hominum oculi, V, 4, ext. 1.

Hæsitavit præco, II, 9, 6. — hæsitante animo, II, 7, 6. — ore, VIII, 13, 2. — hæsitantes inter lætitiæ et metum, III, 2, 1. — hæsitazione impeditum os, VIII, 7, 1.

Hamus æmulationis, II, 9, 6.

Hammonis fons, VIII, 15, ext. 3.

Hastæ adolescentis bona subiecit, VI, 3, 4. — iudicium, VII, 8, 1 et 4. — hasta trajectus Clytus,

IX, 3, ext. 1. — hastæ præferantur, III, 2, 24.

Haurire arduentes ore carbones, IV, 6, 5. — ex abundanti copia, VI, 4, 1. — ipsam virtutem, VII, 2, ext. 1. — cribro e Tiberi aquam, VIII, 1, abs 5. — tantum gloriæ cruore, VIII, 1, abs. 1. — laboriose sapientiam, VIII, 7, ext. 11. — hausit imaginem, I, 7, ext. 1. — veneni potionem, III, 2, ext. 6. — medicamentum, III, 8, ext. 6. — spiritum ex ipsis præcordiis et visceribus, IV, 6, 2. — sanguinem tauri, V, 6, ext. 3. — siderum motus docili animo, VIII, 7, ext. 2. — hauserant avidi civilem sanguinem, II, 8, 7. — hauriens sentinam in hexere, I, 8, ext. 11. — hauriendi sanguinis cupiditas, III, 2, ext. 1. — hausta flumine aqua, II, 4, 5.

Haustus aquæ, I, 8, ext. 18. — largus, III, 3, ext. 7. — vini, III, 6, 6. — rigoris, III, 8, ext. 6.

Hæbes atque obtusum cor, VI, 9, 1.

Hebescit vigor mentis, IX, 12, ext. 10. — hebetantur tenacissimi patriæ nervi, II, 6, 1. — prisci roboris nervi, VII, 2, 3. — hebetatis torpore artubus, III, 8, ext. 6.

Hegesias, cyrenaicus philosophus, VIII, 9, ext. 3.

Helenam pingere, III, 7, ext. 3.

Helenus, V, 1, ext. 4.

Heliconii colles, I, 6, ext. 3.

Helleboro se purgare, VIII, 7, ext. 5.

Hellenicus, VIII, 13, ext. 6.

Helvius Mancianus Formianus, VI, 2, 8.

Hephæstio, IV, 7 ext. 2.

Hercules, V, 3, ext. 3; I, 1, 17.

Heredem aliquem habere, V, 9,

2. — instituens, V, 9, 3. — tol-

lere, VIII, 6, 1. — lege agere passus non est, VIII, 7, 5. — tabulis inseruit potentissimos viros, IX, 4, 1. — heredibus aliis scriptis decessit, VII, 7, 1.

Hereditaria urbis paupertas, IV, 3, 8.

Hereditas materna, VII, 7, 4. — paterna, IV, 4, 10. — hereditatem cernere, V, 3, ext. 3. — adire, VII, 8, 9. — absumere, VIII, 6, 1.

Herennius Pontius Samnis, VII, 2, ext. 17.

Herennius Siculus, IX, 12, 6.

Hermocles, VIII, 14, ext. 4.

Herodotus, VIII, 13, ext. 5.

Herophilus equarius medicus, IX, 15, 1.

Hesterna cena, IV, 3, ext. 3.

Hetrusci, I, 8, 5.

Heu me miserum! VIII, 14, 2.

Hexeres, I, 8, ext. 11.

Hieme frigidum amiculum, I, 1, ext. 3.

Hiero, tyrannus syracusanus, I, 1, ext. 3; IV, 8, ext. 1. — Syracusanorum rex, IV, 8, ext. 1. — Siciliae rector, VIII, 13, ext. 1.

Hilaris fortunæ vultus, II, 6, 8. — frons, IV, 4, 1. — hilari fronte agnoscere potentiam, VI, 2, 7.

Hilaritas animorum, II, 1, 8. — oris convivalis, VI, 9, ext. 1.

Himeræi, I, 7, ext. 6.

Hinnisæet equus primus, VII, 3, ext. 2.

Hinnitum edidit ante omnes, VII, 3, ext. 2. — edere, VIII, 11, ext. 4.

Hippo, græca femina, VI, 1, ext. 1.

Hippoclidès, philosophus, I, 8, ext. 17.

Hipsicratea regina, IV, 6, ext. 2.

Hirtius, V, 2, 10.

Hispalli filius, Cn. Cornelius Sci-

pio prius expertus est, VI, 3, 3.

Hispania, I, 6, 2 et 7; II, 7, 1; II, 7, 15; V, 1, 5; V, 2, ext. 4; V, 4, ext. 3; VI, 3, 3; VI, 6, ext. 1; VII, 4, 5. — Hispaniam regere, IV, 3, 11.

Hispanum sagulum, V, 1, 7.

Histrionis persona, VIII, 7, 7.

Homerus, VIII, 8, ext. 2; IX, 12, ext. 3.

Homericum præconium, VIII, 14, 1.

Hominem agebat, VIII, 8, 2.

Honestus error, II, 2, 1. — dignitatis gradus, VII, 8, 5. — honesti actus, V, 2, ext. 1. — honesta conjugia, II, 6, 15. — honestior profectio, III, 7, 9.

Honestatis omnis percipiendæ cupiditatem ingressus, VIII, 7, ext. 2.

Honeste mori, II, 7, 15.

Honor triumphi, II, 8, 2. — amplissimus, II, 8, 2; II, 9, 3. — longus et beatus, II, 10, 1. — debitus, II, 10, 2. — exsequiarum et vocis, IV, 1, 12. — omnis iudicii metu vacuus, VII, 2, 6. — sepulcri, IX, 8, ext. 1. — honos latinæ vocis, II, 2, 2. — castrensis, VIII, 14, 5. — honoris ac virtutis simulacra, I, 1, 8. — beneficio, I, 1, 9. — usurpatione uti, II, 7, 15. — petiti loca omnia impetraturus, VII, 5, 5. — honorem maximum petere, VII, 3, ext. 6. — Catoni negare, VII, 5, 6. — honore dignus, II, 9, 6. — centurionatus donari, III, 2, 23. — honores gesserant, II, 2, 1. — operum, III, 2, 24. — castrenses, VII, 8, 6. — omnis generis conquisiti, IV, 6, ext. 1. — gerere splendidissime, VI, 1, 5. — summos forensi militia adeptus, VIII, 5, 5. — honorum magnitudo, II,

9, 6. — societate junctum, II, 9, 6. — honoribus defuncti, III, 2, 7. — et actis interesse, III, 7, 8. — omnibus defunctus, V, 9, 1. — honoribus Arpinatibus judicatus inferior, VI, 9, 14. — debitu auctoritatis pondus adjecit, VII, 5, 2.

Honorare patris cineres, II, 4, 7. — aliquem muneribus sacrificiisque, VII, 3, 2. — testamentum matris patientia, VII, 8, 2. — virtutem, IX, 8, ext. 2. — honoravit mansuetudine romana, V, 1, ext. 6. — honorabantur pudicitiae corona, II, 1, 3. — honoratus parum sermo, V, 1, ext. 3. — honorata memoria, III, 8, 6. — est occasio liberalitatis, V, 2, ext. 1. — honoratius crematur corpus, V, 1, 11. — excipi, V, 1, ext. 3. — honoratissimus locus, IV, 5, ext. 2. — honoratissime excipit filium, II, 10, 2.

Horatius Cocles, III, 2, 1; IV, 7, 2.

Horatius Pulvillus, V, 10, 1.

Horatius, VI, 3, 6.

Horrea opportuna rapinae, IX, 3, 7.

Horreolus usus necessarii, VII, 1, 2.

Horrendus vocis sonus, I, 8, 10. — horrendum nomen, I, 7, 7.

Horridus habitus crudelitatis, IX, 2, 1. — horrida et tristis pudicitia, II, 1, 5. — virtus, II, 2, 5. — horridum nomine negotium, VII, 2, 1. — horridae vetustatis rubigo, II, 9, 5. — horridior aspectus, IV, 4, 1. — horridiorem patrem habuit, V, 4, 3.

Horror totius fori, VI, 9, 13. — animi, IX, 8, 2.

Hortari juventutem in acie, VII, 6, ext. 3. — hortatus est C. Ma-

rium, III, 2, 18. — hortata est patientiam in medium procedere, III, 3, 1. — hortati sunt publicani censores, V, 6, 8.

Hortator vitae meae, II, 6, 8.

Hortensiana eloquentia, VIII, 3, 3.

Hortensia Q. Hortensii filia, VIII, 3, 3.

Hospes Drusi, III, 1, 2. — hospitis captivi salus, IV, 3, 4. — hospiti religionem intulit, VII, 3, 1. — hospites benignissime excepti, IV, 8, ext. 2.

Hospitalem humanitatem testantur, I, 1, 10. — hospitales Dii, I, 7, ext. 4; V, 1, 3; IX, 2, ext. 3.

Hospitii jure inter se juncti, III, 2, 21. — hospitio templi usus, I, 8, 2. — exceptus, IX, 6, 3. — hospitium occupavit, VII, 3, 9.

Hostiae jecur, III, 7, ext. 6. — hostiam remove, V, 10, ext. 2. — hostiarum exta, II, 2, 8.

Hostilia curia, IX, 5, 2.

Hostis togatus, VII, 8, 7. — hosti data obses, III, 2, 2. — hostes ejus vitae, II, 10, 2. — acerrimi, II, 7, 15. — pabulantes, V, 6, ext. 1. — hostium multitudo, II, 7, 10.

Hostilis quies, I, 7, ext. 1. — cruor, III, 2, 23; VIII, 1, abs. 1. — hostile vallum, III, 2, 20. — solum, VI, 9, 9. — quid moliri, VII, 3, ext. 10. — hostili certamine cum aliquo congredi, V, 1, 3. — hostiles manus, I, 6, 11. — gladii, III, 2, ext. 9. — lacrymae, V, 1, ext. 6. — oculi, VII, 3, 9. — copias fuderunt, I, 8, 1. — hostilia castra, III, 7, 10. — cadavera, VII, 6, 5. — hostilibus pedibus circumdatus, III, 2, 16.

Hostus, 10 fragm.

Huc malignitatis ventum, III, 7,

1. — necessitatis deductus, VIII, 1, abs. 6.

Humanus sanguis, II, 9, 3. — humana imbecillitas, II, 7, 10. — conditio, III, 4, ext. 1. — humanæ virtutis actus, III, 2, 20. — consilia, I, 6, 11. — humanarum rerum regimen, I, 1, 9. — humanissima et clementissima senatus acta, V, 1, 1.

Humanitas prompta et exquisita, V, 1, 1. — vividior, quam spiritus, V, 1, ext. 1.

Humari in patria, V, 3, ext. 3. — humatus est in loco eo, VIII, 15, ext. 3.

Humeros fatigare, III, 6, 1. — humeris suis salutem patriæ gestantes, II, 8, 5. — manibusque, I, 1, 11.

Humilis consuetudo, II, 6, 17. — humile ministerium, I, 1, 17. — humili admodum loco natus, IV, 7, 5. — humiles blanditiæ, VI, 3, ext. 2. — admodum in Hispania nati, V, 4, ext. 3. — humilior fortuna locus, V, 7, ext. 2. — aliquanto sors, VI, 2, 8. — humilium splendore præteritorum annorum nihil, VI, 4, 4. — humillima sors, IX, 3, 3. — humillimæ res, VIII, 14, 6.

Humiliter æstimare acta virorum, II, 7, 14. — humilium sentire de origine, III, 7, ext. 7.

Humilitas amplitudinem venerari debet, III, 8, 7.

Humus undis proxima, VI, 1, ext. 1. — humi prostratus est, I, 6, 6; VIII, 1, abs. 6. — infixio capite, I, 6, 10. — prostratum caput, IV, 7, ext. 2. — an sublime putrescere, VI, 2, ext. 3. — prostratis corporibus, VII, 3, ext. 2. — jacere filium aliquamdiu passus est, VIII, 1, abs. 3. — corpora prosternere

abjectis armis, IX, 2, 1. — humo illisus, III, 2, ext. 6. — infligi, IX, 2, 4. — caput sublatum, V, 1, ext. 4.

Hybreas orator Mylasenus, IX, 14, ext. 2.

Hymettus mons, I, 6, ext. 3.

Hymettiae columnæ, IX, 1, 4.

I.

Ictus fragmento subsellii, I, 4, 2. — fulmine, IX, 12, 1. — mortifero vulnere, V, 6, 1. — ictum fœdus, VII, 3, 4; VI, 1, 9.

Ictus deformis fœderis, II, 7, 1. — impulsuum temeritatis, IX, 8, 1. — mucronis, III, 2, 23. — remorum, III, 2, 10. — vehemens, III, 2, 7. — ictu celeri cervicis abscondisset, VI, 8, 3. — ictus nodosi, II, 7, 8. — ictibus discussa galea, III, 2, 23. — machinæ objecerant, V, 1, 5. — ictibus perfossum scutum, III, 2, 23. — pulsatus, I, 6, 11.

Idæa mater, VII, 5, 2.

Idoneus parum reipublicæ civis, IV, 3, 5.

Idus Martiæ, VIII, 11, 2.

Ignarus casus, I, 8, 9. — viri, V, 4, ext. 6. — verecundiæ majorum, IV, 8, ext. 1. — ignaro te, II, 7, 6. — ignara fatorum Carthago, II, 10, 4.

Ignavia militaris, II, 3, 1.

Igni atque ferro agros vastare, VII, 3, ext. 8. — et armis circumdedit, IX, 2, ext. 5. — ferroque vastatur regio, V, 6, ext. 1. — propinqua sede sedens, V, 1, ext. 1. — ignes castissimi, IV, 6, 5. — æterni, V, 4, 7. — subditi, IX, 2, ext. 9.

Ignobilis vicus, V, 3, 2. — ignobile nomen, III, 4, 6.

Ignominia damnationis, I, 4, 3. — domuum, II, 7, 3. — judicialis, VIII, 10, ext. 1. — virtutem acuit, II, 9, 9.

Ignominiosa consulum ejuratio, II, 7, 7.

Ignorat patientiæ dedecus, III, 2, 7. — ignorantem regem, I, 1, ext. 2.

Ignorantiæ obscuritas, IV, 6, ext. 1.

Ignoscere errori, IX, 9, 1. — ignoscite vetustissimi foci, V, 4, 7.

Ignotus fuit vini usus, II, 1, 5. — illi urbi vixit, VIII, 7, ext. 4. — pater, V, 9, 4. — ignota erat ipsis hostibus causa, VII, 4, 5. — ignotæ mulieris ostentatio, I, 2, ext. 2. — sortis homo, I, 8, ext. 18. — ignotum fuit ipsorum sæculo, III, 4, ext. 2.

Illabitur hominum animis, II, 10, 1.

Illecebræ et suavitas literarum, II, 2, 2. — illecebrarum motus varii, IX, 2, 1. — illecebris capti, II, 6, 1. — gaudere, VI, 9, ext. 1. — pellicere, IV, 3, ext. 3. — illecebris suis complexa, IX, 1, ext. 1.

Illibata virginitas, VI, 1, 4.

Illigavit illam dexteram torpore, VI, 8, 4. — illigatus matrimonii duarum uxorum, IX, 13, ext. 4.

Illisit testudinem lapidi, II, 12, ext. 2. — tabulæ spongiam, VIII, 11, ext. 7. — illisus est litoribus, I, 1, ext. 1. — humo, III, 2, ext. 6. — illiso in postem capite, IX, 12, 6.

Illito cubiculo calce recenti, IX, 12, 4.

Illustrare Artemisium, VIII, 14, ext. 1. — illustrata est moderatio, IV, 2, 1. — poetæ ingenio ducis opera, VIII, 14, 1. — illustrant

conjugia domos, VII, 2, ext. 1.

Illustris professionis actus, III, 3, ext. 4. — tropæis, II, 2, 3. — illustrem urbi te ostendit, II, 10, 3. — illustri claritate auctoris, III, 8, ext. 6. — illustrium imaginum series, II, 9, 6.

Illyricus tractus, VIII, 13, ext. 7. — Illyricum bellum, I, 5, ext. 2.

Imago et umbra suppliciorum, VI, 8, 7. — Neptuni, VIII, 11, ext. 5. — picta, V, 4, ext. 1. — triumphali ornatu induta, IV, 1, 6. — paterni generis, II, 10, 8. — imaginem positam habet, VIII, 15, 1. — domi habuerat, VIII, 1, damn. 3. — imagine ante oculos posita, VI, 6, 1. — imagines proprietatis certissimæ sunt, IX, 3, 1. — virorum adopertæ, III, 5, 1. — imaginum certamina, III, 7, 11. — generosissimarum fœtus, III, 4, 1. — illustrium series, II, 9, 6. — titulus, IV, 4, 1. — imaginibus describi, II, 9, 3. — concitatus variis, IX, 9, 1.

Imbecillus senex, VII, 3, 6.

Imbecillitas humana, II, 7, 10. — ingenii, II, 7, 6. — mentis, IX, 1, 3.

Imbellis ac timida juvenus, VII, 3, 3. — imbelli omni ætate egesta urbe, VI, 6, ext. 2.

Imber coortus, VIII, 1, abs. 4. imbre nullo adduci, nullo frigore, VIII, 13, ext. 1. — imbres cælestes, I, 6, 3.

Imberbis is erat, VI, 8, 1. — imberbem patrem, I, 1, ext. 3.

Imbui animos lectione librorum Archilochi nolunt, VI, 3, ext. 1. — imbuta coloribus spongia, VIII, 11, ext. 7. — præceptis virtus, V, 10, ext. 3. — sordibus nobilia portenta, III, 5, 1. — imbuti animi sapientia, IV, 3, ext. 3. — imbu-

tis cruore gurgitibus, I, 8, ext. 19.

Imitari factum, VI, 3, 4. — mulierum virtutem, VI, 1, ext. 3. — præsentiā alicujus, VI, 8, 3. — quod Romulum valuit, III, 2, 4. — virilem patris exitum, IV, 6, 5. — virtutes alicujus, V, 8, 3. — imitatur facinus, VIII, 6, 2. — imitatus est casus, VIII, 11, ext. 7. — luxuriam, IX, 1, ext. 4; II, 4, 6. — imitati severitatem, II, 9, 2. — imitatu ardua opera, IV, 6, 1.

Imitatione aliena capi, VIII, 14, ext. 1.

Immane Reipubl. damnum, II, 7, 15. — immanes epulæ, IX, 1, 5. — immania pretia, IX, 1, 2.

Immaturus virginis amor, VIII, 1, abs. 1. — immatura militia, V, 1, 7.

Immemor humanorum casuum, V, 1, ext. 4. — majestatis, III, 7, 11. — patria viri meritorum, V, 3, 2. — propositi, III, 2, 2. — prudentiæ moderationisque, IX, 3, 2. — Hannibalis sermonem, IX, 1, 4.

Immensa magnitudinis serpens, I, 7, ext. 1. — immensum Africæ spatium, V, 6, ext. 4.

Immerentem se capitali supplicio, innocentemque addiceret, VII, 3, ext. 1.

Immerenter damnata mulier, VI, 2, ext. 1.

Immeritum supplicium, I, 1, ext. 8.

Immergit se aquæ, IX, 1, 1. — se præceptis Pythagoræ, IV, 1, ext. 1. — immergunt profundo cladium, VI, 9, ext. 7. — immersit corpus suum Cydno, III, 8, ext. 6. — se ipse flammis, III, 2, ext. 7.

Imminere visceribus et cordi, II, 6, 8. — imminet adversi quid populo, V, 10, 2. — imminens casus,

I, 7, 6. — damnatio, VIII, 1, abs. 9. — salutis arx hostilis, V, 3, ext. 3. — mors, I, 4, 5. — procella, VI, 4, ext. 2. — violentia, I, 7, ext. 4. — caput imperio, IX, 15, ext. 2. — exitium, I, 8, ext. 7; V, 4, 1. — periculum, III, 2, 1. — imminenti periculo subtrahi, I, 7, ext. 10. — imminentibus urbibus imperio Rom., V, 3, 2. — imminetia supplicia vitavit, VI, 8, 3.

Immiscuit eos legibus, commodisque suis, IV, 6, ext. 3.

Immobilis cinis, I, 8, ext. 18. — stationis gradus, III, 2, 23. — immobile retinere equitatum, IX, 3, 5. — immobile caput, I, 6, 10. — stetit ejus corpus, V, 10, ext. 2. — tenuit brachium, III, 3, ext. 1.

Immoderata turba, VIII, 2, 1. — immoderato vocis impetu, IX, 3, 8.

Immolare ante prætorium, I, 6, 4. — hostiam, I, 6, 8. — vaccam, VII, 3, 1. — hostias nigras, I, 4, 5. — immolaverunt Æanti, I, 5, ext. 2. — immolans ante altaria, III, 3, 1. — immolantur furvæ hostiæ, II, 4, 5. — immolatæ Iphigeniæ sacrificium referens, VIII, 11, ext. 6. — hostiæ, II, 2, 8.

Immoror quid iis? IX, 11, ext. 4.

Immortales dii, I, 1, 14; II, 7, ext. 1. — funeribus, IV, 7, ext. 2.

Immortalitati destinatum caput, I, 7, 1.

Immunem ab hoc injuriæ genere reliquit fundum, VII, 3, ext. 8. — immunes atque liberæ urbes, IV, 8, 5.

Impactus est in servilem Serapionis appellationem, IX, 14, 3.

Impatiens legionum tardioris tractus, IX, 8, 2. — oneris, IX, 2, 1.

Impar femineo animo inventus, IV, 6, 1. — imparem se judicare, III, 7, ext. 7.

Impedire iter, I, 4, 4. — nepotis felicitatem, I, 7, ext. 5. — sacrificium Alexandri, III, 3, ext. 1. — impediret consuetudinem, II, 10, 8. — impediri a Metello, III, 2, 21. — potuit fuga, I, 6, 8. — impeditur senatus voluntate, III, 2, ext. 1. — impeditus est a collegio pontificum, I, 1, 8. — impeditum os hæsitazione, VIII, 7, 1.

Impedimento esse, V, 1, 5; VI, 9, 5; I, 1, 8.

Impelli ad pœnitentiam, IX, 1, 1. — ad rebellandum, VIII, 3, ext. 10. — impulit senatum ad vindictam exigendam, III, 2, 18. — impulsus errore vocis, IX, 9, 3. — impulsam dolore punire non sustinebat, VIII, 1, amb. 2.

Impendit plus studii, VIII, 10, 2. — impenderent pœnæ spiritum, II, 7, ext. 2. — impendens mutatio, I, 7, 2. — impensus labor, III, 7, ext. 1. — impensis bene armis, III, 2, 23. — impensiora verba, IV, 3, ext. 1.

Impensæ adjectio, I, 1, 8. — impensa domestica, IV, 4, 11. — exsequiarum, IV, 4, 1. — præstantior, IV, 8, ext. 2. — impensæ liberaliter præstantur, V, 1, 1. — impensam salutarem facere, VII, 6, 3. — impensa visendum est opus, VIII, 12, ext. 2. — impensis voracibus onerosus, VII, 1, 2.

Impendio salutis aliquid testari, V, 6, 1.

Imperare alicui, VIII, 7, ext. 16. — libidini, IX, 13, ext. 3. — locupletibus, IV, 3, 5. — quid morte gravius, VI, 4, ext. 4. — imperavit censoria potestate, II, 9, 9. — imperavit fortuna sibi,

VII, 1, 1. — imperavit Gallogræcis, VI, 1, ext. 2. — lictori, II, 2, 4. — sibi, IV, 2, 2. — suis, I, 1, 10. — imperata pecunia, VIII, 3, 3. — imperatis certis rebus, V, 1, 9.

Imperator ambitiosus, II, 7, 2. — avarus, VI, 4, ext. 1. — vetus, III, 7, ext. 6. — imperatoris partibus fungi, II, 8, 2. — imperatorem strenuum egit, VII, 2, 5. — imperatoribus pœnam minatur lex, II, 8, 1.

Imperatorius mos, IV, 3, 10. — imperatoria ars, VII, 4, 1. — potestas, VII, 1, 1.

Imperium æquale, V, 2, 4. — auctum, II, 8, 4. — caliginis simile, III, 4, 5. — consulare, VI, 1, 1. — et auspicium, II, 8, 2. — licens, VI, 4, 2. — muliebre, III, 5, 3. — proconsulare, VI, 9, 7; VIII, 1, amb. 2. — Panicum, II, 7, 13. — imperium quantum! VII, 3, ext. 2. — sempiternum, V, 3, ext. 3. — sordidum, IX, 10, 2. — summum cessit religioni, I, 1, 2. — surgens, VII, 4, 1. — imperii fines, II, 10, 2. — gubernacula, VII, 6, 1. — majoris est, II, 8, 6. — nervi, II, 7, 2. — reliquias tueri, III, 2, 7. — imperio obtemperare, VI, 2, 10; IX, 1, ext. 7. — fuit quies, I, 7, ext. 1. — imperium istud abrogamus, II, 9, 5. — sustinere, VI, 5, ext. 1. — imperio everso, II, 7, 13. — indignus, II, 7, 7. — imperia consularia, VIII, 13, 2. — cruenta, IX, 2, 1. — cedere non dubitaverunt, I, 1, 9. — salutaria, VI, 9, ext. 3. — truculentissima, VII, 6, 1.

Imperiosus Torquatus, V, 8, 3. — imperiosissimi duodecim fasces, II, 7, 7.

Imperitæ multitudinis clamor, III, 8, 6.

Impetrare æquitatem, VI, 2, ext. 1. — *laudem ab aliquo*, III, 7, ext. 2. — *opem remedii*, I, 8, 2. — *sibi vitam*, III, 2, ext. 8. — *impetrare tempus ab aliquo*, IV, 7, ext. 1. — *triumphum a senatu*, III, 6, 5. — *vitam facilius*, III, 8, 8. — *impetravit a iudicibus absolutionem*, VI, 9, 14. — *a multitudine*, I, 5, 5. — *remissionem pœnæ*, V, 4, 7. — *impetraturus honorem*, III, 5, 1. — *omnia*, VII, 5, 5. — *impetrari a servis vix potest*, IV, 3, 7. — *consulatum senserat*, VII, 5, 4. — *gratia nequit*, VII, 5, 1. — *impetrato aditu*, IV, 6, ext. 3. — *impetrata libera legatione*, V, 3, 2. — *impetratis ministerii partibus*, V, 3, 4. — *impetranda de civitate*, III, 1, 2.

Impetrato, I, 1, 1.

Impetus animi infelicis, VII, 3, 10. — *actionis*, VIII, 10, 1. — *exercituum*, III, 1, 1. — *ferox*, III, 2, 19. — *gratæ mentis*, V, 2, 8. — *in eam fit*, III, 2, ext. 9. — *in se conversus*, III, 2, 8. — *invidiæ*, III, 8, ext. 3. — *juvenilis*, VI, 2, 4. — *terror*, IV, 3, 14. — *impetum facere in aliquid*, I, 8, 8; III, 7, 2; III, 2, 20; V, 4, ext. 5. — *impetu Cimbrorum pulsus*, V, 8, 4. — *temulentia evectus*, V, 1, ext. 2. — *concitato*, I, 7, ext. 1. — *fertur*, V, 4, ext. 6. — *gravis apparuit*, VIII, 5, 3. — *iræ abstractus*, V, 9, 1. — *magno itinera ingredi*, VII, 4, 5. — *mentis uno rapere spei viam*, VII, 2, 5. — *omni cogitationis absumpto*, VIII, 11, ext. 5. — *omni fertur mens*, VIII, 15, 1. — *impetus tempestatis*, VIII, 1, abs. 3.

Impetu uno spiritus complecte-

batur, VIII, 7, ext. 1. — *virtutis pari connisi*, IV, 2, 2. — *vocis immoderato convulso pectore*, IX, 3, 8. — *impetus ejus omnes sustinuit*, VI, 9, 14. — *Pœnorum frustrari*, III, 8, 2. — *similes furori*, IV, 3, 1. — *vehementiores*, III, 6, 1.

Impigresustinere officia, II, 1, 9.

Impium decretum, III, 8, 1. — *opus censoris retexit*, I, 1, 20. — *votum*, VIII, 1, damn. 4.

Impie exheredatos fratres videbat, VII, 7, 5.

Impietas execrabilis, VII, 6, ext. 3.

Implere annum septimum, II, 6, 16.

Implicare civitatem oneribus, VI, 4, ext. 4. — *imperium religione*, I, 7, 4. — *implicat se culpæ*, IX, 9, 1. — *implicavit exercituum suum ignorantia*, VII, 4, 5. — *implicarunt vitia urbem crubescendis cladibus*, IX, 1, ext. 2. — *implicari relatione*, III, 6, 1. — *implicabatur febri*, I, 8, ext. 16. — *implicatus labore*, V, 5, 3. — *implicitus gravi morbo*, I, 7, 1. — *implicati finitimo bello*, III, 1, ext. 1. — *implicatis animis desperatione vitæ*, II, 7, 10. — *militum animis*, I, 6, 12.

Implorare auxilium, VI, 6, ext. 2; I, 5, ext. 1; IV, 2, 7. — *implorare misericordiam*, IX, 2, 1; IX, 2, ext. 9. — *præsidium*, V, 3, 3. — *auxilium*, VI, 1, 7; V, 9, 3; II, 7, 8. — *imploratum est auxilium*, I, 7, ext. 4.

Impolitum atque rude præconium, VIII, 14, 1.

Imponere aliquem rogo, V, 1, ext. 6; VII, 1, 1. — *capiti diadema*, VII, 2, ext. 5. — *plagas*, IX, 10, ext. 2. — *summam experimen-*

tis, IV, 3, 3. — imponit viribus modum, IV, 1, ext. 8. — imposuit jugum servitutis cervicibus, VIII, 9, ext. 2. — in suam sedem corpus, V, 1, ext. 1. — populo formam, V, 3, ext. 3; V, 5, 4. — imposuisset foculo carbasum, I, 1, 7. — imponi libertati jugum, II, 7, 9. — impositus eculeo, III, 3, ext. 2 et 3; VI, 8, 1; VIII, 14, ext. 5; V, 3, ext. 3; I, 8, ext. 1. — imposita capiti corona, III, 7, 1. — in rogam Orestilla, IV, 6, 3. — navibus pecunia, IX, 4, ext. 1. — imposito jugo cervicibus, VI, 9, 2. — imposita sacra, I, 1, 10.

Importuniorum habere rectorem, VI, 2, ext. 2.

Impotens doloris, IV, 6, 2. — impotentis viri domicilium, VI, 3, 1.

Impotentia doloris, IX, 3, 3. — reip. miseriis alita, IX, 3, 8. — impotentiae et temeritatis incursus, IV, 1, 1.

Impressit illi consulto stylum, VII, 6, 4. — impressus jugulo mucro, V, 4, ext. 6. — impressum telluri osculum, VII, 3, 2.

Improbare decreta, II, 2, 7. — improbavit suprema judicia, VII, 7, 4. — improbatas eorum querelis, IV, 1, 7. — improbando gaudio exsultare, IV, 8, 3.

Improbum praestigiorum genus, VII, 3, 4. — improbi mores, VIII, 3, 2.

Improbe peregrinatus est, III, 4, 5.

Improvisus recursus, VI, 9, ext. 7. — improvisae hostium insidiae, III, 8, 8.

Imprudens homicidium, I, 7, ext. 4. — vulgus, V, 2, 4.

Impudenter rostra conscendit, II, 9, 5.

Impudentia abundare, VIII, 3, 2.

Impudicae conjugium expetere, VIII, 2, 3. — impudicam uxorem ducere, VIII, 2, 3.

Impudicitiae crimine damnatus est, VI, 1, 11. — rea mulier, VIII, 2, 3.

Impugnare commoda plebis acerrime, IX, 3, 5. — impugnatus acris noxios, VIII, 1, abs. 11.

Impulsus consternationis, VIII, 1, abs. 3. — umbonis, III, 2, 23; V, 1, 3. — impulsu crudelitatis, IX, 2, ext. 11. — mentis concitati, III, 3, ext. 2. — numinis instincta virgo, I, 8, 10. — impulsus temeritatis subiti, IX, 8, 1.

Impune facere, VI, 2, 6. — non tulit, I, 1, 20. — revocare vulnera, VI, 2, 8.

Impunita stupra, IX, 1, ext. 2. — impunitum villicum demittere, IV, 1, ext. 1.

Impunitate donata, VI, 2, 1. — promissa, IX, 6, 4.

Imputans ipsius pudori, V, 7, ext. 1. — imputantes ipsorum culpae, II, 7, ext. 1. — imputatur acies Deorum irae, IV, 5, 2.

Imus gurgis, III, 6, 1. — ima ab arae parte, I, 6, 4.

In campum descendere, VIII, 15, 4. — carcerem duci, II, 10, 7. — castra ex foro transcendit censura, II, 9, 8. — certamen veniunt, II, 6, 14. — caenam fieri omasum jubet, VIII, 1, damn. 8. — consilium adhibito nullo, II, 9, 2. — contrarium dato consilio, I, 1, 14. — cubitum erectus, V, 1, ext. 1. — ditionem pervenire, III, 2, 12. — gratiam secum rediisset, II, 9, 6. — honorem patriae, IV, 8, 2. — hospitium invitare, II, 10, ext. 1. — hunc modum egit, II,

8, 2. — increpari, II, 9, 1. — orsus est, II, 7, 15. — legem alicujus ire, III, 8, 4. — matrimonium duxerat virginem, II, 9, 2. — medium processit, VI, 8, 5. — modum genialis tori, II, 6, 14. — modum hostiæ mactari, II, 7, 6. — modum nimbi, I, 6, 5. — muros concurritur, I, 6, 12. — numerum ærariorum retulerunt, II, 9, 7. — ordinem sublegi, VI, 4, 1. — ortum principis confluit sanguis, II, 9, 6. — posterum diem, III, 7, 1. — potestatem redigere, II, 7, 12; I, 6, 2. — potestatem venire, II, 9, 8. — rem præsentem venire, VII, 3, 4. — risum convertere admirationem, III, 2, 7. — somnum revolvī, VII, 2, 3. — sortem conjicere omnes tribus, VI, 3, 4. — suspicionem alicujus venire, VIII, 4, 2. — in triremem reverti, I, 8, 2. — aciem educere exercitum, II, 7, 8. — aciem progressus, III, 1, 1. — adoptionem dando, II, 10, 4. — adoptionem datus, VII, 7, 5. — advocacionem venit, VII, 3, ext. 5. — ædem convocati, III, 2, 17. — ærarium deferre, II, 9, 1. — altum procedere, IX, 4, ext. 1. — acie congressus, III, 2, 4. — victus, I, 5, 6. — ambitu steterat, VIII, 9, 2. — animo est, I prol. — conspicuo poni, IX, 5, 1; VIII, 15, 1. — crepidine collocatus, IV, 3, ext. 4. — deliciis habere catellum, I, 5, 3. — domo avunculi sui educari, III, 1, 2. — dubio est, IX, 3, 8. — dubio ponere, IX, 6, ext. 2. — gradu dignitatis esse, IV, 1, ext. 3. — hexere hauriens sentinam, I, 8, ext. 11. — hospitio erat, I, 7, ext. 10. — ipso fine vitæ, III, 2, 11. — lectulo jacere, I, 7, 7. — luctibus abjiciendis, II, 6, 14. —

parricidio suspectus, V, 9, 3. — pervigilio accubuit, IV, 3, ext. 3. — plenæ ultionis morsibus expiravit, III, 2, 11. — præsidio habebat, III, 2, 12. — propinquo, VIII, 1, damn. 8; VII, 6, 2. — proposito perstitit, III, 1, 2. — publico versari, VIII, 14, ext. 1. — puppi prostratus, III, 2, 13. — quiete videre, I, 7, 2. — sacello perseudere, I, 5, 4. — sinu morari, IV, 3, ext. 3. — solio durare, VIII, 13, ext. 1. — squalore esse, VI, 5, 2. — tecto collocavit præsidium, II, 10, 2. — urbe manserunt, II, 9, 8. — comitio exclamare, I, 5, 1.

Inanis stipulatio, VIII, 2, 2.

Inauspicato creari, I, 6, 6.

Incedere per urbem, VII, 3, 8.

Incendere classem, VI, 5, ext. 2. — templum, VIII, 14, ext. 5. — incendit vicum suum, III, 2, ext. 7. — incensus ejus culpa agger. II, 7, 4.

Incendium inchoatum, VI, 2, 3. — ortum extinguere, VIII, 1, damn. 5. — incendio se injectit, III, 2, ext. 8. — incendiis exusta Numantia, II, 7, 1.

Inceptum exsequi, IV, 6, 2. — incepto ejus fortuna defuit, III, 2, 3. — incepto desistere, VI, 5, ext. 2; VIII, 2, 3; IX, 5, 1.

Incertum aliquem reddere, VI, 6, 1; VIII, 7, ext. 11. — incerta gratulandi prius, an alloquendi officio fungeretur, II, 7, 6. — incertum et sparsum militiæ genus sequitur, VII, 4, 5. — incerti abierunt, III, 2, 8.

Incessere equos hostium telis, II, 3, 3. — incessit illis terror, I, 8, 5. — mihi cupido, I prol. — incessit commeatus penuria, VII, 6, 6.

Incesti crimine accusatus, IV,

2, 5. — crimine aliquem liberare, VIII, 5, 5. — crimine nocens reus, IX, 1, 7. — criminis rea Tuccia, VIII, 1, abs. 5. — postulatus, III, 7, 9. — reus agebatur VI, 8, 1. — incestu Bacchanalium sacris uti, VI, 3, 7.

Inchoare gratiam, VIII, 14, 3. — inchoavit adolescentiam, VI, 9, 3. — inchoata gloria, III, 2, 4. — inchoatam a se lautitiam posteris relinquere, IX, 1, 4. — inchoatum incendium, VI, 2, 3.

Incidere in amorem, V, 7, ext. 1. — in exitium, I, 6, 10. — in tempus mortis, IX, 12, 8. — incidit ei prodigium, V, 6, 3. — iis luctus, II, 6, 13. — in regem, I, 8, ext. 8. — per id ipsum tempus, VIII, 1, abs. 6. — sæva tempestas, IX, 1, 1. — incideret in quam, I, 1, ext. 4.

Incisa cervice, III, 2, ext. 7. — incisæ tabulæ testamentorum, VII, 8, 4. — incisis venis, IX, 12, 5. — incidendas cervices ei præbuit, VI, 8, 3.

Incincta prætexta, III, 1, 1.

Incipit nihil non mature, VIII, 7, ext. 2. — incipiam a Zenone Eleate, III, 3, ext. 2. — inceptum consilium, IV, 7, 5.

Incitare oppidum ad rebellandum, VI, 2, 1. — incitabat animum ejus tacitis facibus, VIII, 14, ext. 1. — incitatus canum latratus, VIII, 11, ext. 4. — incitato populo, I, 1, ext. 4. — incitata et aspera severitas, V, 9, 1. — incitatissimum odium, I, 8, 6. — incitatissimæ minæ, III, 8, ext. 3.

Inclamare puerum, IX, 12, ext. 6. — inclamavit servos, I, 7, 7.

Inclaruistis specioso vitæ exitu, V, 4, ext. 3.

Inclinari aciem videt, III, 2, 19. — inclinatur ejus sententia, VI, 4, 2. — inclinata acies, VI, 5, 2; V, 6, 5; III, 2, 8.

Inclinatio animi, VII, 8, 2. — mentis, 4, 2, 2.

Includere piscium greges molibus, IX, 1, 1. — inclusit milites carcere, II, 7, 15. — servili nomine pium et fortem spiritum, VI, 8, 1. — inclusus æneo tauro, IX, 2, ext. 9. — machina, IX, 2, ext. 1. — mœnibus, IX, 2, 4. — inclusum arcere licuit, V, 8, 5. — duarum syllabarum spatio Magnum Pompeium, VIII, 15, 9. — se cubiculo peremit, IX, 12, 4. — incluso spiritu, IX, 12, 7. — inclusa est portæ effigies capitis ærea, V, 6, 3. — intra pectus anima, IX, 12, ext. 1. — inclusum aurum cavato baculo, VII, 3, 2. — inclusi affectus visceribus, V, 7, ext. 1. — publicæ custodiæ, IV, 6, ext. 3. — inclusæ legiones apud Furcas Caudinas, VII, 2, ext. 17. — inclusa domicilio mentis bona, VII, 2, ext. 3. — ossa urna, V, 1, ext. 4.

Inclutus tumulus, IV, 6, ext. 1. — inclyta claritas, I, prol. — victoria, VIII, 11, 1. — pugna, III, 8, ext. 6. — inclytæ victoriæ decus, I, 5, 1. — inclutum oppidum, VII, 3, ext. 4. — ausa facinus, III, 2, 2. — inclyti consulatus duo, IV, 3, 13. — inclyta cognomina, VIII, 1, damn. 1.

Incoacta voluntas, IV, 7, 1.

Incolumis ac sibi superstes est, VI, 2, ext. 2. — pecunia reperta, I, 1, ext. 1. — incolumem classis advexerat, VIII, 15, 10. — reducere, III, 4, 4. — præstiterunt, II, 10, 6. — stare tibi fas non erat, V, 1, 4. — videre fi-

lium, V, 7, 3. — incolumi illo stare potest resp., VIII, 5, 4. — incolume servare Palladium, I, 4, 4. — servavit patrimonium, V, 1, 10. — servatum, II, 7, 1. — incolumes dimisit, III, 7, 1. — abire patitur, VII, 2, ext. 3. — servare res, IV, 1, 10. — incolumes copiarum sunt, IX, 9, 2.

Incolumitas parta est, VII, 3, ext. 9. — militis, V, 1, ext. 1. — patriarum, II, 6, 11. — principis, VIII, 13, 1. — sincera, III, 2, 1. — incolumitatis praesidium, III, 8, ext. 6. — incolumitatem ejus virtuti tribuit, III, 8, 8. — querere, VI, 8, 7. — tueri, V, 3, 2.

Incommodi expers, VIII, 13, ext. 3. — incommodo perculsi, VIII, 7, 5. — satiari, I, 5, 2. — incommodorum cognitionem obscurare, VIII, 2, 1. — incommodis valetudinis adversae obnoxius, IX, 2, ext. 11.

Incompositus corporum motus, II, 4, 4.

Inconcessus error, VIII, 2, 2. — inconcessa Venus, II, 1, 5. — inconcessae faces, VII, 3, 10.

Inconsideratus praeliari, I, 5, 9.

Incorruptus animus fide, II, 1, 3.

Increbescere spiritu, V, 7, ext. 1. — increbescente annonae caritate, III, 7, 3.

Incredibile factum, I, 4, 1. — spectaculum, III, 2, 23.

Incrementum claritatis, VI, 5, 5. — dignitatis, VI, 9, 7. — laetissimum, V, 3, 2. — incrementi multum adjicit, VI, 2, 3; IV, 1, 10. — incrementa commodorum, IV, 7, ext. 2. — dignitatis, IV, 7, 5; V, 7, 2. — naturae, VIII, 9, ext. 2. — votis publicis expetenda, III, 4, 6.

Increpare aliquem, VII, 2, ext. 10. — increpuit fugientem, V, 8, 5. — increpans ejus intemperantiam, IV, 3, ext. 1. — increpari in hunc modum, II, 9, 1. — increpatur vehementer, VIII, 1, abs. 2. — increpitus a quodam, III, 7, ext. 8.

Increpitare alicujus ignaviam, III, 3, ext. 2.

Incubas Junonis pulvinaribus, VI, 1, 1.

Inculcat saeculorum memoriae, III, 2, 22. — inculcando exercitus sui auribus, II, 7, ext. 2.

Incumbere in gladium, III, 2, 14. — incubuit gens ad Amphiarum decorandum, VIII, 15, ext. 3. — ferro, VI, 5, ext. 4; IV, 6, 3. — gladio, III, 2, ext. 1. — pro salute patriarum, V, 6, ext. 5. — incubuerunt omnibus viribus, II, 9, 9.

Incunabula culpae, VI, 3, 11. — infantiae, I, 6, ext. 2. — regia, VI, 6, 1. — summi honoris, IV, 1, 1. — surgentis imperii, VII, 4, 1. — ejus agreste tugurium cepit, III, 4, 1.

Incursum damnationis illos abripuit, VIII, 1, damn. 5. — detrimetorum, IV, 8, ext. 2. — impotentiae, IV, 1, 1. — malorum, VII, 2, ext. 2. — tristioris fortunae, IV, 4, 1. — vitiorum, IV, 1, ext. 2. — incursum aquae labefacta spelunca, IX, 12, ext. 10. — incursum illo subiti casus absumpto, VIII, 15, 9.

Incurvae hastae, II, 3, 3.

Incutere multum ruboris civitati, VI, 3, 7. — incutit juvenibus aliquantum terroris, III, 1, 1.

Indagatrix latentium lucrorum, IX, 4, 1.

Indemnati, VII, 2, ext. 15. — occiderant, VI, 2, 8.

Index innoxiae securitatis somnus, VIII, 1, abs. 13. — certo vultu instabat, IV, 1, ext. 2. — humanitatis, II, 5, 5. — operis, III, 1, 1. — ultimae necessitatis, IV, 2, 7. — indicis ore clauso, VI, 5, 5. — indices aeternae felicitatis, I, 6, ext. 3.

Indibili desponsata virgo, IV, 3, 1.

Indicare nomen suum, VIII, 7, ext. 7. — indicare tyrannidii conscios, III, 3, ext. 5. — indicandorum conscriptorum gratia, III, 3, ext. 3.

Indicere bellum, II, 2, 1; IX, 5, ext. 2. — exsilium, IV, 7, 3. — reditum, II, 7, 5. — indixit bellum Jugurthae, VII, 5, 2. — sibi met voluntarium exsilium, V, 6, 3. — indictus tumultus, VII, 6, 6. — indicta concione, VI, 5, ext. 4. — multa, I, 1, 2.

Indicium amoris, III, 2, 15. — disciplinae, IV, 3, 9. — indicium ad tyrannum manat, III, 3, ext. 2. — falsum, III, 8, ext. 6. — humanitatis, IV, 3, 9. — nefarium, VI, 5, 5. — indicium peragere, V, 4, 3. — indicio moderationis fisis, IV, 1, 14. — indicia per ora vulgi ferre, 2, 10, 3.

Indicus triumphus, III, 6, 6. — rogos, II, 6, 14.

Indorum feminae, II, 6, 14. — patientia, III, 3, ext. 6. — senectus memorabilis, VIII, 13, ext. 5.

Indigere humana suffragatione, IV, 7, 1. — consilio, V, 8, 3. — pecunia, IV, 3, ext. 3. — indiget laudatione, III, 2, 3. — disciplina genere castigationis aspero, II, 7, 14. — indigens nullo vocis

ministerio, V, 4, ext. 5. — indigentem viro pecuniam malo, VII, 2, ext. 9. — indigentia impensa funera, 4, 4, 11.

Indigi alienae opis, IV, 6, ext. 3.

Indignabuntur urbis lumina, III, 8, 7. — indignatus de ea re dubitari, III, 7, 1.

Indignatio dignitatis neglectae, VIII, 5, 6. — liberior, V, 3, 3. — generosissima, V, 1, 11. — indignatione accensus, I, 8, ext. 4; VI, 2, 1; VIII, 11, ext. 7. — ardens, IX, 3, 8.

Indignus aditu curiae, II, 9, 2. — honore mensae, V, 1, 8. — imperio, II, 7, 7. — vita, V, 3, 3. — indigna causa, III, 8, ext. 3. — indigna caelesti spiritu violentia, I, 7, 1. — indigna maiestate procella, III, 8, 4. — summa, V, 3, 2. — indignum Diis, I, 5, 1. — gloriae decretum, IX, 2, ext. 8. — judicans, III, 8, ext. 3. — indignos esse rescripsit, II, 7, 15. — indigniorem se ostendens injuria, VII, 8, 2. — indignius quid ista necessitate? V, 3, 2.

Indigne ferens, VII, 4, 2.

Inditum esse nomen, II, 4, 4.

Indocti errores, III, 4, ext. 1.

Indolis experimentum, III, 1, 1. — indolis optimae juvenis, VIII, 1, amb. 2. — juvenus, III, 2, 9.

Indotatae nuptiae, IV, 4, 10.

Inducere in animum, IV, 2, 5; V, 3, ext. 1; V, 9, 4. — induxit cultum, II, 4, 6. — ratio in spem, VII, 2, ext. 10. — inducitur pompa, I, 7, 4. — inducta vestigiis sagax cura, VI, 8, 5.

Induere arma, VII, 6, 1. — vestem, I, 1, 15. — paternas catenas, V, 3, ext. 3. — induit cultum famularem, V, 6, ext. 1. —

obsoletam vestem, VI, 4, 4. —
pene dilapsum corpus, III, 2, 18.
soceri vultum, V, 1, 10. — in-
duunt muliebrem vestem, II, 6,
13. — induebant caritatem publi-
cam, II, 2, 1. — indutus tunica,
II, 7, 9; III, 6, 7; II, 4, 6. —
induta triumphali ornatu imago,
IV, 1, 6.

Indulgere iræ suæ, VI, 1, 13.
— propriæ verecundiæ, V, 3, 5.
— sibi, III, 6, 1. — indulsit suæ
cupiditati, IX, 3, 7. — indulgen-
tibus maritis, II, 1, 5. — indulgeri
humano dolori, II, 6, 7.

Indulgentia, II, 10, 4; I, 1, 8.
— patria, VII, 3, 10. — patris,
III, 5, 2. — profusa, VII, 2, ext.
7. — indulgentiæ blandimentum,
V, 4, 3. — indulgentia corruptus
exercitus, II, 7, 2.

Industria fructuosa, VIII, 7,
ext. 7. — pertinax, VIII, 7, ext.
8. — repetita, II, 7, 2. — sce-
nica, VIII, 7, 7. — industriæ vi-
res commemorare, VIII, 7, 1. —
industria flagrare, VIII, 7, ext. 14.

Inediæ succurrere, VIII, 7, ext.
5. — inedia consumi, V, 4, 7.

Inemendabilis est error, VII,
2, 2.

Inepta opinatio, I, 8, ext. 8.
— legatio, IV, 3, 5. — ingenia,
I, 3, 2.

Inermis occidi, I, 6, 8. — inermem
aggredi, II, 10, 6. — inermes
juvenes, VII, 3, 3.

Inertem vitam exigere, VIII, 8,
1. — inertibus vitandum est otium,
VIII, 8, 1.

Inest imperio concordia, VII, 2,
6. — nullus rubor, IX, 2, ext. 1.
— extinctis sensus, IV, 6, 3. —
mutis rebus sensus, VI, 9, 8. —
utrisque robur, VI, 4, 4. — inerat
continentia, II, 2, 8.

Inexorabiles vindictæ, VI, 3, 1.
— inexorabilia claustra, IV, 8,
ext. 2.

Inexpiabilis detestatio, VI, 4, 5.
— nota, VI, 8, 7.

Inexplebilis feritas, IX, 2, 1.
Inexplicabilis cunctatio, VIII,
1, amb. 2. — inexplicabiles Nili
ripæ, VIII, 7, ext. 3.

Inexpugnabilis taciturnitas, IV,
7, 7. — inexpugnabiles muri, IX,
6, ext. 2.

Inexpectatum nihil nuntias, V,
10, ext. 3.

Insuperabilis spiritus, III,
2, 23.

Infamis senator, VI, 2, 5. —
fuit, III, 5, 3. — ganeo, VI, 9,
ext. 1. — reus, VIII, 1, abs. 9. —
infame cognomen, VI, 9, 4. — in-
famia perjurii, VIII, 5, 5. — infa-
miæ ardor, VIII, 1, abs. 3. —
fluctus, VIII, 1, abs. 12. — infa-
mia gaudere, VI, 9, ext. 1.

Infans semestris, I, 6, 5.

Infantiæ blandimenta, II, 7, 6.
— incunabula, I, 6, ext. 2.

Infatigabilis animus, IV, 6, ext.
2. — cursus, V, 1, ext. 1. — con-
stantia, III, 8, 2. — pugna, III,
2, 1. — series pietatis, V, 2, ext. 4.

Infelix ductus, VIII, 1, damn.
4. — pugna, I, 6, 7. — infelicis
militiæ auctor, IV, 7, 4.

Infelicitè commissa pugna, II,
9, 8. — dimicasse, I, 1, 16.

Infelicitate amissum decus, V, 1,
ext. 6.

Infensum duci facere exercitum,
IX, 3, 5. — infensa filiæ avia,
VIII, 1, amb. 1.

Inferior domo, IV, 1, 1. — fe-
licitate, VIII, 13, ext. 3. — Arpi-
natibus honoribus, VI, 9, 14. —
longe fortuna, VIII, 1, abs. 12. —
longe homo, V, 2, 7. — inferius

viribus sanguinis vinculum amicitiae, IV, 7, 1.

Inferna sedes, II, 6, 8.

Inferre alicui cladem, IX, 2, ext. 5. — injuriam, IX, 9, 3. — plagam, III, 2, ext. 2. — pœnam, VI, 3, 2. — bellum, IX, 10, ext. 2; VII, 3, ext. 10. — dolorem, IX, 3, 1. — quid cibi, V, 4, 7. — sociis injurias, VIII, 1, abs. 6. — vultus tenebris, IV, 6, 3. — intulit hospiti religionem, VII, 3, 1. — in familiam suam consulatum, V, 6, 5. — manus exercitibus, III, 6, 1. — vulnus Jasoni, I, 8, ext. 6. — illata clandestinis insidiis mors, VIII, 15, 4. — vis est, IV, 1, 12. — illatam injuriam non tulit, VI, 1, 2. — illatis hastis, V, 6, 1. — inferendi ictus ratio, II, 3, 2.

Infestus clamor, VII, 3, ext. 6. — dignitati, IV, 2, 4. — populus, VIII, 1, abs. 4. — infestum habere Deum, I, 8, 8. — infesta fortuna, I, 7, ext. 6. — infesta arma, III, 1, 1. — tela, IV, 7, 2. — infestissimus urbi, V, 1, 9.

Inficere mores romanos, I, 3, 2. — undas cruore, III, 2, 23.

Infimus militiæ locus, VII, 8, 6.

Infinitus labor, I, 8, ext. 18. — frumenti abundantia, VII, 4, 3.

Infirmæ ætas, III, 3, ext. 1. — infirmiores radices, III, 3, 1. — infirmiora animalia, VII, 2, ext. 14.

Infirmitas ætatis, V, 4, 2.

Infixo humi capite, I, 6, 10.

Inflatus regno Lydiæ, VII, 1, 2. — inflata nitore fortunæ, II, 2, 5.

Inflammare exasperatos animos, VI, 2, 1. — temeritatem, III, 8, 3. — inflammavit adolescentes cupiditate, III, 3, ext. 2. — inflammatus gloria, I, 6, 9. — libertate animus, VI, 2, 10. — viribus pietatis, V, 4, 2.

Infecti rigor potuit, V, 8, 3.

Infligere adversas res, VII, 1, 1. — damnationem, VI, 9, ext. 4. — reipub. procellam, IV, 3, 14. — inflixit capiti scipionem, III, 2, 7. — foribus securim, I, 3, 3. — infligi humo, IX, 2, 4. — inflictio in terram pede, IX, 3, ext. 3. — inflictorum malorum amaritudo, VI, 9, ext. 7.

Infracto reip. statu, I, 1, 10. — infracta fortuna, IV, 7, 1. — infractor oratio, V, 10, ext. 1.

Infusæ, IV, 7, ext. 2.

Infundit charitatem, V, 4, ext. 5. — infudit se in ejus sinum, III, 4, 4. — infusum pateræ vinum, I, 6, ext. 1. — infusæ culinis aræ, IX, 1, 2.

Ingemiscere æternis malis, VI, 9, 10. — casui alicujus, V, 10, 2.

Ingenerare imperio spiritum, V, 3, 1. — mortis contemptum, IV, 7, ext. 1. — cupiditatem mortis oppetendæ, VIII, 9, ext. 3. — ingeneravit cupiditatem expetendæ amicitiae, III, 3, 2. — legibus rationem, II, 3, 2. — ingenerari castitatis disciplinam, VI, 1, 4.

Ingenium acerrimum, IV, 2, 2. — concitatum, VII, 2, ext. 7. — divinum, III, 7, ext. 3. — flagrantissimum, VI, 9, ext. 4; VIII, 10, 1. — mansuetissimum, II, 7, 11. — sordido studio deditum, VIII, 14, 6. — ingenii constantis esse, II, 9, 6. — imbecillitas, II, 7, 6. — vegetioris esse, VII, 3, 2. — ingenio alicujus delectari, VIII, 7, 5. — ingenia efferata, V, 1, ext. 6. — levia, I, 3, 2. — vegeta, III, 6, 1. — virorum eruditissimorum, III, 4, ext. 1. — iniquissima habere, V, 3, ext. 3.

Ingens populi plausus, II, 10, 8. — animi opus, II, 7, 6. — in-

gentis magnitudinis homo, I, 7, 7.

Ingenuus sanguis, IX, 1, 8. — ingenua origo, VII, 6, 1. — virgo, VIII, 1, abs. 8. — ingenui cives, III, 5, 4.

Ingenuitatis insignia, V, 6, 8.

Ingredi ambitiosam viam, VII, 5, 1. — annum sexagesimum, IX, 3, 8. — certamen, VIII, 15, ext. 4. — itinera, VII, 4, 5. — militiam immaturam, V, 1, 7. — prælium, I, 8, 6. — scapham, I, 6, 7. — sectam vitæ, IV, 7, 2. — togatam militiam, VII, 7, 1. — ingrediuntur eo animo vitam, VIII, 7, ext. 14. — ingredientes vitam actuosam, II, 1, 10. — ingressus alterum sæculum, VIII, 13, ext. 2. — opus sapientiæ, VIII, 7, ext. 2. — templum, I, 1, 18. — ingressa iudicium, VIII, 5, 6.

Ingressus pugnæ temerarius, IV, 5, 2.

Inhærere voci alicujus, VIII, 15, 7. — inhæsit hostibus, III, 2, 23. — sententia verbis, IV, 3, ext. 4. — inhærens animo ejus, III, 8, ext. 4. — cogitationibus, VIII, 7, ext. 5. — mors morti, IV, 7, 4. — inhærentes novæ cupiditati oculi, IX, 2, 1.

Inhiare futuris malorum caussis, VII, 2, ext. 1.

Inhibere aliquem ab insana cupiditate, VII, 3, 10. — errorem alicujus, I, 6, 12. — studium, IV, 1, 4. — inhibuit pugna agmen, IV, 7, 2. — inhibuerunt verba mucrones, VIII, 9, 2. — inhiberi poterat, II, 9, 3. — vi, III, 3, ext. 4. — inhibitus prodigio, I, 6, 6. — inhibitam machinationibus victoriam senserat, VIII, 7, ext. 7.

Inhonesto affectu dispulso, III, 3, ext. 1.

Inhonestum vinculum, II, 6, 15. — inhonesti lucri captura invitati, IX, 4, 1. — inhonestius quid, VII, 8, 9.

Inhonoratæ jacent reliquiæ, V, 1, 1.

Inhumatum corpus, I, 7, ext. 3; V, 1, ext. 6. — inhumatum jacet columen, V, 1, 10.

Injicere caliginem quæstuosam mendaciis, I, 3, 2. — Europæ viatrices manus, VIII, 1, damn. 1. — manum, IV, 7, 3. — metum reliquis, II, 7, 11. — testimonii fulmen in aliquem, VIII, 5, 3. — injicis manus splendidis conjugis, VII, 2, ext. 1. — injectit catenas Jugurthæ manibus, VI, 9, 6. — cælestes manus insulæ, III, 2, 23. — ei manum, V, 4, 5. — mihi manus, IV, 1, 15. — se incendio, III, 2, ext. 8. — velut fulmen otio, I, 7, ext. 6. — injecerunt fruges super eum, V, 6, 2. — injecerat dextram navi, III, 2, 22. — injiciam styllum, II, 1, 1. — injici ossibus alicujus, V, 3, ext. 3. — corpori paludamentum jussit, V, 1, 11. — ei catenas jusseras, VI, 2, 8. — ei manum jubet, VI, 2, 2. — injiciuntur ei catenæ, VI, 6, 2. — injectus est rubor cælestibus, I, 1, 15. — injecti sunt vobis freni, II, 9, 5. — injiciantur regnis manus, II, 9, 1. — injecta foculo dextera, III, 3, 1. — injecto laneo pallio, I, 1, ext. 3. — injecti libertati laquei, III, 2, 12.

Inimicus patriæ, IV, 7, 1. — inimicum exhibendo pertinacem, IV, 2, 2. — inimica epulis, II, 5, 6. — urbs, III, 2, ext. 8. — inimicum simplicitati præceptum, VII, 3, ext. 3. — inimici vehementes, III, 7, 5. — inimicorum existimatio, III, 2, ext. 6. — sinus,

III, 7, 5. — inimicissimus Ciceroni, IV, 2, 5.

Inimicitiae depositae, IV, 2, 3. — diutinae ac vehementes, IV, 2, 1. — graves testataeque, IV, 1, 12. — inimicitias serere, IV, 1, ext. 2. — inimicitias depositis, II, 9, 6. — dissidere, VII, 2, 6.

Iniquus pugnae eventus, III, 2, 11. — iniquum putavit, III, 1, 1. — rati sunt, VIII, 1, abs. 8. — iniquissimus error, III, 8, ext. 3. — iniquissima ingenia habere, V, 3, ext. 3.

Iniquitas loci, II, 7, 10.

Inire consilium, III, 3, ext. 3. — tribunatum, I, 7, 6. — praetorium, VI, 4, 5. — iniit pugnam, VII, 2, 5. — inito certamine, V, 2, 4; IX, 11, ext. 1. — ineundae fugae gratia, III, 2, 19.

Initiati sacris, IV, 7, ext. 1.

Initium beneficii, II, 8, 4. — a cultu deorum petere, I, prol. — triumphandi fecit, III, 6, 5. — initia iuventutis, VIII, 7, ext. 1.

Injungere abdicationis notam, VI, 9, ext. 2. — injunxit eidem turpem decoctoris superlationem, VI, 9, 12.

Injuria famosa, IX, 1, 6. — patriae, VIII, 1, abs. 4. — injuriarum immunitatem pareret, I, 1, 19. — finis, II, 8, 4. — maturitatem expectavit, III, 2, 7. — injuriarum resistere, VII, 2, 2. — injuriam accepit, II, 6, 7; VI, 6, 5. — injuriam illatam non tulit, VI, 1, 2. — injuria corporis contrahebant dotes, II, 6, 15. — lacessitus, IX, 2, ext. 7. — injuriarum graves et intolerabiles, VIII, 1, abs. 6. — Puniceae, V, 1, 1. — injuriarum acerbitate, I, 1, 15. — injurias accipere, II, 2, 5. — patienter excipere, V, 10, 1. — injuriis la-

cessitus, III, 8, 2. — pensare, V, 3, 2.

Injuriose tractata sunt, II, 9, 2.

Injussu consulis, II, 7, 5.

Injustus cruor, III, 8, ext. 3; IX, 2, ext. 3. — injustum bellum, II, 7, 15. — injustae caedes, IX, 3, ext. 1.

Innexa est observatio, I, 5, 1.

— innexa vulnera vulneribus, IV, 7, 4.

Innixus genibus, IX, 12, ext.

1. — spiculo, III, 2, 18. — innixa cubito, II, 6, 8.

Innocens erat, VIII, 1, damn.

3. — innocentium defensores, VI, 3, 8.

Innocentiae magistra, IV, 5, 1.

Innotescere sceleribus, VIII, 14, ext. 3.

Innoxia securitas, VIII, 1, abs. 13.

Innumerabilia saecula, VIII, 7, ext. 2.

Inopinatus vagitus, I, 8, ext. 5.

— inopinata ac subita fluctuatio, VII, 4, 5. — inopinatam et attonitam oppressit Contrebiam, VII, 4, 5. — inopinatum gaudium, IV, 8, 5. — monstrum, I, 8, ext. 3. — inopinato spectaculo attonitus, IX, 9, 2.

Inops patrimonii, IV, 8, 1. — pecuniae, IV, 4, 2. — rogi, V, 1, 10. — inopes dotum filiae, IV, 4, 11. — laudis, II, 8, 5.

Inopia alimentorum summa, VII, 4, 3. — contemptissima, II, 9, 4. — rei familiaris, IX, 12, 7. — inopiae praesidia, VII, 4, 3. — inopiam sustentare, VIII, 7, ext. 11; VI, 9, 8. — inopia laborantes, IV, 8, ext. 2. — inopia praestatur liberalitas, V, 1, 1.

Inquietae Themistoclis noctes, VIII, 14, ext. 1.

Inquinaresatellitem criminatione falsa, III, 3, ext. 5. — inquinaverat majestatem, II, 9, 3. — inquinari falsi sanguinis contagione, IX, 15, 2. — inquinata libidine, vino, ludicræ artis amore vita, VI, 9, 6. — inquinata voce, VII, 7, 6. — inquinatissima vita, VIII, 1, damn. 2.

Inquirendum extis vel sortibus, I, 1, 1.

Insana cupiditas, VII, 3, 10.

Insaniæ nota, VII, 8, 1.

Insatiabile laudis pectus, VIII, 14, ext. 2.

Inscriptis his nomen, VIII, 14, 6. — inscribi sepulcro, V, 3, 2. — inscribitur liber Isocratis Παναθηναϊκός, VIII, 7, ext. 9.

Insculpere fabulam sepulcro, VIII, 7, ext. 12. — insculptam annulo habet traditionem, VIII, 14, 4. — insculptos dentes gentis literis, I, 1, ext. 2.

Insepultus jacens, I, 7, ext. 9. — insepulta cadavera jacuerunt, VI, 3, 1.

Insequi aliquem dstricto testimonio, VIII, 5, 2. — salutem, VIII, 1, abs. 11. — insequens narratio, III, 8, 3. — persona, VI, 2, 8. — certamen, II, 7, 10. — insequenti nocte, I, 4, ext. 2; I, 4, 4; I, 6, 9. — insequentia sæcula, VII, 2, ext. 2. — insequentium sæculorum, IX, 1, 4. — insecutus deos convicio, V, 5, 4. — est dies noctem, I, 7, 1. — propulsatores odio, VII, 8, 7.

Inserere homines mactatarum pecudum intestinis et visceribus egestis, IX, 2, ext. 11. — oculos miraculo, III, 3, ext. 1. — se viris, VI, 2, ext. 1. — inseruit alterum exercitum, VII, 4, 4. — sententiam editæ orationi, V, 9, 2. — tabulis

heredes, IX, 4, 1. — se tantorum virorum laudibus, VIII, 7, 7. — inserens gravissimis virorum operibus, III, 8, 6. — inserendo labeis mel, I, 6, ext. 3. — inseri familiæ, IX, 7, 2. — insertis ore calculis, VIII, 7, ext. 1. — inserta est nota, VI, 3, 1. — inserta literis, I, 6, ext. 1. — inserta pectoribus imagine, VIII, 9, ext. 3. — insertis manibus divellere quercum, IX, 12, ext. 9. — inserenda est fortitudo, III, 2, 17.

Inservierat literis, I, 8, ext. 2.

Insidens equo, V, 7, 1; VIII, 13, ext. 1. — solio, VI, 9, ext. 7. — insidentes equis, VII, 3, ext. 2.

Insidiæ clandestinæ, VIII, 15, 4. — ducis, I, 1, 14. — improvisæ, III, 8, 8. — insidiis opportunum tempus, III, 3, ext. 3. — insidias alicui nectere, III, 8, ext. 5; V, 9, 4. — insidias cavere, III, 8, ext. 6. — insidias struere patrimonio, VIII, 2, 3. — insidiis hospitibus deductus, I, 6, 8. — circumventus, V, 1, ext. 6.

Insidiosus rector cursus, IX, 8, ext. 1. — insidiosa adumbratio, VII, 3, ext. 8. — congeries, IX, 2, ext. 6. — ratio, VII, 3, ext. 10.

Insignis bellicæ rei successus, III, 6, 4. — classis, II, 8, 2. — victoria, IV, 1, ext. 4.

Insigne regium, V, 1, 10. — insignia aurium, V, 2, 1. — extera, VIII, 15, ext. 1. — honoris, V, 1, ext. 5. — ingenuitatis, V, 6, 8. — magistratum, III, 2, 7. — militaria, V, 6, 2. — præturæ, VII, 3, 9. — puerilis ætatis, VI, 1, 1. — summi imperii, VI, 9, 11. — potestatis, VI, 5, 2. — senatoris deponere, VI, 4, 4. — insignia in se translata cernit, IV, 1, 1. — insignibus doloris depositis, I, 1, 15. — imperii

depositis, V, 6, ext. 1. — ornatus, I, 7, 5.

Insimulatus est occidisse Alexandrum, VIII, 4, 1.

Insistere exemplis, III, 7, ext. 5. — patris criminibus, III, 8, ext. 4. — solo, VI, 4, 3. — insistens adminiculis, VIII, 13, 1. — quibusdam rebus, VIII, 14, ext. 3. — vadosis litoribus, VIII, 7, ext. 1.

Insitus amor animo, V, 5, 3. — pectoribus, II, 2, 5. — insitum animis odium, VI, 3, 1.

Insolens victor, VIII, 1, abs. 3. — factum, III, 6, 6. — insolentissima Carthago, IV, 4, 6. — dominatio, IX, 1, ext. 2. — insolentissimi spiritus, II, 7, 1; V, 1, ext. 6. — successus, II, 8, 7.

Insolentia animi ac verborum, IX, 2, 2. — effrenata, V, 3, ext. 3. — religionis, II, 8, 3. — insolentiae crimen, III, 7, 11. — reprehensio, II, 7, 14.

Insolentissime obequitans, III, 2, 21.

Insolitus cœtus, IX, 1, 3.

Insontem crimine subvertit, VIII, 1, damn. 4. — insontes notare, VII, 3, ext. 10.

Inspectante exercitu, III, 2, 24.

Inesperata victoria, V, 6, 5.

Inesperatus prodest, III, 8, ext. 2.

Inspicere causam, V, 8, 3. — inspecta causa, VIII, 1, amb. 2; V, 9, 1; VI, 2, ext. 1. — veritate, IX, 8, ext. 1. — inspectis legibus ac moribus, VIII, 7, ext. 2. — libris, I, 8, 2. — libris Sibyllinis, VIII, 15, 12. — extis, I, 6, 9. — inspiciendum ad nomen, II, 10, 1.

Instar Alexandri est, IV, 7, ext. 2. — arcis habere, IV, 1, 1. — atrii est Capitoliū, VIII, 15, 1. — triumphī, II, 8, 5.

Instare perseveranter, III, 8, 3. — instat ipsi celer obitus, IV, 6, 1. — instabat certo vultu index, IV, 1, ext. 2. — potestas amplissima, III, 8, 6. — instans victoria, III, 8, ext. 6. — bellum, IX, 3, ext. 3. — instantibus cunctis, VI, 4, 1.

Instaurari de integro quæstionem, VIII, 1, abs. 4. — instaurato sacrificio, I, 6, 8.

Instauratio ludorum, I, 7, 4.

Instillasse alimenta, I, 6, ext. 3.

Instincta civitas errore, III, 8, ext. 3. — consimili genere æmulationis, IX, 2, ext. 8. — tribunio furore concio, VI, 2, 3. — virgo, I, 8, 10. — instincti arrogantia, I, 5, ext. 1.

Institutores libidinis, VI, 1, 6. — institorum et lixarum numerus, II, 7, 1.

Instituere sacra, I, 2, 1. — instituit jus faciale, X, fragm. — testamento heredem, VII, 8, 1. — instituerunt convivium, II, 1, 8. — instituens heredem, V, 9, 3. — institutus deorum cultus, V, 10, ext. 2. — mos, I, 3, 1. — instituendorum ludorum causa, II, 4, 4.

Institutum minime utile, III, 7, 3. — probabile, II, 6, 16. — instituta Persica, IX, 5, ext. 1.

Instrictum æmulationis hamo, II, 9, 6.

Instruere aliquem, VII, 3, 3. — consilio, I, 7, ext. 2. — se ornamentis eloquentiæ, VIII, 10, 1. — sibi aditum ad cælum, I, 7, 2. — instruxit altitudinem, VII, 6, 5. — filium, V, 4, ext. 6. — instruxerunt acies, II, 4, 1. — instruxeras juvenem armis, II, 7, 6. — instruet ejus accusationem criminibus domini, VI, 5, 5. — instruxerit utiliter ambitiosam in-

gradientes viam, VII, 5, 1. — instrui argenteis vasis, II, 2, 7. — potest totus terrarum orbis exemplis, VI, 3, ext. 1. — instructus sub præceptore, VIII, 9, ext. 2. — ingenii abundantia, VIII, 7, ext. 3. — validissimo exercitu, VII, 3, ext. 9. — instructa dolis fortitudo, VII, 4, ext. 2. — instructum pectus moderatione, IV, 1, ext. 6. — instructæ gloria videbuntur, II, 7, 5. — instructissimus clementia, V, 3, ext. 3. — omnibus virtutibus, II, 6, 8.

Instrumentum militiæ, VII, 6, 1. — rusticum, IV, 4, 6. — instrumento suo nostris cessit, VII, 3, 3. — instrumenta decoris, VI, 3, 10.

Insula Pharmacusa, VI, 9, 15.

Insultare alienis incommodis, IV, 7, ext. 2. — ruinæ viri, V, 1, ext. 4. — insultare romano sanguini, II, 7, 12. — victis, VII, 4, 1. — insultant confessis, V, 3, ext. 1.

Insultationibus hostium subtrahit, VI, 8, 4.

Insutum culeo, I, 1, 13.

Intacta flammis statua, I, 8, 11. — intactos reduci iussit, IV, 1, 15.

Integer civis, VII, 7, 7. — integra omnia Æmiliano reservare, V, 2, ext. 4. — integerrimus vir, III, 7, 6. — integerrima vita, VI, 2, 8.

Integritas viri, II, 10, 1. — integritatis spectatæ vir, VIII, 1, damn. 2.

Intellectu gravia perpeti, VII, 6, 1.

Intemperantia fœda ac sordida, III, 5, 3. — intemperantiam ejus increpans, IV, 3, ext. 1.

Intempesta nocte, VI, 8, 7.

Intendi sellæ pellem iussit, VI,

3, ext. 3. — intentus in pondus auri, VI, 1, ext. 2. — intento animo legere, IX, 12, 3. — intenta triumphi gloriæ virtus, IX, 3, 1. — intenti lucro, VI, 8, 7. — sunt acri studio, I, 7, ext. 4. — oculi quæstioni, III, 8, ext. 1.

Intentans manum rogo, VI, 8, 7. — intentatus reip. status, V, 6, 1. — intentatam ab injuriæ genere numen, IX, 15, 2.

Inter actum, VI, 2, 9. — inter ærarios referre, II, 9, 8; II, 9, 6. — comam, I, 6, ext. 1; VIII, 15, 7. — ipsum illud tempus, IV, 5, 6; VII, 4, ext. 2. — lætitiæ et metum hæsitantes, III, 2, 1. — lupanaria prostitit, III, 5, 4. — manus, V, 1, ext. 6. — quietem vidit, I, 7, 8. — undas enastæ, III, 2, 23. — undas pugnam edere, III, 2, 23.

Intercedere abrogationi, IX, 1, 3. — se negavit, VI, 1, 7. — intercedit pertinax odium, VII, 2, 6. — intercedunt dies plures, V, 4, 7. — intercessit aliquid jurgii, II, 1, 6. — inter uxorem et virum repudium, II, 1, 4. — paululum temporis, I, 7, 7. — intercesserunt quadraginta septem anni, VIII, 13, 1. — intercesserat conjugium, VII, 7, 4.

Intercessu suo saucium servavit, V, 4, 2.

Intercessio collegarum, VIII, 6, 4. — intercessionem interponere, VI, 1, 10.

Intercidere memoria, V, 2, ext. init.

Intercipere fluctus æstuaris, IX, 1, 1. — interceptus a militibus, II, 10, 2. — a rege, III, 3, 2. — insidiis, IX, 10, ext. 1. — præsidio, III, 8, 7. — intercepta bellis puniceis, V, 2, 6. — interceptum est

imperium, VII, 3, ext. 2. — *paludamentum*, V, 1, 11. — *interceptum oppidum imperio adjicit*, VII, 4, 2. — *interceptis illis*, VI, 5, 1. — *intercepta signa*, I, 6, 11.

Interceptor beneficii, IX, 11, 4.

Intercolumnium proximum, IX, 15, 1.

Interdiu, I, 8, 1.

Interdixit ei bonis paternis, III, 5, 2. — *ei convictum*, II, 7, 9. — *interdicitur ei bonis*, VIII, 6, 1.

Interemptor pudicæ filiae, VI, 1, 2.

Interesse alicui spectaculo, III, 6, 5. — *exsequiis*, V, 8, 3. — *bellis*, IV, 3, 12. — *convivio*, II, 1, 9; V, 1, ext. 3. — *defensionis*, IV, 1, 7. — *discrimini*, I, 8, 10. — *spectaculo*, VIII, 15, ext. 4. — *honoribus et actis*, III, 7, 8. — *laboribus*, IV, 6, ext. 2. — *male dico sermoni*, VII, 2, ext. 6. — *concioni*, VIII, 9, ext. 2. — *prælio*, I, 7, 1. — *interesse sua nihil*, respondit ei, VIII, 1, abs. 7. — *interest mea nihil*, VI, 2, ext. 3. — *interest plurimum*, IX, 12, 1. — *tantum*, II, 8, 4. — *interfuit quid inter Pisistratum, et Periclem*, VIII, 9, ext. 2. — *spectaculo ludorum*, II, 4, 3.

Interfari audere concionantem, IX, 5, 2.

Interficere aliquem, III, 1, 2. — *interficiendi suum studium*, I, 7, ext. 4. — *interfici ab illo*, I, 7, ext. 2; II, 10, 6. — *eum jubet*, VII, 3, ext. 1. — *pro hoste*, II, 7, 10. — *interfectis sontibus*, VII, 2, ext. 15. — *interficienda curavit quinque millia*, IX, 2, 1.

Interfectore fortior, III, 2, 11.

Interfuit Tarsum, III, 8, ext. 6.

Interimere aliquem, V, 5, 4; III, 2, 4 et 6. — *magnam manum*,

VIII, 1, abs. 2. — *se ferro*, III, 2, 15. — *interemit eam gladio*, VI, 3, 6. — *hostem*, III, 1, 1. — *illum aggressus*, III, 3, ext. 7. — *illum gladio trajectum*, VI, 8, 2; I, 7, 8. — *se ferro*, VI, 1, 1; I, 7, 8. — *epistola octoginta millia civium Romanorum*, IX, 2, ext. 3. — *uxorem fuste percussam*, VI, 3, 9. — *interemerat matrem fuste percussam*, VIII, 1, amb. 1. — *interemptus est eorum manibus*, IX, 6, 4. — *jussu alicujus*, V, 3, 5. — *interempto domum superjecit*, VI, 3, 1. — *senatu*, III, 2, 17.

Interiit prope nomen, I, 1, 17.

Interior tunica, VII, 4, 5.

Interitus animosus, VI, 1, 1. — *animum comminuit*, II, 10, 6. — *generis*, VII, 2, ext. 1. — *legionum*, I, 6, 11. — *interitus nova genera excogitat*, III, 2, 7. — *interitu urbis*, I, 1, 14.

Interjecto parvulo tempore, VIII, 4, 1. — *tempore*, II, 10, ext. 1; VI, 5, ext. 4; VII, 3, ext. 5. — *interjecta temporis mora*, VI, 9, ext. 7.

Intermissio laboris, VIII, 8, 1.

Interpellare aliquem, VI, 2, 11. — *ne non animo et videret, et vigeret*, VIII, 7, 4. — *valuit*, VIII, 7, 4. — *interpellante maris sævitia*, IX, 8, ext. 2. — *interpellandi opera nascitur*, VII, 2, 6. — *interpellatus sæpius*, III, 1, 2. — *interpellati ad reddendam causam*, VIII, 15, ext. 1. — *interpellandi instituti gratia*, III, 7, 3.

Interponere aliquam moram, VI, 4, 3. — *intercessionem*, VI, 1, 10. — *se*, II, 2, 4. — *se alicui*, V, 4, 6. — *se reip.*, IV, 1, 6. — *interposuit plebis enim scitum*, IV, 1, ext. 4. — *interponi epulis ludos sinebat*, IX, 1, 5. — *relationem ju-*

bet, IV, 1, 14. — interponuntur nuptiis auspices, II, 1, 1. — interponebatur nemo convivio, II, 1, 8. — interposita arundine cruribus, VIII, 8, ext. 1. — fide, VIII, 1, abs. 2. — nulla mora, V, 6, ext. 4. — pactione, IV, 8, 1. — simulatione, II, 5, 4. — interposito tempore, I, 7, ext. 2.

Interpretari aliquid, I, 4, ext. 1. — interpretatus est jus civile populo, VIII, 7, 4. — interpretandarum religionum peritissimus, I, 5, 5.

Interpretatio siderum fallax, I, 3, 2.

Interpretes domestici, I, 6, 3. — prodigiorum, I, 6, ext. 3.

Interrogare gubernatorem, I, 5, 6. — interrogatur ab eo, VIII, 15, 9. — interrogatus a quodam, VII, 4, 5.

Interrumpere templi dedicationem, V, 10, 1. — interrumpetur sacrificium, I, 1, 11.

Intervenire stupro, I, 8, ext. 3.

Interventu fortunæ, VIII, 1, abs. 3.

Intestinum malum, II, 4, 4. — intestinis egestis, IX, 2, ext. 11.

Intima conditionis humanæ, III, 4, ext. 1.

Intolerabilis spiritus, VI, 2, 8. — obsessis mora, I, 6, 3. — intolerabile onus, VII, 4, 4. — intolerabilia auditu, IX, 2, 4. — onera, VI, 4, ext. 4.

Intoleranda vis pestilentiae, II, 4, 4.

Intra castra tendere, II, 7, 15. — decimum diem, I, 3, 2. — hostile vallum, III, 2, 20. — pomerium, II, 9, 4.

Intrare carcerem, IV, 6, ext. 3. — conciones, VI, 5, ext. 4. — cubiculum, I, 7, 7. — curiam, II, 2,

7. — curiam, VII, 3, ext. 7. — Lariassam, IV, 5, 5. — moenia, III, 2, ext. 5; VII, 3, ext. 9. — oppidum cum telo, II, 6, 9. — senatorium ordinem, IX, 1, ext. 2. — urbem, II, 8, 1 et 3; V, 1, ext. 5. — intravi oppidum, II, 6, 8. — intravit castra, II, 7, 1; III, 3, 1. — domum, IV, 4, 10. — scholam, VI, 9, ext. 1. — intrantes limen, II, 2, 1.

Intrepide paruerunt ductori, III, 2, ext. 3.

Introducere aliquem in comedia, VII, 2, ext. 7. — contemptum gloriæ, VIII, 14, ext. 3. — novam religionem, I, 1, ext. 7. — perniciosissimas reip. leges, IX, 5, 1. — introduxit consuetudinem, II, 6, 5. — introducitur iudicii mentio, II, 8, 2. — introductus in tabernaculum, V, 1, 8. — introducti in theatrum, II, 2, 5.

Introferri lumen jussit, I, 7, 7.

Introitus gratus et jucundus, II, 10, 1. — introitu deformi non contentus, VI, 9, ext. 1. — in ipso obstare, IX, 1, 3.

Intromitti eos jussit, II, 10, 2.

Intueri acerbitatem casus, VII, 6, 2. — Attaliciis aulaeis contextos parietes, IX, 1, 5. — casum lugubrem, V, 1, 4. — collocatum infra se, V, 7, ext. 2. — coronatos, II, 8, 5. — decus Juliae gentis, V, 5, 3. — egredientes classes, I, 8, ext. 14. — fontem, II, 2, 3. — in mutis membrorum lineamentis viva ac spirantia corpora, V, 4, ext. 1. — lucem, IV, 6, 1; V, 8, 3. — opus animi ingens, II, 7, 6. — pinguissima arva sua, VII, 6, 2. — puerum supplicem genibus advolutum, III, 8, ext. 4. — rem, II, 6, 5. — robustas senectutis reliquias, VI, 2, 10. — scelus

iniquo animo, IX, 2, 1. — tristem fortunæ vultum, II, 6, 8. — ultimum discrimen, VI, 5, 2. — violentiam, II, 7, ext. 1. — intueor amplitudinem fortunæ tuæ, V, 3, 5. — intuens quatuor puerilis ætatis filios, IX, 3, ext. 2.

Inultus cruor, IX, 2, ext. 3. — inulta ne foret gloria, II, 7, 7. — inultum habuit scelus, IX, 7, mil. Rom. 2.

Inumbrare partes dominationis, I, 7, ext. 5.

Inundare gentes, I, 7, ext. 5. — inundavit omnes Italiæ partes civilis sanguinis fluminibus, IX, 2, 1.

Inundatio amnis, I, 6, 3.

Inusitata ratio, IX, 2, ext. 1. — inusitatum malum, I, 7, ext. 4. — spectaculum, I, 8, 2. — inusitati foro latratus, VIII, 3, 2. — inusitata tenebræ, VIII, 11, ext. 1.

Inustus dira memoria lacus, III, 7, ext. 6. — inustus literarum nota, VI, 8, 7.

Inutilis relatio, III, 6, 1. — inutili affectu dispulso, III, 3, ext. 1. — inutiles ad retinenda arma manus habere, III, 2, 11.

Inutiliter aliquid concupiscere, VII, 2, ext. 18.

Invadere alicujus patriam, VII, 2, ext. 3. — alterum Italiæ latus, VII, 4, 4. — animos hominum eloquentia, VIII, 10, 1. — Fidenatium terga, VII, 4, 1. — hostem, II, 6, 2. — regem cum equitibus, III, 2, 5. — urbem, V, 1, ext. 4. — invasit continuo præturæ insignia, VII, 3, 9. — hostes, VII, 2, 5. — invadendæ Lacedæmonis consilium, I, 6, ext. 1.

Invalida fides, VIII, 1, abs. 3. — invalidæ ad hoc monstrum sugillandum literæ, V, 3, 4.

Invenire equum, I, 8, ext. 8. — invenit cognomen Dotatæ, IV, 4, 10. — domi raptorem spiritus, V, 3, 2. — exempli locum, I, 1, 9. — fidem propositi, VII, 3, 1. — nullam querelam, VIII, 13, ext. 2. — invenit pietas novam rationem, V, 4, 7. — invenit nullam glebulam, V, 3, ext. 3. — inventus est in tanta civitate, III, 5, 2. — femineo animo impar, IV, 6, 1. — finis belli, III, 7, 1. — inventi sunt dormientes, VIII, 1, abs. 13.

Inventor ænei tauri sævus, IX, 2, ext. 9.

Inverecunda frons, VIII, 2, 2.

Inviæ regiones, I, 7, 5.

Invicem dextram porrigere, VI, 4, 3. — locuti, II, 1, 6. — dispergi et dilatari, VIII, 7, ext. 3.

Invictus armis, IX, 1, ext. 1. — invicti dncis invicta dextera, VII, 6, 5. — armorum vis, VII, 3, ext. 8. — fatorum necessitas, I, 7, ext. 5. — invictæ necessitatis leges non passæ sunt ita perpendere, I, 6, 12.

Invidere externis laudis commemorationem, IV, 3, ext. 1. — gloriæ alicujus, V, 1, 10.

Invidia habitat in cognominibus, VIII, 1, damn. 1. — invidiæ impetus, III, 8, ext. 3. — invidiæ resistere, VIII, 1, damn. 1. — invidia et obtrectione compulsus, V, 3, 2. — laborare, VIII, 1, abs. 1. — invidiam alicui facere, V, 7, 2. — crudelitatis levare, IX, 2, 2.

Invidiosum fuisse census, II, 9, 4. — magistratus fastigium, IV, 1, 1.

Inviolatum aliquem relinquere, IX, 6, ext. 1. — inviolata statua, I, 8, 11. — tactu stola, II, 1, 5. — virgo, IV, 3, 1. — inviolatam dimisit navem, VI, 6, 4. — inviolatæ legiones, VII, 2, ext. 17.

Invisus universo populo, VII, 3, ext. 6. — *invisa* domus, VI, 3, ext. 1. — *invisam* nequitiam habet, V, 9, 2. — *invisum* se reddidit, IX, 2, ext. 5. — *invisos* injuriæ eos faciunt, V, 3, 3. — *invisiorem* inimicum facere, III, 8, ext. 1. — *se fecit*, IV, 7, 4.

Invitare in hospitium, II, 10, ext. 1. — *libertatem*, VI, 2, 1. — *invitaverunt* benignissime, I, 8, 2. — *invitari* ad cœnam, II, 8, 6. — *invitantur* in lectulum, II, 1, 2. — *invitatus* benignis verbis, IV, 3, 5. — *invitatus* indulgentiæ blandimento, V, 4, 3. — *invitati* ad cœnam, II, 1, 9. — *invitati* captura inhonesti lucri, IX, 4, 1.

Invitatio familiaris, V, 1, ext. 2.

Invitus vixit, IV, 7, 6. — *inviti* audierunt ista verba, V, 1, 1.

Invocare deos, IX, 11, ext. 2. — *invoco* te huic cœpto, I prol. — *invocavit* auxilium pædagogi, I, 8, 12. — *invocem* unde te? VI, 1, 1. — *invocato* numine, II, 8, 6.

Involvere Ætnæi montis gloriam, V, 4, ext. 5. — *aliquem* silentio, V, 4, ext. 2. — *caput* Agamemnonis, VIII, 11, ext. 6. — *involuta* lux tenebris, I, 7, ext. 1. — *mortalium* mens tenebris, VII, 2, ext. 1. — *nube*, I, 8, 1. — *involutum* benevolentiæ simulatione mendacium, VII, 3, ext. 10. — *involverendum* silentio, I, 7, 5.

Iophon Sophoclis filius, VIII, 7, ext. 12.

Iphigenia, VIII, 11, ext. 6.

Ira celerior procursu, IX, 3, — *par*, II, 7, 15. — *præceps*, VIII, 1, abs. 3. — *iræ* aliquid concipere, VII, 2, 5. — *motus*, IX, 3, 4. — *vindex*, VI, 3, 3. — *procursum* effundere, VII, 3, ext. 6. — *sum* indulgere, VI, 1, 13. — *iram* pla-

cavit, II, 10, 2. — *efficacem* negas, IX, 3, 6. — *remittere*, VI, 8, 7. — *iram* destrinxit, IX, 2, 2. — *vincit*, V, 1, ext. 6. — *ira* ac spe superior, III, 8, 2. — *patens* os, III, 3, ext. 4. — *percites*, V, 1, 11.

Iracundiæ stimuli, IX, 3, 2.

Irasci deceptis, VII, 3, ext. 10. — *populo*, IX, 3, 2. — *alicui*, IV, 5, ext. 1. — *regi*, IX, 6, 3. — *irata* filiis Septicia, VII, 7, 4. — *irati* cives, III, 7, ext. 5.

Ire ad aliquem, VII, 3, 10. — *in Capitolium*, III, 7, 1. — *in bona* paterna, VII, 7, 3. — *in aciem*, V, 8, 5. — *in provinciam*, VIII, 15, 6. — *in exsilium*, III, 8, 4. — *ad arma*, VIII, 6, 4. — *ad explicandum* opus, II, 9, 7. — *ad comsules*, VI, 6, 2. — *ad stuprum*, VI, 8, 1. — *obviam* alicujus voluntati, III, 8, 5. — *iturum* se pollicitus est, III, 7, 1. — *iretur* ad vesaniam, I, 3, 1.

Irridendi causa, I, 8, ext. 8.

Irritamentum libidinis, IV, 5, ext. 1. — *nimiæ* similitudinis, VIII, 11, ext. 4. — *perseverantiæ*, VII, 4, 3. — *irritamenta* luxuriæ, II, 6, 1.

Irritatus comminationibus, III, 8, 2. — *odore* equus, VII, 3, ext. 2. — *irritati* contumelia, VII, 3, ext. 10.

Irritatione supervacua arcessitus, VI, 3, 10.

Irritus eventus, IV, 7, 6. — *labor*, VII, 3, 6. — *irritum* fesso labore dimittit, VIII, 11, ext. 5. — *irritam* propositi dimisit, IV, 3, ext. 3.

Irrogatum est lege parricidis, I, 1, 13.

Irraisti in mucronem imperii, II, 2, 5.

Irrumpere in urbem, VIII, 6, 2. — *irrupit in castra*, III, 2, 20. — *hostium exercitum*, III, 2, 8. — *in domum*, IX, 15, 5. — *in medium agmen*, V, 6, 5. — *irrupit magis in curiam*, VI, 9, 14. — *irruerat domum*, VIII, 7, ext. 7. — *irruerant*, I, 1, ext. 5. — *irrupentibus illis in urbem*, III, 2, 1.

Irruptio subita, I, 7, ext. 8. — *irruptioni iter præbere*, V, 4, ext. 7. — *irruptione facta*, IV, 7, 6.

Isaurici cognomen, VIII, 5, 6.

Isiacus, VII, 3, 8.

Isis, 1, 3, 3.

Isocrates, VIII, 7, ext. 9; VIII, 13, ext. 2.

Isthmicum spectaculum, IV, 8, 5.

Italia, I, 3, 2; I, 6, 9; II, 7, 7; VI, 2, 3; VII, 3, ext. 8. — *lacerata*, III, 7, ext. 6.

Italicum bellum, V, 4, ext. 7; VI, 3, 3.

Iter placidum, VI, 9, ext. 5. — *rapidum et præceps*, V, 5, 3. — *actuosæ vitæ*, VIII, 8, 1. — *facere*, IV, 3, 13; VIII, 5, 6. — *impedire*, I, 4, 4. — *placidum reperire*, V, 1, ext. 6. — *præbere irruptioni*, V, 4, ext. 7. — *victoriæ patefacere*, I, 6, 3. — *itinere coopto omisso*, I, 1, 10. — *converso*, I, 6, 7. — *fessi*, IX, 2, ext. 2. — *incerto ferri*, I, 7, 5. — *medio abstractus*, V, 8, 5. — *itinerâ ingredi*, VII, 4, 5.

Iterata pronuntiatione præconis, IV, 8, 5.

J.

Jacere humi, I, 8, 12; VIII, 1, abs. 3. — *inhumatum corpus*,

V, 1, ext. 6. — *in lectulo*, I, 7, 7; V, 7, ext. 1. — *in pelliculis hædinis*, VII, 5, 1. — *in sinu*, I, 7, 2. — *umbras in gurgite turpitudinis pati*, III, 6, 1. — *supplicem*, V, 1, 9. — *jacet civitas armis abjecta*, III, 2, ext. 5. — *speciosius cadaver*, VI, 8, 3. — *jaacent arcæ ante portas*, II, 6, 7. — *bene*, V, 6, ext. 4. — *miserabiliter manus ejus in hostili solo*, VI, 9, 9. — *reliquiæ regiæ inhonoratæ*, V, 1, 1. — *auctores ubi*, V, 3, ext. 3. — *jacebat æger Tarsi*, III, 8, ext. 6. — *caput abscisum*, IV, 7, 4. — *jacuit duplex victima*, IX, 9, 2. — *claudus in lectica*, II, 8, 2. — *humi mortuus*, IX, 12, 3. — *mutatum*, I, 6, 5. — *jacuerunt cadavera insepulta*, VI, 3, 1. — *jacens hostis*, V, 1, 11. — *in lectulo Atheniensi*, V, 6, ext. 5. — *corpus*, I, 8, ext. 19. — *in scalis Gemoniis corpus*, VI, 9, 13. — *jacentis ducis spectaculum*, IX, 9, 2. — *jacentem ferire*, I, 7, 8. — *ad regium fastigium erexit*, V, 1, 1. — *humi*, VII, 2, ext. 5. — *spoliare*, V, 5, 4. — *jacente Cælio*, IV, 7, 5. — *in execrabili ac diro solo*, I, 1, 15.

Jacere panes, VII, 4, 3. — *jaiciens fulmina*, I, 6, 12.

Jactus tesserarum prosper, IX, 9, 3. — *Jactus fortunam emere*, IV, 1, ext. 7. — *jactum emere a piscatoribus*, IV, 1, ext. 7. — *jactu telorum perforari*, I, 8, ext. 19. — *vocis consentaneo*, I, 5, 8.

Jactare familiaritatem, IV, 7, 1. — *jactabatur ab inimico*, III, 8, ext. 1. — *jactatus fluctibus*, IX, 8, 2.

Jactura maritimarum virium, VIII, 1, damn. 4. — *jacturæ imperii gravissimæ*, I, 6, 11. — *jactura victus*, III, 2, 23.

Janua patens, VI, 9, ext. 1.
— januæ appropinquant, II, 10,
2. — januis apertis, III, 2, 7.

Jason Pheræus, I, 8, ext. 6. —
Thessalus, IX, 10, ext. 2.

Jecur hostiæ sine capite, I, 6,
9. — jecinoris caput duplex, I, 6,
9. — jecinori hostiæ postponitur
gloria, III, 7, ext. 6. — jecinore
hostiæ adest, I, 6, 8.

Jejunos pecunia videbat penates,
IV, 4, 9.

Jocabundus revertitur, I, 8, ext.
8. — jocabunda juvenus, II, 4, 4.

Jocantes obvios petiverunt, II,
2, 9.

Jocosus dictis, I, 1, ext. 3.

Jocus ac lusus ista sunt, V, 1,
ext. 3. — poeticus, VIII, 1, abs.
8. — joci gratia, VII, 5, 2. — jo-
corum mos, II, 10, 8.

Jubellius II, 7, 15.

Jubet eum interfici, VII, 3,
ext. 1. — lex vos esse frugi, II,
9, 5. — Græciæ urbes liberas esse,
IV, 8, 5. — jussit citari collegam,
II, 9, 6. — conductores ire, VIII,
12, ext. 1. — fores reserari, II,
10, 2. — verba recitari, IV, 8,
5. — illum abjici in mare, I, 1,
13. — Q. Fabium decedere pro-
vincia, II, 7, 3. — sibi afferri arma,
III, 2, 18. — tribunal suum ad-
euntes vadimonia facere, III, 7,
1. — jube me jugulari, III, 8, 8.
me occidi, IV, 7, 4. — jussisset
vinctum protrahi, I, 1, 21. — ju-
bente necessitate, VII, 6, 1. —
jubetur castra cingere, IX, 1, ext.
6. — senectus consilia prodere,
III, 3, 2. — jussus ab eo egredi,
II, 4, 5. — a patre suo, I, 1, 9;
VIII, 2, 1. — jusso navigio di-
rigi in altum, IX, 8, 2. — jussi
sunt Flaminio abire, I, 1, 4. —
erant quæ speculari, III, 7, 1.

Jucundus introitus, II, 10, 1.

Jucundius cognitu, V, 7, ext. 1.

Judex addictus, VIII, 2, 2. —
aditus de sponsione, VII, 2, 4.
— inter eos convenit, II, 8, 2. —
inter eos sumptus, VIII, 2, 3. —
mirifice egit, II, 8, 2. — placi-
dus, VIII, 1, abs. 2. — severus
et religiosus, V, 8, 3. — judicem
aliquem deposcere, III, 7, 7. —
judice ipso Marte, III, 7, ext. 6.
— judices consurrexerunt, II, 10,
ext. 2. — crediderunt, II, 10,
1. — mittam in consilium, VI,
2, 4.

Judicare aliquem hostem, III,
8, 5. — contra aliquem, VII, 2,
4. — se imparem, III, 7, ext. 7. —
se dignos libertate, VI, 2, 1. —
judico eum domo mea indignum,
5, 8, 3. — judicaverat eum ho-
nore dignum, II, 9, 6. — judi-
cans indignum, III, 8, ext. 3. —
judicandi modum sequi, VIII, 2,
3. — judicatus honoribus infe-
rior, VI, 9, 14. — sapientissi-
mus, III, 4, ext. 1. — judicatus
pecuniæ satisfacere, IV, 1, 8. —
judicatum est gravius de eo, VI,
5, 3. — judicanda est contempla-
tio, VIII, 15, 1.

Judicialis umbo, VIII, 5, 4. —
ignominia, VIII, 10, ext. 1. — ju-
dicialia periculum, VI, 9, 1.

Judicium animi, I, 1, 10; IV,
2, 1. — capitale, IX, 8, ext. 2.
— centumvirale, IX, 15, 4. —
domesticum, III, 7, ext. 2. — ha-
stæ, VII, 8, 1 et 4. — honora-
tum, VIII, 15, 9. — optimum,
II, 9, 2. — solidum, IV, 7, 1. —
subtile, VII, 2, ext. 5. — cogere,
VIII, 3, 1. — cum aliquo nan-
cisci, IX, 1, 1. — pronuntiatione
finire, VII, 2, 4. — judicio con-
vellere testamentum, VII, 8, 2. —

eodem duos sustinuit reos, VI, 2, 4. — juris civilis celeberrimus, IX, 3, 2. — populi concidit, VIII, 1, damn. 6. — populi damnatus, II, 9, 6. — provocato ad populum, VIII, 1, abs. 1. — petitus, III, 4, 5. — suo finitus, III, 2, ext. 6. — superiore actum, VII, 3, 5. — judiciorum exitus tristis, II, 9, 6. — judicii publicis adjiciam privata, VIII, 2, 1. — judicia reorum egit, III, 6, 7. — suprema improbavit, VII, 7, 4.

Jugera agri, IV, 3, 4 et 5; VIII, 6, 3. — aridæ terræ, IV, 4, 11.

Juglandium candentium putamina, IX, 13, ext. 4.

Jugulare proscriptum, V, 3, 4. — jugulari me jube, III, 8, 8. — jugulantur noxii, II, 8, 7. — jugulandum aliquem tradere, V, 3, 3. — jugulatos muris præcipitavit, IX, 2, 4. — jugulandos tradidit hostes, I, 8, 6.

Jugulo impressus mucro, V, 4, ext. 6. — jugulum feriendum præbuit, V, 9, 4. — gladiis objecit, VI, 8, 5. — præbere, V, 3, 4; IX, 4, 2.

Jugum arantium boum, IV, 4, 5. — boum, VII, 1, 2. — caritatis par, II, 1, 6. — flagitiosum, II, 7, 9. — fraternum, V, 5, 3. — servitutis, VIII, 9, ext. 2. — jugo æqualis imperii deposito, V, 2, 4. — æquali virtutis par, II, 9, 6. — imposito cervicibus, VI, 9, 2. — juga Alpium, III, 7, ext. 6. — montium excelsa, IV, 6, ext. 3.

Jugurtha, VI, 9, 6 et 14; VIII, 14, 4; II, 7, 2; VII, 5, 2.

Jugurthinum bellum, II, 7, 2.

Julia, VI, 1, 1; VI, 7, 3; IV, 6, 4.

Julia gens, V, 5, 3.

Julis oppidum, II, 6, 8.

Jungere se amicitiae fœdere, II, 9, 6. — equitantibus, II, 3, 3. — noctem diei, VIII, 13, ext. 1. — Romanis externa, III, 4, ext. 1. — jungebant hæc affinitates, IV, 4, 9. — junxit cædi suam, IV, 7, 5. — exsequiis filii, damnationem patris, V, 3, 2. — urbem urbi, VIII, 9, 1. — junxerunt amicitiam inter se, IV, 7, ext. 1. — junxerunt eum corpori conjugis, IV, 6, 3. — jungam his duos reges, VIII, 13, ext. 1. — junge sapientiam, II, 6, 14. — jungens paria, IX, 2, ext. 2. — jungi morte, IV, 6, 3. — jungitur pœnæ venia, V, 9, 1. — junguntur nuptiis inter se, IX, 1, 9. — jungatur luxuriæ libido, IX, 1, 1. — junctus erat Lælio familiaritate, V, 5, 1. — sibi sanguine, II, 7, 4. — juncta fonti ædes, I, 8, 1. — similitudine patientia, III, 3, 1. — junctum honorum par, II, 9, 6. — juncto vehiculo vehi, IX, 1, 3. — juncti divinitatis fastigio, I, 7, 2. — potestate, IV, 2, 1. — amicitia et affinitate, IV, 2, 3. — hospitii jure, III, 2, 21. — virtutum societate, VIII, 8, 1. — junctæ copiae duorum fratrum, VII, 4, 4. — jungendus est his ille, VI, 3, 12. — juncturæ honesta conjugia inhonesto vinculo, II, 6, 15.

Juniorum nemo ei obviam processit, IX, 3, 4.

Junius Brutus, IV, 4, 1; VII, 3, 2.

Juno, I, 1, 16; I, 1, ext. 1. — Capitolina, VI, 1, 1. — Lacinia, I, 1, 20; I, 8, ext. 18. — Moneta, I, 8, 3. — Regina, V, 10, 2. — Junonis sacra peragere, V, 4, ext. 4.

Jupiter, VII, 4, 3 et 4. — Capitolinus, I, 2, 2. — imperii custos, V, 5, 3. — Hammon, IX, 5, ext. 1. — Olympius, I, 1, ext. 3; V, 10, ext. 1. — Opt. Max. I, 1, 16; V, 10, 1 et 2. — Sabazius, I, 3, 2.

Jurare apud quæstores urbanos, II, 8, 1. — clara voce, VI, 5, 3. — more civitatis, II, 10, ext. 2. — tribunum coegit, V, 4, 3. — juro per Romuli casam, IV, 4, 11. — jurat virum bonum esse, VII, 2, 4. — juraverant se abituros, II, 9, 8.

Jurgii aliquid intercessit, II, 1, 6. — jurgio ipsorum id patet, IX, 1, 3. — jurgia in curia, IV, 1, 12.

Jurisdicção prætoria, VII, 7, 6.

Jus amicitiae, VII, 3, ext. 9. — civile, VIII, 7, 1. — honoris amplissimi, II, 8, 2. — servatum aboletur, IX, 1, 3. — petitum, VII, 7, 6. — prædatorium, VIII, 12, 1. — solenne, IV, 1, 2. — triumphandi, II, 8, 1 et 2. — juris civilis judicio celeberrimus, IX, 3, 2. — observandi diligentia, II, 8, 4. — ordinem sequitur, III, 2, 17. — jus dabo illis meæ gentis, III, 7, ext. 7. — legationis tueri, VI, 6, 3. — dicere, III, 5, 1; V, 6, 4; VI, 2, 11; III, 7, 1. — feciale instituit, 10, fr. — jure adoptionis in gentem translatus, V, 10, 2. — jure casus, VI, 1, 12; et 2, 3. — meritoque, I, 6, ext. 3. — procreatus filius, VII, 7, 3. — jura æquissima, V, 3, ext. 3. — civitatis, III, 1, 2. — familiaritatis, VII, 8, 9. — jura civium ordinare, VIII, 8, 2. — complexus, III, 4, 5. — dare, VI, 9, 8. — reddere alicui, VII, 7, 7.

Jusjurandum dicere, II, 10, ext. 2. — jurejurando adacti, VII, 6, 1. — obstrictus, IX, 2, ext. 6. — obstrictam tenet, V, 3, ext. 3.

Jussu romano, IX, 2, 4. — tuo, II, 6, 7; VI, 2, 8.

Justus æstimator, III, 8, 1. — dolor, VIII, 1, amb. 2. — justa constitutio, II, 9, 1. — justum odium, IX, 2, ext. 2. — justis amores alienigeni, IV, 6, ext. 1. — justa piacula, I, 1, 14. — justior laurea, II, 8, 5. — justius dixerit, II, 10, 5.

Justitia præfraction, VI, 5, ext. 4. — justitia tribunitia, VI, 5, 4. — vicit odium, VI, 5, 5.

Juturna, I, 8, 1.

Juvat ab ignotis exempla petere, IX, 3, ext. 1. — juvandi et emendi cupiditas, V, 2, ext. 4.

Juvenilis animus, VIII, 7, 1. — impetus, VI, 2, 4. — calliditas, VII, 4, 2.

Juvenis eximiarum virium, VII, 3, 6. — optimæ indolis, VIII, 1, amb. 2. — juvenes armati, II, 7, 15. — juvenibus aliquantum terroris incutit, III, 1, 1.

Juventius, VII, 7, 7.

Juventæ flos sincerus, VI, 1, 1. — orientis decus, II, 10, 4. — Juventus armata, VII, 6, ext. 3. — imbellis, VII, 3, 3. — militaris romana, VII, 6, 1. — optimæ indolis, III, 2, 9. — juventutis flos, VI, 2, 8.

Juxta eum accubuit, IV, 3, ext. 3.

L.

Labantes vires, V, 6, 6.

Labefactari bona nequeunt, VII, 2, ext. 3. — taciturnitatem volebant, II, 2, 1.

Labefecit abinentiam ejus, IV, 3, ext. 3. — labefacta spelunca, IX, 12, ext. 10.

Labellis mel inferendo, I, 6, ext. 3.

Labi in lectulo, V, 2, ext. 4. — leni tractu labi cœpit anguis, I, 8, 2. — privata impietate, V, 1, 3. — labens civitatis status, IV, 1, ext. 4. — annona, IV, 8, ext. 2. — belli fortuna, III, 2, 19. — lapsus non libidine, sed errore, VI, 1, 4. — lapso equo, I, 6, 6. — lapsæ mentis error, V, 3, 2.

Labor gignendi cancta, I, 8, ext. 18. — fructu non carebit, VIII, 11, 1. — irritus, VII, 3, 6. — longæ inquisitionis, I, prol. — laboris continui patiens, VIII, 8, 2. — remissio, III, 6, 1. — labore fesso irritum, VIII, 11, ext. 5. — labores militiæ, II, 3, 1. — laboribus sufficere, VII, 1, 1.

Laborare ad desperationem usque medicorum, II, 4, 5. — invidia, VIII, 1, abs. 1. — laborat ejus cornu, I, 7, 3. — laborans propugnatione, V, 1, ext. 4. — laborantes inopia, IV, 8, ext. 2.

Laboriosus sapientiæ miles, VIII, 7, ext. 5.

Labris admoto poculo, VII, 2, ext. 1.

Lacedæmon, I, 6, ext. 1; VIII, 7, ext. 2; IV, 6, ext. 3; V, 3, ext. 2.

Lacedæmonii, I, 2, ext. 3.

Lacerare Italiæ latus, VII, 4, 4. — parentem urbis, V, 3, 1. — parricidium, IX, 11, ext. 4. — lacerat inimicum, III, 3, ext. 5. — laceramus fortunam conviciis, IV, 4, 11. — laceraverat domum maledictis, VI, 3, ext. 1. — laceratus convicio, V, 1, ext. 2. —

ferro, VI, 2, 8. — verberibus, VI, 8, 1. — lacerata Italia, III, 7, ext. 6. — laceratum manibus, carnificis corpus, VI, 9, 13. — lacerata ferro corpora, IX, 2, 1. — lacerandus lictorum verberibus, II, 7, 8. — posteritatis convicio, IV, 7, 3. — lacerandum eum præbuit feris, IX, 12, ext. 9.

Lacerti efficacissimi, III, 2, 1.

Lacessere aliquem bello, VI, 4, 3. — lacessit alienas opes, VII, 4, ext. 1. — lacessitus contumeliosis dictis, I, 8, ext. 8. — injuria, IX, 2, ext. 7; III, 8, 2. — rex, II, 10, 2. — lacessitam joco pudicitiam, IX, 14, ext. 3.

Lacinia togæ, I, 4, 5. — lacinii abscessis, II, 7, 9.

Lacrimæ exciderunt juveni, V, 7, ext. 2. — hostiles, V, 1, ext. 6. — lacrimas alicui reddere, V, 1, 10. — parum pudicas ratus, VI, 3, 6. — lacrimis abstersis, I, 1, 15. — clarum cognomen, V, 2, 7. — pictura madet, VIII, 11, ext. 6. — respersa tura, V, 10, ext. 2.

Lacrimante civitatis parte, II, 8, 7.

Lacunaribus demissas aureas coronas, IX, 1, 5.

Lacus Albanus, I, 6, 3. — imbribus auctus, I, 6, 3. — proximus, I, 4, ext. 1. — Regillus, I, 8, 1. — Trasimenus, I, 6, 6; III, 7, ext. 6; IV, 8, ext. 1; IX, 11, ext. 4. — Lucrinus, IX, 1, 1.

Lædere salutem periclitantis, IV, 1, 11. — læditur ejus causa, VI, 8, 1. — læsus nec re, nec verbo, V, 3, 4. — telis, III, 2, 1. — læsa gloria militaris, II, 7, 7. — semel majestate imperii, VI, 3, 3. — læsis justa piacula exsolve, V, 3, ext. 3.

Lælius, IV, 7, 1; V, 5, 1; VIII, 8, 1. — legatus, VI, 9, ext. 7. — trib. pleb., VIII, 1, abs. 3.

Lætari alienis malis, IV, 7, ext. 2. — successu alicujus, III, 8, ext. 2. — suo exitio, VI, 5, 1. — lætus oraculo dominus, VII, 3, 1. — vultus, II, 6, 14. — lætæ manus, IX, 2, 2. — læta exta, I, 6, 9. — lætior salute, III, 3, 1. — vultus fortunæ, VI, 9, 11. — status spes, I, 7, 5. — lætissimum incrementum, V, 3, 2.

Lætitiā capere ex vindicta, III, 3, ext. 7. — lætitiā ovans, III, 2, 21. — ovantes, IX, 3, 4.

Lætorius, IV, 7, 2.

Læva manus, II, 3, 17. — situ marcida, VI, 9, ext. 5. — puppim apprehendit, III, 2, 22.

Lamentari aliquem, III, 1, ext. 1. — exitium imminens, V, 4, 1. — lamentabantur in morbo, II, 6, 11.

Lamentabiles legionum quirītatus, IX, 2, 1.

Lamentatio præcipua, IV, 7, 4. — humana, 4, 1, 12.

Laminas exstinxit, III, 3, ext. 5. — laminis candentibus ustus; VI, 8, 1.

Lampsacena urbs, VII, 3, ext. 4.

Lampsacum, VII, 3, ext. 4.

Laneo pallio injecto, I, 1, ext. 3.

Languentem inflammare temeritatem, III, 8, 3. — languentes animi, VI, 4, 1. — languentibus Epiroticis armis, IV, 3, 14.

Languescunt victoriæ, IX, 1, ext. 1.

Languida vox, VIII, 10, 3. — languidum patrociniū, IX, 3, 6. — languidior venarum pulsus, V, 7, ext. 1.

Laniatus canum morsibus, IX, 12, ext. 4.

Laniatus avium ferarumque, I, 6, 11. — pecudum, V, 4, ext. 6. — laniatui esse animalibus, IX, 2, ext. 11.

Laodice, I, 8, ext. 13; IX, 10, ext. 1; XI, 14, ext. 1.

Lapis mutus, VIII, 11, ext. 4. — lapidibus obruitur, XI, 8, 3. — petitus, V, 3, ext. 2. — pluere, I, 6, 5. — prosternere aliquem, IX, 7, 2; III, 3, ext. 2.

Lapideis arcis duabus repertis, I, 1, 12.

Laquei domestici, VIII, 6, 4. — laqueos miserabiles rupit, III, 2, 12. — laqueis astutiæ copulata acies, VII, 4, ext. 2. — sibi spiritum eripuerunt, VI, 1, ext. 3.

Lar Herminius, 10, fragm.

Lar Lartius prænomen est, 10, fragm.

Lar Porsenna, 10, fragm.

Lar Tolumnius Veientium rex, IX, 9, 3.

Lares aviti, VII, 7, 1. — familiares, II, 4, 5.

Largiri alicui incrementa dignitatis, V, 7, 2. — consulatum, VIII, 15, 5. — duodecim fascēs, III, 4, 4. — libertatem urhibus, IV, 8, 5. — largitus est divitias et imperia, VII, 5, 5. — aurum equiti, VIII, 14, 5. — largita disciplina regimen gentium, II, 8, 1. — fortuna triumphī prætextum, VII, 1, 1.

Largitiones profundissimæ, III, 2, 17.

Largus haustus, III, 3, ext. 7. — largæ dapes, IX, 1, ext. 1. — largiore vino provecti, II, 2, 9.

Larissam intrare, IV, 5, 5.

Lasciviæ temulentiae, VI, 9, ext. 1.

Lascivus vultus, IX, 2, 1. — lascivior Veneris usus fregit pu-

nicum exercitum, IX, 1, ext. 1.

Latebræ silvarum, V, 4, ext. 6.
— latebras quæsitum venire, V, 4, 1. — latebris cuniculi evadere, VI, 8, 2. — latebris suis extrahatur malum, IX, 6, 1.

Latere in regione, VI, 8, 5. — in tribunatu, VI, 5, 4. — latens fides, III, 8, ext. 4. — in villa, VI, 5, 7. — latentium indagatrix lucrorum avaritia, IX, 4, 1.

Laterna prælata ab eo, VI, 8, 1.

Laticlavia tunica, V, 1, 7.

Latifundia magna, IV, 4, 7.
— festinanter consumpta, VIII, 6, 1.

Latino tumultu fessa patria, VI, 9, 1. — latinæ vocis honos, II, 2, 2. — latinum bellum, I, 7, 3; II, 7, 6; V, 6, 5. — latini annales, IX, 13, 2. — Latinis credere gloria, III, 2, 20.

Latine responsa dare, II, 2, 2.

Latitans in tabernula, IX, 7, 4.

Latium, II, 7, 7.

Latuniorum octingentis annis rex, VIII, 13, ext. 7.

Latratu caninus, IX, 13, ext. 2. — canum, VIII, 11, ext. 4. — inusitati foro, VIII, 3, 2.

Latrone ei opus est, V, 9, 4.

Latrocinia exturbare, VI, 3, 5.

Lati muri, III, 7, ext. 8.

Latus Crassi sica confodit, III, 2, 12. — Italix alterum lacerare, VII, 4, 4. — lateris firmitas, VIII, 7, 1; VIII, 7, ext. 1. — lateri proximus, V, 1, 8. — comes arrepsit, VI, 8, 7. — latus suum tegere, IV, 7, ext. 2. — latere altero percussus, I, 8, ext. 11. — latera reipubl. firmissima, II, 9, 6. — cingere odiis, III, 7, 3. — sua alicui committere, IX, 13, ext. 4.

Laudabile obsequium, I, 1, 3.

Laudare aliquem pro tribunali, VII, 3, 7. — formam, IV, 3, ext. 1. — se, VII, 2, ext. 11. — verecundiam sæculi, VIII, 2, 4. — laudans proscriptionem paternam, III, 1, 3. — laudatus accurata oratione, IV, 3, 4. — laudandum nobis tradiderunt, IV, 2, 1.

Laudatio privata, III, 2, 3. — prompta, VIII, 14, 2.

Laurea corona, III, 6, 5; V, 1, ext. 6. — justior, II, 8, 5. — laureæ cupiditas, II, 8, 1. — ramuli, II, 8, 5. — lauream non dedit, II, 8, 7.

Laureati milites, I, 8, 6.

Laurentina via, VIII, 5, 6.

Laurentum, VIII, 8, 1.

Lauro gemina coronata senectus, II, 2, 3.

Laus bene administrati officii, IV, 3, 9. — commemorata redditaque, IV, 8, 5. — duplex, III, 1, 1. — partita, III, 8, 1. — solida, VIII, 7, ext. 5. — laudis inopes, II, 8, 5. — pondus, II, 7, 6. — laudes bellicæ, II, 9, 1. — laudum consummatio, III, 4, 2.

Lautitiam posteris relinquere maluerunt, IX, 1, 4. — lautitia gaudens, IV, 3, 12.

Lavare olera, IV, 3, ext. 4. — lavari separato a plebe balneo, IX, 5, ext. 4. — lavabatur socer cum genere, II, 1, 7.

Lavinium, I, 6, 7; et 8, 7.

Laxavit fidiculas, III, 3, ext. 5. — laxato eculeo, III, 3, ext. 3. Laxamentum salutare, III, 2, 8. Lectica deferri in aciem, I, 7, 1. — in curiam, VIII, 13, 5.

Lectio librorum, VI, 3, ext. 1. Lectitare conchulas et calculos,

VIII, 8, 1. — *lectitare libros græcos*, VIII, 7, 2.

Lectulus domesticus, III, 2, ext. 6. — *lectuli punicanus*, VII, 5, 1.

Lectus cubicularis, IX, 13, ext. 4. — *funebis*, II, 10, 3; IV, 1, 12; et 4, 1. — *maritalis*, IX, 5, 3.

Legare adolescenti testamento tantum ponderis, IV, 3, 10. — *legavit Asiam populo romano*, V, 2, ext. 3. — *filiis viginti nummum*, VIP, 8, 2. — *legatus a senatu*, II, 2, 4.

Legati ad senatum missi, II, 9, 8. — *ad oraculum*, I, 6, 3. — *Carthaginiensium*, V, 1, 1. — *Samnitum*, IV, 3, 5. — *legatorum abstinentia*, IV, 3, 9. — *legatos obviam miserunt*, II, 10, 5. — *secum ire coegit*, III, 7, 5. — *legatis missis*, I, 8, 2.

Legatio supervacua, IV, 3, 5. — *supra vota felix*, V, 1, 1. — *legationis jus tueri*, VI, 6, 3. — *nomine*, II, 10, 3. — *officium*, IV, 3, 13. — *officio fungi*, III, 3, 2. — *titulus*, V, 3, 2. — *legationem ad senatum referre*, IV, 3, 9. — *peregerunt*, II, 2, 5. — *legatione libera impetrata*, V, 3, 2.

Legere de suis, III, 4, 2. — *generum*, VII, 2, ext. 9. — *supplicationes*, IX, 12, 3. — *militem*, II, 3, 1. — *senatusconsultum*, IV, 8, 3. — *tutiora consilia*, VII, 6, 1. — *virtutes alicujus*, V, 8, 3. — *legit pacis faciendæ auctorem*, IV, 4, 2. — *legerat eos censor*, VIII, 13, 4. — *legeret libros*, I, 1, 3. — *leguntur ejus septem in fastis consulatus*, VI, 9, 14. — *lecti e peditibus*, II, 3, 3. — *lecto nomine Salinatoris*, II,

9, 6. — *legendas literas alicui tradere*, III, 8, ext. 6. — *legenda sibi argumenta crediderunt*, II, 10, 1.

Legio Martia, III, 2, 19. — *Romana*, VII, 4, ext. 2. — *legionis cohors*, II, 7, 5. — *decimæ miles*, III, 2, 22. — *legionis tribunus*, III, 2, 20. — *legioni ara dari voluit*, II, 7, 15. — *legionem secum traxit*, III, 2, 20. — *legiones inclusæ*, VII, 2, ext. 17. — *obstupuerunt*, VI, 2, 10. — *legionum interitus*, I, 6, 11. — *legionibus laxamentum dare*, III, 2, 8.

Legitimus amor, IV, 6, 1. — *legitima via*, III, 8, ext. 3. — *legitimæ* (var. lect.) *quasi intemperantiæ signum*, II, 1, 3. — *legitimum præmium*, II, 8, 2. — *legitima vincula*, IV, 1, ext. 8.

Lenire æstus mentis, II, 5, 6. — *lenire famem matris*, V, 4, 7. — *leniendæ famis gratia*, VII, 6, 3.

Lenis constantia, III, 8, ext. 2. — *lene pacis studium*, VIII, 8, ext. 2. — *leni tractu labi*, I, 8, 2.

Lenitas comica, V, 8, 1.

Leniter cadere, V, 1, 4.

Lenocinio fortunæ defecta, III, 7, ext. 2.

Lentiginosi oris vir, I, 7, ext. 6.

Lento gradu, I, 1, ext. 3.

Lentulus Cruscellio, VI, 7, 3.

Leonem in urbe nutrirî non oportet, VII, 2, ext. 7.

Leonini catuli, IX, 3, ext. 2.

Leonicus, V, 2, ext. 2.

Leonidas, I, 6, ext. 1.

Lepor editus, I, 6, ext. 1.

Lepor melle dulcior, VIII, 9, ext. 2.

Leptinis mathematici providen-

tia discussit nubem, V, 7, ext. 1.

Leto ei cognomen erat, I, 5, 9.

Levare alvum, IX, 13, 2. — invidiam crudelitatis, IX, 2, 2. — levavit mortem amici hostis odio, IV, 7, 4. — levatus est crimine, III, 2, 9. — in excelsam ædium partem, III, 1, 2.

Leve est argumentari, IV, 6, ext. 1. — levi vulnere perstrictus, VI, 8, 2. — leves causæ, VIII, 1, damn. 5. — levia et inepta ingenia, I, 3, 2. — prælia, II, 8, 1. — levioris notæ exemplum, VII, 3, 10.

Lex agraria, V, 8, 2; VII, 2, 6; VIII, 1, damn. 3; IX, 3, 5. — Cæcilia, VI, 9, 10. — Servilia, VIII, 1, abs. 8. — Oppia, IX, 1, 3. — Sulpicia, IX, 7, mil. rom. 1. — hæc dicta est, VII, 3, ext. 5. — ingratorum vindex, V, 3, ext. 3. — lata est, II, 9, 5. — præclara, II, 8, 1. — legis adjutorium, II, 8, 1. — legem abrogaverat, II, 9, 5. — ferri jussit, VII, 2, 6. — promulgare, VII, 2, 6. — recitare, VI, 2, 5. — scribit natura, II, 9, 1. — tulerat, V, 2, 7. — lege adjecta, V, 2, 10. — agere, III, 8, 1; VII, 7, 5. — alterum eorum peregit, VI, 2, 4. — cavere, VI, 5, ext. 4. — cautum esse, II, 8, 1. — damnata est mors, III, 4, 5. — irrogatum est, I, 1, 13. — repetundarum damnatus est, VI, 3, 3. — sancire, VIII, 6, 3; IX, 1, ext. 2. — sanciri, VI, 3, 1. — sua primus cecidit, VIII, 6, 3. — leges amarissimæ, VII, 6, 1. — reip. perniciosissimæ, IX, 5, 1. — saluberrimæ, VI, 5, ext. 3. — salubriter excoGITATæ, V, 3, ext. 2. — legum vixitrix audacia, IX, 1, 3. — legibus ingeneravit rationem, II, 3, 2. — noxius, IX, 5, 3. — leges ab aliquo

accipere, VI, 9, 8; VII, 2, ext. 15; et 5, 5. — araneorum telis comparat, VII, 2, ext. 14. — ferre, IX, 5, 3. — defendere, III, 2, 18.

Libamenta victus, II, 5, 5.

Libare alicui, VIII, 15, 7.

Liber pater, II, 1, 5.

Liber esse nescisti, II, 6, 6. — liberum iis non reliquit, VII, 3, ext. 7. — libera libertati plebs non fuit, VI, 2, 3. — liberæ atque inamnes urbes, IV, 8, 5. — liberior civitatis conditio, IV, 1, 1. — indignatio, V, 3, 3.

Liber Collectorum, IV, 4, 1. — librum nobilissimum composuit, VIII, 7, ext. 9. — libri Sibyllini, I, 1, 1; I, 8, 2; VIII, 15, 12. — libros oratoris artis edere, VIII, 14, ext. 3.

Liberalis magnitudine muneris, V, 2, ext. 3. — voluntate mittendi, IV, 8, ext. 1. — nimis moderatio, IV, 1, ext. 2. — formæ puer, IX, 2, ext. 5. — liberales mores, III, 8, ext. 2. — artes, VIII, 11, 1. — liberalissima amicitia, VII, 8, 8.

Liberalitas libidinosa, VIII, 2, 2. — Ptolemæi, IV, 3, 9. — romana, IV, 8, 5.

Liberare aliquem causæ dictione, VII, 2, 6. — incesti crimine, VIII, 5, 5. — metu, VI, 6, 2. — publica custodia, IV, 7, 3. — Athenas tyrannide, II, 10, ext. 1. — cædibus duabus contaminatam, VIII, 1, amb. 2. — hominem malo, I, 8, ext. 6. — imperatorem turpitudine, III, 2, 12. — tributi onere, V, 6, 8; IV, 3, 8. — Persas tyrannide, III, 2, ext. 2. — romanum agrum hostilibus armis, V, 4, 1. — se supplicio, III, 2, ext. 6. — urbem dominatione, V, 6, ext. 2. — liberavit crimen adulterii, VIII, 1, abs. 12. — patrem reum judiciali peri-

culo, VI, 9, 1. — liberari acri æmulo, VII, 2, 3. — cunctis sententiis, VIII, 3, 1. — liberatur Sicilia punicis armis, VII, 4, ext. 1. — liberantur servi quæstionis sævitia, VI, 8, 5. — liberatus est in sua causa, VIII, 1, abs. 8. — cælesti custodia, I, 7, ext. 6. — custodia, I, 8, 1. — procuratione, IV, 1, ext. 9. — liberatam periculo vidit patriam, III, 2, 1. — liberata dextera forti punitione, VIII, 1, abs. 1. — liberati sunt bello, VI, 9, 8. — sunt vi morbi, II, 4, 5. — liberati periculo, II, 4, 5.

Liberos adspiciebant, II, 6, 16.

Libertas custodita, V, 3, 2. — nova et insolita, VIII, 9, 1. — soluta, VII, 2, 6. — libertatis auctor, V, 2, 5. — libertati imponi jugum, II, 7, 9. — servitutem præferre, VIII, 9, ext. 1. — libertatem manu defendere, III, 2, 18. — libertate quid opus? II, 9, 5. — securi frui, III, 3, ext. 2.

Libertino patre genitus, II, 5, 2.

Libertina vulgaris, VI, 3, 11.

Libertus ingratus, II, 6, 6.

Libidinosus aspectus, IV, 3, ext. 1. — complexus, VIII, 11, ext. 4. — libidinosa amentia, IX, 2, ext. 5. — liberalitas, VIII, 2, 2.

Libido scelestæ, IX, 1, 9. — temulenta, IX, 1, 8. — libidinis commercium, VIII, 2, 2. — crimen, VIII, 1, abs. 12. — furor, IV, 3, 1. — institores, VI, 1, 6. — libidine non lapsus, VI, 1, 4.

Libitinam exercere, V, 2, 10.

Libo, trib. pleb., VIII, 1, abs. 2.

Libræ singulæ argenti, V, 1, 1. — librarum trium aurea corona, IV, 3, 10.

Licet volentibus, II, 9, 5. — licebat ei securo vivere, IV, 7, ext. 1.

Licens concubitus, VII, 3, 10. — imperium, VI, 4, 2. — licentior accusatio, IX, 2, 3. — vita, IX, 1, 3.

Licentia fugiendi, IV, 7, 4. — licentiam sumere, II, 6, 7.

Licinia, VI, 3, 8.

Licinius Buccio senator, VIII, 3, 2.

Licinius Fimbria consularis, VII, 2, 4.

Lictor proximus, II, 2, 4. — lictore relicto, VI, 2, 2. — lictores et apparitores publici, VII, 3, 9. — lictorum verbera, II, 7, 8. — lictoribus sex præcedentibus arma tulit, I, 1, 9.

Lictorius quidam, VIII, 13, ext. 6.

Ligneus pons, IX, 13, ext. 4.

Ligures, II, 7, 15.

Liguria, I, 5, 9.

Lilybæum, I, 8, ext. 14.

Lineæ propiores, I, 7, 8.

Lineamenta membrorum muta, V, 4, ext. 1. — eboris, III, 7, ext. 4. — muti lapidis, VIII, 11, ext. 4. — urbis polenta ducere, I, 4, ext. 1. — artis suæ sanguine suo confudit, VII, 7, ext. 7. — lineamentis oris compares erant, IX, 14, ext. 2.

Lingua maledica, VIII, 9, ext. 2. — sermone licenti soluta, V, 3, ext. 3. — socrus garrula, VII, 2, ext. 1. — linguam suam cohibere, VII, 2, ext. 6. — linguas ediscere, VIII, 7, ext. 16.

Lintre Ostiam petens, II, 4, 5.

Liparæ, VI, 9, 11.

Liparitana obsidio, II, 7, 4. — Liparitanorum princeps Timasitheus, I, 1, ext. 4.

Liquatum plumbum, IX, 4, 3. — liquatos aceto uniones potionibus adspargere, IX, 1, 2.

Liquida parum fides, VI, 5, 1.
 Liquor aquæ, III, 8, ext. 6.
 Litem do secundum te, II, 8, 2.
 — lites contrahere, VIII, 3, 2. —
 litibus vexatus privatis, VII, 8, 7.
 Literam dicere non potest, VIII,
 7, ext. 1. — literæ invalidæ, V, 3,
 4. — Campanis salutare, III, 8,
 1. — seculi nostri, II, 9, 4. —
 literarum lumen, VIII, 14, 1. —
 vis et copia, VIII, 7, ext. 3. —
 literis gentis ejus assuefactus, VIII,
 7, ext. 2. — acceptis, II, 7, 15.
 — ex provincia missis, I, 1, 3.
 — paucis perpendi, II, 10, 1. —
 pollens, III, 3, ext. 1. — senatui
 referre, II, 8, 1.

Litus Erythræum, VI, 1, ext. 1.
 — litora Oceani, IX, 1, 2. — va-
 dosa, VIII, 7, ext. 1. — litoribus
 Oceani opera claudere, III, 2, 23.

Litus integer, I, 8, 11.
 Livia Rutili, VIII, 13, 6.
 Livius Drusus, VIII, 7, 4.
 Livius poeta, II, 4, 4.
 Livius Salinator, II, 9, 6; III,
 7, 5; IV, 1, 9; IV, 2, 2; VII, 2,
 6; VII, 4, 4; IX, 3, 1.

Lixarum et institorum nume-
 rus, II, 7, 1. — lixas e castris sum-
 movit, II, 7, 2.

Locare funus alicujus, V, 2, 10.
 — omnia, V, 6, 8. — locari jussit
 agrum colendum, IV, 4, 6. —
 locatur id opus publica pecunia fa-
 ciendum, IX, 1, ext. 6.

Locrenses, I, 1, ext. 1; I, 2, ext.
 4; VI, 5, ext. 3.

Locri, I, 1, 20; I, 1, ext. 3.

Locuples factus quæstibus uber-
 rimis honorum castrensiarum, VII,
 8, 6. — locupletis nomen dedit
 Crasso, VI, 9, 12. — locupletem
 illum faciebat, IV, 3, 6. — locu-
 pletes calamitatibus, IV, 7, ext. 2.
 — locupletibus imperare, IV, 3,

5. — locupletior magis invidia,
 quam pecunia, III, 7, 1. — animo,
 quam divitiis, IV, 8, ext. 2. —
 locupletiores penates suos fecit,
 IV, 3, 8. — locupletius felicitate,
 I, 8, ext. 7. — locupletissimum se
 fecit ad docendum, VIII, 7, ext. 8.

Locus amissus, II, 7, 10. —
 castrorum, II, 7, 2. — dignitati
 debitus, IV, 5, 1. — dignitatis am-
 plissimus, VIII, 5, 5. — erat sus-
 pectus, VIII, 1, abs. 12. — est
 inter manus, V, 1, ext. 6. — assi-
 gnatus, II, 7, 15. — honoratissi-
 mus, IV, 5, ext. 2. — lucidus, VIII,
 11, 1. — militiæ infimus, VII, 8,
 6. — publicus, VI, 5, 3. — spe-
 ctandorum ludorum, IV, 5, 1. —
 loci aliquid dandum est exemplis,
 II, 10, ext. 1. — iniquitas, II, 7,
 10. — locum altis parietibus sep-
 tum, IX, 2, ext. 6. — exempli
 invenit, I, 1, 9. — loco humili na-
 tus, IV, 7, 5; III, 4, 1. — dicendæ
 sententiæ, II, 10, ext. 2. — equestri
 ortus, IV, 7, 4. — illustri nata, IV,
 3, 1. — supremo inhæsit, VI, 9,
 14. — splendido nati, VIII, 1,
 abs. 13. — testis constitit, VIII,
 5, 6. — loca adversa, VIII, 7, ext.
 1. — loca petiti honoris, VII, 5, 5.

Longe inferior homo, V, 2, 7.
 — longius manus porrigere, IX,
 1, 2.

Longinquum rus, VI, 5, ext. 4.

Longus honor, II, 10, 1. —
 longa senectus, III, 7, 8. — lon-
 gior ne sim, II, 1, 10.

Loquacia magis quam certa ar-
 gumenta, III, 4, ext. 1.

Loqui adversus voluntatem po-
 puli, VIII, 9, ext. 2. — pro in-
 terfecti necessarii memoria, VI, 2,
 3. — aliquid secum, VIII, 1, abs.
 11. — cum aliquo, VII, 2, ext. 11.
 — de inclyto tumulo, IV, 6, ext.

1. — de modestia ac temperantia, VI, 9, ext. 1. — de semetipso in neutram partem, VII, 2, ext. 11. — liberius multa, VI, 2, 12. — multa impie, IV, 1, ext. 2. — multum ac diu, VIII, 7, ext. 1. — per interpretem, II, 2, 2. — secreto cum libertina, VI, 3, 11. — verisimilia, VI, 8, 7. — loquor de jure, II, 8, 5. — loquatur Græcia, IV, 7, 4.
- Lora necessariis vinculorum usus subducta, VII, 6, 2.
- Loricis onustus, III, 2, 23.
- Lubrico pelagi nantes milites, III, 2, 10.
- Lucanus eques, VII, 3, 7. — Lucani, I, 6, 8; I, 8, 6; V, 1, ext. 6.
- Lucerna ardens, III, 3, 2.
- Lucet Marathon persicis tropæis, V, 3, ext. 3.
- Lucidius enitescit senectutis decus, VI, 9, 1.
- Lucidus locus, VIII, 11, 1.
- Lucii, 10 fragm.
- L. Accius poeta, III, 7, 11; VIII, 14, 2.
- L. Æmilius Paullus, VII, 5, 3.
- L. Æmilius Paullus consul secum arripuit, I, 3, 3.
- L. Alvanus, I, 1, 10.
- L. Antonius, II, 9, 2.
- L. Apuleius tribunus plebis, V, 3, 2.
- L. Bestia consul, I, 8, 11.
- L. Brutus, V, 8, 1.
- L. Cæsar, IX, 2, 2.
- L. Calpurnius Piso, II, 7, 9; IV, 3, 10; VIII, 1, 6.
- L. Calpurnius triumvir, VIII, 4, 2.
- L. Cassius prætor, III, 7, 9; VIII, 1, damn. 7.
- L. Catilina, IX, 11, 3.
- L. Censorinus, VI, 9, 10.
- L. Cinna, II, 8, 7. — procellam reip. inflixerat, IV, 3, 14.
- L. Cornelius consul, V, 1, 2.
- L. Cornelius Merula consularis, IX, 12, 5.
- L. Cotta, VI, 5, 4. — accusatus, VIII, 1, 11.
- L. Crassus, III, 7, 6; IV, 5, 4; VI, 2, 2; VI, 5, 6; VIII, 5, 3; IX, 1, 1.
- L. Domitius, VI, 3, 5.
- L. Equitius, IX, 7, 1.
- L. Flaccus censor, II, 9, 5; IV, 5, 1.
- L. Flamininus, II, 9, 3. — constitit, IV, 5, 1.
- L. Furius Bibaculus, I, 1, 9.
- L. Gellius, V, 9, 1.
- L. Hortensius, VI, 5, 2.
- L. Junius, I, 4, 3.
- L. Lamia consul, I, 8, 11.
- L. Lamia prætorius vir superrogum, I, 8, 12.
- L. Lentulus consularis, I, 8, 9; VI, 9, 10.
- L. Libo, VI, 2, 8.
- L. Lucullus, VII, 8, 5.
- L. Manlius, VI, 6, 3. — amplissimus vir, VI, 9, 1.
- L. Manlius Torquatus, V, 4, 3.
- L. Marcius, I, 6, 2. — eques dux lectus, VIII, 15, 11.
- L. Marcius Propræt., II, 7, 15.
- L. Marcius trib. mil., II, 7, 15; II, 8, 1.
- L. Menenius Agrippa, IV, 4, 2; VII, 8, 2.
- L. Metellus, II, 9, 8; V, 6, 7.
- L. Minucius, II, 7, 7. — deditus, VI, 6, 3.
- L. Minucius Basilus, IX, 4, 1.
- L. Octavius, VI, 1, 13.
- L. Opimius, II, 8, 4.
- L. Paullus, I, 5, 3; II, 7, 14; V, 1, 8 et 9; VIII, 11, 1; VII, 5, 1.

- L. Petilius scriba, I, 1, 12.
 L. Petronius laudis consortio-
 nem merito vindicat, IV, 7, 5.
 L. Philippus, VIII, 13, 4.
 L. Philippus consul, VI, 2, 2;
 IX, 5, 2.
 L. Piso, VIII, 1, abs. 6.
 L. Quinctius Cincinnatus dicta-
 tor, II, 7, 7; IV, 1, 4; IV, 4, 7.
 L. Reginus, IV, 7, 3.
 L. Saturninus, VI, 3, 1; VIII,
 1, damn. 2 et 3; VIII, 6, 2; IX,
 7, 1 et 3.
 L. Scipio, III, 7, 1; III, 8, 2;
 IV, 1, ext. 9; V, 5, 1; VIII, 1,
 damn. 1.
 L. Scribonius ædilis morem sol-
 vit, II, 4, 3.
 L. Septimuleius, IX, 4, 3 et
 ext. 1.
 L. Sergius, 10, fragm.
 L. Sextilius, VII, 7, 2.
 L. Sextilius triumvir, VIII, 1,
 damn. 5.
 L. Sylla, I, 2, 3; I, 6, 4; V,
 2, 9; VI, 5, 7; VI, 9, 9; VII,
 5, 5; VIII, 14, 4; IX, 2, 1; IX,
 3, 8.
 L. Tarquinius rex, I, 4, 1.
 L. Titius prætor, VIII, 3, 1.
 L. Valerius Heptachordus, VII,
 8, 7.
 L. Villius Annalis, IX, 11, 6.
 Lucretia, VI, 1, 1.
 Lucretius Tricipitinus, 10, fragm.
 Lucrifac censoriam notam, IV,
 1, 10.
 Lucrini lacus, IX, 1, 1.
 Lucrum pecuniæ, IV, 3, ext.
 1.—lucri inhonesti captura, IX,
 4, 1.—lucro intenti, VI, 8, 7.
 —lucrorum latentium indagatrix,
 IX, 4, 1.
 Luctantur secum ipsa verba,
 IX, 13, 2.—luctata est cum liber-
 ate ejus auctoritas, VI, 2, 4.
 Luctatio fortunæ, VI, 9, 14.
 Luctuosum sacrificium referens,
 VIII, 11, ext. 6.—tempus, III,
 2, 7.
 Luctus iis incidit, II, 6, 13.
 —luctui aditum dedit necessitas,
 I, 7, ext. 4.—luctus alieni, V,
 10, 3.—multi sub his tectis ver-
 santur, VII, 2, ext. 2.—suos ex-
 tenderent, I, 1, 15.
 Lucullus, III, 2, 6; IV, 7, 4;
 V, 2, ext. 4.
 Lucumones Etrusci, 10, fragm.
 Lucus consecratus templo, I, 1,
 19.—lucum templo consecratum,
 I, 1, 19.
 Ludere pila, VIII, 8, 2.—lu-
 dens cum parvulis filiis, VIII, 8,
 ext. 1.
 Ludi Apollinares, VI, 2, 9.—
 Circenses, I, 1, 16; I, 7, 4.—Flo-
 rales, II, 10, 8.—ludorum spe-
 ctandorum gratia, VII, 3, ext. 10.
 —ludos epulis interponi sinebat,
 IX, 1, 5.—faceret, I, 1, 16.—
 spectare, VI, 3, 12.
 Ludibrium calumniæ, III, 7,
 1.—contumeliæ plenum, VII, 8,
 9.—ludibrio esse alicui, IX, 12,
 5.—licentiæ esse, VI, 2, 4.—te-
 mulentæ libidini futura, IX, 1, 8.
 —ludibria naturæ, I, 8, ext. 12.
 Ludicra ars, II, 4, 4; VIII, 7,
 7; VIII, 10, 2.
 Ludificari invictam armorum
 suorum vim, VII, 3, ext. 8.
 Ludi magister factus ex tyranno,
 VI, 9, ext. 6.
 Ludius, II, 4, 4.
 Luere fata patriæ capite, I, 7,
 3.—lueret penas, I, 1, 19.
 Lugeris mortem vetuit senatus,
 II, 7, 15.
 Lugubres secures, II, 7, 6.—
 victoriæ, II, 8, 7.
 Lumen gloriæ clarissimum, III,

4, ext. 1. — *litterarum*, VIII, 14, 1. — *virtutis*, III, 2, 2. — *togatæ potentiae clarissimum*, VII, 5, 2. — *lumina curiæ*, IX, 4, 1. — *Urbis*, III, 8, 7. — *luminum acie certa uti*, I, 8, ext. 14. — *luminibus captus est*, I, 1, 17. — *capti*, VIII, 7, 5. — *orbatus*, VIII, 13, 5.

Luna subito defecit serena nocte, VIII, 11, 1. — *lunæ et solis cursus*, VIII, 11, ext. 1. — *et solis mensuræ*, III, 4, ext. 1.

Lupanaris ac fori separandam conditionem existimavit, VII, 7, 7.

Lupercalia, II, 2, 9. — *lupercalium dies*, II, 2, 9.

Lusitani, VIII, 1, abs. 2. — *Lusitanorum dux*, VII, 3, 6. — *Lusitanis manibus administrata sunt*, IX, 2, 4. — *lusitana tela Romanorum oculis perstringunt*, IX, 1, 5.

Lusitania, I, 2, 4; VI, 4, ext. 1; IX, 6, 2.

Lustrare Nili inexplicabiles ripas, VIII, 7, ext. 3. — *lustrat gentes infatigabili cursu*, V, 1, ext. 1. — *lustratis sedibus deorum*, I, 7, ext. 6.

Lustrum condere, III, 4, 3; IV, 1, 10.

Lusus ac jocus ista præ iis sunt, V, 1, ext. 3. — *scurrilis*, VII, 8, 9. — *scurriles*, VIII, 8, 2.

Lutatia gens, IX, 2, 1.

Lutatius, I, 3, 1.

Lux a majoribus accepta, III, 4, 1. — *lucis aviditas*, II, 6, 8. — *usur amarus*, II, 7, 9. — *lucem et cunas assecutus*, I, 8, ext. 5. — *intueri*, V, 8, 3. — *unius diei partiti*, V, 10, 3. — *luce clarius erat*, IX, 15, ext. 2. — *primum*, I, 4, 2; V, 4, 3. — *proxima*, I, 7, 3.

Luxu perdita adolescentia, VI, 9, 3. — *perire*, II, 9, 5.

Luxuria campana, II, 4, 6;

IX, 1, ext. 1. — *cæca et amens*, IX, 1, ext. 4. — *luxuriæ et deliciarum consortio*, IV, 7, 1. — *perditæ adolescens*, VI, 9, ext. 1. — *perditæ et furiosæ juvenis*, IX, 1, 2. — *luxuriam totam exiit*, VI, 9, ext. 1. — *luxuria perditam vitam egit*, III, 5, 2. — *prolabi*, IX, 1, ext. 2.

Luxuriosus malo exemplo, II, 9, 4. — *luxuriosæ epulæ*, II, 5, 6. — *luxuriosior uter est, egone, an tu?* IX, 1, 4.

Lycii, II, 6, 13 et 14.

Lycon Molossus, V, 1, ext. 3.

Lycurgus, I, 2, ext. 3; II, 6, 1; V, 3, ext. 2; VII, 2, ext. 15.

Lydi, II, 4, 4.

Lydia, VII, 1, 2.

Lysias, VI, 4, ext. 2.

Lysimachus rex, VI, 2, ext. 3; IX, 3, ext. 1.

Lysippus, VIII, 11, ext. 2.

M.

Macedonia, I, 8, ext. 18; V, 1, ext. 1; V, 8, 3; IX, 12, ext. 4.

Macedonicus cultus, IX, 5, ext. 1. — *macedonica patris recens victoria*, VI, 2, 3. — *macedonica pugna*, I, 5, 8. — *macedonicum bellum*, I, 8, 1. — *macedonico bello confecto*, V, 1, 1. — *macedonici mores*, VII, 2, ext. 11. — *macedonica opes*, IV, 3, 8.

Macellaria taberna, III, 4, 4.

Machina admota, V, 1, 5. — *inclusus*, IX, 2, ext. 1.

Mactare aliquem in modum hostiæ, IX, 7, mil. rom. 2; II, 7, 6. — *mactavit M. Plætorium*, IX, 2, 1. — *mactato bove*, I, 6, 13. — *mactatæ pecudes*, IX, 2, ext. 11.

Maculæ turpitudinis, III, 5, 1.

Maculare se ictu foederis defor-

mi, II, 7, 1. — macularunt religionem sanguine, II, 4, 1. — maculatum conditoris sui cruore seculum, V, 3, 1.

Madere sanguine, IX, 11, ext. 4. — madet pictura lacrimis, VIII, 11, ext. 6. — maduerunt foci sanguine sacerdotis, IX, 12, 5. — madens cruore gladius, VI, 8, 3.

Magis locupletior, III, 7, 1.

Magister collegii Saliorum, I, 1, 9. — equitum, II, 7, 8; III, 8, 2; V, 2, 4. — ludi factus, VI, 9, ext. 6.

Magisterium equitum, V, 2, 4; I, 1, 5.

Magistra custosque pacis, II, 9, 1. — innocentiae, IV, 5, 1. — novae molitionis, VII, 6, 5.

Magistratus populi rom. obscuratus alienigenae religionis insignibus, VII, 3, 8. — magistratum gerere, VI, 2, 10. — magistratu sine ullo erant missi, II, 8, 5. — magistratuum tribunalia, VII, 7, 6. — magistratus gerere, III, 2, 7. — magistratibus non subrogatis, VI, 3, 2.

Magius Chilo, IX, 11, 4.

Magnificentia cultus, III, 2, 7. — monumenti, IV, 6, ext. 1.

Magnificus editis operibus, II, 8, 4. — triumphus, IV, 1, 2. — magnifica res tibi contigit, VI, 2, ext. 3. — magnifici epularum apparatus, IV, 8, ext. 2.

Magnitudo honorum, II, 9, 6. — pecuniae, IV, 1, ext. 7. — nomen locupletis Crasso dedit, VI, 9, 12.

Magnus est nostra miseria, VI, 2, 9. — praelio, III, 2, 23. — magna et bona pars, VI, 4, 1; II, 9, 7. — major aliquanto, V, 5, 1. — filia, II, 6, 8. — omni civitate, IV, 3, 6. — natu erat, IV, 1, 1. — majus momentum, II, 8, 2. — cri-

men, II, 9, 2. — majores natu, II, 1, 9; VI, 9, ext. 6. — maxima virgo, I, 1, 7.

Mago, VII, 2, ext. 16; I, 6, 8.

Magum petit, III, 2, ext. 2. — magi, I, 6, ext. 1; VII, 3, ext. 2. — consulti, I, 6, ext. 1. — magorum prudentia, VIII, 7, ext. 2. — tyrannis, III, 2, ext. 2.

Maharbal, IX, 5, ext. 3.

Majestas amissa, III, 2, 12. — quasi privata, II, 10, 1. — excellentissimi viri, II, 10, 2. — patria, VII, 7, 5. — summa, I, 1, 9. — senatus aucta, III, 4, 6. — violata, V, 1, ext. 2. — majestatis beneficio emersit, II, 10, 6. — crimen, VIII, 5, 2. — fastigium, III, 4, 1. — fructus, II, 10, 2. — immemor, III, 7, 11. — plus, II, 10, 8. — rei, VIII, 5, 4. — majestati tributum est parum honoris, II, 10, 4. — majestatem inquinaverat, II, 9, 3. — majestate illius capti, II, 10, 6. — sua servili veste occultata, IX, 8, 2.

Male commiserant, II, 7, ext. 1. — mulcata aquila, I, 4, 6. — vitur domi, II, 9, 1.

Maledicere Cn. Pompeio, VI, 2, 8.

Maledicta amarissima, III, 3, ext. 4. — obscaena, VI, 3, ext. 1.

Maledicus sermo, VII, 2, ext. 6. — maledica lingua, VIII, 9, ext. 2.

Malignitas naturae rerum, VIII, 7, ext. 1.

Malignus haustus, III, 3, ext. 7. — virtutum interpres, II, 3, 1. — maligna relatio, III, 8, 6.

Malo virum pecunia, quam pecuniam viro indigentem, VII, 2, ext. 9.

Malum occultum et insidiosum, IX, 6, 1. — minari, I, 6, 6. —

malo exemplo, II, 9, 4. — malorum inflictorum amaritudo, VI, 9, ext. 7. — malis æternis ingemiscere, VI, 9, 10. — mala sua conferre in unum locum, VII, 2, ext. 2. — vitæ repræsentare, VIII, 9, ext. 3.

Mamercus Æmilius Lepidus consul, VII, 7, 6.

Mamilius Octavius, I, 8, 1.

Manare ex ore tyranni, V, 1, ext. 2. — per totum terrarum orbem, VI, 5, 1. — manat indicium ad tyrannum, III, 3, ext. 2. — manabat sermo ore ejus, II, 6, 8. — manavit animus ejus ab eodem fonte pietatis, V, 6, ext. 2. — cognitum ad posteros, I, 8, 7. — dictum ad populum, VII, 5, 2. — multus sermo, VIII, 2, 4. — plus gloriæ, III, 2, 14. — manarunt ab eo principia, III, 2, 16. — ex ejus sinu triumphi, II, 8, 1. — manantes secures, II, 7, 6. — sanguine, II, 7, 6. — manantia cruore membra, VI, 9, ext. 5.

Mancinus, I, 6, 7. — Mancini deditio, II, 7, 1.

Mancia collecta, VII, 6, 1. — mancia non numerabantur, IV, 3, 13. — Samnitum, IV, 3, 6.

Mandane, I, 7, ext. 5.

Mandare alicui curam, III, 7, ext. 5. — aliquem sepulturæ, V, 1, ext. 6. — corpus sepulturæ, I, 7, ext. 3. — sepulturæ corpora, IX, 8, ext. 2. — mandavit arbitrium castigationis amico, IV, 1, ext. 2. — mandati sepulturæ, II, 7, 15. — mandata erat illi tutela filii, I, 7, ext. 4. — mandatum corpus sepulturæ, VI, 1, ext. 1. — mandatum fuerat officium ultionis, IV, 7, 6.

Mandatis patris peractis, VII, 3, 2.

Mandere abscesa miserorum capita oculis, IX, 2, 1. — pelles e scutis detractas, VII, 6, 2.

Manere in eodem gradu amicitiae, V, 1, ext. 2. — intra penates, VIII, 7, ext. 6. — stabili in sede, IV, 6, ext. 3. — manet area penatibus vacua, VI, 3, 1. — mansit animus stabilis, V, 10, ext. 2. — manserunt in urbe, II, 9, 8. — manentibus præsto sunt bona, VII, 2, ext. 3.

Manifestum negotium, II, 8, 2. — periculum, II, 7, 10.

Manii, 10 fragm.

Manilius Crispus, VI, 2, 4.

Manipularis miles, VI, 1, 12.

Manipulos ducendos curavit, III, 7, 1.

Manlius Torquatus, II, 7, 6; VI, 4, 1; IX, 3, 4.

Mansuefacere crudelitatem, IV, ext. 1.

Mansuetudo romana, V, 1, ext. 6. — summa, VII, 3, ext. 1. — mansuetudinis opera, V, 1, ext. 6. — mansuetudine ipsa mitius pectus, VI, 2, 11.

Mansuetum pectus, III, 8, ext. 2. — mansuetissimum ingenium, II, 7, 11.

Mantinea, V, 10, ext. 2.

Manubias ad patriam redundare maluit, IV, 3, 13. — manubiis sordium suarum frui, VII, 6, 3.

Manumissiones rescindi permittunt, II, 6, 7.

Manumittere servos, V, 6, 8. — manumissus ab eo, VI, 8, 4. — parricida, VI, 5, 7. — manumissa ancilla, VI, 7, 1.

Manus armata, I, 6, 8. — arrogans, VI, 9, ext. 7. — opere durata, VII, 5, 2. — demissa in equæ genitalem partem, VII, 3, ext. 2. — festinabunda, II, 8, 5. — parca

nimis, VI, 4, 1.—pestifera, V, 3, 2.—senio confecta, VII, 3, 6.—servilis, II, 7, 9.—summa, VII, 5, 4.—tremula, VIII, 13, 2.—truculenta, VII, 6, 4.—Lusitanorum, VIII, 1, abs. 1.—manum ad mensam porrigere, VIII, 7, ext. 5.—manum antiqui bonum dicebant, 10 fragm. — a poste removit, V, 10, 1.—manum conserere cum hoste, VI, 9, 5; III, 8, 2.—conserere festinanter, IX, 3, 1.—ei injici jubet, VI, 2, 2.—rogo intentans, VI, 8, 7.—manu parva maximæ rei molem aggredi, V, 6, ext. 2.—parva opprimi, III, 7, 4.—manus Achillis vehementissimæ, VIII, 8, ext. 2.—atritæ, IV, 4, 5.—castæ, VIII, 1, abs. 5.—continentes a pecuniæ lucro, IV, 3, ext. 1.—summi artificis, VIII, 11, ext. 5.—injiciantur regnis, II, 9, 1.—lætæ, IX, 2, 2.—prævalidæ, V, 3, ext. 3.—pronæ, II, 8, 7.—rebelles, II, 7, 11.—victrices, VIII, 1, damn. 1.—vinctæ, VII, 4, 2.—manibus Jugurthæ catenas injecit, VI, 9, 6.—manus alicui afferre, VI, 6, 3.—cum hoste conserere, VIII, 11, 1; III, 2, 9.—exercitiis intulit, III, 6, 1.—injicis splendidis conjugis, VII, 2, ext. 1.—in se vertit, I, 1, 18.—longius porrigere, IX, 1, 2.—omnium abscedit, II, 7, 11.—supplices ad genua tetendit, VI, 4, 4.—manibus Alcamenis Vulcanus fabricatus, VIII, 11, ext. 3.—hostium extorta victoria, III, 2, 9.—in Pompeium directis, VI, 2, 9.—Lusitanis administrata sunt, IX, 2, 4.—protracto pulvere, VIII, 7, ext. 7.—ambulare, VII, 5, 2.
Marathon, V, 3, ext. 3; VIII, 14, ext. 1.

Marcellus, VIII, 7, ext. 7.
Marcens inertia languore, II, 6, 3.
Marcida senectus, VII, 7, 4.—situ læva, VI, 9, ext. 5.
Marcus Coriolanus, V, 2, 1.
M. Acilius Glabrio, II, 5, 1.
M. Æmilius Lepidus consul, III, 1, 1; VI, 6, 3.—pont. max., VI, 6, 1.
M. Æmilius Porcina, VIII, 1, damn. 7.
M. Æmilius Scaurus, III, 2, 18; VIII, 1, abs. 10; VIII, 5, 2 et 3.
M. Agrii argentarii servus, VIII, 4, 1.
M. Agrippa, IV, 7, 7.
M. Anneius Carseolanus, VII, 7, 2.
M. Antonius, II, 9, 5; III, 7, 9; III, 8, 8; IV, 7, 4; V, 1, 11; V, 3, 4; IX, 5, 4.
M. Antonius, VI, 8, 1; VII, 3, 5; VIII, 9, 2; IX, 2, 2.
M. Aquilius, IX, 13, 1.
M. Atilius Regulus, I, 1, 14; II, 9, 8.
M. Bæbius Tamphilus, II, 5, 1.
M. Brutus, I, 4, 6; I, 5, 7; V, 1, 11, VI, 4, 5; VII, 3, 8.
M. Cælius, V, 3, 4.
M. Cæsius, II, 7, 15.
M. Calidius, VIII, 10, 3.
M. Castricius, VI, 2, 10.
M. Cato, III, 1, 2; IV, 3, 2; IV, 5, 1; VIII, 1, abs. 2; VIII, 15, 2 et 10.
M. Cato censor, IV, 5, 1.
M. Cato tr. pl., II, 8, 1.
M. Claudius, VI, 3, 3.
M. Claudius Marcellus, ædilis curulis, VI, 1, 7.
M. Cornelius Cethegus, I, 1, 4.
M. Cornutus prætor, V, 2, 10.
M. Cotta, V, 4, 4.

- M. Crassus, I, 6, 11; IX, 4, 4.
 M. Curius consul, VI, 3, 4.
 M. Drusus trib. plebis, III, 1, 2; IX, 5, 4.
 M. Fabius consul, V, 5, 2.
 M. Flaccus, VI, 3, 1.
 M. Flavius tribunus plebis, IX, 10, 1.
 M. Fulvius, II, 4, 7.
 M. Fulvius Flaccus consul, IX, 5, 1.
 M. Fulvius Flaccus trib. pl., II, 7, 15.
 M. Horatius, VIII, 1, abs. 1.
 M. Junius, VII, 6, 1.
 M. Juventius Thalna consul, IX, 12, 3.
 M. Lætorius Mergus trib. militaris, VI, 1, 11.
 M. Lepidus, II, 8, 7; VIII, 5, 4.
 M. Lucullus, IV, 7, 4.
 M. Lutatius Pythia eques rom., VII, 2, 4.
 M. Manilius, V, 2, ext. 4.
 M. Manlius, VI, 3, 1.
 M. Marcellus, I, 6, 9; II, 8, 5; IV, 1, 7; V, 1, 4; V, 1, ext. 6.
 M. Marius prætor, IX, 2, 1.
 M. Mulvius triumvir, VIII, 1, damn. 5.
 M. Perperna, III, 4, 5; VIII, 13, 4.
 M. Plætorius, IX, 2, 1; IX, 3, 6.
 M. Plautius, IV, 6, 3.
 M. Plautius Hypsæus, IX, 5, 1 et 3.
 M. Popilius Lænas, I, 3, 2; VII, 8, 9; VIII, 1, amb. 1; VIII, 6, 3.
 M. Porcius Cato, II, 9, 3; II, 10, 7; III, 4, 6; VII, 5, 6; VIII, 2, 1.
 M. Scaurus, II, 4, 6; III, 7, 8; IV, 4, 11; V, 8, 4; VI, 5, 5.
 M. Servilius consul, I, 8, 11.
 M. Silius, IX, 4, 2.
 M. Tullius Cicero, I, 7, 5; II, 2, 3; IV, 2, 4; V, 3, 4. — *summos honores adeptus*, VIII, 5, 5.
 M. Tullius duumvir, I, 1, 13.
 M. Valerius Corvinus, VIII, 15, 5; VIII, 13, 1.
 M. Valerius Maximus, II, 9, 2.
 M. Valerius Messala, II, 9, 9.
 M. Volusius ædilis, VII, 3, 8.
 Mare Adriaticum, IX, 8, 2. — *angustum atque æstuosum*, IX, 8, ext. 1. — *asperum*, IV, 2, 1. — *placidum*, IV, 2, 1. — *maris ac terræ regimen*, I, prol. — *mare ipsum violaturi*, IX, 2, ext. 1. — *maria sibi peculioria excogitavit*, IX, 1, 1.
 Margo agri, V, 6, ext. 4.
 Mariana gloria, IX, 12, 4. — *Mariani Cinnanique mucrones*, VIII, 9, 2. — *Mariana monumenta*, II, 5, 6.
 Maritæ novæ, IX, 1, 9.
 Maritalis lectus, IX, 5, 3. — *maritalem facem accendit ex rogo*, IX, 1, 9. — *maritale supercilium*, VI, 3, 10.
 Mariti et patris nomine vacui anni, II, 9, 1. — *marito mortuo*, II, 6, 14.
 Maritima pugna, III, 2, 22. — *tempestas*, VIII, 1, abs. 4. — *maritimum certamen*, IX, 2, ext. 1. — *maritimi prædones*, VI, 9, 15. — *maritimæ copiæ*, VII, 3, ext. 7. — *vires*, VIII, 1, damn. 4. — *maritimarum virium*, IX, 2, ext. 8. — *copiarum*, IX, 2, ext. 2.
 Marius imperator, VIII, 14, 4. — *victor*, VI, 1, ext. 3.
 Marmorario patre genitus, III, 4, ext. 1.
 Marmore fieri, I, 1, ext. 7.
 Marmoreas tegulas transtulit, I, 1, 20.

- Mars, I, 1, 2.—imperii pater, II, 7, 7. — visus bello lucano, I, 8, 6.—Martis filius, VI, 5, 1.—violentia, VII, 2, 2.—Marte ipso iudice, III, 7, ext. 6.
- Martialis flamen, I, 1, 2.
- Martius campus, II, 4, 5; IX, 2, 1.—Marta legio, III, 2, 19.—Martiae idus, VIII, 11, 2.
- Marullus, V, 7, 2.
- Masinissa rex, V, 2, ext. 4; VII, 2, 6.
- Massilienses, II, 6, 7 et 8 et 9.
- Mater deum, I, 1, 1.—Idæa, VII, 5, 2.—matris magnæ Galus, VII, 7, 6.—matri terræ debere, I, 7, 3.—matrem natæ uberibus alitam, V, 4, 7.
- Materfamilias smyrnæa, VIII, 1, amb. 2.—matrisfamilie persona suspecta, VIII, 1, abs. 12.
- Materia deficit aggeri exstruendo, VII, 6, 5.—læta, IV, 7, 5.—parvula, VIII, 11, ext. 7.—splendida, III, 4, 1.—materie remissionis exemplum, VIII, 1, abs. 13.—materiam sæviendi habebat, VI, 2, 10.—materiam sæviendi præbere, V, 1, ext. 5.
- Materna hereditas, VII, 7, 4.—maternæ blanditiæ, II, 7, ext. 2.—materna gremia, IX, 2, 4.
- Matrimonii alieni subessor, VII, 2, ext. 1.—matrimonio omni se abstinere, VII, 2, ext. 1.
- Matronalis stola, VI, 1, 1.—matronale decus, II, 1, 5.
- Matronarum ordo, V, 2, 1; VIII, 3, 3.
- Maturare spem prædæ, VIII, 2, 2.—maturaret promissa, I, 2, 3.—maturato gressu, V, 6, ext. 4.
- Maturitatem injuriæ exspectavit, III, 2, 7.
- Maturus et gratus auribus sonus, VIII, 7, ext. 1.—virtuti, III, 1, 1.—maturi sontium vindices, VI, 3, 8.
- Mauritania, VII, 2, 6.
- Mausolus gentis Carie rex, IV, 6, ext. 1.
- Maxime utiles res, II, 8, 7.
- Medi, I, 7, ext. 5.
- Medicamentum hausit, III, 8, ext. 6.
- Medicina orationis, VI, 9, ext. 1.
- Mediocre periculum, I, 7, 4.—mediocres personæ, IX, 14, 1.
- Meditari gestum domi, populo spectandum VIII, 7, 7.
- Meditatio laboris, II, 1, 9.
- Medius inter secundas et adversas res, IV, 1, 13.—medias omnes naves secare, VII, 3, 4.
- Medius fidius, II, 9, 4.
- Medullis ac visceribus inclusi affectus, V, 7, ext. 1.
- Megara, I, 7, ext. 10.
- Mel inserendo labellis, I, 6, ext. 3.—melle dulcior lepor, VIII, 9, ext. 2.
- Melissa, VIII, 7, ext. 5.
- Membra senilia ac rugosa, V, 6, ext. 5.—tabido cruore manantia, VI, 9, ext. 5.—membrorum lineamenta muta, V, 4, ext. 1.—membris senescentibus, VIII, 7, ext. 9.
- Meminerat consulatum datum, IX, 3, 2.—mementote parcendum vobis esse, IX, 5, ext. 2.
- Memor beneficii, I, 7, ext. 3; V, 2, 1 et ext. 3.—injustæ damnationis ira, IX, 3, 1.—veteris actæque amicitie, IV, 7, 3.—memores blanditiarum, II, 7, ext. 2.
- Memorable exemplum, I, 1, 11.—memorabilia exempla, III, 7, 3.
- Memorandus duplici pietate, V, 4, ext. 7.
- Memoratu digna facta et dicta,

I prol. — dignæ res, VIII, 11, 1.

Memoria ac relatio, II, 7, 6. — æterna, VI, 1, ext. 1. — crebra, IV, 8, 4. — dira, III, 7, ext. 6. — grata, I, 1, 10. — laudis apprehendenda est, V, 1, 8. — pertinax, VI, 4, 1. — recens, VIII, 1, abs. 10. — tardior, VIII, 7, 1. — memoriæ usurpatione aliquid assequi, VIII, 14, ext. 3. — traditum est monstrum, VIII, 3, 2. — memoriam ab exemplis separare, III, 2, 5. — æternam assequi, VIII, 14, ext. 3. — memoria hac nihil felicius, II, 10, ext. 1. — intercidere, V, 2, ext. 1.

Memphites, IX, 2, ext. 5.

Mendacium fidele, IV, 7, 6. — tectum, III, 2, ext. 9. — versuti ducis, VII, 3, ext. 10. — mendacia monstro similia, IV, 7, 4.

Mendax superstitio, II, 6, 7.

Menelaus, VIII, 11, ext. 6.

Menogenes coquus, IX, 14, 2. — similis Messalæ, IX, 4, 5.

Mens certa, IV, 7, 7. — a delictis aberat, VI, 3, 12. — grata, V, 2, 4. — involuta densissimis tenebris, VII, 2, ext. 1. — promptissima, V, 2, ext. 4. — stupet admiratione, VIII, 7, ext. 4. — mentis bonæ usurpatio, IV, 4, 1. — compos, I prol. — constantia parva, III, 2, ext. 6. — furor, VIII, 14, ext. 5. — robur, IV, 1, 6. — stuprosæ punitor, VI, 1, 8. — mentem intus cruciante torture, VII, 8, 8. — scrutari cogit, VII, 4, 5. — mente aliquid complecti, III, 8, 1. — constituisse, I, 1, 20.

Mensa secunda, II, 6, 1. — mensæ perfidæ sacra, V, 3, 3. — mensæ varietate ferculorum abundant, IX, 1, 1.

Mensuram trium modiorum explere, VII, 11, ext. 16. — men-

suræ solis et lunæ, III, 4, ext. 1.

Mentio filii divina, VII, 6, 6. — ornata, VIII, 13, 1. — præteritarum rerum, IV, 1, ext. 4. — tempestiva, II, 8, 2. — mentionem eorum fieri tempus est, II, 7, 15. — mentione facta, V, 1, ext. 6; I, 8, 8.

Mentitus hosti præsentiam suam, VII, 4, 4.

Mercari benevolentiam populi romani, IV, 3, 14.

Mercatore genitum, III, 4, 2.

Merces servatæ disciplinæ militaris, II, 7, 1. — mercedis maximæ competitores, VII, 3, ext. 2. — mercedem prælii tulit, V, 3, 2. — recepit, III, 8, ext. 6. — mercede regia corruptus, III, 7, 8.

Mercurius, II, 6, 8. — Mercurii ædis dedicatio, IX, 3, 6.

Merere laudis honorem, VI, 6, ext. 2. — gloriam, V, 1, ext. 1. — optime de patria, V, 3, ext. 3. — præmia majore cum laude, IV, 3, 4. — animadversionem, VI, 3, 3. — stipendia equestria, VIII, 15, 7. — tantum laudis, V, 3, 2. — meruit funus et exsequias quales, VII, 8, 5. — plus criminis, IX, 2, 2. — uneruistis laudem, II, 7, 6. — meruerant equo, II, 7, 15. — merens stipendia, IX, 7, 2. — mereri coronam, III, 1, 1; V, 4, 2. — fructum, VIII, 7, ext. 1. — laudem, III, 2, 23; III, 7, ext. 2. — pœnam, VI, 2, 1. — pœnas, III, 2, 17; VI, 8, 4. — reprehensionem, IV, 1, ext. 2; V, 3, ext. 3; VI, 2, 1. — meretur eandem laudem, III, 2, 17. — pietas plurimum amoris, V, 4, ext. 2. — uterque exitum, VII, 6, 3. — merentur reprehensionem, V, 2, 1. — merita odium Septimuleii avaritia, IX, 4, ext. 1.

- Meretrix vulgatissima, III, 5,
3. — meretricijs oculi, II, 9, 3.
Mergere aurum, IX, 4, ext. 1.
— profundo, III, 2, 22. — mer-
serunt in alto, IX, 6, ext. 1.
Merito perpressus, II, 7, 12.
Meritoria taberna, I, 7, ext. 10.
Messalla, II, 9, 9; V, 9, 2; IX,
14, 5. — censor, II, 4, 2.
Messana Siciliæ urbs, II, 7, 4.
Metapontus, VIII, 7, ext. 2.
Metas citerioris ætatis flectere,
VIII, 7, ext. 10.
Metaurum flumen, VII, 4, 4.
Metellus, I, 1, 2; I, 4, 4; I, 5,
4; III, 8, 4; VII, 6, ext. 1; IX,
14, 4.
Metellus Celer, VI, 1, 7.
Metellus Numidicus, II, 7, 2;
II, 10, 1.
Metellus Pius, V, 2, 7.
Metellus Scipio consul, IX, 1, 8.
Methymnato ei nomen fuit, VIII,
13, ext. 1.
Metirer Appii ævum clade, VIII,
13, 5.
Metius Curtius, X fr.
Metius Suffetius, VII, 4, 1. —
dux, X fragm.
Metuere nihil de alicujus con-
stantia, IV, 7, ext. 1.
Metus defectionis, II, 7, 11. —
mortis, II, 7, 1. — turpis, II, 9,
8. — vanus, VIII, 11, ext. 1. —
metum fiducia mutavit, VII, 4,
1. — metu discutere, VII, 4, ext.
1. — militum vincere, VIII, 11,
1. — officio dissimulare, VII, 3,
ext. 9. — metu militiæ remisso,
VII, 3, 3. — trepida arma, II, 7,
7. — vacuus, III, 2, 16.
Mevius centurio divi Augusti,
III, 8, 8.
Micalensis mons, VI, 9, ext. 5.
Midas Phrygiæ rex, I, 6, ext. 2
et 3; I, 7, 1.
Migrare e sedibus focusque, VII,
5, 2. — Romam, I, 8, 3. — in clas-
sem, VI, 5, ext. 2. — migravit cum
eo sanctitas, V, 3, ext. 3. — mi-
grasset ex hominibus inertia, VIII,
7, ext. 14.
Miles gregarius, V, 1, ext. 1. —
manipularius, VI, 1, 12. — ejus-
dem notæ, III, 2, 11. — sapien-
tiæ laboriosus, VIII, 7, ext. 5. —
Sertorianus, V, 5, 4. — milites
cupidi sanguinis, VI, 8, 7. —
gregarii, V, 3, ext. 1. — ejusdem
roboris, III, 2, 10. — militum
tribunus, II, 7, 15. — milites ca-
pite censos habere, VII, 6, 1. —
militibus dimissis, II, 10, 2.
Milesia Ceres, I, 1, ext. 5.
Miletus, I, 1, ext. 5.
Militare bello italico, VI, 3, 3.
— peditum numero, II, 7, 15. —
sub aliquo, V, 2, ext. 4; III, 2,
6; V, 1, ext. 1. — militantis pa-
ter, VII, 7, 1. — militaturus animo,
V, 7, 1.
Militaris clamor, I, 6, 12. —
mos, II, 7, 15. — agitatio, III, 6,
1. — cœna, VIII, 15, 7. — disci-
plina, II, 7, 1. — gloria, II, 7,
7. — juvenus, VII, 6, 1. — ratio,
II, 9, 1. — militare decus, III, 5,
3. — robur, VIII, 8, ext. 2. — sa-
cramentum, V, 2, 2. — militari
spiritu dignum, VIII, 2, 3. — mi-
litares ductus, III, 7, ext. 6. —
copiæ, VII, 4, 1. — militaria dona,
IV, 3, 4; VIII, 14, 5. — opera,
III, 2, 17. — insignia, V, 6, 2. —
signa, I, 8, 6; VI, 1, 11. — sti-
pendia, VII, 2, 5.
Militia animi, III, 3, ext. 1. —
forensis, VIII, 5, 5. — immatura,
V, 1, 7. — Pompeiana, IX, 11,
4. — militiæ disciplina, II, 7, ext.
2. — dono donari, II, 7, 15. —
genus sequitur, VII, 4, 5. — infe-

licis auctor, IV, 7, 4. — instrumentum, VII, 6, 1. — locus infimus, VII, 8, 6. — metu remisso, VII, 3, 3. — negotia, II, 7, ext. 1. — ordo, II, 7, 15. — stipendia, IV, 7, 5; VIII, 7, 1. — stipendia, emeritus, VI, 1, 10. — tirocinium, V, 4, 2. — adesse, II, 7, 9. — militiam sibi depoposcit, III, 2, 6. — finire voluerunt, IX, 3, 7. — togatam ingredi, VII, 7, 1.

Milo Crotoniates, IX, 12, ext. 9.

Miltiades, V, 3, ext. 3; VIII, 14, ext. 1.

Mimæ nudarentur, II, 10, 8. — mimis dare aditum in scenam, II, 6, 7. — mimos Sophronis habuisse fertur, VIII, 7, ext. 3.

Minæ incitatissimæ, III, 8, ext. 3. — minas profundens, III, 8, 6. — minis ac cruore mistum evomit spiritum, IX, 3, 8. — minis et cruentis imperiis referta omnia, IX, 2, 1.

Minari malum, I, 6, 6. — minatur lex imperatoribus pœnam, II, 8, 1. — minatus est abjecturum se inde, III, 1, 2.

Minax vultus, I, 8, 8. — vox, VI, 8, 6.

Minerva, I, 1, ext. 7; I, 7, 1; V, 3, ext. 3; V, 10, 2. — Minervæ clypeus, VIII, 14, 6.

Minister alieni imperii, III, 7, 1. — operis crudelis, IX, 10, ext. 1. — ministri supervacuae legationis, IV, 3, 5.

Ministerium apparitorum, II, 10, 1. — detestabile, V, 3, 4. — gratuitum, V, 2, 10. — humile, I, 1, 17. — nefarium, I, 1, 19. — provinciale, VI, 3, 3. — publicum, IV, 3, 9; IV, 7, 3. — sordidissimum, III, 7, ext. 5. — vocis, V, 4, ext. 5 et 6. — ministerii rationem reddere, III, 1, ext. 1. —

usus, III, 7, 5. — ministerium accommodare, II, 9, 4. — exsequi, VII, 3, 6. — sustinere, IV, 3, 2. — ministerio uti, III, 3, 1; II, 7, 2. — aliquanto major, V, 5, 1. — ministeria præstantur, VIII, 15, 3. — forensia, VIII, 8, 2. — reipubl. speciosissima, VIII, 13, 1. — strenua, IV, 7, 7.

Minitari alicui mortem, VI, 2, ext. 3; V, 6, 7. — sibi, III, 8, 5. — minitans cælo tenebras, III, 2, ext. 3. — funus ac tenebras romano imperio, V, 2, 1. — idem facturum, III, 1, 3. — linguæ amputationem, III, 3, ext. 4.

Minor biennio, VIII, 13, ext. 3. — minoris venit locus, III, 7, 10.

Minos Cretæ insulæ rex, I, 2, ext. 1; V, 3, ext. 3.

Minturnæ, I, 5, 5. — Minturni, VIII, 2, 3.

Minucius consul, V, 2, 2.

Minucius magister equitum, III, 8, 2; V, 2, 4.

Minucius Plancus consularis et censorius, VI, 8, 5.

Minuere auctoritatem, VIII, 12, 1. — urbis frequentiam, VIII, 1, damn. 4. — virtutis gloriam, VI, 5, ext. 1. — minuit æstivum fervorem, II, 4, 6. — numerum fascium, IV, 1, 1. — voluptates, VII, 2, ext. 11.

Minuti excessus, VIII, 2, 4.

Minyæ, IV, 6, ext. 3.

Miraculo inserere oculos, III, 3, ext. 1. — miraculorum loco poni, I, 8, 11.

Mirari alicujus paupertatem, IV, 3, 5. — decepta animalia, VIII, 11, ext. 4.

Mirifice testatus, IV, 8, 3.

Mirificum se addixerat doctrinæ operibus, VIII, 7, ext. 5. — mi-

rifica notæ causa, II, 9, 5. — constantia, II, 2, 5. — procuratio, III, 7, ext. 5. — proles, VIII, 7, 2. — mirifici adolescentes, V, 10, ext. 1. — mirificas filias relinquo, III, 2, ext. 5. — mirifica exempla, II, 7, 6. — opera, VIII, 7, ext. 12.

Mirmillone abjecto, I, 7, 8.

Mirus gradus, III, 4, 4. — mira patientia, III, 3, 1. — virtus, II, 7, 15. — mirum prodigium, I, 6, 3.

Miscet sanguinem lacrimis, V, 1, ext. 6. — miscuit virtutem arti, II, 3, 2. — mixtus cruor, IV, 7, 4. — mixtum cruore ac minis spiritum evomit, IX, 3, 8. — mixtæ sanguine aquæ, I, 6, 5.

Miser simul ac felix, I, 8, ext. 11. — misera morte Africani respublicæ. — IV, 1, 12. — miserum et luctuosum tempus, III, 2, 7. — miseri oculi adolescentis, V, 7, 3. — miserius quid exsilio? II, 10, 5.

Miserabilis ejulatus, III, 3, ext. 2. — existimatur, IV, 3, 11. — captivi fortuna, I, 1, 14. — Mancini deditio, II, 7, 1. — miserabiliore aliquem reddere, IV, 7, 4.

Miserandus civitatis status, III, 8, 3. — miseranda concepta, VII, 2, ext. 2.

Misereri infelicis, V, 1, 8. — misertus est virtutis, VII, 4, 3. — miserti sunt æqualis, IX, 3, 4.

Miseria nostra magnus est, VI, 2, 9. — miseriæ profundum, II, 10, 6. — miseriis reip. alita impotentia furens, IX, 3, 8.

Misericordiæ infusæ, IV, 7, ext. 2. — misericordia uti, III, 2, ext. 1.

Misericors plebis continentia,

IV, 3, 14. — misericordes mores, III, 8, ext. 2.

Mites in reo iudices, VIII, 1, abs. 12. — oculi, I, 8, 2. — mitior senatus sententia, III, 8, 1. — mitius Africano nihil, II, 7, 12. — mansuetudine pectus, VI, 2, 11.

Mithridates, I, 8, ext. 13; IV, 6, ext. 2; V, 1, 9; V, 2, ext. 2; VI, 9, 6; VIII, 7, ext. 16; IX, 2, ext. 3; IX, 11, ext. 2.

Mitigare efferatam sævitiam, I, 1, 14. — mitigavit amaritudinem, IV, 8, 3. — mitigata concione, VIII, 1, abs. 2.

Mittere classem in præsidium, III, 7, 10. — obviam quæstorem alicui, V, 1, 1. — sanguinem dexteris manibus, IX, 11, ext. 3. — supplementum exercitus in Hispaniam, III, 7, 10. — mittit has voces virtus, V, 10, ext. 3. — misit exercitum in aciem, VIII, 11, 1. — familiarem suum ad patrem, VII, 4, 2. — interfectores ad eum victos, IV, 1, 15. — litteras circa civitates, V, 1, 6. — se armatus in Tiberim Horatius Cocles, III, 2, 1. — urbi nostræ muneri, IV, 8, ext. 1. — miserunt adactos jurejurando in castra, VII, 6, 1. — obviam legatos, II, 10, 5. — mittam iudices in consilium, VI, 2, 4. — mitte mortalium incommoda deflere, VII, 2, ext. 2. — mitti ad gerenda bella, I, 7, ext. 4. — adversus Viriathum, VI, 4, 2. — mittuntur Vestalibus dono, VI, 1, ext. 3. — missus est in exilium, V, 3, 2; III, 7, 6. — in Hispaniam, II, 7, 1. — misso nuntio, VI, 1, ext. 2. — missa voce ex abdito specu, VII, 1, 2. — missum e contraria parte telum, VII, 2, 5. — missi ab eo legati,

II, 9, 8. — erant sine ullo magistratu, II, 8, 5. — sacerdotes cum infulis, V, 4, 1. — sub jugum, II, 7, 7. — missæ sub jugum legiones, VII, 2, ext. 17.

Mitylenæ, IX, 11, 4.

Mitylenæi, VI, 5, ext. 1.

Moderate usus affectibus suis, V, 9, 2.

Moderatio animi circumspecta, IV, 3, 4. — nimis liberalis, IV, 1, ext. 2. — septem sapientium, IV, 1, ext. 7. — temperatior, IV, 1, ext. 2. — moderationis prudentiæque immemor, IX, 3, 2. — moderationi cedere dolorem coegit, IV, 1, 15.

Moderatus fuit in Xenocrate, IV, 1, ext. 2. — transitus, IV, 1, 2. — moderatum gaudium, II, 8, 7. — Moderatius ultione, V, 3, 2.

Modestus in calamitate, IV, 5, 5. — modesto et parco sermone uti, II, 1, 9.

Modicus apparatus, IV, 3, ext. 3. — modico voluminum numero, I, prol. — modicæ fortunæ vir, I, 7, ext. 5. — modicæ clientelæ, II, 10, 8. — modica desiderare, IV, 3, 6.

Modii frumenti, VII, 6, 6. — modiorum trium mensuram exple, VII, 2, ext. 16. — modium tritici trecenta millia, IV, 8, ext. 1.

Modus dotis, IV, 4, 10. — et forma aræ sacræ, VIII, 12, ext. 1. — pervasi regni, V, 2, ext. 4. — modum hunc excessit, VIII, 13, ext. 1. — judicandi sequi, VIII, 2, 3. — naturæ explere, VI, 1, 11. — popularis assignationis non excessit, IV, 3, 5. — sibi statuere, IX, 2, 1. — stagni excessit, I, 6, 3. — supplicii debitum legi reddi-

dit, VI, 5, ext. 3. — timoris rapere, VII, 2, 5. — viribus suis imponit, IV, 1, ext. 8. — modo controverso regredi, VII, 3, 4. — modos pronuntiationis fistula eburnea formabat, VIII, 10, 1.

Mœnia Canusina, IV, 8, 2. — Nolana, I, 6, 9. — prævalidis manibus exhausta, V, 3, ext. 3. — superbæ Carthaginis alta, V, 6, ext. 4. — mœnibus suis subjecti campi, VII, 6, 2. — mœnia ejus conscendit, III, 2, 6. — intrare, III, 2, ext. 5; VII, 3, ext. 9. — restituere, I, 5, 1. — Syracusarum tueri, VII, 4, ext. 1.

Mœrere graviter, VII, 2, ext. 2.

Mœror publicus, III, 3, 2. — mœroris nullius expertes, I, 1, 15. — mœrorem projicere, II, 6, 13. — mœrore prostratus, V, 7, ext. 1.

Mœstus vultus, IV, 1, 12. — mœstum gerere vultum, VI, 6, ext. 1. — mœsti et taciti milites conveniunt, I, 6, 11.

Mœtia tribus, vel Mœcia, II, 9, 6.

Molem maximæ rei manu parva aggredi, V, 6, ext. 2. — ruinæ sustentare, IX, 12, ext. 10. — molibus separatis includere piscium greges, IX, 1, 1.

Molestè fêrre, VI, 9, 6.

Moliri aliquid mali, V, 10, 2. — omne scelus, IX, 15, 1. — quid hostile, VII, 3, ext. 10.

Molitio nova, VII, 6, 5. — pii propositi, III, 3, 1. — tantæ rei, III, 6, 1. — molitiones clandestinæ, VI, 5, ext. 2.

Mollire fortitudinem, II, 6, 1. — mollit hostium oculos, V, 1, ext. 6.

Molo rhetor, II, 2, 3.

Momentum majus, II, 8, 2. — occasionis inæstimabile, IV, 8, 1.

— parvi temporis, V, 1, 8. — temporis, II, 7, 1; VII, 8, 8. — momenta temporum, VIII, 7, ext. 4. — religionis examinare, I, 1, 8.

Monere ingratum, V, 1, 3. — monuit seductum Titinium, VIII, 2, 3. — majores natu, VI, 9, ext. 6. — utrosque separatim, VII, 3, 4. — moneri consiliis Apollinis, I, 8, 10. — in opere suo, VIII, 12, ext. 3. — monitus prædictione, I, 6, 3. — sorte, VII, 3, ext. 1. — monita deorum consecrari, VIII, 11, 2.

Monetæ ædem videre, VI, 3, 1.

Mons Albanus, III, 6, 5.

— Aventinus, VII, 3, 1.

— Cælius, VIII, 2, 1.

— Hymettus, I, 6, ext. 3.

— Micalensis, VI, 9, ext. 5.

— Olympius, VI, 1, ext. 2.

— Palatinus, II, 2, 9.

— Taurus, II, 8, 1.

— Vesuvius, I, VII, 3. — montes deserti, II, 8, 5. — obsidere, VII, 4, 5.

Monstrum dirum, VIII, 11, 1. — monstro similia mendacia, IV, 7, 4. — similis, III, 5, 1. — monstrorum tanta ruina, I, 6, 11.

Monumentum est excessus tui, III, 2, 14. — clarissimum, III, 7, ext. 6. — religiosæ severitatis, VI, 3, 1. — speciosum et æternum, II, 7, 15. — usque ad septem miracula provectum, IV, 6, ext. 1. — amplum alicui facere, VI, 8, 6. — monumenta Cornelie gentis, VIII, 14, 1. — literarum, I, 8, 7. — literarum latinarum, III, 4, 6. — Mariana, II, 5, 6; IV, 4, 8. — parentum, V, 4, ext. 5. — publicis usibus apta, IV, 8, ext. 2. — ingenii sui tradere, VIII, 7, ext. 10. — monumentis testata,

III, 2, 24.

Moram aliquam interponere, VI, 4, 3. — trahere, IX, 13, 2. — mora inerti gaudere, IX, 12, 1. — interposita nulla, V, 6, ext. 4. — parvi temporis interjecta, VI, 9, ext. 7. — standi fessa, I, 5, 4. — morarum processus, II, 1, 9.

Morari in aliqua re perseveranter, VII, 2, ext. 18. — in collibus, III, 2, 7. — in provincia, IV, 1, 15. — in sinu, IV, 3, ext. 3. — in urbe, IX, 12, ext. 2. — perseveranter, V, 3, 2. — Romæ, II, 10, 3. — moratur convivium suum, IX, 5, 3. — solus in foro desertus, III, 7, 1. — moratus Athenis, VIII, 7, ext. 4. — moratus esset in cella, I, 2, 2. — in eo, I, 2, ext. 1.

Morbo gravi correptus, VIII, 2, 2.

Mordax et inepta opinatio, I, 8, ext. 8.

Mori honeste, II, 7, 15. — in carcere, VI, 1, 10. — in carcere et vinculis, V, 3, ext. 3. — in custodia, III, 2, ext. 6. — in urbe, V, 3, 2. — pro aliquo, VI, 8, 6. — morior non sine liberis, III, 2, ext. 5. — moriens in lectulo domestico, III, 2, ext. 6. — mortuus Tiburi, V, 1, 1. — mortuo duce, II, 7, 15. — marito, II, 6, 14. — mortuorum conditio, II, 7, 15.

Moribundo similis, V, 7, ext. 1.

Mors claudestinis illata insidiis, VIII, 15, 4. — propinqua, II, 6, 14. — voluntaria, IV, 7, 2; VIII, 9, ext. 3; IX, 2, ext. 2. — mortis metus, II, 7, 1. — pariter ac vitæ tortores amari, IX, 2, ext. 10. — mortem alicui minitari, VI, 2, ext. 3. — speciosam optavi, III, 2, 20. — morte consumere aliquem, VII, 4, 2. —

multare aliquem, VII, 2, 6. — pressis oculis, VII, 8, 9. — senescere, VI, 1, 11.

Morsus ac latratus caninus, IX, 13, ext. 2. — plenæ ultionis, III, 2, 11. — reprehensionis, IV, 1, 1. — morsu ejus aurem corripuit, III, 3, ext. 3. — morsu suo picum necavit, V, 6, 4. — tenere laciniam togæ, I, 4, 5.

Mortali specie excelsior, I, 7, ext. 1.

Mortifero vulnere ictus, V, 6, 1. — mortifera potio, II, 6, 8.

Mos imperatorius, IV, 3, 10. — militaris, II, 7, 15. — patrius, II, 6, 14; III, 8, 6. — priscus jocorum, II, 10, 8. — moris erat, II, 8, 6. — more civitatis jurare, II, 10, ext. 2. — mores Annibalis vafri, VII, 3, ext. 8. — continentia adstricti, II, 10, 8. — improbi, VIII, 3, 2. — macedonici, VII, 2, ext. 11. — placidi et misericordes, III, 8, ext. 2. — morum augurium, VIII, 9, ext. 2. — alicujus ferre, VI, 4, 1. — diris vitiis contrarios commemorare, IV, 3, 1. — mores priscos vidit ejus adolescentia, IX, 1, 5.

Motus bellorum, I, 6, 5. — corporis conveniens, VIII, 10, 1. — decorus, VIII, 10, 2. — iræ, IX, 3, 4. — illecebrarum, IX, 2, 1. — siderum, III, 3, ext. 4; VIII, 7, ext. 2. — corporis efficacissimi, VIII, 10, ext. 1. — judiciorum ancipites, VIII, 1, abs. 1. — seditio-num maximi, III, 2, 18.

Movere populum nobilitatis splendore, VII, 5, 3. — seditio-nes apud cives, IV, 1, 6. — simulacrum sede sua, I, 8, 3. — movit eorum atrocitas necis, VIII, 1, abs. 1. — Pisonem patria majestas, VII, 7, 5. — se-

natu, II, 7, 5. — moverunt eum senatu, II, 9, 2 et 5. — moveri ab incepto, III, 1, 2. — move-tur actor tribu, II, 4, 4. — move-natur signa sede sua, I, 6, 6. — mo-tus a censoribus senatu, II, 9, 9. — fuerat senatu ab illis, IV, 5, 1. — motus misericordia, V, 4, 7. — muliebri somnio, I, 7, 2. — nobilitate, II, 7, 8. — senatus casu, I, 1, 20. — tolerabili ratione, II, 1, 4. — moto pede, VIII, 13, ext. 1. — mota auctoritate viri utraque pars, VII, 3, 4. — concio justitia, VI, 5, 2. — irapellicatus Thebe, IX, 13, ext. 3. — moti eodem affectu, VIII, 1, amb. 2. — hominis ætate, IV, 5, ext. 2. — religione, IV, 8, ext. 1. — motis oculis nullam in partem, I, 7, ext. 1.

Mucia, IX, 1, 8.

Mucro cervicibus applicatus, V, 1, 3. — impressus jugulo, V, 4, ext. 6. — prævalidus imperii, II, 2, 5. — mucronis ictus, III, 2, 23. — mucrones cominus destructi, V, 1, ext. 6. — Mariani, VIII, 9, 2. — parricidarum, IV, 5, 6.

Mugitus resonantem spiritum edere cogebantur, IX, 2, ext. 9. — mugitu converso in sermonem humanum, I, 6, 5.

Mulcata male aquila, I, 4, 6.

Muliebris animus, IX, 1, 3. — error, VII, 8, 3. — spiritus, IV, 6, 5. — calumnia, VIII, 3, 2. — muliebris fortitudo, III, 2, ext. 9. — fortuna, I, 8, 4. — stirps, VIII, 3, 3. — vestis, II, 6, 13. — muliebris vitæ spatium, VIII, 13, 6. — muliebre imperium, III, 5, 3. — pectus, IX, 3, ext. 4. — muliebri somnio motus, I, 7, 2.

Mulier sanguinis ingenui, V, 4, 7.

Mulierculæ arbitrium et spectaculum, II, 9, 3.

Multæ nomine, IV, 4, 7. — multa gravi affecit eum, VIII, 1, damn. 7. — indicta, I, 1, 2.

Multare aliquem morte, VII, 2, 6. — multavit illum consimili exitu, VI, 3, 1. — multarunt exsilio poetam, VI, 3, ext. 1. — multatus est exsilio, II, 8, 3. — verberibus, I, 7, 4. — multata est morte pietas, IX, 11, ext. 1. — multandum me morte concedo, VI, 4, ext. 2.

Multiplicavit venerationem Deus, I, 1, 19.

Multum ac diu loqui, VIII, 7, ext. 1. — multitudo concitata, IX, 7, 2.

Mummius, VI, 4, 2.

Munatius Flaccus, IX, 2, 4.

Mundam claudere armis, VII, 6, 5.

Mundos innumerabiles esse, VIII, 14, ext. 2.

Munia pacis præstare, VII, 3, ext. 9.

Municipalis homo, VI, 2, 8.

Municipia splendida, IX, 15, 1. — trucidans, III, 1, 2.

Munificam se populo romano præstitit, IV, 8, 2.

Munificentis officina, IV, 8, ext. 2.

Munimentum verecundiæ, II, 1, 5. — virtutis solidæ potentius metu ac dolore, III, 3, ext. 1. — ex se ipsa reperit crudelitas, IX, 2, ext. 5. — munimenta legum utilia, VI, 3, 1.

Munita sententia ratione aliqua, VI, 3, 10. — urbe Locrensiū legibus, VI, 5, ext. 3. — tegmine parvo, II, 3, 3. — munita sunt præsidio puerilis ætatis insignia, VI, 1, 1.

Munitionum opus explicare, II, 9, 7.

Munus perfidiæ nefarium, V, 1, 10. — Corneliæ genti celebrandum est, VIII, 15, 1. — inclytum, V, 2, ext. 4. — natalitium, IX, 2, ext. 5. — muneris præstandi advocatio, II, 9, 1. — alieni facinoris non repudiavit, IX, 4, 1. — munere fungi, II, 7, 4. — vacaret, II, 7, 16. — munera regia, II, 10, 2. — usui apta, IV, 3, 14. — muneribus functi, V, 6, 8.

Munuscula deformia, II, 7, 15.

Murales coronæ, III, 2, 24.

Murem captum vendere, VII, 6, 3.

Muri excelsi latique, III, 7, ext. 8. — inexpugnabiles, IX, 6, ext. 2. — muris præcipitavit jugulatos, IX, 2, 4.

Murices ferrei, III, 7, 2.

Murmure orto, VI, 2, 3. — reprehensus, V, 4, 5.

Musica ratio, VIII, 7, ext. 8. — servus musicæ artis peritus, VIII, 10, 1.

Musicanes Masinissæ filius ad patrem remissus, V, 1, 1.

Mutare civitatem, IX, 5, 1. — paupertatem inopia, IV, 8, 2. — tetros mores, IX, 7, mil. Rom. 3. — vultum, VI, 9, ext. 5. — mutabant damnandi atque absolvendi inexplicabilem cunctationem, VIII, 1, amb. 2. — mutavit animum fortunamque, III, 3, ext. 2. — castrorum locum, II, 7, 2. — metum fiducia, VII, 4, 1. — bellum atrox salutaris pace, V, 4, 1. — mutatum bellum pace, IV, 2, 1. — mutato nec vultu, nec habitu, VII, 3, ext. 9. — neutra in parte vultu, VI, 2, 7. — subinde equo, V, 5, 3.

Mutina, IV, 7, 6.

Mutuare præsidium ab astutia,

VII, 4, 3. — timori remedium a crudelitate, IX, 2, ext. 8. — mutuari præsidium a libertate, VI, 2, ext. 1. — mutuatus est a labore, VIII, 7, ext. 1. — mutuata esset a finitimis regem, III, 4, 2. — mutuandum aliquid existimavit, II, 7, 12.

Mutuum odium, IV, 2, 4. — mutuo pudore custodiri, II, 1, 5. — mutuas soliti dare pecunias, II, 6, 10.

Mutus athleta, I, 8, ext. 4. — lapis, VIII, 11, ext. 4. — sibi vixit, V, 4, ext. 6. — mutum atque elinguem aliquem reddere, V, 3, ext. 3. — mutæ res, VI, 9, 8. — muta membrorum lineamenta, V, 4, ext. 1.

Myoparo piraticus, VI, 9, 15. — myoparonum piratica rostra, II, 8, 5.

Myrtea, pro laurea corona usus est, III, 6, 5.

Myrto diffusa ædes, I, 8, 2.

N.

Næus, 10 fr.

Nancisci cum aliquo iudicium, IX, 1, 1. — occasionem, IV, 4, 6. — nactus occasionem, V, 4, 3. — nactum quasi vestigia, II, 4, 5.

Nantes lubrico pelagi milites, III, 2, 10.

Nares circumstantium, III, 3, ext. 1. — naribus spumas adjicere, VIII, 11, ext. 7. — admovit manum, VII, 3, ext. 2. — et auribus corrosis, III, 2, 11.

Narrare satius est, III, 6, 1. — narrare verisimilia, IX, 2, 1. — narravit omnis ætas, II, 9, 4.

Nasci passi estis quas tenebras ex quo fulmine! III, 5, 1. — tabidis in corporibus solent animalia, IX,

2, ext. 11. — nascitur edendi cupiditas, VII, 2, 6. — magis, quam fingitur solida virtus, V, 4, ext. 5. — nascendi et gignendi lex, II, 9, 1. — natus admodum humili loco, IV, 7, 5. — cum capite elephantino, I, 6, 5. — erat per sationem, 10 fr. — ex aliquo, V, 10, ext. 3. — Petronia matre, VII, 7, 3. — prætoria familia, V, 2, 5. — prisco est sæculo, VIII, 1, damn. 8. — quadraginta annos, VIII, 13, ext. 4. — summo genere, VI, 2, 8. — nata est patrifamilæ vacca, VII, 3, 1. — illustri loco, IV, 3, 1. — nati admodum humiles, V, 4, ext. 3. — splendido loco, VIII, 1, abs. 13. — natæ uberibus mater alita, V, 4, 7. — natu major erat, IV, 1, 1. — majores, II, 1, 9; — monuit, VI, 9, ext. 6.

Nasicam præterire, III, 7, 3.

Natalem suum celebrare, I, 5, 7.

Natalitium munus matri mittere, IX, 2, ext. 5.

Natandi eventum tutum habuit, III, 2, 1.

Natione Cimber, II, 10, 6.

Natura legem scribit, II, 9, 1. — naturæ conditio, VIII, 3, 1. — modum explere, VI, 1, 11. — naturam rerum non recipere, VIII, 1, abs. 13. — natura alacritatem subministrante, VIII, 15, 1. — sic comparatum est, III, 8, 1.

Naturalis animi vigor, I, 7, 2. — pater, VII, 7, 2.

Naufragii fragmentum, VIII, 1, abs. 12. — naufragia consecrari, III, 6, 1.

Nausimenis Atheniensis uxor, I, 8, ext. 3.

Navalis triumphus, III, 6, 4. — gloria, VIII, 14, ext. 1. — pugna, V, 2, ext. 2. — navale prælium, I, 4, 3. — navali prælio vi-

ctus Hannibal, VII, 3, ext. 7.

Navem conscendere, I, 6, 7. — navi credere vitam, I, 7, ext. 3. — egredi, VIII, 15, 10. — navium carinis ac pondere elisi, IX, 2, ext. 1. — navibus substraverunt milites, IX, 2, ext. 1. — correptis, VII, 3, 9.

Navianus, VII, 7, 6.

Naviculam conscendere, I, 5, 5; IX, 8, 2.

Navigare, I, 7, ext. 3. — navigavit Cretam, VIII, 7, ext. 2.

Navigium nobilis famæ, IV, 6, ext. 3.

Neapolitani, VII, 3, 4.

Necare aliquem, IX, 2, ext. 6. — veneno, VI, 3, 8; VI, 5, 1. aliquem vigilantia, IX, 2, ext. 1. — civem adversus provocationem, IV, 1, 1. — necavit eos capitali iudicio exceptos, IX, 8, ext. 2. — puellam, VI, 1, 3. — morsu suo picum, V, 6, 4. — omnes ferro, IX, 2, ext. 5. — necari in publica custodia, VI, 3, 3. — verberibus affectum, V, 8, 2. — marem, IV, 6, 1. — necatus Patrum jussu, IX, 15, 1. — necatorum liberorum commota dolore, VIII, 1, amb. 1. — necandam mulierem tradidit triumpho viro in carcerem, V, 4, 7.

Necessarius reip. usus, III, 7, 1. — necessarii Darii, IV, 7, ext. 2. — lamentabantur, V, 7, ext. 1. — necessariorum consilio indigere, V, 8, 3. — consilium, VI, 1, 1. — convivio adjecto, II, 6, 7. — necessarias inter personas orta est querela, II, 1, 8. — necessariæ victoriæ, II, 8, 7.

Necessitas abominanda, VII, 6, 1. — aditum luctui dedit, I, 7, ext. 4. — celerior, III, 8, 1. — fati dira, II, 10, 6. — teterrima, VII, 6, 4. — necessitatis excusatio, VII,

6, ext. 2. — invictæ leges, I, 6, 12. — necessitate scilicet jubente, VII, 6, 1.

Necessitudinum perrupta vincula, II, 7, 3.

Nectere alicui insidias, III, 8, ext. 5; V, 9, 4. — nexum se dare alicui, VI, 1, 9.

Nefandi amores, IV, 7, 4. — penates, V, 3, 3.

Nefarie attentata patria, IX, 1, 9. — destrinxit iram, IX, 2, 2. — opprimere libertatem, VI, 3, 1.

Nefarius concubitus, I, 8, ext. 3. — nefaria cædes, I, 7, ext. 4. — defectio V, 1, 3; III, 8, 1. — præda, I, 1, ext. 1. — vis, IV, 1, 12. — nefariæ dapis usus, VII, 6, ext. 3. — nefarium munus, V, 1, 10. — indicium, VI, 5, 5. — ministerium, I, 1, 19. — opus, I, 5, 7. — nefarii constans, V, 3, 2. — nefaria vincula, IX, 6, 1.

Nefas duxit, V, 3, 1. — esse credebatur, II, 1, 7.

Negare alicui consulatum, VII, 5, 4. — Catoni honorem, VII, 5, 6. — nihil de stupro, VI, 1, 10. — negas efficacem iram, IX, 3, 6. — negavit cineres ei suos, V, 3, 2. — negaverat corporis habitus vires, VIII, 7, ext. 1. — negatus est Cato præturæ, non Catoni prætura, VII, 5, 6. — negata affectatio, IX, 1, 3. — causæ dicendæ potestas, IX, 8, 3.

Negligentia villici, IV, 1, ext. 1.

Negligentius circumire vigiliis, VIII, 1, damn. 6.

Negligere alicujus consilium, VII, 2, ext. 17. — privatas facultates, IV, 5, 1. — neglexit religionis vetustissimum morem, VIII, 1, abs. 4. — neglexerant id facere, II, 9, 7. — negligens imperii victoris, VIII, 7, ext. 7. — neglectum

cultum referemus, V, 2, ext. 4. — neglectæ dignitatis indignatio, VIII, 5, 6. — neglectis auspiciis, I, 4, 3.

Negotiandi gratia dispergi in Asia per urbes, IX, 2, ext. 3.

Negotiatione delectari, IV, 8, 3.

Negotium manifestum, II, 8, 2. — nomine horridum, VII, 2, 1. — explicare, III, 7, 3. — negotia humana speculari, VI, 6, ext. 1. — læta et prospera, IV, 7, 1. — militiæ, II, 7, ext. 1.

Nepos Africani, V, 2, ext. 4. — nepotum nutriendorum debitum, II, 9, 1.

Neptunus, VI, 9, ext. 5; IX, 1, 1. — Neptuni imago, VIII, 11, ext. 5.

Nequitia claustra perrupta et disjecta, VI, 9, 6. — nequitiam invisam habet, V, 9, 2. — nequitia quid nequius, IX, 1, ext. 5.

Nequius quid nequitia, IX, 1, ext. 5. — nequissimum seculum, IX, 1, 6.

Nervi omnes imperii, II, 7, 2. — patriæ tenacissimi, II, 6, 1. — roboris prisici hebetantur, VII, 2, 3. — nervis eum contudit, VI, 1, 13. — obstupefactis, III, 8, ext. 6.

Nervosa vivacitas, VIII, 13, ext. 4.

Nescio an omnes præcesserit, I, 1, 14. — an crimen hoc majus, II, 9, 2. — nescisti liber esse, II, 6, 6.

Nex fraterna, V, 5, 4. — necis atrocitas, VIII, 1, abs. 1. — neci se obtulit, V, 7, 3. — ultionem negare, I, 7, ext. 10. — necem evadere, V, 7, 3.

Nigri coloris homo, I, 7, 7. — nigrae hostiæ, II, 4, 5.

Nihilo continentioris exempli, IX, 1, ext. 4. — segnior gravitas, VI, 4, 2. — virtute minor, V, 3, 2.

Nilus flumen, VIII, 7, ext. 3.

Nimbus verborum, V, 3, 3. — nimbi vis repentina incidit, VIII, 1, abs. 6. — erumpentes, I, 7, ext. 1.

Niti acri studio, III, 2, 23. — adversus aliquem, VII, 7, 2. — summo studio, I, 6, 9; III, 2, 23. — supra vires, IV, 8, 1. — nititur laus argumento proprio, IV, 3, 2. — ex contraria parte, VIII, 9, ext. 1. — pro senatus amplitudine, IX, 3, 5. — nitebatur forum acerrimo studio, III, 8, 6. — in eo tota questio, VIII, 4, 3. — nitebantur, invalida fide præsidia defensionis, VIII, 1, abs. 3. — niti ingenio literis et forma inter æquales, V, 8, 5. — nixus genibus, II, 4, 5. — avo candidatus, VII, 5, 1. — nixa stabilibus radicibus, VI, 9, ext. 7.

Nitor esset mansurus, I, 1, ext. 7. — fortunæ, II, 2, 5.

Nivalis tempestas, V, 1, ext. 1. — Nobilem animum sine ullis imaginibus! III, 8, 7. — nobile Athenis scortum, IV, 3, ext. 3. — nobilia portenta, III, 5, 1. — nobilior animus origine, V, 4, ext. 3. — nobilissimus et animi et generis adolescens, V, 6, 2. — nobilissimum librum composuit, VIII, 7, ext. 9. — nomen, III, 4, 6.

Nobilitas fideliter culta, IV, 7, 2. — vetustissima, VIII, 1, abs. 10. — nobilitatis splendor, IX, 3, 3. — nobilitate fovenda est novitas, III, 8, 7. — motus, II, 7, 8.

Nocere moribus, VI, 3, ext. 1. — nocet vehementius, III, 8, ext. 2. — nocuit nonnihil, VII, 2, 3. — nocuerunt iis in causæ dictione, VIII, 1, damn. 1. — nocens et infamis senator, VI, 2, 5. — nocendi acerbitate erupit, I, 8, ext. 2. — cupidine pertinacius odium, IX, 3, 1. — nociturum foret ei, si quid

superiore iudicio actum, VII, 3, 5.

Nocturnus metus, I, 7, ext. 2. — triumphus, VIII, 1, damn. 6. — nocturna celebratio, III, 6, 4. — nocturnum tempus, III, 2, 2; VIII, 7, ext. 11. — nocturni congressus, I, 2, 1. — ludi, II, 4, 5. — terrores, I, 6, 12.

Nodosam exsolvite stipem, II, 9, 1. — nodosi ictus, II, 7, 8.

Nolanus ager, I, 6, 4. — pedes, VII, 3, 7. — Nolani, VII, 3, 4. — Nolana mœnia, I, 6, 9.

Noli istum disturbare, VIII, 7, ext. 7.

Nomen debiti, VIII, 2, 2. — decimarum, V, 6, 8. — ei Methymnato fuit, VIII, 13, ext. 1. — ejus per totum terrarum orbem disjicitur, VIII, 14, ext. 5. — Pompeianum, IX, 2, 4. — servile, VI, 8, 1. — vafritiæ, VII, 3, 1. — gloriæ expers, IV, 1, 14. — urna extractum, VI, 3, 4. — his inscripsit, VIII, 14, 6. — Timocharis suppressit, VI, 5, 1. — nomine depositi acceperat, VII, 3, ext. 5. — commemorato, VIII, 7, ext. 1. — eo appellatus non est, II, 8, 7. — eo appellor, VI, 2, 11. — eo necatus, IX, 15, 1. — afflicto est, VIII, 1, damn. 8. — tortus, VIII, 4, 1. — hoc uno absoluti sunt, VIII, 1, abs. 13. — horridum negotium, VII, 2, 1. — mariti et patris vacui anni, II, 9, 1. — Salinatoris lecto, II, 9, 6. — nomina fertilia, VIII, 14, ext. 1. — instar triumphi, II, 8, 5.

Nominandus humanæ vitæ exemplo et spatio, VIII, 7, 3.

Norma frugalitatis exactissima, IV, 3, 5.

Nosse atque recordari acta, II, 9, 1. — notum hunc ego non habui, IX, 5, 4. — se reddidit poste-

ris, VIII, 14, ext. 4. — notior Pylade amico, IV, 7, 1. — notiora paria, V, 4, ext. 4. — notissimi sunt mores, VII, 3, ext. 8.

Nota æternæ memoriæ hujus supplicio inserta est, VI, 3, 1. — affinium et cognatorum, II, 7, 7. — censoria, II, 9, 7 et 9. — literarum inexpiabilis, VI, 8, 7. — severa, VIII, 1, damn. 7. — notæ contagio, II, 3, 1. — levioris exemplum, VII, 3, 10. — ejusdem miles, III, 2, 11. — causa, II, 9, 5. — notam abdicationis injungere, VI, 9, ext. 2. — certam significare, VIII, 11, ext. 3. — nota denegati honoris perstrictus, VII, 3, ext. 6. — gravi eos affecerunt, II, 9, 8. — repudii affecit conjugem, VI, 3, 12. — detestanda fœdavit corpus, VI, 3, 3. — nota vacuum tributum reliquit, II, 9, 6. — notæ Threiciæ, IX, 13, ext. 5.

Notare insontes, VII, 3, ext. 10. — notabat censor perfidiam, II, 9, 8. — notavit eum, V, 9, 3. — notatus repulsa, VII, 5, 1. — notandum illum statuit, II, 9, 3.

Nova molitio, VII, 6, 5. — novam religionem introducere, I, 1, ext. 7. — novum est auditu, V, 2, 2. — spectaculum, I, 8, ext. 5. — novas leges tulit, VII, 5, 5. — novos mores orsa est senectus, IX, 1, 5.

Novacula cotem discindi jussit, I, 4, 1.

Novari in persona sua, IV, 1, 14. — novandus ritus vitæ, III, 6, 1.

Noverca illis Italia est, VI, 2, 3.

Novitas bonæ indolis, III, 8, 7. — monstri, I, 6, 5. — rei, IV, 1, ext. 7. — novitatis conscientia, II, 3, 1. — novitate rei commoti, III, 2, 7.

Nox serena, VIII, 11, 1. — noctem diei jungere, VIII, 13, ext. 1. — nocte intempesta, VI, 8, 7. — prælium dirimente, III, 2, 8. — noctu pervenit ad eum, VI, 5, 5. — noctes inquietæ, VIII, 14, ext. 1.

Noxius legibus, IX, 5, 3. — noxii gladio jugulantur, II, 6, 7. — noxios acrius impugnat, VIII, 1, abs. 11.

Nubem tristitiæ discussit, V, 7, ext. 1. — nube infamiæ castitas obscurata, VIII, 1, abs. 5.

Nubere sibi coegit sororem, IX, 1, ext. 5. — nubis effœta, VII, 7, 4. — nubit virgo ingenuo, IX, 1, ext. 2. — nupsit seni, VII, 7, 4. — nuptæ viro fœminæ, II, 6, 14. — nuptum dare filias tres, VII, 1, 1. — dedit puellam, IV, 4, 10. — ei dedit filiam, IV, 4, 9.

Nubilis ætas, VI, 1, 4.

Nucerini, IX, 6, ext. 2.

Nudare se, II, 1, 7. — nudari dedecore, III, 5, 2. — eum jussit, II, 7, 8. — nudarentur mimæ, II, 10, 8. — nudatus veste aurea, I, 1, 18.

Nudi exigunt omne vitæ tempus, III, 3, ext. 6. — nudis pedibus, II, 7, 9.

Num. Fabius Pictor, IV, 3, 9.

Numa Pompilius, I, 1, 12; I, 2, 1; X fr.

Numantia, II, 7, 1; V, 3, 2; VI, 2, 3; VIII, 15, 7; IX, 12, 3. — Numantiæ ac Carthaginis spolia, IV, 3, 13.

Numantina victoria recens, VI, 2, 3. — urbs, II, 7, 1. — Numanini, VII, 6, ext. 2.

Numen deorum immortalium, II, 10, 2. — fidei venerabile, VI, 6, 1. — ipsius industriæ, VIII, 7, ext. 11. — magnum et inextinguibile, IV, 7, 3. — propitiabatur,

II, 7, 7. — numine ab aliquo trahere principia, I prol. — numina testatus, V, 10, ext. 2.

Numerare fundi pretium alicui, IV, 8, 1. — numerare pecuniam, III, 8, 2; VII, 3, ext. 5. — verba, III, 7, ext. 6. — numerandus inter gravissimas jacturas, I, 6, 11.

Numerosa donorum pompa, III, 2, 24. — posteritas, II, 9, 1.

Numerus ærariorum, II, 9, 7. — falsus, II, 8, 1. — institutorum et lixarum, II, 7, 1. — paginarum placidus, VI, 3, 1. — voluminum modicus, I prol. — numerum explere, V, 1, 1; VII, 3, 3. — numero peditum militare, II, 7, 15. — numeri multiplices geometriæ, VIII, 7, ext. 3. — virtutis, IV, 1, ext. 2. — numeros omnes defectionis exsequi, VIII, 3, 1. — judiciorum omnes exsequi, VIII, 4, 1. — numeris omnibus perfecta virtus, II, 10, 8.

Numidæ, V, 1, 7.

Numidia, VII, 2, 6. — Numidiæ regum auctoritas, II, 6, 17.

Numidici exercitus bona magnæque pars, V, 2, ext. 4. — tropæi, II, 2, 3. — numidica castra, IX, 1, 5.

Numitor, II, 2, 9.

Nummus sestertius, V, 2, 10; VIII, 2, 3. — nummorum promissorum gratia, VI, 1, 8. — suorum fœnerator, IV, 8, 3. — nummos omnes deceptæ abstulit, VII, 3, ext. 5. — petere, VIII, 2, 2. — spargere populo, VII, 8, 1.

Numulizinthes Thraciæ rex, IX, 2, ext. 4.

Nuncupare vota, VIII, 13, 2. — nuncupantur simul et solvantur vota, VI, 9, ext. 5. — nuncupatis votis, I, 1, 8 et ext. 8; II, 4, 5.

Nuntiare pugnae exitum senatui, VII, 2, ext. 16. — nuntias nihil inexpectatum, V, 10, ext. 3. — nuntiant clara voce, II, 10, 2. — nuntiata erat clades, V, 10, ext. 2. — clade, IX, 12, 2. — nuntiatum est ei, IX, 3, ext. 4.

Nuntius cladis, VII, 3, ext. 7. — nuntius pervenit, VIII, 15, 7. — nuntii fidei parum credens, VII, 4, 2. — nuntium falsum accipere, VII, 7, 1. — nuntio accepto, V, 8, 4. — misso, VI, 1, ext. 2. — nuntii cladis domestici, III, 7, 4.

Nuptiae indotatae, IV, 4, 10. — nuptias celebrare, VI, 1, 3. — improbavit, VII, 7, 4. — nuptiis inter se junguntur, IX, 1, 9.

Nuptiales faces, VII, 1, 1. — nuptialia petere, I, 5, 4.

Nutrices urbis nostrae benignissimae, VII, 6, 1.

Nutrimenta et incunabula culpae, VI, 3, 11. — nutrimentis ignis collatis, VI, 6, ext. 1. — ignis contractis, III, 2, ext. 7.

Nutrire opes clandestinis molitionibus, VI, 5, ext. 2. — nutriri leonem non oportet, VII, 2, ext. 7. — nutritur beneficentia, V, 2, ext. 4. — nutriuntur studia, VIII, 7, 1. — nutriti ducum culpa, II, 7, 1. — nutriendorum nepotum debitum, II, 9, 1.

Nutu regebantur vires, II, 7, 7.

O.

O munificentiam! V, 1, 1.

Ob rempublicam prodendam, III, 7, 8.

Obducta cicatricibus vulnera, VI, 2, 8.

Obedientia laudabilior, I, 1, 3.

Obequitans insolentissime, III, 2, 21.

Obiit canum moribus laniatus, IX, 12, ext. 4.

Obitus celer ipai instat, IV, 6, 1. — verecundus, V, 8, 3. — voluntarius, IV, 6, 1.

Objicere corpora flammis, III, 3, ext. 6. — objicit rogos se incursui malorum, VII, 2, ext. 2. — objecit collegae suo, IX, 1, 4. — constantiam temeritati, III, 8, ext. 3. — crimina defensori, VI, 2, 4. — ei capitis sui periculum, VII, 3, ext. 6. — equitibus corpus suum trucidandum, IV, 7, 6. — feris bestiis transfugas, II, 7, 13. — illum stuprandum familiae, VI, 1, 13. — jugulum gladiis militum, VI, 8, 5. — occidendum eum, IX, 11, 6. — patronum inimici violentiae, V, 3, 3. — objecit se ei, II, 6, 7. — objecit sese globo pabulantium hostium, V, 6, ext. 1. — objecerant Centobricenses machinae ictibus Rethogenis filios, V, 1, 5. — objecissent penates vulgi manibus diripiendos, IV, 3, 14. — objici civibus censura deberet, II, 9, 9. — objicitur ei pabulum, I, 5, 5. — nomen G. Afraniae moribus seminarum improbis, VIII, 3, 2. — pullis puls, II, 5, 5. — objectus leoni Lysimachus, IX, 3, ext. 1. — populo infesto, VIII, 1, abs. 4. — toti Asiae, III, 2, ext. 3. — objecta flamma, I, 1, ext. 5. — objectum laniatibus avium ferarumque corpus, I, 6, 11. — objecti sunt imperio consulari, IV, 1, ext. 8.

Objurgare aliquem, VII, 2, ext. 11; III, 2, 15. — objurgatus est a consulibus, II, 2, 1.

Obligaret sacris populum, I, 2, 1. — obligatus continentia ac munificentia, IV, 3, 1.

Oblinere: oblitus caeno paludis

qua extractus erat, VIII, 2, 3.

Obliterare alicujus flagitia, III, 5, 2. — obliterari silentio, VIII, 2, 2. VIII, 14, 6; — obliteraretur lex, II, 8, 1. — obliteranda silentio virtus, IX, 9, 2. — obliterandum delectus genus, II, 3, 1.

Oblivisci ingenii sui et injuriæ, IV, 2, 2. — ingenui sanguinis, VI, 2, 1. — malignitatis, VII, 1, 1. — sui, V, 2, 9; VII, 2, ext. 1. — oblitus alienigenæ justitiæ, VI, 5, ext. 1. — literarum, I, 8, ext. 2. — hostis, V, 1, 10. — periculi, III, 3, 1. — Pyrrhi sermonem, IX, 1, 4. — victoriarum, IX, 2, 2. — oblita est virtutis suæ civitas, III, 2, 7.

Obluctantibus fragoribus fluctuum, VIII, 7, ext. 1.

Obmutuit ad loquendum, I, 8, ext. 3.

Obnoxius crimini, IV, 7, ext. 2. — adversæ valetudinis incommodis, IX, 2, ext. 11. — solatio fuit, III, 2, 11. — vitio, IX, 9, 1.

Oboritur maximæ eloquentiæ consummatio audientis animo, VIII, 7, ext. 1. — verum specimen honoris a Scipione quoque Nasica, VIII, 15, 3. — oboriuntur exempla, IV, 7, 2. — obortus erat fumus, II, 4, 5. — oborta species I, 7, 1.

Obruere salutem alicujus crimine fœdo, IV, 2, 5. — obruit terra aram, II, 4, 5. — obrui armis, IX, 6, 1. — nimbo, et procella, verborum, V, 3, 3. — se vivos ibi passi sunt, V, 6, ext. 4. — obruitur ab exercitu lapidibus, IX, 8, 3. — obruitur tot etiam illustribus consulatibus, I, 1, 9. — obrutus pondere laudis, II, 7, 6. — telis, V, 6, 5. — vi multitudi-

nis, IV, 7, 2. — obrutum servitute Agrigentum, III, 3, ext. 2. — obruta criminibus salus, VIII, 1, abs. 9. — obruti ignorantis obscuritate amores, IV, 6, ext. 1. — sunt fluctibus, I, 7, ext. 3.

Obscœna Genucii præsentia, VII, 7, 6. — maledicta, VI, 3, ext. 1. — obscœnior et abjectior vita scortis, III, 5, 4.

Obscurare incommodorum cognitionem, VIII, 2, 1. — signa, I, 6, 12. — obscuratur sol sagittis, III, 7, ext. 8. — obscuratus alienigenæ religionis insignibus magistratus, VII, 3, 8. — obscurato repente sole, VIII, 11, ext. 1. — obscurata castitas infamiæ nube, VIII, 1, abs. 5.

Obscuritas ignorantis, IV, 6, ext. 1.

Obscuro loco abjectus, III, 2, ext. 2. — obscura ei fuit nulla pars sapientiæ, VIII, 8, ext. 1. — obscuro generis femina, I, 7, ext. 6. — obscuræ verborum ambages, I, 8, 10.

Obsequi alicujus precibus, VII, 3, 10. — leoni convenit, VII, 2, ext. 7. — verecundiæ, IV, 5, 6. — voluntati alicujus, IV, 7, 1. — obsequens es, V, 9, 4. — amica, VIII, 2, 2. — obsecutus voci, II, 2, 4.

Obsequium religiosum laudabile, I, 1, 3. — obsequio victoriæ obstitit, VI, 5, 1.

Observantia prisci moris, II, 6, 7.

Observare forem cubiculi, XI, 13, ext. 4. — observandi juris diligentia, II, 8, 4. — observata curiosius filia, V, 4, 7. — observatæ aures, VI, 5, 5; VII, 3, ext. 6. — inexorabilibus claustris arcæ, IV, 8, ext. 2.

Observatio curiosior, V, 7, ext. 1. — diligens, II, 9, 1. — observationes innumerabilium seculorum, VIII, 7, ext. 2.

Obses hosti data, III, 2, 2. — obsides dantur, VI, 2, 10. — in suam potestatem redigere, IV, 3, 1. — in urbe clausos habere, IV, 3, 1.

Obsidere Capitolium, VII, 4, 3. — Capuam, III, 2, 20. — domum, IX, 1, 3. — montes, VII, 4, 5. — prævalidam urbem, III, 7, 2. — Syracusas, I, 7, ext. 8. — urbem Centobricam, V, 1, 5. — obsedit Capuam, II, 3, 3. — obsederant castra, II, 7, 7. — obsidentibus intolerabilis mora, I, 6, 3. — Gallis Capitolium, I, 1, 11. — obsideri nequitia, VI, 9, 8. — obsidetur ab imperatore, IX, 2, 4. — a Fulvio Capua, V, 2, 1. — obsessa urbs, V, 4, ext. 7. — obsessi ab Annibale, VI, 6, ext. 2. — obsessorum fames, VII, 4, 3.

Obsidio Liparitana, II, 7, 4. — Prænestina, VI, 8, 2. — obsidionis omittendæ pactio, VII, 4, 3. — obsidioni illum præfecerat, II, 7, 4. — obsidionem Cn. Pompeii frustrantes, VII, 6, ext. 3. — obsidione Annibalis clausi Casilinales, VII, 6, 2. — ad ultimam usque penuriam compelli, VII, 6, ext. 1. — solvit puella patriam, III, 2, 2. — obsidionibus non opus est, V, 1, 5.

Obsidionalem coronam referre, III, 2, 24.

Obsignare jugera pro amieo ad ærarium, IV, 4, 7.

Obsitus squalore, II, 10, 6; V, 1, 1; VII, 3, ext. 5; IX, 10, 1. — obsitum rubigine imperium, II, 9, 5.

Obsolefacta maculis toga, III, 5, 1.

Obsoletam vestem induit, VI, 4, 4.

Obstare alicui a sole, IV, 3, ext. 4. — in ipso introitu ruenti luxuriæ, IX, 1, 3. — lex videtur, III, 7, 1. — obstitit victoriæ obsequio, VI, 5, 1. — eorum vita, V, 6, 6. — obstiterunt divini Cæsaris vires huic erubescendæ procellæ, IX, 15, 1.

Obstetrice matre genitus, III, 4, ext. 1.

Obstinata animi præsentia, III, 2, 9.

Obstrepebat clamor imperitiæ multitudinis, III, 8, 6. — obstrepente plebe, III, 7, 3. — obstrepuntur hinc assensione favoris, illic fremitu invidiæ, VIII, 15, 8.

Obstrictus jurejurando, IX, 2, ext. 6. — obstrictam jurejurando te lex tenet, V, 3, ext. 3.

Obstupefecit oculos, II, 10, 2. — obstupefactus nimio frigore, V, 1, ext. 1. — obstupefacti spectaculo, II, 6, 8; VII, 4, 3. — ejus sermone, VIII, 9, 2. — obstupefactis nervis, III, 8, ext. 6.

Obstupescere mihi videntur literæ, II, 9, 4. — obstupuerunt tot legiones, VI, 2, 10. — obstupuisse ipsos legatos arbitror, V, 1, 1.

Obtemperare alicujus consilio, IX, 11, ext. 1. — imperio, IX, 1, ext. 7; VI, 2, 10; VII, 3, 6. — precibus, III, 1, 2. — somnio alicujus, I, 7, 2. — obtemperat huic vitio, IX, 3, 8. — obtemperans legibus, II, 6, 1. — obtemperari literis non poterat, III, 8, 1.

Obtentui esse perfidiæ, VI, 5, 4.

- Obtestari aliquem, VI, 2, 8.
 Obtulerunt, IV, 8, 5.
 Obtinere Asiam proconsulari imperio, VIII, 1, amb. 2. — consulare et imperatorium nomen, V, 5, 3. — gradum dignitatis, III, 8, 4. — gradum excelsum, VI, 9, 5. — locum, III, 7, 10. — fortuna humiliorem, V, 7, ext. 2. — locum in tutela patriæ, IV, 1, ext. 5. — locum separatum, V, 2, ext. 1. — imperium, III, 4, 3; V, 4, 3. — potentiam, VII, 2, ext. 7. — principatum, V, 2, 7. — principatum gloriæ, V, 6, 2. — priorem locum, V, 2, 1. — provinciam, III, 7, 6; V, 8, 3. — regnum, V, 2, ext. 4. — remp., IX, 15, 5. — Sardiniam, VII, 6, 1. — spiritum, III, 5, 1. — splendorem, II, 2, 8. — tantum virium, VI, 5, 6. — obtinet cœlæ Eubœæ nomen, I, 8, 10. — ejus patria totius terrarum orbis imperium, VII, 3, 1. — obtinent copiarum insulam, III, 2, 23. — eamdem vim significandi hominis, 10, fr. — obtinebat Africam proconsule, V, 2, ext. 4. — exercitum, IX, 7, mil. Rom. 2. — obtinuit amplissimum dignitatis gradum, VII, 5, 3. — Asiam, VIII, 15, 6. — Asiam proconsulari imperio, VI, 9, 7. — debitam probabilis facti portionem, IV, 3, 9. — paterna bona, VII, 7, 2. — præturam, VI, 9, 14. — summum auctoritatis gradum, III, 5, 4. — obtinuerunt sidera vigorem suum, IX, 11, ext. 4. — ritum velut hereditarium, I, 1, 17. — obtinebis Eubœæ cœla, I, 8, 10. — obtinens summum imperium, V, 8, 1. — obtinendus senatus, II, 7, 15. — obtinendæ gravitatis indicia, II, 2, 2. — religionis constantia, I, 1, 15. —
- obtinenda in sua amplitudine potens, II, 10, 1.
 Obtorta gula, IX, 5, 2.
 Obtrectare numen, I, 8, ext. 8. — vires, VII, 2, ext. 7. — obtrectatione et invidia compulsus, V, 3, 2.
 Obtritus omni cum stirpe, IX, 11, ext. 4. — obtritum equitatu decus, I, 6, 11.
 Obtruncare aliquem, VIII, 9, 2. — obtruncari jussit legiones, IX, 2, 1. — obtruncatus consul, I, 6, 6. — est in eo prælio, V, 1, 3. — jussu ipsius, VI, 8, 4. — obtruncatum armis exiit, III, 2, 5.
 Obtundere vocem, II, 4, 4. — obtusum atque hebes cor, VI, 9, 2. — obtusi se cordis esse simulavit, VII, 3, 2.
 Obvenit ei provincia, VI, 3, 3. — ei forte quæstor, VI, 9, 6.
 Obversatur exemplum, V, 6, 2. — obversabantur ante oculos lictor et carcer, VIII, 1, abs. 3. — obversabitur mors animis hominum, V, 3, 5. — obversata est eadem animo species, I, 7, 7. — obvertebant in se ora hominum, IX, 14, 1.
 Obviam alicui procedere, IV, 5, 5; V, 5, 3; VII, 3, ext. 9. — factus, VII, 3, ext. 1; I, 7, 5. — ire alicujus voluntati, III, 8, 5. — miserunt legatos, II, 10, 5. — mittere quæstorem alicui, V, 1, 1. — processit ei, IX, 3, 4. — obvios jocantes petiverunt, II, 2, 9. — submovit, VII, 3, 9.
 Occæcatus claritate viri, II, 10, 6.
 Occasio confugiendi in urbem, II, 7, 8. — occasionem omittere, IX, 3, 1. — quærendæ incolumitatis assequi, VI, 8, 7. — expiandæ

religionis rapere, VII, 3, ext. 1.

Occasus solis, VI, 9, ext. 1.

Occentus soricis auditus, quid va-
luit apud Fabium Maximum. I, 1, 5.

Occidere dimicans, III, 2, ext.
3. — occidit gloriosius, quam vi-
guit, III, 3, ext. 4. — hostili ma-
nu, V, 6, ext. 1.

Occidere aliquem, I, 4, 5. —
illustrem virum, VIII, 14, ext. 4.
— tyrannum, III, 1, 2. — occidi
inermis, I, 6, 8. — interitu ser-
pentis, IV, 6, 1. — me jube, IV,
7, 4. — puerum jussit, IX, 2, ext.
5. — occisus a militibus, I, 1, 19.
— est ejus manu aper, VI, 3, 5.
— est tuo jussu, VI, 2, 8. — oc-
cismus eum comperit, VIII, 1, amb.
2. — occiso Acrone, III, 2, 3.
— bove domito, VIII, 1, damn.
8. — occisi in prælio hostes, II,
8, 1. — occidendum se militibus
tradere, V, 7, 3.

Occinentes in eum adversum cor-
vi, I, 4, 2.

Occultare et dissimulare vulne-
rum cruorem puniceis tunicis uten-
do, II, 6, 2. — occultata majestate
sua servili veste, IX, 8, 2.

Occultus trames, VII, 3, 1. —
occultum secum attulit gladium,
V, 9, 4. — occultam salutis custo-
diam detexit, VI, 8, 5.

Occupare arcem, VI, 2, ext.
2. — armis Capuam, III, 8, 1. —
imperium, III, 4, 2. — juga mon-
tium, IV, 6, ext. 3. — locum, IV,
1, ext. 5. — multum, IV, 8, 4. —
omnes terras fulgore, V, 3, 5. —
pectus alicujus, V, 9, 4. — pecu-
niam, gloriamque ex victoria, IV,
3, 8. — Rhegium, II, 7, 15. —
solium regium, V, 1, ext. 1. —
Tusculanorum fines, V, 2, 2. —
universam rempubl., IX, 1, ext.
2. — urbem majore ex parte, VII,

4, ext. 1. — occupat rigor partes
corporis, II, 6, 8. — occupent su-
premi fati titulum, IX, 12, 8. —
occupavit extremam ejus partem,
III, 2, 1. — hospitia, VII, 3, 9.
— imperium, IV, 3, 6. — tumultum,
III, 2, 8. — occupasti duplici la-
bore unius seculi spatium, VIII,
7, ext. 11. — occupaverant cogno-
men sapientis, VIII, 7, ext. 2. —
occupatus et animo et apparatu,
II, 10, 2. — in eroganda pecunia,
IV, 8, ext. 2. — occupato favore
populi, III, 2, 17. — occupata
fuit adolescentia in pecore pascen-
do, III, 4, 1. — præsidio Salapia,
III, 8, ext. 1. — occupatæ circa
cultum capitis nuntiatum est, IX,
3, ext. 4. — occupata urbe, III,
8, 5. — occupati erant in im-
periis compescendis, II, 2, 7. —
occupatos circa rapinam et prædam
videt domesticos, VI, 8, 7.

Occupatione præstatur humani-
tas, V, 1, 1.

Occurrere ad causam dicendam,
IV, 4, 7. — alicui, II, 8, 1. — os-
sibus interfecti, V, 8, 4. — occur-
rit asellus tibi prior, VII, 3, ext.
1. — cum ornato equitatu, V, 1,
ext. 3. — iter facienti, VIII, 5, 6.
mihi mos, II, 6, 10. — occurritur
conatibus, III, 8, 4. — feminis,
VI, 3, 12. — occursum est illis,
VIII, 5, 1.

Oceanus, IX, 1, 2.

Ocha, IX, 2, ext. 7.

Ochus cognomine Artaxerxes,
IX, 2, ext. 7.

Ochus postea Darius appellatus,
IX, 2, ext. 6.

Octaviæ sororis Augusti falsus
filius, IX, 15, 2.

Octavius Balbus, V, 7, 3.

Octavius consul, I, 6, 10; IV,
7, 5.

Oculo utroque carere, VI, 5, ext. 3.—oculi attentiores, III, 3, 1.—continentes a libidinoso aspectu, IV, 3, ext. 1.—hostiles, VII, 3, 9.—liberi ac lati, VI, 9, ext. 5.—meretricis, II, 9, 3.—miseri adolescentis, V, 7, 3.—novæ cupiditati inhærentes, IX, 2, 1.—tenebris offusi, II, 7, 6.—torvi et truces, V, 1, ext. 6.—venerationis pleni, VIII, 7, ext. 2.—oculorum acie defectus, VIII, 7, 4.—vigor acerrimus, VIII, 10, ext. 1.—oculis paulisper hæsit, IX, 9, 2.—oculos avertit consilium, II, 10, 1.—circumferre per omnes subjectorum ædificiorum partes, VII, 2, ext. 2.—hominis perstrinxit, II, 10, 6.—infelicias eruere, IX, 2, 1.—in se convertit, III, 2, 1.—exercituum telis perstringere, IX, 1, 5.—oculis capita miserorum abscisa mandere, IX, 2, 1.—morte pressis, VII, 8, 9.—pervidere utilitatem, VII, 3, 6.—privavit milites, I, 1, ext. 5.—speculatus curiosus, VI, 8, 7.—videre exempla, V, 4, 3.

Odisse animos enerves, II, 7, 15.—oderunt eos vehementer, VII, 2, ext. 18.

Odium vehemens, IX, 3, ext. 2.—insitum animis, VI, 3, 1.—justum, IX, 2, ext. 2.—mutuum, IV, 2, 4.—pertinax intercedit, VII, 2, 6.—nocendi cupidine pertinacius, IX, 3, 1.—odio esse alicui, V, 1, ext. 2.—odium merita avaritia, IX, 4, ext. 1.—prosternit, V, 1, ext. 6.—vicit justitia, VI, 5, 5.—odia acerrima, III, 7, 5.—odio insequutus propulsores, VII, 8, 7.—ardens, IV, 2, 2.—sui teneretur patria, IX, 2, ext. 5.

Odor adusti corporis, III, 3, ext. 1.—teter, I, 6, 5.—un-

guenti, VI, 8, 5.—odore irritatus equus, VII, 3, ext. 2.—odores pretiosissimi, V, 1, 10.

Odorata est sagax cura abditum fugæ illius cubile, VI, 8, 5.

OEbares equiso Darii, VII, 3, ext. 2.

Œdipode Coloneo scripto, VIII, 7, ext. 1.

Œdipus, V, 3, ext. 3.

Offendere lectorem, VIII, 2, 1.—pedem, I, 4, 2.—offendit omnes deformitas ejus rei, VII, 5, 1.—offensus interrogavit, I, 4, 1.

Offensam astutia avertit, VII, 3, ext. 7.—offensarum acerbitas, IV, 2, 1.

Offerre se laboribus et periculis, II, 3, 1.—offero me ducem voluntati vestræ, III, 2, 17.—offert antiquitas exemplum, III, 2, 7.—offert se mihi constantia Fulvii, III, 8, 1.—se nobis, I, 8, 8.—offerunt se constantiæ, II, 2, 5.—obtulit animoso ejus dicto regressum, VI, 2, 1.—ei cupidius corpus, III, 2, 7.—se ei ultro, III, 2, ext. 1.—se neci, V, 7, 3.—se spectandam virtus, III, 8, 7.—ultro nomina sua militari sacramento, V, 2, 2.—obtulerat fors nutrimenta, II, 4, 5.—obtulerant se hostium telis, II, 7, 15.—offerant se sidera hominibus, II, 10, 2.—offerres conspectum oculis, I, 6, 13.—oblatus ei saucius, I, 7, ext. 10.—oblata mors, V, 9, 4.—spe bene gerendæ rei, III, 8, 2.—oblatum auxilium, I, 8, 6.—oblato beneficio, IV, 1, 15.—oblata ultro incrementa commodorum, IV, 7, ext. 2.

Officere alicui, VIII, 2, 1.

Officina crudelitatis, III, 1, 2.—munificentia, IV, 8, ext. 2.

Officium ac verecundia, II, 9,

1. — exquisitum et anceps, VI, 8, 7. — legationis, IV, 3, 13. — supremum, V, 1, ext. 6. — ungendi et osculandi, IV, 6, 3. — officii gratia ei præsto fuit, VIII, 15, 10. — hujus vacationem, I, 1, 9. — prospectus, V, 1, ext. 3. — officium tonsoris præripere, III, 2, 15. — officio dissimulare merum, VII, 3, ext. 9. — fungi, II, 7, 6; III, 3, 2. — neutra in parte cessato, V, 10, 3. — officio sociis auctorato sustentavit ultimam inopiam suam, VI, 9, 8. — officia solennia, IV, 5, 1. — officiorum gradus, V, 1, 1.

Offudit oculis tenebras, VII, 3, 9. — offusa est republ. tenebris, III, 8, 3. — offusi tenebris oculi, II, 7, 6.

Ofilius (var. lect.), VII, 8, 1.

Olbia oppidum, V, 1, 2.

Oleæ connexi ramuli, II, 6, 5.

Olera levare, IV, 3, ext. 4. — non esses, IV, 3, ext. 4. — venditavit ejus mater, III, 4, ext. 2.

Olympia, VIII, 15, ext. 4.

Olympicum certamen, VIII, 7, ext. 2.

Olympionice patre genita, VIII, 15, ext. 4.

Olympus mons, VI, 1, ext. 2; I, 7, ext. 4.

Omasum in cœnam ferri jubet, VIII, 1, damn. 8.

Omen dirum, I, 6, 10. — victoriæ, III, 2, 3. — accipere, I, 5, 1. — bonum sibi datum credit, VII, 2, 5. — omina secunda, IV, 7, 7.

Ominata est cœna, VIII, 15, 7.

Omittere consilium, I, 5, 1. — facultatem rei gerendæ, VII, 2, 2. — occasionem pugnandi, IX, 3, 1. — omisit nihil omnino ex iis operibus, VIII, 13, ext. 1. — omissa

cupiditate, VII, 3, 4. — re, VI, 9, ext. 1. — omisso cœpto itinere, I, 1, 10. — proposito, II, 4, 5. — omittendæ obsidionis pactio, VII, 4, 3. — omittendum institutum deorum cultum putavit, V, 10, ext. 2.

Omnipotens Jupiter, I, 6, 12.

Oneravit eum publicis vinculis, VI, 1, 10. — oneratus est tributo gravi, VIII, 3, 3. — onerandus claudibus erat, V, 3, 2.

Onerosus voracibus impensis equitatus, VII, 1, 2.

Onus intolerabile, VII, 4, 4. — scelestum, V, 3, 4. — tributum, V, 6, 8. — oneris impatiens, IX, 2, 1. — onere tributum præstandi se liberare, IV, 3, 8. — onera intolerabilia, VI, 2, ext. 2; VI, 4, ext. 4. — ipsi urbi otiosa, VII, 7, 1. — oneribus et itinere fessi, IX, 2, ext. 2.

Onustus catenis, III, 8, 1. — laudibus et præmiis, IV, 7, 7. — loricis, III, 2, 23. — præda, I, 1, ext. 1. — onusta multis viris navis, VI, 6, 4. — onusti pretiosarum rerum pondere, VII, 2, ext. 3. — onustæ auro atque argento gazæ, I, 6, ext. 12.

Opera datur rebus divinis, I, 1, 1. — forensis efficax, III, 8, ext. 4. — promptissima et fidelissima, VII, 2, 6. — strenua, VII, 3, 7. — operæ pretium est cognoscere, IV, 7, 1. — operam dare fidibus tractandis, VIII, 7, ext. 8. — gymnasio dedit, III, 6, 1. — strenuam fortemque dare, VII, 6, 1. — strenuam ediderant, VIII, 14, 5. — opera alicujus uti, II, 7, 15. — ipsius expirat pater, V, 7, 3. — optima alicujus uti, IX, 6, ext. 1. — opera publicanis dedit, VI, 9, 8.

Operatus esset studiis literarum, VIII, 7, ext. 4. — operata sacris et usibus reipublicæ sanctitas viri, VI, 6, 1.

Operosius multo est, IV, 1, 2.

Operuit caput, IX, 12, ext. 1. — terram pedestri exercitu, I, 6, ext. 1. — opertus pallio amicæ, I, 7, ext. 9. — opertum pretiosa veste rogo imposuit, V, 5, 4. — operto capite, III, 8, ext. 4. — operienda terra corpora sua his tradiderunt, V, 6, ext. 4.

Opimius consul, IX, 4, 3.

Optimus hos, I, 6, 13. — opima gloria, IV, 4, 10. — spolia, III, 2, 3; V, 3, 4.

Opinio vana, VII, 1, 2. — opinione colligitur divinitas, I prol.

Opis alienæ indigi, IV, 6, ext. 3. — plus positum, II, 4, 4. — opem ferre alicui, I, 5, 5 et I, 5, ext. 2. — miseris, VIII, 1, abs. 13. — liberis Herculis tulit, V, 3, ext. 3. — patri in acie ferre, V, 4, 2. — remedii impetrare, I, 8, 2. — ope aliquem adjuvare, VIII, 2, 3. — opes excellentes, IV, 8, 2. — excellentissimæ, III, 8, ext. 6. — in tantum amplitudinis excesserunt, II, 9, 1. — macedonicæ, IV, 3, 8. — privato fastigio excelsiores, I, 6, 12. — regiæ, IV, 3, 14; IX, 1, ext. 3. — alicujus affligere, V, 1, ext. 1. — alienas lacescit, VII, 4, ext. 1. — contundere victoriis, IV, 4, 6. — clandestinis molitionibus nutrire, VI, 5, ext. 2. — magnas corripere anxiiis sordibus, IX, 4, ext. 1. — opibus excellens erat, IV, 8, ext. 2. — fractis, I, 7, 7. — quibus hoc datum est? II, 10, 8. — referta castra, I, 6, 2.

Opiter Virginius Tricostus, X fragment.

Opitulari alicui, IX, 14, 3. Oppetere mortem voluntariam, VIII, 9, ext. 3.

Oppia lex, IX, 1, 3.

Oppidum nullum vexit, II, 8, 7. — nobilius, VIII, 7, ext. 2. — vetusta nobilitate inclytum, VII, 3, ext. 4. — oppidum circumse- dere, III, 7, 1.

Oppius Gallus, VII, 8, 9.

Opponere preces suas iræ alicujus, VII, 3, ext. 4. — se concitato populo, III, 2, 18. — opposuit accusationi defensionem, VIII, 7, 1. — oppositi regiæ potestati, IV, 1, ext. 8.

Opportune, mirificeque testatus, V, 8, 3.

Opportunitas loci, III, 2, ext. 3.

Opportunum quærendo gradum, III, 6, 1. — insidiis tempus, III, 3, ext. 3. — opportuna rapinæ horrea, IX, 3, 7.

Oppositus corporum, IV, 7, 2. — oppositu ejus prohibita, III, 8, ext. 3.

Opprimere aliquem ex professo, VIII, 5, 2. — sontem, III, 8, ext. 4. — aprum, I, 7, ext. 4. — L. Saturninum, VIII, 6, 2. — libertatem, VI, 3, 1. — potentia inimicum, VIII, 5, 1. — reos, VIII, 1, abs. 11. — oppressit Carthaginem celeritate, III, 8, 2. — Contrebiam inopinatam, VII, 4, 5. — pestiferas seditiones, VII, 5, 2. — suffragiis eum tota cognitio, VIII, 1, dam. 3. — triclinium convivas, I, 8, ext. 7. — oppresserat conjunctio septem magos, IX, 2, ext. 6. — oppressura sunt arma, II, 7, 14. — opprimi armis, V, 3, ext. 3. — damnatione, I, 5, 2. — parva manu, III, 7, 4. — oppressus inter molitionem propositi, III, 3, 1. — periculo, III, 2, 18. — tempe-

state nivali, V, 1, ext. 1. — re-
petundarum crimine, VI, 9, 10.
— oppressa Africa, III, 5, 1. —
faucibus republ. V, 3, 2. — est
classis, II, 8, 2. — oppressam rem-
publicam tenere, III, 2, 17. —
oppressa Carthagine, I, 1, 18. —
dominatione magorum, VII, 3, ext.
2. — fato dextra, V, 1, ext. 1. —
urbe, V, 2, 1. — oppressi ab acie
punica, III, 7, 1. — oppressa
erant castra, I, 8, 6. — oppressis
castris, I, 7, ext. 8. — oppri-
mendorum oculorum officium, II,
6, 8.

Oppugnare Aquiloniam, VII, 2,
5. — Carthaginem, VII, 3, 3. —
montem, I, 5, 9. — patriam, V,
2, 1; V, 6, ext. 4.

Optare mortem viriliter, II, 7,
9. — optavi speciosam mortem,
III, 2, 20.

Optime pila ludere, VIII, 8, 2.
— hic manebimus, I, 5, 1.

Opulentissima et florentissima
civitas, I, 1, 1. — moderatio quæstu
laudis, IV, 1, 1.

Opus animi ingens, II, 7, 6. —
ardentis spiritus plenum, VIII, 7,
ext. 9. — artis suæ teterrimum, IX,
2, ext. 9. — effectum par, II, 9, 1.
— elucubratum, III, 7, ext. 1. —
fortuitum, IV, 7, 1. — perseve-
rantis, III, 8, 1. — quasi debitum
superest, III, 8, 1. — sapientiæ
perfectissimum, VIII, 7, ext. 2. —
solidum doctrinæ, IV, 1, ext. 1.
— rusticum, IV, 4, 7; VII, 5, 2.
— superius, VIII, 11, ext. 5. —
operis memorabilis index, III, 1,
1. — præclari consortes, VII, 3,
ext. 2. — pulchritudo, VIII, 11,
ext. 4. — operi Demosthenis adjici
nihil potest, VIII, 10, ext. 1. — opus
aggredi, III, 8, ext. 1. — exsequi,
V, 2, 1. — explicare, II, 9, 7. —

opere agresti fatigari, VI, 9, 1. —
pulcherrimo consumpto, VIII, 14,
ext. 5. — opera ardua imitatu, IV,
6, 1. — bellica, IX, 3, 2. — Cæsaris
divina, V, 1, 10. — cognosci uti-
lia, IV, 6, 1. — conspicuæ forti-
tudinis edita, IV, 3, 4. — egregia,
III, 3, 1. — gravia, IX, 1, 3. —
voci consentanea, VI, 4, 4. — il-
lustrata ingenio, VIII, 14, 1. —
mansuetudinis, V, 1, ext. 6. — mi-
litaria, III, 2, 17. — mirifica,
VIII, 7, ext. 12. — virilis pietatis,
V, 4, 6. — virorum gravissima,
III, 8, 6. — operum honores, III,
2, 24. — prætextus, IV, 4, 1. —
opera Oceani claudere litoribus,
III, 2, 23. — operibus editis ma-
gnificus, II, 8, 4.

Opus erant omnia ad valetudi-
nem, V, 1, 1. — ei est nec veneno,
nec latrone, V, 9, 4. — exquisita
molitione, IX, 12, ext. 1. — longa
vita, VIII, 7, ext. 10. — promi
pecuniam, III, 7, 1. — uti ista
consuetudinæ vitæ, III, 8, 7. —
quid libertate? II, 9, 5. — sibi
esse alio senatu dixit, VI, 2, 2.

Oraculum Apollinis, III, 4, ext.
1. — delphicum, I, 6, 3. — ter-
restre, VII, 2, ext. 1. — petere,
V, 3, ext. 2. — oraculo præcep-
tum erat, VIII, 15, 3. — ora-
culorum auctores, VII, 3, 1.

Orare aliquem luctuosam opem,
V, 3, 3.

Oratio accurata et testata, VIII,
14, 3. — ejus est simillima ora-
tioni Pisistrati, VIII, 9, ext. 2. —
gravissima, IV, 1, 3. — in Plau-
tium scripta, IX, 5, ext. 4. —
infractior, V, 10, ext. 1. — ora-
tionis ambitus angustus, IV, 1,
12. — medicina, VI, 9, ext. 1. —
orationem apud populum ha-
buit, V, 10, 2. — in Origines re-

tulit, VIII, 1, abs. 2. — pro rostris impiam habuit, IX, 9, 1. — scribere, VII, 3, 5. — oratione aliquem flectere, VII, 3, 5. — capti, VIII, 9, ext. 1.

Orator copiosæ atque concitatæ facundiæ, IX, 14, ext. 2. — disertissimus, VIII, 7, 1. — illustris ingenii, IX, 12, 7. — oratoris vitium detexit, VIII, 10, 3. — oratores prisci, I, prol.

Oratoria ars, VIII, 14, ext. 3. — vis, III, 4, ext. 2.

Orbatus luminibus, VIII, 13, 5.

Orbis totus terrarum, II, 7, 6.

Orbus relictus a patre, V, 1, 7.

— vivere maluit, V, 8, 1.

Ordinare jura civium, VIII, 8, 2. — res suas, IV, 7, ext. 1. — ordinantur plebiscita ejus arbitrio, III, 8, ext. 3.

Ordire a publicis actis, V, 2, 1. — contrariam actionem, III, 7, 3. — suam causam, II, 8, 2. — orsus est in hunc modum, II, 7, 15. — est sic, VIII, 5, 6. — orsa est novos mores senectus, IX, 1, 5. — orsi sunt oratores ab Jove Opt. Max. I, prol. — ordiar de his, III, 4, 1. — quem locum? I, 7, 1.

Ordo amplissimus, VIII, 13, 4. — equestris, III, 2, 18. — gratus, VIII, 15, 2. — matronarum, V, 2, 1; VIII, 3, 3. — militiæ pristinus, II, 7, 15. — senatorius, II, 2, 1; II, 9, 4; V, 2, 5; VII, 8, 9; IX, 1, ext. 2. — ordinis amplissimi decretum, II, 7, 15. — ejusdem est, II, 7, 8. — equestris decus, II, 7, 7. — ordinem juris sequitur, III, 2, 17. — naturæ confundere, V, 9, 2. — ordine complecti aliquid, III, 8, 1. — aliquid exsequi, VII, 7, 1. — militiæ turbato, II, 7, 6. — ordinum dissensio, VI, 4, 4.

Orestes, IV, 7, 1; VII, 7, 7.

Orgiagon regulus, VI, 1, ext. 2.

Origo ingenua, VII, 6, 1. —

vetusta, VIII, 15, 5. — viri fortis et clari, I, 8, ext. 5. — origine nobilior animus, V, 4, ext. 3.

Oritur a pœnitentia, V, 9, 4. — oriebantur labenti annonæ subsidia, IV, 8, ext. 2. — orientis juventæ decus, II, 10, 4. — ortus equestri loco, IV, 7, 4. — in gloria, III, 5, 1. — in media barbaria, I, 1, ext. 2. — orto rumore, III, 8, 1. — orta adversus remp. conspiratio, VII, 2, ext. 15. — altercatio, IX, 1, 4. — est controversia, IV, 1, ext. 7. — quærela inter personas necessarias, II, 1, 8. — contentione, VI, 6, 5. — dissensione, I, 7, ext. 8. — omnium indignatione, VI, 9, ext. 1. — ortum Corintho, III, 4, 2. — e casa, II, 8, 1. — ortum incendium, VIII, 1, damn. 5. — orto murmure, VI, 2, 3. — orti erant ipso initio lucis, X, fr. — orta hæc sunt e pectoribus, III, 3, ext. 7.

Ornamentum amplissimum, III, 7, ext. 5. — familiarum, II, 10, 4. — rarum patriæ, IV, 3, 3. — romanæ eloquentiæ, V, 9, 2. — ornamentum familiæ, VIII, 14, 6. — ornamenta et splendor vitæ, III, 2, 7. — excellentissima, III, 4, 1. — fori, IX, 4, 1. — templorum, V, 1, 6; VII, 6, 4. — eloquentiæ, VIII, 10, 1.

Ornatus equitatus, V, 1, ext. 3. — equus, V, 1, 7. — militaribus insignibus, V, 6, 2. — ornata mentio, VIII, 13, 1. — moribus et legibus urbs, IX, 1, ext. 2. — puella regio cultu, III, 2, ext. 9. — ornati equi, IV, 3, 4. — variis muneribus, IV, 8, ext. 2. — or-

nata sunt ab eo literarum monumenta, III, 4, 6. — ornatior est auctoritas magistratum, II, 2, 7.

Orontes Darii regis præfectus, VI, 9, ext. 5.

Ortus salutaris principis, II, 9, 6. — solis, VI, 9, ext. 1; VII, 3, ext. 2.

Os hæsitazione impeditum, VIII, 7, 1. — vacuum promptius est et solutius, VIII, 7, ext. 1. — oris contumelia, VI, 8, 7. — convivalis hilaritas, VI, 9, ext. 1. — vitium, VIII, 7, ext. 1. — os deforme reddidit, III, 2, 11. — sputo respersit, V, 1, ext. 2. — cæno replevit, VIII, 1, abs. 6. — ore et faucibus coarctatis, IX, 12, 7. — indicis clauso, VI, 5, 5. — insertis calculis, VIII, 7, ext. 1. — in votis nuncupandis hæsitante, VIII, 13, 2. — ora ad id tempus deserta, IX, 1, 1. — clausurunt, VI, 2, 3. — contusus saxi pondere, III, 2, 23.

Os æqualiter extentum, I, 8, ext. 12. — ossa extincti potioni aspersa, IV, 6, ext. 1. — Pyrrhi aurea urna inclusa, V, 1, ext. 4. — ossibus alicujus injici, V, 3, ext. 3. — interfecti occurrere, VIII, 5, 4. — Œdipodis quasi sacrosancta colis, V, 3, ext. 3. — ossa mortui cepit, V, 3, ext. 3. — ne mea quidem habes, V, 3, 2.

Osci, II, 4, 4.

Oscitans sermo, IX, 1, 4. — oscitanti excussit crapulam, VI, 2, ext. 1.

Osculari dextram, V, 1, ext. 1. — filiulam, I, 5, 3. — osculatur humi prostratus pedes judicum, VIII, 1, abs. 6. — avide Luculli dextram, IV, 7, 4. — osculatus est terram, VII, 3, 2. — osculandi et ungendi officium, IV, 6, 3.

Osculum vafre impressum tel-

luri, VII, 3, 2. — dare Equitio, III, 8, 6. — dare filiæ nubilis ætatis, VI, 1, 4. — dare matri, VII, 3, 2. — nulli mortali ferebant, II, 6, 17. — osculo dignus, VII, 8, 9. — oscula sincera, VI, 1, 4. — osculis atque sinu fovere, II, 7, 6.

Ostendere cicatrices adverso corpore exceptas, VII, 7, 1. — patriæ muros, III, 7, ext. 8. — ostendit fortuna vires suas in eo, III, 4, 3. — mira patientia, III, 3, 1. — se in eo virtus efficaciter, VI, 9, 2. — te illustrem urbi, II, 10, 3. — ostendens se ipsa indigniorem injuria, VII, 8, 2. — ostentum in modum vexilli pileum, VIII, 6, 2.

Ostentare alicui agmina militum, III, 8, 5. — ostentare dexteram, VI, 6, 1. — oculis specimen fidei, IV, 6, ext. 3.

Ostentatio mulieris, I, 2, ext. 2. — opum, IX, 1, ext. 3.

Ostentorum ac fulgurum denunciationes, I, 1, 1.

Ostiam petens, II, 4, 5.

Ostio aperto inventi dormientes, VIII, 1, abs. 13.

Ostrea in tegulis reperire, IX, 1, 1. — ostreis carere, IX, 1, 1.

Otacilia Laterensis, VIII, 2, 2.

Otacilius, VII, 6, 1.

Otiosa urbi onera, VII, 7, 1.

Otium industriæ contrarium, VIII, 8, 1. — literarum summum, V, 6, ext. 5. — securum, V, 3, 4.

Ovans lætitia, III, 2, 21; IX, 3, 4. — triumphavit, II, 8, 7.

P.

Pabulantes hostes, V, 6, ext. 1.

Pacare hominem, V, 3, ext. 3.

— pacaverat conciones seditiosas, VI, 5, ext. 4. — pacato juris civilis judicio celeberrimus, IX, 3,

2. — pacatiores penetibus silvas !
V, 9, 4.

Pacisci, V, 4, ext. 3.

Pacisci cum fortibus viris, VI,
1, 10. — regnum, III, 8, 1. —
pactus ab illo quinquagies sester-
tium, IX, 4, 2. — pactum victo-
riæ pretium, IV, 3, ext. 3.

Pactio omittendæ obsidionis,
VII, 4, 3. — pactione nummorum
interposita, IV, 8, 1.

Pactum fecit, VII, 3, ext. 2. —
perfidia præcurrere, V, 6, ext. 4.

Paginarum numerus placidus,
VI, 3, 1.

Pagis dividua tuguria, V, 3,
ext. 3.

Palam atque aperte, I, 7, 6. —
dictitare, III, 2, 17.

Pelantes ac sparsi, III, 7, 4.

Palatii columen, VI, 1, 1.

Palatinus mons, II, 2, 9.

Palladium, I, 4, 4.

Palliatu Pythagoras, II, 6, 10.
— virilitatis robore animus, III, 8,
ext. 3.

Pallium togæ subjicitur, II, 2,
2. — pallio et crepidis usus est,
III, 6, 1.

Palma viridis, I, 6, 12. — pal-
mam assequi, VIII, 15, ext. 4. —
ex alio ferre, VIII, 1, abs. 8. —
palmæ gymnicae, IX, 12, ext. 9.

Palmata vesteconvivia celebrare,
IX, 1, 5.

Palpebris resectis, IX, 2, ext. 1.

Paludamentum pullum, I, 6,
11. — purpureum, I, 8, 8. —
interceptum, V, 1, 11. — suum
corpori Bruti injici jussit Antonius,
V, 1, 11.

Paludatus portam egreditur, V,
6, 3.

Palus deserta, V, 3, 2. — palu-
dis cæno oblitus, VIII, 2, 3.

Pamphilus, IX, 14, 4.

Παναθηναϊκὸς inscribitur Isocra-
tis liber, VIII, 7, ext. 9.

Panes jacere cœperunt, VII,
4, 3.

Pangebant opera superiorum ad
tibias, 2, 1, 10.

Pannum o nobilem ! VII, 2,
ext. 5.

Pansa, V, 2, 10.

Papaverum capita maxima, VII,
4, 2.

Paphus oppidum, I, 5, 6.

Papiria tribus, IX, 10, 1.

Papirius, II, 7, 8; VI, 5, 1.

Papirius Cursor, V, 2, 9; VII,
2, 5.

Par ad lædendum error, IX, 9,
1. — constantia, III, 8, 2. —

dolor, IX, 2, ext. 1. — est, II,
7, 6. — fiducia facto, III, 7, 1. —

genus mortis, 1, 6, 9. — ira, II,
7, 15. — jugum caritatis, II, 1,

6. — opus, II, 9, 1. — profera-
mus æquali jugo virtutis, II, 9, 6.

— Romulo gloria, V, 8, 1. — si-
cut erat, V, 2, 4. — sideri paterno

avitoque, I, prol. — splendori ho-
norum gravitate vitæ, IV, 2, 1. —

veræ amicitiae clarissimum, VIII, 8,
1. — virtute conjugium, VI, 2,

ext. 3. — censu pauperrimo, IV,
3, 6. — vultus, IV, 1, 13. — pa-

rem naturæ indulgentiam expertus,
VII, 3, 6. — referre gratiam ali-

cui, V, 3, ext. 3. — pari vindi-
cta, I, 1, 13. — impetu connisi,

IV, 2, 2. — pares patrio sanguine,
VII, 8, 4. — virtutibus, VII, 2,

6. — paria fere fratrum et propin-
quorum jungens, IX, 2, ext. 2.

— fratrum notiora sunt, V, 4,
ext. 4.

Parari ad res novas, I, 4, 2. —
paratus sum præcurrere, III, 2,

20. — abuti verecundia, VII, 3, 5.

— parata gens ad fingendum, IV,

7, 4. — paratæ vinci legiones, III, 2, 19.

Parcere proprio sanguini, VI, 1, 2. — reo, V, 4, 1. — parciit consortibus, VI, 9, 15. — pepercit umbris mortuorum, IX, 2, 1. — parci et consuli ejus saluti debet, III, 2, 6. — parciitur illius capiti, VIII, 7, ext. 7.

Parcus et modestus sermo, II, 1, 9.

Parens est honesti consilii, IV, 5, 1. — patriæ, VIII, 11, 2. — urbis nostræ, V, 3, 1; II, 9, 1.

Parere fascibus, VI, 9, 7. — reipubl., VI, 3, 4. — religioni, I, 6, 3. — paruit senatus tribuni verbis, IX, 5, 2. — paruerunt ductori intrepide, III, 2, ext. 3.

Parere Satyriscum, I, 7, ext. 7. — peperit ex hoste tropæa, II, 7, 2. — principatum imperio, II, 8, 1. — sibimet cognomen, VI, 9, 4. — pepererunt sibi damnationem, I, 1, ext. 8. — peperistis vobis gloriosa fata, V, 4, ext. 3. — pareret immunitatem, I, 1, 19. — parta est pax victoria, VI, 5, ext. 1. — est incolumitas, VII, 3, ext. 9. — partum habet, VIII, 7, 1. — parta gloria, IV, 3, 6. — labore commendatione, VIII, 7, ext. 15. — parto cognomine, III, 5, 1. — partæ victoriæ, II, 8, 7. — partarum rerum cumulus, II, 9, 1.

Parietes domestici, II, 7, ext. 2. — connecti Attalici aulæis, IX, 1, 5. — parietes pingere in æde Salutis, VIII, 14, 6. — parietibus altis septus locus, IX, 2, ext. 6.

Parmenion, III, 8, ext. 6; VI, 4, ext. 3.

Parricida manumissus, VI, 5, 7. — parricidarum manus, I, 7,

2. — parricidis irrogatum est, I, 1, 13.

Parricidium cogitatum, V, 9, 1. — eorum erupit, I, 6, 13. — publicum, III, 1, 3. — parricidii causam dicere, VIII, 1, abs. 13. — publici pœnas exsolvit, VI, 8, 4. — parricidium peragere, V, 9, 4. — ulcisci parricidio, VIII, 1, amb. 1. — parricidio admissio, I, 5, 7. — se notum reddidit, I, 4, ext. 4.

Pars actionis quædam, VIII, 1, damn. 2. — ædium excelsa, III, 1, 2. — bona magnaue, II, 9, 7; V, 2, ext. 4; VI, 4, 1. — capitis cavata, IX, 4, 3. — genitalis equæ, VII, 3, ext. 2. — non minima romani styli, VIII, 13, ext. 4. — temporis extrema, VIII, 11, 2. — urbis plana, III, 2, 7. — utraque auctoritate viri mota, VII, 3, 4. — partem dimidiam navium accipere, VII, 3, 4. — parte civitatis lacrymante, II, 8, 7. — utraque perorata, IV, 1, 7. — partes corporis genitales, VII, 7, 6. — priores, II, 8, 2. — alicujus agere, V, 10, 1. — fovere, III, 8, ext. 1. — sequi, IV, 7, 4; I, 7, 7. — humanæ vitæ persequi, VI, 2, 1. — judicis peragere, V, 8, 3. — omnes defensionis exsequi, VIII, 3, 1. — suas plene exhibebat accusatio, VIII, 1, abs. 3. — partibus devictis, I, 1, 19. — defensis, III, 2, 13. — imperatoris fungi, II, 8, 2. — ministerii detestabilis impetratis, V, 3, 4.

Parthi, I, 6, 11; VII, 6, 6.

Particeps cimbrici triumphi, IX, 12, 4. — consternationis, V, 8, 4. — consilii, III, 3, ext. 2. — gloriæ, IV, 1, 9.

Partiri gratiam cum aliquo, IV, 7, ext. 2. — immortalitatem no-

biscum, II, 6, 7. — laudem utriusque industriæ, VIII, 7, ext. 16. — se cum comite suo paucis verbis, IV, 7, ext. 2. — unius diei lucem, V, 10, 3. — partitus se inter misericordem patrem et justum legislatorem, VI, 5, ext. 3. — partito exercitu, V, 2, 4. — partito onere, I, 1, 10. — partitæ sunt quasi duæ fortunæ Alcibiadem, VI, 9, ext. 4; I, 1, ext. 4.

Partus cælestis, III, 7, ext. 3. — utero conceptus, IV, 6, 4.

Parum diligens custos, I, 1, 6. — honoris, II, 10, 4. — prospere dimicare, III, 2, 8. — parum tuta pulchritudo, VIII, 11, ext. 4.

Parvi pendere, II, 7, 15.

Parvitas mea, I, prol.

Parvula casa, II, 8, 1. — parvulum æs, II, 10, ext. 1. — parvulorum amissio, II, 6, 16. — parvulis cum filioliis ludens, VIII, 8, ext. 1. — parvulæ extremi spiritus reliquiæ, III, 2, 18.

Pascere invidiam quorundam, IV, 7, ext. 2. — pascendo in pecore occupari, III, 4, 1. — pastinimio favore juvenes, VII, 2, ext. 7.

Passæ uvæ, IX, 12, ext. 8.

Pastorali turba divisa, II, 2, 9. — pastorales casæ, VII, 6, 1.

Patefacere alicui lætitiā, IV, 1, 13. — iter, I, 6, 3. — patefecit dolorem gemitu, I, 5, 6. — januam, II, 2, 3. — fauces sinus, II, 8, 1. — patefecimus procursus virtutis, III, 2, 1. — patefacta imagine, I, 7, ext. 2. — patefacto scelere, II, 5, 3. — ærario, III, 7, 1. — patefacta novo transitu Alpium juga, III, 7, ext. 6.

Paterna proscriptio, III, 1, 3. — vox, II, 7, 6. — paterni gene-

ris imago, II, 10, 8. — paterno avitoque sideri par, I, prol. — paterna bona, VII, 7, 1 et 2.

Patet ei ascensus in cælum, VIII, 15, 1. — ejus domus tantum, IV, 4, 7. — id exemplo, VIII, 1, abs. 4. — jurgio ipsorum, IX, 1, 3. — patuit ædes, I, 8, 1. — nulla janua dono, IV, 3, 14. — patens janua, VI, 9, ext. 1. — patentes late errores, VII, 2, ext. 1.

Pati stuprum, VI, 1, 1 et 9, et ext. 2. — supplicium, IV, 6, ext. 3. — patitur dolorem, IX, 3, 1. — illum occidere, III, 4, 4. — nos de se tacere, IV, 1, 10. — reliquias jacere inhonoratas, V, 1, 1. — patiebantur ea instrui vasis argenteis, II, 2, 7. — priores consurgere, II, 1, 9. — vix ejus anni, III, 1, 1. — passus est exuri dexteram, III, 3, 1. — quemquam appellari, IV, 8, 3. — preces expromere, III, 8, ext. 4. — non est egredi urbem, I, 1, 2. — teri tempus, II, 8, 2. — passo haud dignum tormenti genus, IX, 2, ext. 1. — passa est temeritas eum potentem castrorum, III, 2, 20. — passi estis quas tenebras nasci, III, 5, 1. — sunt armatum intrare mœnia, VII, 3, ext. 9. — Carthaginienses moribus suis uti, I, 1, 14. — suam pudicitiam sequestrem perjurii fieri, IX, 1, 7. — patiens animus, II, 9, 7. — continui laboris, VIII, 8, 2.

Patibulo affixum corpus, IX, 2, 3.

Patientia quæri debet, VII, 5, 1. — repulsarum, VI, 9, 14. — patientiæ corpora probrosa, IX, 1, 8. — dedecus ignorat, III, 2, 7. — patientia pueri delectatus, III, 3, ext. 1.

Patientissime ista toleravit Cato

superior, vir illustris, IV, 3, 11.

Patres conscripti, II, 7, 15. — patrum conscriptorum voluntas, VII, 6, 4.

Patria ab ipsis servata, II, 9, 6. — fidei inops, IV, 8, 1. — tumultu fessa, VI, 9, 1. — patriæ amantissimus, VIII, 9, ext. 1. — fugitivi, II, 7, 12. — parens, VIII, 11, 2. — salus, II, 8, 5. — patria pulsus per summam iniquitatem, VIII, 7, ext. 15.

Patricius, VI, 3, 1. — patricii vir spiritus, VI, 1, 2.

Patrifamilie nata est vacca, VII, 3, 1.

Patrimonium amplissimum, VII, 8, 5; IX, 1, 2. — omnium commune, IV, 8, ext. 2. — viri exiguum, II, 10, 8. — patrimonii inops, IV, 8, 1. — possidendi communio, I, 8, ext. 17. — patrimonio insidias struere, VIII, 2, 3. — patrimonium incolume servavit, V, 1, 10. — suum patriæ donavit, VIII, 7, ext. 4. — totum ei addicere, VII, 7, 4. — patrimonio eis distributo, II, 6, 8. — ad impensam sufficiente, IV, 4, 1. — patrimonio arcta, IV, 4, 10. — patrimoniorum veterum habitus, IV, 4, 10.

Patrius mos, II, 6, 14; III, 8, 6. — patrio sanguine pares, VII, 8, 4. — patria cura, I, 7, ext. 4. — indulgentia, VII, 3, 10. — majestas, VII, 7, 5. — patrii affectus, IV, 1, 5. — patrii auspicii, I, 3, 1.

Patrocinium languidum, IX, 3, 6. — matronis accommodare, VIII, 3, 3. — patrocinio causa ipsi extorquetur, VIII, 9, 3. — suo reum protexit, IV, 2, 5.

Patronus domus et familie, V, 2, 7. — ei adfulsit, VII, 3, ext.

5. — violentiæ, V, 3, 3. — senatus dicitur, VI, 9, 13. — patronum salutare, V, 2, 4. — salutis suæ aliquem habere, VI, 9, ext. 2. — patroni et advocati præteriti, VII, 8, 7.

Paucis literis perpendi, II, 10, 1. — pauciores numero, II, 3, 3. Paulliana victoria inclyta, VIII, 11, 1.

Paullus Fabius Maximus, 10, fragm.

Paululum temporis intercessit, I, 7, 7.

Pauperem se credidit semper ad discendum, VIII, 7, ext. 8. — pauperrimus Arcadum, VII, 1, 2. — pauperrimo unicuique censu par, IV, 3, 6.

Paupertas urbis hereditaria, IV, 3, 8. — paupertate pressæ virgines, IV, 8, ext. 2.

Pausanias, I, 8, ext. 9; II, 6, 1; VIII, 14, ext. 4.

Pavescentes, attonitæque aves, IV, 8, 5. — paventibus nautis, I, 8, 2.

Pavidus regressus, I, 6, ext. 1. — pavidum militem, I, 6, 2. — repetunt urbem, V, 8, 4.

Pax deformis fit, VIII, 13, 5. — fida, VII, 2, 6. — pacis beatæ status, II, 7, 1. — magistra et custos, II, 9, 1. — studium lenæ, VIII, 8, ext. 2. — paci proniores animi, VII, 3, ext. 10. — pacem cum aliquo habere, VI, 2, 1. — turpem cum aliquo facere, VI, 3, 3. — pace cinerum, V, 2, ext. 1.

Pectus Alexandri insatiabile laudis, VIII, 14, ext. 2. — eruditissimum Platonis, VIII, 12, ext. 1. — ipsa mansuetudine mitius, VI, 2, 11. — muliebre, IX, 3, ext. 4. — puerile, IX, 3, ext. 4. — re-

fertum dolore, V, 4, 1. — pectori admotus infans, V, 4, ext. 1. — pectore convulso, IX, 3, 8. — pectora alta et erudita, III, 3, ext. 7. — humana, IX, 3, 1. — sapientia prædita, VII, 2, 1.

Pecudes mactatæ, IX, 2, ext. 11. Peculator veientanæ prædæ, V, 3, 2.

Peculatus reus fit, V, 3, 2. Peculium ejus Cereri consecravit, V, 8, 2.

Pecunia cruenta, IV, 8, 3. — imperata, VIII, 3, 3. — pecuniæ magnitudo, VI, 9, 12. — pecunia omni imposita navibus, IX, 4, ext. 1. — pecuniæ debitæ, 4, 8, 3.

Pedes nolanus, VII, 3, 7. — pugnans, III, 2, 23. — peditum numero militare, II, 7, 15.

Pedestris exercitus, I, 6, ext. 1. Pediculus corneus, IV, 4, 3.

Pejorare verbis conceptis, IV, 1, 10.

Pelagilubrico nantes, III, 2, 10.

Pellere aliquem armis, IV, 3, ext. 4. — gradu suo, IV, 3, ext. 4. — exercitum, I, 6, 9. — pepulerunt philosophum, I, 1, ext. 7. — pellam unum ex his nota mea, V, 7, 2. — pelli vivus non potuit, IV, 7, 2. — pellitur sententia, III, 8, 4. — pellebatur ab eo finibus imperii, II, 10, 2. — pulsus est patria, V, 3, ext. 2; VIII, 7, ext. 15. — Ponto, V, 1, 9. — urbe, I, 7, 5. — pulsus Cimbrorum impetu, V, 8, 4. — exercitu, III, 2, 7. — pulsus copiis ejus Græcia, VI, 5, ext. 2.

Pellicatus ira mota, IX, 13, ext. 3.

Pellicere animum poti senis illecebris, IV, 3, ext. 3.

Pellis detracta ex corpore, VI, 3, ext. 3. — pelles e scutis detra-

ctæ, VII, 6, 2. — hædinæ, IV, 3, 11; VII, 5, 1.

Pellucida veste amictus, VI, 9, ext. 1.

Pelorus, IX, 8, ext. 1.

Penates ab imis fundamentis eruti sunt, VI, 3, 1. — augusti, VI, 1, 1. — nefandi, V, 3, 3. — proscriptionum, IV, 3, 14. — urbani, IV, 8, ext. 2. — penatium strage puniri, VI, 3, 1. — penatibus suis se subduxit, VI, 8, 7. — penates tam jejunos pecunia videbat, IV, 4, 9. — fugere, V, 3, ext. 3. — suos locupletiores fecit, IV, 3, 8. — penatibus pacatioris silvas! V, 9, 4. — vacua manet area, VI, 3, 1.

Pendere ex sociorum fide, VI, 4, 1.

Pendere parvi, II, 7, 15. — pœnam neglecti imperii, I, 7, 4. — pœnas, I, 6, 6; V, 3, 2; VI, 1, 5; IX, 15, 1; VI, 3, 9; VII, 2, ext. 17; VII, 5, 6. — pendit supplicia apud inferos, IX, 11, ext. 4. — pependit ei addictas pœnas, VIII, 1, damn. 2. — justa supplicia, I, 8, ext. 8. — pœnas, V, 3, 2; IX, 15, 1.

Penes crudelitatem est timeri, IX, 2, 1. — eum summa potestas erit, VII, 3, 2. — illos erat decus senatus, II, 7, 7.

Penetralia sacra, II, 7, 6. — justitiæ sancta adire, VI, 5, 1.

Penetrare ad communionem civitatis usque, VII, 3, ext. 9. — ad gloriæ sugillationem, II, 3, 1. — ad se ingenia patitur virtus, III, 3, ext. 7. — penetrat in efferata barbarorum ingenia, V, 1, ext. 6. — penetravit consuetudo ad divina, II, 1, 2. — ad ipsam veritatem, V, 7, ext. 1. — in Siciliam, VII, 3, 9. — penetraverat ad au-

res tantum unius, III, 8, ext. 1. — Penitus cognoscere aliquid, VIII, 7, ext. 10. — græcam linguam, VIII, 7, 6.

Pensare acceptam dolorem, IX, 10, 1. — amorem mariti egregia fide, IV, 3, 3. — injuriis opera, V, 3, 2. — pœnam beneficio, IV, 7, ext. 1. — pensavit infantie incunabula gazis, I, 6, ext. 2. — pensarunt concubitus morte, I, 8, ext. 3. — pensantur odii mutui pertinacia, IV, 2, 4. — pensarentur juvenes, I, 1, 14.

Pensi duxerat, II, 9, 3.

Pensilia balnea facere, IX, 1, 1.

Penuria comneatus, VII, 6, 6. — pecuniæ, VII, 3, ext. 5. — ultima, VII, 6, ext. 1.

Per ætatem, IX, 3, ext. 3; III, 1, 3. — jocum irrogata, I, 8, 3. — ora vulgi ferre indicia, II, 10, 3. — se, I, 6, 10; V, 1, 9. — singulos dies, II, 7, 15. — summos cruciatus expirare, II, 9, 8. — vim stuprum pati coacta, VI, 1, 1. — vulnera reipubl. procedere, II, 8, 7.

Peragere aliquid, III, 8, 1. — imperium, II, 7, 6. — indicium, V, 4, 3. — Junonis sacra, V, 4, ext. 4. — parricidium, V, 9, 4. — partes judicis, V, 8, 3. — expugnationem, V, 1, 5. — solenne sacrificium, V, 10, ext. 2. — stipendia, V, 5, 4; IV, 7, 7. — vitæ stationem, IV, 1, ext. 2. — peragebat stationem, II, 2, 6. — peregi infantie tempora, V, 5, 1. — peregit crudele imperium, VIII, 9, 2. — dominationem in hunc modum, IX, 13, ext. 4. — eorum alterum lege, VI, 2, 4. — gestulationem, II, 4, 4. — ibi quod vitæ superfluit, V, 3, 2. — peragi ab his sacra possent, I, 1, 15. —

minore cum invidia, II, 7, 15. — peragere legationem, II, 2, 5. — peragendum solenni ritu, I, 1, 1. — peragi non poterat consilium, III, 8, ext. 1. — peragitur medii temporis cursus, IX, 12, 1. — pudicitie quæstio, VI, 1, 7. — peractum reum judicio afflixit, V, 4, 4. — peractis quinque consulatibus, V, 7, 1. — mandatis patris, VII, 3, 2. — stipendiis, VII, 7, 1.

Peragravit Ægyptum, VIII, 7, ext. 3.

Percalefactus æstu et itineris fervore, III, 8, ext. 6. — percalefacto multo igni, IX, 12, 4.

Percellere: percussus Rutilius, II, 10, 5. — sententia tristi, V, 8, 3. — percussa clade cannensi civitate, VI, 4, 1. — percussa conspectu, I, 8, ext. 3. — percussi homines maximo et inopinato gaudio, IV, 8, 5. — incommodo, VIII, 7, 5. — repentino ejus adventu Pœni, VII, 4, ext. 1.

Percipere alicujus artis usum, VIII, 7, ext. 8. — aliquid, VIII, 7, ext. 14. — et exercere doctrinam, VIII, 7, ext. 4. — voces auribus, V, 10, ext. — voluptatem ex ingenio suo, VIII, 7, ext. 13. — percipit geometriæ multiplices numeros, VIII, 7, ext. 3. — percepit admirationis ejus fructum, VIII, 7, ext. 9. — gravitatem totius curiæ, III, 1, 2. — percipiendæ omnis honestatis cupiditatem ingressus, VIII, 7, ext. 2. — disciplinæ, I, 1, 1. — percipiendis Chryssippi præceptis vacare, VIII, 7, ext. 11.

Percitus ira, V, 1, 11.

Percontari aliquem, VIII, 14, ext. 4. — arcessitos, V, 1, ext. 3. — percontatus est de consiliis, III, 7, 1.

Percrebuit in castris, V, 6, ext. 1.

Percurrere restrictum, VI, 1, 13. — maximorum virorum memoriam, IV, 3, 12. — percurrit omnes pugnantium globos, VII, 4, 1. — percurremus eos, VIII, 1, damn. 1. — percurrans opera, IV, 6, 1. — percurrando lumina imperii, II, 1, 10.

Percutere securi filium, IX, 3, 4; VI, 9, 1. — percussi vulnus in animo, I, 8, ext. 2. — percussit eum gladio, I, 8, ext. 6. — filium colapho, III, 1, 3. — illos securi, II, 7, 12. — pectus suum gladio, IV, 6, 2. — percusserat securi damnatum, II, 9, 3. — percuti securi, II, 7, 15; V, 8, 1; IX, 10, 1. — percussus falce, V, 6, ext. 1. — perquam brevi tristitiæ salebra vultus, VI, 9, ext. 5. — percussam fuste interemit uxorem, VI, 3, 9. — percussa fuste mater, VIII, 1, amb. 1.

Perdere omnia belli jure, VI, 9, 11. — perdit et tollit commercium dandi et accipiendi beneficii, V, 3, ext. 3. — perdidit temere amicum, III, 3, ext. 5. — victoriam in ipsa victoria, VIII, 1, abs. 7. — victorias tres maximas totidem amicorum injustis cædibus, IX, 3, ext. 1. — perditus amor, III, 5, 3. — perditæ et complorata defensio, VIII, 1, abs. 10. — et furiosa luxuria, IX, 1, 2. — luxu adolescentia, VI, 9, 3. — perditæ luxuriæ adolescens, VI, 9, ext. 1. — perditam luxuria vitam egit, III, 5, 2. — perditæ luxu mores, II, 2, 6. — perditæ labantesque vires, V, 6, 6. — perditis et afflictis rebus, III, 2, ext. 7. — consiliis, IV, 7, 2.

Perducere aciem ad miserabilem exitum, VII, 4, ext. 2. — aliquem

ad summum beatæ vitæ cumulum, VII, 1, 1. — ad suam sententiam, VII, 3, 6. — captivos in castra, IX, 2, ext. 2. — propositum ad exitum, VII, 4, 5. — perducit nondum editum ad officium, III, 8, 1. — perduxit cauponem ad supplicium, I, 7, ext. 10. — memoriam muneris ad ultimum vitæ finem, V, 2, ext. 4. — in arcem, VII, 2, ext. 2. — perduxit vocem ad maturum et gratum auribus ænum, VIII, 7, ext. 1. — pueros in castra, VI, 5, 1. — usque ad quæsturæ suæ comitia vitam libidine inquinatam, VI, 9, 6. — perduxerat eos in adolescentiam, VII, 7, 5. — perduci ad mare, I, 5, 5. — rem ad effectum fortuna passa est, VI, 5, ext. 2. — perducitur ad cumulum laudis, VIII, 7, 1. — perductus ad Marium, VIII, 14, 4. — ad summos castrenses honores, VII, 8, 6. — in Rostra, VI, 2, 3. — Alexandriam, III, 8, 8. — ad Luculli corpus, IV, 7, 4. — est eo, VIII, 1, abs. 12. — perducto filio in locum desertum, V, 9, 4. — perducti in Academiam, IV, 3, ext. 3. — perductos ad æneæ supplicio affecit, III, 7, 1.

Peregrinatio diutina, VIII, 7, ext. 6. — gallica, III, 7, 6.

Peregrinatus est hujus animus in nequitia, VI, 9, ext. 1. — improbe in aliena urbe, III, 4, 5. — peregrinandum est, VIII, 9, 3.

Peregrinus prætor, I, 3, 2. — peregrinæ historiæ seriem, I, prol. Perfacile aliquem interficere, III, 1, 2.

Perfecta ars, III, 7, ext. 2. — virtus numeris, II, 10, 8. — perfecto simulacro, III, 7, ext. 4.

Perferre aquam in ædem alicujus, VIII, 1, abs. 5. — poculum

ad aliquem, III, 2, ext. 6. — virginitatem illibatam ad virum, VI, 1, 4. — pertulit aquam, II, 4, 5. — perferri in castra, I, 6, 3. — perlatus lectica ad tribunal, I, 7, 4. — perlata spectaculi novitas ab ipso ad triumvirum, V, 4, 7.

Perfidæ mensæ sacra, V, 3, 3. — perfidi socii, II, 7, 12. — perfidiam erga te caput, VI, 8, 4.

Perfidia campana, II, 3, 3; III, 2, ext. 1. — Ægyptia, V, 1, 10. — perfidiæ auxilium, II, 3, 3. — perfidiæ efficacissimæ vires sunt mentiri ac fallere, IX, 6, 1. — perfidiam notabat censor, II, 9, 8.

Perfodere : perfossum ictibus scutum, III, 2, 23.

Perforari telorum jactu, I, 8, ext. 19. — perforata classe perit, IX, 4, ext. 1.

Perfrui studiis, I, 8, ext. 2. — victoriis, III, 2, ext. 5.

Perfugere ad misericordiam, V, 3, ext. 3.

Perfundere : perfudit sui nominis memoriam inexpressibili detestatione, VI, 4, 5. — perfundi rubore, V, 7, ext. 1. — perfusus contemptu, VI, 9, 1. — perfusæ inusitatis tenebris Athenæ, VIII, 11, ext. 1.

Pergami, V, 3, 2.

Pergamum, I, 6, 12.

Pergere ad triremem, I, 8, 2. — perrexit in Italiæ partem, VIII, 7, ext. 2. — in urbem, II, 4, 5.

Perhorrent tribuni exigere pœnam, VI, 3, 2.

Pericles, II, 6, 5; VIII, 9, ext. 2; VIII, 11, ext. 1; VII, 2, ext. 7; IV, 3, ext. 1; V, 10, ext. 1.

Periclitantis salutem lædere, IV, 1, 11. — periclitantis causæ argumentum, VIII, 10, 3. — periclitantium caput, VII, 3, 5.

Periculose contumax, VI, 2, 12.

Periculosum bellum, I, 7, 3. — iter, III, 6, 1. — periculosæ ac inconcessæ faces, VII, 3, 10.

Periculum damnationis imminens, VIII, 1, abs. 9. — imminens, III, 2, 1. — judiciale, VI, 9, 1. — non impedimentum gravitatis ejus est, sed experimentum, VI, 4, 4. — præsens, V, 2, ext. 4. — periculi oblitus, III, 3, 1. — periculo ejus subvenit, V, 4, 3. — periculum capitis sui ei objecit, VII, 3, ext. 6. — mortis evasit, IV, 7, 6. — periculo oppressus, III, 2, 16. — periculo vacua est temporis pars, VIII, 11, 2. — pericula et labores militiæ, II, 3, 1. — externa, VI, 1, 10. — sua respicere, IX, 8, 1.

Perimere viros veneno, II, 5, 3. — peremit se cubiculo inclusum, IX, 12, 4.

Perire fato, I, 7, 6. — luxu, II, 9, 5. — pro amico suo, IV, 7, 6. — prælio, III, 2, ext. 3. — quam celerrime, III, 2, ext. 2. — arbitrio suo, IX, 4, ext. 1. — perierit bono exemplo, IX, 4, 3. — periturus erat omnium consensu, VIII, 1, abs. 2. — perituum se propter opes videbat, IX, 4, ext. 1.

Peritus musicæ artis, VIII, 10, 1. — peritissimus interpretandarum religionum, I, 5, 5. — juris civilis, VIII, 7, 1. — sacrorum pontificalium, V, 8, 3. — peritissimi ludicræ artis viri, VIII, 10, 2.

Perjurii crimen, II, 9, 6. — infamia, VIII, 5, 5. — sequestrem suam pudicitiam fieri passi sunt, IX, 1, 7.

Permanere in fide, VII, 6, 3. — permanet sincerus juventæ flos, VI, 1, 1. — permansit in eodem animi habitu, III, 8, 2.

Permissu populi, IV, 3, 9.

Permittere alicui regium imperium, VIII, 9, ext. 1. — se alicui, II, 7, 15. — permisit se moribus Asiæ, II, 6, 1. — sibi torporem, IX, 11, ext. 4. — permittam orationi meæ vagari, V, 10, 3. — permitte cætera tacitis fati, I, 7, ext. 1. — mens, te totam cælestium arbitrio, VII, 2, ext. 1. — permissa ac vulgari venere uti, VII, 3, 10.

Permixtus spiritus luctus acerbitate, IV, 6, 2. — permixto utriusque sanguine, IX, 9, 2. — permixta fuit complorationi gratulatio, I, 8, ext. 11. — sunt principum civitatis capita hostiarum capitibus, IX, 2, 3.

Permulcere barbam, III, 2, 7. — permulsit oculos novitate, II, 4, 4. — permulseris quibus infulus misericordiæ, IV, 7, ext. 2. — permulcendos oculos motui corporis tradere, VIII, 10, 1.

Permutare captivos, II, 9, 8. — imperium consulare pro regio, VI, 1, 1. — religionem stupro, IX, 1, 7. — permuto reliquias spiritus mei fine, II, 6, 8. — permutavit omnes hostium captivos, V, 2, ext. 2. — permutato annulo, VI, 8, 6. — statu, IX, 14, 1.

Pernegavit ei se culpæ affinem fuisse, VIII, 4, 2.

Perniciosa vesania, I, 3, 1. — perniciosius habendum est, IX, 1, ext. 1. — perniciosiora patriæ vitia, III, 1, ext. 1. — perniciosissimæ reip. leges, IX, 5, 1.

Pernicitas decora, II, 4, 4.

Perorare defensionem, VI, 4, ext. 2. — peroraverat hostili voce, IV, 2, 5. — pro capite ejus, V, 3, 4. — perorata utraque parte, IV, 1, 7.

Perosus dexteram, III, 3, 1.

Perpendere prodigia, I, 6, 12. — utrumque ratione, V, 3, 3. — perpendi mores natione, I, 1, ext. 2. — perpendens erat diversa æstimatione nefarium indicium, VI, 5, 5. — perpendi paucis literis, II, 10, 1.

Perperna, VI, 2, 8.

Perpeti alicujus imperium, VI, 4, 1. — intellectu gravia, VII, 3, 8; VII, 6, 1. — supplicium, III, 2, ext. 6. — perpressus erat sævitiam et verbera, IV, 2, 7. — merito, II, 7, 12. — perpetiendi fræni, II, 9, 5.

Perpetua dictatura, IV, 1, 6. — excubatio, IV, 7, 7. — perpetuam pacem habere, VI, 2, 1. — perpetuis bonis frui, VI, 9, 10.

Perplexus servili cognomine et regia appellatione titulus, III, 4, 3.

Perpolitus sub Anaxagora præceptore, VIII, 9, ext. 2.

Perquam callidum genus consilii, VII, 4, 3. — facetum dictum, IV, 3, ext. 3. — tristia auspicia, I, 4, 2.

Perrepsit ars ad satyrarum modos, II, 4, 4.

Perrugavit legem, VIII, 6, 4.

Perruptum religionis vinculum, IX, 2, ext. 6. — perrupta nequitiae claustra, VI, 9, 6. — perruptis necessitudinum vinculis, II, 7, 3.

Per sedere in sacello, I, 5, 4.

Persequi aliquem usque ad inferos, VI, 1, 11. — hostium copias, IX, 3, 5. — inimicos, IX, 2, 2. — miseros, VI, 8, 5. — partes humanæ vitæ, VI, 2, 1. — proscriptum et jugulare, V, 3, 4. — satellitem, IX, 10, ext. 1. — persequor exempla propositæ rei, III, 8, 1. — persecutus est Neronem eadem animadversione, II, 9, 6.

Perses rex, I, 8, 1; II, 7, 14; IV, 3, 8; IV, 4, 9; VI, 2, 3; V, 1, 8. — *Perse devicto*, V, 1, 1.

Perseveranter instare, III, 8, 3. — *morari*, V, 3, 2; VII, 2, ext. 18. — *tacuit*, VI, 1, 7.

Perseverantia animi, II, 10, 7; IV, 7, 2. — *salutaris*, II, 7, 1. — *sua Latinos repulit*, III, 1, 2. — *vesana*, I, 6, 7. — *perseverantiam exemplum*, III, 8, ext. 3. — *experimentum*, III, 3, ext. 1. — *opus*, III, 8, 1.

Perseverare in sententia, V, 4, 5. — *perseveravit in exigenda poena*, II, 7, 8. — *perseverans gestus*, VI, 2, 9. — *in amore civium*, III, 8, 2. — *in precibus*, IV, 7, 5. — *in proposito*, I, 7, 4. — *sententiae suae propugnator*, III, 8, ext. 2. — *amicitia*, VII, 6, 2. — *postulatio*, V, 2, 10. — *perseverantes in proposito*, II, 5, 4.

Persicus sermo, VIII, 7, ext. 15. — *persica dominatio*, VI, 3, ext. 2. — *salutatio*, VII, 2, ext. 11. — *tropaea*, V, 3, ext. 3. — *instituta*, IX, 5, ext. 1.

Persolvere poenas, III, 2, 17. — *persolutum est aes alienum*, II, 2, 8.

Persona histrionis, VIII, 7, 7. — *insequens*, VI, 2, 8. — *matris familiae suspecta*, VIII, 1, abs. 12. — *personae illustres*, VIII, 10, 1. — *mediocres*, IX, 14, 1. — *personis tecto capite velatis*, II, 5, 4.

Perspectissimum fortitudinis specimen, IV, 3, 5.

Perspiciendis in rebus, I, 7, 2.

Perstare aliquot horis in eodem vestigio, VIII, 13, ext. 1. — *ardentissimo animo*, I, 8, 8. — *perstat in rep. tuenda juvenili animo*, VIII, 7, 1. — *perstitit in amentia*, IX, 11, ext. 1. — *in proposito*,

III, 1, 2. — *perstiterunt in muris pertinacissime*, VI, 6, ext. 2.

Perstringere potentiam viri, VIII, 9, ext. 2. — *oculos telis*, IX, 1, 5. — *perstrinxit oculos hominis*, II, 10, 6. — *perstringitur dominus verbo*, VIII, 4, 3. — *memoria ejus licentiore accusatione*, IX, 2, 3. — *perstrictus censoria nota*, II, 9, 9. — *denegati honoris nota*, VII, 3, ext. 6. — *levi vulnere*, VI, 8, 2.

Persuasus jurejurando, V, 9, 4. — *persuasum habuerunt Galli*, II, 6, 10.

Pertergi spongia corpora, II, 4, 5.

Perterritus aspectu, I, 8, 8. — *tetro visu*, I, 7, 7.

Pertimescendus exitus, V, 4, 2.

Pertinacia belli gerendi deposita, VI, 5, 1. — *odii mutui*, IV, 2, 4. — *trux*, VII, 6, ext. 3. — *vecors*, IX, 2, 4. — *vincit populum*; VII, 5, 3. — *pertinacia usus*, III, 2, 22.

Pertinaciter retinere arma, VI, 4, ext. 1. — *retentus mos*, II, 2, 4. — *pertinacius expetere stuprum*, VI, 1, 2. — *progressa contentione*, II, 8, 2. — *pertinacissime absenti adfuit*, IV, 2, 7. — *in muris perstiterunt*, VI, 6, ext. 2. — *uti viribus ingenii*, IV, 1, ext. 6.

Pertinax casus, I, 7, ext. 4. — *clamor*, III, 7, 8. — *erga exsulem patrem amor*, V, 2, 7. — *irae vindex*, VI, 3, 3. — *spiritus*, II, 4, 5. — *amicitia*, IV, 7, 7. — *deorum indulgentia*, I, 1, 8. — *hominis industria*, VIII, 7, ext. 8. — *memoria*, VI, 4, 1. — *necessitas*, I, 8, ext. 10. — *odium intercedit*, VII, 2, 6. — *studium*, II, 4, 4; IX, 1, 3. — *pertinacem exhibendo inimicum*, IV, 2, 2. — *pertinacius*

odium, IX, 1, 1. — nihil hac constantia, III, 8, ext. 1. — pertinacissima contentio, V, 6, ext. 4. — pertinacissimum animirobur, VIII, 7, ext. 1. — pertinacissimæ preces, IX, 3, ext. 3.

Pertinere ad solvendam religionem, I, 1, 12. — pertinet ad eum suspicio cædis, VIII, 1, abs. 13. — ad populi rom. majestatem, IV, 8, 5. — ad rem, II, 1, 2; II, 9, 1. — ad summam ejus laudem, IV, 8, 4. — pertinuit res ad cruciatus, VI, 8, 1. — ad facinus, I, 1, ext. 1. — pertinentes libros ad sacra populi, I, 1, 3. — pertinentia ad solis et lunæ cursum, VIII, 11, ext. 1.

Pertrahere patriam suam in jus, V, 3, ext. 3. — pertraxerunt ipsum, I, 7, ext. 8. — pertractus captivus ad Antigonum, V, 1, ext. 4. — est ad Scipionem catenatus, VI, 9, ext. 7. — est ad Antonium, IV, 7, 4. — per ora vulgi, IX, 2, 1.

Perturbare remp., VIII, 10, 1. — perturbari solebat principum civitatis frons, III, 8, 6.

Pervasum regnum, V, 2, ext. 4.

Pervellit fortuna aurem, I, 5, 8.

Pervenire ad Carthaginiensium catenas, VI, 9, 11. — ad gloriam via expedita, VII, 2, ext. 1. — ad summi imperii insignia, VI, 9, 11. — ad ultimas Asiæ solitudines, V, 4, ext. 5. — in ditionem Aristonici, III, 2, 12. — pervenit ad ætatem ultimam, I, 8, ext. 16. — ad aures, I, 6, 7. — ad eum clandestina fuga, VI, 7, 3. — ad eum noctu, VI, 5, 5. — ad nonagesimum annum, VIII, 13, ext. 1. — in collem, I, 1, 11. — in M. Bruti castra, VII, 3, 8. — pervenerat pedibus, I, 6, 7. — pervenerant ad senectutem cælibes, II, 9, 1. — ea

ad aures ejus, V, 1, ext. 3. — perventurum ad ultimum sui finem est, VIII, 7, ext. 2.

Pervexit Cæsarem, I, 1, 10. — pervehi navicula, I, 5, 5.

Pervidere oculis utilitatem, VII, 3, 6. — pervidit causam alterius argumenti, VII, 4, 2. — conditionis habitum, II, 6, 12.

Perus, V, 4, ext. 1.

Pes motus, VIII, 13, ext. 1. — pedem offendere, I, 4, 2. — referam, III, 6, 1. — pede in terram inflicto, IX, 3, ext. 3. — pedes præcisi, IX, 2, ext. 5. — pedum 120 belluæ corium, I, 8, ext. 19. — pedes judicum osculatur, VIII, 1, abs. 6. — pedibus hostilibus circumdatus, III, 2, 16. — nudis, II, 7, 2. — Italiæ est subjecta Africa, VIII, 14, 1.

Pessinus, I, 1, 1; VIII, 15, 3. — Pessinuntem profecti, I, 1, 1.

Pessumdare aliquem, VII, 2, ext. 1. — pessumdederunt hostium copias, IV, 4, 5. — pessumdatum pro certo credidit, VIII, 1, abs. 7.

Pestifer afflatus, I, 8, ext. 19. — haustus, I, 8, 10. — pestiferum adversus se ducem experiri, V, 4, 1. — habiturus exitum, V, 2, 4. — adfert exitum, VII, 2, 2. — pestifera dextera, I, 7, ext. 2. — seditio, III, 2, ext. 9; VIII, 9, 1. — pestiferum fatum, I, 7, ext. 10. — pestiferæ blanditiæ, III, 8, 3.

Pestilentiae vis intoleranda, II, 4, 4.

Petellia, VI, 6, ext. 2.

Petellina fides, VI, 6, ext. 2.

Petellini, VI, 6, ext. 2.

Petere ab heredibus summam, VIII, 2, 2. — ab ignotis exempla, IX, 3, ext. 1. — ædilitatem curulem, VII, 5, 2. — alias atque alias

regiones, VII, 4, 5. — aliquem hasta, IX, 10, ext. 1. — alterius caput, VIII, 1, abs. 11. — alveum Tiberis, VII, 3, 1. — auspicia, II, 1, 1; I, 4, 2; I, 4, 3. — auxilia, V, 2, ext. 4; V, 1, 1. — castra, II, 7, 10; V, 1, ext. 3. — consulatum, VII, 5, 3; VIII, 6, 3. — consulem simulata transitione, VII, 4, ext. 2. — depositum, VII, 3, ext. 5. — exitium urbis, I, 8, 6. — Genuam, I, 6, 7. — incrementum, IV, 1, 10. — initium a cultu deorum, I, prol. — honorem, VII, 3, ext. 6. — Megaram, IV, 1, ext. 3. — nummos, VIII, 2, 2. — nuptialia, I, 5, 4. — oraculum, V, 3, ext. 2. — prædam, IV, 3, 14. — præsidium, IV, 1, 2. — provinciam, VI, 9, 6. — quæsturam, VI, 9, 14. — quid amplius præmii, V, 2, 1. — Rhodum, VIII, 10, ext. 1. — sibi mortem, V, 6, 5. — spem salutis, VIII, 1, 5. — pro filio auxilium, II, 7, 8. — tabernam, I, 7, ext. 10. — Tusculanum, I, 4, 4. — vitam, III, 3, 1. — usum ministerii, III, 7, 5. — petit a rogo juvenis curiam, V, 10, 3. — crebros excessus viæ, IX, 9, 2. — diem adeundi ipsius, V, 1, 1. — laudem occulto tramite, VII, 3, 1. — magum, III, 2, ext. 2. — plus, quam impendit, IV, 7, 1. — petunt secessum, VIII, 7, 5. — petebat tribunatum, IX, 7, 1. — petiit Agrigentum, III, 3, ext. 2. — Ægyptum, VIII, 7, ext. 2. — dignum se præmium, II, 8, 2. — maris Adriatici fauces, IX, 8, 2. — complexum, IX, 13, ext. 4. — profundum saltu, IV, 7, 2. — timori remedium, IX, 2, ext. 5. — Volscorum castra, V, 4, 1. — petiisti veniam, III, 2, 23. — pe-

tierunt triumphandi potestatem, II, 8, 4. — ab eo, VIII, 15, ext. 1. — petierunt obvios jocantes, II, 2, 9. — petent honores cum animi iudicio, VII, 5, 1. — peteret id præmium, I, 8, 6. — peterent Calcitanam, I, 1, 1. — petens aquam, II, 4, 5. — Africam, I, 1, 2; VII, 3, 3. — Asiam, II, 6, 8; VI, 9, 15. — Hispaniam, III, 2, 13. — fomentum procellæ, VIII, 1, abs. 3. — lintre Ostiam, II, 4, 5. — pulvinaria, III, 7, 1. — rus, II, 2, 1. — stipem, VII, 3, 8. — theatrum, VIII, 14, ext. 1. — urbem, I, 8, 1. — petentes pacem, III, 2, 16. — petentibus commeatus dedit, IX, 3, 7. — petendæ feræ gratia, I, 7, ext. 4. — pacis consilia agitare, VI, 6, 2. — petendi auxilii gratia, II, 10, 4. — petitum aquam egressa, IX, 6, 1. — petituros nec ullum assem polliciti, V, 6, 8. — peti a securis, VII, 5, 2. — petitur periculo ab hoste, III, 2, 16. — votis, VII, 2, 1. — petuntur auspicia pullis, II, 5, 5. — certæ sortes, I, 8, 10. — petebantur Athenæ, VIII, 7, ext. 3. — petitus lapidibus, V, 3, ext. 2. — petitus ex ipso cælo Jovis vultus, III, 7, ext. 4. — Sabelli iudicio, III, 4, 5. — petiti honoris loca, VII, 5, 5. — petita calda, II, 4, 5. — cælo Juno, I, 8, 3. — gloria, VIII, 14, 6. — frustra civitatis fides, VI, 6, 1. — petitis rei compos, II, 8, 4. — sapientiæ compotem vocem, VIII, 7, ext. 6. — petitum est præsidium, I, 8, 2. — jus, VII, 7, 6. — petitos gestus foro referre in scenam, VIII, 10, 2. — petenda fuit pœna, VII, 6, ext. 3.

Petilia, IX, 8, ext. 1.

- Petilius consul, I, 5, 9.
 Petitio tribunatus et ædilitatis, VI, 9, 14.
 Petitor præturæ, III, 5, 1.
 Petreius, II, 4, 6.
 Petronia, VII, 7, 3.
 Petronius Sabinus, I, 1, 13.
 Petulantia tarentina, IV, 3, 14.
 — uti, VI, 2, 9.
 Petulantis fuit animi, IX, 14, ext. 3.
 Phalaris tyrannus, III, 3, ext. 2; IX, 2, ext. 9.
 Phalaræ præferebantur, III, 2, 24. — phalaræ equis suis detractas abjicere, IX, 3, 3.
 Pharmacusa insula, VI, 9, 15.
 Pharsalica acies, I, 5, 6. —
 Pharsalicum certamen, I, 8, 10.
 Phærus Jason, I, 8, ext. 6.
 Pherenice, VIII, 15, ext. 4.
 Phidias statuarius, I, 1, ext. 7;
 III, 7, ext. 4; VIII, 14, 6.
 Philæni fratres Carthaginienses, V, 6, ext. 4.
 Philemon, IX, 12, ext. 6.
 Philippensis acies, I, 5, 7; I, 8, 8. — Philippense prælium, VI, 8, 4.
 Philippi, IX, 9, 2.
 Philippica victoria, V, 1, 11.
 — Philippii campi, I, 7, 1.
 Philippus Fulvii Flacci servus, VIII, 4, 3.
 Philippus Macedonum rex, I, 8, ext. 9; IV, 8, 5; V, 2, 6; VII, 2, ext. 8.
 Philo architectus, VIII, 12, ext. 2.
 Philocrates Gracchi servus, VI, 8, 3.
 Philosophandi finis, VIII, 7, ext. 5.
 Philosophia alacris et fortis, II, 6, 11. — pectore recepta est hominum, III, 3, ext. 1.
 Philosophus ejusdem nominis, III, 3, ext. 3.
 Phintias, IV, 7, ext. 1.
 Phocion, III, 8, ext. 2; V, 3, ext. 3.
 Phraates Parthorum rex, VII, 6, 6.
 Phrygiæ sedes, VII, 5, 2.
 Phryne nobile Athenis scortum, IV, 3, ext. 3.
 Phya, I, 2, ext. 2.
 Physcon appellatus est Ptolemæus rex, IX, 1, ext. 5.
 Piaculum Vario Cæsar cadit, IX, 2, 2. — piacula justa, I, 1, 14.
 — crucibus illis dedit, IX, 2, ext. 3. — justa læsis exsolve, V, 3, ext. 3. — piaculis crudelitatis uri, VI, 8, 7.
 Picenus ager, I, 6, 5. — Picena regio, V, 3, 4.
 Pictor Alexandrinus, V, 1, 1.
 — æque nobilis, VIII, 11, ext. 6. — præcipuæ artis, VIII, 11, ext. 7.
 Pictura equæ visa, VIII, 11, ext. 4. — fratris lacrymis madet, VIII, 11, ext. 6.
 Picus consedit in capite, V, 6, 4.
 Pie redditæ sunt civitates, V, 2, ext. 3.
 Pietas uxoris, II, 6, 14.
 Piget adjicere, IX, 5, 2. — tædetque, II, 8, 7.
 Pignus amicitiae, IV, 7, 3. — salutis humanæ, VI, 6, 1. — spei vel desperationis, VI, 9, ext. 2. — ponere de homine cum aliquo, IV, 3, ext. 3. — pignore cum juvenibus posito, IV, 3, ext. 3. — oculos verberavit, VII, 6, 2. — pignora grati animi, V, 2, ext. 4. — vilia vestris pectoribus, V, 1, 3. — vitæ dulcia, VII, 6, ext. 3.
 Pila ludere optime, VIII, 8, 2.

Pileum servituti in modum vexilli ostentatum est ab eo, VIII, 6, 2. — capite gerens, V, 2, 5. — pileo cum illo scelere parto, VI, 5, 7. — sublato, VIII, 6, 2.

Pilis refertum cor, I, 8, ext. 15.

Pilo fixum caput, IX, 4, 3. — pila quinque militum diurno prælio suffectura, III, 2, 23. — pilis et tragulis altitudinem vallavit, VII, 6, 5.

Pindarus, IX, 12, ext. 7.

Pindarus Cassii servus, VI, 8, 4.

Pingere deos, VIII, 11, ext. 5. *Helenam*, III, 7, ext. 3. — *parietes* in æde Salutis, VIII, 14, 6. — *pingi* se voluit, VIII, 11, ext. 2. *picta imago*, V, 4, ext. 1. — *pictæ canis aspectu incitatus canum latratus*, VIII, 11, ext. 4.

Pinguissima arva, VII, 1, 2; VII, 6, 2.

Pinnensis juvenis, V, 4, ext. 7.

Piraticus myoparo, VI, 9, 15.

— *piratica rostra myoparonum*, II, 8, 5.

Piraticam exercentibus civibus, I, 1, ext. 4.

Pirithous, IV, 7, 4.

Pirtilianus Lavianius, 10, fragm.

Pisces ab Oceani littoribus attracti, IX, 1, 2.

Pisistratus Atheniensium tyrannus, V, 1, ext. 2; V, 3, ext. 3; VIII, 9, ext. 1; I, 2, ext. 2.

Pittacus Mitylenæus, IV, 1, ext. 6; VI, 5, ext. 1.

Pium pariter ac forte propositum, III, 3, 1. — *sacrificii furtum*, VII, 3, 1. — *pui simul ac religiosi animi*, I, 1, 9.

Pius Metellus, VIII, 15, 8.

Placabant deos, II, 5, 5. — *placavit iram admiratione sui*, II, 10, 2. — *placarent Cererem vetustissimam*, I, 1, 1. — *placandi*

numinis cælestis gratia, II, 4, 4.

Placentiæ magistratum gerere, VI, 2, 10. — *Placentiæ præpositus*, IV, 7, 5.

Placentini, VI, 2, 10.

Placidius vellem, I, 6, 11.

Placidus paginarum numerus, VI, 3, 1. — *judex*, VIII, 1, abs. 2. — *placidum iter*, II, 6, 8; VI, 9, ext. 5; V, 1, ext. 6. — *placidi mores*, III, 8, ext. 2. — *placidior exsilii conditio*, IV, 1, ext. 3.

Plætoria, VII, 8, 2.

Plagam alicui inferre, III, 2, ext. 2. — *plagas denas singulis imponere*, IX, 10, ext. 2.

Plana urbis pars, III, 2, 7. — *planum factum est iudiciibus*, VIII, 1, abs. 13. — *planius dictum esse adjecit*, VIII, 14, ext. 3. — *planiora exemplis reddentur*, III, 4, 1.

Plato, I, 6, ext. 3; I, 8, ext. 1; VII, 2, ext. 4; VIII, 7, ext. 3.

Plastrum agreste et sordidum, I, 1, 10. — *capax*, I, 1, 10. — *plastro ad portam ferri*, I, 7, ext. 10. — *plastris vagi*, V, 4, ext. 6.

Plausus ingens, II, 10, 8.

Plautius, IX, 5, ext. 4. — *Plautius consul*, VI, 2, 1.

Plebei ludi, I, 7, 4.

Plebiscito dari, IV, 1, 6. — *plebiscita ordinantur ejus arbitrio*, III, 8, ext. 3.

Plebs dissidens a patribus, VIII, 9, 1. — *plebis enim scitum interposuit*, IV, 1, ext. 4. — *favorem possedit*, III, 5, 3. — *plebem provocare*, III, 2, 7. — *plebe obstrepente*, III, 7, 3.

Plenus consternationis affectus, IX, 3, 1. — *fiduciæ spiritus*, III, 7, 1. — *iræ*, II, 2, 4. — *tristitia*

ac rubore, VII, 5, 4. — plena pietas juvenili ardore, V, 6, ext. 5. — plenum ardentis spiritus opus, VIII, 7, ext. 9. — contumeliæ ludibrium, VII, 8, 9. — fiduciæ consilium, III, 7, 9. — invidiæ funus, I, 8, ext. 2. — venerationis silentium, III, 7, 3. — pleni venerationis oculi, VIII, 7, ext. 2. — plenæ furoris tabulæ testamenti, VII, 8, 2. — pœnitentiæ voluptates, VII, 2, ext. 11. — plena vela, VI, 9, ext. 5. — plenis gloriæ velis fertur opus, III, 7, ext. 1.

Pluere lapidibus, I, 6, 5.

Plumbatæ tabulæ, III, 7, 2.

Plumbum liquatum, IX, 4, 3.

Plus auri semiuncia, IX, 1, 3. — honoris, II, 10, 1. — justo, VIII, 10, 1. — majestatis tribuere, II, 10, 8. — præturæ decoris adjecturus, VII, 5, 6. — plures numero, IV, 3, 12.

Poculo labris admoto, VII, 2, ext. 1.

Pœna atrox ac nova, VI, 3, ext. 3. — pœnæ æra, II, 9, 1. — spiritum impenderent, II, 7, ext. 2. — pœnam alicui inferre, VI, 3, 2. — concedere potestati, II, 7, 8. — debitam effugere, 3, 8, 1; VIII, 1, abs. 4. — exigere, II, 7, 8; II, 9, 8. — exsilii subire, VI, 5, 3. — cupide expetere, VIII, 1, abs. 3. — minatur lex, II, 8, 1. — pœna expiaret, 2, 8, 3. — pœnas addictas ei pependit, VIII, 1, damn. 2. — amissæ classis dare, VII, 3, ext. 7. — erroris pependerunt, VII, 2, ext. 17. — dubiæ castitatis exegit a filio, VI, 1, 5. — pendere, I, 6, 6. — satis graves sociis dare, VIII, 1, abs. 6. — violatæ sobrietatis pendere, VI, 3, 9.

Pœni, I, 1, 14; I, 7, ext. 8;

II, 7, 12 et 15; II, 8, 2. — Pœnorum classis, VI, 6, 2. — conatus, V, 1, ext. 6. — dux Mago, I, 6, 8. — exercitus, I, 6, 9.

Pœnicæ tunicæ, II, 4, 6. — *seu* punicæ; II, 6, 2.

Pœnitentia civitatis consentanea, V, 3, 2. — pœnitentiam agere, I, 5, ext. 2; III, 4, 2; VII, 2, ext. 1. — seram egit, VII, 2, ext. 11.

Pœnituit me aliquando dixisse, VII, 2, ext. 6. — pœnitendas sortitæ estis exsequias, V, 1, ext. 6.

Pœta maximus, VI, 3, ext. 1.

Pœticus jocus, VIII, 1, abs. 8.

— poetica facundia, IX, 12, ext. 7.

Polemo Atheniensis, VI, 9, ext. 1.

Polentam depasta est avium multitudo, I, 4, ext. 1. — polenta urbis lineamenta ducere, I, 4, ext. 1.

Politior facundia, II, 2, 3. — politiora ingenia fiunt, V, 4, ext. 5.

Pollebat plurimum auctoritate, VIII, 5, 2. — pollens literis, III, 3, ext. 1.

Pollia tribus, II, 9, 6; VI, 3, 4; IX, 10, 1.

Polliceri filiam in matrimonium, VI, 4, ext. 3. — rerum suarum usum, V, 2, 10. — pollicitus est se iturum, III, 7, 1.

Pollinctum corpus, VII, 7, 4.

Pollui ab aliquo, III, 5, 1. — polluantur obscœna Genucii præsentia tribunalia magistratum, VII, 7, 6. — polluta vicina regione afflatu, I, 8, ext. 19. — pollutis classibus tetro facinore, IX, 2, ext. 1.

Pollux ac Castor, I, 8, 1; V, 5, 3.

Polycrates Samiorum tyrannus, VI, 9, ext. 5.

Polydamas athleta, IX, 12, ext. 10.

- Pontici sinus, II, 8, 1. — pontico supplicio, IX, 13, 1.
- Pontificalia sacra, V, 8, 3.
- Pontificum scientia, I, 1, 1.
- Pontius, III, 8, 7; VI, 1, 13.
- Pontius Aufidianus eques rom. VI, 1, 3.
- Pontius Lupus eques romanus, VIII, 7, 5.
- Pontus, V, 1, 9.
- Poplites pugnantium ceciderunt, VII, 4, ext. 2.
- Popularis assignatio, IV, 3, 5.
- factio, IV, 1, 13.
- Populus disertissimus, VIII, 12, ext. 2. — infestus, VIII, 1, abs. 4.
- ingeniosus et garrulus, V, 3, ext. 3. — populi iudicio damnatus, II, 9, 6.
- Porcia M. Catonis filia, IV, 6, 5.
- Porrigere alicui dextram, VI, 4, 3. — manum ad mensam, VIII, 7, ext. 5. — manus longius, IX, 1, 2. — potionem, III, 8, ext. 6.
- porrexit dextram omnibus, V, 1, ext. 1. — porriguntur manus pronæ ad quercum, II, 8, 7. — porrecta veneni potio, III, 2, ext. 6. — porrectis manibus, I, 1, ext. 13.
- Porta Raudusculana V, 6, 3. — Trigemina, IV, 7, 2. — porta egredi, VII, 3, ext. 1. — portis clausis, II, 7, 7.
- Portare aliquem humeris, IX, 7, 1; V, 4, ext. 4. — porto bona mea mecum, VII, 2, ext. 3. — portanda dedit ei ossa, V, 1, ext. 4. — in patriam ossa tradidit, V, 1, ext. 6.
- Portendi idem sibi extis, III, 7, ext. 6. — portendi interitum sibi credentes, VIII, 11, ext. 1.
- Portenta nobilia, III, 5, 1. — scenica, II, 4, 1. — portentorum depulsiones, I, 1, 1.
- Portio par gloriæ, IV, 7, 5. — probabilis facti debita, IV, 3, 9.
- Portus laudabilis conscientiae optimus, IV, 7, 3.
- Poscere in conventu, VIII, 15, ext. 2. — poposcit cultellum tonsorium, III, 2, 15; claves, III, 7, 1. — poposcerunt arma, VIII, 15, 1.
- Posse per ætatem, III, 1, 3; IX, 3, ext. 3. — potest plurimum apud omnes, VII, 4, 2. — potuit non multum in opprimendis reis, VIII, 1, abs. 11. — tantum vis odii, IX, 3, ext. 4.
- Possessio gloriæ fuit homini angusta, VIII, 14, ext. 2. — possessionum pretiis diminutis, IV, 8, 3. — possessiones desertas vidit, VIII, 7, ext. 6.
- Possidere fundum, IV, 8, 1. — lares avitos, VII, 7, 1. — non multa, IV, 3, 6. — quingenta agri jugera, VIII, 6, 3. — tantum venerationis, II, 10, ext. 1. — possidet cuncta, IV, 4, 1. — vires conscientia, VII, 8, 8. — totius terrarum orbis summum columnen arx Capitolina, VIII, 14, 1. — possident cineres idem honoris, VIII, 15, ext. 3. — possedit avaritia Septimuleii præcordia, IX, 4, 3. — favorem plebis, III, 5, 3. — hic non divitias, IX, 4, ext. 1. — septem jugera agri, IV, 4, 7. — possessa Capua, III, 7, ext. 6. — possidendam tradidit Asiam regi, IV, 8, 4. — possidendi patrimonii communio, I, 8, ext. 17.
- Post magnificentiam, IV, 6, ext. 1. — pugnam commissam, II, 9, 8.
- Postem tenere, V, 10, 1. — postes Augustæ domus, II, 8, 7.
- Posterus comitiorum dies, IX, 3, 2. — posterior Africanus, II, 7, 13. — ætas, IV, 3, 7; IV, 7, 7.

— posteriores conatus, VIII, 11, ext. 5.

Posteritas numerosa, II, 9, 1.

Postico clam emisit illum, VI, 8, 6. — clam est egressus domo, V, 7, 3.

Postponendam victoriam fugæ reddidit, IX, 3, 5.

Postulare erubuit, II, 10, 8. — servum in quæstionem, VI, 8, 1. — postulavit Cn. Carbonem, V, 4, 4.

— postularat qua quis lingua apud tribunal illius, VIII, 7, 6.

— postulus si fueris, VI, 2, 4.

— inceati, III, 7, 9.

Postulatio perseverans, V, 2, 10. — plena temeritatis, VI, 2, 11.

Postumius aruspex, I, 6, 4. — censor, II, 9, 1. — consul, I, 1, 2.

Postumius Tubertus, II, 7, 6.

Postumus, X, fragm.

Postumus Æbutius Elva, X, fragm.

Postumus Cominius Auruncus, X, fragm.

Postumus Cominius consul, IV, 3, 4.

Potavit cantharo, III, 6, 6.

Potens consilii, V, 3, 3. — classe populus, IX, 2, ext. 8. — equitatum, VI, 9, ext. 6. — potentem castrorum aliquem pati, III, 2, 20. — potens æque fuit patria auctoritas, V, 4, 5. — majestas, II, 10, 1. — potentissimi affectus, IV, 1, 5; V, 1, 3.

Potenter atque efficaciter, I, 1, ext. 1. — potentius metu ac dolore, III, 3, ext. 1.

Potentia consummata, II, 8, 7. — eloquentiæ, VIII, 9, 1. — togata, VII, 5, 2. — potentiam viri perstringere, VIII, 9, ext. 2.

Potestas amplissima, III, 8, 6. — causæ dicendæ, IX, 8, 3. —

imperatoria, VII, 1, 1. — censoria, II, 9, 1 et 9. — petendi consulatum facta est plebi, VIII, 6, 3. — sacrosancta, VI, 5, 4. — summa erit penes eum, VII, 3, 2. — tribunitia, II, 7, 8. — triumphandi, II, 8, 4. — vindictæ, IV, 1, 15. — potestatis viribus fretus, VI, 1, 2. — potestatem sacrosanctam habere, VI, 1, 7. — Romanorum redimendorum fecisset ei, II, 7, 15.

Poti senis animus, IV, 3, ext. 3.

Potio veneni, VII, 2, ext. 1. — veneni porrecta, III, 2, ext. 6. — potioni aspersa extincti ossa, IV, 6, ext. 1. — potionibus alicujus præesse, VI, 5, 1.

Potiora instituta pietate, II, 2, 4.

Potiri regno, VII, 3, ext. 2. — rerum, IX, 15, 5. — vexillo, III, 2, 20. — urbe hostium, I, 6, 3. — potitus Darii castris, IV, 7, ext. 2. — ne uno quidem mundo, VIII, 14, ext. 2. — Syracusis, I, 1, 8. — urbe, III, 7, 1. — potitum loco agmen, IX, 6, 1. — potiendi ejus spes, VII, 4, 3. — potiundæ victoriæ spè refertum pectus, V, 4, 1.

Potitii, I, 1, 17.

Potitor Capuæ spe, III, 2, 20.

Præ se ferens gaudium, II, 8, 7. — iis sunt ludus et jocus, III, 5, ext. 3.

Præacuti stimuli, IX, 2, ext. 1.

Præaltum specus, I, 2, ext. 1.

Præbere alicui jugulum, IX, 4, 2; V, 3, 4. — iter irruptioni suæ, V, 4, ext. 7. — licentiam alicui, VI, 2, 12. — se alicui spectandum, II, 10, 2; IV, 3, 5. — spectaculum patriæ, V, 2, 6. — securibus materiam sæviendi, V, 1, ext. 5. — præbet fati viam, II, 6, 7. — haustum sui largum, III, 3,

ext. 7. — splendidam relatu materiam, III, 4, 1. — præbent socii stipendium, VII, 6, 1. — præbuit arcessendi causam, II, 4, 4. — argumentum, I, 8, 6. — aures carminibus, II, 4, 4. — causam, I, 1, 5; VI, 1, 1. — cæteris exemplum, III, 6, 5. — ei cervices incidendas, VI, 8, 3. — digitum cremandum, III, 3, 2. — eum lacerandum feris, IX, 12, ext. 9. — gladio victoris cervicem demissam, IV, 7, 4. — jugulum ferendum, V, 9, 4. — opportuna rapinæ horrea, IX, 3, 7. — spectaculum patriæ, I, 8, ext. 5. — ultionem citeriorem delicto, VI, 3, 11. — præbuerint voluptatem animis, VIII, 15, 1. — præberi jussit alimenta conjugii, IV, 4, 6. — præbentur publice ipsi copiæ, V, 1, 1.

Præceps audacia, I, 6, 7. — celeritas, IX, 3, ext. 4. — et rapidum iter, V, 5, 3. — præcipitem aliquem in carcerem agere, IX, 5, 2. — eum in illud profundum egit, V, 6, 2. — præcipientes agere Senones, VI, 3, 1.

Præceptor Isocratis Gorgias Leoninus, VIII, 13, ext. 2.

Præceptum prima specie callidum, VII, 3, ext. 3. — præcepta doctorum, II, 6, 12. — Epicuri, IV, 3, 6. — prudentissima, VI, 9, ext. 1. — Pythagoræ, IV, 1, ext. 1. — præceptis Chrysippi percipiendis vacare, VIII, 7, ext. 11.

Præcerpens plura, II, 8, 3.

Præcessit triumphum patris funere suo, V, 10, 2. — præcesserit an omnes, nescio, I, 1, 14. — præcedentibus sex lictoribus, I, 1, 9.

Præcipit et suadet verecundia, III, 8, 6. — præcepit ei tristi exemplo, VI, 1, 4. — præceperunt mihi

nihil, III, 2, ext. 1. — præcipi a duce, II, 7, ext. 2. — nihil aliud debere docuit, VIII, 6, 3. — sortibus retulerunt, I, 6, 3. — præceptum erat oraculo, VIII, 15, 3.

Præcipitavit muris jugulatos omnes cives, IX, 2, 4. — uno facto virtutes suas in profundum, VI, 4, 5. — præcipitari saxo Tarpeio, VI, 5, 7. — præcipitatus est ipse inde, VI, 3, 1. — saxo, I, 8, ext. 8. — præcipitati sunt familiares eorum de robore, VI, 3, 1.

Præcisi pedes, IX, 2, ext. 5.

Præclara lex, II, 8, 1. — præclarum opus, I, 5, 2. — præclaræ virtutes, III, 4, 2. — præclaras res gerere, II, 8, 7.

Præco hæsitavit, II, 9, 6. — præconis pronuntiatione iterata, IV, 8, 5.

Præconium Homericum, VIII, 14, 1. — literarum, III, 2, 22. — morum Alexandri facere, V, 1, ext. 1.

Præcordia liberalitatis, IV, 8, ext. 2. — possedit avaritia, IX, 4, 3. — gladio transverberavit, III, 2, 13.

Præcurrere discubitu senioris adventum, II, 1, 9. — paratus sum, III, 2, 20. — videtur commendatio liberalitatis, V, 1, 1. — præcurrit ætatis stabilimentum, III, 1, 1. — Crassum casus acerbitate, VI, 9, 13. — fides interitum, I, 8, 10. — pœnam morte, IX, 12, 7. — præcurrere hoc pactum perfidia, V, 6, ext. 4. — præcurrentibus fati adventum Scipionis, V, 2, ext. 4. — præcurri exemplo, III, 2, 1.

Præda Gallica, VIII, 14, 5. — nefaria, I, 1, ext. 1. — regia, IV, 3, 5. — Veientana, V, 3, 2. — prædæ manifestæ avidissima vo-

rago, IX, 4, 1. — prædam petere, IV, 3, 14. — præda carent hostes, IX, 4, ext. 1.

Prædandi gratia, VIII, 7, ext. 7.

Prædemnare se perpetuæ infelicitatis, VI, 9, 1.

Prædia fidei commissa reddere, IV, 2, 7. — iis restituit, VI, 5, 1. — prædiorum cultura, VIII, 7, ext. 6.

Præditorium jus, VIII, 12, 1.

Prædicere C. Cæsari, VIII, 11, 2. — prædixit utrique, I, 7, 3. — prædictus a Deo locus, I, 8, 10. — prædicta est auspicio mors, I, 4, 5.

Prædictio duplex, I, 6, 3. — factorum, I, 5, ext. 1. — prædictione nihil verius, III, 7, 1.

Prædicto confusus, II, 4, 5.

Præditus robore animi non alio, VI, 1, 3.

Prædives sine pecunia, IV, 3, 6.

Prædones maritimi, VI, 9, 15.

— prædonum duces, II, 10, 2.

Præesse alicujus potionibus, VI, 5, 1. — arci, IX, 6, 1. — custodiæ, V, 4, 7. — præerat Achaïæ, I, 8, 10. — præfuerat turmis equitum, II, 7, 9. — præsens periculum, V, 2, ext. 4. — præsentī fide, I prol. — præsentibus moribus prodest, II, 1, 1.

Præfatione hac usus, V, 1, 11.

Præfectura Reatina, I, 8, 1.

Præferre Ætolicis domestica, IV, 3, 7. — libertati servitutem, VIII, 9, ext. 1. — mortem intolerabilibus oneribus, VI, 4, ext. 4. — aliquem alicui, III, 8, 5. — potentiam salutis patriæ, IV, 7, 1. — scelus pietati, V, 3, 3. — viris lumen virtutis, III, 2, 2. — præferunt se cælestibus, I, 6, 11. — prætulit ei Aglaum Psophidium, VII, 1, 2. — humanitatem propin-

quæ victoriæ, V, 1, 5. — supplicium honori, IV, 7, 3. — præferes rogo nihil eorum, II, 6, 14. — prætulerim apes formicis, I, 6, ext. 3. — quas Athenas huic domesticæ disciplinæ? II, 1, 10. — præferens lætum vultum, II, 6, 14. — præferri paupertati, IV, 4, 11. — præfertur pietas septem regibus, V, 6, 3. — præferebantur auræ coronæ, III, 2, 24. — prælatus est miles summo imperio, IX, 3, 6. — prælata ab eo laterna, VI, 8, 1. — est cunctis castitate, VIII, 15, 12. — prælati illis non videntur, V, 2, ext. 1.

Præficere aliquem obsidioni, II, 7, 4. — præfectus alicui, II, 7, 9. — classis, I, 1, ext. 2. — cohortis, III, 2, 20. — equitum, II, 7, 9.

Præfinit lex tibi meos oculos, VI, 3, 10.

Præfractor aliquanto atque abscisor justitia, VI, 5, ext. 4. — præfractius aliquanto exemplum, III, 8, ext. 3.

Præfractus astringere disciplinam militarem, IX, 7, mil. rom. 3.

Prægravare aliquem diversitate exempli, III, 8, ext. 5. — pectus Annibalis, III, 7, ext. 6. — prægravavit senile guttur, IX, 12, ext. 6.

Præit solenne ei precationis carmen, IV, 1, 10. — præeunte tibicine, III, 6, 4.

Prælatio contumeliosa, VII, 8, 4.

Præliari acerrime, III, 2, 19. — adversus imperium fortissime, IX, 3, 4. — cum regno, IX, 11, ext. 1. — cum consulibus, VII, 4, 4. — inconsideratus, I, 5, 9. — melius in umbra, III, 7, ext. 8. — pro partibus, III, 2, 22. — præliantium globo subjectus, III, 2, 16. — præliatus est cum rerum

natura, VIII, 7, ext. 1. — fortissime, IV, 3, 10.

Præliatorum excellens fortitudo, III, 2, 24.

Prælium Cannense, IV, 8, 2; V, 6, 4. — diurnum, III, 2, 23. — navale, I, 4, 3. — Philippense, VI, 8, 4. — prælii committendi auctor ei est, III, 7, ext. 6. — prælio interesse, I, 7, 1. — prælium committere, I, 2, 3; III, 4, 4; VII, 2, 5. — nocte dirimente, III, 2, 8. — inire, VI, 4, 5. — prælio magnus, III, 2, 23. — navali victus, VII, 3, ext. 7. — se abstinere, VII, 2, 2. — vires Romanorum contudit, III, 2, 11. — prælia adversa, VII, 3, ext. 10; VII, 6, 1. — levia, II, 8, 1. — secunda, III, 2, ext. 5. — togata, IV, 1, 12.

Præmium et titulus victoriæ, I, 8, ext. 4. — pugnæ, II, 8, 2. — victoriæ res erat publica, VII, 6, 4. — præmia studii, VIII, 7, 7.

Prænavigans littus, I, 8, 9.

Præneate, IX, 7, 2.

Prænestini, VII, 6, 3; IX, 2, 1. — Prænestina Fortuna, I, 3, 1. — obsidio, VI, 8, 2.

Prænominatus est Tullus ominis gratia, X fragm.

Prænuntios somnii discutere, I, 7, ext. 5.

Præoptavit patriam advocato credere, IV, 1, ext. 5.

Præparatum adversus caput veneficium, I, 7, ext. 2. — ipsi a reo venenum, VIII, 10, 3.

Præpetes aves, I, 6, 5.

Præponere edicto præmium alicui, IX, 1, ext. 3. — præponi cupiditatem liberorum conjugali fidei, II, 1, 4. — præpositus castris, III, 2, 9. — erat castello, III, 2, 23. — Placentiæ, IV, 7, 5.

Præpotens armis, IX, 14, 2. — defensor, VI, 2, 4. — gratæ mentis impetus, V, 2, 8. — et dives regnum, II, 1, 1.

Præproperus amor, VI, 3, 6. — præpropera festinatio, IV, 1, 2. — Præripere gloriam, VIII, 7, ext. 12. — tonsoris officium, III, 2, 15. — præreptus blanditiis populi favor, III, 8, 3.

Prærogabat traditas sibi leges, I, 2, ext. 1.

Præsentia animi, VI, 2, ext. 1. — animi obstinata, III, 2, 9. — præsentiam suam mentitus hosti, VII, 4, 4.

Præsidere obsessæ urbis claustris, V, 4, ext. 7.

Præsidium domesticorum, II, 10, 2. — incolumitatis, III, 8, ext. 6. — ab astutia mutare, VII, 4, 3. — calliditatis amplecti, VII, 3, 3. — ferre Tusculanis, V, 2, 2. — implorare, V, 3, 3. — petere, IV, 1, 2. — præsidio gentis vallatus, IX, 2, 4. — militum custodiri, III, 1, 2. — occupata Salapia, III, 8, ext. 1. — progressus, II, 7, 6. — Scipionis interceptus, III, 8, 7. — præsidia defensionis, VIII, 1, abs. 3. — inopiæ, VII, 4, 3. — romana, II, 7, 11.

Præstantiæ robustæ vir, IV, 3, ext. 4.

Præstare alicui statura et forma, III, 7, ext. 2. — honorem, II, 10, 2. — reditum in patriam, VI, 4, 4. — vitam, IV, 2, 7. — aliquem nobilitate, V, 2, 21. — dignitate, III, 2, 6. — aliquem tutum, V, 7, 2. — tutum ab imminente exitio, VI, 7, 2. — cæteros auctoritate, VII, 2, ext. 17. — sapientia, IV, 1, ext. 7. — commeatum benignissime, V, 1, ext. 5; VII, 3, ext. 9. — consulibus insignia honoris, V,

1, ext. 5. — cuncta, V, 6, 8. — fidem, II, 9, 8; II, 6, 11; VI, 6, 5. — moderationem, IV, 1, ext. 3. — solidum, VI, 9, 12. — tributum, IV, 3, 8. — præstat morte jungi, IV, 6, 3. — tantum salutis bona fides, IX, 6, 1. — præstitit acrem pudicitie custodem, VIII, 1, abs. 2. — animum regibus, IV, 8, 4. — constantiam infatigabilem patriæ, III, 8, 2. — gratum animum, IV, 7, 5. — mansuetudinem romano nomini, V, 1, ext. 6. — promissi fidem, VI, 8, 1. — se populo munificam, IV, 8, 2. — præstiterunt ei incolumitatem sinceram, III, 2, 1. — id omnes promptissimis animis, V, 6, 8. — incolumem, II, 10, 6. — præstiterat illum sua virtus non tutum, II, 7, 7. — præstate istud officium victori, IV, 5, 5. — præstans nobilitate et sanctitate, VI, 4, ext. 5. — studiis literarum ætatis suæ cunctos, VIII, 15, ext. 2. — præstanti acceptum refertur, II, 2, 6. — præstantior aliquanto impensa, IV, 8, ext. 2. — corporis dotibus, I, 7, ext. 4. — præstantiore facundia, I prol. — præstantissimi duces, VII, 4, 4. — præstari potest officium ab illis viro majori, IV, 1, 12. — præstatur istud a caritate, VII, 2, ext. 10. — liberalitas inopia, V, 1, 1. — pietas mansuetis parentibus, V, 4, 3. — præstantur nummi a senatu, IV, 8, 1. — hæc ministeria, VIII, 15, 3. — impensæ liberaliter, V, 1, 1. — præstandi muneris advocatio, II, 9, 1.

Præstigiorum genus improbum, VII, 3, 4.

Præsto est, II, 6, 9. — sunt bona manentibus, VII, 2, ext. 3. — erant pueri regi, III, 3, ext. 1. — fuit ei officii gratia, VIII, 15, 10.

Præultorem ludis sibi non placuisse, I, 7, 4.

Præsumere spem animo, I, 5, 3. — præsumpsit animo, I, 6, 10. — præsumperat animo, I, 7, ext. 8. — se non vivere, VI, 4, 5.

Præterire aliquem, III, 2, 23; IX, 15, 1. — præterit me, I, 8, 7; III, 2, 1. — prætereuntis pueri forma, IV, 3, ext. 1. — præteritus erat testamento, VII, 7, 2. — præteritæ culpa pugnae, II, 7, 10. — vitæ splendor, III, 2, 7. — præteritum ævum, VIII, 7, ext. 2. — præterito utroque testamento, VII, 7, 4. — præteriti advocati, VII, 8, 7. — præteritis consulibus, IX, 3, 6. — præteritarum rerum mentio, IV, 1, ext. 4. — prætereundum silentio nomen, IV, 1, 14.

Prætermittendum nullo modo opus repræsentare, VI, 6, 5.

Prætexta triumphi, V, 5, 1. — amictus, III, 6, 7. — incincta, III, 1, 1. — posita, I, 3, 3. — velata, II, 10, 1. — prætextam ponere, IX, 12, 7.

Prætextatus puer, VIII, abs. 8. — prætextati pueri, VII, 6, 1. — prætextatum discerpserunt, IX, 7, 4.

Prætexto ejus splendoris plus ipse laturus, VII, 5, 6. — honoris abjecto, VII, 3, 8. — prætextus operum, IV, 4, 1. — triumphi, VII, 1, 1.

Prætexuit aram ebore, II, 4, 6. — prætexuit causam, II, 9, 6.

Prætor urbanus, I, 1, 12; VII, 7, 7. — peregrinus, I, 3, 2.

Prætoriam jurisdictionem, VII, 7, 6. — familia natus, V, 2, 5. — prætoriam comitia, IV, 1, 14; IV, 5, 3; VII, 5, 1.

Prætura flagitiosissimi hominis, IX, 2, 3. — prætura Cato nega-

tus est, VII, 5, 6. — candidatus, V, 2, 7; VI, 9, 14. — insignia, VII, 3, 9. — petitor, III, 5, 1. — repulsa sugillatus est, VII, 5, 5. — splendor, VI, 9, 13. — præturam adeptus erat, IX, 3, 3. — consequi a populo, VII, 5, 6. — Prævalens sensu sententia, VII, 2, ext. 4.

Prævalidus imperii mucro, II, 2, 5. — prævalida urbs, III, 7, 2. — prævalidum oppidum III, 2, 6. — prævalidi et constantis ingenii esse, II, 9, 6. — prævalidæ manus, V, 3, ext. 3.

Prævenit damnationis ignominiam, I, 4, 3.

Prandere et cœnare in propatulo, II, 5, 5. — prandete sic, III, 2, ext. 3. — prandendi gratia, III, 2, 21.

Prandio ipsis dato, III, 7, 1.

Praxiteles statuarius, VIII, 11, ext. 4.

Precari Jovem Opt. Max., V, 10, 2. — precantur bona, I, 1, ext. 3.

Precarius spiritus, III, 5, 1.

Præcationes cæcæ, VII, 2, ext. 1.

Preces pertinacissimæ, IX, 3, ext. 3. — precibus alicujus obsequi, VII, 3, 10. — obtemperare, III, 1, 2. — preces expromere, III, 8, ext. 4. — suas iræ alicujus opponere, VII, 3, ext. 4. — precibus hujus admotis, V, 4, 1. — populi evictus, VI, 5, ext. 3.

Premere totius fori cervices, VI, 2, 3. — pressit ædificiis spatiosis ora Lucrini lacus, IX, 1, 1. — dolorem silentio, III, 3, ext. 1. — premi gravi bello, V, 2, ext. 4. — pressus armorum pondere, III, 2, 1. — pondere omni corpore humano potentiore, IX, 12, ext. 10. — somno, I, 7, 6. — pressa

amara servitute Samos, VI, 9, ext. 5. — morbo uxor, IV, 6, 3. — pressum fatis caput, VIII, 7, ext. 14. — pressi bello, I, 5, ext. 2. — pressis oculis morte, VII, 8, 9. — pressæ paupertate virgines, IV, 8, ext. 2.

Pretium verecundiæ, IV, 5, 3. — pretio corruptus, VIII, 1, damn. 1. — pretia immania, IX, 1, 2. — pretiis possessionum diminutis, IV, 8, 3.

Priene, VII, 2, ext. 3; VII, 3, ext. 3.

Prienenses, I, 5, ext. 1.

Prima luce, I, 4, 2.

Primpili centurio, IX, 3, 6. — honore donatus quater, VI, 1, 10.

Princeps divinus, V, 1, 10. — erat fori, VIII, 5, 3. — Latino- rum, III, 1, 2. — patriæ, VI, 9, 5. — salutaris, VIII, 13, 1. — senatus, VIII, 5, 2. — terrarum urbs, VII, 1, 1. — principis salutaris ortus, II, 9, 6. — principe caret, V, 3, 2. — principes Macedoniæ, II, 10, 3. — principum civitatis frons, III, 8, 6. — principibus civitatis in consilium adhibitis, VIII, 2, 2.

Principatus Italiæ, II, 8, 1. — principatum gloriæ obtinere, V, 6, 2. — Græciæ capessere, VI, 5, ext. 2. — obtinere, V, 2, 7. — tenere, III, 8, ext. 1. — tibi assignari oportet, III, 2, 1. — principatu morum nihil speciosius, VIII, 15, 3.

Principia trahere a Numine, I, 9, prol.

Priores partes, II, 8, 2.

Priscus Tarquinius rex, I, 6, 1.

Priscus mos jocorum, II, 10, 8. — prisco sæculo natus est, VIII, 1, damn. 8. — prisci oratores, I,

prol.—priscos mores vidit ejus adolescentia, IX, 1, 5.

Pristinus militiæ ordo, II, 7, 15. — pristina fortitudo, I, 6, 2. — salubritas, I, 8, 2. — sedes, II, 10, ext. 1. — pristinæ militiæ disciplina, II, 7, 2. — sedes, III, 4, 5.

Privare aliquem classe, VII, 3, 4. — aliquem vita, IX, 2, 1; IX, 7, mil. rom. 3. — privavit milites oculis, I, 1, ext. 5. — privari corporis parte, III, 3, ext. 3. — privatus Asiam petens, VI, 9, 15. — claves poposcit, III, 7, 1. — habitus, I, 7, ext. 6. — oculo, V, 3, ext. 2. — privati affectus conditio, III, 8, ext. 4. — ponderosa vox, VI, 4, 1. — privato caput adaperuit, V, 2, 9. — privata domus, II, 10, 6. — fortuna, V, 2, ext. 1. — laudatio, III, 2, 3. — pietas, II, 2, 4. — quasi censura est majestas, II, 10, 1. — tranquillitas, IV, 8, 3. — privatum fastigium, I, 6, 12. — privatæ caritati propior, I, 1, 10. — privatorum pectora, I, 1, 10. — privatæ domus, I, 6, ext. 1. — privatæ publicæque feriæ, II, 5, 4. — privatis vexatus litibus, VII, 8, 7. — privata negotia, I, 2, 2.

Privatum ab aliquo accipere munera, IV, 3, 9. — lugubres secures, II, 7, 6. — non solum, sed etiam publice, II, 1, 1. — probare continentiam, VII, 5, 1.

Privernas, VI, 2, 2. — Priver-nates, VI, 2, 1; IX, 10, 1.

Priverno capto, VI, 2, 1.

Proh magnum numen! IV, 7, 3.

Pro amplificanda patria, III, 2, 6. — certo pessundatum credidit, VIII, 1, abs. 7. — Gallio habuit orationem, VIII, 10, 3. — hoste interfici, II, 7, 10. — ne-

cessitate temporis loqui, IV, 7, 1. — Rostris accusare aliquem, VIII, 1, damn. 2. — Rostris accusari, III, 7, 8. — Rostris aguntur rei, VII, 2, 6. — Rostris interrogatur ab eo, VIII, 15, 9. — salute imperatoris se obtulerant, II, 7, 15. — tribunali res geritur, III, 8, ext. 1. — tribunali virgis cæsi, V, 8, 1.

Probabilis virtus, III, 3, 2. — fortuna, IV, 3, 9. — probabile institutum, II, 6, 16. — probabilior libertas, VI, 2, 1.

Probare alicujus factum, IX, 6, 3. — continentiam privatim, VII, 5, 1. — crimen, III, 8, ext. 1. — præparatum sibi a reo venenum, VIII, 10, 3. — securitate ridens turgurium, VII, 1, 2. — suam firmitatem, III, 6, 1. — probantur gloriæ cupidi, II, 8, 5. — probatus vir, VII, 2, 4. — probatum mihi est, V, 8, 3.

Probatio equitum, II, 2, 9.

Probitas et continentia, II, 9, 1.

Probros contaminari, VI, 1, 2.

Probrosa patientiæ corpora, IX, 1, 8.

Procedere ad officium, II, 2, 4. — ad quingentesimum usque annum, VIII, 13, ext. 7. — alicui obviam, IV, 5, 5; V, 5, 3; VII, 2, ext. 9; IX, 3, 4. — in altum, IX, 4, ext. 1. — in iter, III, 6, 1. — in medium, III, 3, 1; VI, 8, 5; VIII, 11, ext. 1. — legioni stipendium anni voluit, II, 7, 15. — per vulnera reipubl., II, 8, 7. — procedit ira ad vindictam, I, 1, ext. 3. — processit ad cives, VI, 5, ext. 2. — hactenus benevolentia, VI, 8, 7. — in Capitolium, III, 7, 1. — ad eventum, I, 5, 4. — in concionem, VI, 5, ext. 4. — processerunt in arenam,

IX, 11, ext. 1. — procedens tempus, III, 1, 1, V, 6, 4; VI, 9, ext. 1. — procedentes ad quæstum, II, 6, 15.

Procella imminens, VI, 4, ext. 2. — verborum, V, 3, 3. — procellæ fomentum petens, VIII, 1, abs. 3. — obsistere, IX, 15, 1. — procellam indignam maiestate excepit, III, 8, 4. — infligere rei-publicæ, IV, 3, 14.

Processus morarum, II, 1, 9.

Proclamare triumphum, I, 6, 5. — proclamaverunt iudices, II, 10, ext. 2.

Proconsulare imperium, VI, 9, 7; VIII, 1, amb. 2.

Procreationis vinculum, VII, 7, 2.

Procreatus est Dione, IX, 15, 5. — jure filius proprius, VII, 7, 3. — procreandi sunt liberi, V, 10, ext. 3.

Procul ab amentia remotum petus, I, 6, 12.

Proculcavit ira imperia, IX, 3, 7. — proculcatus contumeliosa voce, IX, 5, 3.

Proculus, X, fragm.

Procumbere ad genua, V, 1, 8. — verberibus, I, 8, ext. 19. — procubuit, I, 4, 2. — supplex ejus genibus, VI, 9, ext. 7.

Procurare militiæ negotia, II, 7, ext. 1. — procurantur sacrificio ostentorum ac fulgurum denuntiationes, I, 1, 1.

Procuratio mirifica, III, 7, ext. 5. — procurationi externæ vacare, VI, 6, 1.

Procurator rerum, IV, 2, 6.

Procurrere in medium, VI, 3, 1. — in quodlibet facinus, VIII, 5, 6. — procurrit ad vindictam, V, 9, 1. — procurrens ad aquam, I, 5, 5.

Procursus virtutis, III, 2, 1. — procursum iræ effundere, VII, 3, ext. 6. — procursu celerior ira, IX, 3, 1.

Prodere consilia, III, 3, 2. — hostem, VI, 5, 1. — imperium populi romani, III, 7, 8. — rempublicam, III, 7, 8. — prodita a pædagogo virginitas filiæ, VI, 1, 3. — proditum est memoria, II, 6, 10. — eum a servo comperit, VI, 5, 7.

Prodesse ingeniis, VI, 3, ext. 1. — prodest insperatus, III, 8, ext. 2. — profuit evidenter noxiis, VIII, 1, abs. 11. — græca industria nostræ multum, VIII, 7, ext. 1. — restituendo pacem, VII, 2, 3. — studium reipublicæ, VIII, 11, 1.

Prodigium mirum, I, 6, 3. — novi et inauditi generis, V, 6, 3. — prodigii si quid accidisset in ea, I, 1, 8. — prodigium admirari, I, 6, 1. — prodigia secunda, I, 6, 1.

Prodire: prodite ab illa sede, IV, 7, 7.

Proditio oppidi Soranorum, VIII, 1, abs. 9.

Proditor patriæ, V, 4, ext. 7.

Produci in medium, III, 7, 11. — productus in Rostra, VI, 1, 7. — testis in reum, IV, 1, 11. — producta a tribuno plebis ad populum, III, 8, 6. — producti in concionem, III, 7, 3.

Profectio cupida, III, 7, 5. — honestior, III, 7, 9.

Proferamus par æquali jugo virtutis, II, 9, 6. — prolatus ab eo liber, III, 7, 1. — prolatae sunt tabellæ, VI, 2, 5.

Professionis actus illustris, III, 3, ext. 4. — effectum oculis regis subjecit, I, 4, 1. — professione

alterum peregit, VI, 2, 4. — ele-
vant id, VIII, 14, ext. 3.

Professores artis suæ, VIII,
12, 1.

Proficere aliquid, VII, 3, ext.
8. — profecit quid continentia?
II, 7, 2. — profecerunt nihil, V,
4, 1.

Proficiaci a benevolentia, IV, 7,
1. — in exilium, IV, 2, 2. — in
urbem, III, 2, 9. — profectus ad
Persas, VIII, 7, ext. 2. — Delphos,
VII, 3, 2. — domum, IV, 7, ext. 1.

Profiteri iram tristi fronte, VI,
2, 7. — professus bellum, IX, 6,
ext. 2. — professa quænam esset,
III, 2, ext. 9.

Profligata est maxima pars belli,
VII, 5, 4.

Profugium proscriptionum cer-
tissimum, VII, 3, 9.

Profugus Cypri senectutem exe-
git, V, 3, ext. 3.

Profundere lacrymas, IX, 13,
ext. 1. — spiritum honeste, VI,
3, 3. — profundens minas, III, 8,
6. — profunditur cruor, IX, 5, 2.
— profusus in lacrymas, IX, 9, 2;
IV, 7, 4. — in somnium animus,
I, 7, 5. — profuso multo alieno
sanguine, IX, 3, 8. — profusa in-
dulgentia, VII, 2, ext. 7. — pie-
tas erga patriam, V, 6, ext. 5. —
profusissimæ largitiones, III, 2,
17. — profundendi civilis sanguinis
cupiditate furentes mucrones, VIII,
9, 2.

Profundum injuriarum et turpi-
tudinis, IX, 1, ext. 2. — miseria-
rum, II, 10, 6. — profundo te
credidisti, III, 2, 23. — profun-
dum Tiberis petiit, IV, 7, 2. —
profundo mergere, III, 2, 22. —
cladium immergunt, VI, 9, ext. 7.

Profusus flere, VI, 3, 6.

Progenies clara Anci regis, IV,

3, 4. — progenie sua Cato felicior,
III, 2, 16.

Progredi ad memoriam, III, 3,
2. — a templo ad locum urbis, V,
4, 7. — extra mœnia, VII, 3, ext.
4. — agri modo controverso, VII,
3, 4. — progressus in aciem, III,
1, 1. — in scenam, III, 7, ext. 1.
— præsidio, II, 7, 6. — progressa
fuerat contentio ad inimicitias, IV,
1, 12. — pertinacius contentione,
II, 8, 2.

Prohibere exercitum usu amnis,
I, 1, ext. 19. — prohiberi ab au-
gure, I, 4, 1. — prohibitus est dis-
serere, VIII, 9, ext. 3. — est a
Senatu, I, 3, 1.

Projicere fortunas suas in stabu-
lum contaminatum, VII, 7, 7. —
mœrorem, II, 6, 13. — projecit
coronam, VI, 9, ext. 1. — vexil-
lum trans vallum, III, 2, 20. —
projici extra fines, V, 3, ext. 3. —
præsidia inopiæ cernit, VII, 4, 3.
— projecto ante pedes auro, VIII,
14, 5.

Prolabi ad delicatius vitæ genus,
II, 6, 1. — in aliquod dedecus,
II, 1, 5. — prolapsus anguis in
vestibulo ædis, I, 8, 2. — casu,
VII, 3, 2. — e capite apex, I, 1,
4. — senio, IX, 3, 8. — prolapsa
anguis, I, 6, 4. — urbs luxuria,
IX, 1, ext. 2. — prolapsi angues
ex occulto, I, 6, 8. — prolapsos
viros video, IX, 1, 3.

Proles mirifica, VIII, 7, 2.

Promi pecuniam ex ærario opus
est, III, 7, 1.

Prominente tigno, IX, 2, ext. 6.

Promiscuus senatui et populo
locus, IV, 5, 1. — promiscuæ ca-
daverum strues, I, 6, 11.

Promissa fallacia, III, 8, 1. —
impunitate, IX, 6, 4. — victoria,
I, 7, ext. 8. — promissum duplex,

Proserpina, I, 1, 21 et ext. 3; II, 4, 5.

Prosiluit, I, 7, ext. 10.

Prospectus officii, V, 1, ext. 3.

Prosper conditionis eventus, III, 4, 2. — successus, I, 6, 4. — prosperus transitus, III, 7, 1. — prospera et fortis pugna, II, 8, 2. — fortuna, II, 7, ext. 1. — navigatio, I, 8, 2. — auspicia, I, 5, 1.

Prosperantibus avibus, VII, 2, 5.

Prosperare administrare rem, III, 8, ext. 2. — gerere rem, VII, 2, 2. — parum dimicare, III, 2, 8.

Prospicere aliena, II, 7, ext. 2. — anguem, I, 6, 4. — prospiciuntur naves, V, 1, 1.

Prostare : prostitit inter lupanaria lingua ejus, III, 5, 4.

Prosternere aliquem lapidibus, IX, 7, 2. — exercitum, I, 6, 9. — humi corpora, IX, 2, 1. — Phalarum lapidibus, III, 3, ext. 2. — universum exercitum, VII, 3, 6. — prosternit odium, V, 1, ext. 6. — prostravit eum exanimem, VII, 2, 5. — ictum saxo, IX, 10, ext. 1. — se supplex ad pedes ejus, VIII, 1, abs. 3. — Sex. Titium similis casus, VIII, 1, damn. 3. — prosterni utriusque virtute, VII, 4, 4. — prosternitur exanimis, V, 6, 1. — prostratus acie, V, 1, 8. — ante pedes, IX, 5, 3. — humi, I, 6, 6; VIII, 1, abs. 6. — exercitus, V, 6, 7. — impulsu umbonis, V, 1, 3. — in puppi, III, 2, 13. — mœrore, V, 7, ext. 1. — publica quæstione, IV, 2, 7. — ruina damnationis, V, 4, 1. — super corpus fratris, V, 5, 4. — prostrata pæne acies, V, 6, 5. — ruinis Numantia, II, 7, 1. — prostratum humi caput, IV, 7, ext. 2. — prostrati cives, IX, 3, 1. — hostes, I, 8, 6. — prostratis partibus, III,

8, 5. — corporibus humi, VII, 3, ext. 2. — consiliis, IV, 7, 2.

Prostituit Muciam et Fulviam, IX, 1, 8.

Protegere incolumitatem, I, 8, 6. — metum armis, VII, 3, ext. 9. — patris incolumitatem, V, 4, ext. 6. — reos, VIII, 1, abs. 11. — protexit causam Annibalis, IV, 1, 6. — reum ambitus, IV, 2, 5. — susceptam causam, IX, 3, 6. — protexerat viribus suis Mithridatem, V, 1, 9. — protectus es a Cn. Carbone, V, 3, 5. — protectus est cælestium cura, IX, 8, 2. — protecta est ab iis salus dominorum, VI, 8, 2. — protectum est factum eorum nobilitatis splendore, IX, 3, 3.

Proterens serpens quicquid obviatum fuerat, I, 7, ext. 1. — proterendos elephantis substravit, II, 7, 14.

Protrahere insolentiam alicujus, I, 5, 8. — protrahe in medium audaciam, II, 6, 14. — protrahite nobiscum in lucem gregem, IV, 7, 7. — protrahi tenebris, III, 8, 6. — vinctum jussisset, I, 1, 21. — protrahitur in forum inertia, II, 6, 3. — protrahatur avaritia, IX, 4, 1. — protracto manibus pulvere, VIII, 7, ext. 7. — protracta ancilla indicio, II, 5, 3.

Provehi per omnes honorum gradus, VIII, 5, 1. — provecta ad ultimum sui finem senectus, VIII, 13, 1. — provectus ætate, VIII, 7, ext. 8. — juvenili impetu, VI, 2, 4. — provecta animi sui inclinatione, VII, 8, 2. — salubri aura indulgentia, V, 7, 1. — provectum opus ad dolorem, IV, 8, 1. — usque ad septem miracula monimentum, IV, 6, ext. 1. — provecti vino

largiore et hilaritate, II, 2, 9.

Proventus clarissimorum virorum maximus, VI, 9, 5. — felicitatis, V, 10, 2. — maximus, III, 5, 4. — secundarum rerum, V, 1, ext. 3.

Providentia cavendi liberalis, IV, 8, ext. 1. — cælestis, I, prol.

Providit exemplo, I, 1, ext. 4. ne id fieret, VII, 4, 1. — provisam deliberatione rem habere, VI, 5, ext. 2. — provisum est decreto, VII, 7, 6. — provisum illud prudenter, VII, 4, 3.

Provincia ei obvenit, VI, 3, 3. — horrida et bellicosa, IX, 1, 5. — sincere administrata, II, 10, 1. — transmarina, IV, 3, 11. — provinciæ illius civitates, II, 10, 5. — provinciam collegæ cessit, IV, 1, 7. — obtinere, III, 7, 6; V, 8, 3. — petere, VI, 9, 6. — provincia decedere, II, 7, 3. — provincias administrare, II, 2, 8.

Provinciale ministerium, VI, 3, 3.

Provocare ad aliquem, VI, 2, ext. 1. — ad plebem, III, 2, 7. — provocavit sponcione Lutatium, II, 8, 2. — provocantes ultro, III, 2, 6. — provocari ad dimicandum, III, 2, 21. — provocatus a duce, II, 7, 6. — ad dimicandum, III, 2, 3. — ad pugnam in acie, V, 1, 3. — provocato iudicio ad populum absolutus est, VIII, 1, abs. 1.

Provocatio ad populum, IX, 5, 1.

Prudentia altior, VII, 2, ext. 7. — magorum exactissima, VIII, 7, ext. 2. — Pythagorica, IV, 7, ext. 1. — prudentiæ immemor, IX, 3, 2. — viri fortissimi, II, 6, 14. — maximæ esse, III, 3, ext. 2.

Prudentissime et facundissime, III, 3, ext. 4.

Prudentissimus habitus est, I, 2, ext. 4. — prudentissima civitas, VIII, 9, ext. 1.

Prusias Bithyniæ rex, I, 8, ext. 12; III, 7, ext. 6; V, 1, 1; IX, 2, ext. 2.

Pseudophilippus, VII, 5, 4.

Ptolemæus rex Ægypti, I, 8, 9; IV, 3, 9; V, 1, 1; VI, 4, 3; VI, 6, 1; IX, 1, ext. 5; IX, 2, ext. 5. — Ptolemæi liberalitas, IV, 3, 9.

Ptolemais, I, 6, 12.

Puber ætate, VI, 9, 9. — puberem ætate habebat filium, IX, 1, 9.

Pubescente ætate, V, 3, ext. 3.

Publicanum egit, VI, 9, 8. — publicani censores hortati sunt, V, 6, 8. — publicanorum conspiratio, II, 10, 5. — publicanis dedit operas, VI, 9, 8.

Publicavit fidem exemplo, III, 3, ext. 2. — publicatis bonis, VI, 3, 3.

Publice accusare, III, 8, ext. 4. — convocati in ædem Fidei, III, 2, 17. — fraudatus pecunia, III, 8, 2. — invitare in hospitium, II, 10, ext. 1. — cura splendoris habita est, VII, 5, 1. — præbentur ipsi copiæ, V, 1, 1. — speciosæ secures, II, 7, 6.

Publicia, VI, 3, 8.

Publicius libertinus, II, 14, 1.

Publicius senex, VII, 7, 4.

Publicus meror, III, 3, 2. — servus, II, 10, 6; III, 2, ext. 6. — publica confusio, IV, 8, 3. — custodia, III, 2, ext. 6. — dementia, III, 8, ext. 3. — pecunia, IV, 3, 10. — quæstio, II, 8, 3; III, 7, 7. — religio, I, 7, 4; III, 2, 3. — severitas, III, 5, 2. —

- villa, IX, 2, 1. — publicæ religioni propior, I, 1, 10. — publicam caritatem induebant, II, 2, 1. — publicum funus, V, 1, 1. — ministerium, IV, 3, 9; IV, 7, 3. — parricidium, III, 1, 1. — publici apparitores et lictores, VII, 3, 9. — equi, II, 9, 7. — usus, IV, 8, ext. 2. — publicæ privatæque feriæ, II, 5, 4. — tabulæ, IV, 1, 10; IX, 2, 1. — publica instituta, II, 2, 4. — negotia, I, 2, 2. — officia, II, 1, 9. — vota, III, 4, 6.
- Publilius Philo, X, fragm.
 Publius Senator, VIII, 7, 5.
 P. Africanus, VII, 5, 1.
 P. Annius, VI, 4, 1; IX, 2, 2.
 P. Antronius, VIII, 9, 2.
 P. Aquilius trib. pleb. VIII, 1, damn. 6.
 P. Aurelius Pecuniola, II, 7, 4.
 P. Atilius Philiscus, VI, 1, 6.
 P. Cernius, VI, 1, 13.
 P. Cethegus, IX, 2, 1.
 P. Claudius, I, 4, 1; VI, 5, 1.
 P. Claudius Pulcher, VIII, 1, abs. 4 et 6.
 P. Clodius, VIII, 5, 5; IX, 1, 7.
 P. Clœlius Siculus, I, 1, 4.
 P. Cœlius, seu Cœlius IV, 7, 5.
 P. Cornelius consul, I, 1, 12.
 P. Cornelius Lentulus, II, 5, 1.
 P. Cornelius Scipio, V, 1, 1; II, 7, 1.
 P. Crassus, II, 2, 1; III, 2, 12; VIII, 7, 6.
 P. Decius, II, 2, 9; V, 6, 5.
 P. Decius Mus consul, I, 7, 3.
 P. Dolabella proconsul, VIII, 1, amb. 2.
 P. Furius, VIII, 1, damn. 2.
 P. Furius Philus, II, 9, 8; — consul in senatu, III, 7, 5.
 P. Lentulus, V, 3, 2.
 P. Lentulus Spinther, II, 4, 6; VII, 8, 8; IX, 14, 4.
 P. Licinius pont. max., I, 1, 6; VI, 9, 3.
 P. Mænius, VI, 1, 4.
 P. Mucius tribunus pl. VI, 3, 2.
 P. Nasica Scipio, I, 8, 11.
 P. Popillius, VII, 7, 2.
 P. Rupilius consul, II, 7, 3; VI, 9, 8.
 P. Rutilius, II, 3, 2; II, 10, 5; VI, 4, 4.
 P. Rutilius tribunus pl. VI, 5, 3.
 P. Scipio, I, 6, 2; II, 8, 5; III, 8, 2.
 P. Scipio Æmilianus, VIII, 1, abs. 11.
 P. Scipio Africanus, V, 5, 1; VI, 2, 3; VII, 2, 1.
 P. Scipio Nasica, I, 8, 11; II, 4, 2; III, 2, 17; V, 3, 2; VII, 5, 2; VIII, 15, 3.
 P. Sempronius, II, 9, 7.
 P. Sempronius Sophus his jun-gendus est, VI, 3, 12.
 P. Servilius consul, VIII, 3, 2.
 P. Servilius consularis, etc., VIII, 5, 6.
 P. Valerius Poplicola, I, 8, 5; II, 4, 5; IV, 1, 1 et 2; IV, 4, 1.
 P. Vatinius, I, 8, 1; IV, 2, 4.
 P. Ventidius, VI, 9, 9.
 P. Villius triumvir, VIII, 1, damn. 6.
 P. Volumnius consul, I, 6, 5.
 Pudens vix factum, VII, 3, 5.
 Pudet referre, VIII, 5, 4.
 Pudicæ filiæ interemptor, VI, 1, 2. — pudicas parum ratus lacrymas, VI, 3, 6.
 Pudicitia sancta, VI, 1, 6. — tristes et horrida, II, 1, 5. — pudicitiae corona, II, 1, 3. — custos,

VIII, 1, abs. 2; VI, 1, 4. — pudicitiam suam sequestrem perjurii fieri passi sunt, IX, 1, 7.

Pudor si quis est, II, 9, 1. — pudori non fuit ei, IX, 5, ext. 1. — pudore victa fortuna sæviens, III, 7, 10.

Puer eximie formæ, V, 1, 7. — liberalis formæ, IX, 2, ext. 5. — prætextatus, VII, 6, 1; VIII, 1, abs. 8.

Puerilis ætas, IX, 3, ext. 2. — ætatis insignia, VI, 1, 1. — puerile pectus, IX, 3, ext. 4. — puerili usus est consilio, III, 1, ext. 1. — puerilia crepundia, VI, 9, ext. 7.

Pugio adhærens stolæ muliebri, III, 5, 3.

Pugna acerrima, III, 2, 1; IV, 7, 2. — cannensis, VII, 2, ext. 16; IX, 5, ext. 3. — fortis et prospera, II, 8, 2. — inclyta, III, 8, ext. 6. — infatigabilis, III, 2, 1. — infeliciter commissa, II, 9, 8. — macedonica, I, 5, 8. — navalis, V, 2, ext. 2. — pia ac fortis, V, 3, 2. — pugnae certamen, III, 2, 21. — præteritæ culpa, II, 7, 10. — pugnam iniit, VII, 2, 5.

Pugnare cominus, VIII, 15, 5. — adversis auspiciis, V, 4, 2. — fortissime, II, 7, 15. — pugnandi initium facere, V, 4, ext. 5. — pugnans miles, III, 2, 19. — sine ullo regressu, III, 2, 23. — pugnantium globos percurrit, VII, 4, 1.

Pulcherrimum templum haberent, I, 1, 1. — pulcherrimæ legiones, I, 6, 11.

Pulchritudo operis, VIII, 11, ext. 4.

Pullarius. I, 4, 3; VII, 2, 5.

Pullum paludamentum pro albo

traditum est M. Crasso, I, 6, 11.

Pulsare legatos, VI, 6, 5. — pulsavit metu patriam, V, 3, 2. — pulsante Annibale Capenam portam armis, III, 7, 10. — pulsatus ictibus, I, 6, 11. — pulsata est eximii civis potentia, VI, 2, 6.

Pulsus venarum, V, 7, ext. 1.

Pultis usus, II, 5, 5.

Pulto, Pinnensis juvenis, V, 4, ext. 7.

Pulveris habitus, IX, 3, ext. 3. — pulverem et solem adversum habere, VII, 4, ext. 2. — pulvere manibus protracto, VIII, 7, ext. 7. — suscitato, IX, 3, ext. 3.

Pulvinaria Capitolina, IV, 1, 6. — sacra, II, 10, ext. 1. — pulvinaribus Capitoline Junonis incubas, VI, 1, 1. — pulvinaria petens, III, 7, 1.

Punicani lectuli, VII, 5, 1.

Punicæ fœminæ, II, 6, 15. — punicus sanguis, I, 1, ext. 1. — punico astu illos decepit, V, 1, ext. 6. — punica calliditas, VII, 4, 4. — classis, II, 8, 2. — feritas, VII, 6, 2; IX, 1, ext. 1. — fortitudo, VII, 4, ext. 2. — temeritas, IX, 8, ext. 1. — punicum bellum, I, 1, 14; V, 1, 2. — bellum secundum, II, 9, 6; V, 6, 8; VII, 2, ext. 16; VII, 6, 1. — bellum tertium, II, 2, 1. — imperium, II, 7, 13. — sagulum, V, 1, ext. 6. — punicæ injuriæ, V, 1, 1. — punica arma, VII, 4, ext. 1. — bella, V, 2, 6. — tropæa, VI, 9, 2. — vincula, VI, 9, 11.

Punire aliquem gravius justo, IV, 1, ext. 1. — culpam pugnae, II, 7, 10. — eam non sustinebat, VIII, 1, amb. 2. — facinus, VIII, 6, 2. — se morte, VI, 1, 11. —

maximas virtutes, quasi gravissima delicta, V, 3, ext. 3. — facietam audaciam, VI, 2, ext. 2. — puniens necessitatem, IX, 8, ext. 2. — puniri digni, II, 9, 1. — penitentiam strage, VI, 3, 1. — puniebantur tam miseri a pudore astutus, VIII, 2, 4. — punitus est consul, II, 7, 7. — punitus inimicorum existimatione, III, 2, ext. 6. — punitio filio penas pependit, VI, 1, 5. — punita Capua, III, 8, 1. — puniendum aeternis vinculis ipsum censuit, VI, 3, 3. — Punitio forte liberata fratris, VIII, 1, abs. 1. — Punitor mortis, V, 3, 2. — novus misericordiae, IX, 2, 1. — stragis exstitit, III, 4, 5. — stuprosae mentis acer, VI, 1, 8. — Pupinia, IV, 4, 4 et 6; IV, 8, 1. — Puppim laeae apprehendit, III, 2, 22. — Purgare se helleboro, VIII, 7, ext. 5. — Purpura usae sunt, II, 1, 5. — Porpuratis tuis sit terribilis haec crux, VI, 2, ext. 3. — Purpurea vestis, V, 2, 1. — veste velatus, I, 6, 12. — Putavit iniquum, III, 1, 1. — Puteoli, VII, 3, 9; IX, 3, 8. — Potrefacti laniati sunt animalibus, IX, 2, ext. 11. — Putrescere humi, sublime, VI, 2, ext. 3. — Pylades, IV, 7, 1. — Pyrrhus rex, II, 7, 15; III, 7, 10; IV, 3, 5 et 6; IV, 3, 14; V, 1, ext. 3; VI, 5, 1. — Pythagoras, IV, 1, ext. 1; II, 6, 10; VIII, 7, ext. 2 et 3; VIII, 15, ext. 1. — Pythagorica prudentia, IV, 7, ext. 1.

Pythica cortina, VIII, 15 ext. 3. — Pythius Apollo, I, 1, ext. 4; VIII, 15, 3.

Q.

Quadrige violentia, I, 8, ext. 9. — Quærere ab aliquo, IV, 3, ext. 2. — excusationis verba, IV, 7, ext. 2. — fuga salutem, I, 5, 6. — incolumitatem, VI, 8, 7. — triumphum imperatori, IX, 3, 5. — istud assiste, VII, 4, 5. — quæro a te, II, 8, 2. — quærit victorias, IX, 2, 1. — quærant alimenta inertiae, II, 6, 7. — quæsiisti finem fruendarum opum, II, 2, 5. — quære aliam dexteram, V, 1, 3. — quærendi cupiditate, IX, 4, 1. — quærendo opportunum gradum, III, 6, 1. — quærens causam, IV, 1, ext. 2. — quæri debet patientia, VII, 5, 1. — quæritur Equitio falsum jus, III, 8, 6. — non reip. victoria, VII, 6, 4. — quæsitæ callide ratio, II, 6, 14. — iis astutia est salus, VII, 3, 8. — quæsitum est corpus, I, 6, 6. — ei nomen, V, 1, 1. — quæsitum latebras venire, V, 4, 1. — quærendum sit de innocentia, III, 7, 1. — Quæstio publica, II, 8, 3; III, 7, 7. — peragitur, VI, 1, 7. — nitebatur in eo, VIII, 4, 3. — quæstioni illi omnium oculi sunt intenti, III, 8, ext. 1. — quæstionem illam misericordia rexit, VIII, 1, abs. 2. — quæstione discussa, VIII, 1, abs. 4. — habita, VIII, 2, 3. — quæstionum æquitas, VIII, 2, 1. — quæstiones referamus, VIII, 4, 1. — Quæstor tam delicatus consuli sorte obvenit, VI, 9, 6. — quæstorem in Africa se fastidit, VI, 9, 6. — mittere, V, 1, 1. — quæstores

erarii, II, 2, 8. — urbani, II, 8, 1.

Quæstoria comitia, VIII, 15, 4; IX, 11, 6.

Quæstuosa caligo, I, 3, 2.

Quæsturæ comitia, VI, 9, 6. — quæsturam Romæ petere, VI, 9, 14.

Quæstus laudis, IV, 1, 1. — quæstum contemnere, V, 2, 10. — corpore facere, VI, 1, 6. — factitare corpore, VI, 1, 10. — quæstu extrahendæ aquæ inopiam sustentare, VIII, 7, ext. 11. — quæstus uberrimi, VII, 8, 6.

Quantula accessio? VIII, 7, ext. 8.

Quantulacunque spes restabat, 1, 5, 6.

Quantum distat, II, 8, 4. — in ipso fuit, IV, 8, 3.

Quassavit ea res favorem Scipionis, II, 4, 3. — quassatus altitudine, III, 2, 1. — quassata lateris firmitas, VIII, 7, 1. — quassatis incursu detrimentorum subsidia erogabantur, IV, 8, ext. 2. — reipublicæ viribus, II, 7, 15.

Quatere aliquem divitiis, IV, 3, ext. 3. — mansuetudinem alicujus, V, 1, 3. — quatiuntur regiones, VII, 6, 6.

Querela lenis, V, 3, 5. — querelam ad aliquem deferre, VII, 7, 6. — querelis eorum improbatas, IV, 1, 7. — querela longiore aliquem prosequi, VI, 2, 8. — priore vibrante, V, 3, 2. — querelas Cornelie gentis necdum exhausti, V, 3, 2. — de filio ejus D. Silano detulit, V, 8, 3.

Queri apud aliquem, III, 7, ext. 1. — de aliquo, VI, 4, 3. — de fallacia alicujus, V, 6, ext. 4. — de fortuna, VI, 9, 15. — de justa constitutione, II, 9, 1. — de morte alicujus, VIII, 1, damn. 2. — de

nimia alicujus potentia, VI, 2, 6.

— de patria, V, 3, 2. — mecum populus romanus videtur, IV, 8, 4.

— nihil potuerunt, VII, 3, 4. — quæta est maxima tunc vis eloquentiæ, VIII, 9, 3. — questi sunt de his, II, 2, 5. — queramur nunc cum natura rerum, IX, 2, ext. 11. — questum de aliquo venire, IV, 1, 7. — venerant, V, 8, 3.

Quies domestica, III, 8, 6. — quieti se dedit, I, 7, 7. — quietem capere, VIII, 1, abs. 13.

Quiescere intra suos penates, IV, 1, 12. — quiescens fida pace *seritas*, VII, 2, 6. — in cubiculo, VIII, 1, abs. 13.

Quietus et placidus paginarum numerus, VI, 3, 1. — quieta remissio, VIII, 8, 2. — fronte tulit, VI, 2, 4. — quieti animi cives, IX, 2, 2. — quietos fratris cineres esse passus est, VII, 8, 4.

Quinctius Crispinus, V, 1, 3.

Quinctius Cincinnatus, IV, 4, 7.

Quinquennio percepit admirationis ejus fructum, VIII, 7, ext. 9.

Quinqueremi reportandos curavit, I, 1, ext. 2. — quinqueremibus duabus trajecit se, IX, 8, 1.

Q. Ælius Tubero Catus, IV, 3, 7; IV, 4, 9; VII, 5, 1.

Q. Æmilius Papus, IV, 4, 3.

Q. Antistius Vetus, VI, 3, 11.

Q. Cæcilius, VII, 8, 5.

Q. Cæcilius Metellus, VII, 5, 4.

Q. Cæpio, VI, 9, 13.

Q. Calidius, V, 2, 7.

Q. Cassius, IX, 4, 2.

Q. Catulus, II, 4, 6; II, 8, 7; VI, 3, 1; VI, 9, 5; VIII, 15, 9; IX, 12, 4.

Q. Claudie statua, I, 8, 11.

Q. Considius, IV, 8, 3.

Q. et L. Metelli consulares et censorii, VIII, 5, 1.

- Q. Fabius, II, 7, 3; V, 5, 2.
 Q. Fabius ædilis, VI, 6, 5.
 Q. Fabius Gurgæ, IV, 3, 9.
 Q. Fabius Labeo, VII, 3, 4.
 Q. Fabius Maximus, I, 1, 5; II, 2, 1 et 9; IV, 8, 1; V, 2, 3; VI, 9, 4; VII, 5, 1; VIII, 13, 3; VIII, 15, 4.
 Q. Fabius Maximus Servilianus, VI, 1, 5.
 Q. Fabius Rullianus, II, 7, 8; V, 7, 1.
 Q. Flavius Augur, VIII, 1, abs. 7.
 Q. Fulvius Flaccus, I, 1, 20; II, 7, 5; II, 8, 4; VIII, 15, 12.
 Q. Hortensius, III, 8, 3; V, 9, 2; VIII, 10, 2; IX, 4, 1.
 Q. Lucretius, VI, 7, 2.
 Q. Lutatius consul, VI, 5, 1.
 Q. Marcus Philippus consul, VI, 3, 7.
 Q. Marcus Rex, V, 10, 3.
 Q. Maximus, VIII, 1, abs. 9.
 Q. Metellus, II, 7, 10; II, 10, 1; II, 3, 21; III, 7, 5; V, 1, 5; VII, 1, 1; VII, 2, 3; VII, 5, 4; IX, 3, 7.
 Q. Metellus Pius, V, 2, 7; VII, 4, 5; VII, 7, 7; VII, 8, 3; VIII, 5, 4; IX, 1, 5; IX, 3, 7.
 Q. Metellus censor, IX, 7, 2.
 Q. Nævius centurio, II, 3, 3.
 Q. Ogulnius, I, 8, 2; IV, 3, 9 et 10.
 Q. Petillius consul, II, 7, 15.
 Q. Petillius prætor urbanus, I, 1, 12.
 Q. Pleminius legatus Scipionis, I, 1, 21; I, 1, ext. 1.
 Q. Pompeius, III, 5, 2; IV, 2, 7; IX, 3, 7.
 Q. Pompeius A. F. repetundarum reus, VIII, 5, 1.
 Q. Scævola, X, fragm.
 Q. Scævola augur, III, 8, 5; IV, 1, 11; IV, 5, 4; VIII, 8, 1; VIII, 12, 1. — exemplum, VIII, 15, 6.
 Q. Sertorii filius, IX, 15, 3.
 Q. Servilius Cæpio, VIII, 5, 1; IX, 6, 4.
 Q. Terentius Culeo, V, 2, 5.
 Q. Valerius prætor, II, 8, 2.
 Q. Varius Hybrida, VIII, 6, 4.
 Quirinalis flamen, I, 1, 10.
 Quid ita eo vultu esset, I, 5, 3.
 Quiritatu eodem sævitiam tuam exsecrantem Perpernam vidi, VI, 2, 8. — quiritatus legionum lamentabilis, IX, 2, 1.
 Quirites, II, 9, 5.

 R.

 Rabies belli civilis, V, 8, 5.
 Radices infirmiores, III, 3, 1. — montis, I, 7, 3. — stabiles, VI, 9, ext. 7.
 Ramuli laureæ, II, 6, 5.
 Rapaces manus, I, 1, ext. 6. — rapacissimus victor, I, 5, 8.
 Rapere conditionem, VII, 3, 3. — illum videtur, III, 2, 16. — senem e manibus, V, 4, ext. 7. — spolia, III, 1, 1. — uno mentis impetu modum timoris, VII, 2, 5. — rapit quo te transversum prava cupiditas, V, 1, 3. — rapuit occasionem expiandæ religionis, VII, 3, ext. 1. — omen victoriæ dextra sua, III, 2, 3. — raptus a milite aruspex, I, 6, 3. — claustris carceris convulsis, IX, 7, 1. — rapto imperatore ex ipsa morte, V, 4, 2. — rapti ex media morte, III, 2, 24. — raptis virginibus, II, 4, 4. — rapta templorum ornamenta, V, 1, 6.
 Rapida mors, I, 8, ext. 10. — rapidum et præceps iter, V, 5, 3.
 Rapinæ opportuna præbuit horrea, IX, 3, 7.
 Raptorem spiritus domi invenit

Scipio, nec punitorem mortis, V, 3, 2.

Rara dignitas, V, 8, 3. — virtute modo clarum Casilinum, VII, 6, 2. — rarissimæ animi dotes, VII, 1, 1.

Rate regredi ad littus, III, 2, 23. — transvectus in scopulum, III, 2, 23.

Ratio armis valentior, VII, 4, 2. — consilii callida, VII, 3, ext. 6. — ei constat, IV, 8, 1. — ejus extra ordinem habetur, IV, 1, 14. — in curia repositur, III, 7, 1. — insidiosa, VII, 3, ext. 10. — militaris, II, 9, 1. — musica, VIII, 7, ext. 8. — nova atque inusitata, V, 9, 4. — propositi mei est certa, VI, 2, ext. — sana, IX, 13, 3. — vitæ, II, 6, 4. — rationis observatio, II, 9, 1. — vacua animalia, VIII, 11, ext. 4. — rationem cælestium observationum percipit, VIII, 7, ext. 3. — exigere, VII, 2, 6. — rationem institutionis suæ reddere, VIII, 12, ext. 2. — ministerii reddere, III, 1, ext. 1. — mortis crudeliorem excogitavit, IX, 2, ext. 6. — non reddo ærario vestro, III, 7, 1. — vitæ reddere, III, 7, 8. — ratione inusitata mortis feritatem satiare, IX, 2, ext. 1. — mortis arcessita, III, 2, 12. — rationibus exigendis vacare, III, 1, ext. 1.

Raudera æra, V, 6, 3.

Raudusculana porta, V, 6, 3.

Rea Silvia, X, fragm.

Reatina præfectura, I, 8, 1. — villa, VI, 8, 6.

Rebellare consilio alicujus, IX, 10, 1.

Rebellionibus crebris torpere, VII, 4, 1.

Rebelles manus, II, 7, 11.

Recedere a patris accusatione, V, 4, 3. — a regibus, VII, 4, 2.

— a vitiiis, VI, 9, 3. — recessit a consilii salubritate, III, 8, 2.

Recens clades cannensis, VI, 6, ext. 2. — memoria, VIII, 1, abs. 10. — victoria, VI, 2, 3. — recentis cædis vestigia, IX, 2, 2. — exemplum, I, 7, 2. — recentiore usu conchyliorum frui, IX, 1, 1.

Recessus plus sumunt, III, 6, 1.

Recidisse in potestatem hostium, IX, 9, 2.

Recipere aliquem in societatem amicitiae, IV, 7, ext. 1. — aliquem sessum, IV, 5, ext. 2. — armatos in arcem, IX, 6, 1. — captivos, IV, 8, 1. — census ab aliquo, IX, 7, 2. — delatam sibi dictaturam, IV, 5, 2. — dotem, IV, 4, 9. — honorem, IV, 3, 10. — nomen scenici, IX, 14, 5. — non rerum naturam, judicatum est, VIII, 1, abs. 13. — tristioris fortunæ incursum, IV, 4, 1. — numerum, II, 7, 15. — omne genus literarum, VIII, 11, 1. — parcius corpore telum, IX, 11, 2. — se in cubiculum lectum, IX, 13, ext. 4. — capite coronas, IX, 1, 5. — industriæ fructum, VIII, 7, ext. 1. — recipiunt nullam partem defensionis aures, VII, 3, ext. 6. — recepit caput in sinum suum, IX, 2, 2. — debitum fructum ejus ingenii, V, 1, ext. 4. — liberalitatis testimonium, IV, 8, 2. — mercedem a diis immortalibus, III, 8, ext. 6. — ministerium, III, 7, ext. 5. — regnum, VII, 4, ext. 1. — secures, II, 7, 6. — se in cubiculum ad lectulum, VI, 8, 6. — Neronem castris, VII, 4, 4. — Viriati cædes duplicem perfidiæ accusationem, IX, 6, 4. — receperunt legionum lamentabiles quiritatus aures, IX, 2, 1. — recipient non amplius venerationis, II, 10, 2. — recipientes

ventos ex alto pecudes, I, 8, ext. 8. — recipi ab aliquo in clientelam, IV, 1, 7. — eorum nomina lex vetabat, III, 7, 9. — in castra, II, 7, 15. — receptus est in caelo, IX, 15, 1. — recepta est pectore hominum philosophia, III, 3, ext. 1. — cuncta studia sinu fido nutriuntur, VIII, 7, 1.

Recitare tabulas testamentorum suorum, VII, 8, 4. — legem, VI, 2, 5. — recitat defensionem ei Lysias, VI, 4, ext. 2. — orationem, VIII, 10, ext. 1. — recitavit decretum, IV, 1, 8. — ejus epistolam, IV, 2, 7. — recitari hæc verba per præconem jussit, IV, 8, 5. — recitatum in judicio carmen, VIII, 1, abs. 8.

Reclamantibus Mitylensæis, VI, 5, ext. 1.

Recognoscere paucis exemplis, VI, 6, 1. — recognoscimus quot sacrilegia, I, 1, ext. 3. — recognovit in sociorum animis constantem fidem, VI, 6, 5. — recognoscat effectus suos, IV, 1, 1. — recognoscerent equitum centurias, II, 9, 6. — recognoscens centurias equitum, IV, 1, 10. — recognosci sub propriis exemplis convenit, VIII, 9, 1. — recognita in claris viris mutatio morum, VI, 9, 1. — recogniti artium effectus, VIII, 11, 1.

Reconditi libri, I, 1, 12.

Recordari atque nosse acta, II, 9, 1. — recordemur invidia laborantes, VIII, 1, abs. 1.

Recordatio cælestis patris, VII, 6, 6.

Recreare aliquem adversa valetudine correptum, V, 1, 3. — patriam triumpho, VI, 9, 1. — se, III, 2, ext. 5. — recreemus spiritus, IV, 4, 11. — recreatur virtus

otio, VIII, 8, 1. — recreantur pecora haustu aquæ, I, 8, ext. 18. — recreatus benignis verbis, V, 1, 9. — recreatum eum ex vulnere comperit, IX, 11, 2. — recreata mater Darii adventu Alexandri, IV, 7, ext. 2. — recreata virtute, II, 7, 1.

Rector classium, VI, 9, ext. 6. — cursus insidiosus, IX, 8, ext. 1.

Rectus tenor, II, 7, 14; VII, 3, 7.

Recubuit cibi capiendi causa, VIII, 7, ext. 5. — recubans lectulo, II, 6, 8.

Recuperare anulum, VI, 9, ext. 5. — cuncta, VI, 9, 11. — excitationem anhelitum, V, 7, ext. 1. — exoptatum libertatis statum, V, 2, 6. — fortitudinem, I, 6, 2. — ornamenta templorum, V, 1, 6. — salutem clarissimi civis, IX, 11, 4. — recuperastis virtute decus infelicitate amissum, V, 1, ext. 6. — recuperavit pecuniam, I, 1, 21. — Salamina, V, 3, ext. 3. — terra pristinum habitum, V, 6, 2. — recuperari ab iis locum amissum sperat, II, 7, 10. — recuperatus ab eo fuerat, V, 2, 5. — ager, VI, 5, ext. 1. — recuperata Asia, III, 5, 1. — firmitate, I, 7, 4. — recuperatas ob Hispanias, II, 8, 5. — recuperanda in tyrannide, I, 2, ext. 2.

Recurrit in urbem, III, 7, 9.

Rekursus improvisus, VI, 9, ext. 7. — recursum iis proposuerunt, II, 7, 15.

Recusare consulatum, VI, 4, 1. — honores, IV, 1, 6. — mortem, III, 2, ext. 8.

Reddere alicui jura, VII, 7, 7. — alicui lacrymas, V, 1, 10. — alicui moderationis testimonium, IV, 1, ext. 8. — alicui pecuniam, VII, 3, ext. 5. — aliquem incer-

tum, VI, 6, 1. — aliquem miserialiorem, IV, 7, 4. — prudentiæ moderationisque immemorem, IX, 3, 2. — aliquem speciosum rebus insignibus, VIII, 15, 5. — bene meritis debita præmia, V, 3, ext. 3. — calorem pristinum languentibus animis, VI, 4, 1. — causam, VIII, 15, ext. 1. — decreta eadem lingua, VIII, 7, 6. — reddere gladios vaginis, VIII, 9, 2. — dotem mulieri, VIII, 2, 3. — factis auctores, et auctoribus facta sua, VIII, 14, 1. — rationem institutionis suæ, VIII, 12, ext. 2. — honorem, VII, 2, 6. — incertum, VIII, 7, ext. 11. — juvenes, V, 1, 1. — juventutem alacriorem, II, 1, 10. — ministerii rationem, III, 1, ext. 1. — populum mutum atque elinguem, V, 3, ext. 3. — prædia fidei commissa, IV, 2, 7. — rationem, VII, 2, 6. — vitæ rationem, III, 7, 8; II, 6, 4. — secularibus initium, II, 4, 5. — se cunctis invisum, IX, 2, ext. 5. — spiritum, V, 10, ext. 3. — studia lucidiora et alacriora, IV, 7, ext. 2. — telum exituro, II, 6, 9. — testimonium pietatis, VI, 8, 6. — reddo ærario rationem, III, 7, 1. — reddo Scythis pietatis testimonium, V, 4, ext. 5. — reddunt eos gratiosos miseriæ, V, 3, 3. — reddebat honorem canis libertas, II, 1, 10. — honorem sectuti, II, 1, 9. — reddidit congratulationem victoriæ spernendam, IX, 3, 5. — dignitati suæ, III, 2, 12. — fidissimum tyranno suspectum, III, 3, ext. 2. — legi debitum supplicii modum, VI, 5, ext. 3. — accepti beneficii confessionem auctori libertatis suæ, V, 2, 5. — mortem clariorem, III, 3, ext. 4. — mortuus sanguini hono-

rem debitum, V, 9, 2. — naturæ rationem rerum, I, 8, ext. 18. — os deforme, III, 2, 11. — paratissimum pro nobis excursorem, VII, 3, 7. — pro invidioso gloriosum, III, 4, 2. — religioni suæ debitam fidem, IV, 1, 11. — rempubl. Africæ dominam, V, 3, 2. — se posteris, VIII, 14, ext. 4. — se urbi, III, 3, 1. — sibi conditionem exilii placidiorem, IV, 1, ext. 3. — spiritum intemperantiæ, III, 5, 3. — Thebis expetendum negotium, III, 7, ext. 5. — reddiderunt me non avarum punicæ gazæ, III, 7, 1. — reddens honorem majestati debitum, II, 1, 6. — red-dente supremos anhelitus spiritu, VII, 8, 9. — reddentur exemplis planiora, III, 4, 1. — red-deretur tenor religionibus, I, 1, 8. — reddita laus, IV, 8, 5. — redditus si non forent captivi, I, 1, 14. — redditæ pie sunt civitates, V, 2, ext. 3. — reddendus est juvenuti titulus, III, 2, 8. — reddenda pars imaginibus virorum adopertis, III, 5, 1.

Redemptio puellæ, IV, 3, 1. — redemptione tentata, VI, 4, ext. 1.

Redigere corpus alicujus ad ultimam tabem, V, 7, ext. 1. — redigere exempla in unum acervum, VIII, 7, ext. 9. — locum in formam conditionemque templi, VIII, 15, ext. 3. — in suam potestatem, VI, 6, 4; IV, 3, 1; II, 7, 12. — omnes ad unum victorem, IX, 2, ext. 2. — urbes in ditionem, V, 1, 5. — redegit decorem capillorum in ordinem, IX, 3, ext. 4. — cum in potestatem, III, 2, 16. — illum ad desperationem, III, 2, ext. 3. — in statum, II, 7, 2. — spatium in vadum, III, 2, 23. — in potestatem suam, IX, 3, ext. 4. —

redigi in jus ac potestatem, VII, 6, 1. — redacto in potestatem magno numero, I, 6, 2. — redacta est urbs in habitum pulveris, IX, 3, ext. 3. — regis stirps ad unicam filiam, III, 2, ext. 9. — redactum parvum pretium, IV, 8, 1. — redacti in potestatem milites, IX, 2, ext. 1. — redactæ in potestatem vires Galliarum, III, 7, ext. 6.

Redimere captivos, V, 1, 1 et ext. 3. — incolunitatem suam salute hostium, VII, 4, ext. 1. — meretricem, VII, 3, 7. — mulierem pretio, VI, 1, ext. 2. — redemit ab omni se feritatis crimine, V, 4, ext. 5. — conquisitos, VI, 5, 1. — pudore culpam, IV, 5, 2. — se quinquaginta talentis, VI, 9, 15. — redimi res publice iussit, IV, 4, 6. — redimendorum potestatem ei fecisset, II, 7, 15.

Redimito sertis capite, VI, 9, ext. 1.

Redire cum aliquo in gratiam, IV, 1, 8; II, 9, 6. — domum, I, 4, 4; I, 7, 4. — e schola, IV, 4, 1. — in alicujus domum, IV, 3, 10. — in pristinas sedes, III, 4, 5. — redeo nunc ad Romulum, I, 2, 3. — redierunt æque sine effectum, V, 4, 1. — rediens domum, VI, 9, ext. 1; VIII, 1, damn. 4.

Reditus agelli, IV, 4, 7. — in Urbem illi datus, IV, 1, 13. — reditum indicere societati, II, 7, 5. — in patriam alicui præstare, VI, 4, 4.

Redolens mons flore thymi, I, 6, ext. 3. — paternam servitutem, VI, 2, 8.

Reducere aliquem domum, VII, 5, 4. — classem, III, 7, 10; IV, 6, 3. — reduxit brachium intra pallium, VI, 9, ext. 1. — eos in

gratiam, VII, 2, 6. — eundem consulem iterum, VIII, 15, 4. — gubernacula romani imperii, IX, 15, 5. — populum in patriam, IV, 1, ext. 4. — reducendi officio fungi, II, 1, 9. — reducentis se in arcem, I, 2, ext. 2. — reducentes Tarquinius dominationem, V, 8, 1. — reduci jussit carnifices intactos, IV, 1, 15.

Redundare ad patriam manubias maluit, IV, 3, 13. — redundat gloria ad ipsum, VIII, 14, ext. 4.

Refectio Capitolii, IX, 3, 8.

Refellere ingenium alicujus acrius, VIII, 7, ext. 5. — refelli accusatio poterat, III, 7, 1.

Referre acceptum fortunæ, V, 7, ext. 1. — acta senatus, V, 1, 1. — ad senatum legationem, IV, 3, 9. — alicui excidium urbis, III, 2, ext. 8. — alicui parem gratiam, V, 3, ext. 3. — alicujus casus, V, 3, ext. 3. — aliena benefacta, IV, 7, ext. 1. — aliquid ad senatum, VII, 3, ext. 10. — referre victoriam ex Latinis, IX, 3, 4. — civium numerum senatui literis, II, 8, 1. — comitorum maximum crimen, VII, 5, 6. — de moderatione, IV, 1, ext. 7. — domum præturam, III, 5, 1. — exempla, IV, 3, 14; VII, 1, 1. — gratiam, VIII, 14, 3; V, 2, ext. 2; V, 2, 1. — hereditati acceptum, IV, 4, 10. — in curiam, III, 7, 3. — in scenam foro petitos gestus, VIII, 10, 2. — legem, V, 4, 5. — omnia vere, II, 10, ext. 2. — ornamenta sua in ærarium, V, 6, 8. — pecuniam cruentam domum, IV, 8, 3. — pedem, I, 8, 1. — præceptam oraculi, VII, 3, ext. 1. — pudet, VIII, 5, 4. — se in latebras, I, 6, 8. — senatui responsum, VI, 4, 3. — servorum erga dominos fidem,

VI, 8, 1. — *severitatem*, II, 9, 4. — *spolia ex hoste*, III, 2, 24. — *tribus inter ærarios*, II, 9, 6. — *referet non*, VI, 2, 7. — *retuli* ea supra, III, 3, 1. — *nihil ex Africa*, III, 7, 1. — *res*, V, 1, 8. — *retulit ad populum*, IX, 10, 1. — *Annibali sermonem ejus*, III, 8, ext. 1. — *de eo spolia Jovi*, III, 2, 3. — *e prælio laudem*, III, 1, 1. — *exuvias in castra*, III, 2, 21. — *in castra gladios*, II, 8, 7. — *eum in navem fluctus*, I, 8, ext. 11. — *in tabulas publicas*, IX, 2, 1. — *meritis ejus debitam gratiam*, IV, 3, 1. — *orationem in Origines*, VIII, 1, abs. 2. — *retuli quantam culpam quam leviter!* IX, 4, 1. — *triumphum ex Pœnis*, III, 6, 4. — *victoriam in sinum patriæ*, III, 2, ext. 4. — *de his admittendis*, IV, 1, 7. — *retulerunt hæc Scipioni*, II, 10, 2. — *in numerum ærarium*, II, 9, 7. — *præcipi sortibus*, I, 6, 3. — *referam datos gustus*, III, 1, 1. — *pedem*, III, 6, 1. — *referemus neglectum cultum*, V, 2, ext. 4. — *refertote munus malo hominum excogitatum*, IV, 3, 5. — *referamus quæstiones*, VIII, 4, 1. — *referant Dii tibi gratias*, II, 6, 8. — *retulisse duos abunde erit*, VI, 2, 7. — *referendo facta fatigabor*, III, 7, 1. — *referens luctuosum sacrificium*, VIII, 11, ext. 6. — *victoriam*, II, 7, 6. — *referentes successum suum omni acceptum*, I, 5, ext. 2. — *relaturus sum facta*, III, 2, 21. — *referri in armis*, II, 7, ext. 2. — *se patientur*, V, 2, ext. 1. — *refertur acceptum exigenti*, II, 2, 6. — *referuntur digna exempla*, II, 7, 5. — *referatur nostra fide*, VI, 2, 1. — *relata e campo domum vestis*, IV, 6, 4. — *est gratia Fabio*,

V, 2, 4. — *mentio*, I, 8, ext. 19. — *relata re ad senatum*, I, 1, 3. — *relatum id est senatui*, V, 1, 1. — *verum est*, I, 6, 11. — *relatis laudibus*, II, 2, 5. — *relata jam sunt*, VIII, 15, 1. — *relatu splendidam præbet materiam*, III, 4, 1. — *referendus est in eo genere acuminis*, VII, 3, 2. — *idem inter indicia*, IX, 2, ext. 5. — *referenda prudentia est*, VI, 5, ext. 2. — *referendum est magna cura*, IV, 3, 1. — *referendos equites inter ærarios curaverunt*, II, 9, 8.

Refertus est pannus multis solitudinibus, VII, 2, ext. 5. — *referta est divitiarum frons hilaris multis intus armaritudinibus*, IV, 4, 1. — *fuit domus ejus gloria*, IV, 3, 6. — *refertam turba doctorum hominum scholam intravit*, VI, 9, ext. 1. — *refertum pectus grati animi pignoribus*, V, 2, ext. 4. — *spe potiundæ victoriæ*, V, 4, 1. — *copia*, I, 7, ext. 4. — *pilis cor*, I, 8, ext. 15. — *referta fuerunt Cimonis incunabula opinione stultitiæ*, VI, 9, ext. 3. — *metu arva*, VII, 1, 2. — *referta omnia fuerant lacrymis*, IV, 7, 7. — *minis et cruentis imperiis*, IX, 2, 1. — *opibus castra*, I, 6, 2.

Refigi terra, I, 6, 10.

Reflexit cursum ad Contrebiæ, VII, 4, 5.

Reformare ruinas patriæ in pristinum habitum, VI, 5, ext. 2.

Refrenari re hac, II, 7, 8.

Refugere vana, I, 8, 7.

Regere arantium boum jugum, IV, 4, 5. — *classes*, VI, 9, 8. — *clientelas*, VIII, 13, 5. — *equum*, III, 2, 12. — *Hispaniam*, IV, 3, 11. — *terras*, IX, 15, 2. — *regit prætor Siciliam*, VI, 3, 5. — *regebat eorum suffragia*, VIII, 5, 3.

— rexit imperium, III, 4, 1. — fortuna gubernaculum, IX, 12, 1. — illam questionem misericordia, VIII, 1, abs. 2. — patriam, VIII, 13, ext. 4. — regi difficilis gens, VII, 3, 6. — regebantur vires Italiae illorum nutu, II, 7, 7.

Regillus lacus, I, 8, 1.

Regimen maris ac terrae, I, prol. — multarum urbium, II, 8, 1. — humani generis, VII, 3, 1.

Regio attica, V, 3, ext. 3; V, 6, ext. 1. — picena, V, 3, 4. — sabina, II, 4, 5. — transalpina, VII, 8, 4. — regiones imperio vicinæ, VII, 6, 6.

Regius animus et cultus, V, 1, ext. 4. — regio cultu ornata puella, III, 2, ext. 9. — regia appellatio, III, 4, 3. — regium fastigium, I, 6, 1; V, 1, 1. — insigne, V, 1, 10. — solium, V, 1, ext. 1. — regii interitus, I, 8, ext. 11. — regis aures, VIII, 7, ext. 15; III, 3, ext. 1. — opes, IV, 3, 14; IX, 1, ext. 3. — reliquiae, V, 1, 1. — regia munera, II, 10, 2.

Regnare Romæ, VII, 3, 2. — regnante Servio Tullio, VII, 3, 1.

Regnum pervasum, V, 2, ext. 4. — dilatare, VII, 2, 6. — pacisci, III, 8, 1. — regno potiri, VII, 3, ext. 2. — regnis injiciantur manus, II, 9, 1.

Regredi domum, I, 5, 3. — modo agri controverso, VII, 3, 4. — ad litus, III, 2, 23.

Regressus æstus, III, 2, 23. — pavidus, I, 6, ext. 1. — regressum animoso ejus dicto obtulit, VI, 2, 1. — regressu sine, III, 2, 23.

Rejicere præmia, IV, 3, 4. — rejiciebat consultores ad Furium, VIII, 12, 1.

Relatio ac memoria, II, 7, 6. —

candida, IV, 2, 1. — inutilis, III, 6, 1. — maligna, III, 8, 6. — relationem interponi jubet, IV, 1, 14.

Relaxare militare robur, VIII, 8, ext. 2.

Relegavit eum Albam custodiæ causæ, IX, 6, 3. — relegavit hanc rem ad Areopagi cognitionem, VIII, 1, amb. 2. — relegasset eos, II, 7, 15. — relegatus extra Italiam, IX, 15, 1. — erat custodiæ causæ, V, 1, 1. — rus a patre, VI, 9, 1.

Religati ad palum, V, 8, 1.

Religio cessit calumniæ, IX, 15, 4. — publica, III, 2, 3; V, 10, 1. — violata expianda est, VII, 2, 5. — religionis conservandæ cura, I, 1, 12. — insolentia, II, 8, 3. — injuria, VIII, 1, abs. 4. — momenta examinare, I, 1, 8. — servatæ exemplum, I, 1, 11. — religioni cessit summam imperium, I, 1, 2. — parere, I, 6, 3. — religionem expiare, VII, 3, ext. 1. — hospiti intulit, VII, 3, 1. — stupro permutare, IX, 1, 7. — religione moti, IV, 8, ext. 1. — religionibus redderetur tenor sum, I, 1, 8.

Religiosus beneficiorum cultus, V, 2, ext. 4. — religiosæ severitatis monumentum, VI, 2, 1. — religiosum obsequium laudabile, I, 1, 3. — religiosi animi, I, 1, 9. — religiosæ manus, I, 1, ext. 6. — religiosissimi spiritus, I, 1, 14. — religiosissima ara, II, 10, 2.

Relinquere aliquem herodem, IX, 1, 2; VII, 8, 3; V, 9, 2; III, 5, 2. — aliquem inviolatum, IX, 6, ext. 1. — fortunas suas alicui, VII, 8, 6. — insignem nominis sui memoriam, IX, 6, ext. 2. — inchoatam a se lauitiam po-

steris, IX, 1, 4. — patriam, V, 6, 7. — sedes suas, IV, 1, ext. 4. — relinquo mirificas filias, III, 2, ext. 5. — relinquit ipsi examinandum pondus, III, 3, ext. 7. — relinquebat nullum ambitioni locum, VIII, 15, 11. — reliquisti dubium, III, 2, 23. — relinquit crimen publicæ quæstioni vindicandum, VIII, 2, 2. — bona fruenda, VII, 4, ext. 1. — equestrem ordinem uberiorem, III, 4, 2. — filio tutorem, VI, 6, 1. — nullam querelam, VIII, 13, ext. 2. — nota vacuum tribum, II, 9, 6. — nulli ambiguum, V, 10, 2. — fletum spectantis affectui æstimandum, VIII, 11, ext. 6. — populum tuum, VI, 2, 3. — amicum jacentem, IX, 5, 3. — terram frugiferam, VIII, 13, ext. 1. — relinquit volumen, VIII, 7, ext. 10. — relinquit fundum ab hoc injuriæ genere immunem, VII, 3, ext. 8. — utrique usum videndi, VI, 5, ext. 3. — relicturi servandam patriam, II, 9, 6. — relicto lictore, VI, 2, 2. — relicta ab eo ampla pecunia, VIII, 6, 1. — relictis Athenis, VIII, 10, ext. 1. — relinquendus est, IV, 7, 3.

Reliquiæ cannensis prælii, IV, 8, 2. — exercituum, II, 7, 15. — extremi spiritus, III, 2, 18. — regiæ, V, 1, 1. — senectutis robustæ, VI, 2, 10. — spiritus mei, II, 6, 8. — reliquias cadaverum salire, VII, 6, ext. 3. — exercitus educere, I, 4, 9. — imperii tueri, III, 2, 7.

Remanere in vita, VIII, 13, ext. 2. — remanent in vita, II, 6, 11. — remansit in exilio, VI, 4, 4. — in terra, I, 7, ext. 3. — remanserat anguis in navigio, I, 8, 2.

Remedia salutis, III, 8, ext. 6. Remigis casus æquat interitus, I, 8, ext. 11.

Remissio animi, VIII, 8, 1; II, 4, 2. — laboris, III, 6, 1. — quieta, VIII, 8, 2. — remissionem pœnæ mulieri impetravit, V, 4, 7.

Remittere alicui pœnæ necessitatem, VI, 5, ext. 3. — expeditionem, VII, 3, 3. — iram, VI, 8, 7. — remisit ei causam dictionem, VI, 5, 3. — eum salvum ad penates, V, 3, 4. — fidei supplicium, IV, 7, ext. 1. — patri filium, II, 10, 2. — puerum ad Masinissam, V, 1, 7. — scrinium ad eum, VI, 5, 6. — remissuri non erant sibi, II, 10, ext. 2. — remitti ab inferis ad accusandum, VI, 2, 8. — in patriam, VI, 5, 1. — remittitur his major pars imperatæ pecuniæ, VIII, 3, 3. — remissos ad patrem, V, 1, 1. — ab inferis, VII, 2, ext. 7. — in patriam, IX, 6, 3. — vultus, VIII, 10, 3. — remisso militis metu, VII, 3, 3. — remissos modos excitare, VIII, 10, 1. — remissior animus, VI, 9, ext. 1. — remissionis materiæ exemplum, VIII, 1, abs. 13. — remittendum ei convicium est, VII, 3, 5.

Remorum ictus vehemens, III, 2, 10.

Remove hostiam, V, 10, ext. 2. — removet manum a poste, V, 10, 1. — removeri a lacu, IX, 1, 1. — removeatur dulcedo vitæ, II, 6, 12. — remotus procul a suspitione, VIII, 1, damn. 1. — remota ab omni reprehensione pars calliditatis, VII, 4, 1. — remotum procul ab amentia pectus, I, 6, 12. — remoti a cultu, I, 1, 8. — anni a luxuriæ crimine, VI,

9, 2. — custodes, IX, 3, 7, — remotis arbitris, V, 4, 3.

Remus, II, 2, 9.

Renati erant, VI, 5, 1.

Renidens inquit, III, 2, ext. 6.

Renovare bellum, IX, 6, 3. — renovant casus antiqui conditionem, V, 4, ext. 1. — renovato cruore, II, 7, 8.

Renuntiare aliquid, I, 6, 3. — consulem, III, 8, 3. — renuntiat ei auspiciis, VII, 2, 5. — renuntiat sunt censores, IV, 2, 1.

Repellere exercitum, III, 2, 1. — incursus vitiorum, IV, 1, ext. 2. — puerum, III, 8, ext. 4. — sordidum alicujus nomen a se, IX, 14, 2. — repulisti illum, III, 8, 6. — repulit eum a proposito, III, 3, ext. 1. — feritatem a valvis, VII, 2, 6. — Latinos, III, 1, 2. — mulierem, VIII, 2, 2. — sæva regis imperia, V, 3, ext. 3. — suspicionem animo, I, 7, ext. 2. — repulerunt preces ipsum, I, 8, 4. — repellitur a stipendiis, II, 4, 4. — repulsus crudeliter videtur, V, 3, 3. — moribus, IV, 3, 14. — truci vultu, VIII, 1, abs. 3. — repulsa sunt decora civitatis, VIII, 5, 4. — repellendis in his occupatus, II, 10, 2.

Rependere beneficia injuriis, V, 3, ext. 3. — caput auro, IX, 4, 3. — rependit pœnas mortuus, I, 1, ext. 3.

Reptinus ac vastus hiatus, V, 6, 2. — adventus, VII, 4, ext. 1. — repentina vis nimbi incidit, VIII, 1, abs. 6.

Repercussus altero latere, I, 8, ext. 11.

Reperire cor in extis, I, 6, 13. — iter placidum, V, 1, ext. 6. — novum voluptatis genus, IX, 1, ext. 3. — ostrea in tegulis, IX,

1, 1. — statum, VII, 1, 1. — reperit crudelitas munimentum, IX, 2, ext. 5. — domum sibi clausam, VII, 7, 1. — finem sui, IX, 12, ext. 1. — punitorem mortis, V, 3, 2. — viam, VII, 4, 5. — reperiunt ultionis effectum, VII, 2, ext. 18. — reperies eum in numero beatorum, VII, 2, ext. 12. — eum majorem, III, 8, 1. — nihil speciosius, VIII, 15, 3. — reperta est voluptas, IX, 1, 2. — pecunia incolumis, I, 1, ext. 1. — repertis duabus arcis, I, 1, 12.

Repetere agrestem aratri stivam, IV, 4, 5. — auspicia, II, 7, 4; III, 2, 9. — beneficii jure præsidium, V, 3, 3. — domos, I, 3, 2. — domum, VI, 3, 6; VI, 5, ext. 4. — regiam, IX, 5, ext. 2. — patriam, VIII, 7, ext. 6. — regnum, I, 6, ext. 1. — sacrum, I, 8, 7. — sedes suas, IV, 5, 6. — stationem, II, 7, 10. — repetunt pavidam urbem, V, 8, 4. — repetiit Carthaginem, I, 1, 14. — lectum ac somnum, I, 7, ext. 10. — repetam caussam, II, 4, 4. — repetens Africam, IX, 8, ext. 1. — repetuntur tradita, I, 8, 7. — repetita industria, II, 7, 2. — repetitum memoria, I, 1, 16. — repetendum est memoria, II, 2, 7. — repetendas ad res missi, II, 2, 5.

Repetundarum causam dicere, II, 10, 1. — crimine oppressus, VI, 9, 10. — lege damnatus est, VI, 3, 3. — reum defendit, IV, 2, 4. — reus, VIII, 1, abs. 10; VIII, 5, 1 et 2; IX, 12, 7.

Replevit os suum cœno, VIII, 1, abs. 6. — alacritate suorum peccata, VII, 4, 1. — totum terrarum orbem, II, 7, 6.

Reponere diadema capiti, V, 1,

9. — in beneficio, IV, 8, 4. — omnia in uno, VIII, 15, 9. — reponit plus spei in auxilio populi, V, 1, 1. — reposuit coronam capiti, V, 10, ext. 2. — literas in sinistra manu, III, 8, 1. — tantum fiduciæ in sua innocentia, III, 7, 7. — reposuerant ea in ærarium, IV, 3, 9. — reponens filium in tormento animi, V, 9, 2. — parum fidei in pectoribus hominum, IX, 13, ext. 2. — tantum gloriæ in Archimede servato, VIII, 7, ext. 7. — reponitur prudentia in admiratione tacita, VII, 2, ext. 1. — reponebatur in metu, I, 7, ext. 4. — reponentur memoratu dignæ res in lucido loco, VIII, 11, 1. — reposita ei spes, I, 7, 5. — est mors in beneficio, VI, 8, 2. — in fame obsessorum sola potiendi ejus spes, VII, 4, 3. — repositum in corporis decoro motu plurimum credens, VIII, 10, 2. — repositi in locellum annuli, VII, 8, 9. — in secessu pectoris affectus, III, 4, ext. 1. — reponenda in pristinis sedibus curare ornamenta, V, 1, 6. — in placido et quieto paginarum numero, VI, 3, 1.

Reportandos curavit, I, 1, ext. 2. — reportandas Locros tegulas curavit, I, 1, 20. — curavit effigies, II, 10, ext. 1.

Reposcitur ratio in curia, III, 7, 1.

Repræsentare aliquanto augustiorem Jovis imaginem, VIII, 11, ext. 5. — deorum formam, VII, 5, 5. — mala vitæ, VIII, 9, ext. 3. — opus, VI, 6, 5. — pœnam, VI, 5, ext. 4. — sub veste leviter dissimulata claudicationis vestigium, VIII, 11, ext. 3. — repræsentavit Scipionem se populo romano, IX, 2, 1. — repræsentem virtutem, II, 7, 6.

— repræsentemus siderum decus, III, 2, 19. — repræsentari potest alterius justitia, VI, 5, ext. 2. — repræsentabitur melius personis, quam verbis, IV, 4, 1. — repræsentata campi conditio, VII, 5, 1. — patris facundia, VIII, 3, 3.

Repræsentatio constantiæ, III, 8, 1. — patris clarissima, V, 10, 2.

Reprehendere decretum, III, 5, 2. — reprehensus murmure destitutæ concionis, V, 4, 5.

Reprehensio insolentiæ, II, 7, 14. — reprehensionis morsus, IV, 1, 1. — reprehensione ab omni tuta, I, 1, 7. — non carñit, II, 1, 4.

Reprehensore carere, V, 3, ext. 3.

Repressit socialis belli fluctus, VI, 9, 6.

Repudiare alieni facinoris munus, IX, 4, 1. — uxorem, VI, 3, 11. — repudiavit triumphi honorem, II, 8, 3. — repudiasset virginem, II, 9, 2. — repudiata crimine adulterii uxor, VIII, 2, 3. — repudiata dona, IV, 3, 6. — repudiandum factum, IV, 2, 7.

Repudium inter uxorem et virum intercessit, II, 1, 4. — repudii nota affecit conjugem, VI, 3, 12.

Repugnans veneno spiritus, IX, 2, ext. 3.

Repulsæ causam Scipioni attulit, VII, 5, 2. — dolore consulatus accensus, IX, 3, 2. — repulsam honori adæquavit, VI, 4, ext. 5. — domum referre, III, 5, 1. — repulsa consulatus afflictus, VII, 5, 4. — notatus abit, VII, 5, 1. — præturæ sugillatus est, VII, 5, 5. — repulsarum patientia, VI, 9, 14. — repulsis suis fatigare campum, VII, 5, 3. — propositis, VII, 5, 1.

Requisivit repentinæ moræ causam, IX, 11, 1.

Reri: ratus parum pudicas lacrymas, VI, 3, 6. — ratum eum finem fore dixerunt, V, 6, ext. 4. — rati indignum, II, 10, 1. — sunt iudices iniquum, VIII, 1, abs. 8. — rata decreta, II, 2, 7. — transerunt testamenta, VII, 7, 1.

Res geritur, II, 7, 10. — rem corrigere, III, 7, 1. — patriæ bene gerere gladio, VI, 3, 6. — patriæ, non suam angere, IV, 4, 9. — res adversæ, VII, 1, 1. — humillimæ, VIII, 14, 6. — mutæ, VI, 9, 8. — novæ, I, 4, 2. — secundæ, V, 1, ext. 3; VIII, 1, abs. 3. — secundæ et adversæ, IV, 1, 13. — seriæ, VIII, 8, 2. — præclaras gerere, II, 8, 7. — rebus veneriis uti, IV, 3, ext. 2. — rei familiaris angustias, IV, 4, 4; IV, 8, 2. — familiaris dominus, VIII, 7, ext. 6.

Respublica expirat, III, 2, 18. — reipublicæ administratio, II, 9, 6. — causa abesse, III, 7, 9. — damnum immane, II, 7, 15. — latera firmissima, II, 9, 6. — vires, II, 7, 15. — rempublicam administrare dictatura, VII, 6, 1. — descuerant, II, 7, 15. — oppressam tenere, III, 2, 17. — prodere, III, 7, 8. — salvam esse volunt, III, 2, 17. — tueri armis, III, 2, 17. — republica bene gesta, III, 6, 5. — consternata Catilinæ furore, IV, 8, 3.

Rescindere alicujus factum, IX, 6, 3. — rescidit testamentum, VII, 7, 2. — factum ejus, VI, 3, 3. — sacrilegium alienum, I, 1, ext. 2. — rescindi manumissiones permittunt, II, 6, 7. — possunt testamenta, VII, 7, 1. — rescissa testamenta, VII, 8, 1.

Rescribere alicui, VII, 6, 1. —

rescripsit indignos esse, II, 7, 15.

Resecandorum unguium causa, III, 2, 15. — resectis palpebris, IX, 2, ext. 1.

Reserari fores jussit, II, 10, 2. — reserata ædes, I, 8, 1.

Reservare omnia integra Æmiliano, V, 2, ext. 4. — reservandos justiori lauræ putavit, II, 8, 5.

Residere: resedit aprico in loco, IX, 12, ext. 2. — residentes albis equis, I, 8, 1. — residendi locus, I, 5, 4.

Resipiscere alicujus gravitate sermonis, VI, 9, ext. 1. — resipiscere ebrium coegit, VI, 2, ext. 1.

Resistere divinis operibus, IX, 2, 4. — equitæ, II, 3, 3. — injuriæ, VII, 2, 2. — injustæ rogationi alicujus, VI, 4, 4. — invidiæ, VIII, 1, damn. 2. — voluntatibus, VII, 5, 1. — resistens precibus minisque, V, 4, 5.

Resolvi nimia quiete in desidiam, VII, 2, 1. — resolutus animi impetus, VII, 3, 10. — resolutæ ferventi aqua pelles, VII, 6, 2.

Resonantem spiritum edere, IX, 2, ext. 9.

Respectus auctoritatis, III, 7, 3. — elementorum, II, 1, 1. — respectui puerorum, VIII, 1, abs. 2. — respectum pristini beneficii anteposuit præsentī periculo, V, 2, ext. 4. — societatis deposuit, VI, 6, ext. 2. — respectu consulatus, II, 9, 3. — Tyndaridarum, IV, 6, ext. 3.

Respergere aliquem suspitione, VII, 3, ext. 8. — mores civitatis plurimis vitiis, VII, 2, 1. — titulos victoriarum, II, 7, 8. — respersit os ejus sputo, V, 1, ext. 2. — cruore, IX, 2, ext. 3. — respersus est urina, II, 2, 5. — respersa cruore vestis, IV, 6, 4. —

- respersi oculi cruore, I, 6, 11. — respersa lacrymis tara, V, 10, ext. 2.
- Respicere castra, IX, 7, mil. Rom. 1. — constantiam, VII, 6, 2. — exempla, IV, 4, 11. — pericula sua, IX, 8, 1. — respexit eum pro vetusto jure amicitiae, et vultu benigno, VII, 8, 9. — respiciens pone, I, 7, ext. 1. — se supra ipsum cubantem, VIII, 15, 7. — respiciantur feminae, II, 6, 14.
- Respondere animo suo, V, 6, 6. — auspicia perquam tristia, I, 4, 2. — origini et contextui sanguinis, IX, 14, 1. — vitrico, IV, 3, 3. — respondit astutia senilis calliditati juvenili, VII, 4, 2. — respondit ei aequae clara voce, VIII, 1, abs. 7. — respondit non se σοφόν, VIII, 7, ext. 2. — respondens duabus victoriis vox, VI, 4, ext. 3. — responsum abscissum, III, 8, 3. — da, VI, 4, 3. — non dedit, IX, 5, 1. — senatui referre, VI, 4, 3. — responsa dare latine, II, 2, 2.
- Respuere causae dictionem, III, 7, 9. — tela vulneribus, I, 8, ext. 18. — utilitatem auribus, VII, 3, 6. — respuit criminationem, IV, 1, ext. 2.
- Restat in precibus auxilium, VI, 2, 1. — restabat alteri orbis virtutum, I, 7, 2. — quantulacunque spes, I, 5, 6. — restante duobus candidatis uno loco, IX, 7, 3.
- Restipulari non dubitavit, II, 8, 2.
- Restituere detractum, II, 8, 4. — in pristinum gradum, V, 2, 6. — imperium, I, 8, 5. — laevae analum, VI, 9, ext. 5. — monia, I, 5, 1. — regibus sanguinem suum, V, 1, 7. — Romanis Salapiam, III, 8 ext. 1. — his libertatem, V, 2, 1. — iis praedia, VI, 5, 1. — labentem belli fortunam, III, 2, 19. — leges e vestigio, VII, 2, ext. 15. — se advehendum urbi, I, 8, 2. — spem patriae, III, 2, 9. — restituendo pacem profuit, VII, 2, 3. — restitui in bona, VII, 7, 6. — lege in civitatem, V, 2, 7. — restituta continentia, II, 7, 2. — est pax inter eos, III, 2, 21. — pecunia custodia thesauri, I, 1, ext. 1.
- Restitutio libertatis, IV, 1, ext. 4.
- Retexuit impium opus censoris, I, 1, 20.
- Rethogenis filii, V, 1, 5.
- Retiarius cum mirmillone introducitur, I, 7, 8.
- Retinere a majoribus acceptam continentiam, IX, 1, 4. — abeuntem familiari invitatione, V, 1, ext. 2. — arma, III, 2, 11; VI, 4, ext. 1. — dotem virum vetuit, VII, 7, 4. — equitatum immobilem, IX, 3, 5. — florem juventutis, VIII, 7, ext. 9. — habenas currus, IV, 4, 5. — insignia potestatis, VI, 5, 2. — legem ingratorum vindicem, V, 3, ext. 3. — leges in suo statu, V, 3, 2. — libertatem, I, 8, 5. — ornamenta vitae praeteritae, III, 2, 7. — salutem, VI, 7, 2. — spiritum, IX, 13, 3. — vitam, VI, 8, 4. — retinent leges infirmiora animalia, VII, 2, ext. 14. — retinuit benevolentiam, VII, 2, 6. — laetitiam in ore, III, 3, ext. 7. — retinuerunt morem, II, 2, 4. — retinens immobilem stationis gradum, III, 2, 23. — manibus abscissum caput, VI, 1, ext. 2. — omnia memoria, I, 8, ext. 2. — signum dextra, III, 2, 20. — retinente vultu pristinum habitum, V, 10, ext. 1. — retinentes majestatem, II, 2, 2. — retinentia vultum ac spiritum capita, IX, 2, 1. — re-

tentus ante fores, IV, 1, ext. 3. — est domi, I, 7, ext. 4. — mos, II, 2, 4. — retenta militaris disciplina, II, 8, 1. — parva admodum summa, VIII, 7, ext. 4. — retentum esse in ordine senatorio, II, 9, 4.

Retraxit filios suos, V, 1, ext. 2. — filium euntem in aciem, V, 8, 5. — oculos civium, II, 6, 1. — regnum a licentia, IV, 1, ext. 8. — retraxerunt in litus, III, 2, 10.

Reus actus ab eo ad populum, VIII, 1, abs. 7. — ambitus, IX, 5, 3. — criminis gravissimi, V, 3, 3. — deformis fugæ, V, 8, 4. — factus, VI, 4, 4. — incesti agebatur, VI, 8, 1. — Metellus, II, 10, 1. — peculatus fit, V, 3, 2. — repetundarum, VIII, 1, abs. 10; VIII, 5, 1 et 2; IX, 12, 7. — citatus, VI, 1, 7. — Servilia lege, VIII, 1, abs. 8. — veientanæ prædæ, V, 3, 2. — reo parcere, V, 4, 1. — reum agere aliquem, VI, 2, 4; VIII, 9, 3. — ambitus defendens, V, 9, 2. — ambitus patrocínio suo protexit, IV, 2, 5. — damnare, VIII, 1, damn. 2; VIII, 5, 6. — illum intolerabilis potentiæ egit, VI, 2, 9. — impatientiæ aliquem agere, VI, 7, 1. — judiciali periculo liberavit, VI, 9, 1. — peractum iudicio afflixit, V, 4, 4. — repetundarum defendit, IV, 2, 4. — rei aguntur pro Rostris, VII, 2, 6. — majestatis, VIII, 5, 4. — reorum iudicia egit, III, 6, 7. — scopulus, III, 7, 9. — reos eodem iudicio sustinuit duos, VI, 2, 4. — protegere, VIII, 1, abs. 11. — rea culpæ, II, 6, 3. — impudiciæ mulier, VIII, 2, 3. — incesti criminis Tuccia, VIII, 1, abs. 5.

Reverere domum sese simulan-

tes, IX, 6, ext. 1. — revexit futurum suæ necis præmium domum, IX, 4, ext. 1.

Revertere in urbem, V, 6, 3. — reverterunt ad lares, II, 10, 2. — reverti ad ingratum populum, V, 3, 2. — reverti ad se, VIII, 1, amb. 2. — domum, II, 2, 1; III, 6, 4. — reverti ex Cypro, VIII, 15, 19. — in regnum, V, 1, 1. — in triremem, I, 8, 2. — revertitur in patriam, IV, 1, ext. 1. — in urbem, II, 8, 7. — revertebantur concordēs, II, 1, 6. — reversus est in urbem, V, 3, 4. — revertere ad tuos, III, 3, 1.

Revirescit præclari facti decus, IV, 8, 4.

Revisere rura, IV, 1, ext. 1.

Revivisceret frater suus optavit, VIII, 1, damn. 4. — revixit tum muliebri stirpe, VIII, 3, 3.

Revocare ab incepto, V, 1, ext. 2. — ab incepto consilio, II, 6, 8. — animum suum a Pœnis ad Romanos, VII, 3, 7. — disciplinam militiæ, II, 7, 2. — impune vulnera, VI, 2, 8. — invitum ad macedonicos mores, VII, 2, ext. 11. — mucronem cervicibus applicatum, V, 1, 3. — nobilium juvenum ingenia ab insolentia, VII, 5, 2. — plus justo concitatos modos, VIII, 10, 1. — revocavit mucronem jugulo impressum, V, 4, ext. 6. — pietatem ex pectoribus abeuntem, V, 6, 7. — priscum morem, II, 10, 8. — statum civitatis in pristinum habitum, IV, 1, ext. 4. — revocabo me ipse, III, 6, 1. — revocari ad calculos, IV, 8, 1. — ad meliora consilia, VIII, 9, 1. — revocetur opus in ordinem, IV, 8, 1. — revocatus erat ipse ab errore, VII, 3, ext. 1. — in cubiculum, III, 2, 15. — revocata in

- suam naturam arbor, IX, 12, ext.
 9. — revocata si fuerit crudelitas, IX, 2, 1.
 Revolvi in somnum, VII, 2,
 3. — revolvitur ejus superior ætas, VI, 9, 5. — revoluti in dedecus, III, 4, 1.
 Rex lacessitus, II, 10, 2. — rege superato, II, 7, 14.
 Rhamnus, I, 8, 10.
 Rhegium, II, 7, 15.
 Rhenus, V, 5, 3.
 Rhodii, I, 5, 8; V, 2, ext. 2.
 Rhodus, VIII, 10, ext. 1.
 Ridere exempla tanquam stulta, V, 6, 4. — risus est ab Alcibiade, VIII, 8, ext. 1.
 Rigidus vindictæ assensor, VI, 3, 6. — rigidior constantia, III, 8, ext. 2. — rigidius astringere disciplinam, IX, 7, mil. rom. 3.
 Rigor glacialis, III, 3, ext. 6.
 — mentis speciosus, III, 8, 3.
 — rigoris haustus, III, 8, ext. 6.
 — rustici crimine dammandus, II, 2, 3.
 Ripa fluminis Anienis, VIII, 9, 1. — Tiberis, VIII, 15, 19. — ripæ Nili inexplicabiles, VIII, 7, ext. 3.
 Ritus vitæ aliqua ex parte novandus, III, 6, 1. — ritu Gabino cinctus, I, 1, 11.
 Roborabant corpora et animos, II, 1, 9. — roboraverunt admonitionem, I, 7, ext. 3. — roborantur industriæ alacri spiritui militiæ stipendia, VIII, 7, 1.
 Roboræ sudes, VII, 6, 5.
 Robur ætatis, II, 9, 6. — animi atque corporis, III, 2, 24. — animi pertinacissimum, VIII, 7, ext. 1. — celeste, IX, 2, ext. 11.
 — corporum, VII, 2, ext. 1. — dextræ, V, 3, ext. 3. — famularis fidei, VI, 8, 3. — mentis, IV, 1, 6. — militare, VIII, 8, ext. 2. — virile, V, 4, 2. — virilitatis, III, 8, ext. 3. — robore prædita ætas, III, 3, ext. 1.
 Robusta ac longa senectus, III, 7, 8. — ætas, VIII, 13, 3. — robustæ vir præstantiæ, IV, 3, ext. 4. — senectutis reliquiæ, VI, 2, 10. — robusta exempla, IV, 7, 2.
 Rogare sacramento, II, 3, 1. — rogavit suppliciter uxorem, V, 9, 4. — rogatus ab eo, VIII, 1, damn. 8.
 Rogatione lata ad populum ea de re, VII, 6, 1.
 Rogatu civitatis, VIII, 10, ext. 1.
 Rogus ardens, I, 8, ext. 10; VIII, 7, ext. 2. — erubescendus, I, 8, 9. — et lectus funebris, IV, 4, 1. — genitricis, I, 8, ext. 5. — indicus, II, 6, 14. — se incur sui malorum objicit, VII, 2, ext. 2. — rogi inops, V, 1, 10. — rogo exstruxit, VI, 8, 7. — rogo aliquem imponere, V, 1, ext. 6; VII, 1, 1. — aliquem superjicere, VI, 8, 7. — imposuit, V, 5, 4. — intentans manum, VI, 8, 7. — rogo publico et communi semet ipsi superjecerunt, VI, 6, ext. 1.
 Roma, I, 1, 3; VI, 6, 5. — cave tibi, I, 6, 5.
 Romana acies, V, 6, 5. — juvenis militaris, VII, 6, 1. — legio, VII, 4, ext. 2. — liberalitas, IV, 8, 5. — mansuetudo, V, 1, ext. 6. — plebs, VI, 2, 3. — severitas, VI, 3, ext. 1. — romanus exercitus, II, 3, 1; IX, 1, 5. — romanis externa jungere, III, 4, ext. 1.
 Romulus, I, 4, 1; II, 2, 9; V, 8, 1.
 Roscius, VIII, 7, 7; VIII, 10, 2.

Rostra navium devictarum, VIII, 1, abs. 11. — **piratica myoparonum**, II, 8, 5.

Rostris propinqua Hostilia, IX, 5, 2. — **rostra transcendit**, III, 7, 1; II, 9, 5.

Rubigo horridæ vetustatis, II, 9, 5. — **rubigine exesus**, II, 6, 7. — **obsitum imperium**, II, 9, 5.

Rubor civitatis magnus, IX, 1, 8. — **civitatis nostræ inest nullus**, IX, 2, ext. 1. — **injectus est cælestibus**, I, 1, 15. — **magnus sæviendi**, I, 1, 15. — **pacis**, II, 4, 1. — **ruboris aliquid habere**, VII, 6, 1. — **devitandi causa**, III, 7, 1. — **rubori iis fuit**, IV, 4, 5. — **ruborem epuli suffragiis suis viudicavit**, VII, 5, 1. — **rubore ignominie excitati**, II, 9, 9. — **perfundi**, V, 7, ext. 1.

Rubria, IX, 15, ext. 1.

Rudis atque incompressus corporum motus, II, 4, 4. — **rude atque impolitum præconium**, VIII, 14, 1. — **et ferox seculum**, V, 3, 1.

Ruere in castra alicujus, V, 8, 5. — **in exitium suum**, VII, 3, 6. — **ruens ad se occidendum**, III, 2, 7. — **temeritas**, III, 8, 3. — **ruente spelunca**, IX, 12, ext. 10. — **ruentia undique tela**, III, 2, 23; IV, 7, 2.

Rugosa ac senilia membra, V, 6, ext. 5.

Ruina domestica, VI, 1, 9. — **eius major est**, V, 3, 5. — **haud dubia**, VIII, 1, abs. 6. — **monstrorum**, I, 6, 11. — **amplissimi imperii**, IX, 1, ext. 3. — **rerum**, IX, 5, 3. — **ruinam Carthaginis animo volvere**, III, 6, 1. — **ruinis abjectæ urbis infundi**, I, 5, 1. — **parietum ac tectorum**, VI, 3, 1. — **prostrata Numantia**, II, 7, 1.

Rumore orto de mitiore senatus sententia, III, 8, 1.

Rupilius consul, IX, 12, ext. 1.

Rupit laqueos, III, 2, 12. — **verbera**, III, 3, ext. 5. — **vomicam**, I, 8, ext. 6.

Rus longinquum, VI, 5, ext. 4. — **parvulum**, VII, 1, 2. — **ruris exigui cultor**, VII, 2, ext. 12. — **ruri ab eo rogatus**, VIII, 1, damn. 8. — **rus petens**, II, 2, 1. — **relegatus a patre**, VI, 9, 1. — **rura revisere**, IV, 1, ext. 1.

Rustici rigoris crimine damnandus, II, 2, 3. — **rusticæ vitæ vir**, II, 4, 5. — **rusticum opus**, IV, 4, 5; VII, 5, 2. — **rusticæ tribus**, VII, 5, 2. — **rustica tecta**, IV, 8, ext. 2.

Rutilarunt capillos cinere, II, 1, 5.

S.

Sabazius Jupiter, I, 3, 2.

Sabinus ager, VII, 3, 1. — **sabina regio**, II, 4, 5. — **Sabini**, VII, 3, 1; IX, 6, 1; 10, fragm. — **sabinis virginibus raptis**, II, 4, 4.

Sacellum deæ, II, 1, 6.

Sacer appellatur collis, VIII, 9, 1. — **specus**, I, 8, 10. — **sacra via**, VIII, 1, damn. 5. — **sacræ ædes**, IV, 3, 14. — **sacra conjugalia**, II, 9, 2. — **inde orta**, I, 1, 1. — **imposita**, I, 1, 10. — **mensæ**, II, 1, 8; IX, 2, 2. — **penetralia**, II, 7, 6. — **perfidæ mensæ**, V, 3, 3. — **pontificalia**, V, 8, 3. — **prudentiæ pythagoricæ**, IV, 7, ext. 1. — **pulvinaria**, II, 10, ext. 1. — **sacris obligaret populum**, I, 2, 1. — **servire**, I, 1, 9. — **castas admovi manus**, VIII, 1, abs. 5. — **sacra ferrent**, I, 1, 10. — **gerens**, I, 1, 11. — **Junonis perage-**

re, V, 4, ext. 4. — sacris Bacch-
 alium incestu uti, VI, 3, 7.

Sacerdotium maximi pontificis,
 VI, 9, 13. — abstulit, I, 1, 4. —
 auguratus sustinuit, VIII, 13, 3.
 — sacerdotia nova, III, 4, 2. —
 sacerdotiorum insignia, III, 2, 7.

Sacramentum militare, V, 2, 2.
 — sacramento contendere, VII, 7,
 2; VII, 8, 2. — rogare, II, 3, 1.

Sacrarium Jovis, IX, 12, 1. —
 pristinum, I, 8, 7. — sacrarii
 specus abditus, VII, 1, 2. — sac-
 rarium Cereris fecit, VIII, 15, ext.
 1. — sacraria ædificare, VI, 5, 1.

Sacratus locus, II, 1, 7. — sacra-
 ratæ aquilæ, VI, 1, 11. — sacra-
 tissima memoria, I, 7, 1.

Sacrificabat numinibus, V, 10,
 ext. 2. — sacrificavit consulto diu-
 tius, III, 3, ext. 1. — pro salute,
 V, 2, 1. — sacrificans rex, III, 3,
 ext. 1. — sacrificari una certis diis,
 I, 1, 8.

Sacrificii furtum pium, VII, 3,
 1. — sacrificium Alexandri impe-
 dire, III, 3, ext. 1. — facere, I,
 6, 7. — luctuosum referens, VIII,
 11, ext. 6. — solenne peragere, V,
 10, ext. 2. — sacrificia bellica, III,
 7, ext. 6. — facere, VI, 5, 1; VIII,
 13, 2. — sacrificiis expiatum est,
 I, 1, 16.

Sacrilega cupiditas, VIII, 11,
 ext. 4; VIII, 14, ext. 5. — sacri-
 legum flagitium, VIII, 5, 5. — sac-
 rilegis tribuatur, I, 1, ext. 3. —
 sacrilegæ manus, I, 1, 18.

Sacrilegium alienum, I, 1, ext. 2.

Sacrosanctus esse vult, IV, 7, 3.
 — sacrosancta potestas, VI, 5, 4.
 — sacrosanctam potestatem habe-
 re, VI, 1, 7.

Sæcularibus initium reddere, II,
 4, 5.

Sæculum frugalissimum, IX, 1,

6. — rude et ferox, V, 3, 1. —
 sæculi nostri literæ, II, 9, 4. —
 sæculo ipsorum ignotum fuit, III,
 4, ext. 2. — prisco natus est, VIII,
 1, damn. 8. — sæcula diversa, IX,
 1, 6. — innumerabilia, VIII, 7,
 ext. 2. — insequentia, VII, 2, ext.
 2. — sæculorum longe inter se di-
 stantium exempla, IV, 3, 14.

Sæviorē uti severitate, II, 7, 11.

Sævire adversus aliquem, V, 3,
 ext. 3. — adversus civitatem, VI,
 5, 1. — in aliquem, IX, 2, 1;
 IX, 9, 1. — sæviens fortuna, I,
 8, ext. 3; III, 7, 10. — terra, I,
 8, ext. 7. — sæviendi adversus
 gentem rubor, I, 1, 15.

Sævitia non dentis, sed ferri,
 I, 7, ext. 4. — sævitiam efferatam
 mitigare, I, 1, 14. — execrans,
 VI, 2, 8. — sævitia maris inter-
 pellante, IX, 8, ext. 2.

Sagacitas consilii, VII, 3, 3.
 — oraculi, VII, 1, 2.

Sagax cura, VI, 8, 5. — sagaci
 uti simplicitate, VII, 3, ext. 9. —
 sagacia consilia ducum, VII, 4, 4.

Sagulum hispanum, V, 1, 7. —
 punicum, V, 1, ext. 6. — alicui
 tradere, III, 2, 21.

Saguntini, VI, 6, ext. 1.

Salamis, V, 3, ext. 3; VIII, 14,
 ext. 1.

Salebra tristitiæ, VI, 9, ext. 5.
 — salebris spiritus prægravavit se-
 nile guttur, IX, 12, ext. 6.

Salernitana regio, VI, 8, 5.

Salii, I, 1, 9; I, 8, 11. — Sa-
 liorum collegii magister, I, 1, 9.

Salire infelices cadaverum reli-
 quias, VII, 6, ext. 3.

Saltus celer, IV, 7, 2.

Salubre consilium, IV, 1, 11;
 VII, 3, 10. — salubriores concio-
 nes, VIII, 9, ext. 1. — saluberrim-
 um consilium, VI, 5, ext. 2. —

exemplum, IV, 8, 3. — saluberrimæ cunctationes pugnae, VII, 3, ext. 8.

Salubritas consilii, III, 3, ext. 2; III, 8, 2. — pristina, I, 8, 2. — silentii, II, 2, 1.

Salus ab eo datur uno modo, III, 8, 7. — obruta criminibus, VIII, 1, abs. 9. — hospitis captivi, IV, 3, 4. — in ultimas angustias deducta, VIII, 15, 11. — patriæ, II, 8, 5; I, prol. — publica, privata, IV, 7, ext. 1. — quæsitæ est iis astutia, VII, 3, 8. — reip. suspensa tenui filo, VI, 4, 1. — salutis ac victoriæ spes, III, 7, 1. — ædes, VIII, 14, 6. — beneficium, III, 8, 8. — remedia, III, 8, ext. 6. — saluti alterius consuluit, IV, 1, 6. — parci debet, III, 2, 6. — fuit illi, I, 5, 5. — salutem querere fuga, I, 5, 6.

Salutare exercitum sine monitore, VIII, 7, ext. 16. — Hephæstionem tanquam Alexandrum, IV, 7, ext. 2. — regem, VII, 3, ext. 2. — salutandi gratia venire, III, 1, 2. — salutari a legionibus suis patronum voluit, V, 2, 4. — salutatur ab occurrentibus dives, VI, 9, 12. — salutatus est pari studio frequentia, IX, 15, 1.

Salutaris aquilæ conspectus, I, 4, ext. 2. — exitus, VII, 4, 3. — princeps, VIII, 13, 1. — principis ortus, II, 9, 6. — perseverantia, II, 7, 1. — salutare auxilium, I, 8, ext. 18. — id ei futurum, V, 1, ext. 1. — laxamentum, III, 2, 8. — salutare Campanis literæ, III, 8, 1. — salutaria imperia, VI, 9, ext. 3.

Salutatio persica, VII, 2, ext. 11.

Salvus clypeus, III, 2, ext. 5. — salvo statu fortunarum, IV, 8, 2. — salvam qui rempublicam esse

volunt, me sequantur, III, 2, 17.

Samii, I, 5, ext. 1. — Samiorum tyrannus Polycrates, VI, 9, ext. 5. — samia vasa, VII, 5, 1.

Samnites, I, 6, 4; II, 7, 8; V, 1, ext. 5; VII, 2, ext. 17. — Samnitium divitiæ, IV, 3, 5. — legati, IV, 3, 5. — mancipia, IV, 3, 6. — Samnitibus deditus, VI, 1, 9.

Samos insula, VI, 9, ext. 5.

Sana ratio, IX, 13, 3.

Sanatus saluberrima unius orationis medicina, VI, 9, ext. 1.

Sancire lege, VIII, 6, 3; IX, 1, ext. 2. — sanciam idem ego legem, VI, 5, ext. 4. — sanciri lege, VI, 3, 1.

Sanctitatis corruptor, VI, 1, 11. — sanctitate decreti, I, 1, 20. — pariter ac sapientia clarus, II, 10, ext. 2.

Sanctus et egregius civis, II, 10, 8. — sanctum templum, II, 10, 2. — sanctas manus habere, II, 2, 8. — sancta sanguini nostro pignora, V, 1, 3. — sanctissimo Persis jurejurando obstrictus, IX, 2, ext. 6. — sanctissimi thesauri, I, 1, ext. 1. — sanctissimæ manus, VII, 5, 2. — sanctissima jura familiaritatis, VII, 8, 9. — templa, I, 6, 13.

Sanguis civilis, II, 8, 7. — exiguus senilisque, III, 8, 5. — humanus, II, 9, 3. — ingenuus, V, 4, 7; IX, 1, 8. — punicus, I, 1, ext. 1. — verus, V, 9, 4. — sanguinis carnifices, IV, 1, 15. — ingenui et italici oblivisci, VI, 2, 1. — sanguini romano fidem præstare, II, 9, 8. — sanguinem sudare, I, 6, 5. — sanguine et spiritu deficiens, III, 2, ext. 5. — expleri, IX, 2, ext. 2. — meliorem solitudinem! V, 9, 4. — mixtæ aquæ, I, 6, 5. — multo profuso, IX, 3, 8. — patrio parca, VII, 8,

4. — proximus, VII, 8, 1. — sibi conjuncti, VII, 7, 2. — sibi junctus, II, 7, 4.

Sapientia clarus, II, 10, ext. 2.

Sapientissimus judicatus, III, 4, ext. 1.

Sarcina amara, IX, 1, 2.

Sardanapali familiares, IV, 7, 1.

Sardes, V, 4, ext. 6.

Sardinia, VII, 6, 1; IX, 7, 2.

Sariaster, IX, 11, ext. 3.

Satiare crudelitatem, VII, 6, 4.

— barbaram feritatem, IX, 2, ext. 1. — paupertatem opibus, IV, 3, 8. — satiari incommodo, I, 5, 2. — satius cœdibus virorum, IX, 2, 1.

Satietas concubitus licentis, VII, 3, 10. — vitanda est, III, 8, ext. 1. — satietati abundare, VI, 4, 1.

Satis erat æternæ laudi, III, 2, 13. — erit adjecisse exempla, II, 9, 9. — est aliena prospexisse, II, 7, ext. 2. — satius fuit viris vita carere, IX, 1, ext. 7. — duxit scelere coinquinari, IX, 7, mil. Rom. 3. — ei fuit, III, 5, 1. — esse duxerat, II, 9, 8. — esse existimans, V, 2, ext. 2. — esse judicans, II, 7, 6. — est narrare, III, 6, 1.

Satisdare judicatus pecuniæ, IV, 1, 8.

Satisfacere creditoribus, VI, 5, 4. — desiderio, VI, 4, 1. — imperatoribus, IX, 11, 5. — satisfecit pietas arctissimis sanguinis vinculis, V, 6, 1. — satisfactum erat reipublicæ, V, 8, 3.

Saturninus puer nobilis, IX, 1, 8.

Saturpinus tribunus plebis, III, 2, 18.

Satyrarum modi, II, 4, 4.

Satyriscus, I, 7, ext. 7. — satyriscum parere, I, 7, ext. 7.

Saucius ei oblatus, I, 7, ext. 10.

— saucium intercessu suo servavit, V, 4, 2. — saucium femur, III, 2, 23.

Saxi pondus, III, 2, 23. — saxo

Tarpeio præcipitari, VI, 5, 7.

Scævola pontifex, VIII, 8, 2.

Scalæ Gemoniæ, VI, 3, 3; VI, 9, 13.

Scandens gradu celeri loca ad-versa, VIII, 7, ext. 1.

Scapham ingredi, I, 6, 7.

Sceleratus servus, VI, 1, 3. — scelerata factio, III, 2, 17. — avaritia, I, 1, 21.

Sceleris quidquid fuit, V, 3, ext. 3. — scelus admittere, IX, 2, 1.

— vindicare, IX, 4, 1. — intueri iniquo animo, IX, 2, 1. — sceleribus innotescere, VIII, 14, ext. 3.

Sceleste exercere arma, V, 1, 3.

Scelestus domui, II, 6, 6. — scelesta fames clientis, IX, 4, 3.

— libido, IX, 1, 9. — scelestum onus portanti succurrit, V, 3, 4.

Scenæ ejusdem exemplum adjiciam, III, 7, ext. 2.

Scenico inditum est histrionis nomen, II, 4, 4. — scenica industria, VIII, 7, 7. — portenta, II, 4, 1.

Scientia efficacior, VIII, 11, 2.

— pontificum, I, 1, 1.

Scindere: scissa veste, II, 7, 8.

— scissis fasciis, IV, 6, 2.

Scio certum, II, 7, 6.

Scipio, III, 2, 13; IV, 1, 12; IV, 2, 3; IV, 3, 1; VI, 9, ext. 7.

Scipio Æmilianus, II, 10, 4; III, 2, 6; III, 7, 2; III, 8, 6; V, 2, ext. 4; VI, 4, 2; VIII, 15, 4.

Scipio Africanus, I, 2, 2; IV, 1, 12; IX, 11, ext. 1. — Scipio imperator, VI, 9, ext. 7. — Scipio Nasica, I, 1, 3; I, 4, 2; III, 2, 17; V, 3, 2; VIII, 15, 3. — Scipio superior, VII, 3, 3.

- Scipio eburneus, IV, 4, 5. — scipionem capiti inflixit, III, 2, 7.
- Sciscitatus est per legatos, V, 6, ext. 1. — sciscitatum venit Apollinem, VII, 1, 2.
- Scito plebis æquatus dictatori, V, 2, 4.
- Scopas, I, 8, ext. 7.
- Scopulus reorum, III, 7, 9. — vicinus insulæ, III, 2, 13.
- Scortum Athenis nobile Phryne, IV, 3, ext. 3. — scorti amore perditus, VII, 3, 7. — scortorum duobus cum millibus abire, II, 7, 1. — scortis abjectior et obscenior vita, III, 5, 4.
- Scriba ejus fuerat, III, 5, 1.
- Scribere versus, III, 7, ext. 1. — decretum, IV, 1, 8. — orationem, VII, 3, 5. — scribit vobis legem natura, II, 9, 1. — scripsit libros de vita sua, IV, 4, 11. — scribens senatui, II, 7, 15. — scribi testamenta jubebant, IX, 1, ext. 2. — scripta in Plautium oratio, IX, 5, ext. 4. — scriptum erat literis, IV, 1, 13. — esse vere, II, 8, 1. — scripto OEdipode Coloneo, VIII, 7, ext. 12. — scripta ejus manu verba, VI, 5, 1. — scriptis aliis heredibus decessit, VII, 7, 1. — sanguine literis, III, 2, ext. 4.
- Scrinium complura continens, VI, 5, 6.
- Scrupulosa cura, I, 1, 8.
- Scrupulum argenti habuit, IV, 4, 9.
- Scrutari affectus, III, 4, ext. 1. — alienigena, VIII, 11, ext. 1. — dolos, VII, 4, 5. — latebras pontici sinus, IV, 6, ext. 3. — paupertatem viri, IV, 4, 1. — scrutatus est diligenter a stipatoribus, IX, 13, ext. 3. — naturæ regnum, II, 1, 1. — sacerdotum commentarios, VIII, 7, ext. 2. — scrutatis sensi-
- bus, I, 8, ext. 2. — scrutandi ventita voluntas, I, 7, ext. 1. — scrutando exempla domi, III, 3, 2.
- Sculptum erat in annulo caput Africani, III, 5, 1.
- Scurrilis lusus, VII, 8, 9. — scurriles lusus, VIII, 8, 2.
- Scutum ictibus perfossum, III, 2, 13. — militi detraxit, III, 2, 19. — scuto foraminibus absumpto, III, 2, 23.
- Scyros insula, V, 3, ext. 3.
- Scythæ, V, 4, ext. 5.
- Scythia, VI, 4, ext. 2.
- Secare omnes medias naves, VII, 3, 4. — vivos homines medios, IX, 2, ext. 4.
- Secedere in specus, I, 2, ext. 1. — in ultimam pugnae partem, VII, 4, ext. 2. — secessit a collegis, IV, 1, 8. — in Asiam, IV, 1, 13. — in regionem, I, 8, 10. — Pergamum, V, 3, 2.
- Secessus voluntarius, VI, 1, 5. — secessum petunt, VIII, 7, 5. — opperientes, II, 10, 5. — secessus voluntarii, V, 3, 2.
- Secreta civilium sacrorum, I, 1, 13.
- Secreto audire, III, 3, ext. 3. — secreto loqui cum libertina, VI, 3, 11. — aliquem sedentem videre, III, 1, ext. 1.
- Secta vitæ, IV, 7, 2. — sectam alicujus sequi, IX, 1, 2; II, 7, 2. — Epicuri secuti, I, 8, ext. 17.
- Seculum. *vid.* Sæculum.
- Secundum hunc tam contemptum gregem, V, 2, ext. 1. — te litem do, II, 8, 2.
- Secundus cursus, III, 7, ext. 1. — secundo vento, I, 1, ext. 3. — secunda mensa, II, 6, 1. — secundæ et adversæ res, IV, 1, 13. — res, V, 1, ext. 3; VII, 1, 1; VIII, 1, abs. 3. — secunda omina,

IV, 7, 7. — prodigia, I, 6, 1. —
— prælia, III, 2, ext. 5.

Securis cruenta, III, 2, ext. 1.
— securim arripuit, I, 3, 3. —
securi damnatum percusserat, II,
9, 3. — feriri, II, 7, 6. — securi
percussit filium, VI, 9, 1; IX, 3,
4. — illos, II, 7, 12. — percuti,
II, 7, 15; V, 8, 1. — secures duo-
decim, VI, 9, 11. — sanguine ma-
nantes, II, 7, 6. — truculentæ, V,
1, ext. 5. — securibus fasces va-
cuofacere, IV, 1, 1.

Securitatís innoxie indicium,
VIII, 1, abs. 13.

Securus animo cœnare potuit,
IX, 5, 3. — securum se spectan-
dum præbere, II, 10, 2. — securam
propinquæ mortis, II, 6, 14. —
secura libertate frui, III, 3, ext. 2.

Sedare sitim suam, I, 8, ext. 18.

Sedere jussit lateri suo proxi-
mum, V, 1, 8. — in curuli sella,
V, 7, ext. 2. — juxta aliquem, V,
7, ext. 1. — proxime, IV, 1, 13.
— sedit judex in eum, VI, 2, 5.
— sedens in sole, IV, 3, ext. 4. —
sede sublimi, V, 1, ext. 1. — tristis
secreto, III, 1, ext. 1. — una, II,
10, 8. — sedentes cum viris cuban-
tibus, II, 1, 3. — sedendum
ei foret apud mœnia, VII, 4, 5.
— sessum aliquem recipere, IV, 5,
ext. 2.

Sedes pristina, II, 10, ext. 1. —
stabilis, II, 9, 1. — sede sedens
sublimi, V, 1, ext. 1. — sua mo-
ventur signa, I, 6, 6. — sedes
phrygiæ, VII, 5, 2. — pristinae,
III, 4, 5. — sedes suas relinquere,
IV, 1, ext. 4.

Seditio grachana sepulta, VI,
2, 3. — gravissima, VII, 2, 6. —
pestifera, III, 2, ext. 9; VIII, 9,
1. — violenta tam togata, quam
armata, IX, 7, 1. — seditionis

finiendæ gratia, II, 2, 9. — se-
ditiones multæ et pestiferæ, VII,
5, 2. — apud cives movere, IV,
1, 6. — seditionum motus excitare,
III, 2, 18.

Seditiosæ copiæ, II, 8, 7. — se-
ditiosissimus homo, III, 8, 3. —
seditionis hominis bustum, IX,
2, 2. — cives, VI, 3, 1.

Seductum Titinium monuit, VIII,
2, 3. — seducto eo in hortum, VII,
4, 2. — seductam uxorem suppli-
citer rogavit, V, 9, 4.

Segmenta aurea, V, 2, 1.

Segnior nihilo ejus gravitas, VI,
4, 2. — segniorem se egit, VI, 3,
6. — segniores hac re, III, 6, 1.

Segnitiam pro Rostris expro-
brans, VI, 2, 2.

Seleucus rex, V, 7, ext. 1 et 2.

Sella curulis, V, 7, ext. 2. —
posita, III, 7, 1. — sellam ponere,
III, 5, 1. — sella assurrexit, V, 2,
9. — sellæ curules, III, 2, 7.

Semestris infans, I, 6, 5.

Semina spargere, IV, 4, 5.

Semiramis Assyriorum regina,
IX, 3, ext. 4.

Semita viri cedunt feminis, V,
2, 1.

Semiuncia plus auri non habere,
IX, 1, 3.

Sempiterna gloria, II, 8, 7.

Sempronia gens, III, 8, 6.

Sempronius Asellio prætor ur-
banus, IX, 7, 4.

Sempronius Musca, VI, 1, 13.

Sempronius Gracchus, V, 6, 8.

Senaculum appellatur, II, 2, 6.

Senator ambitiosus, VIII, 15,
4. — nocens et infamis, VI, 2, 5.

—reipublicæ utilissimus, VIII, 15,
2. — senatoris insignia deponere,
VI, 4, 4. — senatorum e numero,
II, 9, 3.

Senatorius ordo, II, 9, 4; V,

2, 5; VII, 8, 9; IX, 1, ext. 2.

Senatus cogitur, VIII, 7, 2. — obtinendus, II, 7, 15. — patronus dicitur, VI, 9, 13. — auctoritas, I, 1, 12. — dies, II, 1, 9. — majestas aucta, III, 4, 6. — senatui referre, II, 8, 1. — senatum comitem habuit, III, 7, 1. — de aliqua re habere, IV, 1, 7. — evocare, V, 10, 3. — senatu eum moverunt, II, 9, 2 et 5. — motus a censoribus, II, 9, 9. — movit, II, 7, 5. — vetante, III, 7, 1.

Senatusconsultum factum est, I, 7, 5. — legere, IV, 8, 3. — senatusconsulto ornamenta conflata sunt, VII, 6, 4. — decerni, IV, 1, 6.

Senectæ abstinens esse, IV, 3, ext. 3.

Senectus ad ultimum sui finem provecta, VIII, 13, 1. — senectus longa ac robusta, III, 7, 8. — marcida, VII, 7, 4. — ornamentis decorata, III, 4, 1. — ultima, III, 2, 18; V, 4, ext. 1. — senectute longa donatus, V, 2, ext. 4. — minus agere, VIII, 13, ext. 1.

Senescit quotidie aliquid addiscens, VIII, 7, ext. 14. — senescens, VIII, 13, ext. 7. — senescentibus membris eruditorum, VIII, 7, ext. 9.

Senex egens, VI, 8, 7. — imbecillus, VII, 3, 6. — senis potius animus, IV, 3, ext. 3. — senem aggredi, II, 10, 6. — senior ætate, IV, 3, ext. 2; VII, 1, 2. — seniores relinquere, III, 2, 7.

Senilis exiguusque sanguis, III, 8, 5. — astutia, VII, 4, 2. — senile guttur, IX, 12, ext. 6. — senilia acrugosa membra, V, 6, ext. 5.

Senio confecta manus, VII, 3, 6. — confectus, V, 1, ext. 1. — prolapsus, IX, 3, 8.

Senones agere præcipites, VI, 3, 1.

Sensus si quis modo extinctus inest, IV, 6, 3. — mutis rebus inest, VI, 9, 8. — sensibus puellæ adhuc teneris, VI, 1, 4.

Sententia gravis, alta, VII, 2, 3. — senatus mitior, III, 8, 1. — verbis adstricta, sed sensu prævalens, VII, 2, ext. 4. — sententiæ dicendæ loco, II, 10, ext. 2. — propugnator perseverans, III, 8, ext. 2. — sententiam dicere de re, III, 8, 5. — ex tragœdia tollere, III, 7, ext. 1. — justiore ferre, VI, 2, ext. 1. — suam exploratam unius judicio concessit, VIII, 1, 9. — tristem de capite alicujus ferre, VII, 2, ext. 1. — sententia abscessa, VI, 3, 10. — dicta, VII, 3, 4. — sua felicissimus, VIII, 13, ext. 2. — ne pelleretur, III, 8, 4. — sententiæ contrariæ, II, 8, 2. — de eo ferebantur tristes, VIII, 1, abs. 6. — duræ atque ferreæ, V, 3, 2.

Sentina turpis atque erubescenda, II, 7, 1. — sentinam hauriens in hexere, I, 8, ext. 11.

Sentire alicujus amantissimum animum, VII, 8, 8. — aliquid de opere, III, 7, ext. 3. — aliquid de T. Gracchi morte, VI, 2, 3. — de origine humilior, III, 7, ext. 7. — voluptatem, V, 10, ext. 2. — vindictam, V, 3, 2. — violentiam, I, 7, 1. — sensit ea alio tribuente, IV, 8, 5. — exitu, I, 7, ext. 2. — senserunt imperia salutaria, VI, 9, ext. 3. — id Euphranoris manus, VIII, 11, ext. 5. — senserat eos studiosiores Cæsaris, IX, 2, 4. — sentitur dolor, II, 2, 5. — placidum mare ex aspero, IV, 2, 1.

Sentius Saturninus Vetulio, VII, 3, 9.

Separare memoriam ab exem-

plis, III, 2, 5. — separentur stylo nostro, V, 2, 1. — separatus locus, V, 2, ext. 1. — separato a plebe balneo lavari, IX, 5, ext. 4. — separatis aedibus, I, 1, 8. — separandam conditionem existimavit, VII, 7, 7.

Separatim cum Hannibale conflixerat, V, 2, 4.

Sepelire imperium, I, 6, 6. — sepeliri civile bellum oriens, VI, 9, 5. — sepeliri fortes viros felicius animadvertit, V, 2, 3. — parvulo in scopulo, V, 3, ext. 3. — sepulta gracchana seditio, VI, 2, 3. — sepeliendum liberto suo tradidit corpus, V, 1, 11.

Sepsia, IX, 1, ext. 1.

Sepone pugnae eventum, III, 2, 11. — seposita omni mitiore cogitatione, VI, 3, 1.

Sepsit pontem ardore spiritus sui, IV, 7, 2. — septus altis parietibus locus, IX, 2, ext. 6.

Septicia, VII, 7, 4.

Septimus Modius, X fragm.

Sepulcrum vivum ac spirans, IV, 6, ext. 1. — sepulcro inscribi, V, 3, 2. — sepulcrum capere, VI, 6, ext. 2.

Sepulturæ honore carere, IV, 4, 2. — mandare aliquem, V, 1, ext. 6. — mandare corpus, I, 7, ext. 3; IX, 8, ext. 2. — mandari, II, 7, 15. — mandatum corpus, VI, 1, ext. 1. — sepulturam viri committere alicui, V, 1, 11.

Sequestrem perjurii pudicitiam fieri passi sunt, IX, 1, 7.

Sequi aliquem in Siciliam, VI, 7, 3. — amicitiam, III, 7, 1. — currus, III, 2, 24. — fidem suam, IX, 2, 1. — frugalitatis exemplum, IV, 3, 7. — honestatem, II, 6, 4. — judicandi modum, VIII, 2, 3. — partes alicujus, I, 7, 7; IV, 7,

4. — salutarem sententiam, IX, 10, 1. — sectam alicujus, IX, 1, 2. — sinistris auspiciis amicitiae conditionem, IV, 7, 2. — vim, VIII, 3, 3. — sequitur genus militiæ sparsum et incertum, VII, 4, 5. — juris ordinem, III, 2, 17. — sequantur me, III, 2, 17. — secutus constantiæ propositum, III, 8, 8. — est dies noctem, III, 2, 15. — exemplum, II, 3, 2; II, 4, 5; VIII, 14, 6. — secutus amicitiam Catilinæ, V, 8, 5. — salutarem conjugii partem, IV, 6, 1. — sectam, II, 7, 2. — triumvirum partes, IX, 11, 5. — vestigia, I, 7, ext. 1. — secuta est lautitia religionem, II, 4, 6. — secuti Epicuri sectam, I, 8, ext. 17. — sententiam Africani, II, 4, 3.

Serapio victimarius, IX, 14, 3.

Serapis, I, 3, 3.

Serenus tranquillisque pacis status, II, 7, 1. — serena nox, VIII, 11, 1.

Serere inimicitias, IV, 1, ext. 2.

Seriæ res, VIII, 8, 2.

Series condita stylo, I prol. — domesticæ historiæ, I prol. — imaginum illustrium, II, 9, 6. — pietatis infatigabilis, V, 2, ext. 4. — propinquitatis, II, 7, 5.

Sermo parum honoratus, V, 1, ext. 3. — persicus, VIII, 7, ext. 15. — maledicus, VII, 2, ext. 6. — sermonem cum aliquo conferre, VIII, 12, ext. 1. — ejus Hannibali retulit, III, 8, ext. 1. — inter se conferre, VIII, 7, ext. 14. — sermonem oblitum Pyrrhi, IX, 1, 4. — sermone eam traxit, IV, 4, 1. — ejus obstupefacti, VIII, 9, 2. — licenti lingua soluta non carent, V, 3, ext. 3.

Sertis capite redimito, VI, 9, ext. 1.

- Sertor, X fragm.
 Sertor Resius, X fragm.
 Sertorianus miles, V, 5, 4.
 Sertorius, VII, 3, 6; VII, 6, ext. 3; VIII, 15, 8; IX, 1, 5.
 Servare dotem, VIII, 2, 3. — genitricem, V, 4, 7. — Palladium incolume, I, 4, 4. — res incolumes, IV, 1, 10. — vallarem coronam, I, 8, 6. — servavit civem, III, 1, 1. — servavit patrimonium ejus liberis, V, 1, 10. — saucium intercessu suo, V, 4, 2. — servatur mos patrius, III, 8, 6. — sincerus privati ac publici officii tenor, IX, 11, ext. 4. — servata ab ipsis patria, II, 9, 6. — servatæ religionis exemplum, I, 1, 11. — servatum incolume, II, 7, 1. — servati cives, II, 8, 7. — servandæ religionis studium, I, 1, 1. — servandam patriam stirpi relicturi, II, 9, 6.
 Servilia lex, VIII, 1, abs. 8.
 Servilis animus, III, 3, ext. 7. — habitus, IX, 1, 8. — manus, II, 7, 9. — vestis, IX, 8, 2. — servile cognomen, III, 4, 3. — nomen, VI, 8, 1. — supplicium, II, 7, 12. — serviles cellæ, VII, 6, 1. — servilibus verberibus affectus, VI, 1, 9.
 Servire sacris, I, 1, 9. — splendori gentis, III, 5, 2. — serviebant verba aspectui, VIII, 10, 2.
 Servitus amara, VI, 9, ext. 5. — servitutis vinculum, II, 9, 5. — servitutum detrahere a captivorum capitibus, IV, 8, 5. — libertati præferre, VIII, 9, ext. 1. — paternam redolens, VI, 2, 8. — servitute obrutum Agrigentum, III, 3, ext. 2.
 Ser. Galba, VI, 2, 11; VIII, 1, 2; IX, 6, 2.
 Ser. Paterculus, VIII, 15, 12.
 Ser. Sulpicius consul, I, 6, 5.
 Ser. Sulpicius Galba consul, VI, 4, 2.
 Ser. Terentius, IV, 7, 6.
 Ser. Tullius, I, 6, 1; I, 8, 11; VII, 3, 1; IX, 11, 1.
 Servus catenatus, VI, 5, 6. — publicus, II, 10, 6; III, 2, ext. 6. — servi fideles bonique exempli, VI, 8, 5.
 Sestertius nummus, V, 2, 10; VIII, 2, 3. — sestertii quingeni, V, 1, 1.
 Severissime vindicantur vitia, I prol.
 Severitas animosa, II, 7, 15. — incitata et aspera, V, 9, 1. — inusitata, VI, 3, ext. 3. — romana, VI, 3, ext. 1. — summa, II, 9, 8. — vindex, VI, 3, 3. — severitatis custos, II, 6, 7. — exemplum, II, 9, 3. — religiosæ monumentum, VI, 3, 1. — severitatem imitati, II, 9, 2. — referre, II, 9, 4. — severitate compressi, II, 7, 10. — nihil fidentius, VI, 3, 2. — uti sæviore, II, 7, 11.
 Severus pudicitiae custos, VI, 1, 4. — severa nota, VIII, 1, damn. 7. — severiorem egit prætorem, VII, 7, 7. — severissimi custodes, II, 7, 6. — severissimæ leges, II, 6, 1. — severissima instituta, II, 2, 6.
 Sextantibus in capita collatis, IV, 4, 2.
 Sextilius, V, 3, 3.
 Sex. Pompeius, II, 6, 8.
 Sex. Tarquinius, VI, 1, 1; VII, 4, 2.
 Sex. Titius, VIII, 1, damn. 3.
 Sexus virilis, VIII, 3, 3.
 Si quis est pudor, II, 9, 1.
 Sibilis concionis vexatus, VII, 3, ext. 6.
 Sibyllini libri, I, 1, 1; I, 8, 2; VIII, 15, 12.

Sica Crassi latus confodit, III, 2, 12.

Sicilia, I, 6, 5; II, 7, 3 et 9; II, 8, 2; V, 1, 6; V, 3, 2; VI, 6, 2; VI, 7, 3; VII, 3, 3; IX, 13, 2; IV, 3, 10; VI, 3, 5.

Siculi, I, 7, ext. 8. — sicula arma, VII, 4, ext. 1.

Sidus mundi clarissimum, VI, 9, 15. — sideri paterno avitoque par, I prol. — sidera cælo delapsa, II, 10, 2. — siderum decus clarum, III, 2, 19. — interpretatio fallax, I, 3, 2. — mensuræ, III, 4, ext. 1. — motus, VIII, 7, ext. 2.

Sigillis textilibus adornata tabernacula, IX, 1, ext. 4.

Signatore ipso quidem Pompeio, VII, 7, 2.

Signatorio utebatur annulo, VIII, 14, 4.

Signatum erat scrinium, VI, 5, 6.

Significat carmine virginem a se corruptam, VIII, 1, abs. 8. — id scriptis suis, IV, 3, 2.

Signum Apollinis, I, 2, 3. — convulsus, III, 2, 20. — tubæ, IV, 8, 5. — signo datus, I, 5, 7. — signum dare, VII, 4, 1. — statue, I, 5, 1. — signo accepto, II, 7, ext. 2. — signa conversa, I, 6, 12. — hostilibus intercepta manibus, I, 6, 11. — militaria, I, 8, 6; VI, 1, 11. — convelli jubet, I, 6, 6. — moventur sede sua, I, 6, 6.

Silentium flagitiosum, VII, 8, 4. — nec timori datum est, VI, 2, 3. — plenum venerationis, III, 7, 3. — summum, VII, 2, ext. 6. — verecundum, VI, 1, 7. — donare crudelitati, IX, 2, 1. — silentium agere, I, 6, 11; I, 7, 4; III, 8, 2. — silentio aliquem involvere, V, 4, ext. 2. — dolorem pressit, III, 3, ext. 1. — prætereundum nomen,

IV, 1, 14. — obliterari, VIII, 14, 6; VIII, 2, 2. — patris cognito, VII, 4, 2.

Silicum verberibus procumbere, I, 8, ext. 19.

Silvanus, I, 8, 5.

Silvas penatibus paciores! V, 9, 4.

Silvestres capræ, I, 8, ext. 18.

Silvius Numitor, X fragm.

Similis moribundo, V, 7, ext.

1. — simile caliginis imperium, III, 4, 5. — similis monstro, III, 5,

1. — simillima ejus est oratio orationi Pisistrati, VIII, 9, ext. 2.

Similitudine juncta patientia, III, 3, 1.

Simonides poeta, I, 7, ext. 3; VIII, 7, ext. 13.

Simplicitas in cibo capiendo, II, 5, 5. — simplicitate uti sagaci, VII, 3, ext. 9.

Simulabat se Ti. Gracchi filium, IX, 7, 1. — simulavit obtusi se cordis esse, VII, 3, 2. — se Brutum esse, IV, 7, 6. — simulato Jovis cultu, I, 3, 2. — simulata transitione petere consulem, VII, 4, ext. 2.

Simulacro perfecto, III, 7, ext. 4. — simulacra statuere, I, 1, 8.

Simulatio colloquii, IX, 6, 3. — doloris, IV, 6, ext. 3.

Simultates finire, IV, 2, 2.

Sincere administrata provincia, II, 10, 1.

Sinceritas debita, IV, 7, 3. — animi et corporis, II, 6, 8. — vitæ summa, V, 3, ext. 2. — sinceritati ejus concedendum, II, 11, ext. 2.

Sincerus juventæ flos, VI, 1, 1. — sincera fides, II, 1, 3; II, 9, 6; III, 8, ext. 4; IV, 7, 1. — incolumitas, III, 2, 1. — vita, II, 10, 7. — sincerum et incolume, II, 7, 1. — sincera oscula, VI, 1,

4. — sincerissimæ vitæ vir, VIII, 1, damn. 1.

Singulos per dies, II, 7, 15. — singulæ partes, II, 7, 2.

Sinistra auspicia, IV, 7, 2.

Sinus ac tutela disciplinæ, II, 7, 1. — altitudinis, IV, 1, ext. 2. — fidus, VIII, 7, 1. — inimicorum, III, 7, 5. — patriæ, III, 2, ext. 4. — Ponticus, IV, 6, ext. 3. — propitiæ fortunæ benignus, IV, 8, ext. 2. — sinus fauces patefecit, II, 8, 1. — sinu atque oculis fovere, II, 7, 6. — in suo jacere, I, 7, 2. — suo excipere subolem, VII, 1, 1. suo gestare, VII, 6, ext. 2.

Sisenna Gabinii filius, VIII, 1, abs. 3.

Sitim suam sedare, I, 8, ext. 18. — subnectere cupiditati flagrantissimæ, VIII, 14, ext. 3. — torserunt sua urina, VII, 6, ext. 1.

Sitire ultionem, VII, 3, ext. 6. — sitientibus agris succurrere, II, 4, 5.

Situ marcida læva, VI, 9, ext. 5. Situ in propinquo Casilinum, VII, 6, 2.

Smyrnæa materfamilias, VIII, 1, amb. 2.

Sobrietas violata, VI, 3, 9.

Soceri vultum induit, V, 1, 10.

Socialis belli fluctus repressit, VI, 9, 6. — sociale bellum, I, 6, 4; VIII, 6, 4.

Societas amicitinæ, IV, 7, ext. 1. — copulata, II, 7, 5. — erroris, I, 6, 9. — societate honorum, II, 9, 6. — omnium virtutum juncti inter se, VIII, 8, 1.

Socii perfidi, II, 7, 12. — socios adjuvare, III, 1, 2.

Socrates, I, 1, ext. 7; III, 7, ext. 1; III, 8, ext. 3; VI, 4, ext. 2; VII, 2, ext. 1; VIII, 7, ext. 8; VIII, 8, ext. 1.

Socraticam disciplinam quod attingit, V, 10, ext. 2.

Sodalitii gradus tertius, IV, 7, ext. 1.

Solatio fuit morienti obnoxius, III, 2, 11.

Solenni more, I, 1, 11. — ritu peragendum, I, 1, 1. — solenne convivium, II, 1, 8. — jus, IV, 1, 1. — precationis carmen, IV, 1, 10. — sacrificium, I, 6, 9. — solennes exercitationes, III, 6, 1. — statasque cærimonias, I, 1, 1.

Solida laus, VIII, 7, ext. 5. — virtus, V, 4, ext. 5; II, 8, 5. — solidæ felicitatis indices, I, 6, ext. 3. — laudis cupido, IV, 4, 5. — solidum aurum, VIII, 15, ext. 2. — judicium, IV, 7, 1. — opus doctrinæ, IV, 1, ext. 1. — præstare, VI, 9, 12. — virtutis munimentum, III, 3, ext. 1. — solidis bonis abundare, IV, 4, 1.

Solis et lunæ cursus, VIII, 11, ext. 1. — mensuræ, III, 4, ext. 1. — ortus, VII, 3, ext. 2. — solem a se relinquere respondere voluit, I, 5, 8. — et pulverem adversum habere, VII, 4, ext. 2. — sole repente obscurato, VIII, 11, ext. 1.

Solitudinem sanguine meliorem! V, 9, 4. — solitudines Asiæ, V, 4, ext. 5. — immensæ barbariæ, IV, 6, ext. 3.

Solitus sibi apparatus, IV, 3, ext. 3. — solitum stagni modum excessit, I, 6, 3.

Solium regium, V, 1, ext. 1. — solio insidens regio, VI, 9, ext. 7.

Sollicitaret oculos feminarum mira specie, IV, 5, ext. 1. — sollicitari adversus aliquem, III, 8, ext. 1.

Sollicitudine agi, VIII, 11, ext. 1. — amara anxius, IX, 3, 1.

Sollicitus ancipiti sententiarum

eventu, IX, 12, ext. 5. — de reliquo spiritu suo, IX, 11, 5. — solliciti animi, VII, 3, 3.

Solon, IV, 1, ext. 7; V, 3, ext. 3; VII, 2, ext. 2; VIII, 7, ext. 14.

Solum cruentum, II, 7, 11. — hostile, VI, 9, 9. — Thyreatium, III, 2, ext. 4. — solo insistere, VI, 4, 3. — solum sterile versabant, IV, 4, 4. — virga denotare, VI, 4, 3. — solo æquata patria, V, 6, ext. 5. — æquatum est, I, 4, ext. 2. — æquavit Numantiam, II, 7, 1. — solo in exsecrabili jacente, I, 1, 15. — vix unum exercitum capiente, VII, 4, 4.

Solvere pecuniam, VI, 5, 4. — promissum, IX, 6, 1. — quæstionem, IX, 12, ext. 3. — se depositi fide, VII, 3, ext. 5. — solvit ecaleum, III, 3, ext. 5. — pœnam pro filio, IV, 4, 7. — patriam obidione, III, 2, 2. — vultum risu, IV, 3, 5. — solverunt hunc morem, II, 4, 3. — læti inde, I, 8, 2. — vota Matri Deum, I, 1, 1. — solverant inde, I, 7, ext. 3. — solvi creditoribus ne a locupletibus quidem possunt debite pecuniæ, IV, 8, 3. — solvi æs alienum jussit, VI, 2, 11. — solvitur tota operis colligatio, VIII, 14, 6. — solvuntur contagione nervi patriæ, II, 6, 1. — vota, VI, 9, ext. 5; I, 1, ext. 8. — solutus erat periculo mortis, IV, 7, ext. 1. — est debilitate corporis, I, 7, 4. — vinculis, I, 7, ext. 6. — soluto terrore impetus, IV, 3, 14. — soluta libertas, VII, 2, 6. — soluta a se legis suæ admonitus ab eo, VI, 5, ext. 4. — soluta altera parte crinium, IX, 3, ext. 4. — sermone licenti lingua, V, 3, ext. 3. — solum genus orationis, VIII, 10, 3. — solutos vereri, VI, 2, 3. — solutior vita, VI, 9, 2. —

solutius est os vacuum, VIII, 7, ext. 1. — solvendum est aliquid, I, 1, 1. — solvendam ad religionem, I, 1, 12.

Somnio credere vitam, I, 7, ext. 3.

Somnus innoxie securitatis index, VIII, 1, abs. 13. — somno sopitus, IX, 2, ext. 6.

Sontem in eo crimine, VIII, 1, abs. 9. — patrem, III, 7, 6. — opprimere, III, 8, ext. 4. — sontium vindices maturi, VI, 3, 8. — sontibus comprehensis, VII, 2, ext. 15.

Sonus maturus et gratus auribus, VIII, 7, ext. 1. — tympanorum, I, 6, 12. — vocis familiaris, VIII, 7, ext. 15. — vocis singulis verbis accommodatus, VIII, 10, ext. 1. — sonum clarum edere, III, 2, ext. 6.

Sophocles, VIII, 7, ext. 12; IV, 3, ext. 2; IV, 3, ext. 1.

Sophron mimographus, VIII, 7, ext. 3.

Sopitus somno, IX, 2, ext. 6. — sopita gloria in infamiam convertitur, IX, 1, ext. 1. — sopita mente, I, 7, 7. — sopiti mero somnoque, II, 5, 4. — quiete saluari, II, 4, 5.

Sorani, VIII, 1, abs. 9.

Sorbent sanguinem invicem, IX, 11, ext. 3.

Sordes anxie, IX, 4, ext. 1. — gratæ, V, 2, 10. — ignaviæ ac nequitie, III, 5, 1. — violentæ, I, 1, ext. 1. — sordium suarum manubiis frui, VII, 6, 3. — sordes suas amavit, VII, 8, 7. — sordibus depositis, V, 1, 1. — nullis pretium caræ pietatis evilescit, V, 4, 7.

Sordida ac fœda intemperantia, III, 5, 3. — et crudelis tyrannus,

III, 2, ext. 2. — sordidæ appellationis vir, IV, 3, ext. 4. — sordidum auxilium, VI, 8, 4. — et agreste plaustrum, I, 1, 10. — studium, VIII, 14, 6. — sordidissimæ mercis capturis alitus, III, 4, 4. — sordidissimum ministerium, III, 7, ext. 5.

Soricis occentus auditus, I, 1, 5.

Sors aliquanto humilior, VI, 2, 8. — conceptionis fortuita, IX, 14, 1. — humillima, IX, 3, 3. — nascendi, IV, 7, 1. — ultima, VII, 3, 9. — sortis ignotæ homo, I, 8, ext. 18. — sorte ductæ, VIII, 15, 12. — sorte ei obvenit, VI, 9, 6. — evenire, I, 5, 3. — monitus, VII, 3, ext. 1. — sortes certæ petuntur, I, 8, 10. — sortes Fortunæ adire, I, 3, 1. — sortibus præcipi retulerunt, I, 6, 3. — inquirendum, I, 1, 1.

Sortiri exitum miserabilem, VI, 8, 2. — sortitus erat profectionem in provinciam, III, 7, 5. — est muliebre corpus, VI, 1, 1. — fati acerbitatem, IX, 11, 6. — præceptorem Socratem, VIII, 7, ext. 3. — Siciliam, IV, 1, 7. — sortiti amicum, IV, 7, 7. — sortitæ estis non pœnitendas exsequias, V, 1, ext. 6.

Sospes filius, IX, 12, 2. — intravit, III, 2, ext. 5.

Spargere ferreos murices, III, 7, 2. — populo nummos, VII, 8, 1. — precationes cæcas, VII, 2, ext. 1. — semina, IV, 4, 5. — sparguntur farre exta, V, 5. — sparsum militiæ genus, VII, 4, 5. — sparsi ac palantes, III, 7, 4. — sparsæ manus in solo, II, 7, 11.

Spartanus, VI, 4, ext. 5. — Spartani, I, 6, ext. 1. — spartana civitas, II, 6, 1. — spartanæ acies, II, 7, ext. 2.

Spatium annorum, IV, 3, 12. — immensum, V, 6, ext. 4. — unius diei, I, 6, 12. — unius sæculi labore duplici occupasti, VIII, 7, ext. 11. — spatio divisus transitus, III, 7, 11. — ultimæ senectutis defunctus, VII, 1, 1.

Species mira, IV, 5, ext. 1. — petiti juris, VII, 7, 6. — quietis, I, 7, 3. — truculenta, IX, 2, 1.

Specimen continentiæ, V, 3, ext. 3. — fidei uxoriæ, IV, 6, ext. 3. — fortitudinis perspectissimum, IV, 3, 5. — multiplicis scientiæ exhibere, VIII, 7, ext. 2.

Speciose lateque patuit ejus humanitas, V, 1, 6. — speciosius jacet Gracchi cadaver, VI, 8, 3. — speciosissime functus dictatura, II, 9, 4.

Speciosus mentis rigor, III, 8, 3. — victor, III, 8, 1. — speciosum duabus rebus insignibus reddunt eum, VIII, 15, 5. — speciosa esto oculis meis, VI, 3, 10. — fides, VI, 6, 2. — speciosam optavi mortem, III, 2, 20. — speciosum ædificium, I, 5, 6. — et æternum monumentum, II, 7, 15. — speciosæ secures, II, 7, 6. — speciosa arma, VII, 3, 3. — consilia, VII, 6, 1. — spolia, II, 7, 6. — speciosius morum principatu nihil, VIII, 15, 3. — speciosissimus vicus, III, 2, ext. 7. — triumphus, II, 7, 1; III, 3, 1; VI, 9, 1; VIII, 1, damn. 1. — victor, I, 1, 14. — speciosissima vox, III, 7, 1. — speciosissimum ministerium, III, 7, ext. 5. — speciosissimæ victoriæ, II, 7, 8. — speciosissima reipublicæ ministeria, VIII, 13, 1.

Spectaculum admirabile, II, 7, 8. — circense, II, 4, 4. — editur, IV, 1, 13. — ad mulierculæ, II,

9, 3. — funeri speciem triumphī alterius adjecit, II, 10, 3. — incredibile, III, 2, 23. — isthmicum, IV, 8, 5. — spectaculi locus, IV, 4, 8. — spectaculo interesse, III, 6, 5; VIII, 15, ext. 4. — spectaculum patriæ præbere, V, 2, 6. — spectaculo attoniti, III, 2, 16. — delectari, V, 1, 8. — jacentis ducis inopinato attonitus, IX, 9, 2. — obstupefactus, VII, 4, 3. — spectacula populi oculis grata, IV, 8, ext. 2. — populo edere, II, 7, 13.

Spectare aliorum fortunas, VI, 9, 1. — sustinuit, IV, 5, 1. — ludos, II, 4, 3; II, 10, 8; IV, 1, 13; VI, 3, 12. — spectatum ludos in theatrum venire, IV, 5, ext. 2. — spectans ad imperium totius Asiæ ortus ejus, I, 7, ext. 5. — spectante populo romano, V, 2, 5. — utroque exercitu, III, 2, 21. — spectantur ejus bina tropæa in urbe, VI, 6, 14. — spectatus est auctor, V, 7, 1. — spectatæ integritatis vir, VIII, 1, damn. 2. — spectati sunt in scena, IX, 14, 4. — spectandum se alicui præbere, II, 10, 2; IV, 3, 5. — spectandam se obfudit virtus, III, 8, 7. — spectandum ludorum gratia, VII, 3, ext. 10. — ludorum locus, IV, 5, 1.

Spectator mortis, II, 6, 8. — spectatores alienæ virtutis huc venimus, III, 2, 20.

Speculari acta, III, 7, 6. — exitum rei novæ, IV, 7, ext. 1. — humana negotia, VI, 6, ext. 1. — quæ jussi erant, III, 7, 1. — speculatur conatus Pœnorum, V, 1, ext. 6. — speculatus curiosis oculis, VI, 8, 7. — est exitum, I, 7, ext. 9. — speculandi gratia, I, 6, 9.

Speculator pugnæ futurus, VII,

4, 1. — speculatores Hannibalis, III, 7, 1.

Specus sacer, I, 8, 10. — sacrarii abditus, VII, 1, 2.

Spernere honorem, I, 6, 13. — humilitatem, II, 3, 1. — utramque partem utilitatis, VII, 2, ext. 17. — spernis quos genuisti, VII, 7, 4. — sprevit triumphī honorem, II, 8, 3. — conditionem, II, 7, 15. — spreto mortali habitu, IX, 5, ext. 1. — sprete dii, I, 6, 11. — spreta conjugalia sacra, II, 9, 2. — spernenda bonæ indolis novitas est, III, 8, 7. — spernendam congratulationem reddidit, IX, 3, 5.

Sperare civitatem, III, 1, 2. — magna, III, 7, 1.

Spes ejus potiendi in fame obsessorum reposita, VII, 4, 3. — incerta recte fovetur, VI, 9, 1. — spei abruptæ esse videtur, VIII, 1, abs. 3. — spem animo præsumere, I, 5, 3. — certam in desperationem convertere, VI, 9, 1. — commodorum augere, VIII, 2, 1. — dedit populo romano, III, 7, 1. — prædæ suæ maturare, VIII, 2, 2. — salutis ancipiti argumento petere, VIII, 1, abs. 5. — spe ac ira superior, III, 8, 2. — bene gerendæ rei oblata, III, 8, 2. — salutis data, IX, 2, 1.

Spicæ cruentæ, I, 6, 5.

Spiculo innixus, III, 2, 18.

Spinther, IX, 14, 4.

Spirans ac vivum sepulcrum, IV, 6, ext. 1. — spirantem quasi collocavit, VIII, 11, ext. 4. — spirantia ac viva corpora, V, 4, ext. 1.

Spiritus alacer, VIII, 7, 1. — animosus, VI, 2, ext. 3. — ardens, VIII, 7, ext. 9; IX, 3, 2. — cælestis, IV, 8, 5. — ejus extinctus est, VIII, 7, 3. — hic pueritiæ non defuit, III, 1, 2. — generosus,

III, 3, 1; III, 7, ext. 7; VII, 6, 1. — inexsuperabilis, III, 2, 23. — intolerabilis, VI, 2, 8. — luctus acerbitate permixtus, IV, 6, 2. — militis gloriosus, VIII, 14, 5. — muliebris, IV, 6, 5. — plenus fiducia, III, 7, 1. — proprius, VII, 6, ext. 3. — romani imperii contusus et æger erat, VI, 4, 1. — supremus, V, 2, ext. 4. — vehemens, VI, 2, 1. — veneno repugnans, IX, 2, ext. 3. — spiritus uno impetu complectebatur multos versus, VIII, 7, ext. 1. — ardor, IV, 7, 2. — extremi reliquiæ, III, 2, 18. — patricii vir, VI, 1, 2. — tyrannici consul, IX, 5, 1. — spiritum contempsit, VI, 4, ext. 2. — cruore ac minis mixtum evomuit, IX, 3, 8. — deposuit in publicis vinculis, VI, 9, 13. — exercitus sustinere, IX, 1, ext. 6. — prorogare, IX, 2, ext. 11; VIII, 3, 2. — intemperantiæ reddidit, III, 5, 3. — pium et fortem servili nomine inclusit, VI, 8, 1. — pœnæ impendere, II, 7, ext. 2. — posuit, VII, 8, 8; IX, 12, 6. — profundere honeste, VI, 3, 3. — resonantem mugitus edere, IX, 2, ext. 9. — sibi laqueis eripuerunt, VI, 1, ext. 3. — suum ad consules prorogavit, VIII, 3, 2. — spiritu carere jussus, VII, 2, ext. 11. — et sanguine deficiens, III, 2, ext. 5. — increbrescere, V, 7, ext. 1. — militari dignum, VIII, 2, 3. — supremos anhelitus reddente, VII, 8, 9. — uti, II, 7, 7. — spiritus egregii, II, 6, 3. — insolentissimi, V, 1, ext. 6. — pecuniæ aspectu debilitati, IV, 4, 11. — religiosissimi, I, 1, 14. — violenti, IX, 2, 1. — urbis insolentissimi, II, 7, 1.

Splendidus eques rom. VII, 2,

4. — inter paucos, V, 2, 5. — splendido Tarracinæ loco nati, VIII, 1, abs. 14. — splendida materia, III, 4, 1. — splendidi militiæ stipendia, IV, 7, 5.

Splendor amplissimorum virorum, VIII, 1, abs. 11. — doctrinæ perfectissimæ, VIII, 13, ext. 3. — vitæ, III, 2, 7. — honorum, IV, 2, 1. — imaginum, III, 5, 1. — præturæ, VI, 9, 13. — nobilitatis, VII, 5, 3; IX, 3, 3. — splendori gentis servire, III, 5, 2. — splendore præteritorum annorum humilior nihil, VI, 4, 4.

Spolia avita, VI, 2, 3. — Carthaginis ac Numantiæ, IV, 3, 13. — deorum numini consecrata, VII, 6, 1. — hostium affixa templis, VII, 6, 1. — opima, III, 2, 3; V, 3, 4. — speciosa, II, 7, 6. — ex hostibus ferre, II, 7, 15; III, 2, 24. — deo consecravit, III, 2, 4 et 6. — hostium præ se ferens, V, 1, ext. 5. — rapere, III, 1, 1.

Spoliare aliquem, VII, 4, 3. — fama probatum virum, VII, 2, 4. — dote uxorem, VIII, 2, 3. — jacentem, V, 5, 4. — spoliaturi templum, I, 1, ext. 5. — spoliari simulacris, I, 5, 8. — veri sanguinis memoria, IX, 15, 2. — vita, VIII, 7, ext. 7. — spoliantur dii immortales, VII, 6, 4. — spoliatus regno a fratre, V, 1, 1. — duobus adolescentibus filiis, V, 10, ext. 1. — optimo juvene filio, V, 3, 2. — perfidia, III, 2, ext. 3. — sepulturæ honore, IV, 7, 1. — spoliata bonis propugnatoribus civitas, VII, 4, 2. — spoliatum coronis triumphalibus caput, V, 1, 10. — spoliato corpore, II, 7, 8. — fano, I, 1, ext. 3. — spoliati equis publicis, II, 9, 7. — spoliando in thesauro, I, 1, 21.

Spondere : sponendi pecuniam pro eo, VI, 2, 11.

Spongia omnibus imbuta coloribus, VIII, 11, ext. 7. — **spongia** pertergere corpora, II, 4, 5.

Sponsio fit cum eo, VI, 5, 4. — **sponsionem** cum adversario facere, VII, 2, 4. — **facere**, VI, 1, 10. — **sponsione** Lutatium provocavit, II, 8, 2.

Sponsor temerarius, IV, 7, ext. 1.

Sponte sua conversa signa, I, 6, 12.

Spumas adjicere naribus, VIII, 11, ext. 7.

Spurina adolescens, IV, 5, ext. 1.

Spurina aruspex, I, 6, 13; VIII, 11, 2.

Sp. Albinus, II, 7, 2.

Sp. Carvilius, II, 1, 4.

Sp. Cassius, VI, 3, 1 et 2.

Sp. Melius, V, 3, 2; VI, 3, 1.

Sp. Postumius Albinus consul, VI, 3, 7 et 8.

Sp. Tarpeius, IX, 6, 1.

Squalidus barba, I, 7, 7.

Squalore ob situs, II, 10, 6; V, 1, 1; VII, 3, ext. 5; IX, 10, 1.

Stabilimentum ætatis, III, 1, 1.

— **stabilimenta** bellorum, VII, 6, 1.

Stabilire salutem publicam, IV, 4, 5. — **salutem**, V, 3, 2. — **stabilita** fides, IV, 6, 1. — **non infirmioribus** radicibus patientia, III, 3, 1. — **stabilendi** ejus mores philosopho traduntur, VIII, 14, ext. 3.

Stabilis mansit animus in consilio prudentiæ, V, 10, ext. 2. — **sedes**, II, 9, 1. — **stabiles** radices, VI, 9, ext. 7.

Stabulum contaminatum, VII, 7, 7.

Stagni modum excessit, I, 6, 3.

Stare potest resp. VIII, 5, 4. — **incolumem** tibi fas non erat, V, 1, 4. — **in conspectu** alicujus, IV,

7, 4. — **stat** vestigium repræsentans, VIII, 11, ext. 3. — **pax**, IX, 11, ext. 4. — **stabat** coram, VI, 8, 1. — **steti** per eum tutior, IV, 7, ext. 2. — **stetit** id regnum æterno in gradu, IV, 3, 1. — **immobile** religione corpus ejus, V, 10, ext. 2. — **in eodem** constantiæ gradu, IV, 7, 1. — **magno** populo rom. libertas, V, 6, 1. — **tanti** ærario virtutis exemplum, IV, 4, 6. — **steterat** is solus in ambitu, VIII, 9, 2. — **standi** mora longa fessa, I, 5, 4. — **staretur** illius auspicio, II, 8, 2. — **statum** beatæ vitæ modum supergredi, IX, 12, ext. 8. — **statum** sacrificium, I, 1, 11. — **statas** solennesque cæremónias, I, 1, 1.

Statio assidua, VI, 1, 1. — **vitæ**, IV, 1, ext. 2. — **voluntaria**, II, 1, 9. — **stationis** gradus immobilis, III, 2, 23. — **stationem** deserere, III, 3, ext. 3. — **peragebat**, II, 2, 6. — **repetere**, II, 7, 10. — **stationes** hostium, I, 1, 11.

Status, X, fragm.

Status Statilius, I, 8, 6.

Statua bullata, III, 1, 1. — **Cæsar**is, I, 6, 12. — **chlamydata**, III, 6, 2. — **crepidata**, III, 6, 2. — **ejus** Babylone posita est, IX, 3, ext. 4. — **statuæ** titulus, III, 4, 3. — **statuam** solido ex auro posuit, VIII, 15, ext. 2. — **statuæ** auratæ, VIII, 15, ext. 2.

Statuere aliquem illo loci, III, 1, 2. — **arbitria**, V, 1, ext. 6. — **de se** tropæa, II, 7, 9. — **finem** pœnæ, III, 2, ext. 1. — **lamentantem** Menelaum, VIII, 11, ext. 6. — **sibi** modum, IX, 2, 1. — **simulacra**, I, 1, 8. — **tropæa**, III, 2, 8. — **statuit** illum notandum, II, 9, 3. — **tabernacula**, IX, 1, ext. 4. — **statue** signum, signifer, I, 5, 1.

- Statura præcipua, VIII, 13, ext. 6.
- Status beatæ pacis, II, 7, 1. — civitatis, II, 7, 15. — concussus et labens, IV, 1, ext. 4. — miserandus, III, 8, 3. — eorum feliciior erat, VI, 8, 7. — libertatis exoptatus, V, 2, 6. — miseriarum ultimus, IV, 4, 1. — reipub. erat deformis, VIII, 9, 1. — turbulentus, III, 8, 3. — tranquillitatis jucundus, VII, 2, 1. — statu fortunarum salvo, IV, 8, 2.
- Stellarum cursus, VIII, 7, ext. 2.
- Stercore coopertum corpus, I, 7, ext. 10.
- Sterile atque æstuosissimum solum, IV, 4, 4.
- Sterilitatis causa dimisit uxorem, II, 1, 4.
- Sternere triclinium, VII, 5, 1. — stravit lectulos punicanos pelibus hædinis, VII, 5, 1. — strato cultius recubans lectulo, II, 6, 8. — strata atque eversa urbs, V, 6, ext. 5. — sternendarum viarum cura, III, 7, ext. 5.
- Stimulati calcaribus equi, III, 2, 9.
- Stimuli iracundiæ, IX, 3, 2. — præacuti, IX, 2, ext. 1. — stimulis virtutum agitatus, VIII, 14, ext. 1.
- Stipatus exercitu, III, 2, 5.
- Stipem nodosam exsolvite, II, 9, 1. — petens per itinera viasque publicas, VII, 3, 8.
- Stipendium anni, II, 7, 15. — dari sibi desideravit, V, 6, 8. — et frumentum classibus socii non præbent, VII, 6, 1. — stipendia desunt militibus, VII, 6, 4. — eloquentiæ robustissima, VIII, 5, 3. — equestria, VIII, 15, 7. — forensia, VIII, 7, 5. — militaria, VII, 2, 5; II, 4, 4. — militiæ, VIII, 7, 1. — militiæ splendidæ, IV, 7, 5. — transmarina, IX, 1, 4. — veneranda, IV, 7, 7. — peragere, V, 5, 4. — merens, IX, 7, 2. — militiæ emeritus, VI, 1, 10. — stipendiis et virtutis et vitæ emeritis, V, 7, 1. — peractis, VII, 7, 1.
- Stipulatio inanis, VIII, 2, 2.
- Stirps communis, II, 9, 6. — ingenua, IX, 14, 1. — muliebris, VIII, 3, 3. — regis exhausta claudibus, III, 2, ext. 9.
- Stivam agrestem aratri repetere, IV, 4, 5.
- Stola inviolata tactu manus alienæ, II, 1, 5. — matronalis, VI, 1, 1. — verecundiæ, VIII, 3, 1. — stolæ adhærens pugio, III, 5, 3.
- Stolidum eum credunt, VI, 9, ext. 3.
- Strages agrestium, I, 7, ext. 4. — Crassiana, III, 4, 5. — filiorum, II, 7, 7. — miserabilis, VI, 6, ext. 1. — stragem super ingentem, quam fecerat, corrui, III, 2, 23. — strage ingenti facta, V, 6, 5. — penatium puniri, VI, 3, 1.
- Strangulare aliquem vapore et fumo balnearum, IX, 6, ext. 2. — strangulavit mulierem, V, 4, 7. — strangulari manu pestifera, V, 3, 2. — strangulatæ sunt propinquorum decreto, VI, 3, 8.
- Strategemata dicuntur græca pronuntiatione, VII, 4, 1.
- Stratonice Antiochi noverca, V, 7, ext. 1.
- Strenuus flos, III, 2, 9. — strenua opera, VII, 3, 7. — strenuam operam ediderant, VIII, 14, 5. — strenua opera fuerat usus, I, 8, 6. — strenuum esse foris, II, 9, 1. — strenui comites, IV, 7, 2. — strenuis interdum appetendum est otium, VIII, 8, 1. — strenua et vegeta ingenia, III, 6, 1. — miniasteria, IV, 7, 7.

Streptus armorum, I, 6, 12; V, 2, 8.

Strictum percurrere aliquem, VI, 1, 13.

Strictum gladium in medio posuit, III, 2, ext. 7. — *gladium tenens*, II, 10, 6. — *stricto gladio*, V, 6, 7. — *super caput gladio*, VIII, 7, ext. 7. — *ferro incubuit*, IV, 6, 3.

Strigmenta gymnasii colligere, IX, 14, ext. 2.

Struere insidias patrimonio, VIII, 2, 3. — *sibi aditum in cælum*, VI, 9, 15. — *aditum juxta mœnia urbis Volsco militi*, V, 4, 1. — *struxerat sepulcrum*, I, 7, ext. 3.

Strues inter promiscuas cadaverum, I, 6, 11.

Studiosiores Cæsaris eos senserat, IX, 2, 4.

Studium attentum, VI, 9, ext. 1. — *perpetuum*, VIII, 13, ext. 1. — *enixum*, VIII, 15, ext. 1. — *pacis lene*, VIII, 8, ext. 2. — *pertinax*, IX, 1, 3. — *promptissimum*, VII, 8, 5. — *prorum*, IV, 8, 1. — *servandæ religionis*, I, 1, 1. — *sordidum*, VIII, 14, 6. — *verecundiæ*, VI, 5, 1. — *studii agitatio*, VIII, 7, ext. 3. — *anxii et attentii præmia*, VIII, 7, 7. — *ejus est*, I, 8, ext. 8. — *studio acerrimo nitebatur forum*, III, 8, 6. — *flagrare*, VIII, 7, ext. 6; VI, 5, 5. — *studia communia*, III, 7, 11. — *cuncta recepta fido sinu*, VIII, 7, 1.

Stupet mens admiratione, VIII, 7, ext. 4. — *stupent ac hærent hominum oculi*, V, 4, ext. 1. — *stuppebat senatus*, V, 4, 1. — *stupentes admiratione*, III, 2, 1.

Stuporis se damnare, VI, 9, ext. 3.

Stuprata filia ejus per vim, IX, 1, ext. 5. — *stuprandum illum familiæ objecit*, VI, 1, 13.

Stuprosæ mentis acer punitor, VI, 1, 8.

Stuprum commissum in novercam, V, 9, 1. — *stupri causa appellare cornicularium*, VI, 1, 11. — *commercium habere cum aliquo*, VI, 1, 10. — *crimine se coinquinare*, VI, 1, 6. — *stupro intervenire*, I, 8, ext. 3. — *stuprum filiæ pertinacius expetere*, VI, 1, 2. — *pati*, VI, 1, 1; VI, 1, 9, et ext. 2. — *stupro religionem permutare*, IX, 1, 7. — *stupra in viduis ac nuptis impunita*, IX, 1, ext. 2.

Stylus cunctans, III, 7, ext. 1. — *lætus*, IV, 2, 1. — *styli rom. non minima pars*, VIII, 13, ext. 4. — *stylum illi consulto impressit truculenta manus*, VII, 6, 4. — *meum ad externa jam delabi permittam*, III, 8, ext. 1. — *stylo conditam seriem*, I prol. — *terminos vitæ suæ clausit*, VIII, 7, ext. 9. — *nostro separentur*, V, 2, 1. — *superiorum felici*, I prol.

Suadere aliter, III, 8, ext. 2. — *suadet et præcipit verecundia*, III, 8, 6.

Suavitas copiosa, V, 5, 1. — *eloquii*, I, 6, ext. 3. — *literarum*, II, 2, 2. — *suavitate temperati mores*, III, 8, ext. 2.

Sub alienis auspiciis rem gerere, III, 2, 6. — *capite Sophronis mimos habuisse fertur*, VIII, 7, ext. 3. — *corona venire*, IX, 10, 1. — *ditione alicujus esse*, IV, 8, 5. — *duce militare*, III, 2, 6; V, 1, ext. 1. — *duce stipendia equestria merere*, VIII, 15, 7. — *eo bellum gerens*, III, 2, 21. — *excusatione adversæ valetudinis*, VI, 4, 1. —

hasta aliquem vendere, VI, 5, 1. — ipsum transitum ad mortem, VIII, 7, ext. 12. — jugum missi, II, 7, 7. — nomine Catonis definit, II, 10, 8. — regno alicujus esse, VIII, 7, ext. 16.

Subdere faces templo, IV, 7, 1. — subditi ignes, IX, 2, ext. 9.

Subduxit se Penatibus, VI, 8, 7. — subducta erat classis, VI, 5, ext. 2. — subducta usibus vinulorum necessariis lora, VII, 6, 2.

Suberat nulla suspicio, VII, 3, ext. 10.

Subigere pæne totam Hispaniam, IX, 3, 7. — subegit Africam, VI, 9, 14.

Subire animo, III, 3, ext. 7. — pœnam exsilii, VI, 5, 3. — speluncam tempestate coactus, IX, 12, ext. 10.

Subitus: subita fluctuatio, VII, 4, 5. — tristitia, I, 6, 12.

Subjicere Africam potestati, III, 7, 1. — caput periculo aut gladio, IV, 7, ext. 1. — damnationi censuram, VI, 9, 10. — epulas oculis, II, 5, 5. — humeros lecto funebri, IV, 1, 12. — locupleti falsum testamentum, IX, 4, 1. — oculis facta libuit, V, 2, 1. — se servorum insolentissimæ dominationi, IX, 1, ext. 2. — vires majestati, V, 6, 1. — subjicis tu hos furores, IX, 13, 3. — subjicit hujus viri mentio, IV, 1, ext. 7. — mihi ejus mentio, VI, 4, ext. 1. — subjecit concioni, VII, 3, 6. — bona adolescentis hastæ, VI, 3, 4. — dictaturæ magisterium equitum, V, 2, 4. — eum populi oculis, VI, 9, 9. — voluptates animis nostris, VII, 2, ext. 11. — illum adolescentem, V, 9, 4. — is populum senatui, VIII, 9, 1. — puellam gladiis, III, 2, ext. 9. — se oculis hominum, III, 3, 1.

— subjecerunt sese lecto funebri, II, 10, 3. — subjiciam imagines lectoris oculis contemplandas, IV, 6, 1. — subjiciamus nunc æstimationi enerves excessus e vita, IX, 13, 1. — subjicientes corvum propugnatorem, VIII, 15, 5. — subjecturus erat triumphum oculis, III, 5, 1. — subjici debet pallium togæ, II, 2, 2. — hastæ bona ejus non possunt, IX, 12, 7. — subjiciatur animis senex, rex, amans, V, 7, ext. 1. — subjectus hastæ apparatus operis, II, 4, 2. — suffragiis populi, VIII, 1, abs. 3. — pedibus, I, 7, ext. 6. — præliantium globo, III, 2, 16. — publicæ quæstioni, VIII, 5, 2. — subjecto accusatore, VII, 8, 7. — subjecta est Africa pedibus Italix, VIII, 14, 1. — crimini iniquitatis diremptio, IV, 7, 1. — imperio Phrygia, I, 6, ext. 2. — salus et victoribus et iratis, VI, 2, 1. — subjectam arbitrio Neptuni gulam habet, IX, 1, 1. — subjecta face, V, 5, 4. — subjectum imperio decus habuit, III, 5, 3. — subjecti mœnibus suis campi fertilissimi, VII, 6, 2. — ancipiti fortunæ, VII, 2, ext. 2. — subjectos crepidis aureos clavos habuit, IX, 1, ext. 4. — hastæ captivos vendere, V, 1, 7. — subjectis fascibus, IV, 6, 3. — subjectæ gladio cervices, IV, 7, ext. 1. — subjecta ædificia, VII, 2, ext. 2.

Subjungitur decus summo ornamento, VIII, 15, 5.

Sublegi in ordinem, VI, 4, 1.

Sublicius pons, I, 1, 10; IV, 7, 2.

Sublime efferre aliquem, VI, 9, ext. 7. — nimis exstructa villa, VIII, 1, damn. 7. — putrescere, VI, 2, ext. 3.

Sublimi sede sedens, V, 1, ext. 1.

Subministrare alimenta, V, 2, 1. — operibus tempora, VIII, 7, ext. 12. — licentiam, VI, 5, 1. — subministrante alacritatem natura, VIII, 15, 1.

Submittit se tremebunda manus genibus, VI, 8, 4.

Submovere aliquem e conspectu, V, 3, ext. 1. — submovit obvios, VII, 3, 9. — tabellas et quæstione, VI, 2, 5. — submovendo Hannibalem, VII, 2, 3. — submovendam superstitionem, II, 6, 7.

Subnectere filii mentionem patris recordationi, VII, 6, 6. — domesticis externa, VI, 1, ext. 1. — factum alicui, V, 6, 2. — imperatoribus gloriosum militis spiritum, VIII, 14, 5. — situm in capessenda laude, VIII, 14, ext. 3. — subnecto huic Daphidam, I, 8, ext. 8. — subnectam duos absolutos, VIII, 1, abs. 7. — externa exempla, III, 3, 2. — gloriæ dedecus, II, 6, 15. — his illud, II, 8, 6. — subnecti præcipue debet otium, VIII, 8, 1.

Subnixus fulgore gloriæ, VIII, 1, abs. 11.

Subolem filiarum sinu suo excipere, VII, 1, 1. — suboles propagatæ felicibus auspiciis, V, 4, 1.

Subornare equites, VII, 4, ext. 2. — subornatis servis, VII, 3, 9.

Subrogatis magistratibus, VI, 3, 2.

Subruitur sententia, X fragm. — subratum se videt, V, 10, 3. — subruta est exspectatio, IX, 10, ext. 2.

Subscribere actioni, VIII, 1, abs. 2. — nefandis amoribus, IV, 7, 4. — subscribit ei Damastes, VIII, 13, ext. 6. — subscripserunt animi ejus iudicio, IV, 3, 9.

Subsellii fragmento ictus, I, 4, 2. — subsellia ponere, II, 4, 2. — subselliis positus, II, 2, 7.

Subsequi alicujus vestigia, IX, 3, ext. 3. — audaciam, I, 6, 7. — hellicæ virtutis spiritus, II, 6, 3. — vestigia alicujus, V, 2, 9. — subsequente cohorte, III, 2, 20. — subsecutus est gloriam laude, III, 2, 23. — vestigia studio benevolo, VI, 8, 7. — subsecuta est fortuna, II, 7, ext. 1. — est mors excessu in e vita, I, 8, ext. 10. — subsecutum numen Dei, I, 8, 2.

Subsessor alieni matrimonii, VII, 2, ext. 1. — subsessores matrimoniorum, II, 1, 5.

Subsidio Fahii conservatus, V, 2, 4. — subsidia annonæ labenti oriebantur, IV, 8, ext. 2.

Subsidit terra vasto hiatu, V, 6, 2.

Substituere aliquem in locum alterius, IX, 13, ext. 4.

Substravit elephantis proterendos, II, 7, 14. — substravisti pollincto jam corpori marcidam connectutem tuam, VII, 7, 4. — substraverunt navibus milites nostros, IX, 2, ext. 1. — se 12 fascēs animadversioni, II, 7, 7.

Subtile iudicium, VII, 2, ext. 5. — subtilior ratio, II, 3, 2.

Subtilitas exactissima, VIII, 7, ext. 10.

Subtiliter perspicere, I, 7, 2.

Subtrahere aliquem hominum numero, I, 6, 13. — damnationis periculo, VIII, 1, abs. 9. — filium publicis usibus, V, 4, 3. — oppidum exitio, VII, 3, ext. 4. — se convivio, V, 1, ext. 2. — subtraxit C. Cassium insultationibus hostium, VI, 8, 4. — gladio cervicem, IX, 13, 3. — se ipse fuga, VI, 1, 11. — subtrahi fato, I, 8, 12. — pe-

riculo, I, 7, ext. 10. — subtrahitur Roscius, VIII, 7, 7. — subtracta est ruinæ salus, I, 8, ext. 7.

Subvenire alicui, I, 7, ext. 10. — violatæ patris majestati, V, 1, ext. 2. — subvenit periculo ejus, V, 4, 3. — Valerii eloquentia, VIII, 9, 1. — subveniendum errori non putant, II, 6, 7.

Subvertere alicujus avaritiam, IV, 2, 7. — hæc tentavit, IX, 11, ext. 4. — testamentum, VII, 8, 1. — subvertit Claudiam insontem votum impium, VIII, 1, damn. 4. — vim accusationis, VI, 8, 1.

Succedere in locum alicujus, VI, 2, ext. 2.

Successio generis, II, 7, 6. — laudis, V, 6, 4. — successioni imperii destinatus, I, 7, ext. 4.

Successor egregius, III, 7, 2.

Successus bellicæ rei insignis, III, 6, 4. — prosper, I, 6, 4. — successum suum omni acceptum referentes, I, 5, ext. 2. — successu alicujus lætari, III, 8, ext. 2. — Cannensis pugnæ elatus, IX, 5, ext. 3. — motus, II, 7, 8. — successus crudelissimi et insolentissimi, II, 8, 7.

Succidere arbusculas, IX, 1, 4. — succisa prima pedum parte, IX, 2, ext. 2.

Succlamare alicui dicto, VI, 2, 3.

Succumbere coegit veneno repugnantem spiritum suum, IX, 2, ext. 3. — dolori, V, 10, ext. 2. — fortunæ, III, 2, 7. — fortunæ viribus, VII, 6, 1. — sibi Piresum coegit, III, 2, 21. — succubuerat ei totus terrarum orbis, V, 7, 2.

Succurrere agris sitiētibz, II, 4, 5. — alicui, V, 8, 3. — inediæ, VIII, 7, ext. 5. — succurrit portanti onus, V, 3, 4. — succurrebat illis, II, 7, 15. — succurrisse ci-

vitati visus est, III, 8, 2. — succurrēdi civibus studium, II, 4, 5. — succurri illis non potuit, VI, 6, ext. 2. — succurritur æri alieno, IX, 3, 6. — inopiæ illustrium virorum, IV, 4, 9. — succursum est ancillæ, VII, 3, ext. 5. — succurrendum continentia, IV, 3, 7. — tantæ inopiæ, VII, 6, 1.

Succussis frenis, IX, 11, 1.

Sudare sanguinem, I, 6, 5.

Sudarium in manu habere, IX, 12, 7.

Sudes roboreæ, VII, 6, 5.

Suem interficiendi studium, I, 7, ext. 4.

Suessæ, II, 2, 4.

Sufenas, VII, 7, 2.

Sufficere ad exsequiarum impensam, IV, 4, 1. — ad peragendum imperium, II, 7, 6. — alimentis, I, 4, ext. 1. — cultui deorum, V, 6, 8. — deorum omnium domicilio, VIII, 14, ext. 2. — laboribus, VII, 1, 1. — tutelæ imperii sui, V, 2, ext. 4. — ærarium expensis, VII, 6, 1. — sufficiunt pœnæ, IX, 2, ext. 11. — sufficit dextra exercitus complexui, V, 1, ext. 1. — reipubl. ministeriis, VIII, 13, 1. — suffecerat ad statum corrigendum, II, 7, 15. — sufficient versus mei in omne tempus, III, 7, ext. 1. — sufficiens ministerio, II, 6, 7. — suffectura pila quinque militum diurno prælio, III, 2, 23.

Suffixit illum cruci, VI, 3, 5. — suffigi cruci, II, 7, ext. 1; VI, 2, ext. 3.

Suffragante ipsa obscuritate fideli mendacio, IV, 7, 6.

Suffragatio credula, IX, 15, ext. 2. — divina, IV, 7, 1.

Suffragatorem competitoris agere, IV, 5, 3.

Suffragium triste, VIII, 1, abs. 2.

— *suffragia clementissima*, VII, 3, ext. 6. — *dementiæ proxima*, VII, 5, 6. — *suffragiis urbium veneratio tributa*, VIII, 15, ext. 1. — *suffragia eorum regebat*, VIII, 5, 3. — *suffragiis dignus*, II, 9, 6. — *eum tota cognitio oppressit*, VIII, 1, damn. 3. — *populi consul creatus*, III, 8, 3. — *tribuum damnatus*, VIII, 1, abs. 7. — *suis ei tyrannidem deferunt*, VI, 5, ext. 1.

Suffusi lacrymis, II, 6, 8.

Sugillare alicujus crudelitatem, III, 2, ext. 1. — *sugillandi gratia*, V, 2, ext. 4. — *sugillatus est repulsa præturæ*, VII, 5, 5. — *sugillandum ad hoc monstrum invalidæ literæ*, V, 3, 4. — *sugillanda sibi desumpsit jura familiaritatis*, VII, 8, 9.

Sugillatio amara, VI, 9, 12. — *gloriæ*, II, 3, 1. — *sugillationis frena*, IX, 2, 1.

Sullana crudelitas, VI, 8, 2. — *victoria*, VI, 4, 4. — *proscriptio*, VII, 3, 6. — *violentia*, IX, 15, 5.

Sulpicia lex, IX, 7, mil. rom. 1. — *Ser. Paterculi filia*, VIII, 15, 12. — *Lentuli uxor*, VI, 7, 3.

Sulpicius, I, 1, 4. — *Rufus*, VI, 5, 7.

Sumere ab aliquo supplicium, IV, 1, ext. 1. — *auspicia*, IV, 3, 1. — *diadema*, V, 7, ext. 2. — *documenta*, I, prol. — *experimentum*, III, 3, ext. 1. — *licentiam*, II, 6, 7. — *pro suo jure*, I, 8, 2. — *sibi aliquid*, III, 7, 1. — *sumit ab eo capitale supplicium*, V, 1, ext. 2. — *sumunt plus recessus*, III, 6, 1. — *sumpsit clarissimorum cognominum alterum*, V, 5, 1. — *togam virilem*, V, 4, 4. — *sumpserrat verbis arma*, VI, 2, 1. — *sumi de indemnatis supplicium vetant leges*, VII, 2, ext. 15. — *sumptus*

inter eos judex, VIII, 2, 3. — *sumpta famulari veste*, VI, 7, 3. — *sumpto auspicio*, II, 1, 1.

Summa dominationis, III, 3, ext. 5. — *dotis*, IV, 4, 10; VIII, 2, 3. — *indigna*, V, 3, 2. — *pecuniæ parva*, IV, 8, 1. — *summæ dotis adjecit*, IV, 3, 1. — *summam ab heredibus petere*, VIII, 2, 2. — *duplicando*, I, 1, 21. — *imponere experimentis*, IV, 3, 3. — *summa accepta et expensa*, III, 7, 1. — *parva admodum retenta*, VIII, 7, ext. 4. — *summa tricies sestertium compensare*, IX, 1, 4.

Summatim cognoscere externa, VI, 3, ext. 1. — *disseram*, I, prol.

Summittere altitudinem domus, VIII, 2, 1. — *fasces populo*, IV, 1, 1. — *summittebat eximiam dignitatem*, V, 2, 7. — *summissa vox*, III, 8, ext. 1. — *summissum persicæ dominationi decus*, VI, 3, ext. 2.

Summovere ænulum, IV, 1, ext. 5. — *aliquem exilio*, VII, 4, 2. — *castra*, I, 8, ext. 19. — *dominum totius Asiæ ultra Taurum montem*, VIII, 1, damn. 1. — *summovit eum inde*, III, 7, 6. — *lixas e castris*, II, 7, 2. — *summoveri a tribunali*, VI, 2, 11. — *summoventur omnia ex castris*, II, 7, 1. — *summotus ab Atheniensibus*, V, 3, ext. 3. — *imperii finibus*, IV, 1, ext. 9. — *summoti sunt inpetus*, IV, 3, 1. — *summotis amicis*, IX, 13, ext. 4.

Summus gloriæ cumulus, III, 1, 1. — *summo proximus*, VI, 3, ext. 1. — *summa severitas*, II, 9, 8. — *summam inanum adjecit achaico bello*, VII, 5, 4. — *summum decus*, II, 7, 7. — *silentium*, VII, 2, ext. 6. — *summos per cruciatus inspirare*, II, 9, 8.

Sumptus assium quingentorum, IV, 3, 11. — *sumptus conviviorum*, II, 9, 5.

Supellectilem fastidire, IV, 3, 7. — *supellectile uti*, IV, 3, 7.

Superare aliquem bello, VII, 3, 4. — *malignitatem naturæ*, VIII, 7, ext. 1. — *numerus annorum multitudine operum*, IX, 12, 1. — *omne serpentum ac ferarum genus titulo feritatis*, VII, 6, ext. 3. — *superare se ipsum*, IV, 1, 2. — *superant romana exempla*, III, 8, ext. 1. — *superavit hanc crudelitatem atrocitate parricidii*, IX, 11, 5. — *moderatio patrios affectus*, IV, 1, 5. — *superarunt loci iniquitatem*, II, 7, 10. — *superantibus arboribus*, I, 1, 19. — *superari ab aliquo virtute*, III, 2, 6. — *superato rege*, II, 5, 2; II, 7, 14. — *superatis pugna Etruscis*, V, 5, 2.

Superbus rex, VI, 1, 1.

Supercilium affinium grave, VII, 2, ext. 1. — *ensorium*, II, 7, 5; II, 9, 1. — *maritale*, VI, 3, 10. — *patris gravissimum*, IX, 1, 6.

Supereminens excelsæ magnitudinis palma, I, 8, 2.

Superesse alios temporibus ostendit, VIII, 7, 2. — *debeo*, IV, 7, 4. — *fidei*, III, 2, ext. 9. — *prælio nefas ducebant*, II, 6, 11. — *superest nostris infinita frumenti abundantia*, VII, 4, 3. — *quasi debitum opus*, III, 8, 1. — *superfuerat ex potione*, III, 2, ext. 6.

Supergredi statum humanæ vitæ modum, IX, 12, ext. 8. — *supergressa est pertinaciam impietas*, VII, 6, ext. 3. — *laudibus virilem familiæ suæ claritatem*, IV, 3, 3.

Superior adversarius, II, 8, 2. — *Africanus*, II, 7, 12. — *aliquanto*, V, 1, 3. — *Cato*, III, 2,

16. — *dux*, II, 7, 1. — *gloria evasit*, IV, 1, 1. — *ira ac spe*, III, 8, 2. — *omnibus consiliis*, VII, 7, 1. — *superiorem se credit*, III, 2, 3. — *superius opus*, VIII, 11, ext. 5. — *superiore judicio actum*, VII, 3, 5. — *majus an hoc crimen nescio*, II, 9, 2. — *superiores prælio*, I, 8, 5. — *superiorum stylo felici*, I, prol. — *supremus humanæ conditionis honos illis deficit*, VI, 3, 1. — *spiritus*, V, 2, ext. 4. — *vitæ dies*, VIII, 7, ext. 14. — *supremo loco inhæsit*, VI, 9, 14. — *supremum officium*, II, 6, 8; V, 1, ext. 6. — *supremi anhelitus*, VII, 8, 9. — *suprema judicia improbavit*, VII, 7, 4.

Superjacet se conjugis flammis, II, 6, 14. — *superjacturus se rogo*, I, 8, ext. 10. — *superjaci tectis ardentibus*, III, 2, ext. 7.

Superjicere aliquem rogo, VI, 8, 7. — *superjecit domum interempto*, VI, 3, 1. — *superjecerunt semetipsi publico et communi rogo*, VI, 6, ext. 1.

Superlatio decoctoris turpis, VI, 9, 12.

Superpositos maternis gremiis trucidavit liberos, IX, 2, 4.

Supersedent venire, II, 8, 6.

Superstes ac incolumis est, VI, 2, ext. 2. — *fuit omnibus*, VIII, 13, 4. — *superstitem relictura*, II, 6, 8.

Supervacua irritatio, VI, 3, 10. — *legatio*, IV, 3, 5. — *supervacuum tanquam propositum damnavit*, I, 7, ext. 10.

Superveniunt literæ, III, 8, ext. 6.

Supervolabant aves, IV, 8, 5.

Suppetente igne, II, 4, 5.

Supplementum exercitus, III, 7, 10.

Supplex ejus genibus procubuit, VI, 9, ext. 7. — et demissa defensio, VI, 4, ext. 2. — auxilii sordidi caput, VI, 8, 4. — petit auxilium, II, 7, 8. — populo ire cogeretur, IV, 5, 4. — prostravit se ad pedes, VIII, 1, abs. 3. — vox, III, 3, ext. 2. — supplicem genibus advolutum puerum intueri, III, 8, ext. 4. — jacere passus non est, V, 1, 9. — sacrificio expiaverat, I, 7, ext. 4. — supplices ad eum venerunt, III, 2, 16. — manus, II, 9, 3. — supplicibus cesserat effigiem solis, I, 5, 8. — ad genus judicum manus non tetendit, VI, 4, 4.

Supplicare exsuli, V, 4, 1. — populo, V, 2, 7. — supplicatum ire in Capitolium, III, 7, 1.

Supplicatio Marti est habita, I, 8, 6. — supplicationes decretæ sunt, II, 8, 7.

Suppliciter se abicere, VIII, 1, abs. 6.

Supplicium capitale, III, 2, ext. 1. — Ponticum, IX, 13, 1. — servile, II, 7, 12. — tardum, IX, 2, ext. 2. — teterrimis actis exquisitum, III, 8, 3. — supplicii gratia, III, 3, ext. 3. — tempore electo, II, 9, 3. — supplicio capitali adservari, IV, 6, ext. 3. — nota inserta est, VI, 3, 1. — supplicium ab aliquo sumere, IV, 1, ext. 1. — a se exigere, V, 1, ext. 2. — de indemnatis sumi vetant leges, VII, 2, ext. 15. — exigere ab homine, VII, 8, 8. — supplicium honori prætulit, IV, 7, 3. — petiti, III, 2, ext. 6. — supplicio affectus est, VIII, 4, 1. — aliquem afficere, III, 7, 1; V, 8, 5; VI, 3, 1. — mortis adduci, III, 8, 8. — se liberare, III, 2, ext. 6. — ultimo affectus, IV, 7, 1. — sup-

plicia debita, I, 1, ext. 3. — supplicii compressi, II, 7, 15.

Supposito tigno prominente, IX, 2, ext. 6.

Supprimere edictum, VIII, 2, 1. — suppressit Timocharis nomen, VI, 5, 1. — suppressendus non est Anaxagoras, V, 10, ext. 3. — suppressenda illius damnatio, VIII, 1, damn. 8. — suppressendum id non putavi, VIII, 5, 6.

Supra vires niti, IV, 8, 1. — supra plantam ascendere, VIII, 12, ext. 3.

Surdinus, VII, 7, 6.

Surgens imperium, VII, 4, 1. — surrexit e convivio, VI, 9, ext. 1.

Suscipere bella, III, 7, 10. — causam debitorum, IX, 7, 4. — disceptationem, II, 8, 2. — imperium populi rom., IV, 4, 5. — susceptam causam protexit, IX, 3, 6. — suscepta cognitione, V, 8, 3. — suscepta vota, I, 1, 1.

Suscitato pulvere, IX, 3, ext. 3.

Suspendio finire vitam, VI, 9, ext. 2. — se consumpsit, V, 8, 3.

Suspensa reip. salus tenui filo, VI, 4, 1. — calidæ aquæ æquora, IX, 1, 1.

Suspexit inimici vim, VIII, 10, ext. 1. — te. numen ipsius industriæ, VIII, 7, ext. 11. — suspectus dubia fide, VII, 3, 7. — erat locus, VIII, 1, abs. 12. — viris ac parentibus feminarum, IV, 5, ext. 1. — in parricidio, V, 9, 3. — suspecta et dubia societatis fides, VII, 4, 1. — suspectum tyranno fidissimum reddidit, III, 3, ext. 2. — suspectam ejus impietatem habet, V, 9, 2. — suspecto tanquam exacto tempore, VIII, 11, 2.

Suspiciari nil, V, 9, 4.

Suspicio cædis pertinet ad eum, VIII, 1, abs. 13. — nulla suberat,

VII, 3, ext. 10. — suspicionem animo repulit, I, 7, ext. 2. — suam alicui dissimulare, VII, 3, 7. — suspicionibus expositis, V, 9, 1.

Sustentare totius ruinæ molem, IX, 12, ext. 10. — inopiam extrahendæ aquæ quæstu, VIII, 7, ext. 11. — prælii reliquias, IV, 8, 2. — temporis difficultatem, V, 6, 8. — ultimam inopiam, VI, 9, 8. — sustentari quæstu, II, 6, 4.

Sustinere æquiore animo amissionem, II, 6, 16. — casum pro robore animi, V, 10, 2. — casus, III, 2, 7. — imperium, VI, 5, ext. 1. — injuriam æquiore animo, VII, 8, 2. — ministerium, IV, 3, 2. — opera, VIII, 13, ext. 1. — publica officia, II, 1, 9. — quantum valuisse, IV, 3, 4. — spiritum exercitus, IX, 1, ext. 6. — talia, VII, 3, 8. — sustinet plurimum periculi, III, 2, 6. — sustinuit aggredi senem, II, 10, 6. — capi, III, 5, 1. — carere patria, III, 8, 4. — anguratus sacerdotum, VIII, 13, 3. — duos reos eodem iudicio, VI, 2, 4. — ejur rei sententiam, VI, 1, 11. — sustinuit tantum operæ laborisque, VIII, 7, ext. 10. — hostium agmen, III, 2, 1. — in theatro spectare, IV, 5, 1. — non nisi post fata queri, V, 3, 2. — ejus impetus, VI, 9, 14. — superesse fidei, III, 2, ext. 9. — sustinuerunt censoriam notam patiente animo, II, 9, 7. — sustinentes vim Cimbrorum, V, 2, 8. — sustineri patellam suam corneo pediculo voluit, IV, 4, 3.

Sylosonti urbem Samiorum fruentandam tradidit, V, 2, ext. 1.

Syphax, V, 1, 1; VI, 2, 3; VI, 9, ext. 7; IX, 8, 1.

Syracusæ, I, 1, ext. 3; I, 1, 8;

I, 6, 9; I, 7, ext. 8; II, 7, 15; II, 8, 5; V, 1, 4. — Syracusarum mœnia tueri, VII, 4, ext. 1. — Syracusis captis, VIII, 7, ext. 7. — Syracusani, VI, 2, ext. 2. — syracusana civitas, V, 1, 4. — Syria, VI, 4, 3.

T.

Tabellæ prolatae sunt, VI, 2, 5. — senatusconsultum continentes, VI, 4, 3.

Taberna macellaria, III, 4, 4. Tabernaculum vitio captum, I, 1, 3. — tabernacula textilibus sigillis adornata, IX, 1, ext. 4.

Tabescere patiebantur corpora, IX, 2, ext. 10.

Tabida corpora, IX, 2, ext. 11. Tabulæ expostulatæ, II, 10, 1. — plumbatæ, III, 7, 2. — publicæ, IV, 1, 10; IX, 2, 1. — testamenti, VII, 7, 6 et 7; VII, 8, 2. — tabulis heredes inseruit, IX, 4, 1. — testamenti defendere, VII, 7, 2.

Tacere de clementia Cn. Pompeii, V, 1, 9. — de sua munificentia, IV, 8, 4. — in foro et iudiciis, VIII, 3, 1. — nos de se patitur, IV, 1, 10. — tacuit actutum, VI, 2, 3. — perseveranter, VI, 1, 7. — tacuisse me nunquam pœnituit, VII, 2, ext. 6. — tacendum est, VIII, 3, 14.

Tacite id Scipio non tulit, VIII, 14, 5.

Taciturnitas vestra inexpugnabilis, IV, 7, 7.

Tacitus peregit gesticulationem, II, 4, 4. — tacitum convivium, IV, 3, 14. — taciti et mœsti milites, I, 6, 11. — tacitæ facies, VIII, 14, ext. 1. — tacitis fati cætera permittit, I, 7, ext. 1.

Tædet pigetq. procedere, II, 8, 7.
Tædium morum, IX, 5, ext. 1.
Talentis quinquaginta se redemit, VI, 9, 15.

Tanaquil uxor Prisci Tarquinii, I, 6, 1.

Tangi dulcedine gloriæ, VIII, 14, 5.

Tantum interest, II, 8, 4. — operæ laborisque sustinuit, VIII, 7, ext. 10.

Tardo supplicio ad mortem compulit, IX, 2, ext. 2.

Tarentum, II, 2, 5; II, 4, 5.

Tarentina civitas, II, 2, 5. — petulantia, IV, 3, 14. — tarentinum bellum, II, 7, 15. — tarentini, V, 1, ext. 3.

Tarpeio saxo præcipitari, VI, 5, 7.

Tarquiniensis fundus, V, 3, 3.

Tarquinius Superbus rex, I, 1, 13; IV, 4, 1; V, 6, 1; V, 8, 1; VII, 3, 2.

Tarracina, VIII, 1, abs. 13.

Tatia Cæsonis filia, IV, 4, 10.

Tatius, IX, 6, 1.

Tauromenitana arx, II, 7, 3.

Taurus æreus, IX, 2, ext. 9.

Taurus mons, II, 8, 1; VIII, 1, damn. 1.

Taxillus gymnasiarcha, IX, 10, ext. 2.

Tecta ardentia, III, 2, ext. 7. — Capitolii veteris humilia, IV, 4, 11. — rustica, IV, 8, ext. 2.

Tegere aliquem ab infestis telis, IV, 7, 2. — caput suum veste, VIII, 13, ext. 1. — corpora silvarum latebris, V, 4, ext. 6. — latus suum, IV, 7, ext. 2. — tempora alicujus insigni regio, V, 1, 10. — textit Ægypti regnum, VI, 4, 3. — beneficio patientiæ, III, 3, ext. 5. — causam adventus, III, 3, 1. — causia textit caput humo sublatum,

V, 1, ext. 4. — consessum velorum umbraculis, II, 4, 6. — ea fallacia maximas virtutes suas, VII, 3, 2.

— texerunt auctoritatibus suis lumina curiæ, IX, 4, 1. — tectus eo fallaciæ genere, VII, 3, 8. — acuto, III, 2, 19. — tectum attulerat gladium, V, 4, 3. — fuerat caput galea, I, 8, 6. — mendacium, III, 2, ext. 9. — veste ferrum, VI, 1, 1.

Tegmine parvo muniti, II, 3, 3.

Tegulas marmoreas transtulit, I, 1, 20.

Telesinus, VI, 8, 2.

Telis aranearum leges comparabat, VII, 2, ext. 14.

Telluris ædem fecit, VI, 3, 1.

Telum erat missum, VII, 2, 5. — tela infesta, IV, 7, 2. — lusitana, IX, 1, 5. — telorum discursus, III, 1, 1. — tela in aliquem convertere, I, 5, 7. — telis læsus, III, 2, 1. — obrutus, V, 6, 5.

Temerariam pæne fiduciam! III, 7, 5. — temerarium factum, III, 2, 15.

Temere amicum perdidit, III, 3, ext. 5. — conari aliquid, I, 6, 9. — et audaciter, VIII, 1, abs. 5.

Temeritas campestris, IV, 1, 14. — concitatæ multitudinis improvida, IX, 7, 2. — effrenata, VI, 2, 8. — quam execrabilis! IX, 8, 3. — punica, IX, 8, ext. 1. — temeritatis crimen, II, 9, 6. — et impotentis incursus, IV, 1, 1. — temeritati facit animum blandum, III, 8, ext. 2. — temeritatem ruentem comitari, III, 8, 3.

Temperamentum æquitatis admirabile, VI, 5, ext. 3.

Temperantiam alicujus corrumpere, IV, 3, ext. 3.

Temperare reipubl. statum blanditiis maritalis lecti, IX, 5, 3. — se salubri modo, VI, 2, 1. — ve-

nenā, IX, 12, ext. 1. — sibi, VIII, 7, 2; VIII, 9, ext. 2. — temperant mores clementiæ mixtura severitatem, V, 9, 1. — salubri consilio patriam indulgentiam, VII, 3, 10. — temperari moderatione, IV, 1, ext. 9. — temperata est pudicitia, II, 1, 5. — temperatum erat in poculo venenum, II, 6, 8. — cicuta venenum, II, 6, 7. — temperata potio, III, 8, ext. 6. — temperatum severitate genus, II, 4, 4. — temperati suavitate mores, III, 8, ext. 2. — temperatior moderatio, IV, 1, ext. 2.

Tempesta anarissima, VII, 6, 6. — cælestis, VIII, 1, abs. 4. — maritima, VIII, 1, abs. 4. — nivalis, V, 1, ext. 1. — sæva incidit, IX, 1, 1. — subita, V, 3, 3. — tempestatis subitæ vi, I, 1, ext. 1. — tempestate classem amisit, I, 4, 3. — eadem ausa facinus, III, 2, 2. — eadem reip., I, 1, 11. — ex illa evasit, VIII, 2, 2. — speluncam subire coactus, IX, 12, ext. 10.

Tempestive capax plaustrum, I, 1, 10.

Tempestivus nondum honori videri, III, 1, 1. — tempestiva laboris intermissio, VIII, 8, 1. — mentio, II, 8, 2.

Templum Antiense, I, 8, 2. — beneficentissimum, VIII, 15, 1. — Fidei, VI, 6, 5. — sanctum, II, 10, 2. — consecrare, I, 1, 8. — Dianæ Ephesiæ incēdere, VIII, 14, ext. 5. — templa deorum et aræ, II, 8, 7. — templorum aditus, VIII, 14, 2.

Tempus angustum, II, 7, 15. — est eorum mentionem fieri, II, 7, 15. — est justitiæ sancta penetralia adire, VI, 5, 11. — miserum luctuosumque, III, 2, 7. — nocturnum, diurnum, VIII, 7, ext.

11. — suspectum, VIII, 1, abs. 12. — procedens, III, 1, 1; VI, 9, ext. 1. — temporis momentum, II, 7, 1. — tempus teri passus non est, II, 8, 2. — tempore interjecto, II, 10, ext. 1; VII, 3, ext. 5. — supplicii electo, II, 9, 3. — tanquam exacto suspecto, VIII, 11, 2. — tempora alicujus insigni regio tegere, V, 1, 10.

Temulenta libido, IX, 1, 8.

Temulentia circumventa, II, 5, 4. — concitata, V, 1, ext. 2.

Tenax propositi, VI, 3, 5. — tenacissimum vinculum, II, 7, 1; II, 9, 1. — tenacissimi patriæ nervi, II, 6, 1.

Tendere ad aliquem, I, 4, 5. — animo, I, 5, 7. — intra castra, II, 7, 15. — tendit ad hunc cultum, IX, 1, 3. — quorsum ea res? VII, 3, 6. — tetendit ad ultionem exigendam, IX, 3, ext. 4. — ad colloquium eorum, VI, 6, 2. — supplices ad genua judicum manus, VI, 4, 4. — tetenderunt ad templa deorum, II, 8, 7. — tendens dexteram ad hostem, III, 2, 19.

Tenebræ cruentæ, IX, 11, ext. 4. — densissimæ, VII, 2, ext. 1; VII, 3, 9. — inusitatæ, VIII, 11, ext. 1. — tenebras duplicant, VIII, 7, 5. — tenebris offusa est respub. III, 8, 3. — offusi oculi, II, 7, 6. — protrahi, III, 8, 6.

Tenere caput abscisum manibus, IX, 2, 2. — hominum animos amore devinctos, V, 8, 2. — laciniam togæ morsu, I, 4, 5. — plenis velis prosperum cursum, VI, 9, ext. 5. — postem, V, 10, 1. — principatum, III, 8, ext. 1. — rempublicam oppressam, III, 2, 17. — usum Veneris clausum intra conjugis caritatem, IV, 3, 3. — tenet lex te jurejurando obstrictum,

V, 3, ext. 3. — me verecundia, VIII, 14, ext. 3. — visentes Athenas Vulcanus, VIII, 11, ext. 3. — tenuit brachium immobile, III, 3, ext. 1. — tenuerant Ennaum prædones, IX, 12, ext. 1. — tenens altaria, IX, 3, ext. 3. — strictum gladium, II, 10, 6. — teneri crimine temeritatis, II, 9, 6. — tenetur infinito ardore conjugis, IX, 13, ext. 3. — patria odio sui, IX, 2, ext. 5. — tenebatur ejus amore, II, 9, 3. — tenebantur caritate patriæ, II, 2, 1. — tenendas ad excubias, I, 1, 16.

Tener animus, III, 1, 2. — teneris adhuc puellæ sensibus, VI, 1, 4. — teneriores anni, VI, 9, 2. — teneriora exempla, III, 7, ext. 5.

Tenor justitiæ promptissimus, VI, 5, 1. — rectus, II, 7, 14; VII, 3, 7. — suus, suaque observatio, I, 1, 8.

Tentare Dasium ausus est, III, 8, ext. 1. — parentum indulgentiam, IV, 6, 1. — tentatus est testis, VI, 1, 7. — tentata redemptione, VI, 4, ext. 1.

Tentorium ex pellibus habere, II, 7, 15.

Tenui filo suspensa reip. salus, VI, 4, 1.

Terenti immolavit hostias, II, 4, 5.

Terentia Ciceronis, VIII, 13, 6. Terentius, VII, 7, 5.

Terentius Varro, IV, 5, 2; VIII, 7, 3.

Tergum hosti dedit, I, 8, 8. — hostis videre, II, 7, 2. — terga Fidenatum invadere, VII, 4, 1. — hosti dare, IX, 3, 5.

Teri tempus passus non est, II, 8, 2. — teritur cura eorum, VIII, 14, 1. — terebatur in tam parvula

materia tantus artifex, VIII, 11, ext. 7. — terebantur conserti dubio certamine, I, 8, 6.

Terminatur comprobato exitu, II, 6, 7.

Termini humanæ conditionis, VIII, 13, 1. — terminos agelli excedere, VII, 1, 2. — vitæ clausit, VIII, 7, ext. 9. — terminis promotis, V, 6, ext. 4. — regni modicis uti, IV, 1, ext. 9.

Terra communis omnium mater, VII, 3, 2. — vasta et deserta, VIII, 13, ext. 1. — terræ ac maris regimen, I, prol.

Terrestris laus, III, 2, 23. — terrestre oraculum, VII, 2, ext. 1. — terrestres copiæ, IX, 2, ext. 2. — virtutes, I, 7, 2.

Terribilis hominibus, III, 2, ext. 3. — sit is adversus hostem, VIII, 1, abs. 11. — crux purpuratis sit tuis, VI, 2, ext. 3. — vox, IX, 2, 1. — terribile vultus pondus, VIII, 10, ext. 1.

Terroris aliquantum juvenibus incutit, III, 1, 1.

Terruit Syriæ regnum, VI, 4, 3. — territus voce, I, 6, 7. — territa metu, IV, 6, 4.

Tertia, I, 5, 3. — Æmilia, Africanæ prioris uxor, VI, 7, 1.

Tesserarum jactus prosper, IX, 9, 3.

Testamenti æquitas, V, 2, ext. 3. — ordinem confundis, VII, 7, 4. — testamentum subicere, IX, 4, 1. — apud centumviros rescidit, VII, 7, 2. — testamento cautum, V, 2, ext. 4. — legare, IV, 3, 10. — testamenta scribi jubebant, IX, 1, ext. 2. — testamenta rescissa sunt, aut rata manserunt, VII, 7, 1.

Testari abunde, III, 4, 3. — aliquid salutis impendio, V, 6, 1.

- animi fortitudinem, III, 2, 13.
 — animum memorem beneficii, V, 2, 1. — miseram fortitudinis suæ conditionem, VI, 4, ext. 4. — bellicæ rei successum, III, 6, 4. — cæde sua, III, 2, ext. 1. — parietum ac tectorum ruinis, VI, 3, 1. — testatus numina, V, 10, ext. 2. — opportune, mirificeque, IV, 8, 3. — violenta morte, IV, 6, 2. — testata et accurata oratio, VIII, 14, 3. — libertas, VI, 2, 1. — longo experimento gloria, III, 7, ext. 6. — monumentis, III, 2, 24. — testati tantum non luctum, IX, 3, 3. — testatior benevolentia, IV, 7, 7. — testatiores fiunt vires eloquentiæ, VIII, 9, 1.
- Testimonium denuntiare alicui, VIII, 1, abs. 10. — dicere, II, 10, ext. 2; VIII, 5, 1. — testimonio restricto insequi aliquem, VIII, 5, 2.
- Testis certissimus, VIII, 8, 2. — est testatus, VI, 1, 7. — testibus cæteris vix auditis, VIII, 5, 6. — tot elevatis, VIII, 5, 6.
- Teter odor, I, 6, 5. — tetro visu perterritus, I, 7, 7. — tetrum facinus, II, 9, 3. — flagitium, IX, 1, 7. — tetro facinore pollutis classibus, IX, 2, ext. 1. — tetrum convivium, IX, 5, 4. — tetrior aliquantum filius, V, 9, 3. — teterrima dominatio, V, 6, ext. 2. — necessitas, VII, 6, 4. — teterrimum artis opus, IX, 2, ext. 9. — factum, III, 2, 15. — teterrimo morbi genere, I, 1, 21. — teterrimæ sordes, III, 5, 1. — teterrima acta, III, 8, 3.
- Teutoni, VI, 1, ext. 3; VI, 9, 14. — teutonica victoria, VI, 1, ext. 3.
- Textilibus sigillis adornata tabernacula, IX, 1, ext. 4.
- Thales philosophus, IV, 1, ext. 7; VII, 2, ext. 8.
- Thamyris, IX, 10, ext. 1.
- Theanum contendit, III, 8, 1.
- Theatrum petens, VIII, 14, ext. 1.
- Thebæ, V, 3, ext. 3.
- Thebe Alexandri conjux, IX, 13, ext. 3.
- Themistocles, V, 3, ext. 3; V, 6, ext. 3; VI, 5, ext. 2; VI, 9, ext. 3; VIII, 7, ext. 14; VIII, 14, ext. 1.
- Theodectes, VIII, 14, ext. 3.
- Theodorus Cyrenæus, VI, 2, ext. 3.
- Theophanes Mitylænsis, VIII, 14, 3.
- Theopompus Isocratis discipulus, VIII, 14, ext. 5.
- Theopompus Spartanorum rex, VIII, 13, ext. 5.
- Thermopylæ, II, 5, 1.
- Thesauri omnium insidiis et cupiditatibus expositi, VII, 1, 2.
- Theseus, IV, 7, 4; V, 3, ext. 3.
- Thessalia, I, 8, ext. 7.
- Thorus *vid.* Torus.
- Thracia, II, 6, 12 et 14.
- Thrasippus, V, 1, ext. 2.
- Thrasymbulus, IV, 1, ext. 4; V, 6, ext. 2.
- Thrasymenus vel Trasimenus lacus, IV, 8, ext. 1; IX, 11, ext. 4.
- Threiciæ notæ, IX, 13, ext. 3.
- Thuria, VI, 7, 2.
- Thurina urbs, I, 8, 6.
- Thymi flos, I, 6, ext. 3.
- Ti. Atinius, I, 7, 4.
- Ti. Anfidius, VI, 9, 7.
- Ti. et C. Gracchorum nobilitas, VI, 3, 1.
- Ti. Gracchus, I, 1, 3; I, 4, 2; I, 6, 9; I, 7, 6; II, 8, 7; III, 2, 17; IV, 1, 8; IV, 2, 3; IV, 6, 1; IV, 7, 1; V, 1, ext. 6; VI, 2, 3;

VI, 5, 3; VII, 6, 1; IX, 7, 1; VII, 2, 6.

Ti. Longus consul, IV, 5, 1; VII, 8, 1.

Tiberis, VIII, 1, abs. 5. — Tiberis alveum petere, VII, 3, 1. — Tiberis impatiens tanti oneris, IX, 2, 1.

Tibicine praeunte, III, 6, 4. — tibicinum collegium, II, 5, 4.

Tibur, II, 5, 4. — Tiburi mortuus, V, 1, 1.

Ticinus fluvius, V, 4, 2.

Tigno supposito prominente, IX, 2, ext. 6.

Tigranes Armeniæ rex, V, 1, 9 et 10; VIII, 15, 8; IX, 11, ext. 3.

Timæus Pythagoræus, VIII, 7, ext. 3.

Timagoras, VI, 3, ext. 2.

Timasitheus Liparitanorum princeps, I, 1, ext. 4.

Timere omen dirum, I, 6, 10. — timent vinci, VII, 6, ext. 1. — timuerant mortem effeminate, II, 7, 9. — timeri hostem voluit, II, 9, 8. — timeri penes crudelitatem est, IX, 2, 1.

Timida ac imbellis juvenus, VII, 3, 3. — timidiore in quærendo, IV, 1, 7.

Timidius gladio uti, III, 2, ext. 2. — pugnanti militi scutum detraxit, III, 2, 19.

Timochares Ambraciensis, VI, 5, 1.

Timorem abjicere, VIII, 11, 2. — timori his non fuit victoria, II, 10, 6.

Tirocinium militiæ, V, 4, 2.

Titinius centurio, IX, 9, 2.

Titulus amplissimæ sapientiæ, IV, 1, ext. 7. — consulatus, IV, 1, 1. — victoriæ, I, 8, ext. 4. — feritatis, VII, 6, ext. 3. — gloriæ debitus, III, 2, 8. — imaginum,

IV, 4, 1. — legationis, V, 3, 2. — librorum alii cessit, VIII, 14, ext. 3. — sapientiæ datur, III, 3, ext. 6. — status, III, 4, 3. — trium librarum aureæ coronæ, IV, 3, 10. — tropæi cruentus, III, 2, ext. 4. — titulo grato reddere testimonium pietatis, VI, 8, 6. — titulum separatim et proprium habeat, VIII, 13, 1.

T. Barrulus, VII, 8, 8.

T. Clælius, VIII, 1, abs. 13.

T. Haterius eques roman. IX, 12, 8.

T. Labienus, VIII, 14, 5.

T. Livius, I, 8, ext. 19.

T. Manlius Torquatus, I, 7, 3; III, 2, 6; V, 8, 3; VI, 4, 1; VI, 9, 1.

T. Marius Urbinas, VII, 8, 6.

T. Quinctius Flamininus jussit, IV, 8, 5.

T. Tattius, X fragm.

T. Veturius, VI, 1, 9.

T. Virginius Tricostus, X, fragm.

T. Volumnius, IV, 7, 4.

Toga candida, III, 5, 1. — togæ et armorum decus, III, 2, 19. — fortitudo, III, 2, 17. — pallium subjici, II, 2, 2. — togam sumpsit virilem, V, 4, 4. — velut tragicam vestem in foro trahens, VII, 8, 1. — toga amictus, II, 7, 9. — candida abjecta, IV, 5, 3. — merere tantum laudis, V, 3, 2. — togæ viriles, VII, 1, 1.

Togatus et calceatus, IV, 6, 3. — hostis, VII, 8, 7. — togata potentia, VII, 5, 2. — togatam ingredi militiam in foro, VII, 7, 1. — togati ei obviam processerunt, VII, 3, ext. 9. — togata prælia, IV, 1, 12.

Tolerabilis habitus, IV, 1, 1. — tolerabilem facti vix pudentis causam habuit, VII, 3, 5. — tolerabili ratione motus, II, 1, 4.

Tolerare desiderium animo æquiore, V, 1, 1. — maximos labores, VII, 7, 1. — mortes æquo animo, V, 10, 1. — toleravit ista patientissime, IV, 3, 11. — tolerantur ancipites iudiciorum motus, VIII, 1, abs. 1.

Tollere æmulum, IV, 1, ext. 5. — heredem, VIII, 6, 1. — hostem malo exemplo, VI, 5, 1. — ne humi quidem jacentem pannum, VII, 2, ext. 5. — sententiam ex tragœdia, III, 7, ext. 1. — tollit et perdit commercium, V, 3, ext. 3. — onerosos sibi, IX, 2, ext. 6. — tollebat victorias aureas, I, 1, ext. 3. — sustulit e numero senatorum L. Flaminium, II, 9, 3. — seditionis auctorem, VII, 2, 6. — veneno filium, IX, 1, 9. — sustulerat liberos avia filiæ infensa, VIII, 1, amb. 1. — tolli abrogationem legis Oppiæ cupiebant, IX, 1, 3. — sublata dextera, III, 2, 17. — mensa, II, 1, 9. — sublatum humo caput, V, 1, ext. 4. — signum, I, 2, 3. — pectori suo applicavit corpus, IV, 7, 4. — sublato pileo, VIII, 6, 3. — sublato dentes eburneos, I, 1, ext. 2. — tollendæ mulieris curam dedit, I, 7, ext. 6.

Tondere filias suas docuit, IX, 13, ext. 4. — tonsis capillis, IV, 6, ext. 2.

Tonsoris officium præripere, III, 2, 15.

Tonsorium cultellum, III, 2, 15.

Tormentum animi, V, 9, 2. — majus, III, 8, ext. 4. — tormenti genus haud dignum passo, IX, 2, ext. 1. — tormenta balistarum, I, 8, ext. 19. — contemnere, III, 3, 1. — sua ultus est, III, 3, ext. 5.

Torpere crebris rebellionibus, VII, 4, 1.

Torporem sibi permisit, IX, 11,

ext. 4. — torpore dexteram illam illigavit, VI, 8, 4. — torpore hebetatis artubus, III, 8, ext. 6.

Torquere aliquem, III, 3, ext. 2. — aliquem verberibus, III, 3, ext. 4. — se, IX, 12, ext. 1. — torserunt ejus præcordia hinc amor, hinc metus, IX, 13, ext. 3. — torserunt urina sitim, VII, 6, ext. 1. — torseram fructu, IV, 7, ext. 2. — torqueri a tyranno, III, 3, ext. 3. — torquendum se iudicibus tradere, VI, 8, 1. — tortus a domino eo nomine, VIII, 4, 1. — octies, VIII, 4, 3. — sexies, VIII, 4, 2. — torti multum ac diu servi, VI, 8, 5.

Torques præferebantur, III, 2, 24.

Tortore mentem ejus intus cruciante, VII, 8, 8. — tortores vitæ pariter ac mortis amari, IX, 2, ext. 10. — tortorum manus fatigare, III, 3, ext. 5.

Torus genialis, II, 6, 14. — torum genialem, VI, 1, 1.

Torvus vultus, III, 8, 6. — torvi oculi, V, 1, ext. 6.

Trabeati equites, II, 2, 9.

Trachalorum Ariminensium mater, VII, 7, 4.

Tractatur ab eo asperere, V, 4, 3. — negotium ciferioris curæ, III, 8, ext. 1. — tractata sunt injuriose, II, 9, 2. — tractandis fidebus operam dare, VIII, 7, ext. 8. — tractandorum armorum meditatio, II, 3, 2.

Tractus Bosporanus, VII, 6, 6. — continuus doloris, IX, 2, ext. 1. — Illyricus; VIII, 13, ext. 7. — tractu ætatis quid longius? VIII, 13, ext. 2.

Tradere alicui gladium, III, 2, 21. — alicui legendas literas, III, 8, ext. 6. — jugulandum victori, V, 3, 3. — aliquem victoribus,

VI, 8, 2. — arma alicui, II, 7, 9. — Asdrubalem Salinatori decipiendum, VII, 4, 4. — ingenii sui monumenta, VIII, 7, ext. 10. — laudis successionem alicui, V, 6, 4. — manus hosti vinciendas, III, 5, 1. — militibus equos et arma, VII, 3, 3. — pertinaciter sapientiam, VIII, 7, ext. 11. — potionem, III, 2, ext. 6. — se constringendum vinculis, V, 3, ext. 3. — se imperatori, VI, 5, 1. — se iudiciis torquendum, VI, 8, 1. — se lictori, I, 7, 5. — se occidendum militibus, V, 7, 3. — tabellas, VI, 4, 3. — tradit idem de Indis Ctesias, VIII, 13, ext. 5. — tradunt ornamenta sua commemoranda, VIII, 15, 4. — tradidit Annibalem vincendum, IX, 1, ext. 1. — Asiam regi muneris loco, IV, 8, 4. — claustra, II, 8, 1. — ei tantum non vinctis manibus civitatem, VII, 4, 2. — Marcello Salapiam, III, 8, ext. 1. — militibus ossa in patriam portanda, V, 1, ext. 6. — moriens annulos ei suos, VII, 8, 5. — mulierem necandam triumviro, V, 4, 7. — se communibus flammis cremandum, V, 5, 4. — se formandum magorum prudentiæ, VIII, 7, ext. 2. — sepe liendum liberto suo corpus, V, 1, 11. — sponso virginem inviolatam, IV, 3, 1. — urbem et insulam Samiorum Sylosonti fruendam, V, 2, ext. 1. — tradiderunt his corpora sua operienda terra, V, 6, ext. 4. — nobis laudandum, IV, 2, 1. — traditurus est omni ævo voluptatem fruendam, VIII, 7, ext. 13. — traditurum se speraverit historiæ seriæ, I, prol. — traditur optime pila luisse, VIII, 8, 2. — traduntur ejus stabiliendi mores, VIII, 14, ext. 3. — traditus pari custodiæ, V,

4, ext. 1. — tradita æternæ memoriæ gloria, VI, 1, ext. 1. — ei erat custodienda, VI, 1, ext. 2. — traditæ erant literæ, III, 8, 1. — traditum sibi diadema, VII, 2, ext. 5. — memoriæ est monstrum, VIII, 3, 2. — traditas leges, I, 2, ext. 1. — tradita repetuntur, I, 8, 7. — tradendus animus æternæ memoriæ, III, 7, 4.

Traditionem illam annulo insculptam habet, VIII, 14, 4.

Traducit exercitum in Africam ex Sicilia, III, 7, 1. — traduxit exercitum, IX, 2, ext. 2. — traduc equum, IV, 1, 10.

Tragicus poeta, III, 7, ext. 1. — tragica asperitas, V, 8, 1. — vis, III, 4, ext. 2. — vestis, VII, 8, 1.

Tragula femur trajectus, III, 2, 23. — tragulis et pilis vallare, VII, 6, 5.

Trahere ab aliquo consuetudinem, X, fr. — aliquem, IV, 7, 3. — animo calorem, II, 6, 2. — bellum, VII, 3, ext. 8. — ex animalibus argumentum, IX, 14, 1. — famem, VI, 6, ext. 2; VII, 6, ext. 2. — majorem victoriæ partem, III, 2, 24. — moram, IX, 13, 2. — per viam cadaver, VII, 8, 5. — principia a Numine, I, prol. — secum magnas maritimas copias, VII, 3, ext. 7. — secum penates, V, 6, 1. — secum Veientes, I, 8, 5. — verriculum, IV, 1, ext. 7. — trahit me ad memoriam, I, 6, 9. — trahebat cervam albam, I, 2, 4. — traxi parem ex majorum imaginibus gloriam, V, 5, 1. — traxit appellationem, VI, 3, 1. — cognomen Spintheris, IX, 14, 4. — constantia Dasium ad se, III, 8, ext. 1. — eam sermone, IV, 4, 1. — illum in lucum, I, 1, 19. — po-

tionem, II, 6, 8. — primordia, I, 8, 8. — secum legionem, III, 2, 20. — virilitatem a literis, III, 2, ext. 7. — traxerunt originem, II, 4, 4. — trahens filios dextera, III, 2, ext. 8. — filium secum, IV, 3, 12. — secum liberos, V, 4, 1. — togam velut tragicam vestem, VII, 8, 1. — tractum est certamen, II, 4, 7.

Trajectus fluminis, III, 2, 2. — trajectus impatiens tardioris, IX, 8, 2.

Trajicere exercitum, IX, 3, ext. 3; VII, 4, ext. 1. — se cum suis in Africam, V, 1, 1. — trajecit pectus ejus gladio, IX, 11, 5. — trajectus gladio, I, 7, 8. — hasta, III, 2, ext. 5; IX, 3, ext. 1. — tragula femur, III, 2, 23. — trajectum gladio interemit illum, VI, 8, 2. — trajiciendo in Africam exercitu, III, 6, 1.

Tralles, I, 6, 12.

Trames occultus, VII, 3, 1.

Tranquillitas consilii, IV, 1, ext. 3. — orbis terrarum, IV, 6, 4. — privata, IV, 8, 3. — seculi, VIII, 13, 1.

Tranquillus serenisque status, II, 7, 1. — tranquillior habitus, IV, 2, 2.

Transalpina regio, VII, 8, 4.

Transcendit censura ex foro in castra, II, 9, 8.

Transcripsit equitum turmas, II, 7, 9. — transcribi in funditorum auxilia, II, 7, 15.

Transfere animum fatigatum ad diverticulum, VIII, 8, 2. — honorem ad aliquem, VI, 4, 1. — honorem hereditatis ad alios, VII, 7, 1. — in se mala patriæ, I, 5, 2. — lusum ad imperium, IX, 9, 3. — periculum in caput alterius, II, 4, 5. — quæstionem, VIII, 1,

amb. 2. — usus I, 6, ext. 1. — transtulit animos spectantium ad fabularum argumenta, II, 4, 4. — diadema in caput ejus, V, 7, ext. 2. — marmoreas tegulas, I, 1, 20. — præmium ad ipsum Apollinem, IV, 1, ext. 7. — prope castra cadaver ejus, V, 5, 4. — totam quæstionem a severitate ad clementiam, VIII, 1, abs. 6. — transtulissent ritum ad ministerium, I, 1, 17. — tralaturi in urbem simulacrum, I, 8, 3. — transferri priores fascēs ad Lucretium jussit, IV, 1, 1. — transfertur ad eum provinciæ sors, V, 5, 1. — translati jure adoptionis in Corneliam gentem, V, 10, 2. — translata in se insignia cernit, IV, 1, 1.

Transfugæ exterarum gentium, II, 7, 13.

Transfugerant ad hostes ex præsidis romanis, II, 7, 11.

Transgredi ad actum, VI, 5, 5. — ad aliquem brevi diverticulo, VIII, 1, damn. 5. — ad censuram, II, 9, 1. — ad instituta, II, 2, 6. — ad montes, VII, 4, 5. — ad præclarum verecundiæ opus, IV, 5, 3. — ad saluberrimam partem animi, IV, 1, 1. ad senatus acta, VII, 2, 6. — ad vetustiore industriæ actum, VIII, 7, ext. 2. — centesimum et vigesimum annum, VIII, 13, ext. 5. — in Italiam, VIII, 7, ext. 3. — montem, I, 6, ext. 1. — pontem, I, 1, 10. — transgressus Alpes, V, 5, 3. — amicitie exempla, IV, 7, ext. 2. — e vestigio Cales, III, 8, 1. — transgressi sumus ad externa, I, 8, ext. 2. — transgressa annum nonagesimum, II, 6, 8.

Transire ad Annibalem, VII, 2, ext. 16. — ad externa decennius, III, 7, 11. — ad externa exempla, IV, 1, 15. — in alterius

familiam ac sacra, VII, 7, 2. — in locum dignitati debitum, IV, 5, 1. — in religionem, I, 6, 13. — Veios, I, 5, 1. — transit mens alio, VIII, 7, ext. 4. — transierant ad Pōnos, II, 7, 12. — transitu facile vadum, III, 2, 23. transi-turus Messanam, II, 7, 4.

Transitione simulata petere con-sulem, VII, 4, ext. 2.

Transitus ad mortem, VIII, 7, ext. 12. — ad poetam, III, 7, 11. — animosus, III, 7, 1. — a pau-pertate ad verecundiam, IV, 5, 1. — celer, IX, 1, 5. — e vita ad mortem, VII, 8, 8. — in urbem, I, 8, 3. — moderatus, IV, 1, 2. — prosperus, III, 7, 1. — transi-tum dedit, IV, 7, 2. — transitu novo Alpium juga patefacta, III, 7, ext. 6.

Transmarina provincia, IV, 3, 11. — stipendia, IX, 1, 4.

Transmittunt leges valentiora animalia, VII, 2, ext. 14.

Transnavit in insulam, I, 8, 2.

Transvehī equites instituit, II, 2, 9. — transvectus rate in sco-pulum, III, 2, 23.

Transverberavit pectus, V, 5, 4. — præcordia gladio, III, 2, 13.

Transversum egit ejus animum consternatio, VII, 8, 7. — quo te rapit prava cupiditas, V, 1, 3.

Trasimenus lacus, I, 6, 6; III, 7, ext. 6.

Trebellius Calca, IX, 15, 5.

Tremens ac attonitus fugit, II, 10, 6.

Tremula manus, VIII, 13, 2.

Trepidæ civitatis aures, IX, 2, 1. — trepida metu arma, II, 7, 7.

Trepidare cives non passus est, VIII, 11, ext. 1. — trepidabat po-pulus, V, 4, 1.

Trepidationem correxit, III, 2, 19.

Tribuere alicui consulatum, IV, 1, 6. — alicui libertatem, VII, 2, 6. — aliquid benigne, IV, 8, 5. — bona ex facili, VII, 2, ext. 1. — equiti forti aureas armillas, VIII, 14, 5. — laudem eloquentiæ, VIII, 12, ext. 2. — virtuti incolumita-tem, III, 8, 8. — secundas res parco animo, VII, 1, 1. — pecu-niam ad sacraria ædificanda, VI, 5, 1. — uni plus majestatis, II, 10, 8. — urbi libertatem, VII, 3, 2. — tribuit urbs plurimum voluptati, IV, 3, 6. — tribui in-nocentiæ nequierat absolutio, VIII, 1, abs. 2. — lugenti nullum bene-ficio majus potuerat, IV, 1, 15. — quid plus honoris potuit consuli? II, 10, 1. — tribuitur ei plus lau-dis, V, 4, 6. — tribuatur quam bo-na navigatio sacrilegis, I, 1, ext. 3. — tributus ei a civibus honoris, II, 10, 2. — tributa est Pythagoræ tanta veneratio, VIII, 15, ext. 1. — tributum est majestati parum honoris, II, 10, 4. — tributa sunt officia amicis, V, 1, 1. — tribuen-da debita veneratio amicitiæ regis fidissimi, V, 1, 7.

Tribunal adeuntes, III, 7, 1. — conscendere, V, 7, ext. 2. — vita-re, III, 7, 9. — tribunalia magi-stratum, VII, 7, 6. — tribunalium fastigium, II, 10, 1. — tribunalia aliena adulari, VI, 9, 7. — exer-cere, VIII, 3, 2.

Tribunatus et ædilitatis petitio, VI, 9, 14. — tribunatum inire, I, 7, 6.

Tribunitius furor, VI, 2, 3; VI, 5, 7. — viator, IX, 1, 8. — tri-bunitia actio, VIII, 1, abs. 2. — fax, III, 8, 3. — justitia, VI, 5, 4. — potestas, II, 7, 8. — tribu-nitium auxilium, VI, 1, 7.

Tribunus legionis, III, 2, 20.

— militum, II, 7, 15. — minis ac terrore compulsus, V, 4, 3.

Tribus Mœcia, II, 9, 6. — Papi-
ria, IX, 10, 1. — Polia, II, 9,
6; IX, 10, 1. — tribum unam va-
cuam nota reliquit, II, 9, 6. —
tribu movetur actor, II, 4, 4. —
tribus rusticæ, VII, 1, 2. — tri-
buum suffragiis damnatus, VIII,
1, abs. 7. — tribus inter ærarios
referre, II, 9, 6. — omnes conjicere
in sortem, VI, 3, 4.

Tributum grave, VIII, 3, 3. —
tributi onus, V, 6, 8. — tributum
præstare, IV, 3, 8.

Triclinium oppressit convivas,
I, 8, ext. 7. — sternere, VII, 5, 1.

Triennio continuo, I, 8, 2.

Trigemina porta, IV, 7, 2.

Trinoctio ludis factis, II, 4, 5.

Tristis vitæ finis, I, 6, 10. —
vultus, I, 6, 9. — et horrida pu-
dicitia, II, 1, 5. — iudiciorum
exitus, II, 9, 6. — tristici fronte
iram profiteri, VI, 2, 7. — tristior
salute, III, 3, 1.

Triumphalis ornatus, IV, 1, 6.
— triumphales currus, II, 8, 5;
III, 2, 4; VI, 2, 3; VIII, 15, 3.
— coronæ, V, 1, 10.

Triumphare ter ei contigit, III,
4, 3. — triumphavit aut ovans,
aut curru, II, 8, 7. — his nondum
ullum honorem auspicatus, VIII,
15, 8. — triumphant corona postes
Augustæ domus, II, 8, 7. — trium-
phavit ejus vita, III, 4, 5. — sine
curru, IV, 1, 9. — triumphandi
initium fecit, III, 6, 5. — jus,
II, 8, 1 et 2. — potestas, II, 8,
4. — triumphans de Pseudophi-
lippo, VII, 5, 4. — triumphantis
currum sequi, V, 2, 5.

Triumphus caducus, III, 4, 5.
— cimbricus, IX, 12, 4. — de
rege Antiocho ductus, VIII, 1,

damn. 1. — indicus, I, 6, 6. —
magnificus, IV, 1, 2. — navalis,
III, 6, 4. — speciosissimus, II,
7, 1; III, 5, 1; V, 3, 2; VI, 9, 1.
— teutonicus, III, 6, 6. — trium-
phi claritas, VI, 9, 13. — honor,
II, 8, 2. — instar nomina, II, 8,
5. — triumphum a senatu impe-
trare, III, 6, 5. — decrevit, II,
8, 2. — ducere, II, 8, 6 et 7; V,
5, 2; VI, 9, 9; VIII, 15, 8. —
imperator quærere, IX, 3, 5. —
proclamare, I, 6, 5. — triumph
ex ejus sinu manarunt, II, 8, 1.
— innumerabiles, IV, 4, 11. —
gloriæ præcipuæ, IV, 3, 13. —
speciosissimi, VI, 3, 1. — trium-
phorum gloria, II, 8, 1. — trium-
phos sibi decerni desiderabant, II,
8, 1 et 2. — triumphis adornata
lecti frons, II, 10, 3.

Triumvir nocturnus, VIII, 1,
damn. 6.

Troja, I, 8, 7.

Tropæi titulus cruentus, III, 2,
ext. 4. — tropæa incerta, VI, 1,
ext. 3. — Miltiadis excitant me de
somno, VIII, 14, ext. 1. — na-
midica et germanica, II, 2, 3. —
persica, V, 3, ext. 3. — punica,
VI, 9, 2. — statuere, II, 7, 9; II,
2, 3. — peperit ex hoste, II, 7, 2.
— tropæis illustris, II, 2, 3.

Trucidare nobilissimum corpus
ignobili sævitia, IX, 2, 2. — im-
peratores et exercitus, V, 3, ext. 1.
— trucidavit maternis gremiis su-
perpositos liberos, IX, 2, 4. —
trucidarunt factiones, II, 8, 7. —
trucidans municipia, III, 1, 2. —
trucidari a retiario, I, 7, 8. —
ferro, III, 2, ext. 9. — filium ac-
cepit, V, 7, 3. — trucidatus apud
Cannas, V, 1, ext. 6. — a te equite
romano, VI, 2, 8. — trucidatum
a caupone corpus, I, 7, ext. 10. —

trucidatis corporibus civium seditiosissimorum, VI, 3, 1. — trucidandam partem copiarum ab iis curavit, VII, 4, ext. 2. — trucidandum corpus, IV, 7, 6.

Truculentus accusator, III, 8, ext. 4. — truculenta manus, VII, 6, 4. — species, IX, 2, 1. — truculentæ secures, V, 1, ext. 5. — truculentior immanitate barbariæ, IX, 11, ext. 4. — truculentius quid hoc facto? IX, 2, ext. 5. — truculentissimus bellorum furor, IV, 6, 4. — error, III, 8, ext. 3. — truculentissimum vesaniæ genus, IX, 2, 4. — truculentissima imperia, VII, 6, 1.

Truncum corpus, IX, 2, 3. — trunca brachia, II, 7, 11. — exta, I, 6, 9.

Trux vultus, VIII, 1, abs. 3. — pertinacia, VII, 6, ext. 3. — truces et torvi oculi, V, 1, ext. 6. — vultus, VI, 8, 6.

Tubæ signum, IV, 8, 5.

Tuccia virgo Vestalis, VIII, 1, abs. 5.

Tuditanus, VII, 8, 1 et 2.

Tueri acriter gestum, III, 8, 1. — ferro urbem, VI, 4, ext. 1. — incolumitatem, V, 3, 2. — imperium, VI, 4, 1. — incolumitatem patriæ, II, 6, 11. — jus legationis, VI, 6, 3. — libertatem, IV, 3, 6. — morte pudicitiam, VI, 1, ext. 1. — parentum senectutem, V, 4, ext. 3. — patriam, III, 2, 6. — reliquias imperii, III, 2, 7. — rempubl. VIII, 7, 1; III, 2, 17; VIII, 10, 1. — salubritatem, II, 5, 6. — salutem, IV, 7, 1. — Syracusarum mœnia, VII, 4, ext. 1. — tuetur suas opes, VII, 4, ext. 1. — tuente illo sacrilegum flagitium, VIII, 5, 5.

Tugurium agreste, III, 4, 1. —

ridens securitate, VII, 1, 2. — turguria dividua pagis, V, 3, ext. 3.

Tullia, IX, 11, 1.

Tullianus, VII, 7, 2.

Tullus, X, fragm.

Tullus Hostilius, III, 4, 1; VII, 4, 1; IX, 12, 1.

Tullus Volscorum dux, VII, 3, ext. 10.

Tumor dicti, I, 5, 8.

Tumultus indictus, VII, 6, 6.

— tumultu latino fessa patria, VI, 9, 1.

Tumulus altus, IX, 8, ext. 1. — inclytus, IV, 6, ext. 1. — tumulum occupavit, III, 2, 8. — tumulis vivitis, V, 4, ext. 3.

Tunica laticlavata, V, 1, 7. — interior, VII, 4, 5. — discincta indutus, II, 7, 9. — indutus, III, 6, 7. — tunicæ pœnicæ, II, 4, 6; II, 6, 2.

Turba immoderata, VIII, 2, 1. — eliditur, VIII, 1, damn. 4.

Turbato militiæ ordine, II, 7, 6.

Turbulentus reipub. status, III, 8, 3. — turbulentissimus vindex, VI, 2, 3.

Ture et aris excipi, IX, 1, 5. — tura dare aris, I, 1, 15. — lacrymis respersa disjicere, V, 10, ext. 2.

Turibulo arrepto, III, 3, ext. 1. — concusso, III, 3, ext. 1.

Turmæ equitum, II, 7, 9.

Turpis metus, II, 9, 8. — sentina, II, 7, 1. — turpe fœdus, I, 6, 7.

Turpiter capi, II, 7, 15.

Turpitudinis gurgis, III, 6, 1. — maculæ, III, 5, 1. — turpitudine liberare, III, 2, 12.

Turullius præfectus Antonii, I, 1, 19.

Tusci, X, fragm.

Tusculanus ager, I, 4, 4. — Tusculani, II, 7, 6; V, 2, 2; VII,

3, ext. 9; — recepti, IX, 10, 1.
Tutatus est P. Vatinius publicis judiciis, IV, 2, 4.

Tutela ac sinus disciplinæ, II, 7, 1. — certissima, V, 3, 2. — facilis, VII, 1, 2. — solennium officiorum, IV, 5, 1. — tutelæ imperii sui sufficere, V, 2, ext. 4. — vacans, VII, 6, 6. — tutelam cærimoniarum gessit, VIII, 13, 2. — pueri gerere, VI, 6, 1.

Tutor Clælius, X, fragm.

Tutus ab inusti facti reprehensione, IV, 1, 4. — ejus fide esse non potest, IX, 11, 6. — fuit a damnatione, VIII, 1, abs. 4. — vix ministerii usus, III, 7, 5. — tutum ab incursu suo populum libertas reliquit, VI, 2, 3. — aliquem præstare, V, 7, 2. — natandi eventum habuit, III, 2, 1. — præstiterat illum, II, 7, 7. — tuta parum a libidinoso cujusdam complexu pulchritudo, VIII, 11, ext. 4. — ab omni reprehensione, I, 1, 7. — tuta hospitia, II, 6, 9. — tutior est silentio, VII, 2, ext. 11. — tutioris somnii mater, I, 7, ext. 7. — tutiora consilia legere, VII, 6, 1.

Tympanorum sonus, I, 6, 12.

Tyrannici consul spiritus habetur, IX, 5, 1.

Tyrannicidii conscii, III, 3, ext. 5.

Tyrannis destructa, V, 6, ext. 2. — magorum, III, 2, ext. 2. — tyrannidem a civibus delatam adeptus, IV, 1, ext. 6. — ei deferunt, VI, 5, ext. 1. — gerere sine armis, VIII, 9, ext. 2. — Pisistrati primus vidit orientem, V, 3, ext. 3. — tyrannide Athenas liberare, II, 10, ext. 1. — in recuperanda, I, 2, ext. 2.

Tyrannus crudelis, III, 1, 2.

— tyrannum gravem habere, VI, 2, ext. 2.

Tyrii, I, 8, ext. 11.

U.

Ubera fida, IV, 4, 11. — uberibus natæ mater alita, V, 4, 7.

Uberiorem reliquit equestrem ordinem, III, 4, 2. — uberius feci imperium, III, 7, 1. — uberiora exempla, II, 7, ext. 2. — uberrium virtutis alimentum, II, 6, 5. — uberrimi fructus, IV, 7, 7. — quæstus, VII, 8, 6.

Ubertas exemplorum, V, 6, ext. 5.

Ulcisci in eos conservationem, II, 10, 6. — parricidium parricidio, VIII, 1, amb. 1. — se, III, 2, 12. — suum dolorem, II, 10, 2. — ultus est joco lacessitam matris pudicitiam, IX, 14, ext. 3. — tormenta sua, III, 3, ext. 5.

Ulterius hoc factum non prosequar, II, 7, 12.

Ultima senectus, III, 2, 18; V, 4, ext. 1. — ultimam ad ætatem pervenit, I, 8, ext. 16. — belli fortunam experiri, I, 6, 12. — ultima senectute extincti, I, 8, ext. 17. — ultimas in angustias deducta salus, VIII, 15, 11.

Ultio Brutiana, IV, 7, 6. — gravissimæ cladis, IV, 1, 15. — justa, VI, 3, 1. — ultionis cupidus, III, 3, ext. 3. — eventus efficacissimus, VII, 2, ext. 18. — plenæ morsus, III, 2, 11. — ultionem delicto citiorem præbuit, VI, 3, 11. — exigere, IX, 3, ext. 4. — neci negare, I, 7, ext. 10. — sitire, VII, 3, ext. 6. — vertere in admirationem, III, 3, 1. — vindictamque exigere, II, 7, 3. — ultione dignum parricidium, VIII, 1, amb. 1.

Ultor gravissimi sceleris, VI, 8, 4.

Ultra citraque, IX, 8, ext. 1. —
fidem veri excedere, III, 2, 24. —
mortuorum conditionem, II, 7, 15.
— Taurum montem summovere
aliquem, VIII, 1, damn. 1. — tri-
gesimum diem, I, 1, 15.

Ultro et celeriter, II, 10, 2. —
provocantes, III, 2, 6.

Ulysses, VIII, 11, ext. 6.

Umbo judicialis, VIII, 5, 4. —
umbonis impulsus, III, 2, 23; V,
1, 3.

Umbra et imago suppliciorum,
VI, 8, 7. — umbram arbuscula-
rum summa compensare, IX, 1, 4.
— virtutis consecrari, VII, 2, ext.
1. — umbræ deformes, III, 6, 1.
— fortes ac piæ, V, 1, ext. 6. —
illorum mutæ tacent, V, 3, ext. 3.
— sanctorum, IV, 7, 7. — um-
bris mortuorum pepercit? IX, 2, 1.

Umbracula velorum, II, 4, 6.

Umbria, III, 7, 5; VII, 4, 4.

Una sedens, II, 10, 8. — sa-
crificari certis diis, I, 1, 8.

Undas inficere, III, 2, 23.

Undecentesimus annus, VIII, 7,
ext. 11.

Undequadragesimum volumen
reliquit, VIII, 7, ext. 10.

Ungendi officium, IV, 6, 3.

Unguenti odor, VI, 8, 5. —
unguento delibutus, VI, 9, ext. 1.
— unguentorum fragrantia, IX, 1,
ext. 1.

Unguium quasi resecandorum
causa, III, 2, 15.

Uniones magnæ summæ aceto
liquati, IX, 1, 2.

Urbanitas Scipionis Nasicæ con-
tumeliosa, VII, 5, 2.

Urbanus prætor, I, 1, 12; VII,
7, 7. — urbana excusatio, V, 1,
ext. 3. — urbani penates, IV, 8,
ext. 2. — quæstores, II, 8, 1. —
urbana castra, II, 4, 1.

Urbinius Panopion, VI, 8, 6.

Urbs campana, VII, 6, 2. —
lampæacena, VII, 3, ext. 4. — opu-
lentissima, V, 1, 4. — numantina, II,
7, 1. — terrarum princeps, VII,
1, 1. — tot civitatum, tot gentium
domina, VII, 3, 1. — veientana,
I, 5, 1. — urbis nostræ acta, II,
9, 4. — urbem urbi junxit, VIII,
9, 1. — urbe capta, VII, 4, 3.
— urbes deliciarum fertilissimæ,
IV, 3, 2. — alienigenæ, V, 3, ext. 1.

Urgere aliquem corporis ponde-
re, III, 2, ext. 2. — urgent copiæ
intolerabili onere fessas res nostras,
VII, 4, 4. — urgeri adversario,
IV, 1, ext. 5. — belli malis, VII,
4, ext. 1. — bello, III, 3, 1. —
majoribus exemplis, II, 7, 5.

Uri crudelitatis piaculis, VI, 8,
7. — uruntur tecta, VII, 2, 3. —
ustus cadentibus laminis, VI, 8, 1.

Urina inundare, I, 7, ext. 5. —
sua situm torserunt, VII, 6, ext. 1.

Urna aurea, V, 1, ext. 4. — ex-
tractum nomen, VI, 3, 4.

Usurpare consortionem imperii,
IV, 2, 2. — propinquitatem alic-
nam, III, 8, 6. — usurpant disci-
plinæ gravitatem, II, 6, 7.

Usurpatio bonæ mentis, IV, 4, 1.
— imperii audax, VII, 3, 9. —
usurpatione honoris uti, II, 7, 15.
— memoriæ assequi aliquid, VIII,
14, ext. 3.

Usus balnearum, II, 7, 9. —
lucis amarus, II, 7, 9. — nefariæ
dapis, VII, 6, ext. 3. — ministe-
rii, III, 7, 5. — Veneris lascivior,
IX, 1, ext. 1. — usum musicæ artis
percipere, VIII, 7, ext. 8. — videndi
utrique reliquit, VI, 5, ext. 5. — vini
immoderate appetere, VI, 3, 9. —
usu conchyliorum recentiore frui,
IX, 1, 1. — veneris viguit, VIII,
13, ext. 1. — usus domestici et reip.

VI, 9, 1. — necessarii, VIII, 7, ext. 5. — publici, IV, 8, ext. 2.

Uterus naturæ, IV, 3, 2. — utero matris elapsus, I, 8, ext. 5, — conceptus, I, 7, ext. 7; IV, 6, 4.

Uti acerbissima execratione adversus aliquem, VII, 2, ext. 18. — alicujus consilio, IV, 7, 1. — alicujus ministerio, III, 3, 1. — alicujus opera, II, 7, 15; IX, 6, ext. 1. — animosa severitate, II, 7, 15. — auxilio tali, VI, 2, 5. — beneficio fortunæ, VII, 2, 2. — beneficio senatus, V, 6, 8. — bona conditione, VIII, 1, abs. 10. — certa luminum acie, I, 8, ext. 14. — conditione, VI, 4, ext. 3; III, 8, 7. — consiliis, VIII, 15, ext. 1. — crudelitate, IX, 2, ext. 1. — defensione in judicio, VI, 4, ext. 2. — curiæ beneficio, IV, 1, 14. — dignitate, IV, 5, 5. — dolore pro publica lege, VI, 1, 13. — domesticis, IV, 7, 1. — eodem cibo contentus est, IV, 3, 11. — equo in acie, IV, 3, 4. — familiaritatis excusatione, IV, 7, 1. — fiducia, III, 7, 1. — foro diverso, IX, 5, ext. 4. — fortuna prospera, II, 6, 7. — gladio adversus semet ipsum, V, 8, 4. — gladio timidus, III, 2, ext. 2. — gradibus moderationis, IV, 1, 7. — gratia, IV, 7, ext. 2. — honoris usurpatione, II, 7, 15. — imperio blando, IV, 7, 3. — legibus, V, 3, ext. 3. — medii temporis cursu, IX, 12, 1. — mentis proposito, III, 2, 13. — misericordia, III, 2, ext. 1. — modicis regni terminis, IV, 1, ext. 9. — moribus suis, I, 1, 14; V, 3, ext. 3. — magnificentia, IV, 8, ext. 1. — facundia, VIII, 7, ext. 3. — alicujus opera promptissima, VII, 2, 6. — pellibus hædinis pro stragulis, IV, 3, 11. — pertinacissime

viribus ingenii, IV, 1, ext. 6. — petulantia, VI, 2, 9. — pondere auri, IV, 3, 5. — puniceis tunicis, II, 6, 2. — purpurea veste, V, 2, 1. — remisso vultu, VIII, 10, 3. — robore animi atque corporis, III, 2, 24. — sacris, VI, 3, 7. — sæviore severitate, II, 7, 11. — sagaci simplicitate, VII, 3, ext. 9. — servorum ministerio, II, 7, 2. — spiritu, II, 7, 7. — sua eloquentia, VII, 3, 5. — supellectile, IV, 3, 7. — cibi genere, VII, 6, 2. — testimonio, IV, 1, 10. — triumpho, IV, 1, 9. — venabulo, VI, 3, 5. — venereis rebus, IV, 3, ext. 2. — venia aliena, V, 5, 4. — viribus in aliquo, VI, 9, 11. — verbis irati hostis, IV, 1, 8. — veste varii coloris, IX, 1, 3. — vindicta, IX, 10, ext. 2. — virga ad regendum equum, III, 2, 12. — viribus ex facili, IV, 8, 1. — votorum verecundia, IV, 1, 10. — utroque bono milite, VII, 3, 7. — vulgari ac permissa venere, VII, 3, 10. — utitur patientia duratis auribus, VIII, 7, ext. 1. — utebatur annulo signatorio, VIII, 14, 4. — usus affectibus suis moderate, V, 9, 2. — erat habitu, III, 6, 2. — clementia, V, 1, 1. — mira arte, VI, 8, 7. — meliore eo cive, VII, 5, 4. — pallio et crepidis, III, 6, 1. — patris patriæ animo, VII, 7, 3. — puerili consilio, III, 1, ext. 1. — simulatione, I, 2, ext. 2. — suo jure, IX, 5, ext. 2. — verecundia, IV, 5, 5. — fuerat eo artuspice, IX, 12, 6. — eorum opera, IV, 3, 10. — hac præfatione, V, 1, 11. — hoc poculi genere ferebatur, III, 6, 6. — hospitio templi, I, 8, 2. — magistra novæ molitionis necessitate, VII, 6, 5. — pertinacia, III, 2, 22. —

myrtea corona, III, 6, 5. — usum se illis versibus quasi magistro respondit, III, 7, ext. 4. — usa fuerat duce, I, 7, ext. 6. — usi sunt humanorum corporum dapibus, VII, 6, ext. 2. — genere virtutis et pugnae, III, 2, 6.

Utica, IX, 10, 2.

Utilis domesticis et reip. usibus videtur, VI, 9, 1. — posteritati, II, 9, 1. — urbi, II, 6, 6. — providit exemplo, I, 1, ext. 4. — utiles reipubl. res gerere, II, 8, 7. — utilia cognosci opera, IV, 6, 1. — utilior aliquanto reipubl. III, 4, 5. — utilissimus reipubl. senator, VIII, 15, 1. — utilissimum exemplum, II, 7, 14.

Utilitati cedere legem coegit, III, 7, 1.

Utinam aruspiciem augurium fessisset, VIII, 11, 2.

Utri rem divinam fieri oportet, I, 1, 8.

Uvae passae, IX, 12, ext. 8.

Uxoriam fides, IV, 6, ext. 3. — uxoriæ fidem attingere, VI, 7, 1.

Uxoris pietas, II, 6, 14.

V.

Vacare alveo et calculo, VIII, 8, 2. — animo Annibalis amicitiae, III, 8, ext. 1. — cultui religionis, I, 6, 13. — favorabili rei, V, 4, 1. — negotio, VII, 7, 1. — ponendo pecuniam, IV, 3, 4. — præceptis Chryssippi percipiendis, VIII, 7, ext. 11. — prædiorum culturae, VIII, 7, ext. 6. — procurationi externae, VI, 6, 1. — rationibus exigendis, III, 1, ext. 1. — vacat rebus auditu asperis, VI, 3, 1. — Patribus conscriptis, V, 2, 1. — vacavit utrique patri solus, V, 8, 3. — vacemus et his, IV, 3, 4. — liberalitatis commemorationi, IV,

8, 1. — vacaret munere, II, 7, 15.

— vacans tutelæ, VII, 6, 6.

Vacatio honoris, IV, 1, 5. —

vacationem haberet officii, I, 1, 9.

— vacatione donatus est, I, 8, 1.

Vacca ænea, VIII, 11, ext. 4:

Vacuefacere fasces securibus, IV, 1, 1. — vacuefecit sibi totum pectus pietas, V, 4, 1. — vacuefactus exercitus, II, 7, 1.

Vacuus ager, VII, 3, 4. — metu, III, 2, 16. — omnis iudicii metu honor, VII, 2, 6. — vacuum locum nuptiis puellæ facere, IX, 1, ext. 5. — vacua ære et argento et mancipiis domus, IV, 3, 6. — hora agitatione studii, VIII, 7, ext. 3.

— moderatio reprehensionis mor-su, IV, 1, 1. — penatibus manet area, VI, 3, 1. — periculo temporis pars, VIII, 11, 2. — vacuum

tribum unam nota reliquit, II, 9, 6. — vacua area destitutus, IX, 2,

ext. 7. — vacuum esse convenit, II, 6, 17. — vacuum os, VIII,

7, ext. 1. — nota est, II, 4, 4. — vacuo cicatricibus tergo, III,

2, 24. — vacui anni mariti et patris nomine, II, 9, 1. — querelis

census, IV, 4, 11. — vacuos cruore vaginis reddere gladios, VIII, 9,

2. — vacuæ aures, II, 4, 4. — tabulæ, II, 4, 6. — vacuas aures

accommodavit, V, 8, 3. — vacua rationis animalia, VIII, 11, ext. 4.

Vadimonia facere, III, 7, 1.

Vadosa littora, VIII, 7, ext. 1.

Vadum transitu facile, III, 2,

23. — vada tabulis plumbatis consternere, III, 7, 2.

Vaframenti unius beneficio constitit, VII, 3, ext. 4. — vaframento quam parvo interceptum est, VII,

3, ext. 2. — Vafre telluri impressum osculum, VII, 3, 2.

Vafritæ ad nomen, VII, 3, 1.
 Vaftrum consilium, VII, 3, 6.
 — vafri Annibalis mores, VII, 3, ext. 8.

Vaga et dispersa vita, IV, 1, ext. 4. — vagi plaustris, V, 4, ext. 6. — vagos littoribus lectitasse conchulas, VIII, 8, 1.

Vagari cum domo et penatibus, IV, 6, ext. 2. — in alienis luctibus, V, 10, 3. — in disputatione, III, 4, ext. 1. — vagatur error late in pectoribus hominum, IX, 9, 1. — vagans per loca deserta, I, 7, 5.

Vagina gladius ejus elapsus decidit, III, 2, 16.

Vagitus inopinatus, 1, 8, ext. 5.

Valentior armis ratio, VII, 4, 2. — valentius fuit nullum meritum, II, 7, 15. — quid hac moderatione? IV, 1, 5. — valentiora animalia, VII, 2, ext. 14.

Valere in ultionem suam, VI, 1, 7. — plurimum potentiam eloquentiæ animadvertimus, VIII, 9, 1. — tandum dicendo, VIII, 9, ext. 1. — valet apud illum plus consilii salubritas, III, 3, ext. 2. — ejus sententia, VII, 2, ext. 16. — valent leges, IX, 11, ext. 4. — volubilitate linguæ, II, 2, 2. — valuit apud eos amplitudo viri, VIII, 5, 6. — eloqui tantum, III, 2, 13. — multum vis odii, IX, 3, ext. 4. — plurimum in protegendis reis, VIII, 1, abs. 11.

Valerius Poplicola, IV, 4, 1.

Valerius Valentinus, VIII, 1, abs. 8.

Valesius vir locuples, II, 4, 5.

Valetudo adversa, I, 7, 1; V, 1, 3; IX, 2, ext. 11; VI, 4, 1. — bona, II, 5, 6. — gravis et periculosa, V, 5, 3. — valetudine gravi affectus, IV, 7, 5.

Validior ætas, III, 4, 1. — validissimo instructus exercitu, VII, 3, ext. 9. — validissimi populi, VI, 9, ext. 7. — vadissimæ gentes, II, 8, 1.

Vallare tragulis et pilis, VII, 6, 5. — vallavit salutem suam custodia canum, IX, 13, ext. 2. — vallatus gentis præsidio, IX, 2, 4. — vallatum est mendacium, IX, 15, 1. — vallata sunt præsentī numine templa, IX, 11, ext. 4.

Vallarem coronam servare, I, 8, 6.

Vallum hostile, III, 2, 20. — punicum, III, 2, 20. — conscendit, I, 8, 6. — vallo atque fossa cingere castra, IX, 1, ext. 6. — cingere locum, 2, 7, 15. — vallo et aggere circumdari, VII, 6, ext. 2. — fossaque cinxit castra, II, 7, 2.

Valvis affixi, II, 1, 9.

Vanus exitu apparuit, VIII, 5, 3. — metus, VIII, 11, ext. 1. — vana prædictio, I, 6, ext. 2. — vani esset se laudare, VII, 2, ext. 11. — est istud narrare, IV, 7, 4. — vanis concitatus imaginibus, IX, 9, 1.

Vapor et fumus balnearum, IX, 6, ext. 2.

Varietas ferculorum, IX, 1, 1. — varietate delectare, II, 10, ext. 1.

Varii coloris veste uti, IX, 1, 3.

Varius Sucronensis, IX, 2, 2.

Varro consul, I, 1, 16.

Vas : vadem victoriæ assumere, VI, 9, ext. 4.

Vasa argentea, II, 9, 4; IX, 1, ext. 4. — fictilia, IV, 3, 7; IV, 4, 11. — samia, VII, 5, 1.

Vastare culta montis, I, 7, ext.

4. — agros ferro atque igni, VII, 3, ext. 8. — vastatur provincia latrocinii, VI, 3, 5. — regio ferro ignique, V, 6, ext. 1. — vastantur agri, VII, 2, 3. — urbe agrique pestilentia, II, 4, 5.

Vastitatem Italiæ vides, I, 7, ext. 1.

Vastus ac repentinus hiatus, V, 6, 2. — vasta et deserta terra, VIII, 13, ext. 1. — vastissimi campi, VIII, 7, ext. 3. — vastissimæ glebæ, IV, 4, 4.

Vates ingenii cælestis, VIII, 8, ext. 2. — ingenii florentis, I, 8, ext. 18. — legum clarissimus et certissimus, VIII, 12, 1. — excellentissimi, I, prol. — vatum libris, I, 1, 1.

Vatinius, VII, 5, 6.

Vecors pertinacia, IX, 2, 4. — pectus, I, 6, ext. 1.

Vectigal civitati novum accessit, VII, 3, 4.

Vegetus et creber ictus sonus, II, 6, 2. — vegetum consilium, VII, 4, 4. — vegeta et strenua ingenia, III, 6, 1. — vegetior pulsus venarum, V, 7, ext. 1. — vegetioris ingenii esse, VII, 3, 2. — vegetiores fiunt ad laborandum, VIII, 8, 1.

Vehemens adversarius, IV, 1, ext. 5. — et acer Carbo, III, 7, 6. — ictus, III, 2, 7. — ictus remorum, III, 2, 10. — spiritus, VI, 2, 1. — acies, III, 2, 16. — et constans animi militia, III, 3, ext. 1. — odium, IX, 3, ext. 2. — vehementes inimici, III, 7, 5. — inimicitiae, IV, 2, 1. — vehementius experimentum, IV, 1, ext. 3. — factum, IX, 3, 1. — vehementiores impetus, III, 6, 1. — vehementissimum testimonii fulmen, VIII, 5, 3. — vehementissimæ

Achillis manus, VIII, 8, ext. 2.

Vehementius nocet, III, 8, ext. 2.

Vehere coactus est corpora Tiberis, IX, 2, 1. — vexit nullum oppidum, II, 8, 7. — vexerunt matrem ad sacra Junonis peragenda, V, 4, ext. 4. — vehens plastro, I, 1, 10. — vehi carpento, IX, 11, 1. — juncto vehiculo, IX, 1, 3. — navi, III, 2, 13. — veheretur classe per altum, I, 1, ext. 3. — vectus equo, VIII, 2, 4.

Vehiculo juncto vehi, IX, 1, 3. — vehicula comprehendit, VII, 3, 9.

Veientana præda, V, 3, 2. — urbs, I, 5, 1.

Veientes, I, 6, 3; I, 8, 5; V, 5, 2.

Veii, I, 5, 1; I, 6, 3; I, 8, 3. — Veiiis captis, V, 6, 8.

Vela gloriæ plena, III, 7, ext. 1. — plena, VI, 9, ext. 5. — dare, V, 7, 1. — velis plenis fertur, IX, 15, 2.

Velatus purpurea veste, I, 6, 13. — velata prætexta, II, 10, 1. — velatum caput causia, V, 1, ext. 4. — velatis varia veste personis, II, 5, 4. — capitibus, IV, 6, ext. 3.

Velia, I, 1, 1.

Veliterni, IX, 10, 1.

Velites, II, 3, 3. — velitum usus, II, 3, 3.

Velocitas sagacitatis, VII, 3, ext. 4.

Velox saltus, II, 3, 3.

Venabulo uti, VI, 3, 5.

Venalem proponi cibum vetuit, II, 7, 2.

Vendere aliquem sub hasta, VI, 5, 1. — amicitiam regi, IV, 3, ext. 3. — captivos hastæ subiectos, V, 1, 7. — domum alicui,

VIII, 2, 1. — ducentis denariis murem captum, VII, 6, 3. — equum jussit, II, 9, 6. — piscium capturam, IV, 1, ext. 7. — vendidit fundum, IV, 8, 1. — bona ejus et ipsum, VI, 3, 4.

Venditavit olera, III, 4, ext. 2. — cultellos, III, 4, ext. 2.

Venditionem bonorum exprobrare, VI, 2, 11.

Venditor bonæ fidei, VIII, 2, 1.

Veneficium adversus caput præparatum, I, 7, ext. 2.

Venenum præparatum, VIII, 10, 3. — veneni potio porrecta, III, 2, ext. 6. — veneno necare aliquem, VI, 3, 8; VI, 5, 1; VIII, 1, amb. 1. — nec latrone ei opus est, V, 9, 4. — repugnans spiritus, IX, 2, ext. 3. — sustulit filium suum, IX, 1, 9.

Venerabilis aspectus, III, 2, 7. — venerabile fidei numen, VI, 6, 1. — venerabilia erga deos verba, II, 4, 4. — venerabilior in deos, I, 1, 15.

Venerabiliter excipere exercitum, V, 1, ext. 5.

Venerari amplitudinem, III, 8, 7. — cæleste numen, VII, 3, 2. — majestatem, II, 10, 2; IV, 1, 1. — principes, VIII, 5, 6. — Sacerdotem, I, 1, 1. — veneror donum privatim, IV, 7, ext. 2. — venerati fuerunt anguem, I, 8, 2. — postes janus, II, 10, 2. — sunt canos ejus, IV, 5, ext. 2. — venerandus sibi privatim, V, 3, 4. — veneranda stipendia, IV, 7, 7.

Veneratio debita, V, 1, 7. — venerationis amplius non recipient, II, 10, 2. — pleni oculi, VIII, 7, ext. 2. — plenum silentium, III, 7, 3. — tantum possidere, II, 10, ext. 1. — venerationem multipli-

cavit, I, 1, 19. — post divinam, I, 1, 11.

Venerator est factus, III, 7, 1.

Venereis rebus uti, IV, 3, ext. 2.

Venia data tot puniciis injuriis, V, 1, 1. — erroris illius danda, V, 1, 7. — veniam æterni date ignes, V, 4, 7. — petiisti, III, 2, 23. — venia aliena uti, V, 5, 4. — cum bona, IV, 1, 12.

Venire sub corona, IX, 10, 1. — venit locus minoris, III, 7, 10. — venierunt bona ejus a creditoribus, VI, 9, 12. — venisset fundus, IV, 4, 9.

Venire a laudibus ad facta, IV, 5, 1. — ad aliquem consulendi causa, IX, 3, 2. — ad januam, I, 8, ext. 7. — ad jucundiora cognitu, V, 7, ext. 1. — ad sacra mensæ, IV, 2, 3. — ad vim faciendam, II, 10, 2. — in collegium poetarum, III, 7, 11. — in complexum, IX, 11, 1. — in conspectum, II, 7, ext. 2; VIII, 7, ext. 15. — in curiam, IX, 5, 1 et 2. — in manus, V, 4, 1. — in potestatem, I, 6, 3; II, 9, 8; IV, 7, 5; VI, 1, ext. 2; VI, 8, 3. — in villam, VI, 8, 6. — in rem præsentem, VII, 3, 4. — in suspicionem alicujus, VIII, 4, 2. — spectatum ludos, IV, 5, ext. 2. — quæsitum latebras, V, 4, 1. — questum de aliquo, IV, 1, 7. — supersedent, II, 8, 6. — venio ab inferis, VI, 2, 8. — accusator in L. Libonem, VI, 2, 8. — veniunt in certamen, II, 6, 14. — venit ad eos alloquendos, IV, 7, ext. 2. — Apollinem sciscitatum, VII, 1, 2. — in advocationem, VII, 3, ext. 5. — in conspectum, I, 7, ext. 2. — pro se deprecatum, IV, 7, 1. — venerant questum, V, 8, 3. —

veniens a Numantiae ruinis, VI, 2, 3. — ab exercitatione equus, VIII, 11, ext. 7. — ex epulis, IX, 13, ext. 3. — venit huc indignitatis, III, 8, 3. — ventum est ad eum locum, VII, 3, ext. 2. — ad Poliam tribum, II, 9, 6. — domum, VI, 8, 1. — in eum locum, VI, 1, ext. 2. — nunc est quo? IV, 3, 7.

Ventus secundus, I, 1, ext. 3.

Venundantium manibus ereptam, I, 1, ext. 4.

Venus, II, 6, 15. — inconcessa, II, 1, 5. — Verticordia, VIII, 15, 12. — veneris usus lascivior, IX, 1, ext. 1. — usu viguit, VIII, 13, ext. 1. — venere vulgari ac permissa uti, VII, 3, 10.

Verbera contumeliosa, II, 7, 5. — lictorum, II, 7, 8. — rupit, III, 3, ext. 5. — et saevitiam parentis fugere, VII, 4, 2. — verberibus affectus, V, 8, 2. — aliquem torquere, III, 3, ext. 4. — laceratus plurimis, VI, 8, 1. — mulcatus, I, 7, 4. — servilibus affectus, VI, 1, 9. — silicium procumbere, I, 8, ext. 19.

Verberare civem adversus provocationem, IV, 1, 1. — oculos impios pignore amicitiae, VII, 6, 2.

Verbosa laudum cantu Græcia, III, 2, 22.

Verbum nullum emisit, VIII, 4, 3. — verba concepta, IV, 1, 10. — facunda, VIII, 9, 1. — impensiora, IV, 3, ext. 1. — solennia, V, 10, 1. — verborum nimbus, V, 3, 3. — verbis filiae aspiravit, VIII, 3, 3. — oratoriis aspectus, et rursus aspectui verba serviebant, VIII, 10, 2. — verba fecit pro se apud prætorem, VIII, 3, 2. — verbis magnum amorem feren-

tibus prosecutus est eum, VII, 8, 9.

Vere omnia referre, II, 10, ext. 2. — scriptum esse ab his senatui, II, 8, 1. — si aestimare volumus, VII, 5, 6.

Verecunda laboris meditatio, II, 1, 9.

Verecundia ac officium, II, 9, 1. — suadet, III, 8, 6. — tantæ scientiæ tenet me, VIII, 14, ext. 3. — votorum, IV, 1, 10. — verecundiæ stola, VIII, 3, 1. — majorum ignarus, IV, 8, ext. 1. — munimentum, II, 1, 5. — ei non fuerat, II, 7, 7. — non erat viris, II, 5, 5. — verecundiam seculi laudare, VIII, 2, 4. — verecundia abuti, VII, 3, 5.

Vereri coguntur, II, 9, 4. — solutos, VI, 2, 3. — veritus hospitales deos, I, 7, ext. 4.

Vergello in flumine, IX, 2, ext. 2.

Veridica fides, I, 8, 10.

Verisimilia loqui, VI, 8, 7. — narrare, IX, 2, 1.

Veritas aperta, III, 2, ext. 9.

Vernam regem dando, III, 4, 3.

Verriculum trahere, IV, 1, ext. 7.

Verrugo, III, 2, 8; VI, 5, 2.

Versare solum Pupiniæ, IV, 4, 4. — versat sic fortuna mortalium negotia, V, 1, 10. — versavit arbitrio suo urbem, VIII, 9, ext. 2. — illum fortuna vice alterna, VI, 9, 10. — versantibus terram altius, I, 1, 12. — versari in honore, IX, 7, mil. rom. 1. — in parietibus ac tectis, VI, 3, 1. — in paupere imperio, IV, 4, 9. — in publico, VIII, 14, ext. 1. — in usu amicitiae, VII, 3, ext. 3. — versor in eodem nomine, V, 3, 2. — versatur aestimatio in ancipiti opi-

nione, I, 8, 7. — in penetralibus justitiæ, VI, 5, 1. — in satellite summa dominationis, III, 3, ext. 5. — ista quæstio in ambiguo, IX, 14, 1. — versantur hodie multi luctus sub his tectis, VII, 2, ext. 2. — versatus est in contemnenda majestate, IX, 5, 1. — medius inter secundas et adversas res firmitate animi, IV, 1, 13. — in materia temperantiæ, IV, 3, 2. — versatam foris capite aperto cognoverat, VI, 3, 10.

Versatilis scena, II, 4, 6.

Versus multis uno impetu spiritus complectebatur, VIII, 7, ext. 1. — versibus complexus est, VIII, 7, ext. 14.

Versuti ducis mendacium, VII, 3, ext. 10.

Vertere beneficium in injuriam, VII, 6, ext. 3. — ultionem in admirationem, III, 3, 1. — vertit manus in se, I, 1, 18. — verterunt uxores suas natosque ad usum nefariæ dapis, VII, 6, ext. 3. — versus est lusus in admirationem, I, 8, 3.

Vertex montis excelsissimus, VI, 9, ext. 5.

Verus sanguis, V, 9, 4. — vera solidaque virtus, II, 8, 5. — verius nihil prædictione, III, 7, 1.

Vesana mens, III, 3, ext. 2. — perseverantia, I, 6, 7. — vesano amore correptus, IX, 1, 9.

Vesania pernicioosa, I, 3, 1. — vesaniæ genus truculentissimum, IX, 2, 4.

Vesci carne fractæ testudinis, IX, 12, ext. 2. — in æde Jovis, II, 5, 4. — liberorum corporibus, IX, 2, ext. 4. — quibus solebat, I, 8, 2.

Veseris fluvius, VI, 4, 1.

Vesta, I, 1, 7; I, 4, 4; V, 4,

6; VI, 1, 1. — Vestæ foci æterni, IV, 4, 11.

Vestalis virgo, I, 1, 6; VI, 1, ext. 3.

Vestia Opidia, V, 2, 1.

Vestibulum ædis, I, 8, 2.

Vestigium gloriæ, VIII, 14, 4. — repræsentare, VIII, 11, ext. 3. — vestigia huc atque illuc errantia, VI, 8, 7. — illius exstant, VII, 3, ext. 2. — recentis cædis, IX, 2, 2. — alicujus certamine laudis subsequi, V, 2, 9. — alicujus subsequi, IX, 3, ext. 3. — consuetudinis usurpant, II, 1, 1. — pedum ponere, IX, 1, ext. 7. secutus, I, 7, ext. 1.

Vestis cruore respersa, IV, 6, 4. — servilis, IX, 8, 2. — tragica, VII, 8, 1. — vestem obsoletam induit, VI, 4, 4. — veste cum eo commutata, VI, 8, 6. — famulari sumpta, VI, 7, 3. — palmata convivia celebrare, IX, 1, 5. — pellucida amictus, VI, 9, ext. 1. — scissa, II, 7, 8. — tectum ferrum, VI, 1, 1. — tegere caput suum, VIII, 13, ext. 1. — varii coloris uti, IX, 1, 3.

Vestivit ac aluit equites, IV, 8, ext. 2.

Vesuvius mons, I, 7, 3.

Vetabat lex eorum nomina recipi, III, 7, 9. — vetuit elephantis dari cibaria, IX, 3, 7. — lugeri mortem, II, 7, 15. — proponi cibum, II, 7, 2. — vetante senatu, III, 7, 1.

Veteranus bellator, V, 4, 2.

Vetilius, VII, 7, 7.

Vetita scrutandi voluntas, I, 7, ext. 1. — vetiti sunt propius accedere, I, 7, ext. 4.

Vettius Salassus, IX, 11, 7.

Veturia Coriolani mater, V, 2, 1; V, 4, 1.

Vetus imperator, III, 7, ext. 6.
— vetus urbis paupertas, IV, 3,
8. — comœdia, VIII, 9, ext. 2.

Vetusta urbis gloria, III, 2, ext.
5. — vetustas leges abrogavit,
VII, 5, 5. — vetustior industriæ
actus, VIII, 7, ext. 2.

Vetustatis horridæ rubigo, II,
9, 5.

Vexare sordido imperio cives
romanos, IX, 10, 2. — vexavit
principes omni petulantia genere,
IX, 7, 2. — vexari ab aliquo per
summam contumeliam, IX, 5, 2.
— vexatus crebris concionis
sibilis, VII, 3, ext. 6. — priva-
tis litibus, VII, 8, 7. — tribuni-
tio furore, VI, 5, 7. — vexata ci-
vitas pestilentia, I, 8, 2. — vexati
spiritus, I, 1, 14.

Vexillum trans vallum projecit,
III, 2, 20. — vexillo potiri, III,
2, 20.

Via aperta, VII, 3, 1. — expe-
dita et compendiaría, VII, 2, ext.
1. — Laurentina, VIII, 5, 6. —
Sacra, VIII, 1, damn. 5. — viam
ingredi ambitiosam, VII, 5, 1. —
reperit, VII, 4, 5. — spei rapere,
VII, 2, 5.

Viator tribunitius, IX, 1, 8.

Vibienus, VI, 1, 13.

Vibius, IX, 14, 1.

Vibrante priore querela, V, 3,
2. — vibrantes gladios vaginis red-
dere, VIII, 9, 2.

Vicatum seu locatim dispersi ci-
ves, V, 3, ext. 3.

Vice alterna versavit illum for-
tuna, VI, 9, 10. — vices aliquot
seculorum, IV, 6, ext. 3.

Vicius insulæ scopulus, III, 2,
23. — vicina exitio dulcedo, VII,
2, ext. 18. — regio, I, 8, ext. 19.
— vicinum mœnibus flumen, I, 5,
ext. 2. — vicinæ gentes Asiæ, IV,

1, ext. 9. — imperio regiones, VII,
6, 6. — regiones, IV, 8, ext. 2.
— vicinis deæ littoribus, I, 1,
ext. 1.

Vicissitudo beneficii, III, 7, ext.
7. — honoris, V, 1, 3. — pœnæ,
VIII, 6, 1.

Victima cæsa, I, 6, 8. — duplex
jacuit, IX, 9, 2. — fortunæ ini-
quæ, IV, 6, 2. — victimam cædere,
VII, 3, 1.

Victor abiit, I, 8, 5; VIII, 7,
ext. 1. — doloris, III, 3, ext. 3.
— insolens, VIII, 1, abs. 3. —
speciosus, III, 8, 1. — victores
fessos aggredi, VII, 4, 1. — cru-
deles, IV, 3, 14.

Victoria asperrima, II, 10, 6.
— gallica, VI, 9, 4. — gloriosa,
II, 7, 6. — inclyta, VIII, 11, 1.
— insignis, IV, 1, ext. 4. — in-
sperata, V, 6, 5. — recens, VI,
2, 3. — sullana, VI, 4, 4. — teu-
tonica, VI, 1, ext. 3. — victoriæ ac
salutis spes, III, 7, 1. — omen,
III, 2, 3. — victoriam in ipsa vi-
ctoria perdidit, VIII, 1, abs. 7. —
victoriæ speciosissimæ, II, 7, 8.
— ut necessariæ, ita lugubres, II,
8, 7. — victoriarum tituli, II, 7,
8. — victorias aureas tollebat, I,
1, ext. 3.

Victrix gaudio exsultans, II, 6,
14. — legum audacia, IX, 1, 3.
— victricem abituram aciem, I, 7,
3. — victrices manus, VIII, 1,
damn. 1. — victricia arma, I, 5, 5;
VI, 6, ext. 1. — victricium armo-
rum victor, I, 1, 11.

Vicus ignobilis, V, 3, 2. — vi-
cum suum incendit, III, 2, ext. 7.

Videre ædem Monetæ, VI, 3, 1.
— alicujus faciem, I, 7, 8. — pa-
tentem januam, VI, 9, ext. 1. —
aliquem tristem, III, 1, ext. 1. —
animo, VIII, 7, 4. — exempla

oculis, V, 4, 3. — filium incolu-
mem, V, 7, 3. — hostis tergum,
II, 7, 2. — in mensa vasa fictilia,
IV, 3, 7. — sancte, II, 1, 5. —
video viros prolapsos, IX, 1, 3. —
videt eos virtutibus pares, VII, 2,
6. — illam loquentem secreto, VI,
3, 11. — obitu ejus subrutum, V,
10, 3. — vident hujus facti pictam
imaginem, V, 4, ext. 1. — videbat
fratres exheredatos, VII, 7, 5. —
penates tam jejunos pecunia, IV,
4, 9. — vidit desertas possessiones,
VIII, 7, ext. 6. — ejus adolescentia
priscos mores, IX, 1, 5. — in
somnia, I, 7, ext. 10; II, 4, 5.
— patriam periculo liberatam, III,
2, 1. — tyrannidem orientem, V,
3, ext. 3. — septem reliquos, VIII,
13, 4. — viderunt cultum oculis,
III, 3, 1. — eum semina spargen-
tem, IV, 4, 5. — videri honori
tempestivus, III, 1, 1. — videor
mihi narrare, IX, 2, 1. — viden-
tur mihi literæ obstupescere, II, 9,
4. — viderentur civibus digni, II,
9, 9. — visus est arrogans, III, 7,
ext. 1. — civitati succurrisse, III,
8, 2. — viso imperatore, III, 2,
23. — visa aquila, I, 4, ext. 2. —
pictura equæ, VIII, 11, ext. 4. —
visere ægrum, II, 5, 2. — visen-
dum est illud opus, VIII, 12, ext.
2. — visenda bona nec oculis, VII,
2, ext. 3.

Viduitatis experientia consenuit,
IV, 3, 3.

Vigere et videre animo, VIII,
7, 4. — in urbe nostra, VII, 8, 3.
— viget inter amicos justitia, VI,
5, 6. — vigeabant animi in civitate,
IV, 4, 9. — viguit illa urbs, VIII,
15, ext. 1. — summa nobilitas,
VI, 3, 1. — fides, VI, 6, 1. —
status vitæ meæ lætior, IV, 7, ext.
2. — usu veneris, VIII, 13, ext. 1.

Vigilantissimus dux, IX, 1,
ext. 1.

Vigilarunt oculi deorum, IX,
11, ext. 4.

Vigili gladium auferre, I, 6, 5.

Vigilias circumire, VIII, 1,
damn. 6.

Vigor adolescentiæ extinctus
est, IV, 3, 3. — animi, III, 2, 5;
VII, 2, ext. 1. — animi naturalis,
I, 7, 2. — oculorum acerrimus,
VIII, 10, ext. 1.

Vilia vestris pectoribus pignora,
V, 1, 3. — vilius aliquanto ani-
mal, VII, 3, ext. 1. — vilior eo
tibi est meus amor, V, 9, 4. — vi-
lissimum musicæ rationis elemen-
tum, VIII, 7, ext. 8.

Villa caietana, I, 4, 5. — li-
ternina, II, 10, 2. — nimis su-
blime exstructa, VIII, 1, damn. 7.
— publica, IX, 2, 1. — reatina,
VI, 8, 6.

Villici negligentia, IV, 1, ext. 1.

Vincere continentiam alicujus,
IV, 3, ext. 4. — fuit ejus non di-
micare, VII, 3, 7. — metum mil-
litum, VIII, 11, 1. — vincit iram,
V, 1, ext. 6. — aspectum somnii,
I, 7, 7. — populum pertinacia,
VII, 5, 3. — vicisti et expugnasti
iram meam, V, 4, 1. — vicit ju-
stitia odium, VI, 5, 5. — se ipsum,
III, 8, ext. 4. — vicinas Roma-
nos, III, 2, 1. — vincente spe
metum, II, 4, 5. — vinci acie,
IV, 3, 5. — paratæ legiones, III,
2, 19. — timent, VII, 6, ext. 1.
— vincuntur injuriæ beneficiis, IV,
2, 4. — victus a Cæsare acie, IV,
5, 5. — jacturâ, III, 2, 23. — in
acie, I, 5, 6. — in petitione ma-
gistratus, VI, 4, ext. 5. — navali
prælio, VII, 3, ext. 7. — philip-
pensi prælio, VI, 8, 4. — victa
Carthago, VII, 2, ext. 18. — pu-

dore fortuna, III, 7, 10. — victi beneficio, VI, 5, 1. — victis insultare, VII, 4, 1. — venia datur, VI, 2, 1. — vincendum Hannibalem tradidit, IX, 1, ext. 1.

Vincire tantum hostium ducem, VI, 6, 2. — vinxit hospitio exceptum, IX, 6, 3. — vinctus catenis, VI, 2, 8; 1, 7, ext. 6. — vinctum magistrum virgis cædentes pueri, VI, 5, 1. — vinctos misit interfectores, IV, 1, 15. — vinctæ manus, VII, 4, 2. — vincendas manus hosti tradere, III, 5, 1.

Vinculum amoris, VIII, 8, 1. — amicitia, IV, 7, 1. — inhonestum, II, 6, 15. — procreationis arctissimum, VII, 7, 2. — religionis perruptum, IX, 2, ext. 6. — servitutis, II, 9, 5. — tenacissimum, II, 7, 1; II, 9, 1. — amicitia contemplari, IV, 7, 1. — vincula legitima, IV, 1, ext. 8. — nefaria, IX, 6, 1. — publica, IV, 1, 8. — punica, VI, 9, 11. — sancta, II, 1, 7. — voluntaria, V, 4, ext. 2. — vinculorum necessarius usibus subducta lora, VII, 6, 2. — vinculis publicis oneravit eum, VI, 1, 10. — se constringendum tradere, V, 3, ext. 3.

Vindex contemptus, II, 5, 2. — delicti, II, 7, 7. — ferox, VI, 3, 6. — ingratorum lex, V, 3, ext. 3. — numinis sui, I, 1, 18. — turbulentissimus, VI, 2, 3. — severitas, VI, 3, 3. — sui exstitit, III, 2, 11. — pertinax iræ, VI, 3, 3. — vindices sentium maturi, VI, 3, 8.

Vindicare aliquid in aliis, VIII, 6, 1. — injuriam, VI, 3, 11. — magnam et bonam laudis partem, VI, 4, 1. — pudicitiam, VI, 1, 13. — scelus, V, 9, 1; IX, 4, 1. — se ab injuria, VI, 9, 15. —

sibi, II, 10, 8. — sibi præturam, IV, 5, 3. — vindicat laudis consortionem, IV, 7, 5. — sibi gravitatis laudem, V, 3, ext. 2. — vindicavit avaritiam, I, 1, 21. — filias ab indotatis nuptiis, IV, 4, 10. — urbs ruborem epuli suffragiis suis, VII, 5, 1. — vindicent fidem auctores, I, 8, 7. — vindicaret injuria imperatoris, VII, 2, 5. — vindicari plurimum licentiæ, I, 8, ext. 18. — vindicantur vitia, I prol. — vindicatus est ab inopia rei familiaris, IX, 12, 7. — vindicata est poena proditio, IX, 6, 1; I, 1, ext. 1. — vindicatum est dedecus, II, 7, 9. — vindicandum publicæ quæstioni reliquit crimen, VIII, 2, 2. — vindicandas consulibus epulas! IX, 1, 8.

Vindicta deest, II, 7, 6. — vindictæ potestas, IV, 1, 15. — publicæ deesse, V, 8, 1. — vindictam exigere, II, 7, 3; III, 2, 18. — sentire, V, 3, 2. — vindictæ destitutæ et inexorabiles, VI, 3, 1.

Vinum abundans, IX, 1, ext. 1. — nobis deficit, V, 1, ext. 3. — vini haustus, III, 6, 6. — vino gravis, IV, 3, ext. 3; VI, 9, ext. 1.

Violaverat locum, I, 1, 19. — violaturi mare classibus pollutis, IX, 2, ext. 1. — violari sanguine homicidii, I, 7, ext. 4. — violatur in eo castrensis honos, VIII, 14, 5. — violatus parricidarum mucronibus, IV, 5, 6. — violata majestas, V, 1, ext. 2. — religio expianda est, VII, 2, 5. — sobrietas, VI, 3, 9. — violatis fœderibus, IX, 11, ext. 4.

Violentia sullana, IX, 15, 5. — violentiæ mortis committitur error, VII, 2, 2. — violentiam intueri, II, 7, ext. 1.

Violentus nunquam sine tor-

mento sui uterque affectus, IX, 3, 1. — violenta mors, III, 8, ext. 5. — violenti spiritus, IX, 2, 1. — violentæ sordes, I, 1, ext. 1.

Vir amplissimæ dignitatis, IV, 1, 15. — clarissimus, IV, 7, ext. 2. — patricii spiritus, VI, 1, 2. — probatus, VII, 2, 4. — sincerissimæ vitæ, VIII, 1, damu. 1. — sordidæ appellationis, sed robustæ præstantiæ, IV, 3, ext. 4. — spectatæ integritatis, VIII, 1, damu. 2. — virum severum egit, VII, 2, 5.

Virentes colles omni genere doctriinæ, I, 6, ext. 13.

Virgam direxit in oculum, III, 2, 12. — virga solum denotare, VI, 4, 3. — uti ad regendum equum, III, 2, 12. — virgarum verbera, II, 7, 5. — virgas expediri iussit, II, 7, 8. — virgis cædentes pueri magistrum, VI, 5, 1. — cæsi pro tribunali, V, 8, 1. — cæsus, II, 7, 4 et 15.

Virginitas filiæ a pædagogo prodita, VI, 1, 3. — illibata, VI, 1, 4.

Virginius, VI, 1, 2.

Virgo Æmilia, I, 1, 7. — ætatis adultæ, IV, 3, 1. — eximiæ formæ, IV, 3, 1. — ingenua, VIII, 1, abs. 8. — inviolata, IV, 3, 1. — Vestalis, I, 1, 6; VI, 1, ext. 3. — virginem in matrimonium duxerat, II, 9, 2. — virgines paupertate pressæ, IV, 8, ext. 2.

Viriatus, VI, 4, 2; IX, 6, 4.

Viridis palma, I, 6, 12.

Virilis animus, VI, 1, 1; III, 2, 12. — exitus, IV, 6, 5. — habitus, IV, 6, ext. 2. — sexus, VIII, 3, 3. — concubitus expertes, VI, 1, ext. 3. — virilem sumpsit togam, V, 4, 4. — virile robur, V, 4, 2. — viriles togæ, VII, 1, 1.

Virilitas standi, II, 4, 2. — virilitatis robur, III, 8, ext. 3. —

virilitatem traxit a literis, III, 2, ext. 7.

Viriliter optare mortem, II, 7, 9.

Viriplaca dea, II, 1, 6.

Viritim dividere agrum, V, 4, 5; VII, 2, 6.

Virtus animi V, 3, ext. 3. — bellica, V, 1, ext. 1. — capi nescit, III, 2, 7. — centurionum, III, 8, 7. — consecrata, III, 2, 3. — in eo se ostendit efficaciter, VI, 9, 1. — perfecta numeris, II, 10, 8. — romana, VII, 4, 3. — solet enerves animos odisse, II, 7, 15. — solida veraque, II, 8, 5. — virtutis ac honoris simulacra, I, 1, 8. — admiratores, II, 10, 2. — æquali jugo par proferamus, II, 9, 6. — æstimator, III, 2, 23. — alienæ spectatores, III, 2, 20. — cunabula, III, 1, 1. — humanæ actus, III, 2, 20. — lumen, III, 2, 2. — numeri, IV, 1, ext. 2. — suæ oblita est civitas, III, 2, 7. — veræ effigies certissima, III, 2, 19. — virtuti maturus, III, 1, 1. — virtutem acuit ignominia, II, 9, 9. — virtute ab aliquo superari, III, 2, 6. — ejus motus, II, 7, 8. — erecta recreataque, II, 7, 1. — foveatur, I prol. — virtutibus pares eos videt, VII, 2, 6. — excesserunt opes in tantum amplitudinis, II, 9, 1.

Vis armorum invicta, VII, 3, ext. 8. — eloquentiæ, II, 2, 3. — literarum, VIII, 7, ext. 3. — nimbi repentina, VIII, 1, abs. 6. — uniuscujusque sideris, VIII, 7, ext. 2. — vim accusationis omnem subvertit, VI, 8, 1. — cantharidis assequi, VI, 2, ext. 3. — facere, II, 10, 2. — facundiæ propriè expressit, VIII, 9, 2. — honorati iudicii admirabilem, VIII, 15, 9. —

iræ indico, IX, 3, 4. — *punicam* arcere, VI, 6, ext. 1. — *sequi*, VIII, 3, 3. — *vi*, metum metu discutere, VII, 4, ext. 1. — *vi* agere quidquam, III, 2, 17. — *doloris* accensus, III, 2, 12. — *vires* amicitiae, IV, 7, ext. 1. — *armis* constant, II, 7, 14. — *confringuntur* gravissima jactura, VII, 2, ext. 17. — *corporis*, I, 7, 1. — *manifestæ*, I, 1, 19. — *maritimæ*, VIII, 1, damn. 4; IX, 2, ext. 8. — *reipubl.*, II, 7, 15. — *romanæ*, I, 1, 15; V, 3, 2. — *urbis* labantes, V, 6, 6. — *virium* aliquid contrahere, I, 5, 6. — *eximiarum* juvenis, VII, 3, 6. — *suarum* æmula est ars, VIII, 11, ext. 5. — *viribus* fortunæ succumbere, VII, 6, 1. — *maximis* non cessit, VI, 2, 10. — *odii* obstitit, VI, 5, 1. — *omnibus* incubuerunt, II, 9, 9. — *vires* alicujus exhaurire, III, 4, 4. — *aliquanto* majores exhibuit, IX, 4, 2. — *assumpsit* fallacia, VII, 3, 1. — *industriæ* commemorare, VIII, 7, 1. — *possidet* conscientia, VII, 8, 8. — *obrectare*, fovere, VII, 2, ext. 7. — *suas* ostendit fortuna, III, 4, 3. — *viribus* ætatis defectus, VIII, 7, 4. — *ex facili* uti, IV, 8, 1. — *expugnare* urbem, VII, 4, 5. — *hostium* depulsæ cohortes, II, 7, 10. — *inflammatus*, V, 4, 2. — *magnis* inter se concurrere, I, 8, 1. — *necessitatis* admotis ponderari, VII, 6, 1. — *potestatis* fretus, VI, 1, 2. — *suis* protexerat Mithridatem, V, 1, 9. — *iisdem* voluit uti in aliquo, VI, 9, 11.

Visceribus ac medullis inclusi affectus, V, 7, ext. 1. — *visceribus* egestis homines inserere, IX, 2, ext. 11. — *viscera* sua visceribus suis alere, VII, 6, ext. 3.

Vita abjectior, III, 5, 4. — *actuosa*, VIII, 8, 1. — *dispersa* et vaga, IV, 1, ext. 4. — *enervis*, VI, 4, 2. — *inquinatissima*, VIII, 1, damn. 2. — *integerrima*, VIII, 2, 8. — *licentior*, IX, 1, 3. — *sincera*, II, 10, 7. — *solutior*, VI, 9, 2. — *Tuditani* demens, VII, 8, 2. — *vitæ* actus, VII, 1, 1. — *cupidas*, II, 7, 9. — *desperatio*, II, 7, 10. — *discrimen*, II, 10, 6. — *donum*, VII, 7, 5. — *ejus* hostes, II, 10, 2. — *fulgor* conspicuus, VI, 9, ext. 5. — *pariter* ac mortis tortores amari, IX, 2, ext. 10. — *sincerissimæ* vir, VIII, 1, damn. 1. — *statio*, IV, 1, ext. 2. — *vitam* agere, VIII, 5, 6. — *finire* suspendio, VI, 9, ext. 2. — *inertem* proprie exigere, VIII, 8, 1. — *ingredi*, VIII, 7, ext. 14. — *libidine* inquinatam perduxit, VI, 9, 6. — *petere*, III, 3, 1. — *vita* donari, spoliari, VIII, 7, ext. 7. — *excessit*, III, 2, ext. 6.

Vitare conspectum patris, V, 8, 4. — *inalignitatis* dentes, IV, 7, ext. 2. — *omen* dirum, I, 6, 10. — *tribunal*, III, 7, 9. — *conspectum* patriæ, VI, 1, 5. — *vitavit* ruinæ metum, VIII, 1, abs. 6. — *locum*, I, 8, ext. 9. — *imminentia* supplicia, VI, 8, 3. — *vitantibus* aliis, III, 2, 6. — *vitandi* atque inferendi ictus ratio, II, 3, 2. — *præsentis* periculi gratia, VI, 6, 4. — *vitanda* est satietas, III, 8, ext. 1. — *vitandum* est inertibus otium, VIII, 8, 1.

Vitium exprobratum, VIII, 11, ext. 3. — *oris*, VIII, 7, ext. 1. — *vitio* huic obtemperat, IX, 3, 8. — *vitium* oratoris detexit, VIII, 10, 3. — *vitio* tabernaculum captum, I, 1, 3. — *vitia* humana, IV, 1, ext. 2.

Vittæ discrimen novum, V, 2, 1.
 Vitulina caruncula, III, 7, ext. 6.
 Vituperare se, VII, 2, ext. 11.
 Vivacior non annis, quam stylo
 fuit, VIII, 7, 3.
 Vivacitas Chrysippi, VIII, 7,
 ext. 10. — vivacitatis nervosæ
 exemplum, VIII, 13, ext. 4.
 Vivere ad satietatem, VIII, 13,
 ext. 4. — agresti more, V, 3, ext.
 3. — ei securo licebat, IV, 7, ext.
 1. — in modum ferarum, V, 4,
 ext. 6. — inter alios, III, 7, 8. —
 intra fines, V, 3, ext. 3. — vititis
 tumulis, V, 4, ext. 3. — vixit com-
 parato cibo care, VII, 6, 3. — ac-
 cessio vitiorum suorum, IX, 1, ext.
 5. — illi urbi ignotus, VIII, 7, ext.
 4. — invitus, IV, 7, 6. — mutus
 sibi, V, 4, ext. 6. — septem et
 quinquaginta et centum annos,
 VIII, 13, ext. 5. — viventes nulli
 alii rei quam quæstui, V, 2, 10. —
 vivendi finis illi fuit, VIII, 7, ext.
 5. — vivendo fessus, VIII, 13, 5.
 — vivitur male domi, II, 9, 1.
 Vidua ingenia, III, 3, ext. 7.
 — vividior humanitas, quam spi-
 ritus, V, 1, ext. 1.
 Vivus pelli non potuit, IV, 7,
 2. — vivam capite defodit soro-
 rem, IX, 2, ext. 7. — vivum ac
 spirans sepulcrum, IV, 6, ext. 1.
 — vivos cremavit omnes suos col-
 legas, VI, 3, 2. — viva ac spiran-
 tia corpora, V, 4, ext. 1.
 Vocalis evasit, I, 8, ext. 4. —
 factus est, V, 4, ext. 6.
 Vocare in jus matronam, II, 1,
 5. — omnes in senatum, VIII, 13,
 4. — vocatur in dubium libertas,
 VI, 3, 2. — vocatus ab inimicis
 ad causæ dictionem, III, 7, 7.
 Vociferans inter fletum et la-
 mentationem, VII, 2, ext. 1.
 Volo, X, fragm.

Volesus Valesius, X, fragm.
 Volitans per varios illecebrarum
 motus animus, IX, 2, 1.
 Volsci, V, 2, 1; V, 4, 1; VI,
 5, 2. — Volscorum dux Tullus,
 VII, 3, ext. 10.
 Volsinienses, IX, 1, ext. 2.
 Volubilis fortuna, VII, 1, 1.
 Volubilitate linguæ excussa, II,
 2, 2.
 Volumen componere, VIII, 13,
 ext. 7. — subtilitatis exactissimæ,
 VIII, 7, ext. 10. — volumine pro-
 prio quibusdam rebus insistens,
 VIII, 14, ext. 3. — voluminum
 certamina, III, 7, 11. — numero
 modico, I, prol. — voluminibus
 ipsis nomina sua diligenter adji-
 ciunt, VIII, 14, ext. 3. — caudæ
 militibus elisis, I, 8, ext. 19.
 Volumina Coriolani uxor, V,
 2, 1.
 Voluntarius comes, VI, 8, 7.
 — transitus, I, 8, 3. — volunta-
 ria fuga, IX, 3, 5. — mors, I,
 4, 3; I, 8, ext. 3; III, 5, 1; VIII,
 9, ext. 3; IX, 2, ext. 2. — statio,
 II, 1, 9. — voluntarium exsilium,
 V, 3, 2. — voluntariæ tenebræ,
 VIII, 7, 5.
 Voluntas incoacta, IV, 7, 1. —
 hominibus deest, III, 1, 2. — Pa-
 trum conscriptorum, VII, 6, 4.
 — voluntati vestræ me ducem of-
 fero, III, 2, 17. — voluntatibus
 resistere, VII, 5, 1.
 Voluptatis aliquid afferre, VIII,
 11, 1. — causa, II, 7, 1. — loco,
 I, 1, ext. 3. — voluptatem ex in-
 genio suo percipere, VIII, 7, ext.
 13. — ex virtute filii sentire, V,
 10, ext. 2. — voluptates fessæ,
 VII, 2, ext. 11. — abeuntes con-
 siderare, VII, 2, ext. 11.
 Volvere animo ruinam Cartha-
 ginis, III, 6, 1. — consilium ant-

mo, VI, 5, ext. 2. — volvis regna tecum ipsa, VII, 2, ext. 1.

Vomicam, quæ non sanari potuerat, rupit, I, 8, ext. 6.

Vopiscus, X, fragm.

Vopiscus Julius, X, fragm.

Voracibus impensis onerosus equitatus, VII, 1, 2.

Vorago manifestæ prædæ avidissima, IX, 4, 1.

Vorticis circuitus, III, 2, 1.

Votum impium, VIII, 1, damn. 4. — voti compotem se fecit, V, 3, 2. — genus modestum, VII, 2, ext. 18. — vota donis consentanea, IV, 3, 6. — nuncupantur simul et solvuntur, VI, 9, ext. 5. — publica, III, 4, 6. — audaciter et temere jacta, VIII, 1, abs. 5. — suscepta, I, 1, 1. — votorum verecundia, IV, 1, 10. — vota nuncupare, VIII, 13, 2. — votis damnationem expetivit, VII, 8, 7. — expetere aliquid, VII, 2, ext. 1. — excubare pro alicujus salute, IV, 8, ext. 2. — meis annuendo id egerunt, V, 10, 2. — nuncupatis, I, 1, 8; I, 1, ext. 8. — petitur, VII, 2, 1.

Vovere aurum decimarum nomine, V, 6, 8.

Vox admirabilis, V, 1, ext. 6. — auditu acerba, VIII, 7, ext. 1. — clarissima et suavissima, VIII, 10, ext. 1. — confusa, IV, 1, 12. — sua ei exitium attulit, VIII, 1, damn. 2. — jucunda et popularis, VIII, 9, ext. 2. — gratissima auditu, VIII, 14, ext. 1. — illa hominum est expressa, III, 1, 2. — languida, VIII, 10, 3. — minax, VI, 8, 6. — ponderosa, VI, 4, 1. — speciosissima, III, 7, 1. — spem ejus comminuit, I, 5, 6. — summissa, III, 8, ext. 1. — supplex, III, 3, ext. 2. — terribilis, IX,

2, 1. — vocis honor, IV, 1, 12.

— jactus, I, 5, 8 et 9. — inclytæ donum, IV, 7, ext. 2. — sonus familiaris et assuetus, VIII, 7, ext. 15. — voci fides est habita, VI, 8, 7. — vocem alicujus ad aures suas admittere, VIII, 9, 2. — emittere, III, 2, 23. — nobiliter edere, VI, 4, ext. 3. — petitæ sapientiæ compotem, VIII, 7, ext. 6. — voce æque clara ei respondit, VIII, 1, abs. 7. — clara nuntiant, II, 10, 2. — contumeliosa proculcatus, IX, 5, 3. — missa ex abdito sacrarii specu, VII, 1, 2.

Vulcanus Alcamenis manibus fabricatus, VIII, 11, ext. 3.

Vulgaris libertina, VI, 3, 11. — vulgari ac permissa venere uti, VII, 3, 10.

Vulgatissima meretrix, III, 5, 3.

Vulgavit somnium sermone, I, 7, ext. 6. — vulgatur res, VI, 5, ext. 2.

Vulgus imprudens, V, 2, 4. — vulgi auribus gratior libertas, VI, 2, 1. — favor, VIII, 7, 7.

Vulnerare aliquem, III, 2, ext. 2. — corpus alicujus, V, 6, ext. 1. — vulneravit se cultello tonsorio, III, 2, 15.

Vulnus domesticum, II, 7, 12. — vulnere levi perstrictus, VI, 8, 2. — vulnera cælestia, VI, 8, 4. — in acie excepta, II, 7, 8. — reipubl. II, 8, 7. — cicatricibus obducta, VI, 2, 8. — vulneribus exceptis, V, 3, 2.

Vultus amicissimus, VI, 4, 3. — benignus, VII, 8, 9. — constans, VII, 2, ext. 1. — dissimulans, III, 8, ext. 1. — duplex, II, 7, 6. — favorabilis, IV, 5, 1. — fortunæ lætior, VI, 9, 11. — horridus et tristis, IV, 7, 7. — lætus, II, 6, 14. — lascivus, IX, 2, 1.

566 INDEX VERBORUM ET LOCUTIONUM.

— par, IV, 1, 13. — remissus, VIII, 10, 3. — torvus, III, 8, 6. — trux, VIII, 1, abs. 3. — funebris magis, quam regius erat, V, 7, ext. 1. — vultus pondus terribile, VIII, 10, ext. 1. — vultum deflexit, V, 10, 1. — demisit, VIII, 14, 5. — gerere mœstum, VI, 6, ext. 1. — in eodem habitu continuit, VI, 9, ext. 1. — mutare, VI, 9, ext. 5. — soceri induit, V, 1, 10. — vultu certo index instabat, IV, 1, ext. 2. — constanti facere, III, 1, 2. — constantissimo inquit, VI, 2, 1. — eo quid ita esset interrogavit, I, 5, 3. — in terram defixo, VI, 1, 7. — nec habitu mutato, VII, 3, ext. 9. — neutra in parte mutato, VI, 2, 7. — pristinum habitum retinente, VII, 10, ext. 1. — vultus truces, VI, 8, 6.

X.

Xanthippus Lacedæmonius, I, 1, 14; IX, 6, ext. 1.

Xanthippa, VII, 2, ext. 1.

Xenocrates philosophus, II, 10, ext. 2; IV, 1, ext. 2; IV, 3, ext. 3; VI, 9, ext. 1; VII, 2, ext. 6.

Xenophilus Chalcidensis pythagoricus, VIII, 13, ext. 3.

Xenophon, V, 10, ext. 2; VIII, 13, ext. 7.

Xerxes, I, 6, ext. 1; II, 10, ext. 1; III, 2, ext. 3; V, 3, ext. 3; VI, 5, ext. 2; IX, 1, ext. 3; IX, 5, ext. 2; IX, 13, ext. 1.

Z.

Zaleucus Locrensis, I, 2, ext. 4; VI, 5, ext. 3.

Zeno Eleates, III, 17, ext. 3.

Zeuxis, III, 7, ext. 3.

TABULA

RERUM QUÆ IN HUIUS SECUNDI VOLUMINIS PRIORI PARTE
CONTINENTUR.

PREFATIO Editoris C. B. HASE..... Pag. VII

LIBER SEPTIMUS.

C APUT I. De felicitate	Pag.	I
— II. De sapienter dictis aut factis		4
— III. De vafre dictis aut factis.....		17
— IV. De strategematis		30
— V. De repulsis		37
— VI. De necessitate		41
— VII. De testamentis rescissis.....		48
— VIII. De ratis testamentis et insperatis.....		53

LIBER OCTAVUS.

C APUT I. De judiciis publicis insignibus		59
— II. De privatis judiciis insignibus, quibus damnati.....		71
— III. De mulieribus quæ causas apud magis- tratus egerunt.....		75
— IV. De quæstionibus habitis.....		76
— V. De testimoniis irritis vel ratis.....		78
— VI. Qui, quæ in aliis vindicarant, ipsi com- miserunt.....		81
— VII. De studio et industria.....		83
— VIII. De otio laudato		96
— IX. De vi eloquentiæ.....		98
— X. De pronuntiatione et apto motu corporis.		101
— XI. De effectibus artium raris.		104

CAP. XII. Optimis artium magistris concedendum	Pag.
esse	109
— XIII. De senectute memorabili.	111
— XIV. De cupiditate gloriæ.	118
— XV. Quæ cuique magna contigerunt. . . .	123

LIBER NONUS.

CAPUT I. De luxuria et libidine.	133
— II. De crudelitate	143
— III. De ira et odio	153
— IV. De avaritia	160
— V. De superbia et impotentia.	162
— VI. De perfidia	165
— VII. De seditionibus	169
— VIII. De temeritate.	171
— IX. De errore	174
— X. De ultione	176
— XI. De improbe dictis et scelerate factis. . .	179
— XII. De mortibus non vulgaribus	186
— XIII. De cupiditate vitæ	194
— XIV. De similitudine formæ	198
— XV. De his qui per mendacium se in alienas familias inseruerunt	202
Fragmentum libri de nominibus, etc. Præfatio Titi Probi.	206
Alia præfatio.	206
Præfatio Stephani Pighii epitomæ de nom. præfixa	207
De prænominibus.	209
Index Scriptorum a Valerio Maximo citatorum. .	225
— Geographicus.	226
— Historicus	234
— Verborum et locutionum in Valerium Max.	273

FINIS PRIORIS PARTIS.

